ՄԵՐՏՈՑ

45/5-31 1028-СИ

ՄԱՏԹԱՅ

ԸՐԸՐՈՊՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՏՏԱՄԱՆՑ ԿԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ

ԸՍՏ ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՑ ՀԱՐՑՆ ՄԵՐՈՑ

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԵԱՄԲ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԵՒ ՀՆԱԳԻՒՐ ՕՐԻՆԱԿԱՑ ԻՒՐ ՅԻՍՆԻՑ

ՆԱԵԻ ՀՆԱԳՈՑՑ ԵՐԿԱԹԱԳԻՐ ՁԵՌԱԳՐԻ

ԸՍՏ ԽՆԴՐՈՑ ԵՒ ԸՍՏ ՀԱՃՈՒԹԵԱՆ

ԳԵՐ· ՏԵՒՈՆ

ՆՈՒԻՐԵՑԱՆ ԱՆՏՈՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

ՄԵԾԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ

ԵՒ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏԻ

93742-5-1300

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՑՆ ՂԱԶԱՐՈՍ

ՌՄԶ — 1831

ՅԱՒԱՋԱԲԱՆ

Վասն զամենայն վատաակս սրբոց առաւաձակրծնից հարցն մերոց՝ կարգաւորութիւն արարողութեանց և պաշտամանց հայաստանեայցս եկեղեցւոյ առաւել շնորհապարտս նոցին կացուցանել զմէզ։ Զի որ պլլովք մատամբք անկեալք ի նահիկ սէրձանաց՝ հաղիւ ձանաչիմք առ օտար ազգս, առքաջ ոչ ինչ առաւել քան զայլ ազինս գտեալ։ Նախանձելի և եմք բազմաց։ Վասնզի որ ինչ ջերմեռանդն և մեծավայելուչ կարգս պաշտամանց առ այլս գտին երանելի հարքն մեր, որպէս մեզուք ընտրեալքս ծաղկաբաղ արարեալ, և զերբեանցն և ի նոսա յաւելեալ զաստուածամարմ մատց խնացուածս, հրաշազան զմեռս յօրինեցին կարգաւորութիւն։ Եւ մեպէտ ամենեցուն իակ հարցն մերոց վասն սոցին իրաց երախտապարտք գըտանիմք, քանզի կէսք հոգենուագ երգովք շարականաց, այլք աղօթամուէր զմայլական պաշտամամբք, և կէսք սրարողական գեղեցիկ կարգաք պայծառացուցին զեկեղեցիս, բայց յամենեսին ի նոսա՝ որպէս արև և լուսին յաստեղս պայծառագոյն փայլեն ջահքն երկոքին, պանծալի հարքն մեր Գրիգոր և Գրիգորիս Մաշտոց վերակոչեալ, որպէս կարի ի ճահ երգէ զնոցանէ եկեղեցի։ „ Որ երկոքումբք Գր լուսաւորչաքս ասեա Թորգոմայ՝ հաստատեցեր զեկեղեցիս հայոստանեայց “։ Վասնզի սոքա ոչ միայն՝ աստուածաշունչ առասիցն Թորգոմեանցն գլոյս խնասակ ի մեզ ծագեցին, զուտագոյն աստուածայինս

յեկեղեցիս մեր հնչեցուցանելով, այլ և կարգաւորութիւն արա-
րողութեց ամ խորհրդոց եկեղեցւոյ՝ երանելւոյն Մեսրովպայ
վարդապետի է անշուշտ յօրինուած, աշակերտէ սրբոյն Խա-
հակայ՝ որք միշտ անմեկին ամէնքն էին ի ձգել զակօս բարե-
զարգութեան կրօնից : Այլ ազագաւ և գիրք ապարոզական
կարգաւորութեց ոչխարհողին զաւելի անունն կալեալ, Մաշ-
տոց կոչեցաւ : Իակ յետ նոցա Յովհան Հայրապետ Մանդա-
կունի բազում ինչ ի վաստակս վարդապետացն յաւել, և այլք
ևս յաշակերտաց նոցա, Մովսէս և Խորէն և Ընձակ և Կորիւն
և Ղազարիկ , այլովքն հանդերձ , հրամանաւ վարդապետացն ,
ասաի և անաի Թարգմանութիւն առեալ բերին ի Հայս կանոնս
և օրէնութիւնս , Ճոխացուցանելով զկարգաւորութիւն մեր :

Ա.րդ սոցին գերապանծ վաստակոցն ընդհատարար մտօք
խելամուտ լեալ Ա.րշխապատիւ Նախագահ Ա.ռաքնորդն Հայոց
Ո.ղջոյնս տացեալ Գերապայծառ Տէր Աստուածատուրեանն վարդա-
պետ, և տեսանելով բազում իրօք աղաւաղեալ և աւերիւրեալ
զվաստակս նոցա, կամ յանհմտութէ գրչաց, կամ ի տպագրողացն
անփոյթ առնելոյ, խնդիր արար՝ բազմաւուր վաղեմի և սուղ
գրչագրաց ածել ի լոյս զՀարազատ վաստակս սրբոց Հարցն մե-
ծաց , առ ի կանոն ուղղութէ պաշտօնէից եկեղեցւոյ : Եւ մեր
նորին առատաձեռն օրհնութեամբն ձեռն ի գործ արարեալ,
զամենայն գրչագիր մատեանս մատենադարանիս մերոյ՝ իբր
յետնեն՝ անգրէն վերսին ածաք ի բազմաւուրութիւն . որ վաղ
ուրեմն և ի բազմավաստակ ծերունւոյն մերոյ ի Հ. Վ.րթա-
նայ վարդապետէ Ակներեան բազմաւեալ էին : Բայց յայն-
ժամ չէ. ևս հասեալ էր ի ձեռս մեր երկաթագիր վաղեմի ըն-
տիր մատեանն մագաղաթեայ , զոր արդ առ մեզ ունիմք գանձ
պատուական : Քանզի այս մատեանս , Թէպէտ և առ Թերուն
Թերթիկ ինչ յառաջոյ և յետոյ՝ անհետական է , այլ որպէս
յետ նշանացն գուշակի՝ անշուշտ գրեալ է յառաջ քան զամս
հազար , Թերեւս և յառաջագոյն իսկ իբր ի սկիզբն ուներդ
դարու , նախ քան զկաթողիկոսութէն Խաստատաէր Հայրապե-

ամեն Ցովհաննու. զի և տարագ գրչութեանն է երկաթագիր առաւար, և կարգաւորութիւք պաշտաւնեայն կարի համառօտք. և չեն խոչ ի նմա չարականք, բայց միայն երկու կամ երիք յօրինեալք նախ քան զուխերդ գար։ Վասն որոյ ըստ խնդրոյ հրամանի Աստուածարեալ Նահապետին՝ առաջնորդ տպագրութեանս մերում կալեալ զայն, իբր մերձաւորագոյն սկզբնագիր յօրինուածոյ մաշտոցին Յերջանիկ Թարգմանչացն մերոց, ըստ նմին օրինակի յատմարելոցալք զբանս աղօթից սրբոյ մատենին, և զկարգաւորութեան և զպաշտաւնեայ՝ որպէս մարթէրն։ Բայց էին առ մեզ բայ յերկաթագիր մաշտոցէ աստի՝ և այլ բոլորգիր ընտիր մաշտոցք անթուականք, և թուականաւորք ևս՝ յորոց գլխաւորագոյնք են սոքա։

Ա. Առաջինն գրեալ ի թուականութեան փրիչին 1216, և ի հայկազնեանս թուաբերութեանն ՈԿԵ, 45 ամաւ յետոյ քան զմահ Կլեմեսի Շնորհալւոյ Հայրապետին, յաւուրս կաթողիկոսութեան Ցովհաննու Ե. Մեծաքարոյն, և յաւուրս մեծին Լեւոնի առաջնոյ Թագաւորին Հայոց ի Կիլիկիա։ Եւ է սա նմանագոյն յոյժ երկաթագիր մաշտոցին ըստ կարգաւորուեցին. զի և սա ի հիմնարկեաց եկեղեցւոյ սկսեալ աւարտի ի քահանայութեան. բայց են ի սմա յաւելուածք աւուրնոյց, ընթերցուածոց, աւետարանաց և աղօթից, և սկզբնաւորութիւնք չարականաց՝ մանաւանդ Հանգստեան, Թէպտ և սակաւք։

Բ. Երկրորդն գարձեալ բոլորգիր, ամաք ինչ յետոյ քան զառաջինն գրեալ ի թուականութեան Հայոց ՈՀ, յամի փրիչին 1221, որ ունի զքահանայութեանն միայն ըստ հին կարգաւորուն։

Գ. Երրորդն գարձեալ բոլորգիր, գրեալ ի Սիս մայրաքաղաք Կիլիկեայ՝ ի թուականութեան Հայոց ՉՂԴ, յամի տեառն 1345, յաւուրս Մխիթարայ կաթողիկոսի և Կոստանդեայ արքայի Հայոց ի Կիլիկիա. որ բովանդակէ զամ նախնի կարգաւորութիւնս մաշտոցին. և և որ ինչ սահմանեցին կաթողիկոսունքն նահապետք ի Կիլիկիա մինչև ցՄխիթար, Ճոխացուցեալ չարականաք և աղօթիւք և ընթերցուածովք։

Ձորդորդն գաղձեալ բոլորգիր, գրեալ ի Թուաբերութիւնս Հայոց ՉԼԴ, յամի տեառն 1383, որ ունի ի սկիզբն զկանոն խաչ օրհնելոյ։

Միւս ևս գաղձեալ բոլորգիր, գրեալ ի Թուին Հայոց ՋՂ, յամի տեառն 1455, ի Տիւրիկէ քաղաք փոքուն Հայոց, որ ունի ի սկիզբն զկանոն մկրտութեանն։

Եւ զի որ ինչ յերկաթագիր մաշտոցն պակասեալին երգք շաբաթանաց և կարգաւորութիւնքն յետոյ յաւելեալք, զայն ևս յընտրելագոյն ձեռագրաց ասոնք լցացուցաք՝ ուր ուրեք տեղին միաբանէին. խակ յորս տարաձայն գտանէին՝ զյարմարագոյնսն արդի սովորութեան ապդիս ընտրեցաք։ Գարձեալ հաւաքելով կարգի մաշտոցացն գրելոյց ի Սիս, մանաւանդ վերոյիշատակելոյս գրելոյ ի Թուին Հայոց ՃՂԴ, յաւելեալք և զկարգաւորութիւնս ինչ՝ զոր ի յետնի դարս օրինաւոր իշխանութիւք յաւելին կաթողիկոսունք ապդիս, և մանաւանդ որ ինչ կարգաւորութիւնքն եղեն ի ԺԵ և ԺԶ դարս՝ յաւուրս Գրիգորի Վկայասիրի, և յաջորդաց նորին Գրիգորիսի Պահլաւունւոյ, և որբոյն Ներսիսի Շնորհալւոյ, և որք զհետ նորա յաջորդեալ նստան ի Սիս յառաջին ամս իշխանութեանն Ռուբինեանց. որոց կարգաւորութիւնք ընդունելի եղեն յազգի մերում, քանզի հրամանն նոցա յարևելս և յարևմուտս տարածանէր, ի մեծն Հայս և ի Կիլիկիա, մինչև ցբաժանումն աթոռոյ կաթողիկոսութեանն, որ եղև յամին 1441։

Որպես ասացի նոյնպէս կոտասանդեն Ա. Բարձրբերդցի, կացեալ կաթողիկոս Հայոց՝ քան ամս յետոյ քան զմահ Շնորհալւոյն, հրամայեաց զկարգ խորհրդոյ վերջին օծմանն՝ որ խաչ ֆանեալն էր յազգի մերում, վերասին ի կիր առեալ պաշտել ի վերայ հիւանդաց։ Քանզի հայեցեալ նորա ի կարևորութիւն խորհրդոյս՝ որ բացայայտ հրամանաւ պատուիրեալ ի Յակովբայ առաքելոյ, և յարևելեան և յարևմտեան եկեղեցիս առ հասարակ ի կիր արկանէր, խելամուտ եղև՝ զի յանիսկզբ առնելոյ և՛ն պաշտնէից խափանեալ էր այն յազգի մերում.

քանզի բազում ուրիք ի գիրս աւանդի սովորութիւնս այս լեալ անդամանի ի սկզբանէ և յապագի մերում. զի որպէս և տեսանել ի կանոնիցիս, ոչն Մակար Հայրապետս Երուսաղէմի գրեաց վասն այնորիկ առ ոչն Վրթանէս սրգի մերոյ Լուսաւորչին, զի ,, Ջիւղ օծման մեռելոցն և հիւանդացն սկրտելոց առանձնակ օրհնեսցեն քահանայքն և եպիսկոպոսունք ,, : Եւ գտաբնեալ խմաստասէր հայրապետն Յովհան օրինադիր այսպէս ., Արժան է զհիւանդացն ձէթ՝ քահանային օրհնել ըստ իւրում աղօթիւն, և ըստ բաւականութեանն պահանջելոյ ժամուն պիտոյից ,, : Եւ Կորիւն, մի յերանաշնորհ Թարգմանչացն, ի պատմել զվախճան սրբոյն Խահակայ Պարթևի՝ ասէ ., Ի կատարել ամենայն նաւասարդն, ի պաշտաման անուշահոտ խունկին՝ հանդերձ առատաձայնակոչ աղօթիւք, ծերունւոյն ի քահանայից., Ջսոյն իւղ հիւանդաց և Սարգիս ընծրհալի լիչէ, զորոյ զվկայութիւնն է տեսանել ստորև: Զայս ամ հայեցեալ հայրապետին Կոստանդնի, իբրև գրեաց առ նա յաղագս այսորիկ և ինդուիկենտիոս Գ.. սրբազան քահանայապետն Հռոմայ յամին 1243, իսկ և իսկ գտանելոցդ ժողով ազգախումբ յարևելեան և յարևմտեան առաքելոցդ ազգիս . և անդ ընդ այլ կանոնս բարեկարգութեանցն՝ յաւել և զկանոն օծութեանն հիւանդաց, առաջի արարեալ նախ ժողովոյն զյորգորքահանայապետին եկեղեցւոյ, և ապա զվերոյիշեալ կանոն խմաստասիրին, որպէս պատմէ Կիւրակոս. և սահմանեաց կատարել զայնուհետև ձեթիւ օրհնեցելով ի քահանայէ՝ ըստ նախնի սովորութեանն հայաստանեայց եկեղեցւոյ. զորմէ տեսցեն խնդրոյք ի պատմութեան Հայոց. Հատ. բ. 394. 589. և ձ. 227: Սմին իրի և մեք զկանոնս զայս եդաք ի կարգին ըստ մատենագրաց Սասց:

Հանդերձ այսմ և զիւղն երախայից, ըստ սովորութեանն ամ ազգաց քրիստոնէից, ի կիր առնուր և ազգ մեր ի նախնի գարս, որպէս նոյն ինքն խմաստասէր Հայրապետն Յովհան վկայէ այսպէս. ,, Երախայրութեանն օծումն զհրաւիրականն ունի գրոշմ, և աւազանին օծումն զբան հոգւոյն մեզ յորմարէ վայելուչ

ծնուհդ . խակ որ վկնի մկրտութենն օծումն՝ զորդեգրութենն ոչ
ի մեզ կոչէ ընորհ : ... Սոցա ապաքէն և աղօթքն և քարոզու-
թիւնն և օծմունքն բաժանաբար ըստ իւրաքանչիւրոցն վայել
է լինել խորհրդոյ ։ Եւ յաղագս անկարգութեանցն ի նոսա
մտածելոց , յաւելու . ,, Եւ պատճառ ոչ ունիմ ասել , զանց
փոյթին առնելոյ զառաքինոցն այսպիսի խառնաթիւդոր և եղծագործ
սովորութենէ , եթէ ժամանակի կարճութենէ , եթէ հիւանդութենէ
ի վերայ անկումն , եթէ անպարապութենէ յաշխարհականացն
հարստահարութենէ . զայս ի նոսա և յայծ թողլի է : խակ
մեզ իբրև հայրասիրաց սմանց որդւոց՝ զառ ի նոցանէ անտես
միացեալն , ձեռն տալոյին ոչ՝ աւետանել արժան է , և ի բարե-
կարգութենէ և ի բարեզարդութենէ ածել ։ Եւ ապա օրինագրէ
այսպէս . ,, Պարտ և արժան է զմկրտութենն ձեռն՝ քահանային
օրհնել մի ըստ միոջէ ընդ մկրտելն ըստ բաւականին ժամուն
պետոյին , և նոյնժամայն առ մկրտեալն մերձենալով
զօրհնեալն ապառել , և մի՝ իշխել զմիանգամ օրհնեալն բա-
զում անգամ օրհնել , և միայն օծանել նուաւ զերեսայն ...
և յայլ խորհուրդ օծման մի՝ իշխեսցէ մատուցանել զնա ։ Յա-
ւելու և այլ կանոն վասն կատարելահասակ երեսայից . ,, Պարտ
և արժան է զերեսային ձեռնադրութենէն և զօծումն և զխոս-
տովանելն առ դրունս մկրտարանին կատարել , և ապա տանել
ի ներքս՝ ուր աւազանն է , և մկրտել ։ Քանզի ասէ յառա-
ջագոյն . ,, Ցեսանեմք և զայս ևս , զի ունէք առ ի մկրտութենէ
գալ հանդերձելոցն՝ զհրաժարելոյն ի սատանայէ՝ նոցա հարց-
մամբ ոչ ի վերայ բերեն զերդմանս , և ոչ զորբոյ երդորդութենն
խոստովանութենէ , և ոչ յերեսայութենն նախկին մատուցանեն
ձեռնադրութեբ յօծումն ։ ։

Արդ այս հինաւանդ սովորութենէ ի նոցունց պատճառաց՝
զորս Խմաստասէրն կարդէ , կամ ի բասրելի պղերգուէ պաշտօ-
նէիցն , և կամ ի տգիտութենէ կարգաւորութենց մաշտոցին ,
մնաւանդ զի բազում ինչ յաղդի մերում ձայնաւոր առան-
դութեամբ անցանեն ի յաջորդս , խափանեցաւ ըստ խորհրդոյ

վերջին օծման ՝ի յեղեն դարս . զի մինչև յերկուասանեւորդ դար և այսր ևս գոյր այն , որպէս յայտնի վկայէ Սարգիս շնորհալի ՝ի մեկնութեան կաթողիկէացոյն : ,, Առաջին խուզ և մեծ ասեմք զիւրն առազանին ... զոր միւռոն սուրբ անուանեմք ... և այլ խուզ օծութեանէ երախայից՝ ըստ օրհնութեանքահանայից , և այլ հիւանդաց ,, : Այն զի ունիմք առ մեզ և ձեռագիր գրեալ յաւուրս Նորա , յորում ուրոյն որոշակի դնին նախ աղօթք խուզոյ երախայիցն , և յետ այնորիկ միւռոնին քարոզն և աղօթք : Այլ և Ալեքսանդացին ՝ի մեկնութեան պատարագին ասէ . ,, Ջխաղոյ տալ զկրօնութեին ոչ խորհիս . թերևս այն ոչ է այսպիսի միւռոնութեան : ... Յայտ առնէ զայս և խորհրդածութեամբ միւռոնութեանն , օծանելն , և ՝ի հանդէս մատանելն , և տալ ՝ի ջուրն ընկղմել և մեռանել ,, : Բայց զի զայս սովորութեամբ օծութեանէ երախայից յետ տարտարար խափանածոյն՝ չգտանեմք յոմանք ՝ի յաջորդ կաթողիկոսաց վերստին տահմանեալ , և զի գարձեալ ոչ անհանեմք ՝ի սմա բնաւ զկարևորութեամբ խորհրդոյ վերջին օծմանն , վասն որոյ և մեր զաղօթսն ևեթ օրհնութեամբ խուզոյ երախայիցն եդեալ ՝ի կարգին յէջ 18 , զվարդապետութեամբ օծմանն՝ զոր յաւարտ աղօթիցն ոմանք ՝ի ձեռագրաց դնեն , ՝ի բաց թողեալ . զի օրինագրել զնորոգութեան սովորութեանն , առաջ նորոգաց ևեթ ազգիս է անկ :

Ա յսր աղագաւ և ՝ի կանոնս օրհնութեանց չեդաք զօրհնութեամբ տաճարաց և զանգանոց պատարագի , թէպէտ և ՝ի կանոնս Խմաստասիրին գտանեմք զայնս և ՝ի քահանայից պաշտեցեալ ՝ի վաղեմի ժամանակս . քանզի ասէ . ,, Պարտ և արժան է զնոր միւռոնն , այսինքն զնուն անուշահոտութեանէ , հայրապետին օրհնել՝ և իւրաքանչիւրոց եպիսկոպոսացն միանգամ ՝ի զատկին հինգշաբաթեին օր , որպէս և հրամայեաղն է . և քահանայիցն ՝ի նոցանէ ընդունել և օծանել նովաւ զանգանս և զենկղեցիս և զնաւաս ,, : Բայց թէ և յառաջին գարս՝ քահանայից և օրէնն էր օրհնել զնկեղեցիս և զանգանս , այլ զի այժմ եպիսկոպոսացս ևեթ պահեաց զայն սովորութեին , և յետ մաշացա

մեր և այլոց ազգաց նոյնպէս գասանեմք եպիսկոպոսին ընծայեալ զայն, որպէս և՝ ի կանոնագիրս ուրեք նշմարի, նմին իրի մեք զքահանայիցն ևեթ պաշտամունս ամփոփելով՝ ի մաշտոցիս, զայնոսիկ՝ ի կարգս պաշտամանց եպիսկոպոսին պահել անկ համարեցաք, զորս՝ ի միւս այլ հատոր ամփոփել՝ ի մտի ունիմք, եթէ աեր յաջողեսցէ։

Սովին զգուշանալ և ոչ ուրեք երբեք յատելուած ինչ կամ փոխոխումն՝ ի մէնջ արարաք, բայց միայն զվարդապետութիւնս արարողութենցն դուն ուրեք պարզաբանեալ։ Քանզի՝ ի նոսին իսկ գրչագիրս տեսանեմք զայս անհրաժեշտ հարկ լեալ՝ զի առաջինք և վաղեմիք համառօտագոյնս ունին զվարդապետութիւնսն. իսկ ըստ աղօտանալ գրագիտութեն յազգիս մերում, և ըստ յաճախել ոգեյ պաշտօնէից՝ որ խորհրդոցն, յատկանալ յեռինք պարզաբանել ըստ հարկի իրացն, և յաճախել և զայնս։ Այլ հարկ և զմեզ ստիպեաց յատկանալ՝ ի տղայոթեանն զվարդապետութեն կրկնակ աղօթիցն, զկատարեալսն տղայոցն, և զչեւ և հասելոցն՝ ի չափ։ Քանզի որ չև են ընդունակք մեզայ անմեղ մանկանցն նորահնուք վախճանեալք, որպէս մարթի իցէ մաղթել նոցա մեզայն թողութեն. ապա ուրեմն յօրինօղք կրկնակ աղօթիցն՝ ի պաշտօնեայն ապաստան առնեն, ըստ հասակի վախճանելոց մանկանն զպատշաճ աղօթիսն մատուցանել։ Խակ քանզի տեսանեմք այժմ անխորաթար մատուցեալ զայնս՝ ի տգիտաց ոմանց քահանայից, նմին իրի հարկ համարեցաք առնել զնօրագիր յատկանալն։

Զայս ևս փոյթ զգուշանալ յանձին կալեալ՝ ի լուսն առ մեզ հասեալ ինգրէնն, զպատմականս երկանց խորհրդոյն ընծայեալք՝ ի վայելուչն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյս, հայցելով՝ ի նոր յատուածային պաշտամունսն լինել յիշման արժանի։

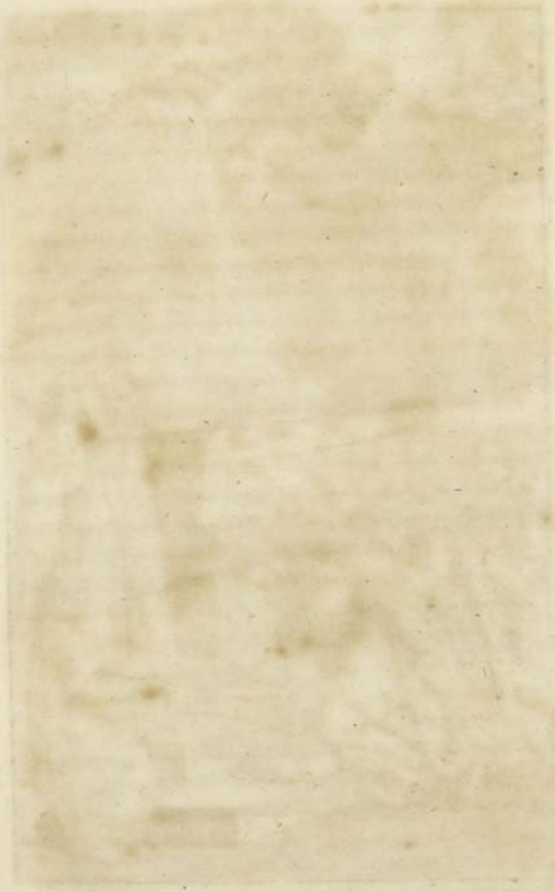

Աշգիս հայոց լոյս գերարեվի ; սքանչ Գրիգոր հովիւ բարի,
ընդ մեզ տեառնէ յամենայնի ; և այցելու մերոյս ազգի ։

ԿԱՆՈՆ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ

ՅՈՐԺԱՄ

ՉՀԱՇԱՓԱՀԱՅ ՀՈՒԴ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՌՆԵՆ

ԿԱՄ ՅՈՐԺԱՄ

ՀՂՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՏՂԱՑՍ ՄԿՐՏԵՆ

Այրեր հաճո ընէփափաս պոյ տրիսոնեայ առնել, պարտ է ղայս կարգ կատարել։ Այսու չէ պարտ յեկեղեցի ընդունել այլ երախայ չեռնադրեալի յառաջ երիս շաբաթուձ կամ աւելի եւ՝ նախ քան զնիքրատութիւնն, որով զնուսանի եւ զնեղբարեսիրն եկեղեցւոյ բաւականասցի առանել ի վերդատելեն. զայս առաջնորդելով երջանիկեացդ աղօթից տեղով կալ։ Այս կարգադրութիւն չափ հաստատուն է։

Յոմ իւր տղայ դիրիցէ, յորժամ ուխտօրեայ լինի, առ նա հանդանան ընդելոյն եւ զնինհանդերն, եւ տանի ի տուն եկեղեցւոյն։ Այս ասէն առաջնոյ նարօտ ոլորելոյ։ ՃՀ։

Տէր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ զբօսան աչք իմ։

Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս, եւ ոչ ընդ այնոսիկ՝ որք սքանչելի էին քան զիս։

Ասայ Թէ խոնարհեցայ ես որպէս մանուկ հա-
տուցեալ՝ի ստեղե մօր իւրոյ, և դարձ նորա
անդրէն՝ի նոյն։

Ա.ԼԼ Տպատուացուցի արդեօք զանձն իմ, այս-
պէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ. յու-
սացաւ իսրայէլ՝ի տէր, յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան։

Փառք Հօր։ Ա.յժմ և միշտ։

սրխ. Այս ևս խաղաղութեամբ զնոր աղաչեսցուք.
ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա։

*Ի. Յայսմիսիկ՝ի վերայ նաւօրսին ևս ասէ։ Օրհ-
նութեամբ և փառք Հօր ✠ և որդւոյ և Հոգւոյն Սրբ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Դարձեալ երկնեան, և երեսփեան ընդոյ սաղմոս. Տէր
ոչ բարձրացաւ։ Այս՝ի վճար ամէն փոխ

Փառք Հօր։ Ա.յժմ և միշտ։

սրխ. Այս ևս խաղաղութեամբ։

*Ի. Օրհնութեամբ և փառք Հօր ✠։

Այս յաւելցն մանկունս ընաւօրսին երկրիդ ևս ոսկիոյ։

Այս՝ի վճար սաղմոսին, ասէն ղշաբաթնոս զայս
՝ի վերայ նաւօրսին. Ի՛Կ։

Այ՛ղբօղութեամբ անպարտաճանաչելի. և զօրու-
թեամբ երկնային. լոյս ծա՞գեաւ յաշխարհ.
նրմա՞ն ՝ԻՒՋ՝ԻՈ հաճոյութիւք զօրհնո՞ւթեամբս եւ՛ր
գո՞վ։ Ա՛ր երկրին լերկնից. այսօր և հաճո-
գեաւ յառաքեալսըն Հրշմանրիա սուրբ հոգին.
նրմա՞ն։ Ա՛ր ի խորհուրդս փրկականս. այս-
օր ընդ երկանեալ յառաքեալսըն ծանուցաւ մաք
գաղտնին. նրմա՞ն։

Ա՛ՐԲՈՂ։

սկիզբն. Խնդրեսցուք Հաւատով միաբանութե՛ան ի՛ Տէրն, զի զօրզրմանէ՛ն զՏնօրէնս իւր արասցէ՛ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Ֆ. Տէր ողորմեա։

Ընդ՛ի՛ վերայ երախայրին նախ քան զՊիրուէնն։

Կ. Տե՛ր Աստուած մե՛ր, Աստուած բարերար, որ զվիրեալսն և զհեռացեալս ի՛ քէն զադգս մարդկան, զմեր ժեալս և զանկեալս ի դրախտէն փափկուէ՛ ոչ կարացեր անտես առնել. այլ դիմացեալ խնամարհեցար ի՛ քումմէ բարձրութե՛դ ի՛ մեր նուաստ բնութիս. և առնելով զզօրսդ մեր քայ ի՛ մեղայ, չարչարանօք և մահու խաչի զփրկուէ՛ և զդարձ մեր գնեալ, վերստին շնորհեցեր մեզ կենդանութի՛ւն։ Ընկալ և այժմ, բարերար Տէր, զաղաչեցօ ժարուէ՛ն ստեղծուածոյս քո, որ դիմեաց մերձենալ ի՛ Քէ և ի միայն Աշմարիտ Աստուածդ քո, քրիստոնեայ անուն յանձին կրելով. և տուր մեզ զօրութի՛ւն և օգնութի՛ւն, և արժանաւորիլ և հաստատե՛լ ի մաքրութի՛ւն Քէ աւազանին ամենից կենացդ, և ի ժառանգութի՛ւն որդեդրութե՛ան արքայութե՛դ երկնից, քո յո՛ տէր մեր. ընդ որում Հօր, և Հոգւոյդ սո՛ւրբ, վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՛պա ՚ի ձամ ՀԼրտուԼեան առ Երան եՀեԼեցոյն Հա-
տարէ չանանայն Հանդերձ ՀԼաբան ուԽտիւն պայս Հարփ
՚ի վերայ պաղատոյն և չափահատեայն ։

Ասմունք Ի՛։

Ա՛ռ քեզ ՚ետր ՚ետր Համբարձի զանձն իմ, ՚ետծ իմ
՚ի քեզ յուսացայ. մի ամաչեցից, և մի ծի-
ծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

Ա՛մենեքեան որ Համբերեն քեզ մի ամաչեսցեն.
այլ ամաչեսցեն անօրինք յունայնութե՛ն իւ-
րեանց ։

Օ՛ ՚ետնապարհս քո ՚ետր ցոյց ինձ. և ջնաւիղս քո
ուսո՛ ինձ ։

Ա՛ռաջնորդեա՛ ինձ ՚ի ճշմարտուե՛ քումմ, և ու-
սո՛ զիս. զի դու ես ՚ետծ փրկիչ իմ, և ես քեզ
Համբերեմ զօրՀանապազ ։

Յիշեա՛ ՚ետր զգթութե՛ն քո և զողորմութե՛ն,
որ են յաւիտենից ։

Օ՛ մեղս մանկութե՛ իմոյ և զանգիտուե՛ իմոյ մի՛
յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս ՚ետր ըստ ողորմութե՛ քումմ վասն քաղցրուե՛ քո, զի քաղցր և ու-
ղիղ ես ՚ետր ։

Ա՛յսոցիկ օրինագէտ առնես զմեղաւորս ՚ի ճա-
նապարհի. առաջնորդես Հեզոց ՚ի դատաս-
տանի. ուսուցանես Հեզոց զՀանապարհս քո ։

Ա՛մենայն Հանապարհք ՚ետն ողորմութե՛ և ճըշ-
մարտութե՛ են այսոցիկ, որ խնդրեն զուխտ
և զվկայութե՛ն նորա ։

Վա՛ս անուան քո ՚ետր քաւեա՛ զմեղս իմ, զի
բազում եղեն. ո՛վ է մարդ, որ երկնչի ՚ի
՚ետնէ. օրինագէտ առնէ զնա ՚ի Հանապարհ,
յոր և ՀաՀեցաւ ։

Ընձեն նորա ի բարութեէ հանդիպել . և զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր :

Օ օրուէ է ՚ի երկիւղածսդ իւրոց , և գկատարեսս իւր ուսուցանել նոցա :

Աչք իմ յաժ առ ՚ի ՚ր . և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ :

Դարձեա առ իս , և ողորմեա ինձ . զի միամոր և աղքատ եմ ես :

Դեղութիք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ . և ՚ի վշտաց իմոց հան զիս :

Տես զխոնարհութիւն իմ , և զվաստակ իմ . և թող ինձ զամենայն մեղս իմ :

Տես զթշնամիս իմ , զի բազում եղեն . ատելութիւն , զոր ՚ի նանիր ատեցին զիս :

Պահեա զանձն իմ , և փրկեա զիս . և մի յաւ մեծ եղէց , զի յուսացայ ՚ի քեզ :

Անմեղք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ , և ես քեզ համբերի . փրկեա ՚ծ զիսրայէլ յամենայն նեղութենէ նորա :

Փառք հօր : Աւժմ և միշտ :

սղմ. Նա և խաղաղութիւն զոր աղաչեսցուք . ընկալ , կեցո և ողորմեա :

ֆմ. Ըհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ :

Աաղմոս իե :

Զատ արա ինձ ՚ր , զի ես յամբծութեան իմում գնացի . ՚ի ՚ր յուսացայ , զի մի եղէց հիւանդ :

Փորձեա զիս ՚ր և քննեա զիս . փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ :

Ողորմութիւն քո ՚ր առաջի աչաց իմոց , և հաճոյ եղէց ՚ճշմարտու քում :

Ես նստայց ես յաթոռս նանրաց . և ընդ անօրինս ես ոչ մտից ։
Ատեղի ես ղժողովս չարաց . և ընդ ամպարիշտս ես ոչ նստայց ։
Ուացայց սրբութիւն զձեռս իմ . և շուրջ եղէց զսեղանուդ քոյ ։
Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո , և պատմել զամ սքանչելիս քո ։
Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո , և զտեղի յարկի փառաց քոց ։
Մի կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ , և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ ։
Որոց ձեռք իւրեանց յանօրինութիւն են . և աջ նոցա լի է կաշառօք ։
Ես յայտնեմ իմում դնացի . փրկեա զիս , տէր , և ողորմեա ինձ ։
Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան . յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

ՍԷՓ. Այս ևս խաղաղութեան զտեր աղաչեսցուք . ընկալ , կեցո և ողորմեա ։

ԽԿ. ( )րհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ ։

Սաղմոս Ճ ։

Ողորմեա ինձ Ած , ըստ մեծի ողորմութեանդ քումդ . ըստ բազում գթութեանդ քումդ քաւեա զանօրինութիւնս իմ ։
Լուաւել լուա զիս յանօրինութենէ իմմէ . և ի մեղաց իմոց սուբբ արա զիս ։
Զանօրինութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ ։
Քեզ միայն մեղայ , տէր . և չար առաջի քո արարի ։

Արդեօք արդար եղիցես՝ ի բանս քո և յաղթող՝ ի դատել քեզ։
Ընծայեսուցանէ ձեռաց և՝ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։
Ոտս ոտ զնշմարտութեանէ սիրեցեր. զանօրէնս և զծածկեալս իմաստութիւդ քոյ յայտնեցեր ինձ։
Յօդեա յիս մշակաւ, և ոտ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։
Լսելի արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն. և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո զերեսս քո՝ ի մեղաց իմոց. և զամ անօրէնութիւնս իմ քաւեա ինձ։
Սիրտ ոտ հաստատեա յիս, ած. և հոգի ուղիղ նորոգեա՝ ի փորի իմում։
Մի ընկենուր զիս ոտ յերեսաց քոց. և զհոգի քո ոտ ա՛ի ինձանէ յինէն։
Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով սեպհականեալ քոյ հաստատեա զիս։
Ուսուցից անօրինաց զձանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա զիս յարենէ, ած ած փրկութեանէ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութենէ քումմէ։
Տէր, երեսք զբերանս իմ բանասա, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութենիս քո։
Թէ կամեցեալ եղէր, պատարագս մատուցանէի՛ր. բայց դու ընդ ողջակէզս խնդ ոչ հաճեցար։
Պատարագ ՚ի՛ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ ած ոչ արհամարհէ։
Խնդրի արա ոտ կամօք քովք սիովնի. և շինեսցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութենէ. ուխտիւ պատարագս հանցեն՝ ի սեղանն քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Ձեռք այսորիկ առնուս չափանային վերջերայն . և պայ
՝ի գերբն ինչափօքն , ասելով .

՝Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ . յորովայնէ
մօր իմոյ դու ես աճ իմ :

Այս ինչափայրն ծոռներ աճէ , և առնուս վաղայն ՝ի
գերբն ես :

՝Ի Տրոպ :

սրի . Այս ևս խաղաղութիւն ընդ աղաչեսցուք :

Ո՛ ամն երախայիս աղաչեսցուք զմնդրատարն
ամէ , զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւ
րում , և արժանի արասցէ զսա լուացմանն վերըն
տին ծննդեան , և զգեստու անապականութեան .
և զուգաթուեսցէ զսա ընդ հաւատացեալսն ա
նուան իւրոյ , և կեցուսցէ հնորհիւ ողորմութեն
իւրոյ : Զմեռնակալ որ ամէ մեր կեցո և ողորմեա :
Ք . Տէր ողորմեա :

Ի Ղօնդ :

Ք . Ընկալ , մնդրատարդ որ , զընծայեալսն ՝ի
քեզ զերախայս . սրբեա զմիտս և զխորհուրդս
սորա չար նենգութենէ հակառակորդին . և ար
ժանի արա զսա ՝ի ձեռն որ աւազանին լուանալ
զհնուի մեղաց իւրոց , և նորոգել լուսով հնոր
հաց քոյ : Որպէս զի և սա մեռք հանդերձ
փառաւորեսցէ զամենասքը երրորդութիւդ , զՀայր
և զորդի և զսրբ Հոգիդ . այժմ և միշտ և յաւի
տեանս յաւիտենից . ամէն :

Ի Աբչեալ սարկաւագն Տրոպէ :

սրի . Այս ևս խաղաղութիւն ընդ աղաչեսցուք :

Ո՛ ամն քաւութիւն մեղաց , և թողութիւն յանցա
նաց , և ինձանելոյ ողորմութիւն ամ ՝ի վերայ երա
խայիս զնր աղաչեսցուք :
Ք . Տէր ողորմեա :

Ղևոնդ։

*Ե. Տէր ՚ած մեծ և փառաւորեալ յամենայն բանից. ՚ի քո յահաւոր անունդ ապաւինեալով ծառայս քո՝ խոնարհեցոյց զգլուխ իւր անուանդ քում տալ, որում կրկին ամ ծունր երկնաւոր եաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց. և ամ լեզու խոստովան լինի, եթէ տէր է յա քո ՚ի փառս հայր։ Նոյնպէս տէր, յայդմ ահաւոր անուանդեդ մասն հաղորդութեանդ ընկալցի սա, որ հալածեաց զխաբէութեն դիւաց և զկռապաշտուն մոլորուած. և զամ սատանայական որոգայթս խափանեաց։ Նայեաց տէր ողորմութեանդ ՚ի սա. մերժեա և հեռացո ՚ի սմանէ, ամենայաղթ կոչմամբ անուան քո ՚ի վերայ նորա, զզօղեալս յայսոց պղծոց զնորհուրդս և զբանս և զգործս, և զամ խորտակուիս՝ որով սովոր են խաբել և կորուսանել զմարդիկ չար դիւք։ Այլ զնա զարհուրեալ ՚ի յաղթօղ անուանդեդ տագնապեացին և տանջեացին աներեւոյթ տանջանօք, երդմամբ հեռացեալ ՚ի սմանէ. և այլ ևս դարձցին ՚ի սա։ Այո զսա երկնային ընտրհօքդ, և զուարճացո ամենաբարի կոչմամբդ՝ քրիստոնեայ անուանելով։ Նոյնպէս արժանի լինի ՚ի դէպ ժամանակի մկրտուել վերստին ծննդեան. և ընդունելով զհոգի սբ՝ մարմին և անդամ եղիցի եկեղեցւոյ քում տալ, և անարատ քրիստոնէութեանդ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհի, և հանդերձելոց բարեացդ հասցէ ընդ ամ սիրեցօղս անուանդ քում տալ. փառաւորելով զանփոփոխելի տէրութիւդ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղմոս Ղ։

Որ բնակեաւն ի յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ
հովանեաւ այ երկինս հանգիսի ։
Ասասցէ ետն , ընդունելի իմ ես . ապաւէն իմ
ած , և ես յուսամ ի նա ։
Զի փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին , և ի
բանիցն խառնուրդէ ։
Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ . ի հովանի
թեւոց նորա յուսասցիս ։
Ասպար զէն շուրջ եղիցի զքեզ Ճշմարտութիւն
նորա ։
Ոչ երկիցես դու յերկիւղ գիշերի . և ոչ ի
նետէ , որ թռչի ի տուէ ։
Յիրէ որ շրջի ի խաւարի , ի գայթագղութէ
դիւին ի հասարակ աւուր ։
Պնդցին ի կողմանէ քումմէ հազարք , և բիւրք
ընդ աջմէ քումմէ . որ առ քեզ ինչ ոչ մերձ
ձեսցին ։
Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու , և զհա
տուցումն մեղաւորաց տեսցես . զի դու ես
յոյս իմ ես ։
Որ բարձրեաւն արարեր քեզ ապաւէն . ոչ հաս
ցեն առ քեզ չարք , և տանջանք մի մերձեսցին ի յարկս քո ։
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեսցէ ի վասն քո
պահել զքեզ յամ Ճանապարհս քո ։
Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ , զի մի երբ
քեւ հարցես զքարի զտան քո ։
Ի վերայ իժից և քարայից գնասցես դու . և առ
ման կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն ։
Վասնզի յիս յուսացար , և փրկեցից զնա . հո
վանի եղից նմա , զի ծանեաւ զանուն իմ ։

Աստղասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առնմա եղէց ի նեղութեան։

Փրկեցից և փառաւորս արարից զնա. երկայնատեւութեամբ լցուցից, և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Փառք Հօր։ Ա՛յժմ և միշտ։

Վ Ա Ր Դ Ո Ւ Կ։

Պէս։ Նա ես խաղաղութեան զձեր աղաչեսցուք։ Վասն ի՛նչ անեալց ողորմութեան ձեր ի վերայ երեսայիս զձեր աղաչեսցուք։

Ք. Տէր ողորմեա։

Նա հանդերձ ի վերայ երեսայիսն դնէ ձեռն, և ասէ ցաղօթս։

Ա՛ստ յաւիտենական, զքեզ կարդամբ յօգնական կանուխ անձանց մերոց. որ ես ստեղծող ամի, երևելեաց և աներևութից։ Ի քո ամենազօր անունդ ապաւինեալ ծառայս քո՝ եկին առնուլ զհոգևոր ձեռնադրութիւնս զայս, արժանաւորիլ մնքրուն ձեռ աւազանին։ Նա այժմ պարգեւօք ողորմութեան քո, երրորդութեամբ զձեռնադրեալ մեր ի վերայ ստեղծուածոյս քո. և դրոշմեալք զսա յանուն քո Հայր և որդի և Հոգի սուրբ. և արգելուլք անուամբ քո զամ հոգի մնղորութեան, և զայն սիրոյ և ըհամի. որպէս զի հեռասցի ի ստեղծուածոյ պատկերի քո, և ի դործոց ձեռաց քոց։ Եւ այլ մի՛ ևս հպեսցի ի սա։ Լ՛սեր մեզ ամէն մեր. սաստեա՛ ի նոսա զօրութիւն քո, և մնքրեա զձառայս քո յամէն ներ-դործութենէ հակառակորդին. որպէս զի ընդհանդ զօրութեան քո հրաժարեսցի ի թշնամոյ մերոյ փրկութենէ։

Ա՛ր ապա հրամայէ քահանային երախային, կամ ինչա-
հօրն դառնալ յարևմուտս : Ա՛ր դառնան՝ ձեռացու-
ցեալ պչեռն հրաժարեսցէ . երախային ինչափարէն ՚ի ձա-
խակողմն եկեղեցւոյն , և քահանային յաջակողմն : Ա՛ր
երդմնեցուցանէ երիցս անփամ , ասելով այսպէս .

Կ՚. Հրաժարեմք ՚ի քէն, սատանայ, և յամ
խաբէութենէ քումմէ , ՚ի պատրանաց քոց , և ՚ի
պաշտամունէ քումմէ , ՚ի խորհրդոց քոց , ՚ի գո-
նացից քոց , ՚ի չար կամաց քոց , ՚ի չար հրեշտա-
կաց քոց , ՚ի չար պաշտօնեից քոց , ՚ի չար կա-
մարարաց քոց , և յամ չար ազդուէ քումմէ :

Ա՛ր ապա հարցանէ ղերախային կամ ղինափարէն :

Կ՚. Հրաժարի՞ս .
Եր. Հրաժարիմ :
Կ՚. Հրաժարի՞ս .
Եր. Հրաժարիմ ;
Կ՚. Հրաժարելո՞վ հրաժարի՞ս .
Եր. Հրաժարելով հրաժարիմ :

Ա՛ր ապա դարձուցանէ քահանային ղերախային ինչա-
հարէն յարևելս , և ասէ վեռեալ մոմեղէնն ՚ի ձեռս երա-
խային կամ ինչափարն , և ասէ .

Կ՚. Վարձեալ ՚ի լոյս աստուածդ քոյոյ :

Ա՛ր կանչակողմն եկեղեցւոյն երախային կամ ինչա-
հարէն , և ՚ի ձախակողմն քահանային : Ա՛ր ապա ձե-
ռացուցեալ զչեռան հայցականն , խոստովանեցուցանելով զմի
աՃուրնէ սբ երդմնեցուելն , հօր և որդւոյ և հոգւոյն
սրբ : Ա՛ր հարցանէ քահանային երիցս , այսպէս ասելով .

Կ՚. Հաւատաս յամենասուրբ երրորդութիւն ՚ի հայր
և յորդի և ՚ի հոգին սբ , յերիս անձինս և ՚ի

մի քնուէ. Հաւատամ ՚ի անօրհնուելն քեզ, ՚ի յաւետից գաղրիելէ, յանսեբոնի յղու թիւն ՚ըզ կուսին մարիամայ, ՚ի կուսական ծնունդն քեզ, ՚ի մկրտուելն, ՚ի վարդապետուելն, ՚ի մատնուին, ՚ի խաչն, ՚ի թաղուին, յերեքօրեայ յա րութիւն, յիմաստից համբարձումն, ՚ի նստելն ընդ աջմէ հօր, ՚ի միւսանգամ գալուստն, ՚ի ՚ըզ կաթողիկէ յառաքելական եկեղեցի, ՚ի թողու մեղաց, ՚ի յարուն մեռելոց, ՚ի դատողական իշ խանութիւնն, ՚ի հատուցումն ըստ իւրաքանչիւր գործոց, և ՚ի կեանսն յաւիտենից. Հաւատամ։

Եր. Հաւատամ։

Օ՞յս երէցս էրէնէ և հարցանէ ՚ահմանայն, և պա տասխանէ երախայն կամ ինչ ահայրն, Հաւատամ։

Ղ՚արչեալ հարցանէ։

ՀՀ. Հաւատամս ՚ի Հայր.
Եր. Հաւատամ։
ՀՀ. Հաւատամս յորդի.
Եր. Հաւատամ։
ՀՀ. Հաւատամս յամենասրբ Հոգին.
Եր. Հաւատամ։

Ղ՚արչեալ ասէ։

ՀՀ. Հաւատամս.
Եր. Հաւատամ։
ՀՀ. Հաւատամս.
Եր. Հաւատամ։
ՀՀ. Հաւատով Հաւատամս.
Եր. Հաւատով Հաւատամ։

Ա՛ռ ապա ատրճատփն յայնէ։

Ա՛ղեքսիա օրհի։

Աբեթարան ըստ Մատթէոսի (իբ. 16)։

Յետ յարութեանն մերոյ յիսի քսիլ։

Ասի մեծատան աշակերտքն դնացին՝ ի գալիլեա՝ ի լեառն, ուր ժամադիրը եղև նոցա յիս։ Երբև տեսին զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք երկուացան։ Եւ մատուցեալ յիս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ամ իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէք այսու հետեւ ա շակերտեցէք զամ հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։ Ուսուցէք նոցա պահել զամ, զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս, մինչև՝ ի կատարած աշխարհի։

Փառք քեզ տէր տած մեր։

Եւ պաշտեն զՀաւատոմն Նիկիոյ՝ ի բոլն։

Հաւատամք՝ ի մի տած Հայր ամենակալ յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից։ Եւ՝ ի մի տէր յիս քս յորդին Այ ծնեալն յայ Հօրէ միածին, այս ինքն յէութենէ Հօր։ Աստ յայ, լոյս՝ ի լուսոյ. տած ճշմարիտ յայ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած։ Որոյ ինքն՝ ի քնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև երկինս և՝ ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք։ Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկինս՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարեալսպէս՝ ի մարիամայ տէրէ կուսէն Հոգւովն սրբով։ Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զամ որ ինչ է՝ ի մարդ՝ ճշմար-

տապէս և ոչ կարծեաք : Ողջարերեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ընդ աջմէ Հօր : Գալոց է նովին մարմնովն և փառաք Հօր՝ դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախձան : Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն, որ 'ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի : Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն, և բնակեցաւ 'ի սրտի : Հաւատամք և 'ի մի միայն կընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. 'ի մի մկրտութիւն. յապաշխարութիւն. 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց. 'ի յարութիւն մեռելոց. 'ի դատաստանն յաւիտենից Հոգւոց և մարմնոց. յարքայութիւնն երկնից, և 'ի կեանսն յաւիտենականս :

Այս ապա առնուն զմոմեղէնն 'ի ձեռանէ երախայէն կամ ընտանւոյն :

Աղօթք :

Խոստովան եղէրուք Տեառն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Ընծայեսցէ տուն իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Ընծայեսցէ տուն ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Ընծայեսցեն երկիւղածք Տեառն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Ի նեղութենէ կարդացի առ տէր, և լուաւ ինձ յանդորր :

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ :

Տէր է իմ օգնական . և ես տեսից ի թշնամիս իմ :
Բարի է յուսալ ի տէր , քան յուսալ ի մարդիկ . բարի է յուսալ ի տէր , քան յուսալ յիշխանս :
Ամենայն ազինք շրջեցան զինև , և անուամբ տեառն յաղթեցի նոցա :
Շրջելով շրջեցան զինև , պաշարեցեալն զիս ի միասին . և անուամբ տեառն վանեցի զնոսա :
Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք , վառեցան բոցբոքեցան որպէս փուշք ի հուր . և անուամբ տեառն մերժեցի զնոսա :
Ի մերժելն դրդուեցայ , և եղէ մերձ ի գլորել , և տէր ընկալաւ զիս :
Օգնութիւն իմ և օգնութիւն իմ տէր , և եղև ինձ ի փրկութիւն :
Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս արդարոց :
Աջ տեառն արար զօրութիւն . աջ տեառն բարձր արար զիս , և աջ տեառն արար զօրութիւն :
Ոչ մեռայց , այլ կեցից և պատմեցից զգործս տեառն :
Սրատեսելով խրատեաց զիս տէր , և ի մահ ոչ մատնեաց :
Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան , զի մտից ընդ այն , և խոստովան եղէց տեառն :

Այս դռանէն յերկնեցին առելով սաղմոս զԴԻ :

Ընդաղաղակեցէք առ տէր տեառն երկիր . ծառայեցէք տեառն ուրախութեամբ :
Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ . ծանեարուք զի նա է տէր տեառն մեր :
Նա արար զմեզ , և ոչ մեք էաք . մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա :

Ամէնք ընդ դրունս նորա խոստովանութիք, և օրհնութիք ի յարիս նորա։

Խոստովան եղերուք ՚ին, և օրհնեցէ՛ք զանուն նորա։

Վասզոյր է ՚ին, յաւիտեան է ողորմութի՛ նորա. ազգէ ի ազգ է ճշմարտութիւն նո՛ր։

փառք հօր։ Ա՛յժմ և միշտ։

Վ. Բարեաց։

սրխ. Ա՛ր եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զ՚ին, զի տացէ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց, և կեցուսցէ հոգիս ողորմութիե իւրոյ. ամենակալ տէր ՚ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ք. Տէր ողորմեա՛։

Ղ. Ջ.

ԽԱ. Ի մէջ տաճարիս և առաջի ՚ած ընկալ և պայծառացեալ ՚զ նշանաց խոնարհել երկիւղիւ երկիւղ պագանեմք, ՚զ զՀրաշալի և զյաղթօղ զտէրութիդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զօրհնութի՛ և զփառս ըստ հօր և ՚զ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս գան առաջի ՚ած աւետարանին, պատրաստ ունկնդիր աղաւնոյն ՚ած։

Վ. Բարեաց։

սրխ. Այս ևս խաղաղութե՛ զտէր աղաչեսցուք։

Ա՛ծ ի՛մանելոյ յիւրում յայս ՀՕրհաց ամենազօր հոգւոյն ՚զոյ զ՚ին աղաչեսցուք, ասասցուք ամէն միաբանութե՛։

Ք. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Օրհնեալ ես տէր աստուած մեր, որ ընտրեցեր քեզ ժողովուրդ ի քահանայութիւն և ի թագաւորութիւն, յազգ սուրբ և ի ժողովուրդ սեպհական. ըստ որում յառաջագոյն եւս օծեր զքահանայս և զթագաւորս և զմարգարէս այսպիսի ամենասուրբ իւղով։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, տէր բարերար. առաքեա՛ ընդ ընտրեալ հոգւոյդ սրբոյ յիւղս յայս, զի որ օծցի սուրբ, եղիցի նմա ի սրբութիւն հոգևոր և մաստութեան, ի նահատակութիւն և ի յաղթութիւն հակառակամարտին, ի զօրութիւն պատուիրանապահութեան առաքինի գործոց, և յամենակատար հրահանգս և ի կրթութիւն աստուածպաշտութեան։ Որպէս զի լուսաւորեալ մտօք կեցցէ յայսմ աշխարհի, ի փրկութիւն անձին իւրոյ, և ի փառս ամենասուրբ երրորդութեան, արժանաւորիլ և հասանել վիճակի ժառանգութեան սիրելեաց անուան քոյ քրիստոսեան մերոյ, ընդ որում քեզ հօր և սուրբ հոգւոյն վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա կ՚ըսէ քահանան ուրիշանէ հետևեալը։

Այս ասէն սաղմոս լիր։

էդ. Զայն ՚ն ՚ի վերայ ջուրց, և ՚ած փառաց որոտաց. և ՚ր լինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։

իե. Պատուիրէ ՚ն որդիք ՚ց. մատուցէք ՚ն զորդիս խոյոց։
Պատուիրէ ՚ն զփառս և զպատիւ. մատուցէք ՚ն զփառս անուան նորա. և երկիր պագէք ՚ն ՚ի սրահ սրբութե՛ նորա։
Զայն ՚ն ՚ի վե՛ր ջուրց, և ՚ած փառաց որոտաց. և ՚ր լինքն ՚ի վե՛ր ջուրց բազմաց։
Զայն ՚ն զօրութե՛ց. և ձայն ՚ն մե՛ծ վայելչութե՛ց։
Զայն ՚ն փշրէ զմայրս. և մանրէ ՚ր զմայրսն լիբանանու։
Պանրեսցէ զնոսա ոպէս մատաղատունկն լիբանանու. որ սիրելին է ոպէ զորդիս միեղջերուց։
Զայն ՚ն հատանէ զբոց հրոյ. ձայն ՚ն շարժէ զանապատսն, և խռովեցուցանէ ՚ր զանապատսն կադէս։
Զայն ՚ն եղառն հատատէ զեղջերուս, և յայտնի առնէ զանտառս։
Ի տաճարի նո՛ր ամենեքեան ասասցեն զփառս նորա։
Ցե՛ր զջրհեղեղս բնստուցանէ և ցածուցանէ. Թագաւորեսցէ ՚ր յաւիտեան։
Ցե՛ր զօրութե՛ ժողովրդեան իւրոյ տացէ. և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խաղաղութե՛։
Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յեզեկիէլ մարգարէէ։
(ԼԶ. 25։)

Ա՛յսպէս ասէ ադոնիայի Տէր. և ցանեցից ՚ի վե՛ր ձեր ջուր սո՛ւր, և սրբեսջիք յա՛մ պղծութենէց ձերոց. և յա՛մ կուռց ձերոց սրբեցից զձե՛զ։ ԵՒ տա՛ց ձեզ սիրտ նո՛ր. և ոգի նո՛ր նորոգեցից ՚ի ձե՛զ։ ԵՒ հանից զսիրտն քարեղէն ՚ի մարմնոց ձերոց, և տա՛ց ձեզ սիրտ մարմնեղէն. և զոգի իմ տա՛ց ՚ի ձեզ, և արարից՝ զի յարդարութեա՛ն իմ գնայցէք և զիրաւունս իմ պահեցէք, և առնիցէք զայս. և բնակիցէք յերկրին, զոր ետու հարցն ձերոց։ ԵՒ եղիջի՛ք ինձ ՚ի ժողովուրդ. և ես եղէց ձե՛զ յա՛ծ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի գաղատացւոց Թղթոյն և ընթերցուածս։
(Բ. 23։)

Ա՛յս օրէնքն դաստիարակ եղեն մե՛զ ՚ի քո՛ յա՛, զի ՚ի հաւատոյն արդարասցուք. այլ իբրև եկին հաւատքն, ոչ ևս ը՛ն դաստիարակաւ եմք։ Ո՛րանզի ամենեքեան որդիք սո՛ւ էք հաւատովք ՚ի քո՛ յա՛։ Որք միանգամ ՚ի քո՛ մկրտեցարուք զքո՛ զգեցեա՛լ էք. չիք խտիր. ոչ հրեի և ոչ հեթանոսի. ոչ ծառայի և ոչ ազատի ոչ արուի և ոչ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք ՚ի քո՛ յա՛։ Ա՛յս եթէ դուք քո՛ի էք, ուրեմն սերունդ Աբրահամու զաւակ էք ըստ աւետեացն ժառանգք։

Ա՛լելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տէր հովուեսցէ զիս և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։

սղխ. Ա՛լելուիա օրհի։

Ընթերցան ըստ յոհաննու (Ղ. 1)։

Յղ տերամբ մերով Յիսուս քրիստոս.

Այս էր այր մի՝ի փարիսեցւոց անտի, նիկոդեմոս անուն նմա, իշխան հրեից։ Սա եկն առնա գիշերի, և ասէ ցնա. ռաբբի գիտեմք թէ յայ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել, զոր դուք առնես, եթէ ոչ աճծ իցէ ընդմա։ Պատասխանի եհան յիսուս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն այ։ Ասէ ցնա նիկոդեմոս. զիարդ կարէ մարդ ծնանել, որ ծերն իցէ. միթէ մանրէթ ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնանել։ Պատասխանի եհան յիսուս և ասէ. ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի՝ի ջրոյ և՝ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն այ։ Ա՛ի ծնեալն՝ի մարմնոյ մարմին է. և ծնեալն՝ի հոգւոյ հոգի է։ Պատ մի զարմանար, զի ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. զի հողմ ուր կամի՝ շնչէ, և զձայն նր լսես. այլ ոչ գիտես՝ուստի գայ, կամ յո երթայ. սոյնպէս և ամ ծնեալն՝ի հոգւոյն։

Փառք քեզ տր ամ մեր։

Վարդ՝ի վերայ դրաւեալ ջրոյն։
սբխ. Այս ևս խաղաղութե զնր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա։

Ա՛ն՝ի վերստին խաղաղութե և փրկութե անճանց մերոց զնր աղաչեսցուք։

Ա՛ն խաղաղութե ամ աշխարհի, և հաստատութե սրբոյ եկեղեցւոյ զնր աղաչեսցուք։

Ա՛ն հայրապետին մերոյ այս ամենն կենաց և փրկութե հոգւոյ նորին զնր աղաչեսցուք։

Ա՛ն զի տր ուղղեսցէ, զգործս ձեռաց քահա

նայիս՝ որ առնիւ զմկրտուելս, ըլլիր աղաչեսցուք։

Ա՛ծ սրբելոյ առաջնիկայ Ջրոյս, և գալ՛ի գործակցուի Հոգւոյն Սրբոյ, ըլլիր։

Ա՛ծ ընդունելոյ սմա զօրհնութիւնն յորդանանէ նուռ, ընդօրհնեալ միածինն՝ որ լուսաւորեացն զմեզ, ըլլիր աղաչեսցուք։

Ա՛ծ լինելոյ սմա՛ի բժշկութիւն հոգւոց և մարմնոց, ըլլիր աղաչեսցուք։

Ա՛ծ վերածնելոցս որք՛ի սմա մկրտին, լինել որդիս լուսոյ, և որդիս տուընչեան, ըլլիր աղ։

Յիշելով զաճաձինն և զվիշտ կոյսն մարիամ, զմկրտիչն յովհաննէս, և զնախասիացն որ զառաքեանսոս, և զհայրապետն մեր որ գրիգորիոս, և զամ՝ որս. և նոքօք ըլլիր աղաչ։

Յիշեա՛ ըլլիր և ողորմեա։

Ա՛ն ևս միաբան վա՛ծ Ձնմարիտ և որ հաւատոյս մերոյ ըլլիր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա՛։

Օ՛ անձինս մեր, և զմիմեանս նոն այ աւետնակալին յանձն արասցուք։

Վ՛եզ նոր յանձն եղիցուք։

Ողորմեաց մեզ ըլլիր ամ՛ մեր ըլ մեծի ողորմութեան, ասասցուք ամէն միաբանութ։

Ճ. Տէր ողորմեա։

Ա՛ս կացուցանէ հաւատոյն մեծրնծայն Տօն յաւաղանն, և ասէ զաղօթս զայս՝ ի վերայ դիրոնէ Ջրոյն։

Ա՛ստ. Ո՛ւ ըլլիր զօրութիւ՛ քով մեծաւ արարեր զծով և զցամաք, և զամ՛ որ՛ի նոր արարածդ լուցեն։ Որոշեցեր և կացուցեր զջուրս՛ի վերոյ քան զերկինս, ՛ի ընակուն լուսեղէն զօրացն, որ կան յանդադար փառաբանութեան քում։ Ա՛ռաքեցեր և զսուրբ զառաքեալսն քո՝ հրամանն տալով քարոզել և մկրտել յանուն հօր և որդւոյ

և հոգւոյն սրբոյ՝ զամ հեթանոս։ Ալլ և սահմանեցեր անսուտ բանիւդ, ոչ ծնիցելոցն ջրով և հոգւով ոչ մտանել յարքայութիւն։ Յորմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս քո, ցանկանալով հնազանդ հաւատոյ կենացդ, եկին կամաւ ի մկրտուիլ հոգեւոր ջրոյս այսորիկ։ Ալ զաչեւքն զքեզ տես. առաքեա զՀոգիդ քո սբ ի ջուրս յայս, և օրհնեա զսա և սրբեա զսա՝ ոյզ սրբեցեր զյորդանան իջանելով քո ի նմա, առնեսցէ ի մեզաց տրտմութիւն քո քո, յօրինակ այսմ աւազանի մկրտութեան, վերստին ծնունդեան ամ մարդկան. և ընդ հեա սմա զջուրս զայս, յորում մկրտի այժմիկ, ի թողութիւն մեղաց, յընդունելութիւն հոգւոյդ սրբոյ, յորդեգրութիւն հօրդ երկնաւորի, և ի ժառանգութիւն արքայութեդ երկնից։ Ոյզ զի սրբեալ ի մեղաց, ի հաճոյս կամացդ քոց կացցէ յայսմ աշխարհիս. և ի հանդերձեալդ զանսպառ բարիսդ ընդ ամ տես քո ընկալցի. և գոհութիւն փառաւորեսցէ զՀայր և զորդի և զսբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Այս ասա Հայրապետն աջդն ի սբ յորդանան և ասէ.

Ես. (Ես) երկնաւոր և սրբեացի զջուրս այս նշանաւ խաչիս, և սբ աւետարանաւս, և սբ մեռոնաւս, յանուն հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.

Ծող. Ամէն. ա՛լէլուիա, ա՛լէլուիա, ալէլուիա՛։

Օ՛ այս երիցս երիցէ Հայրապետն, և ասէ ասէ.

Ես. (Ես) երկնաւոր և սրբեցի զջուրս այս հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.

Ծող. Ամէն։

Ապա հրամայէ ժամանակին ընդհատումն ընթերցման, և լինել կողմն ի լուսաւորութեան։ Եւ ասէ ցմեզ։

ԺԱ. Որ կոչեցեր զծառայս քո տէր ի սրբութի՛ և ի լուսաւորութի՛ միրուանդ, աղաչեմք զքեզ տէր, արա զմա արժանի մեծի ընծորհացդ. մերկեա՛ ի սմանէ զհնութի՛ մեղաց, և ընդրգեա՛ ի կեանս նորս, և լցո՛ զօրութի՛ Հոգւոյդ սրբոյ յորժեգրութի՛ կենաց քոյի քո. որում վայելէ փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ. և միշտ և յաւիտեանս։

Այս ապա հաւքանէ ընթերցման կամ ընդհատումն։

ԺԱ. Օ՛ինչ խնդրես.
Ընդ. Խնդրեմ միրուանդ։
ԺԱ. Ընդդարև խնդրե՛ս.
Ընդ. Հաւատով խնդրեմ միրոիլ և մաքրիլ՛ի մեղաց, և աղատիլ՛ի դիւաց, և ծառայել նմ։
ԺԱ. Ընդ հաւատոց քոց եղիցի քեզ։

Ապա խնդրէ ժամանակն վանուն ընթերցին. և առնու իջուցանէ պնորքծային յաւազանն։ Ածէ պղպ է, ձախ ձեռամբն բռնէ վրիկն, և աջովն պղտկն, գլուխն յարկանուա և ոտն յարկնէ, գլուխն ի բարձր, երեսն ի վեր դէպ, և ոտն ի խոնարհ։ Այս առնէ՛ի առաջ ընդ ամէն անգամ, ասէ այսպէս.

ԺԱ. Ա՛ռ անուն ծառայ նոյ եկեալ կամաւ ընթանալոյ, ընթանալոյ ի միրուանդ, միրուանդ այժմ ի ձեռս իմ յանուն Հօր, և ի ա՛ք ընդ հեղոս ի վեր գլխոյ մանկանն. և Որդւոյ, և ի ա՛ք այլ հեղոս. և Հոգւոյն Սրբոյ, և ինն ա՛ք այլ հեղոս։ Այս այս է ընդ դրպոսն, յորում արասցի հոգեբարձոյն։

Այս ապա ընկղեցուցանէ զնա ընդ երեսս, և ասէ. Վնեաս արեամբն քովի՛ ի ծառայութիւնէ մեղաց, ընդունելով զազատուիւն որդեգրութեան հօրդ երկնաւորի, լեալ ժառանգակից քովի, և ուրախ հոգւովդ սրբով։

Այս կայս էրէցս անգամ ասելով, էրէցս ընկղեցուցանէ զնա ընդ երեսս, խաղեալ գլեղս հնուենէ. որ նշանակէ զերեսօրեայ խաղանին ՟ի գլխորդուենէ։ Այս լուանալով գբովանդակ մարմինն, ասէ ՟ի ձայն.

Որք ՟ի քո մկրտեցարուք, զքո զգեցեալ եք, ալէլուիա. և որք ՟ի հայր լուսաւորեցարուք, նոր հոգին բերկրեսցի ձեզօք, ալէլուիա։

Աղօթս ՟ի։

Այնէ հիւթեալն պղայ էղէ, ՟ի պուն ասա։

Խազում նեղուելք էն արդարոց, յամէ փրկիլ հնոսա նոր. և պահէ զնամ ասկերս նոյ, և մի ՟ի նոցանէ ոչ փշրեսցի։

Որհնեցից զնոր յամ ժամ, յամ ժամ օրհնութեն նորա ՟ի բերան իմ։
՟Ի սր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք, և ուրախ եղիցին։
Մեծ արարեք զտէր ինձ. և բարձր արասցուք զանուն նորա ՟ի միասին։
Խնդրեցի ՟ի տեառնէ և լուաւ ինձ. յամ նեղութեն իմմէ փրկեաց զնս։
Մատիք առ տէր՝ և առնիք զլոյս. և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն։
Այս աղքատ կարդաց առ նր, և տէր լուաւ սմա. յամ նեղութեն սորա փրկեաց զսա։
Բանակ հրեշտակաց տեառն շուրջ է զերկիւղածսն իւրովք, և պահէ զնս։

Ձաշակեցէ՛ք և տեսէ՛ք, զի քաղցր է տէր. և-
բանեալ է այր որ յուսայ ՚ի նա։
Երկերա՛ւք ՚ի ՚ձնէ ամենայն սուրբք նորա. զի
ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նորա։
Ա՛ծամածք աղքատացան և քաղցեան. բայց
որք խնդրեն զտէր, մի պակասեսցե ՚ի նոցա-
նէ ամ՛ բարութի՛ւն։
Ե՛կայք որդեակք իմ՛ և լուարո՛ւք ինձ. և զերկ-
իւղ տեառն ուսուցից ձեզ։
Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս
իւր տեսանել ՚ի բարութի՛ւն։
Ա՛ռեցո՛ զլեզու քո ՚ի չարութի՛ւ. և շրթունք քո
մի խօսեսցի՛ զնենգութի՛ւն։
Խոտորեա՛ ՚ի չարէ՛ և արա՛ զբարի. խնդրեա՛
զխաղաղութի՛ւն, և երթ զՀետ նորա։
Ա՛չք տեառն ՚ի վերայ արդարոց, և ականջք
նորա ՚ի վերայ աղօթից նոցա։
Երեսք տեառն ՚ի վերայ չարագործաց. ստա-
կել յերկրի զյիշատակս նոցա։
Արդարքն արդարքն առ տէր, և տէր լուաւ նո-
ցա. յամենայն նեղուէ՛ նոցա փրկեաց զնոսա։
Ա՛ՀԵՂ է տէր առ այնոսիկ՝ որ մաշեալ են սրտիւք.
և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ։
Բազում՛ նեղութի՛ւք են արդարոց, յամենայնի՛
փրկէ զնոսա տէր. և պահէ զամենայն ոսկերս
նոցա, և մի ՚ի նոցանէ ոչ փշրեսցի։
Ա՛ՀՈ մեղաւորին չար է. բայց որ ատէայ զար-
դարն, զղջասցի։
Փրկէ տէր զանձինս ծառայից իւրոց. մի զղջաս-
ցին ամենեքեան՝ որք յուսացեալ են ՚ի նա։

Ա՛ստուածն քո մարխէոսի. (Ը. 13։)

Տէրն մեր յի՛սուս

Յայնժամ գայ՛ի գալիլեէ՛ն ի յորդանան առ յովհաննէս, մկրտիլ ի նմանէ. և յովհաննէս արգելու զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է՛ ի քէն մկրտիլ, և դու առ ի՛ս գաս։ Պատասխանի եւ յի՛սուս, և ասէ ցնա. Թո՛ղ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութի՛ւնս։ Յա՛ռ ապա Թո՛ղ եւս նմա։ Յա՛ռ իբրև մկրտեցաւ յի՛սուս, ել վաղվաղակի՛ ի ջրոյ անտի։

Յայս բան հանեալ ղերախայն յաստուածն, պայ ղէնո՛ւ ահայրն. և ապա կոտորէ զաստուածն։

Յա՛ռ ահա բացան նմա երկինք. և եռեալ զհո՛գին ա՛ստ, զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր ի՛ վերայ նորա։ Յա՛ռ ահա ձայն յերկնից, որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Փառք քեզ տէր աճ մեր։

Յա՛ռ ապա ասէ Հայր մեր, որ յերկինս. զի որ՛ բիացաւ ա՛յ։

Աղօ՛թ։

ԽԱ. Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո յի՛սուճ, ծագեալով զլոյս աճգիտութե՛ն ի ծառայս քո. ազատեցեր զսա և սրբեցեր և արդարացուցեր, և եռուր զորգեգրուն։ Ընդ նորհեա սմա և զկենսայ հաւասարուն. պարգևեա զհամապատգորդ զանապականութե՛ն, խառնելով յարդարս քո ի թիւս սիրելեացդ քոց, ի ձեռն տեառն մերոյ յի՛սի քի՛սի։ Ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութե՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ամենից։ Ա. Յ երկիր։

Ա՛Ջ, որ մեծդ ես և միանձնաւոր, և ամ
պաղմանեաց պիտակ. որ ՚ոչ ես և ՚ի ՚ոչս քնա-
կեալ, փրկիչ ամ մարդկան. որ ընդունես զպիտուի
քո հաւատացելոց քոց. և ետուր իշխանութիւն
որդիս ՚այ լինել, ՚ի ձեռն վերստին ծննդեան
ջրոյ և հոգւոյ։ Արամ և զծառայս քո զայս անուն
նորացուցեր քաւութիւք սուրբ աւազանիդ քոյ։
Սո՛ւրբ արա զսա Հնմարտութիւք քով. լցո՛ ընդ-
հօք հոգւոյդ ՚ոչ. զի եղիցի տաճար և քնակուի
անուանդ քո ՚ոչ, և կարասցէ գնալ յամ Հա-
նապարհս արդարութիւն, և կալ հաստատակուք
և աչալրջութիւք առաջի ահաւոր բեմքի միածնի
քոյ, տեառն մերոյ յիսի քրիստոսէ։ Արամ վայելել
փառք, իշխանութիւն, և պատիւ, այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԴՐՈՇՄ ՏԱՒՈՅ

Յետ այսորիկ փանանայն առնու զբեռնի ընկնի ի յաջ ձեռն։ Եւ ասէն ցարքիան մեռոնի. ԻԶ։

Որ յառաջագոյն յօրինս յօրինեակ մեծանի քոյ հայր երկնաւոր. եւտուր զծրումթիւն ի մէջ սրբոյ թեան յածումն օծելո՛յ. հեղ և մեղս քոյս զերկնային քո գթութիւն։ Որ խոնարհեցաք ի մեզ. մեղ թափեալ անուն օծեալդ աստուածոյ. խոնարհելով զածումթիւդ օծեալ ըզմարդկայինս առեր բնութիւ՛ն. հեղ։ Որ խնայեցուցեր՝ թէ ի ջրհեղեղ յառաքեալն օծումն օծելո՛յ. և օծմամբս այսու վերաստեղծեր նոքօք զհողեղինս որդիս աստուծո՛յ. հեղ։ Որ զարդարեր սուրբ ի հանդերձս լուսափայլս և զբարայածս ծուս. զհարմանացեալ եկեղեցի քո սո՛րբը. մանկունքը սորա ընդ հրեշտակս օրհնեն սուրբ զերկրորդութիւնդ։

Յետ ընթերցանին փանանայն ած բուխրն առնու ի ձեռն հեռոնին, և ինչ ածափորթ ձեռ իւղին պերճեսային ընծան անդամն։

Տէր ողորմեա, ասելով.

Աստուած հզօր յաղթող, որ ի վերայ քո, կենաց երկնաւոր պարգեւացն։

Տէր ողորմեա, ասելով.

Կենաց, որ յանուն քոյ քրիստոնեայ լուսաւորեցեալ զաչս քո. զի մի երբեք ընկղմեսցես ի մահ։

Քաղաքական, ասելով.

Ծուխն սրբութեան եղիցի քեզ ի լսելութեան աճապարին պատուիրանացն։

Քահանայական, ասելով.

Կենաց այս յանուն քոյ քրիստոնեայ եղիցի քեզ ի հոտ անուշութեան կենաց ի կեանս։

Քերական, ասելով.

Կենաց այս յանուն քոյ քրիստոնեայ եղիցի քեզ ի պահպանութիւն, և դուռն ամրութեան շրթանց քոց։

Քաղցրիկ, ասելով.

Կենաց այս՝ որ յանուն քոյ քրիստոնեայ, եղիցի քեզ ի պատճառս բարեգործութեան, առաքինի գործոց և վարուց։

Քրիստոնեական, ասելով.

Կենաց աճապարին սրբութեան սիրտ՝ որ հաստատեսցէ ի քեզ, և զհոգի ուղղութեսցէ ի փորձ քում։

Քահանայական, ասելով.

Կենաց այս որ յանուն քոյ քրիստոնեայ եղիցի քեզ վահան ամրութեան. որով կարասցես զնեռս մեւխս չարին շիջուցանել։

Տէր ողորմեա, ասելով.

Կենաց աճապարին ուղղեսցէ զկնացս քո ի

հեանան յաւիտենից. և պահեսցէ զտան քո, զի մի սասանեսցի։

Այս չեմ այսուհետ ասասցէ Տէրունական ասո՝ Դրեթէ, խաչելոյն ես։

Խաղաղութի՛ւն ընդ քեզ, փրկեալդ իմ։

Այս Դրեթէն իմ ինձ Տէրն ասէ։

Այս ընդ հոգւոյդ քում։

Գլուխ ղարեխան. ԲՁ։

Ո՛վ ստուածծ խօսեցար ի բարձանց. լուարո՛ւք բոլոր երկրի. որ ելիւն և փրկեաց զամենայն սրտաբաց. զի զանո՛նն նոր կարդացարո՛ւք. և տո՛ւք օրհնութի՛ւն ի բարձունս։ Այս որ խորհրդով կոչեցաք ի քո, եղա՛ք բաժին նոր և ժառանգակից քոյ. զի զանո՛նն Աստուածութեան ճանաչեցաք զի քաղցր է տէր. ակն լուսոյ բերու՛ն ճեռն ծծաք հաւատով. զի Աստուած եմք ասել լինելոյ. որ մայրդ ես և ազգախին քոյ. լեր բարեխօս վասն մեր. զի զանո՛նն նոր կարդացարո՛ւք և զքե՛զ մե՛ծարեալ պատուեցարո՛ւք։

Գլուխ առեալ զգիեսան ի ձեռն, ասէ պաղօնա։

Ես. Օրհնեալ ես տէր ամենակալ, հայր և առաքիչ տեառն մերոյ յիսո՛ւս քրիստոս. որ ազատեցեր զծառայս քո զայս ի խաւարային իշխանութենէ թշնամւոյն, և կոչեցեր ի լոյս ճշմարտութե՛ն ի ձեռն սո՛ւրբ աւազանիս։ Օրհնեա՛լ ես տէր և

այժմ զսկսակս զայս և զՀանդերձս, որ էն նշա-
նակ լուսոյ. զի եղիցի ամիս արմատացեալ և
պայծառացեալ Հաստատուն յուսովդ քո. զբ-
նատցէ ի լոյս երեսաց քոց, և յանուն քո ցրկն
ծառցէ զօրհնանալազ, և փառաւորեսցէ զՀայր
և զորդի և զՍուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւ:

Աղա ղէնցուցանէ նորընծայն հանդերձն նոր, և պա-
նէ խալանիչ նարօտս, և ծածկէ ի վր ամն սպիտակ
հանդերձ, և պայ զմռելչնան կարդր և կանաչ ի ձեռն:

Աղա ասէ զաղօթս զայս:

Տ. Ո Րհնեալ ես բարեխնամող ամէ, որ ըզ-
դեցուցեր ծառայի քում Հանդերձ փրկութե
և պատմուճան ուրախութե. և եղեր սաղա-
ւարտ փրկութե և պսակ Հաւորհաց ի գլուխ որ,
զկն անվթար ընդդէմ Հակառակորդին: Ա ամն
պոյ և մեք գոՀանալով փառաւորեսցուք զՀայր
և զորդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտ:
Ամաղաղուի ամէն: Ա Ղ երկր:

Ձր ամէ մարդասեր և ողորմած, խնդրեմք ի
քէն և աղաչեմք զքեզ. ոմ արժանի արարեր
զծառայս քո երանելի յուսոյդ և յաւիտենա-
կան փրկութեդ ի ձեռն վերստին ծննդեանս
ջրոյ և Հոգւոյ, Հաւրհեա սմա ի ձեռնադրու-
թէս յայս զպարգեա խաղաղուե Հոգւոյդ սրբ,
և զմանաւորութի յաւիտենական և Ճշմարիտ
լուսոյ քո. և թուեա զսա ի ժողով սրբոցն որ
յերկինս, և արժանի արա փառաւորեալ ար-
քայութե քոյ. զմուտ և զել սորա խաղաղուէ
պահեա, ի ձեռն տեառն մերոյ Յսի քրի:
Ումդ որում Հօր և Հոգւոյդ սրբ վայելէ փառ ը
Իշխանութի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտ:

Յետ այսորիկ առնուս խահանային զմիրուելն, (ըստ պղաց իղէ՝ ի գերդն,) և հանէ ի բեմն. և երիրպատեցուցանէ առաջի սեղանոյն և ըստ խաչին, համբուրելով զերեսին կողմանս սեղանոյն և զխաչն, ասելով.

Այս անուն ծառայ քոյ քեզ երկեալ կամաւ յերախայուէ ի մկրտուէ, ի մկրտուէ յերկրորդ ագաւուէ, երկրպագէ ըզքոյ սեղանոյս. որ մերկացաւ զանօրէնսուէն, և զգեցաւ զքոյս ածգիտուէ. յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա դայ վնորընծայն ի գերդն ընդ խաչն, և ասէ զաղօթս զայս.

Տէր ամենակալ Հայր տեառն մերոյ յիսուս քրիստոսի. քեզ խոնարհեցուցանեմ հաւատացեալքս զքեզ ըստ իւրեանց: Զգեաց զանեղեալդ զքեզ, և օրհնեաց զոսոս, և զդարձս ձեռաց ոտից յաջողեաց. որք ի կուսէն էն, ամրացոյ. և զամենեսեան զօրացոյ ժուժկալութիւն յամ ածգաշտութեանէ: Պահեաց խաղաղութիւն զաղայս, սնոյ և աճ ի չար հասակի. պատրաստարեցոյ զամենս յիւրաքանչիւր յարկս, հանդերձ ամ ուրախութիւն ի քո յի ի սէր մեր. ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Եւ ապա հաղորդեցուցանէ ի սբ խորհրդոյն ասելով.

Մարմին տեառն մերոյ յիսուս քրիստոսի լիցի քեզ ի փրկութիւն և յաւաջմորդ յանխափանն ի կեանս. ամէն: Խաչդ պղծոյ ի ընդունանա գիշերեցուցանէ:

Եւ յոլորիկն ինքն ի գուռան եկեղեցոյն, ասելով.

Աղմոս ՀԲ։

Երանի՛ ումն թողուի եղև մեղայ, և ծածկեցան ամ յանցանք նորա։
Երանի՛ առն՝ որում ոչ համարիցի տէր զմեղս նորա, և ոչ գոյ նենգութի՛ ի բերան նր։
Լռեցի ես, և մաշեցան ամ ոսկերք իմ, առ աղաղակել ինձ առ տէր զօրհանապազ ի տուէ և ի գիշերի։
Ծանրեաց ձեռն քո ի վերայ իմ։ դարձայ ի թշուառութիւն, զի հարան փուշք։
Զմեղս իմ յուցից քեզ, և զանօրէնութիս իմ ոչ ծածկեցից ի քէն։
Ասացի՝ Թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ։ և դու թողեիս զամ մանպարշտութիս մեղաց իմոց։
Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամ սուրբք ի ժամ ընդունելի։
Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նս ինչ ոչ մերձեսցի։
Դու ես ապաւէն իմ ի նեղութէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինև։
Ցնծութի՛ն իմ, փրկեա զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս։
Համաստուն արարից զքեզ, և խելամուտ ի ճա նապարհ յոր և գնասցես. և հաստատեցից ի վերայ քո զաչս իմ։
Մի լինիք ոյն զձիս և զջորիս, զի ոչ գոյ ի նս խնաստուն. ի սանձ և ի դանդանաւանդս ծնիլեսցես զկզակս նց, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձենայն։
Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց որ յուսան ի տէր՝ ողորմութի՛ տեառն շուրջ եղիցի վտքօք։

Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք, ի նոր պարծեցարուք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք։

Փառք հօր։ Ա. յժմ և միշտ։

Այս առ դրան եկեղեցւոյն տարողէ սարկաւագն։

Այլ եւս խաղաղութեամբ զտէր աղաչեսցուք։

Ի նմանէ ի վերուստ օգնականուէ, և փրկուէ, և հնատատուէ նորակնքիս մերոյ զտէր աղաչեսցուք. առասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

Գ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Ի. Փառք քեզ Թագաւոր յաւիտենական. որ աչեցուցանես և լցուցանես՝ որ զեկեղեցի քո լուսով հաւատոյ անհամար փրկելոցս ի ձեռն Հոգւոյդ սուրբ ածածանօթութեամբ քոյ քո. զորս հոգևորական վերածնութեամբ արժանի արարեր որդեգրութեամբ հօրդ երկնաւորի, հաղորդելով արժանաւորութեամբ մարմնոյ և արեան միածնի քո։ Այլ արդ տէր, պահեա զնա սրբութեամբ հոգւոյդ սուրբ. առնել անարատութեամբ զկամս քո, և անմեղութեամբ ժամանել ի կեանսդ յաւիտենից։ Այլ զամենեսեան զմեզ զերձաւորեսցես՝ որ օրհնեա՛ հնոր հօր և մարդասիրութեամբ տեառն մերոյ յիսի քոյ. որում վայելէ փառք իշխանութեամբ և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութեամբ։ Ա. յէր երկր։

Խաղաղութեամբ և հաստիչ խաղաղութեամբ յիս քոյ, քահանայապետ յաւիտենից, և օծեալ հօր. ահա ընկալաւ ծառայս քո այս անուան զօծումն

սրբուէ քո։ Ազատեմք զքեզ ՚ի, մի՛ ընկեսցի ՚ի դալարուէ կենաց. և մեք արժանի լինիցուք փառաց քոց, յորժամ պսակես զսուրբս քո և զսիրելիս անուան քո. և անդադար փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսո՛ր Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Շաբաթ. ԲՁ։

Փա՛ռս՝ երեսելոյդ փառաց երրորդութիւն սուրբ. փառաց արժանի սո՛ւրբ ընծայեալ՝ սո՛ւրբ զանաւանն. երկնային քո ժառանգուե՛ցաւ քեամբ հաճատակացն քո երկրեա՛լ. սոցի՛ն բարե՛խոսութեա՛ փառաց։ Սրբեցո՛ւթե՛ քո՛մ բարե՛բանեմք՝ երգեզ. աղաչանօ՛ք սո՛ւրբ ա՛ծածկի՛ն փառաց։

արկ. Ասուրբ խաչիւս աղաւէսցուք։ Կէտ յԵՀ 42։

*ԽԴ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո՛ սո՛ծ մեր, պահպանեա՛ զծառայս քո ի՛ հովանեաւ։ ( )րհնեալ ե՛ր մեր և փրկիչ յո՛ր քո. ամէն։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Նոյն դիրքն ալ ին երեսոյ է, առեալ պանին ՚ի տուն. նոյն ին չափահաս էրն, ղեօղնն օր չեկնեցուցոյ էացրն, և ապիսակագրեսա լէրի, և ղէլօնին ծածկեալ ոնէրի սպիտակ էակերաձբ էամ էաստուվինէ։ Օ փոյշ էացրն եկեղեցոյ, և աղօնէց պարտէսցն յամ ձամ. և ՚ի պատարագի հաղորդեսցն մարմոյ և արեանն *ան։

ԱՂՕԹՔ

ՊՍԱԿ ՎԵՐԱԾՈՒԱՆԵԼՈՑ
Ի ՄԿՐՏԵԼՈՑ

Այ՛ս չէ՞ ուրե՞ւ առաւ վէրացուցանէ հանճարոյն ընա-
բօրէն ի գլխոյն. և ասէ վաղվնս ղայս ի վէր դիրս ելոյն։

Որք մկրտեցան և լուսաւորեցան, էառուր նոյ
զսրբութիւն քո տէր, տուր և հաստատուն կալ՛ի
սրբութիւնէ քումմ, պայծառացուցանելով՛ի լոյս
յաճութիւնէ քո։ Պահեա՛ հաստատուն՛ի հնարս,
զոր էառուր տէր. հեռացո՛ ի մոլորութէ թշնամ-
ւոյն, և՛ի պատրանացն նոր, և՛ի գործոց անօրէ-
նութիւնէ. զի լուսով գիտութեամբ քո գնասցեն
ի պատուիրանս քո, և ուղիղ վարուք հասցե՛ ի
խոստացեալ հանգիստ քո։ Օ հրեշտակ խա-
ղաղութէ քո առաքեա՛, որ եկեալ պահեսցէ
զսա։ Այս մեք ամենեքեան արժանի լինցուք յու-
սով յայտնութէ տեառն մերոյ յոմէ քմէ։ Ինդ
որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ սրբոյ վայե-
լէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ։
Օրհնեալ ներ։ Ամէն մեր, որ յերկինս։

Այրեն պղոյն հնոանդ լինի, և ինչ յօրէ չլինի, պարտ
է հանճարոյն զայնպիսին ղեռաւոյ դիրս ելոյ, ըն՛ի գան և
ըն՛ի ճանապարհի, և ըն՛ի ուր և վտանգի՛ի մահ. ընդոյ
հաղորդութիւնէ և երկրպագութէ և այլ արարողութէ չղիր
այնպիսւոյն։ Ասէ երեն ապրեսցի, ածել չեկեղեցին պաշ-
պեսցեն՛ի վերայ ներ ղէարփն առանոյ երկին դիրս ելոյ։

ԿԻՐԱԿՈՍ

ՅՈՐԴԱՆԱՆ ՋՐՓԱԿԱՆՈՐԵՆԱՑ ՏՂԱՑ
ԱՆԴԵՆ ՑԵԿԵՂԵՑԻ

Իսկ յորժամ պղծին փառասիրութեայ լինիլ, առնուն
մանկաբարձն վնորընծայ երեխային. և գան ՚ի տուն
ուր եկեղեցւոյն մայրն և մանկաբարձն և մանուկն։

Կոչ առ սաղմոս Ծ։

Ողորմեա ինձ Աստ ըստ մեծի ողորմութեդ քումմ.
ըստ բազում գթութեդ քումմ։ Գէմ չէ 6։

Շարական. ԱՁ։

Աստուածածին կոյս Մարիամ ի ծնունդ քո ուրախ
լինի ամենայն արարած. հրեշտակք և մարդիկ տօնեն
զյիշատակ քո. ի քէն ծագեաց Արեգակն արդարու-
թեան Քրիստոս Աստուած մեր. որ եկեալ զանիծն
ջնջեաց, և օրհնութիւն շնորհեաց. և մահուամբ իւրով
զմահ կորուսեալ մարդկան կենդանացոյց։ Ամենայն
ազգք ի քէն ծնեալ զՔրիստոս Աստուած մեր, որ
ողորմի հոգեաց մերոց։

Կոչ առ սաղմոս Ճ։

Տէր ողորմեա ինձ, որ եկիր ՚ի փրկութիւն ազգի
մարդկան. նայեա ՚ի վերայ աղախնոյ քո, և պար-

գևեաւ սմա ապաւինիլ ի՝ որ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի քո, և հաղորդիլ պատուական և՝ որ մարմնոյ և արեան քո։ Ի՝ քոյ լուա զաղա մարմնոյ և զարիւ հոգւոյ՝ որ ի կատարումն լրման քառասնօրեայ աւուրցս. և սրբեաւ զսա ի ձեռն պատուական ուխտի քահանայութե՛ն ընտրեալ քո։ Եւ արժանացո զսա մտանել ի տաճար՝ որ փառաց քոց. և վայելել զանսպառ բարիսն, որ առ ի քէն։ Ա՛ան զի քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Լսէ ի վե՛ր պղպէն առ պաղօնա պաս։

Աստաղաղուե՛ամբն։ Ա՛յ երկրպ։

Տէ՛ր, որ նորոգուե՛ր ես հնացելոց և կեանք մահկանացու ազգի մարդկան. դու ես զօրուի և օգնուի ապաւինելոցս ի քեզ։ Հաստատուն լեցի ընտրեալ պաղօնա՝ որ եկեալ կայ քառասնօրեայ, զի եղիցի հզօր և աներկիւղ ի թշնամեէն ներգործուե՛, պահպանուե՛ամբ աջոյդ քոյ սրբոյ. զի դու ես՝ որ մեծաւոր առ ամենեսեան, և բարեբար ամենեցուն։ Պահեաւ զսա, և սրբեաւ Հնմարտուե՛ քով. և արժանացո զսա առնուլ սրբութե՛ամբ զառատաձեայ հոգւոյդ սրբոյ, մտանել ի տաճար՝ որ քո։ Ա՛ղաչեմք զքեզ տէր, զի եկեսցէ ի սա հոգիդ՝ որ, հոգի Հնմարտութե՛ն, հոգի հեզուե՛, և հոգի որդեգրութե՛ն. լինել ամբիծ և անարատ, պատկիլ խաչիւ քո ընդ աջմէ քումմէ, և ժառանգակից լինել սիրելեաց քոց յարքայութե՛ան երկնից, քո յո՛ր՝ որ մեր. որում վայե՛լէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս ապա հրամայէ Յահանայն. Ի մտանէն յեկեղեցին, ասելով աղաղակ ԼՈՐ։

ԷՋ. Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ԱԾ, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

ԷԼ. Դատաստան արա ինձ ԱԾ. և իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում։

Յազգէ որ ոչ է սբ, ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս։

Դու ԱԾ հզօրիչ իմ ես, ընդէր մոռացար զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Ղրաքեա տեր զլոյս քո և զՃշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեացեն ինձ, և հանցեն զիս ի լեառն սբ և ի յարկս քո։

Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ԱԾ, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութ ԱԾ ԱԾ իմ։

Ընդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ ԱԾ, խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց ԱԾ է։

Փառք Հօր։ Եւ այժմ և միշտ։

ՎԱՐԴՈՒՆ։

սղկ. Ողորմեա ԵԿԵղեցեաւս աղաչեսցուք զտէր, զի սուրբ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ տէր ԱԾ մեր կեցո և ողորմեա։

Ք. Տէր ողորմեա։

ՊՂՕՒԽ.

*Կ. Ի մէջ տաճարիս, և առաջի ԱԾ ընկալ և պայծառացեալ երնչանացս և որ սեղանոյս խո-

նարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. որ զՀրա-
շալն և զյաղթօղ զօրութիւդ քո փառաւորեմք,
և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ
Հօր և որ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Այս երգիցն ծառայ առաջի որ սեղանոյն։ Այս փա-
հանայն ասէ զաղօթս ի վերայ փառաւորօրեայ պղպէնն և
մօրն։

Տէր ամենայն, որ յաւուրս քառասնից ըստ օրէ-
նացն ի տաճարն եկիր յընծայուն, հանդերձ
մարեմիա մօրդ քո, և ի գիրկս արդարոյն սի-
մէոնի գգուեցար։ Աղաչեմք զքեզ տէր. ընկալ
զծառայս քո այս անուն զաղայս. պահեա և ա-
ձեցո զսա ընօրհօք անտեսանելի զօրութեամբ
քով. և արժանի արա հասանել մանկին ժառան-
գութիւն վիճակի ընտրելոց քոց, և հաղորդի
պատուական մարմնոյ և արեան քո. և պահպա-
նել ընօրհօք համազոյական և անբաժանելի Ե-
րրորդութեդ։ Օ՛ի քեզ ընդ Հօր և ընդ որ Հո-
գւոյդ, վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ.
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ցետ այսորիկ առնուս փահանայն զաղայն և հանէ
ի բեմն, և երիցս երկրպագեցուցանէ առաջի սեղանոյն,
ասելով.

Այս անուն նորընծայ երեխայս՝ ծառայ քոյ
քրիստոս, եկեալ քառասնօրեայ ի տաճարս քոյս
յերկրպագութիւն որ սեղանոյս, երկիր պագանէ
յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Այս յետ երկրպագեցուցանելոյն, դնէ զաղայն ի վե-
րայ ափիձանի խորանին, ընդ աջմէ սեղանոյն. և դնէ զմայր
ի վեր գլխոյն։

Յ՚ պաղեղ ՂԾաչոյն ղաբաւան. ԳՉ։

Ո՚ճաճէն Բրկնայի՚ն դուռն, ՈՃայի՚ն ձա՚ղ նի՚ն ա՚ւետարանի՚ր հրեշտակի՚ն. ու՚բախ լեր բեր կրեա՚ղ ՈՐ ընդ քե՚զ։ Ի՚ քե՚ռնվբես բազմե՚ալ ը՚ հօր, անսպասականա՚բար բնակե՚լ հաՃե՚ցա՚ւ ի քու՚մ յորն՚վա՚յնի. ու՚բախ լեր բերկ։ Ո՚ր բոցե՚ղէն որովբի՚ւք շրջապա՚կեալ պահի՚ւր, այ՚սօր ի մէ՚ջ մարդկան ի գի՚րկս հողեղինի՚ն յայտնեա՚լ. ու՚բախ լեր։

Յ՚ հրաշայէ հաՀանայ Նանկաբարչէն, էլ առեալ ղողայ՚ն պոՃե՚ ի՚ գետէս Նօրն։

ՎԲաբող։

սբէ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սո՚վաւ փրկեսցէ զմեզ ի՚ մեղաց. և կեցուսցէ շրնորհիւ ողորմութե՚ն իւրոյ. ամենակալ տէր ՈՃ մեր կեցո՚ և ողորմեա՚։

Է. Տէր ողորմեա՚։

Յ՚ հաՀանայն գնէ գաշն ի՚ վե՚ր գլխոյ պղայէն և Նօրն, և ասէ.

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո ՈՃ մեր, պահպանեա՚ զՈՃուայքս քո ընդ հովանեաւ՚ր և պատուական խաչիւդ քո ի՚ խաղաղութեան։ Փրկեա՚ յերևելի և յաներևոյթ թշնամանէն, արժանաւորեա՚ զհոգե՚ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ ՈՐ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ ՈՐ։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՂՕԹՔ

Ի ՀԱՐԹԵԼ ՏՂԱՑԻՆ

Վ[illegible] ԱՍԵ ՔԵԶԵՐԲԵԱՆՆ ԵՐԷՑ։

Այուրբ ած, որ և հզօր, որ և անմահ, ողորմեա մեզ։

ԱՅՍ ՔԻՆԻ ՊԱՏՃԱՌԱ։

Ո՜վ քեզ աղաչեմք, տէր ած փրկուած մերոյ, որ ի լսմանէ աւազանին քոյով բարերարութիւդ օրհնեցեր զմանկտին՝ որ մատուցան առաջի քո, ձեռն դնելով ի վէր նոյ և աղօթելով. ուստի և ինքանէր օրհնութիւն քո ի վէր նոյ։ Օրհնեցեր երբեմն և զմանուկն սամուէլ ի ձեռն քահանային ի սիլով, զոր մատուցանէր մայրն իր աննա ի փոխ տեառն։ Այնպէս օրհնեա ✠ և այժմ զտղայս զայս ի ձեռն իմոյ անարժանիս պաղատանացս, և տնկեա ի սմա զհոգիդ քո սէր. ոնզ զի յառաջանալով հասակաւ և ի աւուրըք, հասցէ մինչև ի պարարտութիւն ծերուէ, տեսանել զբարութիւնն երուսաղէմի։ Ո՜վ բարերար և մարդասէր ես ած, և քեզ փառս մատուցանեմք ընդ հօր և սրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և։

Օրհնեալ ես մեր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՆՇԱՆ ՕՐԱՆԵԼՈՑ

Ողորմեա՛ ի վե՛ր սկսեալ սկսանն, և սաղմոսագի՛ն ասէ.
Յո՛ւ ևս խաղաղութե՛ամբ զաղաչեացուք, ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա՛: Օրհնեա՛ տեր:
Ժդ. Օրհնուի՛ և փառաւո՛ր հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Յո՛ յաւետ խոստո՛վ արկանէ:

Ըստ ասէն շարականն. Ա՛կ:

Խո՛ր հուրդն անճառ ծածկեալն յազգաց և յաւիտեանց՝ յայտնեցաւ ի կատարած ժամանակաց՝ ի մարդկան. զոր առ նոսա՝ ունելով բանբերեալս վասն անձանց մերոց: Ընծայմանական առ ի հօրէ՛ էր անմահութիւն ծնօղաձին ծնունդ. այսօր անէ՛ տեսանելն գաղտնի եղեալ մարդկին զգենուլ ի սրբոյ կուսէն. զոր: Ընտանեցոյն ի համայնից՝ բո՛վանդակիչ բնութեանց բոլորից. պարագրի՛ այսօր մարդասիրական սիրովն ամենայնի կուսէն. զոր: Ընդ երևելի փառացըն հօր ներկայանալ անչեզրաչափ. ի ծառայական խոնարհի պատկերի՛ յարգանդի հոգւով մարդեղ. զոր: Ընտանեցոյն ընդ լեռնեան՝ սահմանելեացս էացուցիչ. ի վեր քան՝ ըզ բան սահմանի՝ այսօր յորովայ-

նէ սըրբուհւոյ կուսին. զոր ։ Աբրահամ թէն տրամեցեալ բնութեամս բերկրեաւ կոյս մանկիատ. զոր ողջունաբեր աւետեաց կրնցեր զաղուսիկ իքեզ զծրկնոս ողջունի. ան նա միշտ բարեխօսեաւ վասն անձանց մերոց ։

Խոկ ԷՒԼԵ կոչիս, կոյս սուրբ։

Ցընշանաւ սուրբ այդ խանչիրդ քով քրիստոս. պահպանեա զմեզ մանրգանկը չանարեւանց թընկամանէն. զի դու միայն Ես թագաւոր փառաց ծրկնեաւ չանխտեաւն ։ Որ ի վերայ սորա տարածեցեր զանարատ բանդակըս քո. և հեղեր զարիւնդ ի փրկութիւն տիեզերաց. զի դու միայն Ես ։ Խնամանգամ քոյ գալստեանըն յերեւել սուրբ նըշանիս. արժանի արա զգծառայս քո վերըստին նորոգմանն. զի դու միայն ։

Խաչ քո եղիցի մեզ պահպանիչ ընցանից փայլ մանկան իւրով. խորտակեաց զզեղծչանսն և ընծ զզգաստակիսիք. անուանեաւ փայտըն կենաց ի փրկուն տիեզերաց ։ Երանեաւ ցընծան. բոլոր նք և երկիրս ու աբրահամայ. ընդ յոյսն նել սըրբոյ խանչին սեռակիսաձև քանաքն և, որ զանչարտրս լուսաւորեաց արեգակնակերպ չնոագայթիւք։ Ցընծացաւ երուսաղէմ. բերկրեցան հաւատացեալք. նորայրքոյ զարդարեցան քանզի տեսին զյաղթող նըշանն. արարած ծք անմեռանի ի լուսոյն պայծառացան ։

Ա՛ս ասէն սաղմոս ժ՚ը։

ԽԴ. Յարևու Եհար զխորան իւր. և ինքն ոտ փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա ոտ սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր։

ԽԵ. Երկինք պատմեն զփառս այ, և զարարածս ձեռաց նո՚ր պատմէ հաստատութի՚ն։

Օր աւուր բղխէ զբան. և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութի՚ն։

Ոչ են բանք և ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա։

Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, մինչև՚ ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա։

Յարևու Եհար զխորան իւր. և ինքն որպէս փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ զճանապարհս իւր։

Ի ծագաց երկնից են ելք նորա. և հանգիստ նորա մինչև՚ ի ծագս նորուն. և ոչ ոք ի՚նչ կարէ թագուցե՚ ի տապոյ նորա։

Օրէնք տեառն ամբիծ են, և դարձուցանեն զհոգիս. վկայութի՚ւն տեառն հաւատարիմ է, և խմաստուն առնէ զտղայս։

Արդարութի՚ տեառն ուղիղ է, և ուրախ առնէ զսիրտս. պատուիրանք տեառն լոյս են, և լոյս տան աչաց. երկիւղ տեառնդ է, և մնայ յաւիտեան։

Դատաստանք տեառն ճշմարիտ է, և արդար է՚ի նոյն։

Յանկալի է նա քան զոսկի և քան զականս պատուականս բազումս. քաղցր է նա քան զմեղու խորիսխ։

Վանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս . ՚ի պահել նմա հատուցումն բազում :

Օ յանցաւածս իւր ո՞վ կարէ առնուլ ՚ի միտ . ՚ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա զիս տէր . և յօտարէն պահեա զծառայս քո :

Ոչպա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ , յայնժամ անբիծ եղէց՝ և սուրբ եղէց ՚ի մեղաց մեծաց :

Արդեաւք բերիցեն բանք բերանոյ իմոյ , և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ . տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ :

ԸՆԹԵՐՑուած յերգոց երգոյն սողմոնի :
(Ը . 14 :)

Փախիր եղբօրդի իմ , և նմանեաց այծեմանց կամ որթուց եղանց ՚ի վէր լերանց խնկաբերաց : Արարչասցի Թագաւոր մեր յըշտեմանս և ՚ի գահոյս մեր . իբրև արմաւ ոսկեղէն զմեսալից լցցին տաշտք մեր : Գարձցի Թագաւոր անդրէն ՚ի մանկուէ , սիրելին ՚ի սենեակս մեր . երգեսցուք զսէր : Այս իսկ եմ երգ սաղմոսարանի . երգեցից ընդ ընկերս իմ . երգեսցուք և ուրախ լինցուք ՚ի քեզ , Թագաւոր սիրելի . Թէպէտ և ծածկեցաք ՚ի տեսլենէ , աչք մեր յիմաւորք : Ձեր արար զքեզ , պատրաստեաց զքեզ , գեղեցիկդ ՚ի կանայս . մայր քո ծնցի մաղ մին անտխեղծ :

ԸՆԹԵՐՑուած յովսէ մարգարէէ :
(Ժէ . 6 :)

Այսպէս ասէ տէր . եղիցի իբրև զցօղ իսրայէլի , և ծաղկեսցէ իբրև զշուշան , արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զլիբանոս . արձակեսցին

ոսաք նը, և եղեցին իբրև զձիթենի պտղալից. և բուսեսցէ հոտ նը իբրև զԼիբանոս: Դարձցին և նստցին ընդ յարկաւ նը. կեցցեն, հատատեսցին յոլեհով. և ծաղկեսցէ իբրև զորթ յիշատակ նոցա, և իբրև զգինի լիբանանու եղիցի երիցեմայ:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ:
(ԺԴ. ԱԱ:)

Կանայք, որ դիմեալ գայք ՚ի հանդիսս, յաոաջ մատիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է, յորում գոյ խնամատարեն: Ոչայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիսդ իսրայէլի: Այս եղեցի յաւուր յայնմիկ հարցեն փող աւագանիսդ, և եկեսցեն ցրուեալքն յերկրէն ասորեստանեայց, և երկիր պագցեն ՚ին ՚ի վէր լերինն սրբոյ յերուսաղէմ:

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի գաղատացւոց Թղթոյն է ընթերցուածս:
(Գ. 27:)

Որդեակք իմ, զորեալ է. ուրախ լեր ամուլ, որ ոչ ծնանիցիր. գոչեա և աղաղակեա, որ ոչ երկնիցիր. զի բազում են որդիք սկրնդվիդ առաւել քան զարամբնոյն: Ա՚յլ մեք, եղբարք, ըստ իսահակայ աւետեացն որդիք եմք: Ա՚յլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր, հալածէր զայն՝ որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ: Ա՚յլ զի՞նչ ասէ գիր. ՚ի բաց հան զաղախինդ և զորդի դորա, զի մի ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ որդւոյն ազատի: Ա՚ռ որդի եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն՝ այլ ազատին, ազատութեն՝ որով քրիստոս զմեզ ազատեցոյց: Պինդ կացէք այսուհետև, և մի միւսանգամ ընդ լծով ծառայութեան մնանիցէք:

Ա՚լելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց, զխաղաղութիւն ի վերայ Իսրայէլի։
սդէ. Ա Մնեղիա օրթի։
Ա Եբեսբան ըսդ գնահատու։ (ա. 26։)

Ի Հօրէն ամենակալէ

Այս յամենայնն վեցերորդի առաքեցաւ գալ ի լինել հրեշտակ ի քաղաք մի գալիլեացւոց, որում անուն էր Նազարեթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ ի տանէ դաւթի. և անուն կուսին մարիամ։ Այս եկեալ առ նա, ասէ. ուրախ լեր բերկրեալդ, տէր ընդ քեզ։ Այս նա ընդ բանին խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի՞ ինչ իցէ ողջոյնս այս։ Այս ասէ ցնա հրեշտակն. մի երկնչիր մարիամ, զի գտեր շնորհս յայ. և ահա յղասցիս՝ և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յա։ Ա՛յս եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյ կոչեսցի. և տացէ նմա տէր աստ զաթոռն դաւթի հօր նորա, և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն յակովբայ՝ յաւիտեանս. և թագաւորութեան նորա վախձան մի լիցի։ Այս ասէ մարիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ։ Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. հոգի սուրբ եկեսցէ ի քեզ, և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քո. քանզի և որ ծնանելոցն է՝ ի քէն՝ սուրբ է, և որդի այ կոչեսցի։ Այս ահա եղիսաբեթ ազգական քո, և նա յղի է ի ծերութիւն իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամէնն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարասցի առ յայ ամ բան։ Այս ասէ մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին տէն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և գնաց ի նմանէ հրեշտակն։

Փառք քեզ տէր ահ մեր։

Վարդ։

սէր. Ա՛ման ՚ի վերուստ պահպանուէ անձանց հաւատացելոց և հրաւիրելոցս ՚ի միութի՛ն ա՛ղաւեսցուք։

Աղօթ։

Ո՛ Հ յաւիտենական և արարիչ ամենայնի, զքեզ աղաչեմք և խնդրեմք ՚ի քէն՝ որ պ[illegible]ուէք քո խնամեա զարարածս քո։ Կնկալ մարդասէր ո՛ր զհնդրուածս մեր. և ոչ զառաջնոցն զուգեցեր զամենատուէն ըստ օրինացն մովսիսի, և յետ յարուէ միածնի քո յերկինս վերանալոյ՝ պատուիրան նոր ցուցանէր մեզ սուրբ հաստատեալ ՚ի զուգաւորուէ ամենատուէ հաւատացելոց քոց, ՚ի քեզ և ՚ի միածինդ քո. տո՛ւր ո՛ր և այժմ զհաւս՝ զայս ՚ի զօրուէ և յամրուէ ապաւինելոցս ՚ի քեզ։ Ձեռն ամենայաղթ նշանիս հեռացո՛ ՚ի սոցանէ զմիտս կեղծաւորս և զստամբակս, և զայլ ո՛ր խարդախուէս. պահեա զսոսա ՚ի գարշանաց և չարաղջամղին շաւղաց և ՚ի խառն անկողնոց պղծուէ. համարեսցի փոխուէն խաչիս որ առ միամտա՝ ՚ի նուաւակա տիս և ՚ի հիմնարկուէ հաստատուն հիման շինուածոյ սուրբ ամենատուէ, առնուլ զպակ վայելչուէ ՚ի գլուխս իւրեանց, և օրհնուէք սքի երրորդուէդ. որում վայել փառք իշխանուէիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

* Ծանիր, զի հինք փոխանակ աշխարհային իրաց զնո՛ր խաչն ասին ՚ի նշան հաւանախոստուէ։

Յստակեալ ամէն։ Ա. Յ երկր։

Ի այր սուրբ և օրհնեալ յաւէտ, որ օրհնեցեր և սրբեցեր զնոյս յանուն միածնիդ քո, ՚ի ձեռն մեղաւոր ծառայիս քո օրհնութիւն հոգւոյդ սրբոյ. և այժմ աղաչեմք զքեզ տէր, առաքեա զհոգիդ քո սուրբ ՚ի նաւակատիս շինուածոյս նմոյ, զոր հաստատեմ այժմ. պահեսցես անսասան առ միմեանս, և առաջնորդեալ հասուսցես զսոսա ՚ի ժամն՝ յորում եղիցի զթափ փառաց ՚ի գլուխ սոցա. զի քեզ վայելէ պատիւ, և քեզ վայելէ փառք իշխանութեան և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա,՝ ապա փան ընդանն ՚ի հարսնէն կամ ՚ի հարսնատունն։

որ է. Ա՛ր խաչիւս աղաչեսցուք զտէր։ Կիւրեղեղ։

Ի. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քոց ամէն, պահպանեա զծառայսդ քո։

Օրհնեալ տէր։ Ի այր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՊՍԱԿԻ ՀԱՆԴԵՐՁ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Այս կանոնս ընդունեցան առաջի հանդանայն. և հանդանայն օրհնէ զհանդերձեալն այսպէս։

սրբ. Այս ևս խաղաղութե զնոր աղաւնեացուք. ընկ կալ, կեցո՛ և ողորմեա։ Օրհնեա տէր։

ժդ. Օրհնեալ է փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սուրբ այժմ և միշտ։ Այս խոսնկ արկանէ։

Շարական. Բկ։

Այսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգմանն. քանզի նորոգօրէն էից հոգին ի Քրիստոս վերստուին. որով նորոգեցան դանաք առաքելոցն։ Այսօր հոդմնիւ Թեայ ընծայ Թիս ցընծայ ընդ հօր հաշտութիե. քանզի որ երթարձ զհոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոյ. դարձեալ վերըստին ընդ նոյն պարգևէ։ Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ ոճանեն ցընծութիե զաստատ նոր հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստ լուսափայլ և գերապայծառս. երգեն ընդ սրովեէից զերեքսրբեանն։

Որ զիաբանեալն աշտարակին բաժանմամբ լեզուացըն քակեաց, այսօր բազմաժանեալ լե-

զնա այգւոյ միաբանեաց դարձեալ ի ճեր վերնատունն. ամենայն հոգւով ծրհնեցիք զՏիզոիսն մեզ։ Որ էջ հոգին ետն և առաքինորեաց էր կոտասան ցեղիցն՝ ի սրայելէ ի յանապատին. այսօր երկոտասան առաքելոցն աւազնորդի ի յաւետարանն. ամենայն։ Որ եվից հոգին տեառն լցզեսեզի էլ ձարտարապետ խորանին. այսօր չինի՝ զմարդիկ խորհն սուրբ երրորդութեն. ամենայն։

Ա՛մէն լ՛սոյն մանրիամ անհանգստացեալ ծրհնեալդ ի կանայս։ Օ լոյս աւետաւեր յարգանդէ կրեցեր. ծրհ։ Ա՛ի դաշտ ըեր վանն մեր բանբերսես. ծրհ։

Ի՛ վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո՛ ըզկեղեցի. ըզսա պահեա՛ ի խաղաղութեան։ Որ հնոյեցեր ո՛ղորմութե ի քոյ կարանցս հրեշտակաց և մարդկան քա՛նարան. տուր սըմա զանչա՛ր քո՛ զխաղաղութիւնդ։ Ի՛ տաճարի՛ փառաց սրբեր՛ութե՛ քոյ քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառա՛տ քո՛ զողորմութիւնդ։

Փառք հօր։ Ա՛յժմ և միշտ։

Աերոյ անմահ փեսային եղեր դո՛ւ մայր մա՛րիամ. բանբերսես վանըն մեր՝ ի յաշխարհ աւուր ահեղին։

Աղօթս Դաւ.

ԻԹ. Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետնորա. և զընկերս նորա տարցին նմա։

ԻԶ. Ընդեսցէ սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ Թագաւորի։

Եղուս իմ ոմն գրիչ արագագիր դպրի. գեղեցիկ տեսլեամբ քան զորդիս մարդկան։

Փուեցան շնորհք ի շրթանց քոց. վասն այսորիկ օրհնեաց զքեզ Աստուած յաւիտեան։

Գօտ զսուր ընդ մէջ քո հզօր. զվայելչութիւն գեղոյ քոյ։

Արեա ուղղեա և Թագաւորեա. վասն ճշմարտութեան հեզութեան և արդարութեան. և առաջնորդեսցէ քեզ աքանչելապէս աջ քո։

Նետք քո սրեալ են հզօր. և ժողովուրդք ի նեղբոյ քո անկցին. ի սիրտս թշնամեաց Թագաւորի։

Թո՛ռ քո յաւիտեանս յաւիտենից. գաւազան ուղղութեան. գաւազան արքայութեան քո։

Սիրեցեր զարդարութիւն. ևատեցեր զանօրէնութիւն։

Վասն այսորիկ օծ զքեզ Աստուած Աստուած քո իւղով ուրախութեան առաւել քան զընկերս քո։

Ո՛ մետաս և ստաշէն և կասիայ ի զգեստից քոումն. ի տաճարաց փղոսկրեից, ուստի ուրախ արարին զքեզ դստերք Թագաւորաց ի պատիւ։

Այցեց դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ. ի հանդերձս ոսկեհուռն զարդարեալ և պատուեալ։

Լո՛ւր դուստր և տես, խոնարհեցո՛ զունկն քո. մոռա՛ զժողովուրդ քո, և զտուն հօր քո. զի ցանկացաւ Թագաւոր գեղոյ քոյ։

Ա՛ա ինքն է տէր քո, երկիր պագցես սմա. և դուստր Ծուրայ երկիր պագցէ սմա. և պատարագք զերեսս սորա պաշտեսցեն մեծամեծք ի ժողովրդոց։

Ընտիայն փառք դստեր Թագաւորի ի ներքոյ ի վերջաւորս ոսկեհուռն զարդարեալ և պատմուճանեալ։

Տարցեն Թագաւորի կուսանք զհետ նր. և զընկերս նր տարցեն նմա։

Ընծեն ցնծութիք և ուրախութիք, և տարցեն ի տաճար Թագաւորի. և փոխանակ հարց քոց եղիցեն որդիք քո։

Պացուացես զնոսա իշխանս ընդ ամ երկիր. և յիշեսցի անուն քո ընդ ամ ազգս ազգաց։

Վասն այսորիկ ժողովուրդք խոստովան եղիցին քեզ յաւիտեան. և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ալելուիա, ալելուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(կե. 10։)

Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց զինձ հանդերձ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ և իբրև հարսին զարդու զարդարեաց զիս։ Որ իբրև երկիր՝ որ առնէ ցուցանել զծաղիկս. և իբրև զպարտէզ՝ որ զսերմս ցուցանել զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ տէր զարդարութիւն իւր և զցնծութիւն առաջի ամ ազգաց։ Որ եղիցին պսակ վայելչութեան ի ձեռին նոր, և թագ ալքայութեան ի ձեռին Տեր քոյ։

*Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն
և ընթերցուածս։ (ե. 1։)*

Այսպէս և կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց։ Օ՛ի եթէ իցեն ոմքա ապստամբք՝ ի բանէ անտի, յաղագս կանանց գնացից՝ առանց բանին իսկ շահեսցին, դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս։ Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք և ոսկեհուռ ծամակալօք, կամ պատճուճեալ զգեստուք զարդ. այլ ծածուկ սրբտին մարդն, անեղծութիւք հեզուէ և հանդարտուէ հոգւոյն. որ է առաջի Աստուծոյ բազմապատիկ։ Վասն այսպէս երբեմն և կանայք, որ յուսացեալ էին յԱստուծ, զարդարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց. ոգի և սառա՝ ըստ հնազանդ էր աբրահամու, և տէր իւր կոչէր զնա, որոյ եղերուք դուք որդիք. բարեգործք էիք, և ոչ կասկածէիք և ոչ՝ ի միջոյ ինչ երկիւղէ։ Այսպէս և արք իմաստութիւք բնակեսցեն ընդ նոսա. իբրև տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց, իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց, զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց։ Ընդ գլուխ ասի. զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրասէրք, աղուսագութիք, խոնարհք։ Ո՛չ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց. այլ զսորին հակառակն՝ օրհնել. զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնութիւն ժառանգիցէք։

Ա՛ղէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տարցին Թագաւորի կուսանք զհետ նր. և զընկերս նորա տարցին նմա։

տիւ. Ա՛ղէլուիա օրթի։

Աղեքսիան ըսա յոհաննու. (ք. 1։)
Ալ ասն փառաց ձեն մերոյ Յիսուսի քրիստոսի.

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք եղեւ ի կա-
նա գալիլեացւոց, և անդ էր մայրն Յի-
սուսի։ Կոչեցաւ և Յս, և աշակերտքն նր ի հարսանիսն։
Եւ ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն Յսի. գի-
նի ոչ ունին։ Եւ ասէ ցնա Յս. ինչ կայ իմ և
քո, կին դու. չէ ե հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ
մայրն նորա ցսպասաւորսն. որ ինչ ասիցէ ձեզ՝
արասջիք։ Եւ դոգ էին քարակուք կնձեայք վեց՝ ըստ
սրբուե հրէից. տանէին ի մի ի նոցանէ մարս
երկուս կամ երիս։ Ասէ ցնոսա Յս. լցէք զքարակոյսդ
ջրով. և լցին զնոսա մինչև ի վեր։ Եւ ասէ ցնս,
արդ առէք և բերէք տաճարապետիս. և նք բե-
րին։ Եւ իբրև ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն
գինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպա-
սաւորքն գիտէին, որք արկին զջուրն։ Կոչէ ընդ-
պետային տաճարապետն և ասէ. ամ մարդ զա-
նոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. և յորժամ
արբենան, յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր
զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ։ Զայս արար սկիզբն
նշանաց Յս ի կանա գալիլեացւոց. և յայտ-
նեաց զփառս իւր. և հաւատացին ի նա աշա-
կերտքն նորա։

Վասն քեզ ինր ինձ մեր։

սրխ. Եւ ևս խաղաղութիւն զինր աղաչեսցուք.
ընկալ, կեցո և ողորմեա։

ԽՀ. Երկնուն և փառք հօր և որդւոյ։

Եւ հոգւոյն սրբոյ, և ասէ զաղօթս։

Երկնեա և քո ինձ մեր հոգևոր օրհնութիւն
զհանդերձս զայս հարսանեաց. զի որք զդեցցին

զսա, մի իշխեսցէ մերձենալ ի նոսա չար աղանդ դիւաց կամ կախարդաց։ Եւ զի ամրացեալ զսուրբ Խաչն քոյ, փրկեսցին յամէ որոգայթից սատանայի։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութեան և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Եւ խաչակնքէ ՚ի վերայ հանդիսին, և ասէ.

Յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ ամէն։

Եւ ՚ի պիեցոցանելն ասէն զաբաւան. ԳԶ։

Ա՛յսօր ցընծան դասք հրեշտակաց ընդ հայաստատիլ քո ի յերկիր. ամէն վայելէն խորհուրդ երկնայնման եկեղեցի սուրբ. ուրախ լեր ամէն ՚ի մի պատուական հո՛ վանի մերում և յոյս. Օ՛ուար չարչիր հարան անարատ ընտ ծաղկեալ վայել լաւ պիտ. զարդարեա՛ հանդերձ փառօք և ել ընդառաջ երկնաւոր փեսային. ուրախ լեր ամէն՝ ամէն վայելուչ բազմածին՝ ա՛հա՛ փեսայն գայ առ քե՛զ։

Աստանօր նորոգեցաւ մեզ աւազան մկրտութեան. յորդանան մո՛ր հոգւովն յերկնից ծնանելով վերստին՝ զհա՛ւատացեալս ի քո՛. ուրախ լեր ամէն՝ ամէն՝ սրտաջնուն ա՛հա՛ որդին գայ առ քե՛զ։

սկ. Սուրբ Խաչիս։ Տիխ յԷՉ հՁ։
ֆհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց։
Օրհնեալ ե՛ր. Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ այս կարգ կատարէ ե՛ւ յօրհնուածէ հալոյն հարսին. բայց պիեցոցանելն պնա առանչինն լսելեաց առանց երգոց։

Կ Ա Ն Ո Ն

Խ Ա Չ Փ Ո Խ Ա Ռ Ն Ե Լ Ո Ց

Այսիւհետեւ սպասին առնուն պէհեաչին, և երկան՝ի տուն հարսին, և բերեն պնդարան յորն պէհեայինն. և ասեն՝

Պատի զգաւթեր ծառայ իմ. իւղով սրբով իմով օծի զնա։

Ձեռն իմ ընկալցի զնա. և բազուկ իմ զօրացուսցէ զնա։

Այս առնուս չահանային զալ յեռն հարսին, և պայ յալ յեռն պէհեային, ասելով՝

Աղեալ զձեռն եւայի, տուեալ՝ի յայնն ադամայ։ Այս ասէ ադամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին՝ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան՝ի մարմին մի։ Արդ զոր ած զուգեաց, մարդ մի մեհնեսցէ։

սբխ. Այս ևս խաղաղութեամբ զնար աղաւնեացուք. ընկալ, կեցո՛ և աղօրմեա։

ԽԿ. Օրհնութեամբ և փառաք հօր ✠ և որդւոյ։

Շարական. Գկ։

Այսհետ՝ի մեզ՝ևս աղօրմեա մեզ քա՛. որո՛ նախ բանդակ գրեթուեթիւն։ Այր հայրդ եւս որբոց,

եւ զատաւոր այրեանց քո. որ ունիս՝ ի՛ պէսա
կի՛ զի ես սրբոց. լաւ և մեզ աղօթի՛ր սոցա
քո. որ ունիս՝

Ա՛յր և կոյս աղախին քրիստոսի. որ բարե
խօսդ ես մի՛շտ աչխարհի. քեզ երանեն ամե
նայն ազի՛նք։ Ա՛ծքո՛ւր աղաւնի՛, և՛ հա՛ղոյն
երկնից՝ մա՛րիամ. տաճա՛ր և ա՛թոռ աստուածոյ
բանին՝. քեզ՝ ՝ի՛ւ հա՛ճեցա՛ն ի մանալիքն ընդ
հո՛ղեղինքս. և՛ քե՛ւ մե՛ծեցա՛ք ի փայլո՛ն կե
նաց. քեզ երանեն։

Յա՛ղթո՛ղ և՛ զնոր օրհնո՛ւթի՛ միշտ ի բար
ձնո՛ւն ե՛ր զեսցո՛ւք. Թագա՛՛ւորին քո՛ւ հաւա՛
տացեա՛լ ժո՛ղովո՛ւրդք ։ Ա՛ր ե՛ւ ին ի՛ լուսաւո՛րել
զընտրեա՛լ՝ ազ ղե՛կե՛ղեցի. և՛ պը՛՛սակաց ազ՝
խա՛չին. նըմա՛ ըզ փառս ե՛ր զեսցո՛ւք։

Փառք հօր ։ Ա՛յժմ և միշտ ։

Ա՛յսօր և մեք տօնե՛սցուք զնաւա՛ կատիս
սո՛ւրբ խաչին. և՛ փը՛՛րկո՛ղին մանո՛ւսցուք
փառք և պատիւ յա՛ւիտեա՛ն ։

Այս տաճանայն դնէ ղնաւն ի վե՛ր եվսոյ էեսային և
հարսին, և ասէ ղաղօես ղայս ի վե՛ր նոյա ։

Տէր ա՛ծ յաւիտենական, որ զանզոյգս և
զբացօրոշեալս զուգակցես ի միաւորու՛թի՛, և միա
ւորո՛ւթի՛ կապես անքակտելիս. որ օրհնեցեր զնաս
հակ և զռեբեկա. և ժառանգս զնոսա քո աւե
տացդ երևեցուցեր, անաուտ բանիւդ զժողո

վուրդս որ ՚ի նոցանէ՝ իբրև զաւազ առ աչին ծո-
վու բազմացուցեալ։ Նա այժմ, բարերար և ողոր-
մած ած, օրհնեա զծառայս քո և զաղախինս
զոր ստացար՝ սրբուլ քով. առաջնորդեա մեզ դնալ
՚ի գործս բարիս և ՚ի հանապարհս արդարուն,
առնել զհաճոյսն առաջի քո. զի քո հրամա-
նաւդ կեցցեն յայսմ աշխարհիս, և տեսցեն
զորդիս որդւոց իւրեանց լի աւուրբք. և ՚ի հան-
դերձեալն անապատ բարեացն և անթառամ
պսակացն հասցեն, ՚ի քո յո՛ ՚ի տէր մեր. որում
վայելէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՛ն ամէն։ Ա՛յդ երկր։

Տէր ած, որ ՚ի հեթանոսաց խօսեցար քեզ
զեկեղեցի սուրբ՝ յանդիման լինել երկնաւոր
փեսային, և եղիր պսակ զամենայն աղջիկ զսուրբ
նշանն. որ զցրուեալս ժողովեա ՚ի միասին, և
միաւորեա զնոսա ՚ի կապս կատարեալ անքակ-
որ օրհնեցեր զնահապետն, և ժառանգաւոր
քո առեւտրացդ ցուցեր զնոսա։ Նմո՛ր օրհնեա՛
զծառայս և զաղախինս քո զօրութի՛ն խաչի քո.
զի դու ես ողորմած և մարդասէր, և քեզ վայե-
լէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

աղ. Սուրբ խաչիւս։ Գ՚էտ յԷլ 42։

ֆհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո ած
մեր, պահպանեա՛ զծառայքս քո ընդ հով։

Օրհնեալ ՚ես։ Յայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԿՈՒՍՒ ՊՍԱԿ ԱՒՆԵԼՈՑ

Յեւ այսորիկ գան յեկեղեցին հարսն և փեսայն խոսոովանեալ զիրեարս իւրեանց. և ասէ սաղմոս Ձ[illegible]։

Ալերսա եղիր ես, ոյք ասեին ցիս. 'ի տուն [illegible]
երթիցուք մեք։
Հասեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո երու-
սաղէմ։
Օ երուսաղէմ շինեալ որպէս քաղաք. և բնակու-
իւր շուրջ զնովաւ։
Ընդ որում ազգք ազգք [illegible]. վկայուն իսրայէլի
խոստովան լինել անուան [illegible]։
Ընդ արկեալ էին աթոռք դատաստանի. աթոռա
արկեալ էն 'ի տան դաւթի։
Հարցէք զողջունել զերուսաղէմի և շինուիչ
ոյք սիրէք զնա։
Եղիցի խաղաղութիւն 'ի զօրութեն քումմ. և շի-
նուած յաշտարակս ամուրս քո։
Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խոսեցայ զնա-
ղաղութիւն վասն քոյ, և վասն [illegible] այ մերոյ խո-
սեցաք զբարութիւն քեզ։

Փառք հօր։ Ա[illegible]ժմ և միշտ։

Այս ապա ելբրն ընթրօսին երեւիցուն։ Այրն ընդ
այլինն ելբրն, ասէն սաղմոս է։

Տէր 'ի զօրութեն քումմ ուրախ եղիցի թագա-
որն։ 'ի փրկութեն քումմ ցնծասցի յոյժ։
Օ քանկութեն սրտի նորա ետուր նմա. և կամ
շրթանց նորա ոչ արգելեր 'ի նմանէ։

Ժամանն արարեր զնա յօրհնուԹիւն քաղցրուԹ
քոյ. և եդիր ի գլուխ նոր պսակ ի քարէ պա-
տուականէ։
Կեանս խնդրեաց ի քէն. և ետուր նմա ընդ
երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից։
Մեծ են փառք նորա ի փրկուԹիւն քումն. զգ-
փառս և զմեծավայելչուԹիւն դիցես ի վերայ
նորա։
Տացես զնա յօրհնուէ յաւիտեանս յաւիտե-
նից. և ուրախ արասցես զնա յուրախուԹիւն
երեսաց քոց։
Ապաւոր յուսացաւ ի տէր, յողորմուէ բարձ-
րելոյն նա մի սասանեսցի։
Գտցէ ձեռն քո ի վերայ Թշնամեաց քոց. և
աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս քո։
Դիցես զնոսա որպէս հնոց ի հուր՝ ի ժամա-
նակի երեսաց քոց։
Տէր բարկուԹ իւրով խռովեցուսցէ զնոսա. և
հուր կերիցէ զնոսա։
Պտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ. և զաւակ նոցա
յորդւոց ի մարդկանէ։
Ստորեցան ի քէն չարուԹէ. խորհեցան խոր-
հուրդ, զոր ոչ կարասցեն հաստատել։
Դարասցես զնոսա հալածեալս. ի միացուածս
քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա։
Խարձր լեր ՚ի զօրուէ քումմ. օրհնեսցուք
և սաղմոս ասասցուք զօրուԹեց քոց։

Ա՛ս յորժամ ղՀարսինն ոլորէին, ասէին սաղմոս ԻԷ։

ԻԷ. Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետ նր. և զընկերս նր տարցին նմա։
ՀոԻ. Խղխեսցի սիրտ իմ. ԳՀո յԷՀ 54։

Յետ այսորիկ առնու քահանայն զկաթն եւ զայլ կանգնէ մօտ հարսին եւ ձեռայնն. եւ ըզեղբարս ուսուցանէ հանդերձելոցն պահել առնուլ կանխաւ, եւ զարթնել ի ձամ հարսանեացն, եւ խրատել զնոսա յաճախին օրինացն. եւ ապա պահանջէ ի նոցանէ վկայսդ յանձնառուել, ասելով.

Վասանզիք առաջի այդ, պահել երկիւղիւն այդ առ իրեարս զհաստատութիւն ամուսնութեանդ սիրոյն, եւ նուիրին սիրովն՝ վասն ահին այդ յօժարութիւն բառնալ զձանրութիւն միմեանց, մանաւանդ ըզ մարմնական վասնգս, զկաղութիւն, զկուրութիւն, զերկար եւ զանբժշկելի հիւանդութիւն, եւ զայլ վասնգս, որչափ ամուսինն օրէնքն հրամայեն։ Վասնաւնայք, առնուք յանձն, փութայք ի կատարումն ասացելոցս։

Յետ նորա ասէն. Այո՛։

Յետ ապա պտոյտ քահանայն զալ ձեռն հարսինն յաջ ձեռն փեսային, եւ ասէ ցնա.

Ըստ ամուսինն հրամանին, զոր ետ ամուսնանալ, ես այս անուն քահանայ զայս հարսն տամ քեզ այժմ ի հնազանդութիւն. տէր ես։

Յետ փեսայն ասէ. Տէր եմ կամաւն այդ։

Յետ ասէ քահանայն ցհարսինն. Հնազանդ ես։

Յետ պատասխանէ հարսինն. Հնազանդ եմ ըստ հրամանին այդ։

Յետ զայս երիցս անփոյթ հարցանէ քահանայն, եւ երիցս անփոյթ պատասխանի տան նորա։

* Խակ եթէ պսակեալքն ոչ հասկանային զգրոց բարբառ, բայսարկեցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զնարեցուածն, ոյր ղ կամակար և դիւրաւ յանձն առնուլ հաւանեսցին։

Այս ապա Յովհաննէս ասէ.

Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ միմեանս սիրոյն ՚ով, խնամքն ՚ով պահեսցէ զձեզ յելս և ՚ի մուտս, և օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, և աձեղցուսցէ զձեզ հոգևկան և մարմնական բարութ. զի աստէն խաղաղութ և ՚ածպաշտութ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լինիք հասանել, շնորհօքն քրիստոսի. որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ։

Պետ ասէ.

Ջ՚ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին. օդնեսցէ սոցա ՚ած ՚ի վաղորդեան, մինչև ՚ի վաղորդայն։

Այս ապա ասէին սաղմոս ՃԺԷ։

Խոստովան եղերուք ՚ած; զի բարի է. զինչ ցոյն վայր. Խացէք ինձ զդրունս արդ։ ԳՒԿ ՃԷՂ 15։

Այս Բացեալ զդռուանն Տաճկէն չէ՚ղեղջին, ասելով սաղմոս դրի։

Ազաղակեցէք առ ՚ած համ երկիր. ծառայեցէք ՚ած ուրախութ։

Մտէք առաջի նորա ցնծութ. ճաներթուք զի նա է ՚ած ձեր մեր։

Այս արար զմեզ, և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա։

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութ, և օրհնութ ՚ի յարկս նորա։

Խոստովան եղերուք ՚ած, և օրհնեցէք զանուն նորա։

Քաղցր է ՚ած, յաւիտեան է ողորմութի նորա. ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նր։

Փառք հօր։ Եւ այժմ և միշտ։

Վարդ։

սէն. Աչք եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՔո, զի սո վաս փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց և կեցուսցէ հնոր հիւ ողորմութէ իւրոյ. ամենակալ Տէր ամէն մեր կե ցո և ողորմեա։

Ֆ. Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Ա. Աք դրան՚ զբ տաճարիս, և առաջի ամէնքին կալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և՚ զբ տեղ ւոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. սուրբ գՀրաշալի և գյաղթող գտերութիւնդ քո փառաւորեմք. և քեզ մատուցանեմք զօրհնուն և զփառս ընդ Հօր և ընդ սրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նա փանի հանդանայն ի գնդան. և կացո ցանէ առաջի բեմին։

Նա ասէն քամամոա եկեղեցւոյ։

Օ խաղաղութէն հնորհեա եկեղեցւոյ քում սրբ, զխաղաղութէն և զանշարժութէն ՚ի թշնա մեաց պատեբազմէ. և հաստատեա ՚ի մի հա ւատս զկաթոլիկէ եկեղեցի. զբեզ խոստովա նիմք Տր և աճ, կեցո զմեզ։

սէն. Նա և խաղաղութէն զՔոր աղաչեսցուք ընկալ, կեցո և ողորմեա։

Ա. Օրհնուէ և փառք Հօր ✠ և որդւոյ։

Աղմա Տրէ։

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ Տր զօրութէն ընդ մէջ իւր ածաւ։

Հաստատեաց զաշխարհս ի մի սահմանեացն. պատրաստ է աթոռ քո, ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես։

Այնքարձան գետք ետր, և ամբարձին գետք ըզձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք ի գնացս իւրեանց։

Ի ձայնէ ջուրց բազմաց սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու։

Սքանչելի ես դու ետր ի բարձունս. վկայութիւնք քոց մեք յոյժ հաւատացաք։

Տան քում վայելէ սրբուի, ետր, ընդ երկայն աւուրս։

Շաբաթ. Գշ։

Ուրա՞խ լեր՝ոք երկնեցեալ. քանզի քրիստոս արքայն երկնից այսօր՝ ալըսակեաց ըզքեզ խաչ ելեալ իւրով. և զարդարեաց զամենըքս քո՛ սքանչելի փառօք իւրո՛վք։ Խընդա յոյժ դուստրըդ սիոնի քանզի ե՛րկիրս երկինք եղեն այսօր վերըստին քո՝նորոգմամբ. և՝ Թագաւորն երկնաւո՛ր հաճո՛ր հաձեցաւ բընակիլ ի քեզ։ Խընդասցես երկնաւոր զօրա՝ցըն վերատեաւ տօ՝նե՛մըք քեզ այսօր զանդադար փառաւորութեամբ. ուրա՞խ լեր հարսն անարատ անբընկեն քո խորհըրդո՛վ։

Այ՝ն ինչ պատարագ լինի հետ պատկին, սարկաւագն ասէ. Ողջունեա՛ ետր։

Այ՝ս տաղանդն պէսպիսորեակ ասէ. Օ՛ի քո ե՛ կարողաւ, և զօրաւ։

արի. Պատմութեամբ։

Այս ասէն ինձեան երէցս։ Այլ ահա, որ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ։ Այս համբուրէն աչաքն ինձեան և հարանն։

սրխ. Այս ևս խաղաղութեանէ զնոր աղաչեսցուք։

Տէ. Տէր ողորմեա։

Ամն խաղաղութեանէ համ աշխարհի, և հաստատուեանէ. և այլն։

սրխ. Որհնեա տէր։

Կհ. Օ ի ողորմած և մարդասէր ես ահա գոլով. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի։

Աղաչս։

Տէր ի զօրութեանէ քումմէ ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեանէ քումմէ յոյժ։

Օ քանկուեանէ սրտի նորա ետուր նմա. և կամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ։

Ժամանս արարեր վնա յօրհնութեանէ քաղցրութեանէ քոյ. և եդեր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ պատուականէ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած ի Ծննդոց։
(ա. 26։)

Այս ասաց ահա. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեանէ, և իշխեսցեն ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և անասնոց և համ երկրի, և համ սողոց՝ որ սողին ի վր երկրի։ Այս արար ահա զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի աստ արար զնա, արու և էգ արար զնոսա։ Այս օրհնեաց զնոսա ահա և ասէ. աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա։ Այս ասաց ահա ահա, ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել. արասցուք դմա օգնական ըստ դմա։ Այս արկ ահա ահա թմբրութի ի վր ադամայ և հնձեաց։

Այս էառ մի ՚ի կողից նը, և ելից ընդ այնը մարմին. և շինեաց տէր տէր՝ զոր էառ յադամայ ՚ի կին, և ած զնա առ ադամ։ Այս ասէ ադամ, այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ՚ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր. և երթիցէ զհետ հնոջ իւրոյ, և եղիցին երկուքեան ՚ի մարմին մի։

Ընթերցուած յառակաց։
(ԺԲ. 20։)

Որդեակ, իմոյ իմաստուէ անսա, և իմոց բանից մնասո զունկն քո, զի մի պակասեսցին աղբիւրք քո։ Պահեա զնոսա ՚ի սրտի քումմ. զի կեանք են որոց գտանիցեն զնա, և ամ մարմնոյ բժշկութիւն։ ՚Ի պահպանութիւն պահեա զսիրտ քո. զի ՚ի սոցանէ են ելք կենաց։ ՚Ի բաց արա ՚ի քէն զբերան կամակոր, և զշրթունս անիրաւս մերժեա ՚ի քէն։ ՚Աչք քո ուղիղ հայեսցին, և արտեւանունք քո արդար ակնարկեսցեն։ Օ շաւիղս ուղիղս արասցես ոտից քոց, և զնաս նպատարկս քո ուղղեսցես։ Ա՚ի յաջ խոտորիցիս և մի յահեակ. դարձ զոտն քո ՚ի ձախսակարկաչարէ։ Օ ի զձախսակարկս, որ յաջմէ են գիտէ ած. թիւր են ձախսակարկք, որ ՚ի ձախմէ են։ Ա՚յլ ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո, և զնաս նպատարկս քո խաղաղութիւն յառաջեցուսցէ։ Որդեակ, իմոյ իմաստութեանէ անսա, և իմոց բանից մնասո զունկն քո. զի պահեսցես զխորհուրդս բարեաց։ Օ իմաստութիւն շրթանց իմոց պատուիրեմ քեզ։ Ա՚ի հայիր ընդ կին չար, զի մեղր կաթէ ՚ի շրթանց հնոջ պոռնկի. որ առ ժամանակ մի պարարէ զբերան քո, բայց յետոյ դառ-

նագոյն ևս գտանի քան զլեզի, և սրեալ առա-
ւել քան զսուր երկսայրի։ Ո՛ի ոտք անզգամի
իջուցանեն զմերձաւորս նորա մահու հանդերձ
՝ի դժոխս, և հետք նորա չեն հաստատուն. զի
՝ի Ճանապարհս կենաց ոչ գնան. զեղիս են Ճա-
նապարհք նոր, և ոչ յայտնիք։ Արդ որդեակ,
լուր ինձ. և մի ապախտ առներ զբանս իմ։ Հե-
ռի արա ՝ինմանէ զՃանապարհս քո, և մի մեր-
ձենար ՝ի դրունս տանց նորա. զի մի մատնես-
ցես օտարաց զկեանս քո, և զստացուածս քո
անողորմից։ Ո՛ի մի լցցին օտարք ՝ի զօրութե-
նէ քումմէ, և մի վաստակք քո ՝ի տունս այլոց
մտանիցեն. և զղջասցիս յետոյ, յորժամ մա-
շիցին անդամք մարմնոյ քո, և ասիցես՝ Թէ զի
արդ ատեցի զկրթատ, և ՝ի յանդիմանուեց խո-
տորեցաւ սիրտ իմ։ Ոչ լսեի ձայնի խրատտուի
իմոյ, և ուսուցչի իմոյ ոչ մատուցանէի զունկն
իմ։ Ոչակաւիկ միւս ևս, և եղեալ էի ՝ի մէջ
ամենայն չարեաց, ՝ի մէջ եկեղեցւոյ և ժողովրդեան։

Ընթերցուած յետոյեալ մարգարէէ։
(կա. 9։)

Ա՛ւ ծանիցի ՝ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և
ծնունդք նոցա ՝ի մէջ ժողովրդոց։ Ա՛մենեքեան
որ տեսանիցեն, Ճանաչիցեն զնոսա, Թէ սոքա
են զաւակ օրհնեալ յՅՍ. և ուրախանա՛ք ուրախ
եղիցին ՝ի տէր։ Ո՛չնծասցէ անձն իմ ՝ի տէր, զի
զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութե և պատմուճան
ուրախութե. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ, և
իբրև հարսն զարդու զարդարեաց զիս. և իբրև
երկիրք՝ որ ածէցուցանեն զծաղիկս իւր, և իբրև
զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմունիս իւր, այն
պէս ծագէսցէ տէր զարդարութի իւր, և զըն-

ծուԹէ առաջի ամ ազգաց : Ա ման սիոնի ոչ լռեցից , և վասն երուսաղէմի ոչ նեղեցից . մինչև ծագեսցի իբրև զլոյս արդարուԹի նորա , և փրկուԹի նորա իբրև վայրկին վառեսցի . և տեսցեն ամ հեԹանոսք զարդարուԹի քո , և Թագաւորք զփառս քո . և կոչեսցի քեզ անուն նոր , զոր ինր անուանեսցէ : Եւ եղիցիս պսակ վայելուչուԹե 'ի ձեռին տեն , և Թագ արքայուԹե 'ի ձեռին այ քոյ . և ոչ ևս կոչեսցիս լքեալ , և երկիրն քո ոչ ևս կոչեսցի աւերակ . զի քեզ անուն կոչեսցի կամք իմ . և երկրին քում շինուԹիւն բնակուԹե : Օ ի հաճեսցի ինր ընդ քեզ , և երկիրն քո խռնեսցի 'ի բնակուԹիւն . զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ ընդ կուսի , այնպէս բնակեսցեն որդիք քո 'ի քեզ . զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին , այնպէս ուրախ լիցի ինր 'ի քեզ : Եւ 'ի վերայ պարսպացն քո , երուսաղէմ , պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն և զդիշերն ամ , որ միշտ ցայգ մի դադարեսցեն յիշել զինր . զի ոչ գոյ նման քեզ :

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց ԹղԹոյն է ընԹերցուածս :
(Ե . 22 :)

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրև ամն : Օ ի այր է գլուխ կնոջ . որպէս և քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ , և ինքն է փրկիչ մարմնոյ : Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի քրիստոսի , նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի : Արք , սիրեցէք զկանայս ձեր , որպէս և քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի , և զանձն իւր մատնեաց ինր նորա . զի զնա սրբեսցէ սրբուԹեամբ աւազանին բանիւ : Օ ի կացուսցէ ինքն իւր կանգնման փառաւոր զեկեղեցի . զի մի ունիցի ինչ արատ կամ

աղաեղութիւն կամ այլ ինչ յայնպիսեացս, այլ զի իցէ՝ որ և անսցուսցէ։ Այնպէս պարտին և արք սիրել զկուսութիւնս կանայս իւրեանց մարմինս։ Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ։ Ոչ ոք երբեք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա. որպէս և քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր. և երթիցէ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի. խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ ի քրիստոս և յեկեղեցի։ Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր որ զկուր կին այնպէս սիրեսցէ, իբրև զկուր անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

Հալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Յարեւու եհաս զխորան իւր. և ինքն որպէս փեսայ, զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցրնծայնա ոգի սակայ յընթանալ զճանապարհս իւր։ արդ. Հալելուիա օրհնի։

Բանք սրբոյն Ամբրոսիոսի (ժթ. 1)։

Տէրն մեր յիւր քրիստոնեայսն

Այս եղև իբրև կատարեաց զամս զայսոսիկ, խոսեցաւ ի գալստենէ, և եկն ի սահմանս հրեաստանի յայնկոյս յորդանանու։ Այս գնացին զհետ նորա ժողովուրդք, և բժշկեաց զնոսա։ Այս մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձելին զնա և ասելին. Եթէ արժան իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայնի զիտասու։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու և էգ արարն զնոսա, և ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զըն-

հայր և զմայր, և երթիցէ զկետ հնօլ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի. ապա ու- բեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր Աստ զուգեաց, մարդ մի մեհենասցէ: Աչեն ցնա. իսկ մնասէք ընդէր պատուիրեաց մեզ տալ Թուղթ մեհենելոյ և արձակել: Աչէ ցնոսա. մնասէք վա խատասրտութեանէ ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձա- կել զկանայս ձեր. այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղև այն- պէս: Ասեմ ձեզ, զի Ամ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վա պոռնկուհի և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ:

Վառաք քեզ Աստ մեր:

Հաւատամք ՚ի մի Աստ Հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և ան- երևութից: Եւ ՚ի մի Աստ յն քս, յորդին Այ ծնեալն յայ Հօրէ միածին, այս ինքն յէութե- նէ Հօր: Աստ յայ, լոյս ՚ի լուսոյ. Աստ ճշմա- րիտ յայ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն ՚ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև. երկինս և ՚ի վերոյ երկրի երևելիք և ան- երևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութենէ իջեալ յերկինից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարեալապէս ՚ի մարիամայ Աստ կուսէն Հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, Հոգի, միտք, և զամ որ ինչ է ՚ի մարդ՝ ճշմար- տապէս և ոչ կարծեօք: Չարչարեալ խաչեալ թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. երթեալ յերկինս նստեալ մարմնով ընտաւ ընդ աջմէ Հօր: Պատրաստ է նստիլն մարմնովն և փառաք Հօր ՚ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ Թագա- ւորութեանն ոչ դոյ վախճան: Հաւատամք և ՚ի Աստ Հոգին յանեղն և ՚ի կատարեալն, որ ՚ի Հօրէ և յորդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրինս և

'ի մարգարէս և յաւետարանս . որ էջն 'ի յոր-
դանան , քարոզեաց զառաքեալն , և բնակեցաւ
'ի սբեան : Հաւատամբ և 'ի մի միայն յընդհան-
րական և յառաքելական եկեղեցի . 'ի մի մկրը-
տութիւն . յապաշխարուն . 'ի քաւուն և 'ի թո-
ղուն մեղաց . 'ի յարուն մեռելոց . 'ի դատաս-
տանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց . յար-
քայութիւնն երկնից . և 'ի կեանսն յաւիտե-
նականս :

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր
որդի , կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր Որ հո
գին . կամ թէ յոչէից եղեն . կամ յայլմէ էու-
թէ ասեն լինել զորդին այ , և կամ զոր հոգին.
և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի , զայս-
պիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական
եկեղեցի :

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան
զյաւիտեանս , երկիր պագանելով եղբորդու-
թեն և մի ՚ծ՚ութեն հօր և որդւոյ և հոգւոյն
սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս :

Կ՚սկսանի տարոյն :

Ա ման ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի Հանապարհս
խաղաղութե զոր աղաչ : Ա՚ր ողորմութ :
Ա ման ցրելոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չա-
րին զոր աղաչեսցուք :
Ա ման պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և ա-
ռաքինի վարս զոր :
Ա ման պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենա-
զօր աջոյն իւրոյ զոր :
Ա ման խորտակելոյ զՀակառակորդն վաղվաղա
կի ընդ ոտիւք մերովք զոր :
Ա ման հոգւոյն Հանգուցելոյ, որք Հիմարիա և

ուղիղ հաւատով՝ ի քո ննջեցեալն, զոր՝ Յիշ՝ Նա և միաբան՝ Օ անձինս մեր՝ Ողորմեաց՝

Նա դնէն զպատին առաջի բեմին. և ֆահանայն օրհնէ զպատին, և ասէ զաղօթս պայս՝

Տէր ած զօրութեդ. և արարիչ ամ արարածոց. որ առեր հող յերկրէ, և ստեղծեր զմարդն ըստ պատկերի քումմ և ըստ նմանութե. արու և էգ արարեր զնոսա, և օրհնեցեր ասելով՝ աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա՝ Նախատեցեալն խնամք արարչական սիրոյ քո առ արարածս քո, ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ ձեն մերոյ Յիսուսի, գալ ծնանել ի սուրբ կուսէն, և նորոգել զնուէ առաջնաստեղծ մարդոյն. առեալ սկիզբն նշանացն ի կանայ գալիլեացւոյն ի Հարսանիսն, և ածայլին սքանչելեօքն զուարձացուցեալ զՀարսնարանն, զջուրն ի գինի փոխելով՝ Նա այժմ աղաչեմք զքեզ տէր. օրհնեա ✠ զամուսնութեիս զայս որպէս զոր նախահարցն, անարատ պահելով զսոսա հոգևոր սիրով և միաբանութե ի կեանս յաւիտենից՝ Օրհնեա և զպտղաբերութի որդեծնութե տուր ի ժառանգութի վարուց առաքինուէ, ի փառս ամենասէր անուանդ քո. և խաղաղական կենցաղ, բազմաժամանակեայ ծերութե յերկարել ի յայսմ աշխարհիս. և յանզրաւական ուրախութիւդ վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հասանել ընդ ամ սիրելիս անուանդ քո՝ Շնորհօք և ողորմութե միածնի քո, ձեն մերոյ Յիսուսի. ընդ որում հօր և ՚ի հոգւոյդ վայելել փառք իշխանութե և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ա մէն՝

Խաղաղութիւն ամէնից ։ Ա. Է երկրպ ։

( )ՐՀնեաւ ես ամենակալ Աստ, որ արարեր զամ արարածս քո, վերինաւորս և վերկրաւորս կենդանական բանիւդ քո, և ստեղծեր զմարդն ձեռօք քո ըստ պատկերի Աստեղին կերպարանացդ քոյ։ Արգելեր և զուգեցեր նմա բանից բնակեր և կենաց կցորդ զսակին՝ զոր առեր յոսկերաց նորա, և մարմին ի մարմնոյ նորա. և եղեն երկոքեքին ի մարմին մի ։ Դու միայն ես ո զորմած՝ որ մարդկութիւնես մերում պատրաստեցեր զերկինաւորս և զերկրաւորս. զերկինաւոր պատկին սքոյ կուսանաց, և զերկրաւորս ի զուգաւորուի ամուսնացելոցս ։ ( )ՐՀնեա Ֆ որ զամուսնուի սոցա ողորմութիւդ քոյով, որպէս օրհնեցեր զամանութիւն աբրահամու և սառայի, զսահակայ և զՀռեբեկայ, զյակոբայ և զՀռաքելի ։ Դու որպէս ասացեր ի ձեռն առաքելոյն, պատուական է ամուսնուի և որ են անկողինք, որ պահեա զանկողինս ամուսնութիւն սոցա. և Հնորհեա սոցա զաւակ ըստ կամաց քոց, զի օրհնեսցին ի բանդ քո հնդանի, զոր ասացեր՝ եթէ աձեցէք և բազմացարուք, և լցէք զերկիր։ Դու աձեցո զսոցա յաձումն սրբութիւն, որպէս զի բազմասցի զաւակ սոցա ի վերայ երկրի. և արժանի լեցին որդեգրութիւդ ժառանգութեան քում, փառաւորելոյ զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Դու ապա առնուս զպսակն, և ձեռափրեն աբեղան, և դնէ ի գլուխ փեսային և հարսինն. և ասէ զաղօնս։

ԽՀ. Յանուանդ քո կենդանի, Աստ և Տէր, արարիչդ երկնի և երկրի, որ արարեր զնմանէ Հնչ բանիւ հրամանաւ քոյ. ստեղծեր զմարդն առանձին զադամ, և Հաստատեցեր ի նմանէ զամուս

նուէրն եւայլն. պատկերը վնա վառօք քովք, և ասացէք՝ ահա բարի են յոյժ։ ()ՐՀՆեցէք զամուսնութեն սեթայ, և ի նմանէ ածեայ եղև կիրը մինչև ցնոյ։ ()ՐՀՆեցէք զամուսնուն նոյի, և ի նմանէ ժառանգեցաւ երկիրը մինչև ցաբրահամ։ ()ՐՀՆեցէք զամուսնութեն սրբրահամեան և զառայէն, զսահակայն և զՀռաբեկայն, զյակոբայն և զաբրելէլն. և ածեցին յերկրէ, և ի յերկինս պատկեցան։ ()ՐՀՆեցէք ի ցեղէն յուդայ զդաւիթ, և ի զաւակէ դաւթի զմարիամ կոյս, և ի նմանէ ծնաւ մերդ հիւ աշխարհի. քանզի դու եղեր պատկիչ ամ սրբոց։ Ա՛յնու օրՀնութ օրՀնեացն պատկս այս, և ամենանուրթե սոցա. զի ծառայս քո և աղաչեմն խաղաղութե վարեսցեն զկեանս իւրեանց ամ ածպաշտութե. զի հեռասցի սատանայ ի միջոյ սոցա, և եկեսցի ողորմութե քո ի վերայ սոցա։ Այս քեզ հանցուք զօրՀնուն և զփառս ընդ հօր և հոգւոյդ սքի այժմ և միշտ։

Այս ապա սարկաւագն չարչրէ. Այս ևս հաւատամ. և ծածկէ պատարագն, և հաղորդէն ընդ խորհուրդն։ Այս կինէ պատարագին շարականն. Ե՛կ։

Ա՛վ երանելի՛դ առաքեա՛ցն տիեզերական իշխանութեա՛ն մի՛ ընկալո՛ւ քո՛ զղեցմա՛դ պարծանաց. ո՛վ Թէոդոս մե՛ծ Թագաւո՛ր վասն մե՛ր բարեխօսեա առ Թագաւո՛ն երկնաւո՛ր։ Ա՛ր քոյին սուրբ աղօթիւքդ վանեցէ՛ր զզԹշնամին. կո՛խեալ ըզսատանայ ընդ երկնայինսըն դասեցա՛ր. ո՛վ։ Ա՛ստուծ է մե՛ր հաստատեալ ըս՛ս սուրբ ազգս մե՛ր զքո յիշատակս. օրհ-

նուիրեմ առաքելոյն ընդդէմ պատկողին. որ
թէ ոչ։

արկ. Աբ խաչիւս աղաչեսցուք։ Կէտ չէ 42։
ԽԱ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քոց ե
մեր, պահպանեա զծառայսդ քո ընդ հով։
Օրհնեալ ես։ Հայր մեր, որ յերկինս։
Եւ էերթ խոտոր պատարագն, երեսն ի տուն։

Ուխտերէն առանց պատարագի խոտորեալ ղպատկին, զին
ղարականին Աւրսիս լերս, առ ղաղման Տէր ի զօ
րութիւն քում, և ընդերկրաշարժն խորհ, և զնոր
պատկին սրբ ի լման։

Ուայց ի փեսն ի տուն՝ ասէն ղարական. ԴՉ։

Ամաչեսջո գոլով քո յաչխարհ մերում ի
քանզաքն երուսաղէմ. նստեալ ի վերայ հոգե
ղէնն նոր յաւանակի՞. կոչել զհեթանոս
յերկրպագութիւն։ Ոչերբն ոստով ձիթե
նեաց և տոյերն ոստով արմաւենեաց. և ե
լեալ երամ դասուն աղաղակէի՞ն. ովսան
նա օրհնեալ եկեալ ի յանունն տեառն։
Ընծայաւսո երբ սիոնի բերկրեցան սերբ եկե
ղեցի ես. և խընդութեամբ բազմաւ ելին ընդ
առա՞ջ. օրհնէին զաղաւետ քո փերկին
յաչխարհս։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱԺԱԿԻ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Այս մաքառ՝ի պատն, նախատանքն պիղատոսի՝ ի բաց ձգի, և պնդարանն՝ի յաջ կողմն քեսայնի։ Այս արիւնաշաղախ բաժակ յոտանս ընկղ, ասէն սաղմոս լիզ։

Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։
Ի վայրի դալարուջ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։
Դարձոյց զանձն իմ առ իս. և առաջնորդեաց ինձ՝ի ճանապարհս արդարուէ վասն անուան իւրոյ։
Եթէպէտ և գնացից ես՝ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց՝ի չարէ. զի դու ինձ ընդ իս ես։
Յուպ քո և գաւազանդ քո մխիթարեսցեն զիս։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիմանն նեղչաց իմոց։
Ծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։
Ողորմութի՛ք քո ինձ զկեաս իմ եկեսցէ զամս աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ՝ի տան Տն ընդ երկայն աւուրս։

Փառք հօր։ Ամէն և միշտ։

Վ Հ Ա Տ Ո Ղ։

սէր. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութի՛ք՝ի Տնէ, զի ղողորմութի՛ք զընծորն իւր արասցէ՝ի

վերայ մեր ՝ որպէս ամենակալ , կեցուսցէ և ողջո-
ւեսցի ։

Ձ . Տէր ողորմեա ։

Ղազար ։

ԽԱ . Տէր ՝ ած մեր , որ զնամ ինչ խնամատուիցէ
արարեր , և հաստատեցեր զսիեզերս . և զար-
դարեցեր զՀարսանիսն ՝ի կանա գալիլեացւոյն ,
և զաժանն ՝ի վերնատունն օրհնեցեր ։ Օրհ-
նեա և ՝ի որ զաժակս զայս սուրբ խաչիւս , ՝ի
միաւորութեի ծառայիցս քոց , և ՝ի բժշկութեի
հոգւոց և մարմնոց ։ Օ ի արժանի լեցին փա-
ռաւորել զՀայր և զորդի և զսբ հոգիդ այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Այս ՝ ինոպերբ ղբաժանին , և պայ ըմպել նոցա ։

սբխ . Ալ խաչիւս աղաչեսցուք ։ Կէս չէ 42 ։

ԽԱ . Պահպանիչ և յոյս Հաւատացելոց քո
ած մեր , պահպանեա զծառայսդ քո ընդ հով
Օրհնեալ ՝որ ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

Այս ծողովուրդն արչակին խաղաղութիւն ՝է յաբէս ե-
րեանց ։ Ասէ պատիէսկն որ կենան ուր օր , նամ որպէս
սահմանեալ է առաջնորդ վիճակին ։

ԿԱՆՈՆ

ԹԱԳ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ

Երբեմն պնարանն ի պէսայն, ի դնեն գլուխ բէլ խի ի ասէն շարական, Դկ ։

Կանոն որ ընդ հօր յիւրեանս ի համագոյ սուրբ հոգւոյն. ըզպատկերըն իւրական խառնեալ ընդ հոգանիւթ բընութեանն. զոր զարդարեալ փաւոք եդ ի դրախտին փափկութեան ։ Յորում ցընծացեալ զուարճացեալ տրխրական խընդութեամբ. քանզի զաստուածային անանկեր միշտ խոնարհեալ ի դրախտին. յորմէ զլուսոյն ձառագայթի տպաւորըր ի յինքեան ։ Կանն որոյ աղաչեա մայրը աստուածոյ մարիամ. զիածիչն քո զորդին, զի՝ հանգրհեսցէ սուաւազակին. ժառանգել վերըստին մեզ ըզդրախտին վայելչութեն ։

Աղօս խղ ։

ղդ. Լսէր դուստր և տես. խոնարհեցո զունկն քո, մոռա զժողովուրդ քո և զտուն հօր քոյ. զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ ։

ֆկ. Խղճեսցէ սիրտ իմ բան բարի. և ասեմ զգործս իմ թագաւորի ։ Կէս յեզ 54 ։

Ա՛ր ապա խափանչին առնու զինափն ի գլխոց նոցա.
և ասէ ցաղօթս ցայս ։

Տէր ած ամենակալ, ի քէն օրհնեցան պըր-
սակք ծառայիս քոյ և աղաչեմք ի տաճարի փա-
ռաց սրբութեանդ քո, ի խորանի սըբ սեղանոյ քոյ,
առաջի ած քրնկալ և պատուական աբ խաչի քո ։
Այոյն օրհնուիլ, որ և արարիչ, օրհնեաւ զսոսա.
և հրամայեաւ ինձ առնուլ զթագս ի գլխոց սո-
ցա ։ Ա՛ր փոխանակ պսակացս հանդիսելոցս,
որ հրամայեցաւ ի քումէ պատուիրանէդ, ըզ-
հրեշտակ խաղաղուե քո առաքեաւ, որ եկեալ
պահեցէ զսոսա աբս և անարատս. միաշունչս
և միախորհուրդս ահիւ և երկիւղիւ կեալ ի
փառաբանութեդ ամենամբ երրորդութեդ, մին-
չև յօր ան մերոյ յիսի քեան ։ Ա՛ր ի կարգեալ
ժամանակի բերկրեսցին զաւակաք իւրեանց, փըր-
կեալք ի պատրանաց բանսարկուին. և եղիցին
քեզ ժողովուրդք, և փառաբանիչք ամենամբ
երրորդութեդ, հօր և որդւոյ և աբ հոգւոյն այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։
սբխ. Աբ խաչիւս աղաւէսցուք զաբ։ Կ՚ԱՒ յԷՋ 42

Ճ. Տէր ողորմեաւ ։

Ֆհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո ած
մեր, պահպանեաւ զնոր փեսայս և զնարսիս ընդ
հովանեաւ աբ և պատուական խաչիդ քով ի
խաղաղութեդ. փրկեաւ յերևելի և յաներևոյթ
թշնամւոյն. արժանաւորեաւ զոհութեդ փառա-
ւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ հոգւոյդ այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Օրհնեալ աբ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Օրհնեալ եղերմբք ի ճնորհաց աբ հոգւոյն,
երթայք խաղաղութբ, և աբ եղիցի ընդ ձեզ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊՄԱԿԻ

ԱՅՍԻՆՔՆ
ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ԱՅՐԵԱՑ

Բերէն ընոսա չեչէղէչին, և չահանայն խոսովա-
նեցուցանէ ընոսա։ ԵՒ՝ չեր այնուհետև պայ ղչեռն 'ի
չեռն, և հարցանէ պատուիրելով.

Խոստանայք առաջի այ, պահել երկիւղիւն
այ առ իրեարս զհաստատութեն ամաւանդ սի-
րոյն, և նովին սիրովն վասն ահին այ յօժարութ
բառնալ զծանրութեն միմեանց, մանաւանդ զը-
մարմնական վտանգս, զկաղուն, զկուրուն, զեր-
կար և զանբժշկելի հիւանդուն, և զայլ վտանգս,
որչափ ամային օրէնքն հրամայեն։ Խոստա-
նայք, առնուք յանձն, փութայք 'ի կատարումն
ասացեալոցս։

ԵՒ՝ նոքա ասեն. Այո՛։

ԵՒ՝ ապա պայղ չահանային ղալ չեռն հարսինն չալ
չեռն ֆեսային, և ասէ ցնա.

Բաստ ամային հրամանին, զոր ետ ամ նախ
նահապն, ես այս անուն քահանայ ղայս հարսն
տամ քեզ այժմ 'ի հնազանդութեն. տէր ես։
ԵՒ՝ ֆեսային ասէ. Տէր եմ կամաւն այ։

* Իսկ եթէ պատահիլքն ոչ հասկանայցին զգրոց բարբառ.
բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զնշարտուածն,
ոչ զի համակար և գիտութ յանձն առեալ հաւանեսցին։

Ի՛ր ասէ քահանայն ցՀրաբանն. Հնազանդ եմ։
Ի՛ր պատասխանէ Հրաբանն. Հնազանդեմ ըստ
Հրամանին Քո։

Ի՛ր ղայս երիցս անփամ Հրաբանէ քահանայն, և ե-
րիցս անփամ պատասխանի պան նոցա։

Ի՛ր ապա քահանայն ասէ.

Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ մի-
մեանս սիրոյն Քոյ, խնամքն Քոյ պահեսցէ զձեզ
յելս և ի մուտս, և օրհնեսցէ զգործս ձեռաց
ձերոց, և աձեցուսցէ զձեզ Հոգեկան և մարմնա-
կան բարութբ. զի աստէն խաղաղութբ և Քծպաշ-
տութբ կեցեալ, խոստացեալ Հանդերձելոց բա-
րեացն արժանի լինիք Հասանել Հնորհօքն քոի.
որում վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ի՛ր ասէ.

Ի՛ծ ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին.
օգնեսցէ սոցա Քծ ի վաղորդեան մինչև ի վա-
ղորդայն։

Ի՛ր ապա ասէ սաղմոս ԺԲ։

Տէր ի զօրութենէ քում ուրախ եղիցի թագա-
ւորն. ի փրկութենէ քում ցնծասցէ յոյժ։
Զքանկուէն սրտի նորա ետուր նմա. և կամս
շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ։
Կամեմն արարեր վնա յօրհնութենէ քաղցրու-
քոյ. և եդիր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ
պատուականէ։
Ալելուիա, ալելուիա։

Փոլոսի առաքելոյն յեփեսացւոց Թղթոյն ի ընթերցուածս։
(Ե. 22։)

Կանայք՝ իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրև տեառն։ Ո՛ի այր է գլուխ կնոջ. որպէս և քո գլուխ է՛ եկեղեցւոյ, և ինքն է փրկիչ մարմնոյ։ Ա՛յլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի քոյ, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի։ Ա՛նք, սիրեցէ՛ք զկանայս ձեր, որպէս և քո սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վո՛ր նորա, զի զնա սրբեսցէ սրբուի՛ աւազանին բանիւ։ Ո՛ի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի. զի մի՛ ունիցի ինչ արատ կի՛ աղտեղութի՛ կամ այլ ինչ՝ յայնպիսեաց, այլ զի իցէ՝ նո՛ւ և անարատ։ Ա՛յնպէս պարտին և արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրև զիւրեանց մարմինս։ Ո՛ր սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ։ Ո՛ի ոչ ոք երբեք ատեայ զանձն իւր, այլ մնուցանէ և դարմանէ զնա. որպէս և քո՛ զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ՚ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա։ Վա՛ռն այսորիկ Թողցէ այր զՀայր իւր և զմայր. և երթիցէ զՀետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեքն ՚ի մարմին մի. խորհուրդս այս մե՛ծ է, բայց ես ասեմ ՚ի քո՛ և յեկեղեցի։ Ա՛յլ և դուք նոյնպէս մի՛ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ, իբրև զիւր անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Այսցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ, ՚ի հանդերձս ոսկեհուռն զարդարեալ և պաճուճեալ։

Ա՛լէլուիա օրհի։

Ի Բ. Եպիստոլեն ընդ Տիմոթէոս. (ԺԶ. ՝ ՝)

Տէրն մեր յիս քս

Այս եղև իբրև կատարեաց զամենս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ՝ ի գալիլէէ, և եկն՝ ի սահմանս հրէաստանի յայնկոյս յորդանանու։ Այս գնացին զհետ նորա ժողովուրդք, և բժշկեաց զնոսա։ Այս մատուցեալ առնա փարիսեցիքն, փորձէին զնա և ասէին. Եթէ արժան իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայնի զնաստու։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ հաստատեացն՝ ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա, և ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զըհայր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան՝ ի մարմին մի. ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր ած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա. իսկ մովսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակել։ Ասէ ցնոսա. մովսէս վասն խստասրտութեանն ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ՝ ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս։ Ասացից ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վասն պոռնկութեան՝ և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնիցէ, շնայ։

Փառք քեզ տէր ած մեր։

Վարդ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր՝ ի ճանապարհս խաղաղութեան զնոր աղաչ։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ՝ ի միջի զամենայն խորհուրդս չարին զնոր աղաչեսցուք։

Ա՛ման պարգևելոյ մեզ առաջ խորհուրդս և առաքինի վարս զնոր ։
Ա՛ման պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զնոր ։
Ա՛ման խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զնոր ։
Ա՛ման հոգւոյն Հանգուցելոց, որք ձշմարիտ և ուղիղ հաւատով՛ի քեզ ննջեցին, զնոր ։ Յիշ։
Այս ևս միաբան . Օ՛ անձինս մեր ։ Աղօթեցաք ։

Այս ապա ՚ի հանդէս կարդալ զաղօթս զայս ։

Տէր ողորմած մեր, որ՛ի հրեշտակաց խօսեցեալ բանդ, ՚ի մարգարէից քարոզեալ, և յառաքելոցն աւետարանեալ. որ անարատ յայտնութիւնդ քո կեանս աշխարհի պարգևեցեր ։ Որհնեա ✠ նոր և այժմ զամենանուէիդ ծառայիս քո և առաքինոյս, որպէս օրհնեցեր զՀարսանիսն ՚ի կանայ գալիլեացւոց, զքուրն ՚ի գինի արձանեցեր գործելով՝ պատուեցեր զամենանուէիդ ։ Որհնեա նոր և այժմ զծառայքս քո, զզուգաւորեալքս այժմս զարձեալ յերկրորդ ամենանուէիդ. զի ընդունելով զերկրորդ ամենանուէիս զայս յանձինս իւրեանց, միաւորեսցին հաւատով և յուսով և սիրով ընդ սէր եկեղեցւոյ . և յառաքեալք ՚ի պատուիրանս քո, եղիցին ՚ի միաւորուի հոգւով և մարմնով . և պարգևեա սոցա ողորմութիւդ որդեծնուէ ։ Ծնող նոր զմեզ և զյանցանս սոցա զկամայ և զակամայ ։ Որ կալ նոր զաղօթս և զխնդրուածս սոցա, և սրբեա զհոգի և զմարմին սոցա . և շինեա զսոսա որպէս զառաքինին, վարուք առաքինութիւդ կեալ յաշխարհիս ։ Որհնեա նոր և զծնունդ որովայնի սոցա, զի եղիցին ՚ի հաճոյս քեզ արար-

չիդ և յայդ մերոյ . որ սրբես և կեցուցանես զանձինս մեր ։ Այլ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Ի Ա՛ՐԴՂ ։

Սկիզբն ։ Ողիսեկ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց . ա մեծակալ տէր այծ մեր կեցո՛ և ողորմեա ։

Այս տաղանդն գնէ ղպօսին ի փլուխ նոցա , և ասէ ղաղօնս ։

Պատուական միտքիկենաւոր և անձառ արարչա գործ . որ զօրութիւք քով , և որդւոյ քո սիրե լոյ հոգւովդ , արարեր յոչընչէ զայս արարածս՝ ըստ ծով և զցամաք , և զայս որ ի նոսա ։ Ընկեցեր դեղեցկազարդ տեսութիւք զդրախտն , վայելչութիւ և ծաղկապայծառ ոստովք զարդարեալ զտունկս դրախտին , յորում անկեցաւ փայտն կենաց ։ Որ և ի վախճան ժամանակի ի ձեռն սըր որդւոյ քոյ տէր մերոյ յոտի քոմի , նոյն կենաց փայտիւն ազատեցեր զանկեալն ընդ պատրանօք քանասարկուին ։ Դու նոյն ինքն տէր մեր և ածանէեցուն , օրհնեա՛ և սրբեա՛ զերկրորդ պըսակս զայս ամուսնոյն ծառայիս քո և աղախնոյս , անարատ պահելով զսոսա . զի կեցցեն հոգևոր սիրով , և միաշունչ խորհրդով միաբանութեամբ ի կեանս յաւիտենից ։ Օրհնեա՛ տէր զպտղաբերութիւն որովայնոյն , խաղաղական կենօք աձեցեալ . զի լցցին ընդ հնոր քո ապրեալք , և հանդերձեալ բարեացն հանդիսից արժանի լինիցին ։ Այլ քեզ հանցուք զօրհնութի և զփառս ընդ որդւոյ և ընդ սըր հոգւոյդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։

Խաղաղութեի ամէն : Ա՛յ երկը :

Տէր ամ մեր, որ գաղտնեաց և ծածկուեց մարդկան գիտակդ ես, նայեա բարերարու թե՛ քո՛ ի ծառայքս քո. և տուր զլուծ սիրոյ քո սո՛ ցա, և խաղաղացո՛, զի օրհնուի՛թ քո ընկալցին զերկրորդ պատգամ՝ արդարուի՛թ պատճառ. և հրամանաւ քով ընակեսցին ՚ի միասին միով խորհրդով և միով կամաք ՚ի տէր յանկողնիս իւ՛ րեանց : Հեռասցին ՚ի չար գործոց, և կացցեն ամենքեան ածուի՛թ առ միմեանս պարկեշտ վա՛ րուք և սիրով, և լիցին արժանաւորք առաքի՛ նութե՛ գործոց. և քեզ հանցեն զօրհնուի՛թ և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Վ Հ Ա Տ Ր Ա Ղ :

սէր. Աւուրք խաչիւս աղաչեսցո՛ք զնո՛ր, զի սո՛ վաւ փրկեսցէ զմեզ ՚ի մեղաց. և կեցուսցէ շը՛ նորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ամ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ :

Ղ Ա Զ Ա Ր Ա Ց :

սէ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո՛ ամ մեր. պահպանեա՛ զծառայքս քո ընդ հո՛ վանեաւ նո՛ր և պատուական խաչիւդ քով ՚ի խա՛ ղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա՛ գոհութե՛ փառա՛ ւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

( ) ր հնեալ նո՛ր : Հայր մեր, որ յերկինս :

Կ Ա. Ն Ո Ն

ՅՈՐԱՄԱՄ ԿԻՒՆ
Ի ՑՂԱՒԵՐՍՆ ԼԻՒՒ ԴԺՈՒԱՄ

Աբրնայ չահանայն, և ասէ սաղմոս ձիւք։

Ար քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես յերկինս։
Որպէս աչք ծառայի ի ձեռն տեառն իւրոյ. և որպէս աչք աղախնոյ ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։
Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տէր Աստուած մեր, մինչև ողորմեացիս ի վերայ մեր։
Ողորմեա մեզ տէր, ողորմեա մեզ. զի բազում լցաք արհամարհանօք։
Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, ոյք նախատեին զմեզ. և արհամարհանօք ամբարտաւանից։
Ալելուիա, ալելուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(կէ. 7։)

Այսպէս ասէ տէր. մինչ չև իցէ յոլորն ծը նեալ, և մինչ չև հասեալ իցեն ցաւք երկանց, ասէրեցաւ և ծնաւ արու։ Լո՛ւսաւ, ո՛ հասեր այսպիսի ինչ. եթէ երկնեաց երկիրը ի միում աւուր, և ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն. զի երկնեաց սիոնն, և ծնաւ զմանկունս իւր։ Ես հասու քեզ զոյդդ զայդ, և դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ տէր. ոչ ապաքէն զամուլն և զծնելն դահանն ես արարի, ասէ Աստ քո։

Պօղոսի առաքելոյն յերրայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս։
(Ժա. 8։)

Հաւատովք, որ աբրահամն կոչեցաւ, ունել կընդիր եղև ելանել ՚ի տեղին. զոր առնոյց էր ՚ի ժառանգութիւն։ Եւ գնաց, և ոչ գիտեր յո՛ երթիցէ։ Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտարութիւն. խորանօք քնա-կեաց սահակաւ և յակոբաւ համագերձ ժառան-գակցօք նոցին աւետեաց։ Վասնզի ակն ունէր հիմանցն հաստատելոյ քաղաքին. որոյ ձար-տարապետ և արարիչ ՚ած է։ Հաւատովք և ինքն սառայ, որ ամուլն էր, զօրութիւն առնոյց զսերմին որդեծնութիւնէ ընդունէր, և ՚ի տարա-ժամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն։ Վասն որոյ և ՚ի միոջէն ծնանիին, և այն յանցեալ ժամուա-նակի, իբրև զաստեղս երկնից բազմութիւ. և իբ-րև զաւազ առ ափն ծովու՝ առանց թուոյ։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր ՚ի նեղութիւն յիշեցաք զքեզ, զի փոքր մի նեղութիւն քո իրաւ է ՚ի վերայ մեր. որպէս երկուքիք յաղոյ, զի հասեալ իցէ ՚ի ժամանակս ծնողեան, և առ ցաւս իւր ձչիցէ։

սղ. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 20։)

Տէրն մեր յի՛ս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւնն ձեր յուրախու-եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի, տրտմութիւն է

նման , զի հասեալ է ժամ նորա . այլ յորժամ ծնցի զմանուկն , ոչ ևս յիշէ զնեղութենն վասն ինդութեն , զի ծնաւ մարդ յաշխարհ ։

Փառք քեզ տէր տած մեր ։

Ա Ղ Օ Թ Ք ։

սէր. Ա ման հիւանդաց և տամ վշտացեալոց ա- ղաչեսցուք զփրկիչն մեր քս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութե իւրում, և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց , և կատարեալ առողջութ հաստատեսցէ զա- մենեսեան ի միանձնութեան և յանախտ կեանս . որ առաքեցաւ ի հօրէ ի բժշկութէ ազգի մարդ- կան , միածինն որդին այ , տէր մեր և փրկիչ յս քս . կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Ա Ղ Օ Թ Ք ։

ՀՀ. Փարատեա զցաւս և բժշկեա զհիւան- դութիս ի ժողովրդենէ քումմէ , տէր տած մեր . և շնորհեա ամենեցուն զկատարեալ առողջու- նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քո . որով բարձեր զտկարութէ ազգի մարդկան , և դատապարտե- ցեր զթշնամին կենաց և փրկուէ մերոյ ։ Վնաս ես կեանք մեր և փրկութէ , բարերար և բա- զումողորմ տէր . որ միայն կարօղ ես թողուլ զմեղս , և մերժել զախտս և զհիւանդութիս ի մէնջ ։ Արուամ յայտնի են պէտք կարեաց մերոց , պարգևիչդ բարեաց , պարգևեա զառատ ողոր- մութէ քո ի վերայ արարածոց քոց ըստ իւրա- քանչիւր պիտոյից . յորոց հանապազ փառաւո- րեալ գովի ամենամեր երրորդութիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Յիշեա՛ ահր, և ողորմեա՛.

Կարերար և բազումողորմ ա՛ծ՝ զո անմահ ահաց գիտութիւնդ և անբաւ մարդասիրութիւնդ. յիշեա զամ հաւատացեալս՝ի քեզ, և ողորմեա՛ ամենեցուն: ( )գնեա՛, և փրկեա՛ յիւրաքանչիւր վտանգից և՝ի փորձուէց. արժանաւորեա՛ զոհութիւնդ փառաւորել զհայր և զորդի և զսո հոգի այժմ և միշտ յաւիտեանս յաւիտ
( )րհնեալ ահր: Հայր մեր, որ յերկինս

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՊԱՀԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՉԵԼՈՑ

Ապրի՛ Տէր Յիսուս Քրիստոս, որ ինքն ինքզինքը ի ծառայ ելոյ անոնց, որոնց որ ինք ստեղծեր էր։ Եւ ապա ըսաւ առաքեալներուն.

Ես եղայ ամենամեծ երկրպագութենէն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ուրախացեալ եմ առաջին այդ։ Խոստովանիմ առաջին այդ և առաջին քո, հայր սուրբ, զի՛մ զմեղս իմ. քանզի մեղայ այդ խորհրդով բանիւ և գործով, կամայ և ակամայ, գիտութեա՛ն և անգիտութեա՛ն։

Այս ասէ որիշ որիշ վէրքեր ցանուածնէ, զոր փորձեալ է ի հարբուհարսութե՛ մարմնոյն և յորովայնէդ սոսկասոյն. և ապա ասէ.

Հայր սո՛ւրբ, զքեզ ունիմ միշտ որդի հաշտուե՛, և բարեխօս առ միածինն որդին, զի իշխանութե՛դ՝ որ տուեալ է քեզ, արձակեսցես զիս ի կապից մեղաց իմոց աղաչեմ։

Այս ցաւագին արտասուք ընդունի մեղայ մեղսագործեալն և այլ դեղ վէրքին՝ ղպտալխաբանս, որպէս և հրամայէ Տէրնէն. և ապա տայ աբեղայութի՛ն ի մեղայ։

Աղօթեսցի՛ քեզ մարդասէրն Աստ՛ծ, և թողուլի շնորհեսցէ՛ քեզ յանցանաց քոց, խոստովանեցեալ լոյս և մուռացելոյն։ Այս ես՝ի կարգէս քահանայութե՛ն, իշխանութե՛ աստուածային հրամանաւն,

Թէ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս, նովին բանիւն արձակեմ ✠ զքեզ յամ մեռանելոցդ մեղաց, ՚ի խորհրդոց, ՚ի բանից, և ՚ի գործոց, յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ զարձեալ տամ զքեզ ՚ի խորհուրդ սրբոյ եկեղեցւոյ. զոր ինչ գործեսցես, եղիցի քեզ ՚ի բարեգործուն և ՚ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն։

Իեղուսին արեան որդւոյն աստ, զոր եհեղ ՚ի խաչին, և ազատեաց զմարդկայինն քնութիւնս ՚ի դժոխոց, ազատեսցէ զքեզ ՚ի քո մեղացն. ամէն։

Ընդունեալ ես։ Այլ մեր, որ յերկինս։

ՂԱԶԱՐԻ

Ի ՎԵՐԱՑ

ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ՋԵՐՄՆՈՑԱՑ

Յորժամ առ հիւանդն երթայի, այսպէս արտասէի։
Ընդ վերջն եղէկայ արտայտ։

Ես ասացի ի վերանալ լինելն աւուրց իմոց,
Թէ գնացի ես ի դրունս դժոխոց։
Ծողի զիս լեալին իմ, և ասացի Թէ այլ ոչ
տեսից զփրկուն ինն յերկիր կենդանեաց. և
ոչ ևս տեսից զմարդ քնակչօք իւրովք հան-
դերձ։
Պակասեցայ ես յաղգատոհմէ իմմէ. այսուհե-
տև Թողի լքի զիս զկեանս իմ։
Եւ գնաց մեկնեցաւ լինելն հոգի իմ, որպէս
զայն որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես որպէս
զոստայն սատարաց մերձ ի հատանել։
Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որ-
պէս ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց
մանրեաց զոսկերս իմ. յառաւօտէ մինչ ի
գիշեր մատնեցայ։
Որպէս ծիծառն այնպէս ձչեցի, որպէս զաղաւ-
նի այնպէս ճնչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ
ի տեսանելոյ։
Հայեցայ ի բարձունս առ ինր ամբ իմ. որ փրկէ
կեաց զիս, և փարատեցոյց լինելն զցաւս ան-
ձին իմոյ։
Տէր վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթու-
ցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, մխի-
թարեցայ և կեցի։

Ա՛հա ՚ի խաղաղութեի՛ դարձաւ դառնութի՛ իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զքո՛ զկեանս իմ։

Օ՛ի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են խոստովան առնիցեն առ քեզ. և ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցին ՚ի ձշմարտութիւն քո ամենեքեան, որ իջանեն ՚ի դժոխս։

Ա՛լլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ յաւ. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւն քո, յաւ փրկուած իմոյ։

Նա՛ ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի՛ նոր զքո՛ զաւուրս կենաց իմոց յանդիմանս տա՛ ձարկդ՝ այ։

Փառք հօր։ Ա՛յժմ և միշտ։

Նո՛ սպեն զի ՚ի շարաչանացս բոլո՛ յայնկն։

ՈՁ։

Յ՛այս և յարութի՛ն ազգի՛ մարդկան քրիստո՛ս ա՛ստուած. զկի՛անդութի՛ն հոգւո՛յ իմոյ կենդանացո՛. որպէս երբե՛մն զՔ՛զկիւրէն։ Օ՛չարչարանս և ըզմա՛հ յանձն առեր՛ կենդանատո՛ւ ա՛մենեցուն. զկի՛անդութի՛ն հոգւո՛յ իմոյ ա՛ռողջացո՛. որպէս երբե՛մն։ Ա՛ւքեզ ապաւի՛նիմք՝ խո՛րանն և տաճա՛ր սուրբ՝ բա՛նիցն. մա՛քրիմ մա՛յր եւ կոյս՝ բարեխօսեա՛ առ քրիստո՛ս վե՛ր անձա՛նց մերոց։

ՈԿ։

Ա՛ղաչեցի՛ ըզբազմամեղ՛ իմ ա՛ստուած. և լո՛ւր ձայնի՛ խընդրուածոյ իմոց. զի հուանդեցան աչք իմ ի՛ տեսա՛նելոյ. և լինին փառատե՛ղոյց զքա՛ս անձին ի՛մոյ։ Օ՛թա-

գաւառիդ քրիստոս բարեբանեցեք. որ ի
յաղթանդն հայոց ըզմայր և խափանեաց ըզ
մահու թագաւորութիւնն. և յինէ ծնաւ ա-
ցեղիդ յօգնութիւնն սուրբ աստուած ծա-ծին.
եւ աղաչեա զայս ի քէն ըզմայրմնայեալ բան-
ն աստուած. զի յաղթող և ի մեւսանգամ
գալըստեան իւրոյ. պարգեւեսցէ մեզ ըզ-
կեանսըն յաւիտենից։

ՔՋ։

Ո՜վ քրիստոսիկ քեռի՛ զ մաղթեմ հառաչ-
մամբ սրտի խոյ. որ վասն իմ խոնարհեցար
ի յերկինից. յոյս կենդանութեան և փրկ-
կութեան իմոյ տէր։ Որ ի խաչին բարձեր
ըզգաստակիսիք մահու. տարածելով ընդա-
կրս քո. անձամբ եա և զիս ի կատարած բան-
սարկուէն. յոյս կենդա։ Որ յամենայն աղ-
գաց երամ նեցար սըրբուհի և կոյս մարիամ.
աղաչեա զաս ի քէն ըզմայրմնայեալն աստո-
ած. ապրեցուցանել ըզմեզ ի սատանայական
գերհնոյն։

ՔԿ։

Վ՜նասի՛ Թագաւոր՝ որ կամիս ըզկեանս
անմեռնայն մարդկան. որը կաց ըզտուն առ քեզ
ընդ աղաչանաց մերոց՝ և նորոգեա հոգւով
զիտութեան։ Որ զանաժամանակեայ ըզցաւ-
սըն բարձեր ի մարմնոյն եղեր կիսոյ. մի շարչ-
չիներ յուսահատել նըմին զհոգւոյական

աւուրցն թիւն. լսէր աղաչէ։ Ակնախակաղ եւ բարեգութ. բարեխոհմտութեամբ սրբոյ անապատ ըմբռնեալ եւ կոխեալ. լսէր։

ԳՁ։

Յառաջեցեալ զանլռելի ըղձիծութիւնն առ բարեգործեցեալն ամուսնացած. եւ լըսաւ ինձ ի լռութենէ սրբոյն իւրմէ. եւ երկայն ըղկեանս ի մ յապա կանխութենէ։ Աւերեաց ըմպանոց կարողութիւնն. որ խանգեցաւ վայն մեր. եւ յաղեաւ ի մեռելոց ոտիցն յամենայնի կարող. փըրկեալ ըզ։ Աստուած կո որ ծընաւ ի միշտ կուսէն ի փըրկուել ազգի մարդկան. լսեսաւորեալ ըմպի եզերս ի գիտութեէ ճըշմարտութեէ. եւ բարեբանեալ ըմնոցա բանիգթութիւն։ Ո անապատին ծրհնեսցուք զաստուածածինն. որ կոյս մընաց յետ ծընընդեանն. եւ տարաւ յորմանի զանստանելին ամենեցուն. զհամակ բանակիցըն հօր եւ առնեսուրբ հոգւոյն։

ԳԿ։

Ո էզեկիայինն քեզ մանգեամ փըրկիչ. որ կենարար՝ բանիւ քո լուծեր զերկանըս մահու. փաթաեաւ եւ զիմ զհիանդութիւնս յոյս կենդանութեան մեր՝ կեցո ըզմեզ։ Որ անմահ քար քո՝ մեռելութիւն՝ աւերեալ ըզդրանըս դըժոխոց մեռուցեր ըզմահ. կենագործեաւ եւ զիս զմեղաց ըզմեռեալս. յոյս։ Սուրբ ես անբիծ կոյս՝ յետ ծընընդեան. որ մարմնով ծը-

նաբ զանձամբ ի կամսից մահու՝ . բաբեխօս լեր վասն անձանց մերոց՝ փրկիչ լի սատանայէ ց գեհենէն :

ԴՋ :

Յայս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ՝ տէր ողորմեա՛ ինձ . յիշեա զիս որպէս ընդ երեմն զողկիայն . և դարձո զչարեգի իմ ի դրանց դժոխոց : Որ կամաւոր մահուամբ քո մեռա՛ւեր ըզմահ քրիստո՛ս անաբաւած . և լուսանփայլ յարութեամբ քո կենդանարարեցեր զաշխարհս . կենդանարարեա և զիս՝ ի զմեղաց ըզմեռեալս : Որ քեզ սպասաւորիմբք՝ անտուաժածին . բաբեխօսեա՛ անդադար առ որդի՛ դ քո և աստուա՛ծ մեր՝ փրկիչ ըզմե՛զ ի փորձութենէ և յամենայ՛ն վըտանգից մերոց :

ԴԿ :

Ի վերանալ յենէն աւուրց իմոց տէ՛ր՝ ձգնեա՛ ինձ միայն մարդասէր : Ողջամբան նոս խաչի և մահու յանձն առեալ տէ՛ր : Բաբեխօսութեամբ սուրբ աստուածածնի և միշտ կուսի տէ՛ր :

Ա՛ստ ապա ասէն սաղմոս ՚ի ՚ետ ՚ետէ :

Ա՛լելուիա, ալելուիա .

Երանի՛ որ խորհի զաղքատն և զտնանկն . յաւուր չարի փրկէ զնա՛ տէր :
Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ . երանելի առնէ

զնա ՚ի վերայ երկրի , և ոչ մնասցէ զնա ՚ի
ձեռս թշնամեաց իւրոց ։
Տէր օգնական է նմա ՚ի մահիճս ցաւոց իւրոց .
զամէն անկողինս նորա դարձուցանէ ՚ի հիւանդութեան նորա ։
Ես ասացի ՚ես ողորմեա՛ ինձ . բժշկեա՛ զանձն
իմ, ես մեղայ քեզ ։
Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար . Ե՞րբ իցէ՝ զի մեռ-
ցի , և կորիցէ անուն նորա ։
Ո՛տանէր տեսանել զնաներուն . խօսէր ՚ի սրտի
իւրում , և ժողովէր զանօրէնութիւն յանձն իւր ։
Ե՛լաքաւ էլանէր , և զնայն խօսէր . զինեն շինօլէ-
ին ամ թշնամիք իմ ։
Լսորհէցան չար ՚ի վերայ իմ . բան անօրէնութեան
եդին ՚ի վերայ իմ ։
Ո՛ի թէ որ ննջիցէն , այլ ո՞չ ևս յաւելցու
յառնել . քանզի և այրն խաղաղութեան իմոյ ,
յոր և ես յուսացայ ։
Որ ուտէր զհաց իմ , յաձախեաց առնել ինձ
խաբէութիւն ։
Ո՛յլդու ՚ես իմ , ողորմեա՛ ինձ . կանգնեա՛ զիս ,
և ես հատուցից նոցա ։
Յայսմ ծանեայ , թէ հաճեցար ընդ իս . զի մի
ուրախ եղիցին չիս թշնամիք իմ ։
Ո՛յլ զիս յամբծութեան իմում ընկալար . հաս-
տատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան ։
Օրհնեալ ՚ես աստ իսրայէլի յաւիտեանս յա-
ւիտենից . եղիցի եղիցի ։

Ա՛ստ կ՚ինի ընդհանուր աւետարան բժշկութեան ։

Կ՚երթանք ի յառաջին կարգ աւետարանին բժշկութեան . տես 105 ։

Վ. Աբրոս։

սրէ. Ա՛ման Հիւանդաց և ամէ՛ վշտացելոց ա-
զատեսցուէ զվրկիչն մեր քո, զի ողորմեսցի ըստ
մեծի ողորմութեանդ իւրում, և բժշկեսցէ զախտս
և զհիւանդութիւնս հոգւոց և մարմնոց ծառայից
իւրոց. և կատարեալ առողջութիւն տասուսցէ զա-
նեսեան՝ի միջնորհնաւոր և յանախտ կեանս.
որ առաքեցաւ՝ի Հօրէ՝ի բժշկութիւն աղքի մարդ-
կան, միածին որդին ա՛յ, ՝որ մեր և փրկիչ յի-
սուս կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէր ողորմեա՛։

Ղազար։

ԽՀ. Ա՛մենակալ՝ած արարիչ ամէ՛ արարածոց.
որ առաքեցեր յաշխարհ զմիածին որդիդ քո,
որ եկն և փրկեաց զանիեզերս՝ի մեղաց, և բժշ-
կեաց զամէ՛ ախտս և զհիւանդութիւնս ժողովուր-
դեան քո. ընկզմեաց զմահ, և փոխեաց զմեզ
՝ի կեանս և յանմահութիւն՝ Նո՛ւ այժմ աղա-
չեմք զքեզ ՝որ ՝ած մեր ՝ոդիր զամենակարող աչ
քո՝ի վերայ հիւանդիս այսոքիկ, և բժշկեսցի
՝ի ցաւոց և՝ի հիւանդութենէ իւրմէ՝ Օ՛ի զքեզ
փառաւորեսցէ զառաջնացուցիչդ և զբժիշկդ
հոգւոյ և մարմնոյ. և խոստովան լիցի ամենայն
երրորդութեդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՛ ամենից։ Ա՛յ երկիր։

Տէր մեր յի՛սուս, ՝ած յաւիտենական, որ ի
ջեր՝ի ստորին կողմն երկրի, և զշնորհս ծառա-
լեալ սիրեցեր յարարածս քո։ Ա՛ռաքեցեր և
զերանելի առաքեալսն, հրամայեր տալով նոցա
բժշկել զամ՛ ախտս և զհիւանդութիւնս ժողովուրդ-

դեան քո ։ Կու արդ ես ծառայս քո տկարս և անարժանս զնեմ զձեռս իմ ՚ի վերայ հիւանդիս այսորիկ . և կարդամ զահեղ անուն ածուածդ քո , և խնդրեմ յառաջ բարերարութիւդ քումմէ . առաքեա զառաջ ողորմութիւդ քո . և բժշկեա զախտս և զհիւանդութիւնս ծառայիս քո այսորիկ , նշանաւ ✠ ամենայաղթ խաչիւ քով . որով բարձեր զհարութիւն ազգի մարդկան , և դատաստանեցեր զԱդամայն կենաց և փրկուեր մեզ ։ Օ՛ի դու ես ած մեր , և բժիշկ հոգւոց և մարմնոց ծառայից քոց , և փառաւիղ ամ ախտաւորութեց մերոց . և քեզ ընդ հօր ամենակալի և ընդ հոգւոյդ Ճշմարտի վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Լոկ ենէ կախս , զայս աղօթս ասա ։

Տէր ած մեր որ զԱած ես և ողորմած , հայր ՚ին մերոյ Յսի քրի . դու ես աղբիւր բժըշկութե , և սիրոյն առողջութե . դու առաքեցեր ողորմութիւդ քով զմիածին որդիդ քո յաշխարհս , որ ձայնիւ զմեռեալս յարոյց , և բանիւ զբորոտս սրբեաց , և ՚ի ձգել զձեռն իւր , փախեաւ ջերմն և սարսուռ . և ՚ի պատմուճանէ նոր բղխեցին բաղում բժշկութիք . որ ետ իշխանութի ծառայից քոց աշակերտացն , և ասաց ցնոսա . յորժամ մտանիցէք ՚ի գեօղս կի՛ յագարակս , դիմիք զձեռս ձեր ՚ի վերայ հիւանդաց , և բժշկեսջիք զնոսա . և ես ընդ ձեզ եմ ՚ի բժշկել զնոսա ։ Կու արդ ես մեղուցեալ ծառայս քո զնեմ զձեռն իմ ՚ի վերայ հիւանդիս այսորիկ . և կարդամ զահեղ անուն ածուածդ

քո ։ Ոտս ՝ եր առաքեա ՝ի սա զառողջութի՛ն , և ՝ի բաց փարատեա ՝ի սմանէ զցաւս , զյայտնի և զգաղտնի . և հեռի արա զսատանայ զհակառակորդն մեր . զի ծանիցէն և հաւատասցէն , եթէ դու միայն ես Աչմարիտ Աստ ։ Եւ քեզ եր զեսցուք զօրհնութի՛ն և զփառս ընդ որդւոյ և ընդ հոգւոյդ սո՛ր այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Օրհնեալ ՝եր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ՂԱՕԹ

Ի ՎԵՐԱՑ ԱՅՍԱՀԱՐԱՑ

Տէր Աստ զօրութե՛ց , որ բժշկեաս զախտս և զհիւանդութի՛ս ժողովրդեան քում , և փառաւորիս Հանապազ ՝ի ծառայից քոց . զքա՛ ՝ի զրկեալս յայս յայսոց չարաց . և մի՛ թողուր ՝ի ձեռաց քոց , ՝եր բարերար ։ Աստեա՛ այսոց պղծոց , և խորտակեա՛ զսատանայ ՝ի նեղելոյ ոտից մերոց ։ Արբեա՛ զծառայս քո . և նորոգեա՛ զնա Հոգւով սո՛ր . և խառնեա՛ զնա ՝ի միաբանութի՛ն եկեղեցւոյ քում սրբոյ , Հնորհօք և մարդասիրութ՛ե՛ն մերոյ Յի՛ քով . որում վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ի ՀՈՐՍ ԳԼՈՒԽՈ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՒ

... զոր կամիս կարդալ, քան պէտք է բծախնդիր ակամբ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷՈՒ

ԲՈՐՈՏԻ· Ը· 29·

Տէրն մեր յա քե

Եւ եղև իբրև կատարեաց զնոսա զամս սոսիկ, զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետութեանն նորա. զի իբրև իշխանութեամբ ուսուցանէր, և ոչ որպէս դպիրքն։ Եւ իբրև էջ'ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր պագանէր նմա և ասէր. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Զգեաց զձեռն իւր, և հասոյց'ի նա յա, և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվաղակի սրբեցաւ'ի նմանէ բորոտութիւն։ Եւ ասէ ցնա յա. զգո'յշ լեր, մի ումեք ասիցես. այլ երթ ցո'յց զանձն քո քահանային. և մատո զպատարագն, զոր հրամայեաց մովսէս'ի վկայութիւն նոցա։

ԳՕՍԱՑԵԼՈՑ· ԺԲ· 9

Տէրն մեր յի՞ քո

Այլ գնացեալ անտի եկին ՚ի ժողովուրդն նո-
ցա. և անդ էր այր մի, որոյ ձեռն իւր գօսացեալ
էր: Հարցին ցնա, և ասեն՝ Եթէ պարտ իցէ ՚ի
շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնմանէ:
Այլ նա ասէ ցնոսա. Ո՞վ է ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն ՚ի խորխորատ
՚ի շաբաթու, մի թէ ոչ ունիցի և յարուցանիցէ
ցնա: Ասէ արդ որչափ ևս առաւել է մարդ
քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է ՚ի շաբա-
թու բարիս գործել: Յայնժամ ասէ ցայրն.
Ձգեա զձեռն քո. և նա ձգեաց, և եղև ողջ իբ-
րև զմիւսն: Ասէ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝
խորհուրդ առին զնմանէ, Թէ որպէս կորուս-
ցեն զնա: Այլ Յի՞ իրրև գիտաց, մեկնեցաւ ան-
տի. և գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
զումք, և բժշկեաց զամենեսեան:

ԱՅՍԱՀԱՐ· ԺԵ· 21:

Տէրն մեր յի՞ քո

Այլեալ անտի, գնաց ՚ի կողմանս տիւրոսի և
սիդոնի: Այլ ահա կին մի քանանացի ՚ի սահ-
մանաց անտի նոցա ելեալ աղաղակէր, և ա-
սէր. ողորմեա՛ ինձ տէր, որդի դաւթի. դուստր
իմ չարաչար այսահարի. և նա ոչ ետ նմա պա-
տասխանի: Այլ մատուցեալ աշակերտքն նորա
աղաչէին զնա, և ասէին. արձակեա՛ զնա, զի

աղաղակէ զՀետ մեր ։ Նա պատասխանի ետ , և ասէ . ոչ ուրեք առաքեցայ , եթէ ոչ առ ոչ խաբս կորուսեալս տանն Իսրայէլի ։ Նա նա մուտ եալ երկիր պագանէր նմա , և ասէր . Տէր , օգնեա՛ ինձ ։ Պատասխանի ետ նմա , և ասէ . ոչ է բարւոք առնուլ զՀաց մանկանց , և արկա նել շանց ։ Նա նա ասէ . այո՛ Տէր , քանզի և շունք կերակրին ի փշրանաց անկելոց ի սեղա նոյ Տեն իւրեանց ։ Յայնժամ պատասխանի ետ Նմա Յս , և ասէ . ով կին դու , մեծ են Հաւատք քո . եղիցի քեզ որպէս և կամիս . և բժշկեցաւ դուստր նորա ի նմին ժամու ։

ԱՐՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՐԿՈՍԻ

ՏԵՒԱՏԵՍԻՆ · Ե· 21

Տէրն մեր Յս քս

Նա իբրև Հանց միւսանգամ Յայն կողմն, ժո ղովեցաւ առ Նա ժողովուրդ բազում. և էր առ ծովեզերբն։ Նա ահա մի ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս. և իբրև տեսս զնա, անկաւ առ ոտս նորա։ Պղատէր զնա յոյժ, և ասէր՝ Թէ դուստր նորա մերձ է ի մահ. զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ. և գնաց ընդ նմա։ Երթայր և ժո ղովուրդ բազում զՏետ նորա, և նեղէին զնա։ Նա կին մի էր ի տեառատեսուէ արեան վերկո տասան ամ. և յոյժ վշտացեալ ի բազում բժըշ

կաց, և ծախեալ զինչս իւր զնա, և չէր ինչ օգ-
տեալ, այլ և առաւել զայրացեալ : Իբրև լը-
սաւ գնաք, եկին ՚ի մէջ ամբոխին յետոյ, և
բռնեն եհար զՀանդերձեալ նորա : Պանդխտ
էր ՚ի մտի . Թէ միայն մերձեցայց ՚ի Հան-
դերձս նորա, փրկեցայց : Եւ վաղվաղակի ցա-
մաքեցաւ աղբիւր արեան նորա . և գիտաց ՚ի
մարմնի իւր՝ Թէ բժշկեցաւ ՚ի տանջանացն :
Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց յիս յանձն իւր
զգօրութիւն, որ էլ ՚ի նմանէ . դարձաւ յամբոխն,
և ասէ . ո՞վ մերձեցաւ ՚ի Հանդերձս իմ : Եւ
ասեն ցնա աշակերտքն . տեսանես, զի ամբոխք
նեղեն զքեզ . և ասես Թէ ո՞վ մերձեցաւ ՚ի Հան-
դերձս իմ : Եւ շուրջ հայեր, տեսանել, Թէ
ո՞վ զայն արար : Եւ կին զարհուրեալ և դող-
ացեալ՝ վասն որոյ գաղտն արար . քանզի գիտէր՝
զինչ եղև նմա . եկն անկաւ առաջի նորա, և ա-
սաց զամ իրն ստուգութիւն : Եւ յիս ասէ ցնա .
դուստր, Հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ ՚ի
խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ ՚ի տանջանաց քոց :

ԿՈՒՐՒ . Ը . 22 :

Ցերամբ մերով յիս քրիս

Գնան ՚ի բեթսայիդա, և ածեն առաջի նո-
ցա կոյր մի . և աղաչեին զնա, զի մերձեսցի ՚ի
նա : Եւ առեալ զձեռանէ կուրին, եհան ար-
տաքոյ շինին . եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ
՚ի վերայ նորա . և Հարցանէր ցնա, Թէ տեսա-
նիցէ՞ ինչ : Նայեցաւ, և ասէր . տեսանեմ զմարդ-
իկ, զի շրջին իբրև ծառս : Գարձեալ եդ
ձեռս ՚ի վերայ աչաց նորա . երաց, և տեսանէր .

ողջացաւ , և տեսանէը համարձակ զնա՝ : Եւ ձակեաց զնա 'ի տուն իւր , և ասէ . 'ի շէնդ մի մտանիցես , այլ երթ 'ի տուն քո . և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես , մի ուրեք ասիցես 'ի շէնին :

ՂՈՒԿԱՈՍԻ . Թ . 13 :

Տէրամբ մերով յաթիւ քսիւ .

Եհեաւ առ աշակերտան , տեսին ամբոխս շուրջ զնոքօք . և զպիրան՝ զի վիճէին ընդ նոսա : Եւ վազվազակի ամ ժողովուրդքն իբրև տեսին զնա զարմացան . և ընդ առաջ ընթացեալ , ողջոյն տային նմա : Եւ եհարց զնոսա . Թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա : Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն , և ասէ . վարդապետ , ածի զորդի իմ առ քեզ , զոր ունի այս համբ . և ուր հասանէ , զարկուցանէ զնա . և փրփրէ , և կրձտէ զատամունս իւր , և ցամաքի . և ասացի ցաշակերտան քո՝ զի հանցեն , և ոչ կարացին հանել զնա : Պատասխանի ետ նոցա , և ասէ . ով ազգ անհաւատ , մինչև յե՞րբ իցեմ առ ձեզ , մինչև ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ . ածէ՛ք զնա առ իս . և ածին զնա առ նա : Իբրև եռաւ զնա այն , վազվազակի շարժեցաւ զնա . և անկեալ յեր կիր՝ թաւալէը , և փրփրեայր : Եհարց ցհայրն նորա , և ասէ . քանի՞ ժամանակք են , յորմէ հետէ այդ եղև դմա : Եւ նա ասէ . 'ի մանկու թենէ . բազում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա և 'ի ջուր , զի կորուսցէ . արդ եթէ կարօղ ինչ ես , օգնեա՛ մեզ նոր , զթացեալ 'ի վերայ մեր : Եւ յիս ասէ ցնա . ասացեր թէ կարօղ ես . ամ ինչ հնարաւոր է այնմ , որ հաւատայն : Եւ

վազվաղակի աղաղակեաց Հայր մանկանն, և ասէ. Հաւատամ, օգնեա՛ անհաւատութեանս իմում։ Յորմէ ետես յի՛ն եթէ կուտի ժողովուրդն ՚ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. Համր և խուլ այս, ես տամ քեզ հրամանն. Ել՚ի դմանէ, և այլ ևս մի՛ մուտիցես ՚ի դա։ Եւ աղաղակեաց, և յոյժ ըմբռեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ, մինչև բազումք իսկ ասել՝ թէ մեռաւ։ Եւ յի՛ն կալաւ զձեռանէ նորա. յարոյց զնա, և կանգնեցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի տունն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահովք և աղօթիւք։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԱՀԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ՋԵՐՄՆՈՑՒ · Դ · 31 ։

Տէրն մեր յի՛ն

Եւ էջ՚ի կափառնաում, ՚ի քաղաքն գալիլեացւոց. և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթին. և զարմանային ընդ վարդապետութե՛ն նորա, զի խշխանութե՛ր էր բան նորա։ Եւ էր ՚ի ժողովրդե՛ն դեռանն այր մի, զոր ունէր ոգի դիւի պղծոյ. և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ, և ասէ. Թո՛ւլացո՛, զի՞ կայ մեր և քոյ յի՛ն Նազովրեցի. եկի՞ր կորուսանել զմեզ. գիտեմ՚ք զքեզ՝ ո՛վ ես, սո՛ւրբ ա՛յդ։ Սաստեաց ՚ի նա յի՛ն, և ասէ. պապանձեա՛ց, և

ել ՝ի դմանէ ։ Օ գեանեաց զնա դևն ՝ի միջև անդ , և ել ՝ի նմանէ . և ինչ ոչ վնասեաց նմա ։ Այլ եղեն զարմանալիք ՝ի վերայ ամենեցուն . խօսէին ընդ միմեանս , և ասէին . զինչ է բանս այս . զի իշխանութիւբ և զօրութիւբ սաստէ այսոց պղծոց , և ելանեն ։ Այլ երթայր հռչակ վնմանէ ընդ ամ՛ տեղիս , շուրջ զգաւառսն ։ Այլ յարուցեալ ՝ի ժողովրդենէ անտի եմուտ ՝ի տունն սիմոնի ։ Օ ոքանչ սիմոնի տագնապէր ջերմաւթ մեծաւ , և աղաչեցին զնա վասն նորա ։ Այկաց առ նմա . սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա . և վաղվաղակի յարեաւ , և պաշտէր զնոսա ։ Այլ ընդ արևուն մնանել , ամենեքեան որոց էին հիւանդք ՝ի պէսպէս ցաւս , բերէին զնոսա առ նա ։ Այլ նա իւրաքանչիւր ումեք ՝ի նոցանէ դնէր ձեռս , և բժշկէր զնոսա ։ Այլանէին դևք ՝ի բազմաց , աղաղակէին և ասէին , եթէ դու ես որդին Աստ՛ . և նա սաստէր , և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել . զի գիտէին զնա , թէ քրիստ է ։

ՀԻՒԱՆԴ ԾԱՌԱՑԻ . Ե . ։

Տէրն մեր յիւ քրիստոս

Այլ իբրև կատարեաց զամենայն զբանս իւր ՝ի լսելիս ժողովրդեանն , եմուտ ՝ի կափառնաում ։ Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՝ի վախճանել , որ էր նմա պատուական ։ Իբրև լուաւ զյիսո՝ առաքեաց զծերսն ՝ի հրեից . աղաչէր զնա , զի եկեալ ցի ապրեցուսցէ զծառայն նորա ։ Այլ նոքա եկեալ առ յիսո՝ աղաչէին զնա ստիպ , և ասէին .

Թէ արժանի է, որում զընդունիս զայս առնել. զի սիրէ զազգն մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ Եւ յիսուս գնաց ընդ նոսա։ Իբրև ոչ ինչ կարի հեռի էր ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. տէր, մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա բանիւ, և բժշկեսցի մանուկս իմ։ Քանզի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութիւն. ունիմ ընդ ինձ զինուորս, և ասեմ սմա՝ երթ, և երթայ. և այլում՝ թէ եկ, և գայ. և ծառայի իմում՝ թէ արա զայս, և առնէ։ Եւ իբրև լուաւ զայս յիսուս, զարմացաւ. դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթային զհետ նորա, և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ և ոչ յիսրայէլ լի այսպիսի հաւատս գտի։ Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ի տուն, և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ։

ՀԻՒԱՆԴ ԴՍՏԵՐ. Ը. 49։

Տէրն մեր յիսուս քս

Ո՛նչ դէտ խօսէր, գայ ոմն ի տանէ ժողովրդապետին, և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի աշխատ առներ զդա։ Եւսկ յիսուս իբրև լուաւ, պատասխանի եւս և ասէ. մի երկնչիր. միայն հաւատա, և կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն, ոչ զոք եթող մտանել, բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս, և զհայր մանկանն, և զմայրն նորա։ Եւ լային ամենեքեան, և կոծէին զնա. և նա ասէ, մի լայք. զի չէ մեռեալ, այլ

հնձել ։ Եւ նորա ծաղը առնելին գնա . զի գիտելին , Թէ մեռաւ ։ Եւ նորա հանեալ զամենեսեան արտաքս , կալաւ զձեռանէ նորա . բարբառեցաւ , և ասէ . արի՛ կաց մանուկ դու ։ Եւ դարձաւ ոգի նորա , և կանգնեցաւ վաղվաղակի . և հրաւ մայեաց տալ նմա ուտել ։ Եւ զարմացան ծնօղքն նորա . և նա պատուիրեր մի ումեք ասել , որ ինչ եղեւն ։

ՅՈՎՈՂՅ . ԺԴ . 1 ։

Տէն մերոյ Յիսուսի քրիստոսի

Ի մտանելն ՚ի տուն ուրուն իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու՝ ուտել հաց , և նորա ապահէին նմա ։ Եւ ահա այր ումն էր անդ ջրոտեալ առաջի նորա ։ Պատասխանի ետ Յիսուս , և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս . Լեզի արժան իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել . և նորա լուռ եղեն ։ Եւ բռնեն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա , և արձակեաց ։ Եւ ասէ ցնոսա . Որը ուրուք ՚ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ՚ի ջրհոր , և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու . և ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ՀԻՒԱՆԴ ՈՐԴՒՈՅ · Դ · 43 ։

Տէրն մեր յիս քո

Յետ երկուց աւուրց էլ անտի , և գնաց ՚ի գալիլեա . զի ինքն իսկ վկայեաց , Թէ մարգարէ չիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի ։ Եւ յորժամ եկն նա ՚ի գալիլեա , ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի տեսեալ էին զամ նշանսն , զոր արար յերուսաղէմ ՚ի տօնին . քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն ։ Եկն դարձեալ ՚ի կանա գալիլեացւոց , ուր արար զջուրն գինի . և անդ էր թագաւորական մի , որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ՚ի կափառնաում ։ Եա երբեք լուաւ , Թէ յիս եկեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի գալիլեա , երթն առ նա . և աղաչէր , զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա , քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել ։ Եսկ ցնա . երթ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք , ոչ հաւատայք ։ Եսկ ցնա թագաւորական , տէր էջ , մինչև մեռեալ իցէ մանուկն իմ ։ Եսկ ցնա յիս . երթ , որդին քո կենդանի է . և հաւատաց այնը բանին՝ զոր ասաց նմա յիս , և գնաց ։ Եւ մինչդեռ իջանէր , ընդ առաջ եղեն նմա ծառայքն նորա . աւետիս ետուն և ասեն , Թէ մանուկն նորա կենդանի է ։ Հարցանէր ցնոսա վն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց . և ասեն ցնա . երէկ յեօթնեւրորդ ժամուն եթող զնա ջերմն ։ Գիտաց Հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու , յո-

բուժ ասացին ցնա յո՝ Եթէ որդին քո կենդանի է. և հաւատաց ինքն, և ամ տուն իւր։ Օ այս գործեաւ երկրորդ նշանս արար յո, եկեալ ի հրէաստանէ ի գալիլեա։

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ· Ե· ։

Ար տեղաման մերով յոհիւ քեզիս։

Յետ այսորիկ տօն էր հրեից. և եկ յո յերուսաղէմ։ Այ էր յերուսաղէմ ի պրոբատիկ կէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն բեթհեզդա, հինգ սրահ։ Յորս անկեալ դնէր բազմուխ յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ։ Այ հրեշտակ ինն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն, և յուզէր ջուրն. և որ նախ ի շարժուն ջուրցն էր ջանայր՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւանդուե։ Այ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր ի հիւանդութե իւրում։ Օ նա իբրև տեսս յո՝ զի անկեալ դնէր, և գիտաց՝ եթէ բազում ժամանակք են այնու հետէ, ասէ ցնա. կամիս ողջ լինել։ Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիչ ցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ։ Ասէ ցնա յո. արի առ զմահիճս քո, և գնա։ Այ ողջացաւ այրն, և յարեաւ. և առ զմահիճս իւր, և շրջեր. և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։ Այ սէն հրեայքն ցբժշկեալն. շաբաթ է, և ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո։ Պատասխան նոքա ետ նոցա, և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս. առ զմահիճս քո, և գնա։ Հարցին

ցնա, և ասեն . ով է այրն՝ որ ասաց ցքեզ , ա-
զատիլ ձո, և չըլեաց : Եւ բժշկեաըն ոչ դի-
տէը , թէ ով էցեյ . քանզի յիս խոյս ետ վասն ամ-
բոխին 'ի տեղւոջէ անտի : Յետ այսորիկ գտա-
նէ զնա յիս 'ի տաճարին , և ասէ ցնա . ահաւա-
դիւկ ողջացար , մի՛ ևս մեղանչեր . զի մի՛ չար ևս
ինչ լինիցի քեզ : Գնաց այրն , և պատմեաց հրէ-
իցն , եթէ յիս էր՝ որ բժշկեացն զնս . և վասն այ-
նորիկ հալածէին զյիս հրեայքն , զի զայն առնէր
'ի շաբաթու : Եւ յիս պատասխանի ետ նոցա .
հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ , և ես գործեմ :
Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին հրեայքն
սպանանել զնա . զի ոչ միայն լուծանէր զշա-
բաթս , այլ և հայր իւր կոչէր զնա , և հաւա-
սար առնէր զանձն ընդ :

ԵՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՑՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՑ

ՎԱՍՆ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ա՛ռդ ես ծնունդս մեղաց , որդիս մահացու
երկանց՝ արդարև անասահման բիւրուց քանքա-
րաց տուժից զոմ հատուցանող 'ի միում ա-
ւուր : Այլ ոչ եթէ առ փոքրուլեէ մարդկային
մտաց հայցեմ նեբողուլեէն , այլ առ անմուռազ
լուսեէն փրկչիդ յոմէ քոմ պաղատիմ մարդա-
սիրուլեէն : Ոչ չեմ երբեմն , և ստեղծեր . չմոռ-
նեցի , և դու արարեր . չե՛ս եկեալ 'ի լոյս ,

և տեսեր ։ Եւ յայտնեցեալ իմ, և դիմացար . ոչ կարդացեալ, և խնամարկեցեր . ոչ համբարձեալ ձեռն, և նայեցար . ոչ պաղատեալ, և ողորմեցար . ոչ կերպացեալ ձայնիս, և լուար . ոչ հեծեծեալ, և ունկնդրեցեր . գիտելով զարդեան դիպուածոյս, և չանտեսեցեր . նա՛ եհաչեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութեանն, և յօրինեցեր ։ Եւ արդ զքո արարեալս, և զքեզ փրկեալս, և զայսքանեաց խնամոյ յանձանձեալս, մի խոպան կորուսցէ մեղացոյն հարուած, դիւտք բանսարկուին . մի յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մնաւախուժ՝ նեղ ըողոքեմ քո լուսոյ . մի սրտիս կարծրութիւն երկայնամիտ բարութեանդ . մի մահացու մեղս՝ ամենակարդ լըութեան . մի տկարութիւնս նուիրոյ անպարտելիդ բարձրութեանդ ։

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզօր . արասցես ողջ իբրև զառաջինն, մինչ ի դրախտին փափկութեանդ զպըտուղն կենաց կերեալ ։

Աշխանդեալ գօսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ հնոցն տագնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պչուցեալ մեղացն կբմամբ սատանայական բուռն կապանօք, զի մի զերկնայնոյդ ընկալցէ զողջոյն . խոնարհեայց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խնարհ բանաւոր անկեալ, և զբորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրծոս վայելչութեանդ, ըստ աստուածաբանութեանդ որ մարգարէին ։

Արդեօք զի ծնեալ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան, որով զատեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից . հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան, ակնարկեալ խնամովք անձառ քո սիրոյ ,

'ի ընչական խօսուն քո անօթս , յանկէից գոյա-
ւորութէն լուսոյ հաստեցեալ :

Ընդ երկոտասանամեայ չարեաւք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ : Ձայեակ 'ի բարձանց անմա-
տոյց լուսովդ պարածածկեալ , ուր ոչ ք զանց ձեռաստեղծական վերարկուէն ձորձոյ , այլ տարածուին հրաշից ամ ուրեք զօրացեալ :

Ել օծութէ իւղոյ՝ պատժապարտս ընդ մե-
ղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝ զկաթիլ աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ , այլ զամբիծ հաւատս համ-
բարձմամբ բազկացս , ստոյգ դաւանմամբ հո-
գւոյ ողջունիս , շրթամանց կափուցմամբ վերկիր համբուրեմ . խառնեալ հեծուէն աղերսս ար-
տասուաց՝ բժշկութէն հոգւոյս աղերսեմ :

Ի առնեալ մեղանաց հոգւոյս գոյութէն լո-
ծեալ՝ մեղկութէ , և յերկուց կայից միաչնակ կողմամբ անհաստատ հետովք զընթացից գոր-
ծէն նահանջմամբ չարին . զհետևականն բար-
ձողութէն շինուածոյ մարմնոյս առ ելս ծառոյն կենսառիթ պտղոյն խափանեցելոյ , պատսպա-
րեացս անդրէն վերատին՝ միայն հնարաւորդ առ 'ի փրկութէն :

Օ փառաբանարան հաստուածոյ կերպիս 'ի քէն եղելոյ՝ ամբարիշտ խցմամբ համբացոյց ար-
գել հողմ բանսարկուին . հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութէ , ըստ յաւետարանին բժշկեցե-
լոյ , հրաշափառապէս բարեգործեացս , բանդ կենդանի , ինձ խօսողութէն անսայթաքելի :

Ընկեալ կամ չարեաք 'ի մահիճս ախտից ան-
կողնոց մեղաց՝ դի կենդանի և խօսուն մեռեալ . կարեկցեալ խիժմն թշուառութէ ողբակամաք գգուանաց ձայնից , ով բարերար սրդի այ , օրհ-

նաբանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեացես ՚ի կենդանւոյն, իբր զսիրելին ՚ի յանչնչական մոռելութենէ։

Ստոյգ դառնացօղս ՚ի գբի մեղաց կամ տապաւսեալ. ձեռն մատուցեալ, արև անստուեր որդի բարձրելոյ, հանցես զիս ՚ի լոյս քումդ նշուլից։

Ընդ աղիողորմ թշուառութենէ կականման ձայնի այրելոյն ՚ի նայիլն, մօր միամօր մեռելոյն, տատանմամբ մատանցես, կոծմամբ կրծիցն, հոսմամբ արտասուացն, տուայտանօք տխրութեան դիմացն և ես պաղատիմ վերջին հեծութեաս. սուր յուսահատելոյս զքաջալերուն մխիթարութենէ գթած քո բանիւդ, ասելով և ինձ գովերագրի, տեղծիցդ աշխարհի, թէ մի լար գերի, բազմոց ողբալի. որով ընդ պատանելոյն կենդանացելոյ ՚ի վշտացելոյ ծնողին սփոփանս, զամենասպարտ ոգիս ընկալայց ՚ի քէն, ընդ նմին կրկին նորոգեալ։

Ընդ այսակիսի անզգայացելոցն, դիւալուկ և բարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի անձանցն՝ քոմնելի գխախուխ հերացն, վայրենաբերս բանդագուշելոցն, ՚ի քէն ողորմեալ, փրկիչ բոլոր ոյց, իբրև զնոսին առ քեզ դիմեցից. հերքեալ մերժեացես զգունդս չարացն ասպականողաց ՚ի քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ. լցեալ զմարմինս մաքրութենէ շընչոյս, զգեցմամբ անդամոց՝ զգաստ արասցես զնեղալարեալս ամենաթշուառ։

Ընդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոցն հոգւոց արգելեալ կամ ՚ի վտանգի. զնաւ ուղայնի ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ, լոյդ իմ անձկութե, ՚ի կապանաց օյտողին վերծեալ զիս աւրհեցուսցես։

Պատմողդ այն աներևութերակ վիճակ արահետ գարշութեամբ մեղացս ջրդողեցեալ ոգւոյս կերպարան կայ ի տգնապի. զծածկեցեալն ի տեսողութենէ զչարագործին թուղնիցն այսուհետեւս քո ինքնատուրդ զօրեղութէ, որդի՛ իմ, զթածաբար առողջացուսցես, Օ բազմազան տարազս ցեղիցն զանազանիչ ախտաւորութենէ մահացուցանողաց, իւրակամաւքն կորստեան բերիւք՝ դժնդակարմատն շառաւիղք հաստատեցելովք ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես ի ձեռն ձեռնդ ամենակալի, որ արօրագրեալ միշտ մշակես զսահմանն հոգւոց առ բանիւդ կենաց արդիւնաւորութեան։

Այս քանզի էանց ըստ նմանութեան օրինակութեանց յանցաւածոցս վէր, ըստ Յարակօղն քաղցկեղի առ բնաւ անդամն մանաւորեալ զախտին տարածմանէս, չէք սպեղանի իբր խրայելի առ անչափութեան խարանացն մատուցանել. ի խորըմբխաց բարձիցս մինչև ցարմն կառուցման լրութեան անդամոցս չէք առողջութեան, այլ ամենևին անբժշկութեան։ Ասկ դու, ողորմած բարերար օրհնեալ և երկայնամիտ Թագաւոր անմահ, լուր պաղատանացս արգահատուն սրտիս վտանգի, որ կարդամն առ քեզ՝ ըր ի նեղութեան. և քեզ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԱՂՈՐԴ ՏԱՆՑԻՑ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ա՛նձոյ հաճանչն ղիբրկեան խորհուրդն, ե՛ խալ առաջի ե՛ բուրվառ, ե՛ երկայ առ հնառանդն: Ո՛չոյց արձան է հնառանդին նախ խօսս առնել առ ընդանեան իւր ե՛ առ ամ ոչ լրկնուր. ե՛ երկե ունելոյ ինչ խելը ղուսէրէ, ինղուցուս: Ա՛ս ասպ պայ հաճանչեին խոսոզ վանուրնէ հեղոյ էորոց, ե՛ հաճանչն պայ զարչակուսն: Ինչ յերկրալը առ հնառանդն՝ ասպէն ղվ՛նբեցդն ի՛ բուսն:

Աղօթս ձիր:

Ա՛ղրանեալ ես անբիծք ի՛ Հանապարհի, և ոչք գնան յօրինս նոն:

Ա՛ղանի՛, ոչք քննեն զվկայութիւն նո՛ր. բոլորով սրտիւ իւրեանց խնդրեսցին զնա՝

Ե՛ք ոչք գործեն զանօրէնութիւն, ի՛ Հանապարհս նորա գնասցեն:

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ ի՛ պահել լինձ յոյժ:

Ա՛ղամի՛ ք՛ե յաջողեալ էին լինձ Հանապարհք իմ, ի՛ պահել լինձ զարդարութիւնս քո:

Յայնժամ ես ոչ ամաչէի, ի՛ զգուշանալ լինձ ի՛ պատուիրանս քո:

Խոստովան եղէց քեզ ի՛ր յուղղութիւն սրտի իմոյ, ո՛ւր ուսայց զիրաւունս արդարուե՛ քո:

Զ՛իրաւունս քո պահեցի. մի՛ թողուր զիս մինչ իսպառ:

Ի՛նչ ուղղեսցէ երիտասարդ զՀանապարհս իւր, այլ՛ի պահել զբանս քո:

Խոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ. մի մեր-
ժեր զիս ՚ի պատուիրանաց քոց։
՚Ո սրտի իմում թագուցի զբանս քո, ոչ զի մի
մեղայց քեզ։
Օրհնեալ ես դու Տէր. ուսո՛ զիս զարդարու-
թիւնս քո։
Ե՛ր զթամբք իմովք պատմեցից զՅայտ իրաւունս
բերանոյ քո։
՚Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուարճացայ
ոչ յայտ ՚ի մեծութե։
՚Ի պատուիրանս քո հոգացայ. և զգուշացայ ՚ի
ճանապարհս քո։
Օ՛ իրաւունս քո խոսեցայ, և ոչ մոռացայ զբ-
բանս քո։
Հատո՛ ծառայի քում, զի կեցից և պահեցից
զբանս քո։
Օ՛ արբո՛ զաչս իմ, և հայեցայց ՚ի սքանչելիս
օրինաց քոց։
Պանդուխտ եմ ես յերկրի. մի թագուցաներ
յինէն զպատուիրանս քո։
Փափագեաց անձն իմ, ՚ի ցանկալ զիս յիրա-
ւունս քո յայտ ժամ։
Սաստեցեր ամբարտաւանից. անիծեալ՝ որք խո-
տորեցան ՚ի պատուիրանաց քոց։
՚Ո բաց արա յինէն զնախատինս և զարհամար-
հանս, զի զվկայութիս խնդրեցի։
Նստան իշխանք՝ և չարախօսեին զինէն.
այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։
Օ՛ ի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին, և խոր-
հուրդք իմ արդարութե քո։
Երձեցաւ անձն իմ ՚ի հող. Տէր կեցո՛ զիս ըստ
բանի քում։
Օ՛ ճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար
ինձ. ուսո՛ զիս զարդարութիս քո։

Ի Ճանապարհս արդարութեանդ քոյ խնամատա-
արա զիս. և քննեցից զսքանչելիս քո։
Յ քննեցաւ անձն իմ առ ի ձանձրանալ. հաս-
տատեա զիս ի բանս քո։
Ո Ճանապարհս սուտոց ի բաց արա յիմէն. և
օրէնսն քո ողորմեա ինձ։
Ո Ճանապարհս ճշմարտութեանդ քո ընտրեցի. և
դիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։
Ա Երձեցայ ես ի վկայութիւնս քո, տէր մի յա-
մօթ առներ զիս։
Ի Ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ.
զի անդորր արարեր սրտի իմոյ։
Ը Ըրկնագէտ արա զիս տէր ի Ճանապարհս ի-
րաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամենայն
ժամ։
Լ Մտաստուն արա զիս. և քննեցից զօրէնս քո, և
պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։
Մ Ըրաւորեա ինձ ի շաւիղս պատուիրանաց
քոց. զի ընդ նմա հաճեցայ։
Ն Ծռարհեցի զսիրտ իմ ի վկայութիս քո, և մի
յագահութիւն։
Շ Դարձո զաչս իմ, զի մի տեսից զնանրութիւն. ի
Ճանապարհս քո կեաց զիս։
Ո Հաստատեա ծառայի քումդ զբան քո յեր-
կիւղ քո։
Պ Ան յինէն զնախատինս, զոր և կարծեցի. զի
դատաստանք քո քաղցր են։
Ջ Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդա-
րութեամբ քումդ կեաց զիս։
Ռ Կեացես ի վերայ իմ ողորմութիւնդ քո տէր, և
փրկութիւնդ քո ըստ բանի քումդ։
Տ Աց պատասխանի ոչընդհատեն զիս բանիւք.
զի ես ի բանս քո յուսացայ։
Փ Մի ի բացէ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան

Ձեմարտուէ մինչև յոյժ. զի յիրաւունս քո յուսացայ։
Պահեցի զօրինս քո յաւժ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։
Վտայի ես յանդորրու. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։
Խօսեի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչեի։
Խորհեի ՚ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի։
Համբարձի զձեռս իմ ՚ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի. և խորհեի յարդարութեան քում.
Յիշեա զբան ծառայի քո, յոր և յուսացուցեր զիս։
Սա մխիթարեսցէ զիս ՚ի խոնարհութենէ իմում, զի բան քո կեցոյց զիս։
Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։
Յրտմուեցէք կալաւ զիս ՚ի մեղաւորաց, և ոչք թողին զօրինս քո։
Պռվէլի են ինձ իրաւունք քո, ՚ի տեղւոջ պանդխտութենէ իմոյ։
Յիշեցի ՚ի գիշերի զանուն քո տեր. և պահեցի զօրինս քո։
Սա եղև ինձ Ճանապարհ ՚ի կեանս. զի զարդարութիւս քո խնդրեցի։

Բաժին իմ ես դու տեր, ասացի պահել ինձ զօրինս քո։
Ազաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողորմեա ինձ ըստ բանի քում։
Խորհեցայ ՚ի Ճանապարհս իմ. և դարձուցի զոտս իմ ՚ի վկայութիւնս քո։
Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ. զի պահեցի զպատուիրանս քո։

Տուուսնք մեղաց պատեցան զինև . այլ զօրինս
քո ես ոչ մոռացայ ։
Ի միջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առ
քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո ։
Հաղորդ եմ ես ամենայն երկիւղածաց քոց ,
որոց պահեալ է զպատուիրանս քո ։
Ողորմութիւն ետն լի երկիր . զարդարութիս
քո ուսո՛ ինձ ։
Քաղցրութի՛ն արարեր ընդ ծառայի քումմ, տէր,
ըստ բանի քումմ ։
Քաղցրութիւն , գիտութիւն ու-
սո՛ ինձ . զի ՚ի պատուիրանս քո ես հաւա-
տացի ։
Մինչև խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ . վա՛ այսո-
րիկ զբանս քո պահեցի յոյժ ։
Քաղցր ես դու տէր, և քաղցրութի՛ քով ուսո՛ ինձ
զարդարութիս քո ։
Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտա-
ւանից . այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի
զպատուիրանս քո ։
Ա՛ածեաւ ոտն կաճն սիրտք նո՛ . այլ ես զօրինս
քո խոստացայ ։
Բարի է ինձ , զի խոնարհ արարեր զիս . ոտն ու-
սայց զարդարութիս քո ։
Բարի են ինձ օրինք բերանոյ քո , քան զհա-
զարս ոսկւոյ և արծաթոյ ։
Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս . իմաստո՛ւն
արա զիս , և ուսայց զպատուիրանս քո ։
Երկիւղածք քո տեսցեն զիս , և ուրախ եղիցին .
զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ ։
Ծանեայ տէր զի արդարութեամբ են դատաս-
տանք քո . յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս ։
Եղիցի ողորմութի՛ քո ՚ի միխիթարել զիս , ըստ
բանի քումմ, ծառայի քո ։

Ի կեսգիշեր յիս կ՚ելնեմ քո՝ և կեղծիք քո . զի օրհնիք քո խօսք իմ էին ։

Նմանեցեալ ամբարտաւանիք՝ որք ՚ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս . այլ ես հոգացայ ՚ի պատուիրանս քո ։

Ըստատեցեալ զիս երկիւղածիք քո , և ոչք ճանաչեն զվկայութիս քո ։

Ի ղէպ սիրտ իմ անբիծ յարդարութիւնք քումդ , զի մի ամաչեցից ։

Կարօտացաւ անձն իմ ՚ի փրկութիւնս քո . զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ ։

Պատեցին աչք իմ բանի քումդ . ասացի երբ մխիթարեսցես զիս ։

Ի ղէ ես ոպ տիկ ՚ի պարղի . զի զարդարութիս քո ես ոչ մոռացայ ։

Ո՞րպիսի ինչ են աւուրք ծառայի քո . երբ արասցես ինձ իրաւունս ՚ի հալածչաց իմոց ։

Պատմեցին ինձ անօրինիք զխորհուրդս . այլ ոչ ոպ զօրինս քո ։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են . ՚ի նոյնէ նիր հալածեցին զիս , օգնեա ինձ ։

Փոքր մի եւ՝ և կորուսանէին զիս յերկրի . այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո ։

Ըստ ողորմութիդ քումդ կեցո զիս . և պահեցից զվկայութիս բերանոյ քո ։

Յաւիտեան Տէր՝ բան քո կայ յերկինս . ազգ ի ազգ հինչև յազգ է ճշմարտուն քո ։

Հաստատեցեր զերկիր , և կայ ։

Հրամանի քումդ հինչ տիւ . զի ամենայն ծառայ քո է ։

Ի թէ ոչ օրինիք քո խօսք իմ էին , կանխաւ եւս արդեօք կորուսեալ էի ՚ի խոնարհութե իմում ։

Յաւիտեան ոչ մոռացայց զարդարութիս քո . զի նոքօք կեցուցեր զիս ։

Ա՛յո եմ ես, և կեցո զիս. զի զարդարութեն քո խնդրեցի։
Ընձ տպաստեցին մեղաւորք՝ ի կորուսանել, զի զվկայուխս քո ես՝ ի միտ առի։
Յամենայն կատարած ի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո։
Ընդէս սիրեցի զօրէնս քո. զօրհանապազ խօսք իմ էին։
Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս՝ ի պատուիրանս քո. զի յաւիտեան իմ էին։
Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ. զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին։
Քան զծերս իմաստուն եղէ. զի զպատուիրանս քո քննեցի։
Յամենայն ճանապարհէ չարաց արգիլեր զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո։
Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս։
Ընդէս զի քաղցր են՝ ի բերան իմ բանք քո, քան զմեղր՝ բերանոյ իմոյ։
Ի պատուիրանաց քոց խնացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց. զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս։
Ճրագ է բան քո ոտից իմոց, և լոյս ստէպ շաւղաց իմոց։
Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զամ իրաւունս արդարութեն քո։
Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. տէր, կեցո զիս ըստ բանի քում։
Կամք բերանոյ իմոյ հաճեաւ տէր. և զիրաւունս քո ուսո՛ ինձ։
Անձն իմ՝ ի ձեռս քո է յամ ժամ. և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Լսելն լսէ մեղաւորը որոգայթ. ՚ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։
Խառնդեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան. զի ցնծութի՛ւն է սրտի իմոյ։
Լուսաւորեցուցի զերեսս իմ, առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան վասն հատուցման։
Ողորմեա՛ ինձ, և զօրկնես քո սիրեցի։
Գիտական և փրկիչ իմ ես դու. և ես ՚ի բանս քո յուսացայ։
Ի բաց եղերուք յինէն չարք. և քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։
Գիտեա՛ ինձ ըստ բանի քում, և կեցո՛ զիս. և մի՛ ամօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ։
Գիտեա՛ ինձ, և ապրեցո՛ զիս. և խորհեցայց յիրաւունս քո յամ ժամ։
Ընդարմացեր զամենեսեան՝ որ ապստամբ եղեն յարդարութենէ քոյ. զի անիրաւութի՛ւն էին խորհուրդք նոցա։
Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։
Խեւեւեա՛ ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ. զի ՚ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Արարի իրաւունս և արդարութի՛ւն. մի՛ մատներ զիս ՚ի ձեռս նեղչաց իմոց։
Ընկալ զծառայս քո ՚ի բարի, զի մի՛ ամբարտաւանք զզուեսցին զիս։
Աչք իմ փրկութենէ քում՝ եղեն, և բանի արդարութենէ քո։
Արա ընդ ծառայի քում՝ եղեն ըստ ողորմութենէ քում. զարդարութի՛ւնս քո ուսո՛ ինձ։
Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն՝ արա զիս, և ծանեայց զվկայութենէս քո։
Ժամ է պաշտել զնո՛ր. խափանեցին զօրէնս քո։

Ա ման այսօրիկ սիրեցի զպատուիրանս քո, քան զնա՛մ ոսկի և զտպազիոն։
Մ՚ենայն պատուիրանք քո յաջողեցան ինձ. զի ատեցի ես զանանապարհս չարաց։
Բ՚անչելի են վկայուածք քո, վասն այսորիկ սիրեաց զնա անձն իմ։
Գ՚այտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և խնամս տուն առնէ զտղայս։
Դ՚Օ բերան իմ բացի, և առի ջհոգի. ՚ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն իմ։
Ե՚նայեա առ իս, և ողորմեա ինձ ըստ իրաւունս սիրողաց անուան քո։
Զ՚Ճանապարհս իմ ուղի՛ղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի տիրեսցեն ինձ ամենեքե։
Է՚րկեա զիս ՚ի զրպարտութենէ մարդկան. և պահ հեցից զպատուիրանս քո։
Ը՚րեեցո զերեսս քո ՚ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիս քո։
Թ՚առիկք ջուրց իջին յաչաց իմոց. զի ոչ պահեցին զօրէնս քո։
Ժ՚ղդար ես դու Տէր, և ուղիղ են դատաստանք քո։
Պատուիրեցեր զարդարութի՛ վկայուածք քոց. և Ճշմարիտ են յոյժ։
Ի՚աշեաց զիս նախանձ քո, զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։
Ի՚նարեալ է բան քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զսա։
Ի՚անուկ եմ ես և արհամարհեալ. և զարդարութիս քո ես ոչ մոռացայ։
Ի՚ղդարութի՛ քո՝ արդարութի՛ յաւիտենից. և օրէնք քո Ճշմարիտ են։
Ե՚ղուկք և վիշտք գտին զիս. և պատուիրանք քո խօսք իմ էին։

Ընդարումբէք են վկայումբէք քո յաւիտեան. իմաստուն արա և կեցո զիս։

Կարդացի առ քեզ բողոքով սրտիս իմով. լուր ինձ ՏԵՐ, ըստ արդարումբեանդ քո խնդրեցի։

Ընդաղակեցի առ քեզ, և փրկեա զիս. և պահեցից զվկայումբիս քո։

Կանխեցի տարաժամու, աղաղակեցի. և ես՝ ի բանս քո յուսացայ։

Կանխեցին աչք իմ առաւօտու. ՝ի խօսել ինձ զբանս քո։

Ձայնի իմում լուր ՏԵՐ՝ ըստ ողորմութեանդ քում. ՏԵՐ՝, յիրաւունս քո կեցո զիս։

Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն. զի յօրինաց քոց հեռի եղեն։

Մերձ ես դու ՏԵՐ. և ամ պատուիրանք քո ճշմարիտ են։

Ի սկզբանէ ծանեայ ՝ի վկայումբ քոց. զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա։

Տես զխոնարհութիւն իմ, և փրկեա զիս. զի զբէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Դատեա զդատաստանս իմ, և փրկեա զիս. և ըստ բանի քում կեցո զիս։

Հեռի է ՝ի մեղաւորաց փրկութիւն, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին։

Գթութիւնք քո բազում են ՏԵՐ, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս։

Բազում են, որ հալածեն և նեղեն զիս. ՝ի վկայութենէ քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Հայեի յանագորոյնս՝ և մաշեի, զի զպատուիրանս քո ոչ պահեցին։

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի. ՏԵՐ, ողորմութիւն քո կեցո զիս։

Սկիզբն բանից քոց ճշմարտութիւն է. յաւիտեան են ամ իրաւունք արդարութեան քո։

Լշխանք հալածեցին զիս ՚ի նմանէր . և ՚ի բա-
նից քոց երկեաւ սիրտ իմ։
Ընծացայ ես ՚ի բանս քո , ոյզ այն , որ գտանէ
աւար բազում։
Օ մեղս ատեցի և անարգեցի , և զօրէնս քո սի-
րեցի ։
Լօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ , վ՚ի ի-
րաւանց և արդարութենէ քո ։
Խաղաղութի բազում է այնոցիկ՝ որ սիրեն զօ-
րէնս քո . և ոչ գոյ ՚ի նոսա գայթագղուի ։
Պասեցի փրկուե՛ քում տէր , և զպատուիրանս
քո սիրեցի ։
Պահեաց անձն իմ զվկայութիս քո , և սիրեաց
զնա յոյժ ։
Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութիս քո . զի
ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են ։
Երձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր .
ըստ բանի քում իմաստո՛ւն արա զիս ։
Տացեն աղօթք իմ առաջի քո տէր . և բանիւ
քո փրկեա՛ զիս ։
Ղեխեսցեն շրթունք իմ զօրհնուիս քո , յոր-
ժամ ուսուսցես ինձ զարդարուիս քո ։
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո . զի ամ պատուիր
բանք քո արդարութի՛ են ։
Ղեցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս . զի զպա-
տուիրանս քո ընտրեցի ։
Յանկացայ փրկութե՛ քում տէր , և օրէնք քո
խօսք իմ էին ։
Կեցցէ անձն իմ՝ օրհնեսցէ զքեզ . և իրաւունք
քո օգնեսցեն ինձ ։
Ծոլորեցայ ես ոյզ զոչխար կորուսեալ . խնդրեա՛
զծառայս քո , զի զպատուիրանս քո ես ոչ
մոռացայ ։

Ա՛ղա օրհնութի՛ւն յոչխարս։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։

Տէր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ջինայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ի վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։

Զարդ իցէ թէ յաւելից հայել ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Համուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի ես ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ինձ ազիք յաւիտենից. և ելցեն յապականութէ կեանք իմ։

Ա՛ռ քեզ, Տէր Տէր իմ, ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տէր յիշեցի. և մտցեն առ քեզ ի տաճար սո՛ր քո։

Օ՛ի ոյք պահեին զունայնութի՛ւն և զսուտ, յողորմութէ իւրեանց մերժեցան։

Ա՛ւր ես ի ձայն օրհնութե՛ն խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս ինձ, և հատուցից զուխտ իմ ի փրկութե՛ն։

Յ՚ոտ ապա շարական. ԲՁ։

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ Տէր, և լուաւ ինձ ի տեղւոջ հանդիստութե՛ան. Տէր ա՛ռ լուաւ ձայն աղաղակի՛ց իմոց. և ե՛հաս ընկալաւ յես ի խորս պահանո՛ւթենէ։ Յորժամ ընկալայ ես ի խորս

անդ ընդ նոսն . լմբըը անեցայ ի ժամնիս վիշապին. եւ վերկեաց զիս վերկին աշխարհն. եւ եհաս ։ Ասին ծրհնեալ սրբոն հղդ ի կանայս. բնաւ կարան եւ ահագնատ արարչին . բայց խոսեա առ մեր վասն անձանց մերոց . զի փրկեսցէ ըզմեզ ի սպառնալեաց գերհեղոյն ։

Յետ այսորիկ երթեն ղերեսփրեանն ։

Աբ տէր, որ եւ հզօր, որ եւ անմահ, ողորմեաց մեզ ։ երէց ։

Նա ապա տարողն սարկաւագն ։

Ա՛ծ ի վերուստ խաղաղութե եւ փրկութե անձանց մերոց զնոր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ծ լսելի լինելոյ նոս այ ձայնի աղաչանաց մերոց զնոր ։

Ա՛ծ քաւիչ եւ ներող լինելոյ այ ի վերայ մեղաց մերոց զնոր ։

Ա՛ծ խնդրել մեզ զնամ յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ զնոր ։

Ա՛ծ զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե զնոր ։

Ա՛ծ հոգւոցն հանգուցելոց , որք ձշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քն ննջեցին զնոր ։ Յիշեա։

Նա ևս միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։

գ . Տէր ողորմեա ։

Աղօթ ։

Տէ. Ըրհնեալ ես նոր ած ամենակալ արարիչ նամ արարածոց , որ արժանի արարեր զնամ հաւատացեալս ի քեզ՝ հաղորդիլ մարմնոյ և արեան քո ։ Արժանաւորեա զծառայս քո զայս

անուն, լինել արժանի յետին Թոշակիս, որ հետևի սովաւ ՚ի կեանսդ յաւիտենից։ Վանզի դու իսկ ասացեր քո ամենասոք բերանովդ. եթե ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նը, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Զդ ՚ի ձեռն կենսաբեր մարմնոյ քո, և արեան քո սրբոյ ազատեա զսա ՚ի յանցանաց մեղաց և մահու. սրբեա զթաւրախեալ մարմին նը, և մաքրեա զղազրացեալ որովայն նը. զի Ճաշակեալ ՚ի մարմնոյ և յարենէ քումմէ, սրբեալ և մաքրեալ ՚ի մեղաց, արժանաւոր լինի լուսոյ արքայութեդ երկնից։ Այս հանգեց զօրհնութեի և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Պատ ասի սաղմոս ճ. ողբաձայն։

ղ. Ծողեա յիս միտաւս, և ՚ոբ եղեց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղեց։

ե. Ողորմեա ինձ ՚ոծ, ըստ մեծի ողորմութե քումմ. ըստ բազում գթութե քումմ քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Ջաւեալ լուա զիս յանօրէնութէ իմմէ. և ՚ի մեղաց իմոց սո՛ւրբ արա զիս։

Զ անօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։

Վեզ միայն մեղայ, ՚որ. և չար առաջի քո ա՛ րարի։

Արդար եղիցես ՚ի բանս քո, և յաղթող ՚ի դատել քեզ։

Զանօրէնութեամբ յղացաւ և ՚ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Զու ՚որ զճշմարտութե սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստուէ քումյայտնեցեր ինձ։

Յողեա յիս մշտակաւ, և ՚ի բերէ. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղեց։

Լսելի արա ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ՚ի մեղաց իմոց. և զամ անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրա՛ը հաստատեա յիս, Աստ. և հոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի փորի իմում։

Մի՛ ընկենուր զիս ՚ի յերեսաց քոց. և զՀոգի քո՛ը մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով պետութեա՛ քով հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զՃանապարհս քո. և ամ պարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ, Աստ Աստ փրկութեա՛ իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե՛ քումն։

Տէր, եթէ զրբնունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութի՛ս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս խոկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ ՚ա՛յ Հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զՀոգի խոնարհ Աստ ոչ արհամարհէ։

Բարի՛ արա ՚ի կամս քո՛վ սիովնի, և շինեա զհին պարիսպք երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութե՛. ուխտից պատարագս Հանցէն ՚ի սեղան քո զուարակս։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(խդ. 21։)

Յո՛ւշ լիցի քեզ այդ, յակոբ. և իսրայէլ, զի ծառայ իմ ես դու. ինձ ստեղծի զքեզ ՚ի ծա

ռայութեի. և խորայել, մի մոռանար զիս. զի ահաւասիկ ընդեղից իբրև զամպ զանօրէնութիս քո, և իբրև զմէգ զմեղս քո. դարձ առ իս, և փրկեցից զքեզ: Ասայց պատմեա դու նախ զանօրէնութիս քո, զի արդարասցիս: Ահա եմ, ես եմ նոյն, որ ընդեմ զանօրէնութիս քո մի՛ իմ. և զմեղս քո այլ ոչ եւս յիշեցից:

Յովհաննու առաքելոյն ի կաթողիկեայց առաջին թղթոյն և ընթերցուածս: (ա. 7.)

Արիւնքն, մարմին և արիւն յաի քոի որդւոյն այ սրբէ զմեզ յամէ մեղաց: Ասէ եթէ ասիցեմք, եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք, և ճշմարտութիւն ի մեզ ոչ գոյ: Ասյա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար, առ ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յամէ անիրաւուէ: Ասյ եթէ ասիցեմք, եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա. և բան նորա ոչ է ի մեզ: Ասրդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ, զի մի մեղիցէք: Ասյ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ այծ զյն քրս զարդարն և զանարատն: Ասյ նա է քաւուէ մեղաց մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ և այմ աշխարհի:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն և ընթերցուածս: (ժ. 1:)

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք իցէք. զի հարքն մեր ամենեքեան ընդ ամպովն էին, և ամենեքեան ընդ ծովն անցին, և ամենեքեան ի մովսէս մկրտեցան յամպն և ի ծովն. և ամենեքեան զնոյն հոգեւոր կերակուրն կերին, և ամենեքեան զնոյն հոգեւոր ըմպեցին արբին. զի ըմպէին ի

Հոգևոր վիմին, որ երթայր զհետ նոցա. և վէմն էր Քրիստոս։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ողջունեցից զքեզ յամ ժամ, յամ ժամ օրհնութիւն նորին ի բերան իմ։

Սաղմոս. (Ղ. 45։)

Տէրն մեր յիս քեզ ասէ.

Ամենայն որ լսէ ի հօրէ, և ուսանի, գայ առ իս։ Ոչ երբեք զհայրն ուրուք տեսեալ իցէ. երթէ ոչ որ էն յոմէ, նա տեսեալ զհայր։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս։ Այս է հացն կենաց. հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին, և մեռան։ Այս է հացն, որ յերկինից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք ի սմանէ, մի մեռանիցի։ Այս է հացն կենդանի, որ յերկինից իջեալ. երթէ ոք ուտիցէ ի հացէ յայսմանէ, կեցցէ յաւիտեան։ Եւ հացն՝ զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի։ Վարանէին ընդ միմեանս հրեայքն, և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր լուտել։ Ասէ ցոսա Յս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, երթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արիւնք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս։ Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է. և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես ի նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կենդանին հայր, և ես կենդանի եմ վասն հօր. և որ ուտէն զիս, և նա կեցցէ վասն իմ։ Այս է հացն, որ յերկինից իջեալ. ոչ որպէս կերան հարքն

ձեր զմանանայն, և մեռանիմ. որ ուտէ զհացս իմ կեցցէ յաւիտեան։

Փառք քեզ տէր ամէն։

Այս ապա ասէն զՀաւատամքն, և ընդրին չարքն և զաղօթքն։

Հաւատամք ՚ի մի Աստուած հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից։ Եւ ՚ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, որդին Աստուծոյ ծնեալն յայր յառաջ քան զամենայն աշխարհս, այս ինքն յէութենէ հօր։ Լոյս յլոյսէ, լոյս ՚ի լուսոյ. Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ և ոչ արարած։ Որոյ ինքն ՚ի բնութենէ հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ՚ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք։ Որ վասն մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկինս՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարեալապէս ՚ի մարիամայ Աստուածածնէ սրբուհւոյ։ Որով էառ մարմին, հոգի, միտք, և զամենայն որ ինչ է ՚ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ. ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ընդ աջմէ հօր։ Պատրաստ է նովին մարմնովն և փառօք հօր ՚ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։ Հաւատամք և ՚ի սուրբ հոգին յանեղն և ՚ի կատարեալն, որ ՚ի հօրէ և յորդւոյ բղխի։ Որ խօսեցաւ յօրէնս և ՚ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն ՚ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն, և բնակեցաւ ՚ի սրտին։ Հաւատամք և ՚ի մի միայն կրկդհանրական և յառաքելական եկեղեցի. ՚ի մի մկրտուխ. յապաշխարուխ. ՚ի քաւուխ և ՚ի թողուխ մեղաց. ՚ի յարուխ մեռելոց. ՚ի դատաստանին յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց. յար-

քայութիւնն երկնից. և ի կեանսն յաւիտեանական։

Իսկ որք ասէին՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր ինչ հոգին. կամ թէ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութէ՛ ասէն լինել զորդին այ, և կամ զինչ հոգին. և թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով սրբ երրորդութեն և մի ածուէն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Ա՛ստ սարկաւագն ասէ։

Եւ ևս խաղաղութէ զտէր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա։

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք ի նոնէ այ, և ի փրկչէն մերմէ յիսուսէ քրիստոսէ ի ժամուս պաշտամանս և աղօթից, Օ՛ի արժանի ընդունելոյն արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաչանաց մերոց. ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի ի վերայ մեր։ Զղօթք մեր և խնդրուածք յիմ ժամ մուցեն առաջի մեծի տէրութեն նորա։ Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով, արդարութէ վաստակել ի գործս բարիս։ Օ՛ի զողորմութէն զինուորեն իւր արասցէ ի վերայ մեր, տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։ Ակեցո՛ նոր։

Օ՛ժամն և զառաջիկայ օրս խաղաղութէ անցուցանել հաւատով ի տեառնէ խնդրեսցուք։ Շնորհեա տէր։

Օ. Հրեշտակ խաղաղուե պահապան անձանց մերոց ՚ի ամէն խնդրեսցուք : Ը. Տէր ողորմեա տէր :

Օ. քաւուե և զթողուեի յանցանաց մերոց ՚ի ամէն խնդրեսցուք : Ը. Տէր ողորմեա տէր :

Օ. օրերդ խաղին մեծ և կարող զօրուեի յօղնականուեի անձանց մերոց ՚ի ամէն խնդրեսցուք : Ը. Տէր ողորմեա տէր :

Ա՛ւ և՛ միաբան : Օ. անձինս մեր : Աղօրմեա՛ց :

Ը. Տէր ողորմեա :

Ա՛ւ հայհոյեն ասէ պաղծեա :

Տէր մեր և փրկիչ յի՛ք, որ մեծդ ես ողորմուեիւք և առատ պարգեւօք բարերարուե՛ք, Որ դու քոյին կամաւ ՚ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու յաղագս մերոց, և պարգեւեցեր առատապէս ըզպարգեւս հոգեւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն : Հաղորդա արա և զմեզ ՚ուր, աղաչեմք զքեզ, ՚ուծային պարգեւացդ, թողուե՛ մեղաց և ընդունելուեի՛ հոգեւոյդ սրբոյ . ոչ զի արժանաւորք եղեցուք գոհուե՛ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգեւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Ա՛ւ հաղաղուե՛ ամէն : Ա՛յ երկրպագութիւն :

Ա՛ւ հաղաղուե՛ քով քո՛ փրկիչ մեր, որ ՚ի վեր ի քան զա՛մ միտս և զբանս, ամրացո՛ զմեզ, և անդրիւզ պահեա յա՛մ չարէ . հաւատարեա՛ զմեզ ընդ ՚ձմարիտ երկրպագուս քո՛, որ հոգեով և ՚ձմարտուեի՛ քեզ երկիր պագանեն : Ա՛ ան զի աւետեաց երրորդուեի՛դ վայելէ փառք ՚իշխանուե՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն :

Ա՛ւ ասէն ՚ս՛այր մեր յերկինս

Նա ապա աղօթէ ֆահանային։

Որ աղբիւրդ ես կենդանի, և բղխումն ողորմուէ հոգիդ՝ որ. ողորմեա՛ ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկիր պագանեն՝ ածուեդ քո։ Պահեա զսոսա ամբողջս. տպաւորեա՛ յոգւոջ սոցա զձև մարմնոյ ցուցակի, առ՝ի ժառանգուէ և՝ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց, քսիւ յոխտեռամբ մերով. ընդ որում քեզ հոգւոյդ սքղ, և հօր առենակալի վայելէ փառք իշխանուէ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Հաւատամ՝ի հայր ած ճշմարիտ. հաւատամ յորդին ած ճշմարիտ. հաւատամ՝ի հոգին որ ած ճշմարիտ։ Յոստովանիմ և հաւատամ, զի սա է ճշմարիտ մարմին և արիւն որդւոյն այ. որ լինի մեզ՝ի քաւուէ և՝ի թողուէ մեղաց։

Նա ապա ասէն հաւատաւք։

Ա՛ծ պատարագեալ բաշխի՝ի միջի մերում. ալէլուիա։

Օ՛ մարմին իւր տայ մեզ կերակուր, և որ զարբիւն իւր յօդէ՝ի մեզ. ալէլուիա։

Ա՛ստիք առ տէր, և առէք զլոյս. ալէլուիա։

Ա՛շակերեցէք և տեսէք, զի քաղցր է տէր. ալ։

Նա ֆահանային պայ ղէբղեանն ած խորհուրդն հիւանդէն ղբուղումէ, և ասէ.

Օ՛ քերան իմ բացի, և առի զհոգի. ՚ի պատուիրանս քո փափաքեայ անձն իմ։

Օ՛ բաժակ փրկուէ՚ն ընկալայց և զանուն տէն կարդացից։

Ա՛ստ ասէն ղարաքան. գՁ։

Որ կամէցեալը սեղանն խորհրդոյ. և արբուցեր յանմահական բաժակէն սըրբոց քոց առաքելոցն այսօր՝ ի սուրբ վերնատունն. ազաչեմք զքեզ տէր՝ ողորմեա։

Ա՛ստ էբրե ճալաւէ, փառս պան, և ասէն։

Ցաւք՝ ի բարուեց քոց տեր, ճաշակելով զմարմին քո և զարիւն. փառք՝ ի բարձունս կերակրող զմեզ։ Որ և հանապազ կերակրես զմեզ, առաքեա՝ ի մեզ զՀոգւոյդ քո զօրհնութիւն. փառք՝ ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ։

Վարդ։

սէր։ Ա՛ռ և խաղաղութիւն տեր աղաչեսցուք։

Ա՛ռ և հաւատով ընկալեալք յածայինն տեր երկնայինն յանմահ յանապական և յանապականն խորհրդոյս, զտեսիլ գոհացարժանք։

Գոհանամք զքէն տեր, որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քոյ, բաշխելով զմարմին և զարիւնդ՝ ի փրկութիւն աշխարհի, և կեանք անձանց մերոց։

Ա՛ստ ապա ֆահանայն ասէ գՀոգոյէ աղօթս։

Գոհանամք զքէն Հայր տեր մերոյ Յիսուս քրիստոս, որ արժանի արարեր զմեզ զծառայքս քո ներծայինն և երկնաւոր սպասաւացս այսոցիկ, հաղորդել Ճշմարիտ մարմնոյ և արեան միածնին որդ-

ասդ քո, ահն մերոյ և փրկչին մեր Յիսուսի։ Աղաչեմք զքեզ տէր, մի լռեցի սա մեզ՝ ի դատապարտութիւն յաղագս բազում յանցանաց մերոց, այլ հնարհեա զսա մեզ յառողջութիւն հոգւոց և մարմնոց մերոց, և՝ ի զգաստութիւն խորհրդոց, և՝ ի կատարումն գործոց բարեաց և ամ առաքինութեաց։ Ոչ զի սրբեալ սորա զմեր շունչս, զմիտս և զմարմինս, արասցէ զմեզ տաճար սրբ երկրորդութեանդ. առ՝ ի գտանել մեզ զողորմութիւն առաջի ահաւոր բեմի միածնի որդւոյ քո, ահն մերոյ և փրկչին Յիսուսի քոյ, ընդ ամ սքա քո. և գոհանալով փառաւորել զմիամանականսքը զերկրորդութիւնդ զհայր և զորդի և զսրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

սբէ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զնր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ՝ ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեն իւրոյ. ամենակալ տէրն ածմեր կեցոյ և ողորմեաւ։

ֆհ. Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց քո ածմեր. պահպանեա զծառայքս քո ընդ հովանեաւ սբ և պատուական խաչիդ քով՝ ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամոյն, արժանաւորեա գոհութիւն փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

( )րհնեալ տէր՝ Հայր մեր, որ յերկինս։

Այսչափ եղեւ հիւանդն մերյ էդե՝ ի մահ, ֆահանայն ղինէ փալոյ զաբյակոմն՝ ասացե ղՀաւատամ՝ ի Հայր ածմ Ձշմարիտն և ասցե ղէրկինքն ած խորհուրդն. և ղգիտունէ աղօթնն ֆապարեսցե։

ԿՐՕՆ

ՕԾՈՒԹԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Յորժամ կամիցին օձանել զվիժաւորն, զինչ ոք կու ղղդուիցէ գայ, չոգանայցի առ հիւանդն՝ ոմանցիվ զերկնաւոր յԵղիա հիւանդացոյ ընդ իւր։

Ա՛ս ասէն ղարաբան. գԿ։

Ո՛վ զգեկիծալին քեզ՝ մանգեամ փըրկիչ. որ կենարար՝ բանիւ քո լուծեր զերկունըս մահու. փաթատեա՛ և զմ՛զհիւանդութիւնս. յոյս կենաց քոնում՝ կեցո զմեզ։ Որ անմահացար քո մեռելութեամբն՝ աւերեալ ըզդրուն ըս դժոխոց մեռուցեր ըզմահ. կենագործեա և զմս զմեղաց ըզմեռեալս. յոյս։ Ա՛մեն քուր և անբիծ կոյս՝ յիշո ծընընդեան. որ մանկամով ծընար զարձակողն ի կանգից մահու. բաւրեխոս լեր վասն անձանց մերոց՝ փըրկել ի սպառնալեաց գեհենոյն։

Աղմս ՀԷ։

Տէր, մի սրտմտութեք քով յանդիմաներ զիս. և մի բարկութեք քով խրատեր զիս։
Ողորմեա՛ ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Ընձեն իմ յոյժ խռովեցաւ. և դու որ մինչև յերկր,
Վարձ որ և փրկեա զանձն իմ. կեցո զիս որ
ըստ ողորմութեդ քումմ:
Օ՛ ոչ ոք է որ ի մահու յիշէ զքեզ, կամ ի
դժոխս խոստովանի առնիցի առ քեզ:
Աստակեցայ ես ի հեծութենէ իմմէ. լուացի
զամ գիշեր զմահիճս իմ. և արտասուօք իմովք
զանկողինս իմ թացի:
Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ. և մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց:
Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք
զանօրէնութիւն:
Լուաւ որ ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ որ աղօթիւ իմոյ. և որ զինդրուածս իմ ընկալաւ:
Ամաչեսցին և խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ. դարձցին յետս, և ամաչեսցին
յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին:
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա:

Յակոբոս առաքեալն ի կաթողիկեայ թղթոյն է ընթերցուածս:
(Ե. 14:)

Իւանդանայցէ որ ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիս
յուսն եկեղեցւոյն, և արասցեն ի վերայ նորա աղօթս. օծցեն իւղով յանուն տեն. և աղօթքն
հաւատովք փրկեսցէ զաշխատեալն, և յարուսցէ զնա տէր. և եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ,
թողցի նմա: Խոստովանեղերուք միմեանց զմեղս, և աղօթս արարէք ի վերայ միմեանց՝ զի
զի բժշկեսջիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ յօգնականութենէ:
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.
Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ քո որպէս
անապակ արբեցոյց զիս:
աբէ. Ա՛լէլուիա օրթի:

Ա՛ւետարան ըստ Մարկոսի. (Ը. 7։)

Տէրն մեր յիս քիս

Այս կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, և սկսա առաքել զնա երկուս երկուս. և տայր նոյ իշխանութիւն՝ ի վերայ այսոց պղծոց։ Այս պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն՝ ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ՝ ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս. և մի զգեներուցուք ասէ՝ երկուս պարեգօտս։ Այս ասէր ցնոսա. յոր տունն մտանիցէք, անդէն օթևանս կալջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի։ Այս որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լսիցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց՝ ի վկայութիւն նոցա։ Այս ելեալ քարոզեին՝ զի ապաշխարեսցեն. և դևս բազումս հան նէին, և օծանէին իւղով զառզուամ հիւանդս, և բժշկէին զնոսա։

Այս ասէ Տ՛ն մեր Յիսուս Քրիստոս ցայս՝ ի վերայ հեանոցին։

Որդեակ իմ. եթէ պատահեալ ինչ ինչ քեզ յանցանք յայսմ անցաւոր կեանս, զոր ծանեար, և զոր յանցեալ պատրանաւք ընդունայնութեան, որչափ մեր է իշխանուն արձակեալ Ի և վերըս տին սրբեալ լինիս՝ ի մէնջ. և նոյն այդ ողորմութեամբն եղիցիս արձակեալ յայմ ապաշխարութեանց և յայմ բանադրանաց և՝ ի կապանաց լինիս արձակեալ. և հաճոյ և ընդունելի՝ ի լոյս յաւիտենից փոխիլ արժանաւորեսցիս, զոր ինքն շնորհեսցէ յիս քիս. որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։

Աղօթք յառաջ քան զքնանելն։

ԻԿ. Ամենակարող և յաւիտենական Աստ, որ ի ձեռն երանելոյն յակոբայ առաքելոյն քո ա-սացեր, եթէ հիւանդանայցէ ոք ի ձէնջ, կո-չեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, և աղօթեսցեն ի վերայ նորա. օծցեն զնա իւղով յանուն Տեառն, և աղօթքն հաւատով կեցուսցեն զհիւանդն, և յա-րուսցէ զնա Տէր. և եթէ մեղս ինչ է գործեալ, թողցի նմա։ Արդ խոնարհեալ աղաչեմք զքեզ, Թո՛ղ զծառայիս քո զնմա զմեղս սպասաւորուբ-մերոյ օծուեա՝ և զթուբդ քո. և ի կեանսդ յա-ւիտենական ժամանակս զսա հնորհօք Տէն մերոյ յոի քոի, և առնեսցէ Հոգեւոյդ. և քեզ վայէ լէ փառք իշխանուբ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաւո՛ խնդանայն ալ բառերուն պէտքն ալ՝ ի բացոյ. ինչէ նախ պէտք հիւանդին ասելով.

( )ծանեմ զքեզ քո իւղով սրբով ✠. զի զոր ինչ տեսուբ մեղար, սորին օծուբ իւղոյս փըր-կեսցիս հնորհօք Տէն մերոյ յոի քոի։

Պատասխանեն. Ամէն։

( )Ո՛ Տէանջնա, ասելով։

( )ծանեմ զսէանջնա քո իւղոյս այս հեզ-մամբ ✠. զի զոր ինչ ցանկութիբ լուեալ է քո, և մոեալ ի քեզ, դէղովս այս հոգևորաւ Տէմ ի բաց սրբեսցի հնորհօք Տէն մերոյ յոի քոի։

Պատասխանեն. Ամէն։

( )Ծ՛ Հոտոտելիսն, ասելով։

( )ծանեմ զհոտոտելիս քո իւղովս օրհնուբ ✠.

զի զնամ յանցանս, զոր խմացաւ սա, և կամ ա-
խորժեաց, և հոտոտեցաւ զհոտ մեղաց, սովին
դեղովս փրկուլթե՛ի բաց մաքրեսցի հնորհօք նո՛ն
մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Պատասխանէն. Կ՚ընդունի։

Օ. Հրեշտակն, ասելով.

(Ծանեա՛մ զհնարնունս քո օրհնուե՛ Ձիթովս ✠
բժշկուե՛. զի զնամ զոր ինչ յառ խոսիւք, և ընդ-
վայր զաղրախօսուլթ՛, նա և զնամ զոր ինչ մեղաւ
բանիւ, ոճայիկն գթուե՛ցն ողորմուլթ՛ե, և նո՛ր
օծուլթ՛ա յնամէ մաքրեսցիս ՚ի յանցանաց հնորհ-
հօք նո՛ն մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Պատասխանէն. Կ՚ընդունի։

Օ. Յհեռան, ասելով.

(Ծանեա՛մ զձեռս քո Ձիթովս օրհնուե՛ե ✠.
զի զնամ զոր ինչ սովաւ մեղաւ, և կամ իմաց-
մամբ սոցա յառաջ եկիկն գործք անհաճոյք նմ,
սովին օծուլթ՛ա նամ ՚ի բաց մաքրեսցի հնորհօք
նո՛ն մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Պատասխանէն. Կ՚ընդունի։

Օ. Ոտն, ասելով.

(Ծանեա՛մ զոտս քո իւղովս օրհնուե՛ե ✠. զի
զնամ զոր ինչ մեղաւ սոքօք ՚ի գնացս անօրէնու-
լթ՛ե, սովին օծմամբս ՚ի բաց մաքրեսցի հնորհօք
նո՛ն մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Պատասխանէն. Կ՚ընդունի։

Օ. Երբան (երես իշե այր,) ասելով.

(Ծանեա՛մ զսիրտ քո Ձիթովս օրհնուե՛ ✠. զի
զոր ինչ մեղաւ սովաւ, նո՛ր օծուլթ՛ա մաքրեսցիս ՚ի
յանցանաց հնորհօք նո՛ն մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Պատասխանէն. Կ՚ընդունի։

Ասայց նէ հիւանդն մերձ եղէ ի մահ, օծցէ ֆոսկով
ընծոփ ջրայարանին դանգամայն, ասելով։

Սովին օծուցաս, և իւրով ամենառատ ողորմութիւնն, թողցէ քեզ որ որ ինչ յանցեար տեսանելեօք, լսելեօք, հաշակելեօք, հոտոտելեօք, և շօշափելեօքդ. և յամ չարէ ազատեսցէ զքեզ նա յաս քա։

Պատասխանէն. Ամէն։

Եւ ապա աղօթէ քահանայն։

Իւղով օրհնութ յանուն այ հօր ամենակալ, և յոի քոյ որդւոյ նր նոյ մերոյ, և հոգւոյն սրբ, մի մերձեսցի ի սա հոգի անիծ. և մի յամ յօդուածս անդամոց սորա, և մի ի խորհուրդս նր, այլ քնակեսցէ ի սա զօրութի բարձրելոյն. և ի ձեռն աղօթից և օրհնեալ ձիթոյս օծութի զպատրաստեալ առողջութին արժանի լինցի առնուլ հնորհօք նոյն մերոյ յոի քոյ, և նմա փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Քահանայն դնէ ձեռն ի վր գլխոյ հիւանդին, և ասէ զաղօթս։

Տ՛ստուածը և զվերապատուեալ անուն փառաց քոյ կարդամք, սծ երկնաւոր, հայր ամենակալ. որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զամ որ ի նս. սծ աբրահամու, սծ իսահակայ, սծ յակոբայ, սծ որ ի բարձունս քնակեալդ ես, և ի խոնարհս հայիս, հայեա ի վր որ յոր եղեալ է ձեռք մեր. և զոր առնեմք ի վր ծառայիս քո, յոր զձեռս մարմնաւոր մերձեցուցանեմք, հոգևորապէս զօրութի փառաց քոյ մեր

ձեռցի ՚ի սա։ Ցո՛ւր սմա, եթէ, առողջուի մարմ
նոյ, ամբծուի մնաց, և խորհել զՀաճոյսն քո։
Ա՛ջժանի արա զսա հասանել առ քեզ, և յայտ
փորձութե՛ն փրկեա զսա ոչ փրկեցեր զղուա ՚ի
սոդոմայ. զորդիսն իսրայելի յերկրէն եգիպ
տացւոց. զյափեան ՚ի խորոց ծովուն, ողորմելով
քաղաքին Նինուէի՛ որ քնակեալ էին ՚ի նմա ա
ւելի քան զերկուտասան բիւր մարդիկ. զՀուշան
՚ի սուտ վկայութե՛ն. զդանիել ՚ի գերոյ առիւ
ծուցն. մեռեալս յարուցեր ՚ի ձեռն մարգարէին
եղիայի և եղիսէի. զեզեկիա թագաւորն իսրայէ
լի դարձուցեր ՚ի մահուանէ. բազում և պէս
պէս հրաշս ներգործեցեր ՚ի մէջ հնոյն իսրայէ
լի։ Ոսկ ՚ի նորումն արձակեցեր զառաքեալն
պետրոս ՚ի պահապանաց բանտին. զպօղոս ՚ի կա
պանաց. յարուցեր զտաբիթա ՚ի մահուանէ,
զեւտիքոս ՚ի մեռելութե՛նէ. զթեկղլա ՚ի միջոց
տեսողացն. բազում և անթիւ աքանչելիս և
նշանս արարեր, և առնես մինչև ՚ի կատարած
աշխարհի։ Պո՛ւ և այժմ ծառայիս քո օգնա
կան լեր և պաշտպան, զօրավիգն և պահապան։
Ա՛զատեա զսա ՚ի հիւանդութենէ մարմնոյ և ՚ի
բանադրութենէ հոգւոյ. և արժանացո զսա մուտ
նել յարքայութի՛ն քո երկնային, հնորհօք նո՛ւ մե
ծոյ յոի քոյ. ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ
սո՛ւ վայելէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ո՛րհնեալ նո՛ւ։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԱՄ ՍԿՍԱՆՑԻ ՀԻՒԱՆԴՆ

ԱՒԱՆԴԵԼ ԶՀՈԳՒՆ

Վ Յաճախայն առընկեր խոստբէ պայս կարգս, և ասէ.

Տէր ուղղեա զդնացս մեր ի Ճանապարհս խաղաղութեան. որ ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և մեր հաւատացելոց՝ գնալ յարգարութեան Ճանապարհն, և ի կեանսդ յաւիտենից։

Նա ասէն ղարեհան. Դէպ։

Ա՛ծնող մեր սրբոյ. և ձըշմարիտ բուռ թիւն. և կեանքը քրիստոսա. աւա՛ղ ջնորդեա՛ հոգւոց մերոց. յերկրէ երկնից։ Յուր մեր սրբոյ ուրբն կենդանարարից մըտիցն կիսա։ մա՛ղաչ եմ ըզ մեզ առ հայրն քո և նո՛գի։ երգեմ մեշտ ըզ փառս։

Յորդորակ։

Ա՛ծնողաբհրարի քրիստոս և ձըշմարտու թիւն. աւա՛ղ ջնորդ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս։ Յուրբն կենդանց մըտից կիսա. աստուած ձըշմարիտ. մեղայ և զմեզ առ հայրըդ քո՛ հոգեւոր սըրբո՛վ։

Ա՛ս Հաւհաննէս ասէ Ճ. Տէր ողորմեա՛. և զինքն պաղատիս։

Հայր երկնաւոր Աստ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս։

Յաղուվաղորդն հետ ամէն պատ ասէն. Ամէն։

Որդիդ միածին, Յիս քե Աստ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Հոգիդ Ճշմարիտ Աստ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Նրէքսըրեան տէրունէ և մի Աստուածէ, ողորմեա՛ հոգւոյ հրաժարելոյս. ամէն։

Ամենօրհնեալ Աստածէն և կոյս մարիամ.

Յաղ. Խաբեխոսեա՛ վէր հոգւոյ հրաժարելոյս։

Աբ հրեշտակք և հրեշտակապետք և Աստ երկնային զօրութիւնք. բարեխոսեցէ՛ք վէր։

Աբ նահապետք և մարգարէք և արդարք առաջինք. բարեխոսեցէ՛ք վասն հոգւոյ հրա։

Աբ առաքեալք, և Աստ դասք Հայրապետաց. բարեխոսեցէ՛ք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս։

Աբ վկայք յաղթօղք և դունդք մարտիրոսաց. բարեխոսեցէ՛ք։

Աբ Ճգնաւորք միանձնացեալք, և խումբք Հուսանացն. բարեխոսեցէ՛ք։

Տէր Աստ մեր. որ սրբուն սքոյ ես, և քաւիչ մեղաւորաց։

Յաղ. Փրկեա՛ զնա։

Ի սրտմտութէ քումմէ, և Ի տանջանաց դժոխոց. փրկ։

Ի յաւիտենական պատժոյն, և յիշխանութէ դիւացն. փրկ։

Ի ձեռաց և Ի ժանեաց սատանայի. փրկ։

Ի տեսութէ օդոյս իշխանութէ, և յերկեղիլ Թշնամեացն. փրկ։

Ի յերկնէրակցուէ չարացն, և Ի տեղւոջէ խաւարին. փրկ։
Ի յամէ ներգուէց և Ի մեղաց. փրկ։
Ա՛ծ մարմնանալոյ քո. փրկ։
Ա՛ծ ծննդեան քո. փրկ։
Ա՛ծ Թլփատութեե՛ն քո. փրկ։
Ա՛ծ՝ որ խաչի քո և Թաղման. փրկ։
Ա՛ծ՝ որ յարուե՛ և համբարձման քո. փրկ։
Ա՛ծ հոգւոյն սրբ. փրկ։
Յահեղ աւուր դատաստանին. փրկ։
Ի ժամ մահուա՝ ժամանեա՛ յօգնականութե՛ն սորա, մեղաւորիս զքե՛զ աղաչե՛մք։

Ո՛ղ. Լսե՛ր մեզ՝ որ։

Որ զխաղաղութե՛ն քո տո՛ւր մեզ, զքե՛զ աղա։
Որ զթողուե՛ սմա՛ ընդ հետ ես, զքե՛զ աղ։
Որ զքաղցրուե՛ սրբ սմա՛ ընդ հետ ես, զքե՛զ աղ։
Որ զկեանս անանց սմա՛ ընդ հետ ես, զքե՛զ աղ։
Որ զոր ժառանգուե՛ զբախտին սմա՛ ընդ հետ ես, զքե՛զ աղ։
Որ զողորմուե՛ քո սմա՛ պարգևես, զքե՛զ աղ։
Որ զմեղս՝ որ մի՛ լիշես, զքե՛զ աղաչե՛մք։
Որ զերկնային հատուցումն սմա՛ արասցես, զքե՛զ աղ։
Որ յամէ չարաց աղատեա՛ զմա, զքե՛զ աղաչե՛մք։
Որ մերոց աղաչանացս՝ որ վե՛ր, լսել արժանի արասցես, զքե՛զ։

Պաշխեալ խնդանաչ ասէ պաղծեա։

Երաժարեա՛ հոգի քրիստոնեից յայսմ աշխարհիս, և երթ Ի խաղաղուե՛։

Ո՛ղ. Լսե՛ր։

Յանուն այ հօր ամենակալի, որ ստեղծ զքեզ
'ի մարմնի, հրաժարեա հոգի. և այլն։
Յանուն յիսի քոյ որդւոյ այ կենդանւոյ, որ փո
քո չարչարեցաւ, հրաժ։
Յանուն հոգւոյն սրբոյ, որ հեղաւ 'ի քեզ,
հրաժ։
Յանուն որ կուսին մարիամու ածածնին, հրաժ։
Յանուն հրեշտակացն և հրեշտակապետացն
և ամ երկնային զօրացն, հրաժ։
Յանուն նահապետացն և մարգարէից և ամ
արդարոց, հրաժ։
Յանուն երջանիկ առաքելոցն, և ամ որ հայ
րապետացն, հրաժ։
Յանուն որ վկայիցն, և յաղթող մարտիրոսացն,
հրաժ։
Յանուն որ ճգնաւորացն և ամ որ կուսանացն,
հրաժ։
Յայսմ աւուր եղիցի խաղաղութիւն քոյ, և
բնակութիւն քո վերինն երուսաղէմ։

Ոտղ. Ա՛մէն։

Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո յամ վտանգէ
դժոխոյն, և 'ի տեղւոջէ տանջանացն, և 'ի
բոցոյ գեհենոյն, և յամ պատահարաց չարաց։

Ոտղ. Փրկեա զսա։

Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո այս անուն ոմն
փրկեցեր վնոյ 'ի ջրհեղեղէ ջուրցն. փրկ։
Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո, ոմն փրկեցեր
զհնոմէ և զեղիա 'ի հասարակաց մահուանէ
աշխարհիս. փրկ։
Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո, ոմն փրկեցեր
զաբրահամ հաւատովքն և ուխտիւքն. փրկ։
Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո. ոմն փրկեցեր
զղովտ 'ի սոդոմայ, և յայրմանէ հրոյն. փրկ։
Փրկեա որ զհոգի ծառայիս քո, ոմն փրկեցեր

զխաչակ 'ի զենմանէ հոլոն իւրոյ սրբարհա-
մեւ . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զյակոբ օրհնուլ՛ն հոլոն իւրոյ իսաւակայ . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զմնախէս և զահարոն և զժողովուրդն իսրայ-
ելի 'ի ձեռաց փարաւոնի արքային եգիպտա-
ցւոց . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զդաւիթ 'ի ձեռաց սաւուղայ , և յամէ կա-
պանաց նը՛ . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զյունան 'ի փոր կիտին . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զդանիէլ՛ 'ի գբոյ առիւծուցն . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զերիս մանկունսն 'ի հնոցէ հրոյն , և 'ի ձե-
ռաց անօրէնն Թագաւորին . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զշուշան 'ի սուտ վկայութենէն . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զնմա՛ մազս մարդկան չարչարանօք նոն մե-
ռոյ յոմէ քոմ . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զպետրոս և զպօղոս 'ի բանտէն . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զԹեկղ 'ի տանջանաց . փրկ ։

Փրկեա՛ որ զՀոգի ծառայիս քո , ոնզ փրկեցեր
զնմա՛ որս քո 'ի գայթակղութենէ յայսմ աշխար-
հիս . փրկ ։

Ա. Յայտնէ փրկիլ արժանացո՛ , որ ամենա-
կարող , զՀոգի ծառայիս քո յնմա՛ վտանգէ և
'ի նեղութենց . և ընդ քեզ լնակիլ միշտ պարգևեա
յերկնային բարիսդ և յուրախութենդ , ընդ հրեշ-

ամն մերոյ յիսի քսի . ընդ որում քեզ հօր ամենա-
կալի և հոգւոյդ սըբ վայելէ փառք իշխանուի
և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն :

Նա ապա աղօթէ Հայրն :

Քեզ յանձն առնեմք սըր զհոգի ծառայիս
քո . և աղաչեմք զքեզ , փրկիչ աշխարհի , զի տեղ
ծուածս քո մարդկինս այս՝ որ ի հող քո դիմու-
թեաց կամօք իջանելոց է , զհոգի սորա ի գոգս
հայրենացն հանգուցցես : Նա մի դարձուցա-
ներ զերեսս քո , այլ ողորմեա սմա . որ կենդա-
նի ես ընդ հօր , և թագաւորեալ միւթ սըբ հոգ-
ւոյն աճ ի յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Դարձեալ աղօթէ :

Ընկալ սըր զհոգի ծառայիս քո . զի լցեալ
զժամանակս իւր , յաշխարհէս առ քեզ դառ-
նայ . և երեալ յեպիսկոպոսական կողմանէս՝ առ
քեզ փութայ հասանել : Նշաձեա սըր զերե-
սակ քո սըր ընդ առաջ սր . և զճանապարհն սր-
գարուե ցոյց սմա : Նայց սըր սմա զդուռն սր-
քայութե , և հալածեա ի սմանէ զնեմ իշխա-
նուհս խաւարի : Նանիկ սըր զհաւատացեալս
քո և տէս , զի քո է ստեղծուած : Ննկալ սըր
զծառայս քո . զի ոչ այլոյ այ է ստեղծեալ , այլ
ի քէն միայն , սըճ կենդանի և ճշմարիտ . զի
ոչ գոյ այլ սըճ բայ ի քէն սըր , և ոչ ոմն զգործս
քո : Նա քեզ վայելէ փառք իշխանուե և պա-
տիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Լսէ երկնէ հային երջանաւոր առնելն բերելն պէհան, և տահանայն օրհնէ այսպէս։

Ամենակալ և յաւիտենական Աստ. որ մեղաւորաց և ապաշխարողաց դթութիւն ողորմիս, և զյանցանս թողուս. աղաչեմք զմարդասիրութիւնդ քո, զի զայս վերարկուս օրհնել ✠ և սրբել հաճեցիս. զի որք զսա վէր մեղաց իւրեանց զգեհնուն, թողութիւն և առաստուէ ողորմութիւնդ քո արժանասցին։ Այո քեզ հօր ընդ որդւոյ, և սամենամբք հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յանէն օրհնած ջուր, և յապաւէն պէրն, և ափուսանէն պոչին։

Այս երէք յերկաթէ հոգեվարն, խարդան պնասկերէ աւետարանէն յամէն գլուխ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

Ի Ա Զ Ե Լ Ո Ւ Թ Ե Ա՛Ն

Ի ՀՈՐՍ ԳԼՈՒԽՈ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՒ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆՆ

ԸՍՏ

ՄԱՏԹԷԻ ԻԸ. ։

Ա՛ման չարչարանաց և խաչելուէ՛ն մերոյ Յի՛ս Քրի՛ստ։

Իբրև այգ եղև, խորհուրդ արարին ամ՛բա-
հանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վ՛ա Յի՛ս՝
սպանանել զնա ։ Ապուերկին զնա, և առին զնա
կին. և ետուն ՚ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատո-
սի դատաւորի ։ Յայնժամ տեսեալ Յուդայի՛
որ մատնեացն զնա, Թէ պարտաւորեցաւ, զղջա-
ցաւ. և դարձոյց զարծաթն առ քահանայա-
պետսն և ծերս ժողովրդեանն՝ և ասէ, մեղայ
զի մատնեցի զարիւն արդար. և նոքա ասեն
մեզ չէ փոյթ, դու գիտես ։ Ա՛ւ ընկէց զար-
ծաթն ՚ի տաճարին՝ և գնաց, և չոգաւ խեղ-
դեցաւ ։ Իսկ քահանայապետքն առեալ զար-
ծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան ընդունել զայդ ՚ի
կողբանն, քանզի գինք արեան են ։ Խորհուրդ
արարեալ, գնեցին անտու զագաթակն բրտի ՚ի
պերեզման օտարաց ։ Ա՛ման անտորիկ կոչեցաւ
ագաթակն այն, ագաթակ՝ արեան՝ մինչև յայսօր։
Յայնժամ լցաւ որ ասացաւն ՚ի ձեռն երեմիայի

մարդարէի. և առնէն զերեսուն արծաթիին զը-
գինս վաճառէլոյն, զոր արկին յորդւոցն իսրայ-
ելի. և ետուն զնա յագարակն բրտի, որպէս
հրամայեաց ինձ տէր: Եւ էր եկաց առաջի դա-
տաւորին: Հարց զնա դատաւորն և ասէ. դո՞ւ
ես Թագաւորն հրեից: Եւ ի՛ ասէ. դու ա-
սես: Եւ ի՛ չարախօսէն նէր ի քահանայապե-
տիցն և ի ծերոց, ոչ ինչ էտ պատասխանի: Յայն
ժամ ասէ զնա պիղատոս. ո՞չ լսես՝ որչափ դո-
քա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ էտ նմա պա-
տասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև զարմանալ դա-
տաւորին յոյժ: Ի տայ լսատ տօնի սովոր էր դա-
տաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝
զոր կամէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի
նշանաւոր, որում անուն էր Յեսու բարաբբայ:
Ժրբև ժողովեցան, ասէ ցնոսա պիղատոս. զո՞
կամիք յերկուց ասի՝ զի արձակեցից ձեզ, զՅե-
սու բարաբբայ՝ եթէ զյն զանուանեալն քր-
ստոս: Գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին
զնա: Եւ մինչ նստէր յատեանին, առաքեաց առ
նա կինն իւր՝ և ասէ. ՉԿայ ինչ քո և արդարոյն
այնորիկ, զի բազում անգամ անցեալ ընդ իս այսօր
յանուրջս վն նէր: Իսկ քահանայապետքն և
ծերքն հաւանեցուցին զժողովուրդն, զի խնդ-
րեսցին զբարաբբայն՝ և զյն կորուսցեն: Պա-
տասխանի ետ դատաւորն՝ և ասէ ցնոսա. զո՞
կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այսի: Եւ
նոքա ասեն, զբարաբբա: Ասէ ցնոսա պիղատոս.
իսկ զի՞ արարից զյն զանուանեալն քր-
ստոս: Ասեն ա-
մենեքեան՝ խաչեսցի: Եւ նա ասէ, զինչ չար
արար: Եւ նոքա առաւել ևս աղաղակէին և
ասէին, խաչեսցի: Եւ տեսեալ պիղատոսի՝ թէ
ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովութիւն լինի, ա-
ռեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝

և ասէ . քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ
այդորիկ . դուք գիտասջիք : Պատասխանի ե
ամենայն ժողովուրդն, և ասէ . արիւն դորա ՚ի
վերայ մեր , և ՚ի վերայ որդւոց մերոց : Յայն
ժամ արձակեաց նոցա զբարաբբայն . և զյն գան
հարեալ, եւ ՚ի ձեռս՝ զի խաչեցի : Յայնժամ
զինուորք դատաւորին առին զյն յատարանս .
և ժողովեցին ՚ի վերայ նր զամ զգունդն : Եր
հացին զնա , և արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր
Եւ բոլորեալ պսակ ՚ի փշոյ՝ եդին ՚ի գլուխ նր
և եղեգն յաջոյ ձեռին նր . ՚ի ծունր իջեալ ա
ռաջի նորա՝ կատակէին և ասէին . ողջ եր Թա
գաւոր հրէից : Եւ թքեալ ՚ի նա , առնուին զե
զեգնն և ծեծէին զգլուխ նորա : Եւ յորժամ
ձաղեցին զնա , մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղա
միդն , և ագուցին նմա զիւր հանդերձն , և տա
րան զնա ՚ի խաչ հանել : Եւ ելեալ արտաքս՝
գտին այր մի կիւրենացի՝ անուն սիմոնէ , զնա
կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա : Եւ
եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ գողգոթա , որ
է տեղի կառափելոյ , ետուն նմա ըմպել գի
նի ընդ լեղի խառնեալ . և իբրև ճաշակեաց ,
ոչ կամեր ըմպել : Եւ հանեալ զնա ՚ի խաչ , բա
ժանեցին զհանդերձն նորա վիճակաւ . զի լցցի
բանն՝ որ ասացաւ ՚ի մարգարէին . բաժանեցին
զհանդերձս իմ յիւրեանս , և ՚ի վերայ պատ
մուճանի իմոյ վիճակ արկանէին , և նստեալ
պահէին զնա : Եւ եդին ՚ի վերայ գլխոյ նորա
գրեալ զվինա նորա , Թէ այս է յն Թագա
ւորն հրէից : Յայնժամ հանին ընդ նմա ՚ի
խաչ երկուս աւազակս , մի յաջմէ նորա , և մի յա
հեկէ : Եւ որ անցանէին՝ հայհոյէին զնա . շար
ժէին զգլուխս իւրեանց , և ասէին . վա՛հ , որ
քակէիր զտաճարն, և վերիս աւուրս չինէիր զնա

ասրեցի զքեզ, Թէ որդի ես այ՝ էջ ի խաչէդ։ Նոյնպէս և քահանայապետքն ձաղէին հան-դերձ դպրօքն և ծերոցք, և ասէին. զայլս ապրե-ցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ Թա-գաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ ի խաչէդ, և հա-ւատասցուք դմա. եթէ յուսացաւ յԱծ, փրկե-սցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քանզի ա-սաց՝ Եթէ այ որդի եմ։ Նոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա։ Իսկ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև ի վերայ ամե-նայն երկրի մինչև ցիննն ժամ։ Իսկ ցիննն ժամուն դոչեաց Յի-սուս ձայն մեծ և ասէ. Ելի, Ելի, լամմա սաբաք-Թանի. այս ինքն է. Աստ իմ, Աստ իմ, ընդէր Թողեր զիս։ Ոմանք յայնցանէ որ անդէն կային, իբրև լուան՝ ասէին. զեղիա կարդայ դա։ Իսկ վաղվաղակի ընԹացաւ մի ոմն ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով՝ հարեալ յեղեգան՝ եա-ւ ըմպել նմա։ Իսկ կեսքն ասէին. Թող տեսցուք եԹէ գայ եղիա փրկել զդա։ Իսկ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ, և արձակեաց զոգին։ Իսկ ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս ի վերուստ մինչև ի վայր։ Իսկ երկիր շարժե-ցաւ, և վէմք պատառեցան, և գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք նինջեցելոց սրբոց յարեան. և ելեալ ի գերեզմանաց յետ յա-րութեան նորա, մտին ի քաղաքն սուրբ, և երևե-ցան բազմոց։ Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զյի, իբրև տեսին զշարժուն և զեղեալսն, երկեան յոյժ և ասեն. արդարև այ որդի էր սա։ Իսկ անդ կանայք բազումք, կայքն ի Գեղաստանէ՝ և Հայէին, որք եկին զնով յի-նի ի գալիլէէ պաշտել զնա։ Յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ՝ յակովբայ և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԺԵ. ։

Ա֊ման չարչարանաց և խաչելուէ նորա մերոյ Յիսուսի ։

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և ամ՛ ատեանն, կապեցին զՅիսուս և տարան մատնեցին պիղատոսի ։ Եւ հարց զնա պիղատոս և ասէ . դո՞ւ ես Թագաւորն հրեից . նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ դու ասես ։ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն . և նա ոչ ինչ տայր պատասխանի ։ Իսկ պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա . ոչ ինչ տաս պատասխանի , տե՛ս քանի՛ ամբաստանեն զքեզն ։ Եւ յո՛ այնուհետև ոչ ինչ ետ պատասխանի , մինչև զարմանալ յոյժ պիղատոսի ։ Յայց ըստ սովի՝ արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ , զոր ինքեանք խնդրէին ։ Եւ էր որում անուն էր բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչս , որոց՛ի խռովէին՝ այր մի սպանեալ էր ։ Եւ ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդրել ոյզ սովոր էր , զի արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն ։ Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա . կամի՛ք զի արձակեցից ձեզ զարքայն հրեից ։ Վասնզի գիտէր թէ առնախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն . որք և զամբոխն հաւանեցուցին զի արձակեսցէ նոցա զբարաբբայն ։ Դարձեալ պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա . իսկ զի՞նչ կամիք

Թէ արարիչ զարքայն հրեից ։ Եւ նոքա դարձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք ի քահանայապետէն, ի խաչ հան զդա ։ Պիղատոս. զինչ՞ չար արարեալ է դորա. և նոքա առաւել աղաղակէին և ասէին, ի խաչ հան զդա ։ Իսկ պիղատոս իբրև զմիտս կամեցաւ հաձել զամբոխին, արձակեաց նոցա զբարաբբայն. և զյն գան հարեալ էտ ի ձեռս, զի ի խաչ ելանիցէ ։ Եւ զինուորքն տարան զնա ի ներքս ի գաւթէն՝ ուր հրապարակն էր, և կոչեն միանգամայն զամ զդունդն. և զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և եդին ի գլուխ նորա պսակ արարեալ ի փշոց. և սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասէլ. ո՞ղջ եր արքայդ հրեից ։ Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս, և ի ծունր իջեալ՝ երկիր պագանէին նմա ։ Եւ իբրև կատակեցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա զուր հանդերձն. և ածին արտաքս զի ի խաչ հանցեն զնա ։ Եւ ոմն գնէին պահակ զսիմոն կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեալ յագարակէ, զհայրն ալեքսանդրի և ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։ Եւ ածէն զնա ի գողգոթա տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ ։ Եւ տային նմա գինի զմռսեալ, և նա ոչ առ. և հանին զնա ի խաչ ։ Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ վիճակս ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առնուցու ։ Էր ժամ երրորդ, և հանին զնա ի խաչ ։ Եւ էր գիր վնասու նր գրեալ, Թէ Թագաւոր հրեից ։ Եւ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւազակս. մի ընդ աջմէ, և մի ընդ ահեկնորա ։ Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, Թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ ։ Եւ որք անցանէին հայհոյէին զնա շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վա՜հ,

որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս չինէիր. ապրեցի զանձն քո, և էջ ի խաչէդ։ Նոյնպէս և քահանայապետիկ այսն արարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել, քանզ արքայդ Իսրայէլի, իջցէ այժմ ի խաչէ այսի, ղն տեսցուք և հաւատասցուք դմա։ Նա որ ընդ նմա ի խաչն եղեալ էին նախատէին զնա։ Նա երբեմն վեց ժամ եղև, խաւար կալաւ զամ երկիր մինչև ցինն ժամն։ Նա կիննեւորդ ժամուն աղաղակեաց յիս ի ձայն մեծ՝ և ասէ. Էլի Էլի լամմա սաբաքթանի. որ թարգմանի, աստ իմ, աստ իմ; ընդէր թողեր զիս։ Նա ոմանք ի նոցանէ՝ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրև լսեան, ասէին՝ Թէ զեղիա կարդայ։ Նա ընթացեալ մի ոմն եղեալ սպունգ մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ. Թո՛յլ տուր, տեսցուք՝ գա՞յ եղիա իջուցանել զդա։ Նա յիս աղաղակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի։ Նա վարագոյր տաճարին սպատառեցաւ յերկուս ի վերուստ մինչև ի խոնարհ։ Նա տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զոգի, ասէ. արդարև այրս այս որդի Աստուծոյ էր։ Նէին և կանայք, որ հայէին ի հեռաստանէ. յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ՝ յակովբեւ փոքրկանն և յովսեայ մայրն, և սողովմէ. որք յորժամ էին ի գալիլեա՝ զհետ չքջէին նորա, և պաշտէին զնա. և այլ բազումք կանայք՝ որք ընդ նմա իսկ եկեալ էին յերուսաղէմ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ

ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԻԳ. ։

Ա՛ման չարչարանաց և խաչելուն Տեառն մերոյ Յիսուսի ։

Եւ յարուցեալ Տէր բազմութեան նոցա, ա-ծին զնա առ պիղատոս ։ Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ, և ասել. զտաք զսա զի Թիւրեր զազգս մեր, և արգելոյր ի տալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ Թէ քրիստոս իշխ Թագաւոր ։ Իսկ պիղատոս եհարց զնա և ասէ. դու ես Թագաւորն հրեից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ. դու ասացեր ։ Ա՛յլ պիղատոս ցքա-հանայապետսն և ցժողովուրդսն. չգտանեմ ինչ զնա յառնս յայսմիկ ։ Եւ նոքա սկսան, և ասէին, Թէ խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ Հրէաստան՝ սկսեալ ի գալիլեէ մինչև ցայսր ։ Իսկ պիղատոս իբրև լուաւ զգալիլեէ, եհարց եթէ գալիլեացի է այրն. և իբրև գիտաց Թէ յիշխանութենէ հերովդէ է, ետ տանել զնա առ հերովդէս. քանզի և նա յերուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ ։ Եւ հերովդէս իբրև ետես զյի, ուրախ եղև յոյժ. զի ցանկայր ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա. քանզի լսէր բազում անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել ի նմանէ ։ Հարցանէր զնա բազնիւք բազմօք, և նա ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի ։ Այլեւս քահանայապետքն և դպիրք, և սրընդդոյնս չարախօսէին զնմանէ ։ Ա՛րհամար-

հեաց զնա և հերովդէս հանդերձ իւրովք զօ-
բականաւքն. և այսպէս արարեալ՝ արկ զնովաւ հան-
դերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ պի-
ղատոս: Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և հե-
րովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշն-
նամիք էին միմեանց: Պիղատոս պիղատոս զքա-
հանայապետսն և զիշխանս և զժողովուրդն, և
ասէ ցնոսա. ածէք մատուցէք ինձ զայրս զայս իբ-
րև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և ահաւա-
սիկ առաջի ձեր դատեցայ, և ինձ ինչ ոչ գտի
յառնս յայսմիկ, զորոց դուք չարախօսեցէքդ
զդմանէ: Եւ ոչ հերովդէս, քանզի ետու
տանել զդա առ նա. և արդ՝ ոչինչ մահու ար-
ժանի է գործեալ դորա. խրատեցից զդա, և
արձակեցից: Ի հարկ էր մի մի ըստ տօնի
արձակել նոցա: Եւ նոքա աղաղակէին ամ՛բազ
մութեամբն և ասէին. բարձ զդա, և արձա-
կեա մեզ զբարաբբա. որ էր վճռ խռովուած իրիք
եղելոյ ի քաղաքին և սպանուած մտեալ ի բանտ:
Կարձեալ պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի կա-
մէր արձակել զյիս: Եւ նոքա անդրէն աղաղա-
կէին և ասէին. ի խաչ հան զդա: Եւ նա ե-
րիցս ասէ ցնոսա. զինչ չար արար սա. ոչինչ
մահու գտի ի սմա. խրատեցից զսա, և
արձակեցից: Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն և
խնդրէին զնա՝ ի խաչ հանել. և զօրանալին
բարբառքն նոցա և քահանայապետիցն: Եւ
պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա:
Եւ արձակեաց նոցա զբարաբբան, զոր վճռ խռովուած
և սպանուած արկեալ էր ի բանտ, զոր և խընդ-
րէին իսկ. և զյիս մատնեաց կամացն նոցա:
Իբրև առին զնացին զնա, բռնութեցին զոմն սի-
մոնէն կիւրենացի՝ որ գայր յանդ. եդին ի վե-
րայ նորա զխաչն՝ բերել զկնի յիս: Եւ երթայր

զՀետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, և
կանանց՝ որ կոծէին և աշխարէին զնա։ Դար-
ձաւ Յիսուս և ասէ ցնոսա. դստերք երուսաղէ-
մի՝ մի լայք ՚ի վերայ իմ, այլ լացէք ՚ի վերայ
անձանց և ՚ի վերայ որդւոց ձերոց. զի եկեսցեն
աւուրք յորս ասիցեն, Թէ երանի ամլոց և որո-
վայնիք՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ դիեցու-
ցին։ Յայնժամ սկսանիցեն ասել լերանց՝ Թէ
անկերուք ՚ի վերայ մեր, և բլրոց՝ Թէ ծածկե-
ցէք զմեզ։ Ո՞վ ի հԹէ ընդ փայտ դալար զայ-
առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի։ Էին և այլ
երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա։ Երբե-
ւ հոգան ՚ի տեղին՝ կոչեցեալ գագաԹն, անդ
Հանին զնա ՚ի խաչ. և զչարագործսն՝ զմին ընդ
աջմէ, և զմին ընդ ձախմէ խաչեցին։ Իսկ Յի-
ասէ. Հայր՝ Թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գոր-
ծեն։ Իսկ ՚ի բաժանել զՀանդերձս նորա, ար-
կին վիճակս. և կայր ժողովուրդն հայեցեալ։
Ընդունէին զնա իշխանքն Հանդերձ նոքօք՝
և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և
զանձն՝ Եթէ դա է քրիստոս որդի Ա՛յ ընտրեալն։
Ա՛յսպէս առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ առա-
ջի՝ մատուցանէին նմա քացախ, և ասէին. Եթէ
դու ես թագաւորն հրէից՝ փրկեա զանձն քո։
Իսկ էր գիր գրեալ ՚ի վերայ նորա, յունարէն
և դաղմատերէն և երբայեցերէն գրով, Թէ
սա է արքայն հրէից։ Խակ մի ոմն ՚ի կախեալոց
չարագործացն հայհոյէր զնա՝ և ասէր. ոչ դու
ես քրիստոս, փրկեա զանձն քո և զմեզ։ Պատաս-
խանի եւս ընդ նմին սաստելով նմա՝ և ասէ. չեր-
կնչես դու յա՛յ՝ զի ՚ի նմին պատժի կաս. և
մեք՝ յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝
առնումք զՀատուցումն. և սա ապիրատ ինչ
ոչ գործեաց։ Իսկ ասէ ցյի՛. յիշեա զիս տէր՝

յորժամ գայցես արքայութիւն քոյ։ Եւ ասէ ցնա յի՛ս. ամէն ասեմ քեզ. այսօր ընդ իս եցես ՚ի դրախտին։ Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ. և խաւար եղև ՚ի վերայ ամ երկրի մինչև ցիննեերորդ ժամն. խաւարեցաւ արեգակն, և հեղձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ։ Եւ կարդաց յի՛ս ՚ի ձայն մեծ, և ասէ. Հայր՝՚ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ. զայս իբրև ասաց, եհան զոգի։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ եղևն, փառաւոր արար զնա՝ և ասէ. արդարև այրս այս արդար էր։ Եւ ամ ժողովուրդքն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսիլն զայն և զդարձ, բախէին զկուրծս և դառնային։ Այլին և ամ ծանօթքն նորա ՚ի հեռաստանէ. և կա նայք՝ որ եկեալ էին զհետ նորա ՚ի գալիլեէ, և տեսանէին զայն

ՍԻՏԱՐԱՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵՒՆ

ԸՍՏ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԸ. 28.

Պատմութիւն Պատարագին եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Յետ ածելոյն զայն ի վանսն կայիափայ քահանայապետին դատաւորին. և էր այդուհետև Յիսուս առաջի Պիղատոսի կուսակալին, զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն։ Յիսուս նոսա պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. զինչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ։ Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնեաք զնա քեզ։ Ասէ ցնոսա պիղատոս. առէք զնա դուք և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարուք. ասեն ցնա հրեայքն. մեզ չէ արժան սպանանել զոք։ Ի լցեալ բանին յայն զոր ասաց, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց էր։ Յմուտ միւսանգամ յատարանն պիղատոս. կոչեաց զնա, և ասէ ցնա. դուն ես թագաւոր հրեից։ Պատասխանի ետ յնա. ի քէն ասես զայդ, եթէ այլք ասացին քեզ զինէն։ Պատասխանի ետ պիղատոս. մի թէ և ես հրեայ իցեմ. ազգն քո և քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ, զինչ գործ գործեալ ես քո։ Պատասխանի ետ յնա. իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհի. եթէ յաշխարհի ասէի էր արքայութիւն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արգելոք զի մի մատնեցայց հրեից. բայց արդ թագաւորութիւն իմ չէ ասէ։ Յետ զնա պիղատոս. ապա

թէ այդպէս լիցի, թագաւոր ունի ես դու։ Պա-
տասխանի եւ յն. դու ասես՝ թէ թագաւոր
լիցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, և ի դոյն
իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմար-
տութեան. ամենայն որ ի ճշմարտութենէ է, լսէ բարբա-
ռոյ իմոյ։ Լսէ ցնա պիղատոս. զինչ է ճշմար-
տութիւն. զայս խրթին ասաց, դարձեալ ել առ
հրեայսն և ասէ ցնոսա. ես և ոչ մի ինչ պատճառս
գտանեմ ի նմա։ Այլ է ձեր սովորութիւն, զի
զմի ոք արձակեցից ձեզ ի զատկին. արդ կա-
միք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն հրեից։
Ազաղակեցին ամենեքեան և ասէին. մի զդա,
այլ զբարաբբաս. և էր բարաբբաս այն աւազակ։
Յայնժամ առ պիղատոս զյն, և դան եհար։
Եւ զինուորացն արարեալ պսակ ի փշոց՝ եդին
ի գլուխ նորա, և զգեցուցին նմա հանդերձ
ծիրանի. և գային առ նա և ասէին, ողջ եր
արքայ հրեից. և հանէին նմա ապտակս։ Եւ
դարձեալ պիղատոս արտաքս և ասէ ցնոսա. ահա
ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ
ես զնաս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ։ Եւ յն ար-
տաքս, և ունէր պսակ ի փշոց և հանդերձ ծի-
րանի. և ասէ ցնոսա. ահա այդր ցձեզ։ Երբ
տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք,
զաղաղակ բարձին և ասէն. ի խաչ հան, ի խաչ
հան զդա. ասէ ցնոսա պիղատոս. առէք զդա ի
ի ձեզ, և ձեղէն հանէք ի խաչ. զի ես ի դմա
զնաս ինչ ոչ գտանեմ։ Պատասխանի տուն
նմա հրեայքն. մեք օրէնս ունիմք, և ըստ օրէ-
նից մերոց պարտի մեռանել. զի զանձն իւր որ
դի ՚ոյ արար։ Երբ լուաւ զբանս զայսոսիկ պի-
ղատոս, առաւել ևս երկեաւ։ Եւ մուտ դար-
ձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ ցյն. ուս-
մի ես դու. և յն ոչ ետ նմա պատասխանի։

Ա՛սէ ցնա պիղատոս . ընդ ինս ոչ խօսիս , ո՞չ գի-
տես եթէ իշխանութի ունիմ հանել զքեզ՝ի խաչ,
և իշխանութի ունիմ արձակել զքեզ : Պատաս-
խանի ետ յի . ոչ ունէիր դու իշխանութի՝ի վե-
րայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ էր տուեալ քեզ՝ի
վերուստ . վասն այնորիկ որ մատնեացդ զիս քեզ,
նորա մեծ մեղք են : Ա՛յր յայնմանէ պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա . և Հրեայքն աղաղակէին
և ասէին . եթէ զդա արձակես , չես բարեկամ
կայսեր . ամ՛ ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր ,
հակառակ է կայսեր : Լսեկ պիղատոս իբրև լուաւ
զբանս զայսոսիկ , ածէ զյի արտաքս , և նստաւ՝ի
վերայ բեմին՝ի տեղւոջն՝ որ կոչէր քարայատակ,
և եբրայեցերէն՝ կապպաթա : Ա՛յր ուրբաթին
զատկի . և էր ժամ իբրև վեցերորդ , և ասէ
ցՀրեայսն . ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ : Ա՛յ-
նորա աղաղակէին . բարձ՝ի միջոջ , բարձ՝ի միջոջ ,
և հան զդա՝ի խաչ : Ա՛սէ ցնա պիղատոս . ես
զթագաւորդ ձեր՝ի խաչ հանիցեմ . պատաս-
խանի ետուն քահանայապետքն չիք մեր թա-
գաւոր բայ՝ի կայսերէ : Յայնժամ ետ զնա՝ի
ձեռս նոցա , զի՝ի խաչ ելանիցէ : Ա՛յ նորա ա-
ռեալ տանէին զնա . և բարձեալ էր ինքնին զի-
խաչափայտն , և ելանէր՝ի տեղին՝ որ անուա-
նէր գագաթան , և կոչէր եբրայեցերէն գող-
գոթա . ուր և՝ի խաչն իսկ հանին զնա . և ընդ
նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի , և՝ի միջի
զյի : Գրեաց և տախտակ պիղատոս , և եդ՝ի
վերայ խաչին . և էր գրեալ . յի նազովրեցի
թագաւոր հրէից : Զ այն տախտակ ընթերցան
բազումք՝ի հրէից , զի մօտ էր՝ի քաղաք անդր
տեղին՝ ուր խաչեցաւն յի . և էր գրեալ եբ-
րայեցերէն՝ դաղմատերէն՝ և յունարէն : Ա՛-
սեն ցպիղատոս քահանայապետքն . մի գրեր

Թագաւոր Հրեից, այլ Թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ Հրեից։ Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի։ Իսկ զինուորքն իբրև հանին ՚ի խաչ զյն, առին զհանդերձս նորա և արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն, քանզի էր առանց կարանի ՚ի վերուստ փորանկեալ ամենևին, ասեն ցմիմեանս. մի պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս ՚ի վերայ դորա ումն և ելցէ. զի լցցի գիրն որ ասէ. բաժանեցան զհանդերձս իմ յիւրեանս, և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Զինուորքն՝ զայս ինչ գործեցին։ Եւ կային առ խաչն յիսի մայրն նորա, և քոյր մօր նորա Մարիամ կղէոպասայ, և Մարիամ Մագդաղենացի։ Յիսուս իբրև ետես զմայրն և զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն. կին դու, ահա որդի քո. ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո. և յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր։ Յետ այսորիկ իբրև գիտաց յն, եթէ ահա ամ ինչ կատարեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ. ծարաւի եմ։ Եւ անդ կայր ամման լի քացախով. և նոքա սպունգ լցեալ քացախով ի ւեղոյ, շուրջ եդեալ զնշտակաւ զոսպայի, մատուցին ՚ի բերան նորա։ Իբրև առ յն զքացախն հանդերձ ւեղոյն, ասէ. ամ ինչ կատարեալ է։ Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխն աւանդեաց զոգին։ Իսկ հրեայքն քանզի ուրբաթ էր, զի մի անդէն ՚ի խաչն ապականեցին մարմինքն մինչև յշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ, աղաչեցին զպիղատոս զի խորտակեսցին զբազմս նոցա, և բարձցեն։ Եկին զինուորքն, և զառաջինոյն խորտակեցին զբազմս, նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ՚ի խաչն էր եալ էր։ Այլ իբրև եկին առ

յո՛, և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խոր-
տակեցին զբարձս նորա. այլ մի ոմն՝ ի զինուո-
ցացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա. և վաղվա-
ղակի եբուսն և ջուր։ Այս որ ետես վկայեաց,
և ճշմարիտ է վկայուե՛ նորա. և նա գիտէ թէ
ճշմարիտ ասէ, զի և դուք հաւատասջիք։ Այս
եղև, զի լցցի գիրն՝ Եթէ ոսկր նորա մի փշրեսց-
ցի. և դարձեալ միւս գիր ասէ, Եթէ հայեսց-
ցին՝ ի նա յոր խոցեցինն։

ԿՆՈՆ

ՅԵՏ ԱՒԱՆԴՄԱՆ ՀՈԳԻՒՑՆ

[Տեսն սաղմոս Ձիբ։

ԿՀ. Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ։

ԻԲ. Վասն լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խընդրուածոց իմոց Ճշմարտութեամբ քով։

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, և մի մտաներ ՚ի դատաստան ընդ ծառայի քումմ. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ առար յերկիրը զկեանս իմ, և նստոյց զիս ՚ի խաւարի ոտն մեռեալ յաւիտենից։

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Ընդէն իմ ոտն երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ տէր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ, որք իջանեն ՚ի գուբ։

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո. զի ես ՚ի քեզ տէր յուսացայ։

Ցոյց ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ։

Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց, տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ասա՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստ իմ։ Հոգի քո բարի առաջնորդեացէ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ։

Ո՛ւ անուան քո Տէր կեցուսցես զիս. արդարութ֊ քով հանցես ՚ի նեղութե՛ զանձն իմ։

Ողորմութե՛ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. և կորուսցես զամ նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

փրկ. Ալելուիա օրթի։

Տեսարան քոյ յաւիտեան. (Ղ. 35։)

Տէրն մեր յո քո ասէ.

Ա՛յս եմ հայեն կենաց. որ գայ առ իս, ոչ քաղ ցիցէ. և որ հաւատայ իս, ոչ երբեք ծարաւեսցի։ Ա՛յլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք։ Ա՛մ զոր տայ ինձ հայրը, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանիցէ արտաքս։ Ո՛չ ի լճէ ես յերկնից, ոչ զի զկամն իմ արարից, այլ զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ Ա՛յս են կամք հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. զի զամ՝ զոր ետ ցիս հայրը, ոչ կորուսից ՚ի նմանէ. այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Ա՛յս են կամք հօր իմոյ, զի ամ որ տեսանիցէ զորդի և հաւատայցէ ՚ինա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

Փառք քեզ Տէր ամէն։

Ա՛ղաղակ։

Հոգւոյ հանգուցեալդ, քո ամ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛. և մեզ մեզաւորացս ընդհեա՛ զթողութի՛ յանցանաց։

Վարդ։

մէկ. Ա՛ռ հանգուցեալ հոգւոյս ապաւէնդ
ելիկիէն մեր քո, զի զսա ընդ արդարոն դասեց-
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընտրհիւ ողորմութէ իւրոյ.
ամենակալ տէր աստ մեր կեցոյ և ողորմեաւ։
Ի. Տէր ողորմեաւ։

Ղազար։

Ա՛ռ որդի՛ դայ անոխակալ և բարեգութ
գթած քո արարչական սիրովդ՝ի հոգի հանգու-
ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր
մեծի գալստեան արքայութէ քո, սրա արժա-
նի ողորմութէ քաւուն և թողուն մեղաց. դա-
սաւորեալ պայծառացո ընդ տրս քո յաջակող-
մեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ա-
մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութէն և պատիւ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՄՕՐԻՆ ԱՂՕՏՀԱՊԱՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ ԱՌ Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Աբրահամ յառաջ հանեաց և պաշտօնեայն ի տուն վերակացելոյն ամենայնի իւրոյ. և դնելն զձեռն իւր ի ներքս ի ազդր նորա։

Եւ ասէ հանեալն։

Երդնեալ հոգիդ ինձ ես վասն այնմիսի. ամէն։

Եւ ասէն ասեղոյն ։

Աղօթեա՛ ինձ ես ըստ մեծի ողորմութեանդ քումմէ. ըստ բազում գթութեանդ քումմէ քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Քաւեալ լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղացս իմոց սո՛րբ արա զիս ։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամէն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ ես. և չար առաջի քո արարի ։

Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քեզ ։

Զանօրէնութենէ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու ես զճշմարտութենէ սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութենէ քումմէ յայտնեցեր ինձ ։

Ցօղեա՛ զիս մշտակաւ, և՛ես եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց ։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն,
և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
Դարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և զամ
անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։
Սիրտ՝ որ հաստատեա՛ յիս ածո՛, և հոգի ուղիղ
նորոգեա՛ 'ի փորի իմում։
Մի՛ ընկէնուր զիս ՚ի յերեսաց քոց, և զՀոգի
քո՛ որ մի՛ հաներ յինէն։
Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութե՛ն. և հոգւով
պետուէ՛ քով հաստատեա՛ զիս։
Ուսուցից անօրինաց զՃանապարհս քո. և ամ-
պարիշտք առ քեզ դարձցին։
Փրկեա՛ զիս յարենէ՛ ածո՛ ածո՛ փրկութե՛ն իմոյ.
ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե՛ն քում։
Տէր եղիտ զշրթունս իմ բանասա, բերան իմ եր-
գեսցէ զօրհնութի՛ս քո։
Զի՛ւ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցա-
նէ՛ր. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հա-
ճեցար։
Պատարագ՝ ՚ով հոգի խոնարհ. զսիրտ՝ որ և զը-
հոգի խոնարհ՝ ածո՛ ոչ արհամարհէ։
Բարի՛ արա՛ ՚ի քո կամսն քովք սիոնի՛. և շինեա-
ցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդա-
րութե՛ն. ուխտից պատարագս հանցին ՚ի սե-
ղան քո զուարակս։

Փառք Հօր։ Նոյժամ և միշտ։

Աղաւնեակ։

ԽԴ. Յայնմ ժամ աղաւնեակ իմ այս են. ՚ի մե-
ղաց իմոց՝ որ արա՛ զիս ՚ի՛ր, և յօտարին պահեա՛
զծառայս քո, մարդասէր ՚ի՛ր։

ՍՓՒ. Նո՛ւ ևս խաղաղութե՛ն ՚ի՛ր աղաւէսցուր.
ընկալ՝ կեցո՛ և ողորմեա՛։

ԻԴ. ( )ՐՀՆՈՒԹԻՆ և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ ։

Այնէ կոփս, պ[illegible]ՐԿԻՆՔ պատմեինն ասա՛ ՚ի բոլո՛ն ինձնէ ց՛Աստեան, յեա ամէն փոխ[illegible]ղայի ասելով Այս և մա խաղաղութե ։ ( )ՐՀՆՈՒԹԻՆ և փառք հօր ։ Այսպէս ընէ պ[illegible]ՐԿԻՆՔ պատմեինն [illegible]ասէս , պ[illegible]ղորմեացն անպատճառ ՚ի լման ասա՛ ։

Այս ապա ասէն [illegible]ան[illegible]ան[illegible]ան[

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յատակա-
նաւէ իւրեանց, և Ի նանիր նախատեցին
զանձն իմ. ա՛ր։

Տէ՛ր յերկինս է ողորմութիւն քո. Ճշմար-
տութիւն քո մինչև յամպս. ա՛լէ՛լուիա՛
ալէ՛լուիա։

Արդարութիւն քո ոգի լերինք ՚ած. իրաւունք
քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զա-
նասուն կեցուցանես դու տէր. ա՛լէ։

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո
՚ած. այլորդիք մարդկան Ի հովանի թեւոց
քոց յուսացին. ա՛ր։

Արբեսցին նոքա Ի պարարտութէ տան քո. և
զուղիս փափկութէ քո տացես ըմպել նո-
ցա. ա՛ր։

Ի քէն է աղբիւր կենաց. և լուսով երե-
սաց քոց տեսանեմ մեք ըզլոյս. ա՛ր։

Ձգեա՛ զողորմութիւն քո ոյք ՚ճանաչին զ-
քեզ, զարդարութիւն քո որ ուղիղ են սրտ-
տիւք. ա՛։

Մի եկեսցէ Ի վերայ մեր ոտն ամբարտաւանից.
և ձեռք մեղաւորաց մի դողցուսցէ զմեզ
մեզ. ա՛ր։

Անդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօ-
րէնութիւն. մերժեսցին և այլ մի կարասցեն
հաստատել. ա՛ր։

փառք հօ՛ր և որդւո՛յ և հոգւո՛յն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ա՛մէն. ալէլո՛ւիա ալէլո՛ւիա։

սրկ. Այս և խաղաղութե՛ան աղաչեսցուք. ըն կա՛յ, կեցո՛ և ողորմեա՛։

Վ. Հանդիսային խոնարհ արքանե՛ն ասէ.

(Ը)րհնեա՛ւ և փառք հօր ✠ և որդւոյ։

Ա. Ա՛ս ասէն զօրհնութի՛ն եպիսկոպոսի, հանուելո՛ց զարեանաս այսոցիկս։

(Ը)րհնութե՛ն եպիսկոպոսի։

Ա՛ս ասացի՛ ի վերանալ կիւրեղն աւուրց իմոց, թէ գնացի՛ս ես ի դրունս դժոխոց։ Ո՛ղջ զա՛մ յեսուին իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զերկրաւո՛ր ե՛ն յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչո՛ք իւրովք հանդերձ։

Տ. Աբանան հանգուցեա՛ն. Դ՚Կ։

Ա՛ս անսացի՛, ո՛ր ողորմեա՛ հո՛գւոյ իմոյ բազմաւ մեղս. ո՛ր բնակեա՛ցեր ես ի յերկինս և յանմարմնոցն փառաւորեա՛ս. կի՛ս մարդասիրեա՛ բանզմա՛գուԹ փըրկիչ, և փարատե՛ցո՛ զցաւս անձին իմոյ։

Աղօթս։

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի Թողի զա՛մ զկեանս իմ։ Ա՛ղ գնացայ մեկնեցա՛ւ կիւրեղն հոգի իմ, ո՛ղ զայն՝ որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես ո՛ղ զոստայն սատարաց մերձ՛ ի հատանել։

Տ աբէան ։

Պահանջեցայ յազգատոհմէ՝ լքեալ թողլ զկեանս աշխարհի . և մնալին ունայնութեն դաձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ . կին մարդասիրեաց բանզմայդութի փըրկիչ, և փա ։

Աղմո ։

Յաւուր չարեաց մատնեցայ ես յառաւօտ ոմն ի ձեռս առիւծու . այսպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ . զի յառաւօտ միոչ ի գիշեր մատնեցայ ։

Որպէս ծիծառն այսպէս ձէնեցի , որպէս զաղաւնի այսպէս ծնչեցի . զի նուաղեցին աչք իմ ի տեսանելոյ ։

Տ աբէան ։

Յաւուր չարեաց մատնեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին . և ան քեզ ապաւինիմ ստեղծող ծնող բնաւից, տէր բոլորից . կին մարդասիրեաց բանզմայդութի փըրկիչ, և փարատեցո ։

Աղմո ։

Չայեցայ ի բարձունս առ ոչ ոք ինձ իմ . որ փըրկեաց զիս , և փարատեցոյց չկնէն զցաւս անձին իմոյ ։

Տէր վա այսօրիկ պատմեցաւ քեզ . զարթաւցեր զանձն իմ, զարձուցեր զոգի իմ . մխիթարեցայ և կեցի ։

Տ աբէան ։

Չայեցայ ի բարձունս՝ ան քեզ կարծող չամենայնի . ընկալ զիս չարկս ապրդարոց, անմոռաճուկ աջովդ քո . կին մարդասիրեաց ։

Աղջիկ։

Ահա ՚ի խաղաղութեի դարձաւ դառնութի իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամ զկեանս իմ։

Օ ի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են, խոստովան առնեն առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ. և ոչ յուսասցին ՚ի ձշմարտութիս քո ա մենեքեան, որ իջանեն ՚ի դժոխս։

Տ աբաւեան։

Ահա ե՛ խաղաղութիւն դարձայ ի հոգւ յոր մէ սատեղծայ. նորոգող Հարստարար պետ պարգևատու ողորմութեա՛ն. կեաս մարդասիրէ։

Աղջիկ։

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ ա՛ր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիս քո, ա՛ր փրկուե իմոյ։

Այս ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնուի նոր, զա՛մ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ ա՛յ։

Տ աբաւեան։

Այլ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստոս Թագաւո՛ր յաւիտենից. որ փառօք փառաւորիս ի՛ երկինսն և ի՛ երկրայնոց. կեաս մարդասիրեա՛։

Այս ապա ասէ ղաբաւեան. ԴՒ։

Ա՛ վերանա՛լ կենդն աւուրց իմոց տէ՛ր. օ՛ձնեա՛ ինձ միայն մարդասէր։ Օ՝ յարբեալ նոս խաչի և մահու յանձն առեր տէ՛ր օ՛ձ-

նեան ։ Խաբեխօսութեամբ որ աստուածացնի
ւ մինչ կ՚ապրի . տէրութիւն չունեան ինձ ։

Ընծեանք երկրպագութեանդ ընկալցիս զնոր
զօրք երկնայինք . ւ ստեղծուածք անարատ
ձեռացդ . փառաւորելով զքեզ ի հանապազ ։ Ընծեանզօր խաչի քո տէր՝ երկնըր-
պագեսցուք . որով բարձեր զդժոխսն մա-
հու քո արարածոց . փառաւորե ։ Ընծեանզօրն-
նեալ աստուածամայրդ մարիամ . քեզ վկայական
աթոռ պարծին՝ մերոյ տիրամօրէութեան . զի
երանեցին ամենայն ազգ նրբ հանապազ ։

Ողորմութեանց տուօղ քո ի միամտից
քոյ գալստեանն . հնարհա ւ մեր նրբոյ-
ղոյն կալ ի յայնմ քանզի որ ողորմած ես
յամենեցունց ։ Յորժամ զամմահութիւն կե-
նաց՝ հնարհա . ւ ի կեանսս հրաւիրես . ընդ
կամանրս անասնորդ քո ըղնրբոյկեալսըն
մեր դասաւորեա . որ ողորմած ես ։

Վրիստոս որ ծ յոյս ապաշխարողաց . հնոր
հեան զթողութիւն բազում յանցանաց խմոց ։
Ու քեզ բազմագթութ ապաչխեալ կարգա-
մրբ մի մերժեր ըղմեզ յողորմութենէ քումէ .
Որպէս զանազան ազգանկերտ քեզ . յի-
շեա ւ զիս տէր ի քում յայրեալութեանդ ։

Յիսուս սա միածինն անմահութեց պար-
գեւատուն երևեցաւ ըմեզ . խափանեաց

զգծրա՛լ ինձն մահո՛ւ : Խղճմա՛մբ մը սրտա-
սուա՛ց մարմա՛նս և՝ մարթա՛յն անկեա՛լ առ ոտ-
սն տեա՛ռն . խըն՛դրելն զնո՛ր գուն ևզ-
բօ՛ր : Խանկ՛ւ ըան՛ն ա՛ծ կենա՛գործեաց ըզ-
զա՛զարս ի՛ Թաղմանէ՛ն . և՝ ե՛կեալ արտաքս
անո՛ղական :

Յաբեա՛ր եղևեցա՛ր ա՛ռաքելո՛ն . և՝ մե՛ռ փըր-
կի՛չ ո՛ղո՛րմեա՛ : Ա՛ռ քո՛ն Թագաւորի՛դ ան-
մահի՛ . երկի՛ր պագա՛նե՛մք և զյարու՛թի՛ւդ քո
փա՛ռաւո՛րե՛մք : Վա՛ռըք փրկո՛ղի՛դ և միածի՛ն
նի՛դ անմահի՛ն . փրկեա՛ զժո՛ղովուրդըս քո՝ զո՛ր
ըստա՛ցար պատուակա՛ն արեամբ՛դ քո՛ սրբեա՛յ :

Ա՛ղբիւր կենա՛ց բաշխո՛ղ ընդհա՛ց հո՛գիդ ի-
ջեա՛ւ ի՛ բարձա՛նց . զա՛նապակա՛ն պարգևի՛ս քո՛
բաժանեցի՛ր յա՛ռաքեալն : Ա՛ր ի՛ վերայ ջուր-
ցըն գո՛լ և սուրբ՛ա՛նէիր զարարածս . ի՛ջեալ
ի՛ ջո՛ւրս աւա՛զանի՛ն ծնանի՛ս ընդ ի՛ս ա՛յ՛ : Ա՛ր
զա՛ծդարեա՛լ ընդոգէս մի՛ շա՛ր լո՛ւսո՛ր քո՛ զե՛կեղե-
ցի՛ . պե՛տպէս ընդհա՛ց քոց պարգեւո՛ք փայլե՛ն
մանկո՛ւնըք սորա՛ :

Ո՛ քե՛զ եմք ա՛պաւի՛նեալ՝ քո՛ մա՛յր ա՛՛յ մե-
ծո՛յ : Ա՛ր քան զերկի՛նըս բարձրագո՛յն մարիամ
պա՛րծանք եկեղեցւո՛յ քո՛ մա՛յր : Ա՛ր քան զա-
րեգա՛կըն պայծառագո՛յն մարիամ . մի՛ դադա-
րի՛ր բարեխօսե՛լ վասըն մե՛ր . քո՛ :

Ա՛՛ուրբ զնա՛՛ւ քո ընդհե՛ղեր զին եկե՛ղեցո՛՛յ

քո՛մ սըրբոյն . ա՛յնով դատապա՛րտեա՛լ պա՛րտեցա՛ւ Թո՛ղեամին : Ա՛յնմա՛ւ պահպա՛նեա՛ զոչ՛ղա՛ւնութիւդ քո քո՛ . ո՛րով երկնըպա՛ծե՛ մը քե՛զ ընդ Տ՛ո՛ր և հոգւո՛յն : Ի՛ քե՛զ ապա՛ւինի՛մ քո՛ . ո՛ր գալո՛ղդ ես խաչի՛ն . ո՛րպէս զի փըրկեցես զմե՛զ յա՛յնմ աւո՛՛ւր անէ՛ծ անեսի՛ն :

Փառք Հօր : Ա՛յժմ և միշտ :

Ընդ սուրբըս քո դասեա՛ և ընդ արդա՛րըն պըրսակեա . ի՛ տեղի՛ անկեալց հրե՛շտակաց ըզնո՛ւիրեցեա՛լըն մեր կա՛՛րգաւո՛րեա՛ . որ ողորմա՛ծդ ես յա՛՛մե՛նայնի՛ն :

Ա՛՛ւ սարկաւագն ՚ասրուկ :

Ա՛ման ուղղելոյ զգնացս մեր ՚ի ճանապարհս խաղաղութե՛ան զո՛ր աղաչ : Տ՛ր ողորմեա՛ :

Ա՛ման յրեելոյ ՚ի վե՛՛րջ ժամանայն խորհուրդս չարին զո՛ր աղաչեցու՛ք :

Ա՛ման պարգևե՛լոյ մե՛զ առողջ խորհուրդս և առաքինի՛ վարս զո՛ր :

Ա՛ման պահե՛լոյ զմե՛զ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զո՛ր :

Ա՛ման խորտակելոյ զՀակառակորդն վաղվաղակի՛ ընդ ոտիւք մե՛րովք զո՛ր :

Ա՛ման հոգւոյն Հանգուցեալոց , որք Հնչմարիտ և ուղիղ Հաւատով ՚ի քո՛ Հնջեցի՛ն , զո՛ր : Յիշ՛ Ա՛՛ւ և մի՛սթան : Օ՛ անձկին մեր : Ա՛ղորմեա՛՛ :

Ա՛՛ղօթ :

Ա՛՛ծ յաւիտենակա՛ն , անսկիզբն , անեղ , անիմանալի անհասանելի խորհուրդ . հայր քա

բեխմամոզ. ծնող միածնի որդւոյ քոյ, և արտաքս առաքողի հոգւոյդ սրբոյ՝ որ ի քէն ելանէ և ընդ ա՛յժմ արարածս։ Դու ՚ի՛ր, ամենակալող զօրութի՛ւն քո առեալ հող յերկրէ, արարեր զմարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանապատ խաւս ՚ի կեանս անմահականս ՚ի ծագործ տրմէ կոյն վայելչութեան. և պատուիրանադրութի՛ւն զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք ՚ի դրախտին փափկութի՛ւն։ Ապակայն չարին խանդացեալ ընդ մեծուն պատուի նորա, զոր ՚ի քումմէ բարեբարութի՛ւնդ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յաղագս անհասին ցանկութե՛ւն, որ և զիւրն ոչ պահեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց քոց ՚ի՛ր։ Իսկ յանցանել նո՛ր զպատուիրանաւ քո ՚ի՛ր, հանեաւ եդեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութի՛ւն, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հանդերձն, զսխրալի և զախտաւոր մարմինս, և սահմանեցեր հողադարձիլ հողոյն։ Դու ոչ այնուամենայնիւ տես արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին որդիդ քո. որ եկեալ մարմնացաւ ՚ի ՚ի՛ր և յանարատ և յանապական կուսէն մարիամայ, զգեցեալ զնոցեալ մարմին ծառայութե՛ւ մերոյ, զոր ծառայեաքն մահու մեղաց՝ տարագրութե՛ ՚ի ձեռն կինոջն դաւաճանութե՛, ազատեցոյց ՚ի ծառայ իւրով ՚ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապականն Թագաւման։ Ո՛վ զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիս պարտապան էաք մեռանել, երթալ ընդ քանչելագործ յարութե՛ն իւրով, և լուսաւորեաց զաղգս որդւոց մարդկան ՚ի նոյն նմանութի՛ն պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր զՀայկն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ Հայր։ Ա՛ռ զի նստեալ ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր ՚ի մէնջ էառ, և մեզ խոստացաւ յարուցե՛ կենաց ՚ի միւս

անգամ գալստեանն ՚ի դատաստան յաւուրն յետնում։ Եւ պարգևեաց մեզ ժամադրութիւն գործոց բարեաց զնացուածոց զկեանսս, որով մաքրեսցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց՝ ՚ի ձեռն վարդապետութեանն սքղ առաքելոց, որով եբարձ զդիւամոլ կռապաշտուէն յաշխարհէ։ Եւ այժմ ՚ի բարերար և բազմամղորմ, ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութեանն նժդեհութեանն իւրոյ ՚ի վերայ երկրի, և ընկալաւ զուծումն յաշխատութեանց և յաշխարհահաճ պատրողական խաբէութեանն. և դասաւորեա զսա ընդ ՚ոքս քո յարքայութեանդ քում, ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք, միշտ յարաղուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ ՚ահագին փառաց քոց, ուր ուրախանան ամ ընտրեալք քո. ընդ նոսին դասաւորեա ՚որ զհոգի հանգուցելոյս մերոյ։ Օ՚ի և մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զ՚ՍՔ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաղողութիւն ամէն։ Ա՚Ն երկր։

Հայր մեր, որ յերկինս և յերկրի և յամենայն հղոյզի անուն քո ՚ի վերայ մեր. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի. և փառաւորեսցի անուն քո ՚որ յաւիտեան։ Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեցս զանախտ և զանաշխատ կեանսդ։ Որ ՚ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, և շնորհեցեր մեզ զկեանս և զանեղծութիւն։ Որ փրկեցեր ՚ՔՈՔ քո յկիշխանութենէ խաւարի, և փոխեցեր յարքայութիւն որդւոյ քո սիրելւոյ ՚ոն մերոյ և փրկչին յոի քոի։ Ընկալ մարդասէր ՚որ, աղաչեմք զքեզ, զհոգի սորա ընդ արդարս քո ՚ի հանգստեան քում.

և թուեա՛ ի համարս ծըց քոց ի ձեռն փրկու-
թե՛ միածնի քո, և նորոգութե՛ կենդանարար
և ազատիչ ոգե հոգւոյդ. որում վայելել փառք
իշխանութե՛ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՛յլ ասէ սաղմոս ԼԸ. ողբաչայն։

ես. Ա՛հա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար
զօրուե՛ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն
ընդունայն է ամ մարդ մնեղլ։

ես. Ա՛յսօր թէ պահեցից զՀանապարհս իմ, զի
մի մեղայց լեզուաւ իմով։
Եդի պահապան բերանոյ իմոյ ի հակառակել
մեղաւորին առաջի իմ։
Խոտ եղէ, և խոնարհեցայ. լռեցի ի բարուե՛,
և ցաւք իմ նորոգեցան վիս։
Ջերմ սիրտ իմ ի փորի իմում. և ի խոր-
հուրդս իմ վառեցաւ հուր։
Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցոյց ինձ
ամ զվախճան իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝
քանիսն է, զի գիտացից թէ ո՛րչափ ինչ պա-
կասեալ է կենդն։
Ա՛հա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրուե՛
իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդ-
ունայն է ամ մարդ մնեղլ։
Ա՛պաքէն որպէս ի պատկերի շրջի մարդ, սա-
կայն զուր խռովի. գանձէ, և ոչ գիտէ ում
ժողովէ։
Ոտկ արդ ո՛վ է համբերութե՛ իմ, թէ ոչ դու
տէր. կամ կար զօրուե՛ իմոյ, թէ ոչ ի քէն։
Յամենայն անօրէնութե՛ իմմէ փրկեցեր զիս. նա-
խատինս անզգամաց արարեր զիս։

Լուսով եղէք, և ոչ բացի զբերան իմ. զի դու ա-
բարեր։
Զի՝ բայց արա յինէն զտանջանս իմ. զի՝ ի զօրուէ
ձեռին քո ես պակասեցայ։
Կշտամբեալ վասն մեղաց խրատեցեր զմարդ,
մաշեցեր որպէս սարդիւոստային զանձն նորա.
սակայն ընդունայն է՝ամ մարդ։
Լուր՝ աղօթից իմոց, ունկնդիր լիր խնդրուա-
ծոց իմոց. արտասուաց իմոց մի լռեր։
Պանդուխտ եմ ես առաջի քո. նաժդեհ և ան-
ցաւոր, որպէս՝ամ հարք իմ։
Անյալ արա ինձ, զի հանգեայց. մինչեւ երթեալ
իցեմ, ուստի այլ ոչ ևս գտանիցեմ։

Պօղոսի առաքելոյն՝ի կորնթացւոց երկրորդ Թղթոյն է
ընթերցուածս։ (ա. 3։)

Երկնեալ է՝ած և Հայր՝ան մերոյ Յի՛ քի՛,
Հայր գթութեց և՝ած՝ամ մխիթարուե՛, որ մխի-
թարէն զմեզ յամ՝նեղուիս մեր. առ՝ի կարող
լինել մեզ մխիթարել զայնոսիկ, որ յամ՝նե-
ղութիս իցեն, մխիթարութե՛ն՝ որով՝ մեք մխի-
թարիմք յայ։ Օ՛ի որպէս առատանան չարչա-
րանքն քո՛ի՝ մեզ, նոյնպէս և՝ի ձեռն քո՛ի ա-
ռատանայ լեցի մխիթարուե՛ մեր։ Օ՛ի եթէ նե-
ղիմք, վա՛ ձերոյ մխիթարուե՛ և փրկութե՛. և
եթէ մխիթարիմք, վա՛ ձերոյ մխիթարութե՛ և
փրկութե՛, որ յաջողեալն է համբերութե՛ նո-
ցին չարչարանաց, զոր և մեքն չարչարիմք. և
յոյսն մեր հաստատուն է վա՛ ձեր։ Գիտացի՛ք
տեսք, եթէ որպէս կցորդ եմք չարչարանացն,
նոյնպէս և մխիթարուե՛ն։ Գիտել ոչ կամիմ
ոգեաս լինել ձեզ, եղբարք, վա՛ նեղուե՛ն մերոյ
եղելոյ յասիա. զի առաւել քան զկար մեր ծան

բացաք, մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և՝ ի կենաց. այլ անձամբ յանձինս զՔրիստոս մահու ընկալաք. զի մի յանձինս ապաստանիցիմք, այլ յԱստ՝ որ յարուցանէ զմեռեալս, որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ, և փրկեսցէ։ Վասնզի յուսացեալ եմ, եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վրա մեր։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Զայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի ձայնիւ իմով ընդ աղաչեցի։

արդ. Ալելուիա օրթի։

Ընթերցուած ըստ յովհաննու. (Ե. 19։)

Ցերկն մեր Տէր

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. Ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ։ Օի Հայր սիրէ զորդի, և զամ ինչ ցուցանէ նմա, զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զայնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուքդ զարմանայք։ Օի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի կենդանի առնէ։ Դէ ոչ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զՀայր. որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա։

Փառք քեզ Տէր մեր։

Աղիաւոփն ֆարոյէ ։

Ա֊ե՛ի գիշերի և՛ ի տունջևան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան ՚ետն , զոր աղաչ ։ Տէր ողորմ։
Ա֊ե՛ անկանելոյ մեզ՛ի փորձուԹի՛ն , որում՝ ոչ կարեմք հանդուրժել , զոր ։
Ա֊ե՛ անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի ահեղատենին քում զոր ։
Ա֊ե՛ առաջնորդելոյ մեզ՛ի նաւահանգիստն կեանս նոյ անվախճանից զոր ։
Ա֊ե՛ արժանի լինելոյ մեզ վերջին կոչմանն և երկնի արքայուԹե՛ զոր ։
Ա֊ե՛ Հոգւոյն հանգուցելոյ , որք Ձմարիտ և ուղիղ հաւատով՛ի քո՛ ննջեցեալն զոր ։ Յիշեա։ Նո՛ւ եւս միաբան ։ Օ՛ անձինս մեր ։ Աղօրմեաց ։

ԱղօԹ ։

ԽԱ. Ա՛ՅՆ Հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց , որ զըմահ խափանեցեր , և զսատանայ կոխեցեր , և աշխարհի կեանս պարգևեցեր ։ Ինքդ զՀոգի ծառայիս քո այսօրիկ՛ի տեղւոջ լուսոյ , և՛ ի տեղւոջ հանգստեան , ուստի՛ ի բաց մերժեալ են ամ ցաւք և տրտմուԹիք , և աշխատուԹիք և հեծուԹիք ։ Նո՛ւ ամ մեղաց առ՛ի սմանէ դործելոց եԹէ բանիւ , և կամ դործով , կի՛մնաս ծուԹե՛ , դու որպէս բարերար և մարդասէր և ողորմած ՚ետ , Թողուլ հնարհեա սմա ։ Ա֊ե՛ զի ո՛վ է մարդ , որ կեցցէ , և ոչ մեղիցէ . զի՛ դու միայն ես առանց մեղաց . և արքայուԹի՛ քո արքայուԹի յաւիտենից , որ ոչ անցանէ . և բանք քո Ձմարիտ են ։ Օ՛ի դու ես կեանք և յարուԹի՛ ամ ննջեցելոց . և քեզ վայելէ փառք իշ֊

խանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՝ ամէն։ Ի երկր։

Ի մենակալ՝ որ ած մեր, որ բարերարութիւն քոյով զաշխարհս արարեր. և ստեղծեր ըստ մարդն ի հողոյ, և եդիր զնա ի կեանս և ի փառաւորութե։ Զգուցեր զնա բարիոք պարգեւօք և առատ ողորմութիւն քոյով. և դարձեալ անդրէն առ քեզ դարձուցեր, և հանգուցեր ի հանգիստ կամաց քոց։ Ա՛ռ որոյ աղաչեմք զքեզ հայր երկնաւոր ի վերայ ամ հնձելոց, մանաւանդ որ այժմ հանգուցեալս է. ընկալ զհոգի սորա խաղաղութիւն, և հանգիր ընդ որս քո յարքայութե քում։ Ի զի զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսո հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ի առնուս փափանայ զբուրվառն ի ձեռն. և երկայ ի վերայ ննջեցելոյն։ Ի ասէն շարականն։

Քակէ ցրդ հօր՝ զորդի փառաւորեմք անլռելի. որ ինքեր յարգանդ կուսին՝ զադամայկին առեր մարմին՝ աղաւանօք ա՛ծածնին՝ անանգամական քում ծընողին. ողորմեա քո ստեղծուածոյս, յուսով ի քեզ հնձելոցս։

Երևեցար մարմնով երկրի. որ ի հօրէ անմահկնելի. ընդ հողեղինըս՝ բնակեցար ի հրեղինայց երկրպագեալդ. պաղատանօք երկնաւորաց՝ փառաբանիչ քոց հրեշտակաց. ողորմեա։

ՀՐԵՖ։

Ա՛րարիչ է և մա՛րդասէ՛ր ան՛հնա՛կալ և բա՛րեգո՛ւթ. ո՛ր գովե՛ա՛ց ի սո՛ւրբ վերհի՛՛ց տէ՛ր դատաւո՛ր արդա՛րութեան. ընդ սբրբո՛՛ց ա՛ռա՛քելո՛՛ց տէ՛ր պըսակեա՛ զմեր նը՛՛ղջեցեա՛լն. ողորմա՛՛ծ ևր ո՛՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցըն մեր նը՛՛ղջե՛՛ցելոց։

ՀՐԵՖ ՀԱՓԱ, ՊԱՅԱ ԱՍԱ։

Այս ա՛սացի՛՛ւ ի վե՛րհնա՛ւ յիսէն ա՛ւե՛ւրց իմոց. յո՛՛ւ վ երթայցե՛մ ես այսօր՝. յա՛ռաջին օթե՛վանին զոր ո՛չ գի՛տէի՛. ծո՛ղնեա՛՛ւ և ինձ քրիստո՛ս այսօր՝. յա՛ռաջի՛՛ն ձա՛նապարհ հին. և ի միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըդ քոյ՝ ծո՛ղնեա՛՛ւ ինձ։

ՄԱՂԼԱՆԱ։

Ո՛հ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ ա՛ծ, արա՛ հանդիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս հնարհեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

ՎԱՐԴ։

Ա՛ր. Ա՛ւ հանգուցեա՛լ Հոգւոյս աղաչեսցուք զիբրևիչն մեր քո՛ւ, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցե՛, և զմեզ կեցուսցէ հնարհիւ ողորմութե՛ւն իւրոյ. ամե՛նակալ տէ՛ր ա՛ծ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Է. Տէ՛ր ողորմեա՛։

ՄՂՈՒԽ։

Ո՛հ. Ո՛վ որդի՛՛ւ անո՛հնակալ և բարեգո՛ւթ՝ զթա՛ քո արարչական սիրովդ ի՛ հոգի հանգուց-

ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ն քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ քոյ եւ թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ծիս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր եւ արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց. եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Այ՝ բառնան ընծայեցեալն դառել յեկեղեցին. և՝ ճանապարհին ասեն շարականս հանգուցեալն։ Յոհ յեկեղեցւոջ այս կարգ դադարի։ Կայցէ ընդ դառնին և ընդ ուղ, կիարգն կոտորել պարտ է։

Շարական. Գկ։

Բանդ տա՛ծ որ՝ ի ծա՛ց հօր, վասըն մե՛րոյ փրկութե՛ան ի յերկինից խոնարհեցար՝. զի՛ ըզմե՛զ նորոգե՛սցես ի կեանս՝. տա՛ծ հարցո՛ն մերոց։ Որ հանգե՛ր զեա՛լ փառա՛ք հօր զարհուրացանե՛լ ըզնընջեցեալսն ի սո՛ր՝ անո՛ւնըդ քո՝. նորոգեա՛ և ըզմե՛ր նընջեցեալսն. տա՛ծ։ Ընդունդ հնութե՛անց տրտո՛ղ քո՛ և պարգևի՛չ կենդանութե՛ան. ի՛ միամանդամ գալստեանն՝ և՛ յաշխարհակա՛ն աո՛ւեսին, թողութի՛ւն շնորհեա՛ մեր նընջեցելոցն՝ տա՛ծ։ Որ նընտրե՛ր ընդ ամենի՛ հօր ծընո՛ղի իւրոյ. և՝ մարդասիրապե՛ս խընամե՛ զարարածըս. բա՛ր՝ զարարչի՛ն ընդա

յաւիտեան։ Այր ըզ՝ հնդացեալ քնաւէն մարդկան՝ նորոգիչ իւր աստուածն. և կենդանարծիծ ի կեանս անմահ։ բարձր։

Ելանէր վիմածին՝ աղբիւր յորդառատ. բարունակ ծաղկեալ այգի վայելուչ, սրովբէ հողեղէն՝ բարձանայ բանիւն տանէն անօրինութեան՝ և տաղաւար հոգւոյն. սո՛ւ ծընեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա՛ անդադար հայցմամբ։ Ընդհատել զթողութիւն մերոց պղծութեանց։ Վանիր կնքեա՛ դրախտին բանալի. քեզ բարձող, նրբմանող երկնից. սանիւր ոսկեղէն լի մանանայիւ. գաւազան ծաղկեալ յարմատոյն յեսսեայ, տաճա՛ր լուսոյ մայր՝ սո՛ւ ծընեալն ի քէն։ Յօղ քաղցրածաւալ ցանկալի զուարթնոցն. նիւթեղէնն սրովբէ. գերդ մարգրտափայլ, հիմն երկեղեցւոյ. մանրուք աղանդի ամպ՝ հովանաւոր տէր կոյս մարիամ. սո՛ւ ծընեալն։

Յանրսկրզնական ծոցոյ հօր խոնարհեալ բանիդ՝ մարմնացար ի կուսէն վասն փրկման մերոյ. աղաչեմք ըզքեզ. զնընջեցեալսըն մեր ի քէդ ուղիղ հաստատել յիշեա՛ տէ՛ր յօրժամ գան թագաւորութեամբդ քո։ Ընդխաչեալ քաղցրութեամբդ ոդիդ այ՝. հանեցար բառնալ ըզմեղս աշխարհի. քո խաչելութեամբն. աղաչեմք ըզքեզ. զնընջեցեալսըն մեր ի քէդ։ Ամենատրանկան մահուամբ քո լուծեր զերկնու-

նըս մահու՝. և արժանի արարեր՝ Թողութեան
յանցանաց քոյոց. զոր արեամբ. աղաչեմք զըզ-
քեզ. զընկերեցեալսըն մեր ի քեզ։ Որ փոխա-
նակ մեղաւորաց ըզՄեռանիլ յանձն առեր ի-
ջանելովի դժոխսըս փըրկեցեր ի մեղսամահ բան-
տէն ըզգերեալսըն. աղաչեմք ըզքեզ։ Նաբե-
բանեմք զանապատ քո զմարգասիրութիւդ. որ ե-
լեքօրեայ յարուցեալ զկենդանութի պարգեւե-
ցեր աշխարհի. աղաչեմք ըզքեզ. զընկերեցեալ
սըն մեր ի քեզ ուղիղ հաւա։

Այլ ի լուսոյ զմեզ՝ լուսաւորեա. որ փա-
ռաք հօր՝ հանդերձեալ ես գալ ի դատել զեր-
կիր. արժանաւորեա և մեզ ըզսիրելեացն՝ անձառ՝ խոստմանց՝ քոց ընդ արբս քո։
Հօր և հոգւոյ համագոյակից. ի տիեզերա-
կան ահեղ աւետիսն. արժանաւորեա և զմեր ընկերն։ Որպէսի և երկրի արդար դատա-
ւոր. յորժամ հատուցանես ընտ գործոց իւ-
րաքանչիւրոց. արժանաւորեա և զմեր ընկերեցեալսըն։

Որ արարիչդ ես հրեշտակաց և հոգեղինաց. և մըշտընջենաւոր՝ փառաբանիս ի բանակս
պաշտօնեից քոց. զոր և քեզ հայցեմք զթողու-
թիւն մըք թողուցանես ընկերեցելոց մերոց։ Որ ի յերկրի երևեցար՝ և ընդ մարդկան ըզրնակեցար.
և անմահութիւն պարգևեցեր մեզ մահ-

ցեղացս՝ ի քէն։ Յորժամ նըստիս յանթառ փառաց դատողական ի շահանուէրէ, և փառաւորես առ ի քէն փառաք ըզգիտնս արեան քոյ տէր՝ ի քէն։

Ո՛ր անբաւ քո մարդա՛ սիրուէրըդ՝ զքեզ թացար յարգըս մարդկան. ծընա՛ր ի կուսէն. ըզծընեա՛ լս՝ որ աւազանաւն ըզնըջեցեալըն ընկերեալ ընդ սուրբըս քո՛ հանգո՛ թաւդաւոր յաւիտենից։ Ո՛ր ի վերայ խաչին զհնա՛ր որպէս գառն՝ և զմարմինն և զարիւնդ քո բաշխեցեր ի փրկութի՛ւն աշխարհի. զհաղորդեա՛ լս մարմնոյ քո և արեան. ըզնըջեա՛։ Ո՛ր ըստ նըմանութեան մահու քո տրնկակի՛ց արարեր. և երկնից արքայութեըդ ժառանգորդ լինե՛լ խոստացար՝ զհաւատացեա՛ լս գաղըստեան քո տէր. ըզ։

Ա՛ստ ապա սկսի սաղմոս ձ։

ԽԲ. Աբանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան նէն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։

ԽԳ. Որպէս սիրելի են յարկք քո, տէր զօրութեց. ցանկայ և փափաքէ անձն իմ՝ ի գաւիթս քո։ Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ Աստ կենդանի։

Վանզի Ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ զբոյն, ուր դիցէ զձագս իւր։

Աղեղան քո ՚ի զօրութեանց, Թագաւոր իմ և Աստուած իմ։

Արդարք ամենեցուն, որ բնակեալ էն ՚ի տան Տեառն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։

Արդարեալ է այր, որոյ օգնութիւն իւր ՚ի քէն է. եւ ելից ՚ի մտի իւրում ՚ի հովտէս տրամութեան ՚ի տեղւոջ յորում ուխտեաց։

Օ՜ օրհնութեան ստացող, որ զօրէնս դնէ. դնասցէ նա ՚ի զօրութեան ՚ի զօրութեան, և երեւեսցի Աստուած հրեշտակաց ՚ի սիոն։

Տէր Աստուած զօրութեաց, լուր աղօթից իմոց. ունկնդիր լեր Աստուած Յակոբայ։

Ընդունելի եւս դու, Տէր մեր. տեսս Աստուած, և նայեսցես երեսս օծելոյ քոյ։

Ա՜ման զի լաւ է ինձ՝ մի օր ՚ի գաւիթս քո քան զհազարս։

Ընտրեցի ընդ աղբ գալ ՚ի տան Աստուծոյ, առաւել քան զբնականալ ՚ի յարկս մեղաւորաց։

Օ՜ողորմութեան և զգչմարտութեան սիրէ Տէր Աստուած. շնորհս և զփառս տացէ։

Տէր ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր յայնցանէ, որ գնան յամբծութեան։

Տէր Աստուած զօրութեաց, երանեալ է այր՝ որ յուսայ ՚ի քեզ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Պողոսի առաքելոյն ՚ի Թեսաղոնիկեացւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս։ (գ. 12։)

Ո՛ եղբարք, եղբարբը, եթէ տգիտաբ իցէք մի նրմնջեցեալոցն. զի մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն, որոց ոչ գոյ յոյս։ Արդ եթէ հաւատամք եթէ յարեաւ Տէր և յարեաւ, նոյնպէս և Աստուած զնոնջեցեալսն ՚ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ նմա։ Քանզի զայս ասեմք

ան բանիւ, եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնա-
ցեալք, ՚ի գալստեանն տեառն ոչ ժամանեմք ննջե-
ցելոցն։ Ո՛չ ի ննջեցեան տեր հրամանաւ ՚ի ձայն
հրեշտակապետի և ՚ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկինից.
և մեռեալք ՚ի քրիստոս յարիցեն յառաջագոյն։ Ա-
պա և մեք, որ կենդանւոյն մնացեալ եղեմք,
նոքօքն հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ
առաջ տեառն յօդս. և այնպէս յաւէտ ժամ ընդ
տեառն լինիցիմք։ Ա՛յսուհետև միխթարեցէք զի-
միմեանս բանիւքս այսոքիւք։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Յարձր առնեմ զքեզ, տէր, զի ընկալար զիս.
և ոչ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս։

տէ. Ա՛լէլուիա օրթի։

Ա՛ւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԴ. 2Դ։)

Տէրն մեր յիս քո ասէ.

Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցո-
րենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն
կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս
առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և
որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ,
՚ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Ա-
թէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր
եմն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ
ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ։
Փառք քեզ տէր յաղ մեր։

Վ՚ԱՐԴՂ։

տէ. Աչս ևս խաղաղուէ զնոր աղաչեսցուք։
Տէր ողորմեաւ։

Ա՛ն հրաժարեցոյ անձանց ննջեցելոց ՚ի քո զնո-
Ա՛ն ոք լքին զապականացու կենցաղս, և հե-

տևեցան ՚ի վերնակն երկնաւոր առ քո արքայն երկնից, զնոր ։

Ա՝ծ քաւութիւն մեղաց և թողութիւն յանցանաց սորա, և մեր ամենեցուն, զնոր ։

Ա՝ծ առաջնորդելոյ սմա յանստուերս յօթևանն, զոր պատրաստեաց ՚ի տան հօր իւրոյ միածին որդին, զնոր ։

Ա՝ծ լսելոյ սմա զձայն կենսարար վճռոյն, և վերանալոյ ընդ առաջ վերկելին, զնոր ։

Ա՝ծ արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն զնոր ։

Օ՜ողորմելին ՚ի, և զարքայութիւնն երկնից, և զթողութիւն մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգուցեալոյս և մեր ամենեցուն, զնոր ։

Ա՝ծ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ՚ի հովուղ հաւատով ՚ի քո ննջեցին, զնոր ։

Այս ևս միասին ։ Օ՜անձինս մեր ։ Աղօթեաց ։

Ա՛ղՒՒ ։

ԽԴ. Աղ թագաւորդ ես յաւիտենից և ևս. որ առնես զնոմ ինչ առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանամք. որ զնոմ ինչ ՚ի բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան. ընկալ զհոգի ծառայիս քո այսօրիկ. և հանգիր ընդ նոսա քո, որք ՚ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ. ընկալ զսա ընդ արդարս քո, և ՚ի խորանս զքեզ սիրողաց քոյոց կեցո զսա։ Այս եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա, բանիւ կամ գործով կամ մտածութբ, դու որպէս բարերար և մարդասէր և ողորմած ած, Թողութիւն շնորհեա սմա. և զմեր ամենեցուն էլս յաշխարհէս խաղաղութբ աջողեա, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեդ։ Օ՜ և մեք արժանի լիցուք յամ ժամ գոհանալով

փառաւորել զՀայր և զորդի և զՍուրբ Հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Խաղաղութիւն ամէն։ Ի Յերկրէ։

Վեհած և մարդասէր Տէր, հանպատրաստ զՀոգի ծառայիս քո այսօրիկ յօթևանս արդարոց. և զմեր կատարումն քրիստոնէութեանս առանց մեղաց պարգևեա, պահելով յայր քանս և՛ի գործս բարութեան. հնարհաւք և մարդասիրութիւն Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի քոյ, որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Ա՛ստ ասէն ղարաքան։

Ո՞սա օրհնաբերն մանկտի ընծայեցար ի տաճարին. զի ըզպատարիսնըս մարդկային ընծայեցես հոգ ի յերկինս. խընդրուածովք սուրբ ծերունւոյն՝ քան ի կայից արձակելոյն. ողորմեա քո՝ առեղծուածոյս, յիւսով ի քեզ նընջեցեալոյս։

Ա՛ռաքեալք հրեղինաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց՝ ըզրջեցար անձրինաբար կրեցեր ըզ կիրըս մարդկաբար՝ որ վասըն մեր զայս անձինսդ ի յանձն առեր խոնարհութեամբ՝ ողոր։

Ա՛րէ։

Յորժամ գրեա՛լքըն կա՛տարի՛ն որ զայնմ աւուր մեզ սա՛տմեցին՝ մարգարէ՛ց բանքը՛ն յարգի՛ն առաքեալոյն վը՛ճաբին՝ ողորմա՛ծ տեր ո՛ղորմեա՛ հոգւոցըն մեր նը՛նջե՛ցելոց։

Լռեք կռիւս, ըսաւ ասաւ։

Այն՝ որ ես հաւատացի յօր վախճանի իմոյ՝ լսելոյ ձեզ ոգորութիւն և աշխատութիւն. սիրելոյ զի խոնարհեցաւ յիս. և ոսկերք իմ ցնծացեն՝ ծագեսցի և ինձ քրիստոնս այսօր. յառաջին ձանձանալոցն էին. և ի միւսանգամ գալստեան նորա քոյ՝ ծագեսցի և ինձ։

Աղաչանք։

Հոգւոյ հանգուցելոցս, քո ասծ, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանացդ։

Ընդունելութիւն։

Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զիրիկէն մեր քո, զի զսա ընդ արդարոն դասեա ցե, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեանդ իւրոյ. ամենակալ տէր ասծ մեր կեցի և ողորմեա։

Ի. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Տէր ողորմի այ անօսխակալ և բարեգութեան, զթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեանդ քո, արա արժանի ողորմութեանդ, քաւութեան և թողութեան մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սբս քո յայգակողման դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ անհնեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ա՜ս ապա բառնան զնոյնէնեան գագաղաս, գանել
ի գերեզմանն. և ի ճանապարհին ասեն ցմբէնդն ի
բան։ Գ՚ես չէ 121։

Ղպա օրհնութ յոշնանա։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի.
լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի ի-
մում։

Բեր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ի խորս
ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ի վե-
րայ իմ. և ասացի, Թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց։

Արդ իցէ Թէ յաւելից Հայել ի տաճար սուրբ
քո. զի հեղուն զինև ջուրք մինչև յանձն իմ.
և անդունդք անհնաբինք պաշարեցին զիս։

Ամուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց. իջի
ես ի խորս երկրի, և տեսի զինիգս նորա, զի
էին ոչ աղիք յաւիտենից. և ելցէն յապա-
կանութենէ կեանք իմ։

Ցո քեզ, Տէր Տէր իմ, ի նուաղել անձին իմոյ
կարդացի, և գքեզ Տէր յիշեցի. և մտցեն ա-
ղօթք իմ ի տաճար սո քո։

Օ՚ի ոյք պահեին զունայնութիւն և զսուտ, յողոր-
մութենէ իւրեանց մերժեցան։

Ա՚ս ես ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց
քեզ. մատուցից պատարագս Տէր, և կատա-
րեցից զուխտ իմ ի փրկութենէ։

Ի՛ս ՂԻՒԴ ասէն ՂաբաՀամ. ԴԶ։

Տեսեալ ըղբեզ մանո՛ւկ լա՛ւծաւ. և զբ֊ժո՛խոց սաբեաւ զո՛ղա՛յկն. որ ըզմա՛հ մա֊հովՀ՛ա՛մ ծա՛նուցեր մե՛ղ։ Որ հնգե֊լըզ քո՛ սբ՛՛ըռ֊վ ծա՛նուցար քո՛ արա՛֊րա՛՛ծո֊ց. որ կ՛ուզ և՛՛ եՀՀ՛՛ա՛՛մ և զդ աւետբե՛ած։ Հովանացեալ սուրբ հնգե֊ցին ի վերայ քո՛ սուրբ կո՛յս մարբ՛՛ա՛մ. որ ծընա՛ր մա՛՛ըմնովՀ՛՛ա՛՛մ վ՛՛ ըզաման աստըե֊ած։

Որ փառո՛ք հօր հանդերձեալ քե֊ս գա֊լ ի դատե՛լ ըերկիր. արբ՛գա֊կն ար֊գա֊րե֊թեան. զի՛ ըզհողեղէն ըզծու֊թի՛ւնըս մեր վերաձե՛ալ նո՛րո֊գէ֊սցես ի կեանս. ընդ ա՛ջմ֊ քո՛ տէր աւ տըւած հա՛՛ ըզըն ը մերոց։ Որ աստուածայ֊ին բարկութեամբըզդ դատի՛ս ըզհընացեա֊լըն մեղօք լ՛ուսատու տո՛ւ զերբայ. լ՛ուսաւորեա՛ և ընդունը ըզնըզնջե֊ցեալն անձնաւելի աստուա֊ծայինն լ՛ուսովդ. ընդ ա՛ջմ֊։ Որ նըստիս ի վերայ բանզմաւեայ քե՛րո֊վբէ՛ե֊ց, Թագաւո՛ր խաղաղութեան. հանդո՛ւ և ընդունը ըզնըզնջե֊ցեալն ի վերինըզ քո՛ ե՛րուսաղէ՛մ. ընդ ա՛ջմ֊։ Որ յա՛ւիտ՛՛ենական հայրեն՛՛ի՛՛ կանա֊չ ընդ հօր փառակից կենդանո՛ւն յա՛՛ւիտե՛նից, և իշ֊խանութեամբ դատե՛ զամենայն արարածս. ո՛ր հընա՛՛ր՛՛ծ֊ցեր. և բարձր արարչո՛՛ւ֊թ ըզնա

յայնհետեւն։ Ապա՝ ինձ հայցեմք ի քէն՝ զի հոգեղէն կենդանութիւնդ. ազատանօք սուրբ աստուածային ծնեալն. արա՛ արժանի եւ ըզմեզ ընդունելոցդ սուրբ մարմնոյդ եւ յերկնային քո սուրբ արեանդ աստիճանել։ Եւ ընդ վերին զօրութեանդ մեզ մարդս սուրբ զերծուցանել։

Բանզի քանզի վերադունելոցդ հոյլքդ՝ յոգեղեղ ախորժ է մեզ զանազանել. երգս անեւաւ մատուցանեն զերամբ ըշտակեանցդ զերանելիսն զհոգեգործեն հրեշտակունս. քերովբէ ի մէնջ նուիրեալ. որ ծընանր տըղայաբար՝ եւ վերածեր զազգիս մարդկան՝ հօր յորդեգրութեան. ազատանօք հայցեմք ի քէն. ընդունելոցդ մեզ ընդ սոյրըս քո՝ հանգոյն։ Պահպանեալ գովեն ըզքեզ գերապայծառ դասքն հոգեղինաց. հեզաբար թեւանպարիլ սահրանակեալ ծածկեն ըզքեզ մեզ յայհ վառաց քոց՝ քեզ ի մէնջ նուիրեալ։ Ոչնչին եմք մեք երբ զմըզբ քեզ բանբունական ձայնիւ զոգըս հոգեւորս առքըզլով քեզ պատարագ անկի կրնդրկիս զոր մուռս եւ զհալուէս. քեզ ի մէնջ նուիրեալ։

Յորժամ հարկանեն վարդապետեանքն քոյ տեր՝ յայնժամ զարհուրեալ դողան արարածք ի յահէ քումէ. ազատեմք ըզքեզ փրկիչ։ Հանգոյն եւ ըզմեզ ընդունելոցդ ընդ

սուրբըս քո. որ միայնդ ես բազմամղըմ։ Յաւհարեկ լուսոյ ծագմանդ քո տէր. ցընծայն դասք առաքելոցն և վերայ լուսեղէն ամպն պոյն. աղաչեմք զըզ։ Ընծայակալ բազմագութ ողորմած տէր. մի առներ զըզ մեղուցեալըս յաջ հայեցիլն աւուրն. որ միայնդ։

Պանդխտ զքեզ օրհնեն իշխանութիւնքն երկնից թագաւոր փառաց, անմեռնակալ ամենակարող. Թող զըմեղըս մեր նընջեցեալոցն. և հանգո՛ւ ի խորանի քումի յանբծյական ի հանգըստեան։ Որ ի նախնումն զըմարգարէն մովսէս լուսաւորեցեր աստուածայինն փառօք՝ տեսլեամբ աստուածութեանդըդ քոյ. լուսաւորեա և զըմեր ըզնընջեցեալսն. և հանգո՛ւ ի խորանի։ Յարեխծուածութեամբ սուրբ աստուածածնիդ ծընողի և մօր քոյ լիշեա զգիսս աբեաններ քոյ տէր. և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտերմտուն ի կեանսդ. ի յաբեքեայսն ի հանգըստեան։

Փառըք քեզ հայր՝ որ կենարարդ ես մարմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց. ընկալ՛ զօրհնութիւնս քանիդ հոգիս յանմահականն քո հանգիստ։ Արդասիրի՝ հօր որդի. որ պատկերանկիր և ըզեր հոգեղինացս և խաչեցար. ընկալ՛ զօրհնութիւնս։ Ամենազօր սուրբ հոգի. որ անդադրիչ ես հեղեալ՝ և մըխիթարիչ հոգւոց՝ ընկալ՛ զօրհնութիւնս։

Ի հանդէս առ քո տէր՝ ուր ամենայն սուրբքն քո հանդչին. հանգո՛ զՀոգիս ծառայիցդ քոց. ընդ սուրբսըս հանգո՛ մարդասէր։ Ո՛հո ամաւթած ո՛ր ելցէ՛ր ի դըժոխս՝ զի ըկնկնըս մա՛ հո՛ւ լուծեր. ըզկապեա՛լսն արձակեցեր. և զՀոգիս ծառայիցդ քոց ընդ Ի՛նդ հո՛գւոցն՝ արդա՛ր ըս՛ց կատարեալ՛ց, և զՀոգիս ծառայիցդ քոց՝ ընդ սուրբսըս հանգո՛ մարդասէր։

Այ՛ս հասեալ՛ է պատշաճաւոր պեղէ ինչ՝ դադարեցուցանելն ընկճեցեալս, և հանգիստ առնելն. և ասէն նախ.

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա.

Օ՛ Աստուածածին իմ ուղի՛ղ արա ինձ ըստ բանի քո՛ւմ. և մի՛ տիրեսցեն ինձ ա՛մ մեղք։

Փրկեա՛ զիս ի զըպարտուէ՛ մարդկան, և պա՛հեցից զպատուիրանս քո։

արէ՛. Ա՛լէլուիա օրթի։

Ա՛ւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԱ՛. 25։)

Տէրն մեր յի՛ք քո

Յայմ ժամանակի պատասխանի՛ եաւ և ասէ. գո՛հանամ զքե՛զ Հայր, տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և՛ ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Ա՛յո՛ Հայր, զի այսպէս հաճո՛յ եղե՛ւ առաջի քո. ա՛մ ինչ տուա՛ւ ինձ՛ ի հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ուր որդին կամիցի յայտնել։ Լսկայք առ իս ա՛մ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հան-

գուցից զձեզ։ Ա՛զէք զլուծ իմ՝ ի ձեզ, և ու-
սարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ,
և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ
իմ՝ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրագոյ է։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Ի՝ ասէն ղարաքան։

Վեհանք ի կենաց լոյս ի լուսոյ. որ ընտեղ-
ծեր զմեզ ի հողոյ. նուրագեցեր գաղձեաւ կըր-
կին ծնընդեամբ՝ սրբըոյ աւազանին՝. զոր կե-
ցուցեր շնորհիւ՝ քոյին ի մանուանէն այն ա-
ռաջին՝. ի յօթեւելասս հօր՝ քո լուսոյ՝ ընդնըդ-
ջեցեալըս՝ մեր հանգոյ։

Նոգւով լըցեր զմարդն առաջին. զոր կնքու-
սեալ խաբմամբ չարին՝. ընդնոյն հոգի՝ բանիւ
քոյին հեղեր յոգիս մեր վերըստին՝. նա՛ւին հո-
գւով սուրբ և բարի առաջնորդեա հոգւոյ սո-
բին՝. ի յօթեւելասս։

Ի՛ վերի՛ն երու՛սաղէ՛մ ի բնակարա-
նըս հրե՛շտակաց. ու՛ր էնո՛վք և հե՛-
ղիա՛ս կա՛ն ծերացեա՛լք. ա՛ղա՛ ընակե՛ըզ ի
դրախտի՛ն եդե՛մակա՛ն՝ պա՛յծառացեա՛լ
արժա՛նապէս ո՛ղորմա՛ծ տէր ո՛՛ղորմեա՛
Նո՛ւագըն մեր նը՛նջե՛ցելոց։

Լինէ կախս, պայս ասա։

Ի՛ մտնե՛ա՛ս իմ զարթնո՛ւցին զիս՝ պա-
հանջո՛՛ղք հոգւոյ իմոյ՝. տանեկե՛՛ն զիս

Ձանապարհ հեռաւոր զոր ոչ՝ գիտեի՝ օգնեա՛ւ և ինձ քրիստոս այսօր՝ յաւուրսն Ձանձապարհին. և ի միւսանգամ գալստեան՝ նորդ քոյ՝ ծգնեա՛ւ ինձ։

Ա՛ղաւնի։

ԽԵ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ՚արդ։

սբ։ Ա՛ւ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զիրկիչն մեր քո՛ւ, զի զսա ընդ արդարոն դասեա՛ց՝ և մեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՛ւն իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Ք. Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ղօթք։

ԽԵ. Ա՛ւ ողորմի՛ւդ անսխալական և բարեգութի՛ւն, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ւն քո, արա՛ արժան նի ողորմութե՛ւն, քաւութե՛ւն և թողութե՛ւն մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ն ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Ո՛վ դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութե՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ա՛ստ բառնան զնոքեցեալն, և առեալ փանին զին-
քն ՚ի գերեզմանն, ուր նաղելոցն էն: Այս ՚ի ձանա-
պարհին ասեն ղարաքան. Դջ:

Համամնակ գարձի իմոյ ես հաս ի յերկիր. ա-
րդ տէր ընկալ զգծառայս քո. և հոգի՞ քո
բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ:
Այոստովանող հոգիս. որ ելից զունայնութե՛
ընթացս աշխարհի. արդ տէր՝ Ի՛ վերջնումն
աւուր մեծի յարժամ առնիս այցելութիւն՝
քոյոց սիրուղաց. յայնժամ խնայեա՛ ի ծառայս
քո. և հոգի՞:

Այս ասեն այլ ևս ղարաքանս հանգոպեան: Այս հա-
սեալ ՚ի պեղի նաղմանն, դնեն գնեռեսն յերդ գերեզ-
մանին, և ասեն ղարաքան. Դջ:

Վերձեցայ ես ի գոհութիւն գերեզմանին՝ և
եհաս ինձ ժա՛ մահակ մի՛ տանեի՛ լ ի յար-
գանդ երկրի. յորմէ ստե՛ղծեալ եմք ամե՛նե-
քեան. բա՛ժիչկ խմաստնոյն և Հարատարապետ.
բարձրեալ գՀնգուտ իմ գՀի՛ւանդութիւն. ա՛
բարող և յո՛յս փրկութեան մերոյ: Այղի-
ցի՛ ձեռն քո պահպանող անձին իմոյ. և՛ ա՛ջ
քո բարի առաջնորդեսցէ՛ ինձ ի՛ յարդարու-
թիւն. բա՛ժիչկ: Խնդրեսցես առ իս ընդհա՛ւ
մարդասիրութեանդ. և՛ յաղթե՛ իջիր գՀ-
նաց լուսացեալ զմեղս անձին իմոյ. բա՛ժիչկ: Ա՛ն-

ցկ՝ անձն իմ ծրհնեսցէ ընդքեզ՝ . զամենայն՝ աւուրըս կենացս իմոց . և առ քեզ ապա՝ վերնիմ հանիւթ բանասիրը հօտի . զարձս զմնըլըեալս ի հօտ քո քրիստոս . բըժիշկ :

Ընդակիզեն աստուածածնական սկիզբն արարչութեան ի հնոյ ստեղծիչըդ զմարդն առաջին . գործել և պահիլ յանպատուամ ի կենանս . իսկ ի ստուգագանել հրամանին քո տէր . ըզվըճիռս մահու ի վերայ եղեալ . հող կիր անդրէն և ի հող դարձցիս . և այժմ աղաչեմք զտեղծողդ՝ ամենից . ընկալ և հանդո զհրաժարեալ հոգիս . յեօթնանաստեղեան լուսեղէն խորանս՝ ուր ժողովքն են սըրբոցն ի խաղաղութեան . հոգւով հեզութեամբ յերկնից բարութիւնս՝ ակն եղեալ քո անպիտանացան . զերկեղական յարմար շինուածոյս քակտումն . իմաստունըս՝ ի մարեցայ ի յաւետ՝ մեղաց որ ընկըղմեցայ՝ . և այժմ աղաչեմք :

Ակնածութեամբ խոստովանիմք զքեզ տէր ամենակալ՝ զի ոչ ոք ի մարդկանէ ըստ ամենայնի անարատ՝ և անմեղ՝ ի մեղաց . զի ամենայն ոք ի մեղս ծնեալ՝ և ի մեղս ապրեալ՝ . և ի մեղս մեռեալ՝ . զի ամենայն ոք ի մեղս ծնեալ՝ և ի մեղս ապրեալ՝

Ա֛ման պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զնոր ։
Ա֛ման պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազոր աջոյն իւրոյ զնոր ։
Ա֛ման խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զնոր ։
Ա֛ման հոգւոյն հանգուցելոց, որք ձեմարիա՛ և ուղիղ հաւատով ի՛քա՛ննջեցին, զնոր ։ Յիշ ։
Յե՛ս և միաբան ։ Օ֛անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։

Աղօթ ։

ԽԴ. Ա֛ստուած յոյս ամենեցուն, որ նստիս յաթոռս քերովբեականս, և երկրպագիս ի՛ սրբոց հրեշտակապետաց. և ընդունիս զաղաչանս մարդկան, և գթաս ի՛ հոգիս հանգուցելոց՝ հաւատացելոց ամենամբ երրորդութեդ. զձառայս քո, զոր այժմ առ քեզ կոչեցեր՝ արժանի արա ողորմութե՛ քումմ. և զնա՛ մեզս, զոր գործեալ է սորա, թողեալս ամա զկամսն և զակամսն ։ Յե՛ս զհոգի սորա ընկալ խաղաղութե՛ յարքայութե՛ն երկնից ընդ սո՛ս քո. և զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զհայր և զորդի և զսո՛ր հոգիդ այժմ և միշտ։

Յաղագս թե՛ ամէն ։ Ա֛յլ երկր ։

Ա֛ե՛ս ձեր ա՛ծ մեր, որ բնակեալդ ես ի՛ յերկինս, և բարեբանիս երեքսրբեան օրհնեքդութե՛ն, և քաղցրութե՛ քո խնամես զնա՛ս արարածս ։ Ա֛ր ընտրեցեր քեզ յա՛ս ազգաց ժողովուրդ՛ս՛ր, փառաւորել զանուն քո՛ս՛ր. և խոստացար տալ զհանգիստն անանց բարութե՛ն, սիրողացն զքեզ ։ Ա֛ընկալ՛ ձեր զհոգի ծառայիս քո այսորիկ ընդ սո՛ս քո, որք յաւիտենից հաձոյ եղեն քեզ. և զնա՛ յանցանս սորա, զոր յանցեալ է առա-

ջի քո, թո՛ղ սմա ողորմութիւ՛ քոյ. և ազատեա՛ զՀոգի սորա յանմաքուր գործոց, և՛ ի կապա-նայ մեղաց, և հանգո՛ւ՛ ի դասս սրբ քոց: Այս-ը զմեզ արժանի՛ արա փառաւորել զՀայր և զորդի և զՍո՛ր Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտ:

Այս ասպա ասէն սաղմոս Ճ՛ժ՛ղ. ի վերայ գերեզմանին:

ՀՅ. Պահպան անձն իմ՛ ի հանգիստ քո. զի՛ որ կո-չեաց զքեզ:

ՀՆ. Այրեցի, զի լուիցէ՛ որ զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:

Շ՛ ըջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժո-հոց գտին զիս:

Ո՛ նեղութի՛ և զանձկութիւն գտի, և զանուն տէն կարդացի:

Ա՛ որ փրկեա՛ զանձն իմ. ողորմած և արդար է՛ որ տէ՛ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս որ:

Այս խոնարհ եղէ, և որ կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ՛ ի հանգիստ քո, զի՛ որ կոչեաց զքեզ:

Փրկեաց զանձն իմ՛ ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ՛ ի գայթակղու-թէ. Հաճոյ եղէց առաջի տէն յերկրին կենդանեաց:

Ա՛ լէլուիա, ալէլուիա:

Պօղոսի առաքելոյն՝ ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթեր-ցուածս: (ԺԵ. 12:)

Ա՛ յսպա եղեալ քո՛ քարոզի, թէ՝ ի մեռելոց յա-րուցեալ է, զի՛ արդ ասէն ոմանք՝ ի ձէնջ՝ եթէ յարուցի՛ մեռելոց չիք, Այլ եթէ յարուցի՛ մե-

ռելոց չիք, ապա և քո չէ յարուցեալ։ Այլ եթէ քո չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւն մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր. և գտանիմք սուտ վկայք ՚ի Աստուծոյ, զի վկայեցաք զՆա թէ յարոյց զքո. զոր ոչն արդեօք յարոյց, եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն։ Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն, ապա և քո չէ յարուցեալ. և եթէ քո չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են հաւատք ձեր. և տակաւին ՚ի նմին մեղս կայք։ Իսկ արդ որք ննջեցեալքն ՚ի քո, կորեա՛ն արդեօք. եթէ այսու կեանսդ միայն յուսացեալ եմք ՚ի քո, ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ։ Այլ արդ քո յարուցեալ է ՚ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց։ Վասն զի մարդով եղև մահ, և մարդով յարութիւն մեռելոց. որպէս ադամն ամենեքեան կ՚ենդանասցին, նոյնպէս և քրիստոսն ամենեքեան կենդանասցին, իւրաքանչիւր ի կարգի. նախ քո, և ապա քրիստոսեանք ՚ի գալստեան նորա. և ապա կատարած։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, որ։ Ալելուիա օրթի։

Ի-եսուան ըսա յովհաննու. (Ե. 24։)

Տէրն մեր յո՛ քո ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեհանան յաւիտենական. և ՚ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ, և արդէն իսկ է. յորժամ մե-

ռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն այ . և որք լսիցեն , կեցցեն : Օ՛ի որպէս հայրը ունի կեանս յանձին իւրում՝ նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում, և իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել . և զի որդի մարդոյ է , ընդ այն զի զարմանայք : Օ՛ի եկեսցէ ժամանակ, յորում ամենեքեան՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն՝ լսիցեն ձայնի նորա , և եկեսցեն արտաքս . որոց բարիս գործեալ իցէ , ՚ի յարուն կենաց . և որոց զչար արարեալ , ՚ի յարութիւն դատաստանաց : Ես կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ . այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն իմ արդար է . զի ոչ խնդրեմ զկամն իմ, այլ զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս :

Աւրհնաբանն Տրոզէ :

Ա՛ման գտանելոյ մեզ զչնորհս և զողորմութիւն ՚ի բարերար Տեառնէ մերմէ զնոր : Տէր ողորմեա :

Ա՛ման փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտուէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի զնոր աղ :

Ա՛ման Տամ անձանց քրիստոնէից , և տանց հաւատացելոց զնոր աղ :

Ա՛ման որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փոսփոս քնաւ կեալ են՝ որ հարքն մեր զնոր աղ :

Ա՛ման որք սաղմոսիւք և օրհնութիւք կատարեն զնոր ժամանակս կենաց իւրեանց զնոր աղ :

Ա՛ման Հոգւոյն Սանգուցելոց , որք Ձնմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քն հնջեցին, զնոր : Տիէ՛ր ողորմեա :

Ա՛ման մերոց : Ողորմեաց :

Աղօթք :

Տ՛Ր. Աստուած Հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց. որ ես կենդանեաց և յարուն մեռելոց . տուիչ

ես բարեաց, և մխիթարիչ ամ վշտացեալոց. և քաղցը արութիդ քո աւետարանութեն և ամ հնձեցեալոց, զոր ժողովեցեր Հշմարտութիդ քո 'ի կոչումն հաւատոց. և խոստացար հաւատացեալոց քոց զհանդիստն յաւիտենական կենացն անվախձանից. Վանզի հրամայեցեր նախաՀօրն մերում զամմահական զկեանսն, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ամ ձեռակերտաց քոց. և 'ի ձեռն յանցանացն նորա կոչեցեր յերկիր՝ ուստի առաւ: Նա դարձեալ խոստացար 'ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ դալստեան յաշխարՀս, մանաւանդ խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և ասացեր ամենակարող և Հզօր բանիւդ քո, եթէ եկայք առ խա ամ աշխատեալք և բեռնաւորք. և ես Հանգուցից զձեզ: Հանգի, որ ամ մեր, զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ 'ի ձեռն բանիդ այդորիկ. և զրեա զնա 'ի գիր հանգըստեան փառաւոր աքսայուե քո. և պարգեւեա սմա մնան և բաժին 'ի խորանդ յաւիտենից: Նա եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա 'ի յանցանս յաշխարՀիս այսորիկ, անվախձան բանիւդ քո թողութի ՀնարՀեա սմա, և յամ մեղաց և 'ի մնոտի խաբէութեց զՀոգի սորա ազատեա, և ընկալ 'ի հանգիստ քո: Նա գնամ ժողովուրդս քո օրՀնեա. զի 'ի բերանոյ ամ արարածոց փառաւորի անք երկրորդութիդ այժմ և միշտ:

Խաղաղութի ամէն: Ա. Յ երկր:

Ա. Ըդ խնդրեմք 'ի քէն, Թագաւոր Թագաւորաց և Տէր տերանց, յորժամ դաս քէն, և երևիս մեծութիք քով, գունդք Հրեշտակաց և զօրութիքն առաջի քո ընթանան. դաս Հիացմամբ, և ձայնիս փողով զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես զգլորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն: Դաս

բոցով, և դատիս անշէջ հրով. ծագեա՛ ի վե-
րուստ յարևելից կողմանէ, և՛ որ խաչն առաջի
քո. յայտնեալ երևիս երկրի, և հատուցանես
իւրաքանչիւր ումեք: Լանկին դալուԹիւք. կար-
գին աԹոռք. լինի ահեղ դատաստան. դնին
կշիռք արդարուԹ, և ընդունի իւրաքանչիւր ոք
ըստ գործոց իւրոց: Ոչ կայքն պահկին ըստ ձըգ-
նուԹեան, մեղաւորքն ըստ տանջանացն. դատիս
զիաչեցողսն, տանջես զմեղաւորսն, պահպահես
զուրացողսն: Յայնժամ յայտնին կառք հրե-
ղէնք յերկինից, լինի ձայն փողոյ մեծի, ընԹա-
նան զօրուԹիք, սարսափին հրեշտակք, փայ-
լատակէ հուր, խաւարի արեգական և լուսին.
ԹօԹափիին աստեղք, խառնակին ամպք, ցա-
մաքի ծով, հիանան արարածք ամ: Ոչ բահա-
նան բարիքն, և ոգեան չարքն. բերկրին երկրք.
պագուքն քեզ, և հառաչեն ուրացողքն. պըր-
սակքն յայտնին, և կուսանքն խնդան: Ոչ գա-
դաստան զարդարի, և խմաստուն կուսանքն պատ-
րաստ մնանին Ձրագունք վառեալք: Խակ յի-
մար կուսանքն դատարկացեալք, Ձրագք ան-
ցեալք, գլուխք խոնարհեալք, սիրտք տըրտ-
մեալք, Հալածին ի ձայնէ փեսային, որ ասէ՝
Եթէ ոչ գիտեմ զձեզ: Խնդան աջակողմանքն,
և լան ձախակողմանքն. խայտան օդիքն, և
մեծին այծիքն յերեսաց քոց ահ. լայն պայ-
ծառանայ, և խաւարն նուազի. գժոխք ազա-
գակին, և սատանայ յամօԹ լինի. ցանկուԹիւնն
անցանէ, և որդնն ոչ մեռանի: Յայնժամ բա-
րեբար և մարդասէր ած, յորժամ այս ամ
կարգի ի քումդ մեծուԹիդ և ի զօրուԹիդ,
յիշեա՛ զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ. դասա-
ւորեա՛, և պայծառացո՛ ընդ սըն քո յարքայու-
ԹիդՀ երկնից: Ոչ զամ ինչ զոր մեղայեալ է

սորա բանիւ կամ գործով կամ մտածութիբ, զկամայ և զակամայ, զգիտուէ և զանգիտուէ, ներեա և թող սմա քոյով մարդասիրութիբդ. վասն զի ոմ է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայուէ քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ: Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ասէն ղաբաւան:

Ձմնեցէք առ ղանձրան՝ որով ի՞տուր մեռելոց յոյս՝. կենդանութեամբ չորի՞քօրեայն կենդանացան որք յադամայ՝. կի՞նաց ձայնի՞ւ վերջին փո՞ղոյ՝ կոչեա ըզսա յայսմ հողոյ. ի յօթեվանս հօր՝ քո՞ լուսոյ՝ ընդընդնջեցեալըս՝ մե՞ր հանգո՞:

Ո՞ղեալ սարսեա՞ց պահակ մա՞հու՝ ի կենա՞ր բար՝ ձայնին լըրոյ՝. արագ ապէս զնդ ընդ բանին՝ եա ըզմեռեալն ըստ հրամանին՝. ի՞ շխանք օդո՞յս այս սանրսե՞ացեն զհոգի՝ սո՞րա մի արգել ցեն՝. ի յօթեվանս:

Աւե՞:

Ա՞գաւա՞ր փառա՞ց քրիստո՞ս. որ ժա մանեա՞լ գաս ի՞ կերկնէ՞ց. ի վերա՞յ թևո՞ց հողմո՞ց քո հայրեսէ կերպա՞ րանո՞ք. և առնե՞ս հրաման՞ զձուլեա՞ծսն մե՞ ըզքրիստոնէութիւն որդո՞ց մարդկա՞ն. ողորմա՞ծ տէր ո՞ղորմեա՞ հո՞գւոց ը մե՞ր նը՞ն ջե՞ցեալ:

Ընդ կամս, ըստ ասա։

Այլ ըստ այսմ և ոչ ըստ էր որ՝ ծգնէր ինձ. ապաւինեցայ յայսմ յաստուած փըրկութեան իմոյ. ցընծասցի՛ հոգի իմ յարքայութեան քումմէ. ծգնեա՛ և ինձ քրիստոս այսօր. յաւուրն ձանձալարհին. և ի միասանգամ գաստեաձնըդ քոյ՝ ծգնեա՛ մեզ ինձ։

Աղաւնի։

Հոգւոյ հանգուցեալոյ, քո ձայ, արա հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Բարեկ։

Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զքրիստոս մեր քո, զի զսա ընդ արդարոն դասեցցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեանն իւրոյ. ամենակալ տէր ձայ մեր կեցո և ողորմեա։

Ջ. Տէր ողորմեա։

Ղազար։

Ո՞ր արդեօք ձայ անտրտակալ և բարեգութ, զքեա՞ զ արարչական սիրովդ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս զ այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեանդ, արա արժանի ողորմութեանդ, քաւութեանդ և թողութեանդ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սբս զ քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Ձայր մեր, որ յերկինս։

Այ՝ յաւուրջ չան պլիւեւան՝ ի փերեզմանի իլուցանելն, սարկաւագին չարողէ ։

Այ և ևս խաղաղութեանէ զիար աղաչեսցուք. ընկալ կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Այ՝ չանիանայն առանու երէչ ափ հող, խալկինէ՛ ի վերայ հողոյն, և ասէ.

()րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն ։

սրբ. Այ և ևս խաղաղութեանէ ։

չհ. ()րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն ։

սրբ. Այ և ևս խաղաղութեանէ ։

չհ. ()րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն ։

Այ՝ առեալ վիռն՝ դանէ՛ ի վրէ փերեզմանին, ասելով. Հողս օրհնութեանէ իջցէ՛ ի փերեզմանս ծառայիս այ, յանուն հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն ։

Այ՝ ապա իլուցանէն զննչեցեալ՛ ի փերեզման. և չեռ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն չարողէ.

Այ և ևս խաղաղութեան ։

Այ՝ չանիանայն առեալ չօրհնեալ հողոյն արկանէ խալա-չեռ՛ ի վերայ ննչեցելոյն, և ասէ.

Յիշեա՛ տէր զծառայս քո, զի հող էր և ըստ հրամանի քում՛ ի հող դարձաւ ։

Այ՝ խալկինէ՛ ասելով.

()րհնութեան ճաչային իջցէ՛ ի հող մահու առելոյն, և բուսուսցէ չօրն վերջնին, անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն ։

սրկ. Պսակելոցիա օրհնի ։

Աստուածն քոյ յովնանու : (ժէ. 28) :

Տէրն մեր յիսուս ասէ .

Եւ ի հօրէ , և եկի յաշխարհ . դարձեալ թողում զաշխարհ և երթամ առ հայր :

Աղօթք :

Տէր հովուեսցէ զիս , և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ :
Ի վայրի դալարուղ անդ բնակեսցէ զիս . և առ ջուրս հանգստեան մտցէ զիս :
Դարձոյց զանձն իմ առ իս , և առաջնորդեսցէ ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անունն իւրոյ :
Եթէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու , ոչ երկեսցէ ի չարէ . զի դու ինձ ընդ իս ես :
Յուպ քո և դաւազան , նոքա մխիթարեսցեն զիս :
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիմանն նեղչաց իմոց :
Ծեր խնդով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս :
Ողորմութիւն քո ինդ զկեանս իմ զամ աւուրս կենաց իմոց . բնակիլ ինձ ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս :
Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից , զի առ քեզ ինդ համբարձի զանձն իմ :
Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց , տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :
Ուսո ինձ առնել զկամն քո . զի դու ես ած իմ :
Ոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիրն ուղիղ :
Ամն անուան քո տէր կեցուսցես զիս . արդա-

թուեթ քով հանցես ՚ի նեղութէ զանձն իմ։ Աղօթութեթ քով սատակեացես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենեղիսս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ։

Փառք հօր։ Ա. յժմ և միշտ։

Ա՚աղնահ։

ԽԵ. Տէր ուղղեա զընացս մեր ՚ի Ճանապարհս խաղաղութեթ. եր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ամ հաւատացելոց, զնալ յաջողաբարութեթ Ճանապարհն և ՚ի կեանսդ յաւիտեանից։

Վ՚հարցն։

ՍԻԲ. Ա՚ղաչեացուք զամենակալն ած. զի յաջողեալ ուղղեացէ զՃանապարհս ծառայից իւրոց ՚ի բարի և ՚ի խաղաղութեթ. ամենակալ եր ած մեր կեցո՛ ողորմեա։

Ա՚ղօթ։

ԽԵ. Ա՚ռաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութեթ, քս ած մեր, առաջնորդեա մեզ զնալ ՚ի Ճանապարհս քո արդարութեթ, և խաղաղութեթ ժամանել ՚ի նաւահանգիստն կենաց և փրկուեթ հոգւոյ ողորմութեթ քո։ Ո՚ի դուեես օգնական և փրկիչ մեր. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Խաղաղութեթ ամէն։ Ա՚յլ երկր։

Ո՚րհնեալ ես եր ած փրկիչ մեր, որ յիմ ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբեք թողուս ՚ի ձեռանէ քումմէ զանսոսիկ, որք հաւատով և ակնածութեամբ կարդան առ քեզ. աղաչեմք և խնդրեմք ՚ի քէն եր, Ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութեթ պահելով

Ի խաղաղութիե. և առաջնորդեա մեզ միասն
դամ խաղաղութե և խնդութե հասանել յիւրա
քանչիւր ի քնակութիես, ի քո յիշ ի ներ մեր
որում վայելել փառք իշխանութիւն և պատի
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն

Ո՞րհնեալ ներ՝ Հայր մեր, որ յերկինս։

Այս ծողովուրդն ծածկեն հողով վմարինն, և ասեն.

Աղօրմած ես, քաւեա զանօրէնութիես իմ։

Այս ապա ասեն բարձր ձայնիս ղարականն, ձգորդով
պոռան առ պոռան։

Աղմա ձմե։

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ
եղէ յոյժ։

Ճարական. Բկ։

Հաւատ ունեցիլով հնգի խաղաղութեան.
երթ առ արարչին հայցելով. աստուած
իմ հանդո։

Աղմա։

Այս ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ
սուտ է։

Ճարական։

Հաւատ ունեցիլով հնգի խաղաղութեան.
երթ առ արարչին հայցելով. աստուած
իմ հանդո։

Աղմա։

Ո՞ Հանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի
քում, և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք։

Շաբաթ։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան ու երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո՛ւ։ Որ ետուր հոգի իիսուս. ըզսա այսհեա. զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատոյ՝ թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սուրբ յիշելով զսորա զհաւատս։ Որ քաղաք տեառնէն զօրութեանց՝ և ի քանզի թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սիրելոյն են ի խաղաղութեան. գնացեա յանմով և հանգիցես ընդ հրեշտակս դաս. տեսանել ըզլոյսն յաւիտենից։

Որ զինէ ասէն վաբան ժողովրդով զիաոաս ի բարյոանան, զի վիճարեսցին սերոփ վշտացելոցն վիճարաւ նան գառաց էդոդէան։

Փառք ի բարձունս այ, և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ Որ օրհնութիւն քեզ ի բարձունս. օրհնեալ ես որ աստ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք որ զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք որ զքէն վասն մեծի փառացդ քոյ. որ թագաւոր, տէր, երկնային, աստ և հայր ամենակալ։ Ցերեկ և որդի հօր միածին, յիս քիս, և սուրբ որդի. որ աստ, գառն այ, և որդի հօր, որ առեր զմեղս ի կուսէն. ողորմեացար, բարձեր զմեղս աշխարհի։ Որ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. որդ որ նըստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեայ մեզ. զի դու

միայն ՝ի, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն
Տէր մեր Յի՛ Քրի՛ստոս՝ Տէր և Հոգիդ ՝ի որ ՝ի փառս
Աստ ընդ Հօր. ամէն։

Եւ յայսմ ժամ օրհնեմք զքեզ, Տէր. և գո-
վեմք զանուն ՝ի քո յաւիտեան և յաւիտեանս
յաւիտենից։ Արժանի արա Տէր զօրս զայս խա-
դաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ։
Օրհնեալ ես Տէր Աստ Հարցն մերոց. գովեալ
և փառաւորեալ է անուն ՝ի քո յաւիտեանս.
ամէն։ Օրհնեալ Տէր, ուսո՛ զիս զարդարութիւն
քո. երէսդ երկնեա՛։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազ-
գէ յազգ. ես ասացի, Տէր ողորմեա՛ ինձ, և
բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Յոյժ մեզ,
Տէր, ողորմութիւն քո, և զիրկութիւն քո տուր
մեզ։ Տէր, ողորմութի՛ւն քո յաւիտեան, զգործս
ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։ Տէր իմ զքեզ
ապաւէն ինձ արարի. ուսո՛ ինձ առնել զկամս
քո, զի դու ես Աստ իմ։ Զի քեզն է Տէր աղբիւր
կենդանութե՛ն. և լուսով երեսաց քոց տեսա-
նեմք զլոյս։ Ծագեա՛ զողորմութիւնս քո, որք
ճանաչեն զքեզ Տէր։

Ա՛ ՚ի կոտրման հանանայն ասէ

Փառք պատիւ և երկրպագութի՛ ՚ի բարձունս
Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սո՛ր այժմ և միշտ և։

Նրէփ։

Նդիմն զիս ՚ի գթի ներքնումն, ՚ի խաւարի և
՚ի ստուերս մահու։
Տէր Աստ փրկութե՛ն իմոյ, ՚ի տուէ կարդացի,
և գիշերի առաջի քո

Վարդ։

Նա և այս խաղաղութեան զինք աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա։

Ա՛ման՝ ի վերուստ պահպանութեան առ՝ ի ներսէ անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առաքելոյ զինք։

Ա՛ման ընդունելոյ ներս այլ զհոգւի հանգուցեալս մերոյ՝ ի հանգիստն արքայութեան զինք։

Ա՛ման թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ և զակամայ զինք։

Ա՛ման արժանի լինելոյ սմա խաղաղութեամբ և մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալստեան փոխարկման զինք։

Ա՛ման քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զաղաւոր ձայնին, եթէ արիք ահա գայ քեզ, զինք։

Ա՛ման համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական և զանստուեր լոյսն զինք։

Ա՛ման աչալրջութեան, և առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի ատենին քոյ զինք։

Ա՛ման տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոյն՝ յառաջագահ դասուն զինք։

Ա՛ման լսելոյ սմա զերանաւէտ ձայնին, որ ասէ՝ եթէ եկայք օրհնեալք հօր իմոյ՝ ի տեղի հանգստեան, զինք։

Ա՛ման պարգեւելոյ սմա զերկնային պսակին և ներացն և անմահութեան զինք։

Ա՛ծ հրեշտակի խաղաղութեան աւանդել զհոգւի սորա՝ ի հանգիստ արդարոց զինք։

Ա՛ման առաքման Հոգւոյ Սրբոյ և ամենազօր աջոյն քոյ՝ ի հողանիւթեայ յարկ տապանին սորա զինք։

Ա՛ման հիւրելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խաչին իւրով մինչև՝ ի գալուստն իւր նոր զինք։

Ա ման առաքելոյ զհնորհս Հոգւոյն սըր ՚ի սիրտս
լսողաց՝ հաւատացելոց անուան իւրոյ , զնոր :
Ա ման մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք ՚ի
ձեռն ողորմութեան իւրոյ զնոր :
Ա ման պահելոյ զմնացորդս սուրբ յամենայն
հնարից սատանայի զնոր :
Ա ման Հոգւոյն հանգուցելոց , որք ՀՀմարիտ
և ուղիղ հաւատով ՚ի քո հնչեցին , զնոր :
Այս ես միաբան : Օ անձինս մեր : Ողորմեաց :
Է . Ընդ ողորմեա :

Աղօթ* ինելոյ ՀՀերեմիան :

**. Օրհնեալ ես նոր ած մեր , որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ , և փչեցեր յերեսս նորա շունչ կենդանի , լինելով նմա կամօք քո ՚ի հո գի կենդանաւոր . և եդիր զնա ՚ի դրախտին փափկութեն , գործել զնա և պահել : Այս յանե յանել նորա զպատուիրանաւ քո , հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեն , յերկիր՝ ուստի առաւ . մատնելով զնա տարժանաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսորիկ . եդիր նմա սահ ման , ասելով . հող էիր և ՚ի հող դարձցիս : Այս այժմ , նոր ած մեր բարերար , ընկալ զծա ռայս քո , որ ելից զժամանակ պանդխտութեն իւրոյ ՚ի վերայ երկրի , և ըստ հրամանի քում մերձեցաւ մնանել յարգանդ երկրի՝ յորմէ ծնաւ նեալոց է : Այս արդ նոր ած մեր , ձգեա զպահ պանական աչ քո , և կնքեա զտեղի հանգստեան սորա : Այս զՀոգի սորա , զոր աւանդեցեր ՚ի ձեռն հրեշտակի քո , մերձեցո առ ՚որ փառաց աթոռ քո , ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն , ցնծալ պարիլ և զուարճանալ շուրջ զարքունա կան աթոռովդ , մինչև յոր կրկնակի դալստեան

քո յերկինից փառաք հօր և Տամ հրեշտակաք սրբ
բոլք. յորժամ դաս միւսանգամ նորոգել և
կանգնել զպատկերս քո։ Ա. յցեալսն ասաց, Տր
բարերար, ծառայիս քո այսորիկ. և Տան մնան
և բաժին յարքայութեդ երկնից, ընդ այնոսիկ
որք սիրեցին զքեզ յամ սրտէ, և յամ անձնէ
իւրեանց. զի յամի մեծացեալ և փառաւորեալ
եղիցի Տր մեր յս քո. ընդ որում հօր ամենա-
կալի Տանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ
հոգւովդ, վայելել փառք իշխանութի և պատիւ։

Աղաղութիւն Տամին։ Ա. Յ երկր։

Տէր մեր և փրկիչ յս քո, որդի Այ կենդա-
նւոյ, կեանք և կենդանարար. կերպարան և
կնիք հօր, որ վասն նախաստեղծին քո աղտմայ,
անկելոյն յանցանաք ի փառաւկենցաղ դրախ-
տէն, կամաւ հօր և Տանձուիթ հոգւոյն սքանչ
նարհեցար յերկինից, և իջեր յերկիր. առեր
մարմին ի Տոր կուսէն, խաչիր և անապական ա
րեամբ քո զՏնացեալսն մեղաք վերստին նորոգե-
ցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ ա
նանց ապականութիւնէ էր, ի Տանդերձեալ յա
րութիւնն մեռելոց երևեսցի։ Օ ի դու կնքնկին
Տոր, վասն մերոյ փրկութիւն իջեր ի գերեզման.
աւարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոցն ի նմա
հոգւոցն. լուծեր զերկունս մահու թաղմամբ,
և յածախանիլ յարութիւնք քո ազատութիւն և նո-
րոգութիւն Տնորհեցեր յուսացելոցս ի քեզ։ Ա-
արդ դու նոյն կնքնկին Տոր մեր բարերար, գթա
ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց
զկեանս իւր. և բարեխօսութիւնք նր յածախիդ և
Տամ նրզ քոց, որք յաւիտենից Տաճոյ եղեն քեզ,
նեբեաւ, քաւեաւ, և թող սմա զմեղս իւր զոր
գործեաց՝ զկամայ և զակամայ. քանզի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո Տամ մեղի։ Ո երևնեա ✠

և զհողանիւթեայ յարկս տապանի սորա . և
հնգեա անարատ աջովդ . և պատուական խա-
չիւդ , յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ ի
թողուլն մեզաց մերոց : ( )րհնեա ՚ի և զնա-
ցողդս սորա , սփոփեա և միխիթարեա , և փա-
րատեցո յանձանց սոցա զսուդ և զտրտմութիւն .
խաղաղական կենօք աձեցուցեալ զարգացո , և
միացո ՚ի սէր սրբութիւն քո : Լնդ նոսին և աշ-
խատողացս և համօրէն զկնի եկելոցս ողորմեա
ՙհր , և տուր զբարի պարգևաց քոց զհատու-
ցումն : Հալածեա և հեռացո ՚ի սոցանէ զխո-
րամանկութիւն սատանայի . զդաստութիւն առաջ-
նորդեա ՚ի շաւիղս արդարութեանդ քո , հասանել
՚ի կոչումն փողագոչ ձայնի հրեշտակապետին ,
զարթուցեալ յայսմ մահահանգիստ քնոյս , վե-
րանիւթ լինելով լուսեղէնն ամենօք ընդ առաջ
եղանել քոց փառացդ . և արժանի լինել ՚ի պարս
սրովբէադունդ բանակացդ՝ բարեբանական փա-
ռատրութիւն օրհնել զքեզ , քո ՙածդ , ընդ հօր և
ամենասրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն :

Ն՞ ասէն ղարեան :

Ո՞րպիսութիւնամբ զօրք երկնայինն՝ յերկինս
յերկիր իջանէին . յորժամ յարեար ի մեռե-
լոց՝ լոյս ծագեցար արարածոց . սուրբ յարու-
թիւնդ քո կենդարար՝ յարո ըզսա ի կեանս ան-
մահ . լի լապտերօք մոյծ յաղագաստ՝ ընդ ի-
մաստունս սուրբ կուսանացն :

Ո՞հանդուրժեալ պահապանացն՝ ի յերկիր-
ս երկնաւորաց . ծնեալ աւետիս տայրին կանանց՝

թէ մանչ լուծաւ մահկանացուէն. սա որ մա-
հու քո տընկածիդ, լեցի կենացդ հաղորդակից.
լաւ լապտերօք։

ՏԻՏՈՍ։

Ո՛վ դնել քեմբ՛ն բանվի՛ փեսաի՛ն, և ա-
ռաքաստի՛ն զա՛ր բդարի. գաբրիէլեա՛ն փո-
ղո՛ն գոչի՛ սուրբք ամենայն անդ հա՛ւա-
քի՛ն. ածդարո՛ց գասքը՛ն բերկրի՛ն. իսկ
մեղսասէրքըն թա՛խանձի՛ն. ողորմա՛ծ տէր
ո՛ղորմեաի՛ հո՛գւոցը մեր նը՛նջե՛ցեալին։

ՏՐԷ ՀԱՓԱ, ՊԱՅԱ ԱՍԱ։

Վերբեցա՛յ ես ի գիր կենդանութեան.
և մե՛ռնեցա՛յ երթալ առ արարչին երկնի
և երկրի. ծգնեա՛յ և ինձ քրիստոս այսօր.
յառաջն ձանձաղարհին. և ի միւսանգամ
գալըստեանդը քոյ՝ ծգնեա՛ իմ՛ ինձ։

ՄԱՂԱԽԱ։

Ո՛վ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՛ ա՛ծ, արա՛
հանգիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս
հաւրհեա զթածութի՛ն յանցանաց։

ՎԱՐԴ։

Ա՛ր. Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեացուք
զերկրիկն մեր քո՛, զի զսա ընդ արդարոն դասեա
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ հնարհիւ ողորմութե՛ իւրոյ.
ամենակալ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ի՛. Տէր ողորմեա՛։

Ղևոնդ։

Ես արդի՛ւ այդ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան աղքայութիւնդ քո, արա՛ արժանի ողորմուիւն, քաւուի՛ւ և թողուի՛ւ մեղաց. դասաւորեա՛լ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Ո՛վ դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւո՛ր կենդանեաց և մեռելոց և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ընդհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ղևոնդ ստրուկ սուրբդ։

Դու ես խաղաղութեան գնոր աղաւէսցուք. ընկալ՝ կեցո՛ և ողորմեա՛։ Ընդհնեա՛ տէր։

Ես. Ընդհնութի՛ւն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Այս պնաձրէ ստիանայն պիերեցմանն ասելով։

Ընդհնեսցի՛ և հիքեալ պահեսցի՛ գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այդ, նշանաւո՛ր խաչիս և բանիւ տէր աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

սրխ. Դու ես խաղաղութի՛ւն գնոր աղաւէսցուք։

Ես. Ընդհնեսցի՛ և հիքեալ պահեսցի՛ գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այդ, նշանաւո՛ր խաչիս և բանիւ տէր աւետարանաւս յանուն հօր։

սրխ. Դու ես խաղաղութի՛ւն գնոր աղաւէսցուք։

ԽԴ. ( )ՐՀՆԵՍՑԻ ✠ և հնչեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս ՝ի նշանաւ ՝ի թա-
չիւս և բանիւ ՝ի աւետարանաւս , յանուն Հօր և
սրբ. Լ՚ու և խաղաղութեամբ զնոր աղաչեսցուք ։
ԽԴ. Լ՚Ինչարժ եղիցի հնկնք տերունե՚ի վերայ գե-
րեզմանի ծառայիս ՝ի այս անուն , մինչև ՝ի գա-
լուստն քոմի , որ եկեալ միաժամանակ նորոգեսցէ
փառօք ՝ի փառս . ամէն ։
( )ՐՀՆՈՒԻ և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հո-
գւոյն սըզ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն ։
( )ՐՀՆԵԱԼ ՝ՏՐ ։ Հայր մեր որ յերկինս ։
Լ՚ու օրհնին ծաղկաբերդն . և փառս տալով աբէյակին
՝ի խաղաղութիւն ։

Լ՚ու երկան ՝ի գուռն վախճանելոյն . և ասեն սաղմոս խզ ։

Ա՚յս ՝ամ եկին ՝ի վերայ մեր , և մեք զքեզ ոչ
մոռացաք . և ոչ ստեցաք ուխտի քումմ , և ոչ
դարձաք յետս սրտիւք մերովք ։
Դ՚ու դարձուցեր զշաւիղս մեր ՝ի ճանապար-
հայ քոյ . խոնարհ արարեր զմեզ ՝ի տեղի
չարչարանաց , և ծածկեցեր զմեզ ստուերք
մահու ։
Ո՚վ մոռացեալ իցէ մեր զանուն ՝ի մերոյ , կամ
ձգեալ իցէ զձեռս մեր յածս օտարս ։
Ա՚կա՚յն ՝ած խնդրէ զայս . զի նա քննէ զգաղտ
նիս սրտից մերոց ։
Ա՚ման քո մեռանիմք զօրհնասպաս . համարեա
ցաք որպէս զոչխար ՝ի սպանումն ։
Օ՚ արքա՚ , ընդէր ննջես ՝ած . արի , և մի մեր
՝ձեր զմեզ խոպան ։

Օ մի՛ դարձուցանես զերեսս քո ՚ի մէնջ. մո-
ռանաս զաղքատութիւն և զնեղուխս մեր։
Յոտնարկ եղիր մինչև ՚ի հող անձինք մեր, և
յերկիր կցեցան մէջք մեր։
Ա՛րի՛ ՚որ, օգնեա՛ մեզ. և փրկեա՛ զմեզ վասն
անուան քո։

Փառք Հօր։ Ա՛յժմ և միշտ։

ՎԱՐԴ։

սրի՛կ. Այս ևս խաղաղութե՛ն ՚որ աղաչեացուք։
Աղաչեացուք զամենակալն ՚ած զՀայր ՚ոն մե-
ծոյ յոի՛ քո՛ն, որ առաքեաց զՀոգին ՚որ ՚ի դասս
առաքելոցն, և միսիթարեաց զնոսա, զի միսի-
թարեսցէ զվշտապնեալս սրտիւք, և կեցուսցէ
շնորհիւ ողորմութե՛ն իւրով. ամենակալ ՚որ ՚ած
մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէ՛ր ողորմեա՛։

Աղօթ։

Հայր դթածն, և ՚ած ՚ամ միսիթարուեց,
որ միսիթարես զմեզ յամ՛ նեղուխս մեր։ Որ հալ
կանես ՚որ, և դու ինքնին բժշկես. և ոչ երբեք
թողուս ՚ի ձեռանէ քումմէ զտեղծուածս քո։
Տա՛ր մեզ ՚որ զթութի՛ւդ քո Հոգի զգաստուե՛,
Հոգի միսիթարութե՛ն. և միսիթարեա՛ զվշտապ-
նեալս սրտիւք, և բժշկեա՛ զվերս Հոգւոց և
մարմնոց սոցա. զի հաստատուն քո յուսոյդ ա-
ռողջացեալք ՚ի սգոյ և ՚ի տրտմութե՛ն, միսի-
թարուե՛ քո ՚որ արժանի լիցին Հասանել՝ յան-
տրըտում և յանաշխատ կեանսդ արքայութե՛դ
երկնից։ Ա՛յս փառաւորեացն զամենասքը զեր-
ըորդութիւնդ զՀայր և զորդի և զքո՛ Հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՛ղաչանք։

ԺԱ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ ած, արա՛ հանդիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս հնարհեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ՚ԽՈՐՈՂ։

սբ։ Ա՛ռ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զքրիստին մեր քո՛ւ, զի զսա ընդ արդարոն դասեա՛ց, և զմեզ կեցուսցէ հնարհիւ ողորմութե՛ւն իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէ՛ր ողորմեա՛։

Ա՛ղօթ։

ԺԱ. Վ՚Ռոդի՛ւ այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչակեան սիրովդ՝ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուա՛ն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ւն քո, արա՛ արժա՛ նի ողորմութե՛ւն, քաւութե՛ւն և թողութե՛ւ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ո՛րհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՃԳՈՒՑՆ

Իսկ յերէկրորդումն առաւր յորժամ յայիլային քողքին, գան ի գերեզմանն՝ ասելով ի ճանապարհի ընդ Բէթան ի բուռն։ Կիսի չէզ 121։ Նա ապա այս խանդ ի պատարէ։

Նախ սարկաւագն ասէ.

Նա ևս խաղաղութեն զնոր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա։

Նա ժամանայն խոռնկ արձանէ, և ասէ.

Ողորմութեն և փառք հօր ✠ և որդւոյ։

Նա ապա ասէն ղարեան. Դկ։

Յիսո՛ւս միածինն անմահութեց պարգևատուն երևեցաւ ընդ ✠ զ. խանփանեաց զգծրութիւնն մահու։ Յղղխմա՛մբ առաւսուաց մարի առաւ մարդթայի անկեալ առ ոտս սընն տեառ ✠ ոն. խընդրելի ևս զնորոգումն եղբօրն։ Խանկ՛ե բանն ասծ կենդանագործեաց ընդ ղազարոս ի թաղմանէ ✠. և եկեալ արտաքս անապակաւն։

Յիսո՛վ քրիզ հաւատացեալ պիղատոսի աղերսեր. ընծրհիզ զանեարնեաց մարմին։ Ողանապակաւն զստուածացեալ մարմինդ

պատեաճ՚ սուրբ կ՚ետասուովք և ՚ի գ՚ի գերեզ-
մանէ ։ Որ արարիչդ ես արարածոց հանգիստ-
ցեա՚դ ի քէ բոլկէն ալիմ՚ և կընքէցար յերկրի ։

Աղմուս ՃԽԵ ։

ԽՅ ։ Խղճացեր ականջք քո ՚ի լսել ձայն աղօ-
թից իմոց ։

ՃԽ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տեր, Տեր լուր
ձայնի իմում ։
Խղճացեր ականջք քո ՚ի լսել ձայն աղօթից իմոց ։
Եթէ զանօրէնութիւնս իմ քննեսս Տեր, Տեր ո կարէ
կալ առաջի քո , զի ՚ի քէն է քաւութի ։
Վասն անուան քո համբերի Տեր ։ համբեր անձն
իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ՚ի Տէր ։
Ի պահէ առաւօտու մինչև գերեկոյ , ՚ի պահէ
առաւօտու յուսացաւ իսրայէլ ՚ի Տէր ։
Զի Տնէ է ողորմութիւն բազում, և ՚ի նմանէ
է փրկութի ։ և նա փրկեսցէ զիսրայէլ յամ
նեղութենէ նորա ։
Ալէլուիա , ալէլուիա ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի Թեսաղոնիկեացւոց երկրորդ թղթոյն է
ընթերցուածս ։ (Բ ։ 12 ։)

ՎԱՐ մեք պարտիմք գոհանալ զձեզ յամ ժամ
վասն ձեր , եղբարք սիրեցեալք ՚ի Տէրէ . զի ընտ-
րեաց զձեզ Աստ ՚ի սկզբանէ ՚ի փրկութի , սրբ-
բութի հոգւոյն և հաւատով ճշմարտութի .
յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով ՚ի
փրկուի փառաց Տեր մերոյ Յսի քսի ։ Վասուհե-
տև , եղբարք , հաստատուն կացէք . և պինդ

կալարուք զաւանդութիւն զոր ուսարուք, եթէ բանիւ, և եթէ թղթով մերով։ Ա. յԼ[illegible]քն ՝որ մեր յո քս, և ՝ած և հայր մեր, որ սիրեացն զմեզ, և ետ մեզ միխիթարութիւն յաւիտենից և յոյս բարեաց ՀՈՐՀՈՎ, միխիթարեսցէ զսիրտս ձեր, և հաստատեսցէ յամ բանս և ՝ի գործս բարութիւն։

Ա. ՀԵԼՈՒԻԱ, ԱԼԵԼՈՒԻԱ, ԱԼԵԼՈՒԻԱ.

ՈՂԴ ԵՐԵԿոյս Հանգիստն լալիք, առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։

տե՛ս Ա. ԼԵԼՈՒԻԱ օրթի։

Ա. ԵԹԱՐԱՆ ԸՍՒ ՂՈՒԿԱՍՈՒ. (ԻԱ. 34։)

ՏԵՐՆ ՄԵՐ ՅՈ ՔՍ ԱՍԷ.

Ո՛Ղջոյն լերուք անձանց. գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութիւն և արբեցութիւն և հոգսովք աշխարհականօք. և յանկարծակի հասանիցէ ՝ի վերայ ձեր օրն այն։ Ո՛ի իբրև զորոգայթ հասանիցէ ՝ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամ երեսս երկրի։ Ա. ղթեմն կացէք այսուհետև. յամ ժամ աղօթս արարեք. զի արժանի լինիցիք զերծանել յայմ ամ, որ լինելոյն է. և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ Այլ ՝ի տուէ ՝ի տաճարին ուսուցանէր, և զդիշերս ելեալ ագանէր ՝ի լերինն որ կոչէր ձիթենեաց. և ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առնս ՝ի տաճարն, լսել ՝ի նմանէ։

Փառք քեզ ՝որ ՝ած մեր։

Այս սարկաւագն չարողէ։

Ա՛ման ընդունելոյ զՀոգի ծառայիս այսորիկ ՝ի խորան սրբոյն ՝որ։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ման լսելոյ սմա զձայն կենարար փրկոյն, և վերանալոյ ընդ առաջ փեսային զնոր։

Ա՛ման դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն և յանսպառ ուրախութենին զնոր։

Ա՛ման կարգելոյ զսա ի տեղի անկելոյ հրեշտակացն, և արժանի առնելոյ անթառամ պսակացն զնոր աղաչեսցուք։

Ա՛ման հոգւոյն հանգուցելոց, որք Աշմարիտ Հուսոյն հաւատով ի քնանջեցին, զնոր։ Յիշ։ Եւ ևս միաբան։ Օ՛րհնեալս մեր։ Ողորմեայ։

Այս փառհանդէս ասէ պաղօնս պայս. զոր ասացեալ է Տէր հօրն մերոյ Բարսղի Կեսարու Հայրապետին։

Զ՛ոհանամբ զքեզն Հայր ճշմարիտ մերոյ յոի քոի, որ յայց եղեր մարդասիրութիւնդ քոյով, փրկեցեր ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զկեռաս ցեալ ազգ մարդկան, զոր նախանձեցար և ետ հան զմեզ պատրանօք ի յաւերժական կենացն, արտասահմանելով ի կորուստ և յապրկանութենէ։ Ա՛ստ դու, բարերար և մարդասէր Տէր, ոչ թողեր զնորա դառնութեն թիւնիցն ի մեզ յարակայ։ Ա՛ ոորոյ մահ կոչեցեր, և հեղեր ի վերայ արարածոց, զի մի անմահ ինասցէ չարութիւն պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ ի կեանացս յայսցանէ, և հատանելով ի մեղաց, եղև փրկութեն բարերարիդ պատուհասդ։ Իսկ ի վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդիդ քո սիրելի ի կերպարանս մահու մերոց, և դատապարտեաց զմեզ մարմնով իւրով, և կամաւոր խաչելութեք իւրով խորտակեաց զզօրութիս թշնամւոյն. եղև առաջին պտուղն ննջեցելոց, և Տէր հրաշխարհ յարութեք իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր անմահութենն. յոր հաւատացեալ ծա-

ռայս քո այս մկրտեցաւ ՚ի մահ քոյին քո ։ Ա՚ո
որոյ աղաչեմք զքեզ Հայր ՚ոբ , միջնորդութիւ
մարմնոյ և արեան քոյ , հայեաց ՚ի խոստո
վանողս ՚ոբ անուան քո . Թո՛ղ սմա զնմ զպար
տիս իւր զկամայ և զակամայ , զոր վիրաւորեաց
անմարմին Թշնամին պատրանօք խաբմամբ ։ Օ ՚ի
դու միայն ՚ոբ և բարերար ՚որ ես . որ յանդգ
ուԹիւ ՚ի գոյուԹիւ ածեր զնմ ։ Լո՛ւ այժմ ըզ
վերս սորա բժշկեա՛ , և խաղաղուԹիւ անցո՛ ընդ
խաւարային իշխանուԹիւնն . զի մի զիւրեանց
չարուԹիւն ՚ի ծառայս քո գտցեն , այլ ընդեա՛
՚որ զձեռագիրս նոցա ներգործուԹիւնցն , զոր ՚ի
սմա սերմանեցին . և տուր սմա Հանապարհ
բարի ։ Լո՛ւացակեաց եղիցի ՚ի սմանէ բոցեղէն
սուրն՝ որ պահէր զՀանապարհ ծառոյն կենաց ,
պատկառելով ՚ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ
զպատուհն կենաց մեզ ընծայեցոյց , առՀատատ
չեայ յաւիտենական կենացն և առաքնորդ .
յոր ապաւինեալ ծառայս քո՝ սովաւ Հասցէ ՚ի
պահեստ , ուր ՚ոբք ՚ոմ Հաւաքեալ սպասին մե
ծի Հարսանեացդ յերևելի մեծիդ ՚ոյ և փրկիչ
չիդ ՚ի ձայն փողոյ մեծի , յորժամ սպասին տաք
րեղէն արարածք , գալարին երկինք , նահանջեսցէ
լուսաւորք , ԹօԹափին աստեղք , ցոլանան գետք
հրեղէնք , երևին բանակք անմահիցն , յակ
նարկել դատաւորիդ՝ սասանի երկիր , և բանին
հնքեալ գերեզմանք . չինին Հողացեալ մար
միք , և Հոգիքն սլացեալ իբրև զարծուխ՝ անդր
Հասեալ , և զգենուն զանապական մարմին . ՚ի
վայրկեան ժամանակի ժամանեսցեն յիւրաքան
չիւր տեղիս . աղաչեմք զքեզ ՚որ , ժամանեցո՛
ղծառայս քո յանապատ ուրախուԹիւդ ։ Լո՛
զմեզ զամենեսեան պՀաւատացեալս ՚ի քեզ
օրհնեա՛ . զի արժանաւորք եղիցուք փառաւո

րել զՀայր և զորդի և զՍուրբ Հոգի՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աստղաղութեն ամէն։ Ի. Յ երկր։

Օրհնեալ ես Տէր Աստ մեր, որ նեղելոց ես անդորրութեն, ընդունող ես հոգւոց հանգուցելոց. ընկալ զՀոգի Ծառայիս քո այսօրիկ ի բարի. և փարատեցո զսուգ և զտրտմութեն ի սիրելեաց նորա, որք հետևեցան յուղարկել զնա զերկայնաձիգ ճանապարհն. և մնրմնջեին ի վեր քայ անդառնալի ուղեգնացութեն սորա, և յաւէտ անդարձելոյ ի սմանէ առ ժամանակ մի, մինչև յուղի անկեալ իւրեանց յայսմ բազմաժողով ծովածաւալ կենցաղոյս. և զափաւոր զարտասուս սոցա ընկալ ի հանդոյս քեզ, և մի ի զայրացուսն։ Ա՛ն մխիթարեալ սիրելիա զլքեալ սիրտս սոցա, գալստեամբ քոյոյ ընդհիւղ. և զբացուսցես զտարակուսեալ Հոգիս սոցա առաքմամբ սըղ Հոգւոյդ։ Ա՛ն կնքեալ պահեսցես զգերեզմանս փակեալ յանուն քո, նշանաւ ամենայաղթ խաչիւդ քո, մինչև յոր վերջնում կրճնակի գալստեան քո։ Ո՛ի քո ամենակարող զօրութիւդ եղեւնասպատ և ձիւնաթաղեալ պահին ամ արմատք. և սերմանիք թաղեալք յերկիր մեռանին, մինչև ի ժամանակս որոտընդոստ գարնանային յարութեն զուարձացեալ պայծառանան. զոր կարգեցեր մեզ ի սպաս պիտոյից մերոց, իսկ զամառոր կենդանիքս ըստ պատկերի քումդ գոյացուցեր։ Ա՛ն որոյ խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ մեզ լինել նմանակից, հացդ անմահութեե, որ ոչ ունացեր ի քոյում միանձնեաւոր անմահութեան, այլ հատոր կենդանութեե զմեզ յանձն առեր, զի բազում արասցես արդիւնս։ Լուսեր ի գերեզման, և լուծեր զերկունս մահու զդժոխս աւարեցեր։

Յերկնաւորաց օրհնիս , յերկրաւորաց երկիր-
պագիս , և ՚ի սմանդարամետաց . լի են ամ փա-
ռօք քո : Պահեա ամենազօր ՚ի՝ զհոգի սուրբ
առ ամ սէր և սիրողաց անուանդ քումմ սրբոյ :
Նա զգերեզմանս ծառայիս քո կենքեալ պահե-
ցես , որ փակես զխորս և կենքես ամենազօր ա-
ջովդ քո : Կերկինք և երկնից երկինք և երկիր
հաստատեալ կան բանիւ քո . այսպէս անշարժ
եղիցի կենք ՚ի՝ երուքեանդ քո ՚ի վերայ բնակուե սո-
րա և պահարանի ծառայիս քո . և մի իշխեսցի
մերձենալ ՚ի սա պիղծ և անմաքուր գևն , ոմն
՚ի մարմին և յոգիս հեթանոսաց , որք ոչ ունին
զծնունդ ՚ի՝ աւազանին և զկենք ահաւոր ՚ի վե-
րայ գերեզմանացն : Կայլ ծառայս քո այս , որ կո-
չեցեալ հրաւիրեցաւ ՚ի քոց հրաւիրողաց , և հա-
ւատացեալ ՚ի քեզ ՚ի կենդանաւուն իւրում , թա-
ղեցաւ ընդ քեզ մկրտութեանդ ՚ի մահ , և սերմա-
նեալ պահեցաւ , ՚ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դար-
ձաւ , լուր աղաչանաց մերոց մարդասէր ՚ի՝ , և
թող սմա զամենայն զնեղս իւր , զոր մեղաւ . և
քաւիչ լեր ՚ի՝ սխալանաց նորա , եթէ կամայ
և եթէ ակամայ , եթէ բանիւ և եթէ գոր-
ծով , եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով :
Օ ՚ի՝ կտակ չարին պատառեա . զձեռագիր մե-
ղացն ջնջեա ՚ի՝ , և զախտ հնութենն լուա . զի
անպատկառ լեցի ՚ի մեծի աւուրն որոտընդոստ
հատորէն ՚ի վերջնին պահպանելոցն՝ ընդ առաջ
վերանալ քեզ , նորափետուր արփիափայլ հրա-
շիւք զարդարեալ ՚ի զարդ անկողոպտելի , յոր
ժամ գաս ՚ի՝ ածդ ՚ի մէջ ՚ի՝ ածացելոցն բաժանել և
որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց : Կա-
զիզ զամենեսեան զհաւատացեալսն ՚ի քեզ ար-
ժանի արա զայս ահաւոր և զսոսկալի օրս հա-
նապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց : Յամ

զգալի և ՚ի պատրաստական կենցաղավարուեցս պատսպարեա զմիտս և զզգայարանս մեր։ Պատ կերացո՛ ինր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի աչաց մերոց. դիր ինր քաղցրութի՛ւն քո քաւարան գործելոց մեզաց մերոց. ՚ի հանդերձեալ գե՛ հենեն փրկեա զմեզ, և ժամանեցո՛ զմեզ զամե նեսեան արժանապէս հանդիպել քումդ գալստեանդ, ամենագութ ինր։ Կորոգեա՛ զմարմին խոնարհութե՛ն մերոյ ըստ անեղծ փառացդ քոյ, քո՛ ածմեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ սո՛ւրբ վայելել փառք իշխանութի՛ն և պա տիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ա՛ս ասէն ղաբաէան։

Պ՚որակյե՛ալ անմահութի՛ւնդ՝ առ կենսաշ տուս սուրբդ գերեզմանին տան աւետիս անգի՛ մարդկան՝ վասըն կենացն յաւիտենական. գա սաւորեա պարուց՝ նոցին ըմբռնողեցեալս յօրըն վերջին՝. լի՛ լապտերօք մեծ յարուցեալդ՝ ընդ ի մասատուն սուրբ կուսանացն։

Ջ՚ահաւորեա՛լ նըշան խա՛չին՝ յարևելից փայլեալ ծագին՝. հաւատացեալքն ի՛ քե՛զ բերկրին՝ և ուրացողքըն կոծեսցին. զե՛րկըր պագու սըրբոյ՝ խա՛չին՝ պայծառացո լուսով նորին՝. լի՛ լապ։

Նրէ։

Յ՚օրժամ հրնչե՛ն փողո՛ն լինի՛ և զևտակա՛ն դիրըն յայտնի՛. Ձ՚ուռագա՛յթ սըրբո՛յ խաչի՛ն յարևելից փա՛ռ՚ք ծա-

կի՛ . հրե՛շտակ՛ց գումդք ծա՛ւալի՛ն՛ն հրե՛շտակապե՛տք պարո՛՛նակին՝ . ողորմա՛՛ծ տէր ո՛՛ղորմեա՛՛ն հո՛գւոցը մեր նը՛՛նջե՛՛ցե՛ լո՛ցն ։

Նոյնէ ինքս , պայս ասա ։

Յանկո՛ստուե՛՛ր և յանեղ լո՛ւսոյն՝ հո՛ ուսցա՛՛յ ։ խաչմամբ խաւա՛ր յին՝ ձա՛շակե՛ ցի՛՛ ը՛ղմնհանո՛ւի՛թ պլո՛տուղն՝ ։ հո՛գնա՛՛յ պատկեր բարերա՛ր ստե՛ղծո՛ղ ։ ծո՛նեա՛՛ և ինձ քրիստո՛ս այսօր՝ ։ յո՛ուաջի՛ն ձանա՛պարհ ին ։ և ի՛ միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըդ քոյ՝ ծո՛ նեա՛յ ս՛՛ի՛ն ձ ։

Ա՛ղաւնի ։

ԽԹ ։ Հոգւոյ հանգուցելոյս , քո՛ ա՛ծ , արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ն ։ և մեզ մեղաւորացս հնորհեա՛ զթողութի՛ն յանցանաց ։

Վ՛հարող ։

սբ՛ն ։ Ա՛ ո՛ հանգուցեա՛լ հոգւոյս աղաչեսցուք զի՛րկին մեր քո՛ , զի զա՛ս ընդ արդարո՛ն դասեա՛ ցե՛ , և զմեզ կեցուսցէ հնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ ։ ամենակալ՝ ո՛ր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Ք ։ Տէ՛ր ողորմեա՛ ։

Ա՛ղօթք ։

ԽԹ ։ Վ՛՛ո՛ ողորմա՛ծ անոխակալ և բարեգութ , զթա՛ քո արարչական սիրովդ ՝ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո , արա՛ արժա՛

նի ողորմեալ քաւեալ և թողեալ մեղաց. դա-
սաւորեալ պայծառացո՛ ընդ ՚որս քո յաջակող-
ման դասուն։ Օ՚ի դու ես ՚որ և արարիչ ա-
մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

(՚Ընծեալ ՚որ, ՚ոյր մեր, որ յերկինս։

Լո՛ ՚ինափրէ վէրեզմանն նշանաւ սէյ խաչին, ասելով.

(՚Ընծեալ ✠ և հնքեալ պահեսցի գերեզ-
ման և ոսկերք ծառայիս ՚այ, նշանաւ ՚որ խա-
չիւս և բանիւ ՚որ աւետարանաւս, յանուն հօր
և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՂԱՒՆ

Յեօթնեքրորդում առաւօ երկան՝ ի գերեզման ննջեցեալն, և՝ ի ձանապարհին ասեն վկայբերդն։ Ոչխար 121։

Նա ասեն շարաչան հանգստեան։ Ուխ։

Յիսո՛ւս միածինն անմահութեաց պարգեւատուն երևեցաւ ըմե՛ռ. խափանեաց զզծրվելիսն մահու։ Խղճմա՛մբ արտասուաց մարդ առնու, մարթանայլ անկեալ առ ոտս նորա տե՛ռն. խընդրելի՛ն զնորոգումն եղբօրն։ Նանի՛ և քանն ձեռն կենդանագործեաց ընդ գաղարոս ի Թաղման։ Ա՛յսեաւ արտաքս անսպասելոն։

Ըստ ասէ սաղմոս ձէ։

Տեր ձեռ փրկութե՛ն իմոյ, ի տուէ կարգացի և գիշերի առաջի քո։

Աւցեն աղօթք իմ առաջի քո ձեր, խոնարհեա ցի ունկն քո ի խնդրուածս իմ։

Օ՛ի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ ի դժոխս մերձեցան. և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ ոյք իջանեն ի գուբ։

Նդէ ես որպես մարդ առանց օգնականի, և ի մեռեալս ազատ։

Արդեօք վերաւորս, որք տնջին ի դերեզմանի։
Օ որս դու ոչ լինեցեր, նոքա ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։
Լեզին զիս ի գլխի ներքնում, ի խաւարի և ի ստուերս մնհու։
Ցիս հաստատեցար սրտմտուիլ քո. զնամ զբօսանս քո ածեր ի վերայ իմ։
Հեռի արարեր լինէին զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ իւրեանց։
Ատանեցայ, և ոչ ելանէի. աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ։
Աղաղակեցի առ ձեր զօրհնասպազ, և համբառ ձի առ քեզ զձեռս իմ։
Ի թէ մեռելոց առնիցես սքանչելիս. կամ բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովան առնիցեն առ քեզ։
Ի թէ պատմեսցի՞ ոք երբէք ի դերեզմանի զգործմունքեղս քո, կամ զճշմարտութենէս քո ի կորստեան։
Ի թէ ճանաչեսցին ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիրն մոռացեալ։
Ես առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։
Ընդէր ձեր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։
Ջնանակ և վաստակաւոր եմ ես ի մանկութենէ իմմէ, ի բարձրուէ խանարհեցայ և ապշեցայ։
Ցիս հաստատեցար բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։
Ը ջրեցան զինեւ որպէս ջուր, զօր ամ պաշարեցին զիս ի միասին։
Հեռի արարեր լինէին զընկերական իմ և զծանօթս իմ վասն թշուառութենէ իմոյ։

Ընթերցուած յետոյ մարգարէ։
(կԲ . 18։)

Ա. յսպէս ասէ Տէր . զամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս , եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և Թողից ի վերայ նոցն նշան . և առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս յազգս , ի Թարսիս , և ի փուդ , և ի լուդ , և ի մոսոդ , և ի Թոբէլ , և յելլադա , և ի կղզիս հեռաւորս . որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ , և ոչ տեսեալ զփառս իմ . և պատմեսցեն զփառս իմ , և զանուն իմ ի մէջ ազգաց . և ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց՝ պատարագ Տեառն , ձիեօքեալս կառօք , հանդերձ պալատակաւոր երիվարօք , հովանոցօք ի Տէր քաղաքն երուսաղէմ , ասէ Տէր ։ Որպէս մատուցին հինգ որդիքն իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք ի տան Տեառն , և ի նոցանէ առից հինգ ի քահանայս և ի ղեւտացիս , ասէ Տէր ։ Ո՛ր օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր , զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ , ասէ Տէր , նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր ։ Այլ եղիցի ամիս յամսոյ , և շաբաթ ի շաբաթէ , եկեսցէ ամենայն երկիր պագանել առաջի իմ յերուսաղէմ , ասէ տէր ամէն ։ Այլ ելցեն և տեսցեն զմարդկան առ իս յանցուցելոց . զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի , և հուր նոցա ոչ շիջցի ։ Այլ եղիցին ի տեսիլ ամենայն մեղելոց ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուած ։ (ԺԱ . 35 ։)

Ա. յլ ասիցէ ոք . զիա՞րդ յառնիցեն մեռեալք , կամ որո՞վ մարմնով գայցեն ։ Անմիա՛ւտ , դու զոր սերմանեսն՝ ոչ կենդանանայ , եթէ ոչ մեռա

նիցի. և զոր սերմանեաս, ոչ զնոյն մարմին՝ զոր ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես. այլ հատ մերկ, եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեաց։ Այլ ած տայ նմա մարմին, որպէս և կամի. և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին։ Ոչ ամ՝ մարմին նոյն մարմին է. այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց. այլ մարմին թռչնոց, և այլ մարմին ձկանց։ Այլ մարմինք երկնաւորք, և մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց, և այլ փառք երկրաւորաց։ Այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց. և աստղ զաստղ առաւել է փառօք։ Այնպէս և յարուցի մեռելոց սերմանի ապականութիւ, և յառնէ առանց ապականութեան. սերմանի անարգութիւ, և յառնէ փառօք. սերմանի տկարութիւ, և յառնէ զօրութիւ. սերմանի մարմին հոգեւոր, և յառնէ մարմին հոգեւոր. եթէ գոյ մարմին հոգեւոր, գոյ և հոգեւոր։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տէր ողորմութիւ քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առնէր։

փկ. Ալելուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. ՈՒ։)

Տէրն մեր յն քն ասէ.

Ասայր ոք, պահեսջիք զնոսա յանուն քո, որով ետուր ինձ. զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք։ Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո, որով ետուր ինձ. և պահեցի. և ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդի կորստեան, զի գիրն լցցի։ Այլ արդ առ

քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի. զի ունիցին զուրախութիւն իմ լիով յանձինս իւրեանց։ Այս ետուն ոգա զբանն քո, և աշխարհսատեաց զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ։

Փառք քեզ տէր ամէն։

Ի՝ սարկաւագին Յարութ

Ա՛ռ ի վերուստ խաղաղութիւն և փրկութիւն անձանց մերոց զնոր աղաւեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ռ լսելի լինելոյ նոյն այ ձայնի աղաչանաց մերոց զնոր։

Ա՛ռ քաւիչ և ներող լինելոյ այ ի վերայ մեղաց մերոց զնոր։

Ա՛ռ թողլոյ մեզ զնոր յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զնոր։

Ա՛ռ զի մի ընդ խոտանս գառնախիտիւք չաւուրն պատասխանատուս զնոր։

Ա՛ռ հոգւոյն հանգուցելոց, որք Հնմարիտ ուղղիղ հաւատով ի քնութիւն, զնոր։ Յիշեա։ Նա ևս միաբան։ Ողորմեաց։ Ի. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Տէր ամէնակալ և ամենատես անմահ, որ ստեղծեր զմարդն ի հողոյ, և եդիր զնա ի դրախտին փափկութեան, դործել զնա և պահել։ և պատուիրանադրեցեր նմա կեաղ ըստ հրամանի քում։ Իսկ բանսարկուն սատանայ պատրողական բանիւք խրատեաց զնա խաբեմամբ, լուծանել զնծական հրամանդ։ Նա ոչնկնդիր եղեալ չարին, արտաքսեցաւ ի

լուսեղէն փառացն, և փոխանակ անմահութե՛ան մահու եղև ժառանգաւոր, ըստ արարչական հրամանին՝ զոր ասացեր, Թէ հող ելիր, և՛ ի հող դարձցիս. և յայնմ օրէ՛ ետ արարածք ոչ կարացին հնազանդեցուցանել զհրամայականն՝ի քէն։ Այլ արդ ետ՛ր ետ՛ մեր, ողորմած և մարդասէր, հայեաց՛ ի ծառայս քո, որ եկեալ և կատարեաց զկեանս իւր զերկրաւոր, և ըստ հրամանի քում դարձաւ՛ ի հող։ Ո՛ւմ որոյ աղաչեմք զմարդասիրութիւդ քո, ընկալ՛ զհոգի սորա, և խաղաղեա՛ ի գունդս հրեշտակաց. և դասաւորեա՛ ընդ սո՛ւրբ քո. և զմեզ արժանաւորեա՛ զոհանալով փառաւորել զՀայր և զորդի և զսո՛ւրբ Հոգի եղ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաղաւելի ետ՛ն Ա՛յ երկր։

Որ՛ն եկեալ ես ետ՛ր մեր, յոյս ետ՛ս արարածոց, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և բարեբանեալ երկրպագիս յերկնաւորաց և յերկրաւորաց։ Որ կոչեցեր զծառայս քո՛ ի հանդերձեալ կեանսդ, զոր խոստացար ետ՛ս հաւատացելոց քոց։ Ո՛լթա՛ ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, և հանգի՛ զհոգի սորա՛ ի խորանդ լուսոյ, բարեխօսութե՛ամբ քո սո՛ւրբ կուսին մարիամու։ Ա՛ւր պաղատանաց ժողովրդեանս, որք հայցեն՛ ի քէն զթողութի՛ւն մեղաց իւրեանց. զի դու ես ետ՛ արդարոց և մեղաւորաց. և հանդիստ աշխատելոց։ Ընկալ՛ զհոգի ննջեցելոյս մերոյ՛ ի տեղւոջ լուսոյ և հանգստեան՛ ի թիւ սո՛ւրբ և՛ ի համարս արդարոց, և հանգի՛ զսա՛ ի գոգն արրահամու ընդ այլ պայծառացեալ սո՛ւրբն։ Այլ զմեզ, ետ՛ր, արժանի՛ արա հաստատել մասին ժառանգութե՛ան սո՛ւրբն՛ ի լոյս։ Ո՛ ի ընդ նոսին միշտ դոհանալով փառաւորեացուք զՀայր և զորդի և սո՛ւրբ Հոգի եղ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-

Ա՛ս ասէն ղարաքան։

Յուցանէ՛ն գաղտնիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան. բարեաց գործօղքըն պըսակին՝ չարացն՝ իւ հուրն անշէջ մատնին. յայն ժամ յիշեա՛ զսորա՝ բարին գործըք մե՛ղացըն ջընջեսցին՝ դառաւորեա ըզսա վերնոյն երգե՛լ ըզփառս ընդ զո՛ւարթնոցն։

Ի՛սկին պըսակք զանազա՛նեալ. և պատմուճանք լուսափայլեալ. սուրբ վըկայիցն ի գլո՛ւխս եդեալ և արդա՛րոցըն զարդարեալ. հա՛ղորդս արա՛ հայցմամբ նոցին ըզսա լուսոյ փառաց նոցին՝ դա՛ս։

Ա՛րէ։

Ո՛հեղ խորհո՛ւրդ քահա՛նայի՛ն՝ քա՛զ կատարած կայը իւ՛ բեմին՝ մո՛ւտքըն՝ որ սե՛ղանի՛ն. հո՛ւր ընծանէ՛ խաւա՛ր մերժի՛ տըրտմեալ հոգի՛ քըն ուրա՛խանա՛ն. զի՛ Թողութի՛ւն մեղա՛ց լինի՝ ողորմա՛ծ տէր ո՛՝ղորմեա՛ հոգւոցը մեր նը՛ջե՛ցեալոցն։

Ա՛րէ կոչ, ղայս ասա՛։

Յանձնա՛մա՛ն հոգւոյս՝ իւ մարմնոյս՝ իւ քակտե՛ա՛լ գերեզիկ՝ չինուածոյս. զարհուրե՛ա՛մ ի սպառնալեացդ Թագաւորին՝ Թէ պա՛հանջէ՛ա՛ վինէն զտաղանդ պատուի՛րանին՝ ծգնեա՛ա՛ և լինէ քրիստո՛ս այսօր՝ յա-

ռաջին ձանձրացարհին . և ի միասանգամ գա-
լըստեանըդ.քոյ՝ ծգնեա՛ ի մա՛ լ ին ձ :

Ա՛ողնախ :

ԽԱ. Հոգւոյ հանգուցելոյս , քո՛ ա՛ծ , արա՛
հանգիստ և ողորմութի՛ն . և մեզ մեղաւորացս
ընդհեա՛ զթողութի՛ն յանցանաց :

Վ՛ԽՐՈՂ :

սբ՛. Ա՛ ո՛ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցու՛ք
զի՛րկին մեր քո՛, զի զսա ընդ արդարսն դասեա՛
ց՛կ, և զմեզ կեցուսցէ ընդհա՛ւիս ողորմութե՛ իւրոյ.
ամենակալ տէ՛ր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ :

Ֆ. Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Ղ՛ԱՂԽ :

ԽԱ. Վ՛ա՛ռդի ո՛յ անսխալակա՛լ և բարեգութի՛ ,
գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգու-
ցեալ ծառայիս քո այս անուն : Յիշեա՛ յաւուր
մեծի գալստեան արքայութե՛ քո , արա՛ արժա-
նի ողորմութե՛ , քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց . գա-
սաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւս քո յաջակող-
մեան դասուն : Ո՛ վ դու ես տէ՛ր և արարիչ ա-
մենեցուն , դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց .
և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

( )րհնեալ տէ՛ր : Հայր մեր , որ յերկինս :

( )րհնեսցի՛ և ի՛նքեալ պահեսցի գերեզմանն
և ոսկերք ծառայիս ո՛յ նշանաւ տէ՛ր խաչիւս և
բանիւ տէ՛ր աւետարանաւս . յանուն հօր և որ
դւոյ և հոգւոյն սրբ՛ . ամէն :

ԿԱՆՈՆ

ՀՆԳԵՏԱՍԱՆԵԱՑՆ ԵՒ ՔԱՒԱՍՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Զան՝ ի գերեզման ննջեցելոցն, ասելով ի ձանաապարհին զՄկրտիծն։ Ղուկ. ԻԷ. 121։

Նա ապա ասէ ցաբակում հանգոպեան յաւուրս յայնչէն։

Պտղ ոաղմոս Ճ։

ԷՅ. Այցեաւ ոսկը իմ՝ ի մարմին իմ. համառեցայ ես հաւատոյն անապատի։

ԽԸ. Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ ես զականկն քո. յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լուր լինէ։

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խոհիւ չորացան։

Տարաւ որպէս խոտ, և ցամաքեաց սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ՝ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ։

Այցեաւ ոսկը իմ՝ ի մարմին իմ. համառեցայ ես հաւատոյն յանապատի։

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, և եղէ ես որպէս Ճնճղուկ միայն՝ ի տանիս։

Նախատեցին զիս Թշնամիք իմ զօրհնանապազ. և գովիչք իմ ինձ երդնուին։

Օ մխիթը որպէս հաց կերիր . և զըմպելին իմ արտասուաւք խառնեցեր ։

Յերեսաց բարկութեանդ սրտմտութեանդ քո . զի զու բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս ։

Հւրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ ։

Դու յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգ ի ազգ ։

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ սիոնի . ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա ։

ԸՆԹԵՐՑուած յԵրեմիայ մարգարէէ ։
(Բարուք . գ . 36 ։)

Այսպէս ասէ Տէր . քաջալերեցաց երուսաղէմ, և տէս զեկեալ ուրախութիւն քեզ յայ . ահաւադիկ դան որդիքն քո , զորս յուզարկեցեր . դան ժողովեալք յարեւելից մինչև ի մուտս արեւու , բանիւ սրբոյ . խնդացեալք փառաւքն Աստուծոյ ։ Երկեաւ երուսաղէմ զհանդերձ սգոյ և լլկուածոց քոց , և զգեցիր զվայելչութիւն փառացն Աստուծոյ ։ Այրկ զքեզ զերկնաւոյն արդարութիւն յայ . դիր խոյր ի գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին ։ Օ ի ցուցցէ Աստուած ի ներքոյ երկնից զամ լուսաւորուիս քո . և կոչեսցի քեզ անուն յայ յաւիտեան . խաղաղութիւն , արդարութիւն , և փառք Աստուածութիւն ։ Այրի երուսաղէմ, և կաց ի վերայ բարձու , և հայեաց ընդ արեւելս , և տես ժողովեալ զորդիսն քո յարեւելից մինչև յարեւմտից բանիւ սրբոյ , զուարճացեալս յայ յիշատակաւք ։ Օ ի ելին ի քէն հետեւակք վարեալք ի թշնամեաց . և ածցէ զնոսա առ քեզ Աստուած ամբարձեալս փառաւք իբրև զաթոռ թագա

ւորուե՛ : Օ՛ի հրամանն եւս ասծ խոնարհել սամ լերանց բարձանց , և բլրոց սհանձնհնասւորաց , և ընուլ ձորոց ’ի հարթուԹի երկրի . զի գնասցէ իսրայել զգուշուԹբ փառացն սոյ . և հովանի լինցին նմա սամ անտառք , և սամ փայտ անուշուե իսրայելի , հրամանաւ սոյ : Օ՛ի առաքնորդեսցէ սծ իսրայելի ուրախուԹբ , լուսով փառաց իւրոց , հանդերձ ողորմուԹբ և արդարուԹբ :

Պօղոսի առաքելոյն ’ի կողոսացւոց ԹղԹոյն է ընԹերցուածս :
(Ֆ . 1 :)

ԱրԹէ յարեալք ընդ քրիստոսի , ապա զվերինն իմդրեցէ՛ք , ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ սոյ : Օ՛ վերինն խորհեցարո՛ւք , մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է : Սկանցի մեռայք , և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ քրիստոսի յսծ : Իսկ յորժամ քրիստոս յայտնեսցի Հ՛կեանքն ձեր , յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք :

Ա՛լելուիա , ալելուիա , ալելուիա .

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ :

սրկ . Ա՛լելուիա օրԹի :

Ա՛ետարան ըստ յովհաննու . (ԺՇ . 15 :)

Տէրն մեր յս քս ասէ .

ԱրԹէ սիրէք զիս , զպատուիրանս իմ պահեսջիք . և ես աղաչեցից զՀայր , և այլ մխիԹարիչ տացէ ձեզ , զի ընդ ձեզ բնակեսցէ յաւիտեան . զՀոգին Ճշմարտուե՛ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել , զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ձանաչէ զնա . բայց դուք ձանաչէք զնա , զի առ

ձեզ քնահեսցե, և ընդ ձեզ հղիցի։ Ալ Թողից զձեզ որքա, զամ առ ձեզ։ Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինիցիք էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես ի հօր իմում, և դուք յիս, և ես ի ձեզ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս, սիրեսցի ի հօրէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս։ Ասէ ցնա յուդա ոչ սկաւ բիւրևացին. եր՝ զի՞ եղև, զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ, և ոչ աշխարհի։ Պատասխանի եհ յիս, և ասէ ցնա։ Եթէ ոք սիրէ զիս, զբանն իմ պահեսցէ. և Հայրն իմ սիրեսցէ զնա, և առ նա եկեսցուք, և օթևևանս առ նմա արասցուք։ Եր որ ոչն սիրէ զիս, զբանս իմ ոչ պահէ։ Եր բանն իմ զոր լսէք, ոչ է իմ. այլ հօրն, որ առաքեացն զիս։

Փառք քեզ եր ամէն։

Եր սարկաւագն ասէր։

Ալ ե՛ի վերուստ խաղաղութէ և փրկութէ անձանց մերոց զեր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Ալ ե՛ լսելի լինելոյ ձեռն այ ձայնի աղաչանաց մերոց զեր։

Ալ ե՛ քաւիչ և ներող լինելոյ այ ի վերայ մեղաց մերոց զեր։

Ալ ե՛ Թողոյ մեզ զեամ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զեր։

Ալ ե՛ զի մի ընդ խոտանս գառնիցիմք յաւուրն պատասխանատուութէ զեր։

Ալ ե՛ հոգւոյն հանգուցելոց, որք Հիմարիտ և ուղիղ հաւատով ի քնննելոյն, զեր։ Հիշեա։

Եր ևս միաբան։ Օ անձինս մեր։ Աղօրմեաց։

Գ. Տէր ողորմեա։

Ղեւոնդ։

ԿԵ. Ողջունեալ եւս միածին որդի նոյ, որ մեր
հայր քո. որ ամենասաստ պարծանքդ քո մարմնա-
ցար ի որ կուսէն, և պատարագեցար ի խաչին
նուէր հաշտութեան հօր, հեղմամբ արեամբ քով
սրբով. և իջեալ ի գերեզմանն՝ ազատեցեր զդե-
րեալսն որ ի նմա, ի որ միաշաբաթին յարու-
ցեալդ ի մեռելոց. և ձայնեցեր որոց ի կա-
պանան էին, թէ ելէք. և որք ի խաւարին, թէ
յայտնեցարուք։ Ասասի և մեք ի սքանչելի և
ի լուսաւոր օր յարութեդ եկեալ ի գերեզմանս
մեռելոցն, և կենդանանալոյ որ խաչիւս և որ ա-
ւետարանաւս աւետարանեցաք ննջեցելոցն զըս-
քանչելի և զանասուտ յոյս նորոգութեն վերստին,
զոր խոստացար մեզ։ Ամն որոյ աղաչեմք, ա
մենագութ փրկիչ, միաբան ծառայքս քո. խո-
նարհեաց և ինձ առ հոգիս եղբարց մերոց ննջե-
ցելոց, և ախտաթափ զնոսա ընդհօր ողորմու-
քո, յաւուր կենդանարար յարութեդ քո։ Օ ի
որպէս անկասկած են նմանութեդ մահու քո, և յա-
րութեդդ վստահեալ. և վայելեսցեն յերկնից ար-
քայութեդ, զոր պատրաստեցեր ի սկզբանէ աշ-
խարհի սիրոյ քոյ։ Այս ընդ նոսին միշտ գոհա-
նալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր և ընդ
որ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Խաղաղութիւն ամէն։ Ի երկրպ։

Ի յոյս յարութեդ մերոյ և խաղաղութեդ,
աւետարանեցեր խաղաղութեդ հեռաւորաց և
մերձաւորաց, ապահանելով զթշնամութիւն մերոյ
ի մարմնի քումմ. գոհանամք քեզն, որ առատ-
ես յիմմի մարդասիրութիւդ քո. զանէծս լուծեր,
զդժոխս աւերեցեր, և զմեզ զամենեսեան ի վե-

բինն երուսաղէմ՝ ի դասակցուէս հրեշտակաց խառնեցեր. որով յուսով եղբարքս մեր թողեալ զմարմինս ամխափեալս ի դիցս հանգըստեան՝ եկեալ ժամանեցին յառհատատեայ կեանսդ ի դուռն երկնային առաքաստին։ Այժմ ժողովեալ մեր ի հանգստարանի սոցա, հնձեցաք զաւետիս յարութեանն Քրիստոսի բարբառով աւետարանի քոյ. և խնդարհեալ առաջի բարեգութ մարդասիրութեանդ քո, աղաչեմք զքեզ ողորմած և մարդասէր տէր, հանգո զհոգիս սոցա ընդ ընտրեալս քո, և ժառանգակից արա երկնից արքայութեդ ընդ ամ սքս քո։ Այլ զմեզ արժանի արա յարաղուարձ բերկրանօք օրհնել զքեզ, գովել և փառս մատուցանել ընդ հօր և ամենասրբ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այ՝ ասէն ղաբահան։

Փառաց ի փառս բանձրանան աղաղակողքս մեռանելոյն վերանան՝ յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման՝ նընջեցեալոյս մեր լսեցո զաստուածածային բարբառս քո՝ գթասաւորեա ըզսա վերնոյն երգել ըզփառս ընդ զբաղթնոյն։

Վաճանաչք և ժողովուրդք հայցեմք՝ ի քէն տէր բարեգութ՝ ընդ նընջեցեալոյս հաստատով ընկալ ըզմեզ նովին յուսով. յերուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում աւրդաբերն ժողովին՝ փառս երգել միշտ՝ ընդ նոսին երրորդութեանդ երեսակ անձին։

Նրբէ։

Ա՛ւետ՛ս աստուա՛ծախօ՛՛ս և՛ ահա՛
ր՛՛ն ըզ՛՛ւատացի՛ն։ մ՛՛ոգարե՛՛ն խոսա՛յե
լի՛՛՛ և՛ քահանա՛յք հ՛՛ն օ՛՛րինին. յ՛՛առա
ջագո՛՛յն մեզ ծանո՛՛ւցի՛՛՛ն ըզգալո՛՛ստ սո՛՛ըբ
մի՛՛ածնի՛՛ դ. ի փըրկութի՛՛ն մեզ յա՛՛յտ
նեցի՛՛՛ն յանապատի՛՛ կերա՛՛կրեի՛՛ն. ո՛՛ղոր
մա՛՛ծ տէր ո՛՛ղորմեա՛՛՛ հո՛՛գւոց ը մեր նը՛՛ն
ջե՛՛ցեր՛՛ն։

Նրբէ կախ, ղայս ասա։

Կ՛ետաձե՛՛՛ն մ՛՛արդացեա՛՛լ աստուած իմ
յիսուս. յայ՛՛տնա՛՛ւ ե՛՛ր ահե՛՛ղ ա՛՛տենին՝ ըզ
գի՛՛նս արեա՛՛՛ն քո մի դ՛՛ատա՛՛պարտե՛՛ր՝ ո՛՛ղ
նեա՛՛՛ և ինձ քրիստո՛՛ս այսօր՝. յ՛՛առաջի
Հ՛՛ան՛՛ապարհին. և ի միւսանգա՛՛մ գալըստե՛՛ա
նըդ քոյ՝ ո՛՛ղնեա՛՛մ և ինձ։

Ա՛՛աղաչա՛՛ս։

ԽՒ. Հո՛՛գւոյ հանգուցեալոյս, քո՛՛ւ ա՛՛ծ, ար՛՛ա
հանգիստ և ողորմութի՛՛ն. և մեզ մեղաւորաց
ընդո՛՛ւնեա՛՛ զթողութի՛՛ն յանցանաց։

Վ՛՛ասրդ։

սէր. Ա՛՛ւ հանգուցեա՛՛լ հո՛՛գւոյս աղաչեսցո՛՛ւք
զի՛՛՛ր՛՛կին մեր քո, զի զա՛՛ս ընդ արդարո՛՛ն դասես
ցե՛՛, և զմեզ կեցուսցե՛՛ ընդո՛՛ւնել ողորմութե՛՛ իւրոյ.
ամե՛՛նակալ տէր ա՛՛՛ծ մեր կ՛՛ողորմեա՛՛։

Ղազար։

ԺԱ. Վա՛ռ որդի՛ այ անօխակալ և բարեգութ, դիա՛ քո արարչական սիրովդ՝ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ն քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ քաւուե՛ և թողուե՛ մեղաց. զաստւորեալ պայծառացո՛ ընդ՝որս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Այլ մեր, որ յերկինս։

Օրհնեցի՛ և հնչեալ պահեցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւո՛ր խաչիս, և բանիւ՝ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն։

ԿԱՆԱՆՆ

ՋՎԱԽԱՃԱՆԱԿԱ ՏՂԱՑՈՒ ԱՒ ՔՐԻՍՏՈՍ

ՅՈՒՂԱՐԿԵԼՈՑ

Այնքան երկրպագան կամ հնազանդեսցին ամեն ազգք նմա։

Աջ ընկան ի փառն վերնաճանճոյն. և այս կանոն կ-
պարի։ Նախ ասէ հաստատին.

Որհնեալ Հոգիդ որ ած ձշմարիտ. ամէն։

Այս ասէն սաղմոս ճ։

Ողորմեա ինձ ած ըստ մեծի ողորմուէդ քում.
ըստ բազում գթութէդ քում քաւեա զանօ-
րէնութիւնս իմ։
Քաւեալ լուա զիս յանօրէնութէ իմմէ. և ի
մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։
Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք
իմ առաջի իմ են յամէ ժամ։
Քեզ միայն մեղայ որ. և չար առաջի քո ա-
րարի։
Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո, և յաղ-
թող ի դատել քեզ։
Զանօրէնութէ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս
մայր իմ։
Դու որ զձշմարտութէն սիրեցեր. զանյայտս և
զծածկեալս իմաստուէդ քով յայտնեցեր ինձ։
Ցօղեա զիս մշտակաւ, և սուբ եղէց. լուա, և քան
զձիւն սպիտակ եղէց։
Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութէն,
և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Պարձի զերեսս քո ՚ի մեղաց իմոց. և զամ
ան օրէնութիւնս իմ քաւեա՛ կենդէն։
Միրտ՚ եր հաստատեա՛ կիս ՚ած, և հոգի ուղիղ
նորոգեա՛ ՚ի փորի իմում։
Մի՛ ընկենուր զիս ՚ի յերեսաց քոց, և զհոգի
քո՛ եր մի՛ հաներ կենդէն։
Տո՛ւր կնձ ցնծութիւն փրկութե՛ն. և հոգւով
պետուե՛ քով հաստատեա՛ զիս։
Ուսուցից անօրինաց զՀանապարհս քո. և ամ
պարիշտք առ քե՛զ դարձցին։
Փրկեա՛ զիս յարենէ ՚ած ՚ած փրկութե՛ն իմոյ.
ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութե՛ն քոմ։
Տէր եթէ զշրթունս իմ բանասս, բերան իմ եր
գեսցէ զօրհնութե՛ն քո։
Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցա
նէ՛ր. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հա
ճեցար։
Պատարագ ՚այ հոգի խոնարհ. զսիրտ՚ եր և ըզ
հոգի խոնարհ ՚ած ոչ արհամարհէ։
Բարի արա ՚եր կամօք քովք սիոնի. և շինեա
ցին պարիսպք երուսաղէմի։
Յայնժամ հաճեացիս ընդ պատարագս արդա
րութե՛ն. ուխտից պատարագս հանցին ՚ի սե
ղան քո զուարակս։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Աղաւնեակ։

ԻԱ. Ցամ ժամ աղաչանք իմ այս էն. ՚ի մե
ղաց իմոց ՚եր արա՛ զիս ՚եր, և յօտարէն պահեա՛
զծառայս քո, մարդասէր ՚եր։

ՍԲՒ. Այս և խաղաղութե՛ն զ՚եր աղաւեսցուք.
ընկա՛լ, կեցո՛ և ողորմեա՛։

ԻԱ. Ողջունութե՛ն և փառք հօր և որդւոյ և
հոգւոյն սուրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Ընդ կախս, զՅերկինսք պատմեին սակ ի քուն, յեւ ամէն փոքրացայ սեղմով. Յու ևս խաղաղութեան ()րհնութեան եւ փառաք հօր: Խայց ընդ զՅերկինսք պատմեին լսես, զՅաղօրմեացն անպարծառ ի լման սակ:

Նո ապա կանոնափլուխ. Դկ:

Սիրեցից զքեզ տէր զօրութի՛ւն իմ. աւե՛լ-լուխա:

Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ, եւ փրկիչ իմ. աւե՛լ:

Աստուած օգնականն իմ. և ես յո՛ւսամ ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ ընդունելի՛ իմ կ. աւե՛լ:

()րհնելով կարգա՛ցից տո՛ւր. և ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց. աւե՛լ:

Շո՛ւրջ եղեն զինև ե՛րկունք մահո՛ւ, և ուղիք անօրինութե՛ն խռովեցո՛ւցին զիս. աւե՛լ:

Ա՛լ չքաղ դժոխոց պաշարեցի՛ն զիս. և ժամանեցի՛ն ինձ որոգայթք մահո՛ւ. աւե՛լ:

Ի նեղութեան իմում ես առ տէր կարեցայի. և առ աստուած իմ աղաղակեցի. աւ՛լ:

Ո՛ղեցուցի՛ր ինձ զօրութի՛ւն ի պատերազմի. գլորեցուցի՛ս ի վերայ իմ, նեերքոյ իմ առարքեր, աւե՛լուխա աւե՛լուխա:

Ո՛թշնամին իմ հալածակի՛նս առարեր. և զատելին իմ սատակեցի՛ր. աւ՛լ:

Ղազարակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկիցէ ըզնա. կար-
դացին առ նմա, և ոչ լուաւ նոցա. ալ։
Անրեցից ըզնա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և
որպէս կաւ գոմհայց կոխեցից ըզնոսա. ալ։
Փրկեսցէ զիս նա ի հակառակուէ ժողովրդոց.
և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց. ալ։
Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց ինձ. և
ի լուր ականջաց լուաւ ինձ. ալ։
Որդիք օտարաց սպառեցին ինձ. որդիք օտա-
րաց մաշեցան, և կաղացան ի շաւղաց իւ-
րեանց. ալ։
Կենդանի է նա, և օրհնեալ է ան՛ծ. և բարձր
եղիցի աստուած փրկութեան իմոյ. ալ։
Աստուած է որ խընդրէ ընկերէժ իմ. և հնա-
զանդ առնէ ըզժողովուրդս ընդ ինձ. ալ։
Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց՝ բարկացողաց,
յայնցանէ որք յարուցեալ են ի վերայ իմ,
բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւ
փրկեցեր զիս. ալ։
Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի հեթա-
նոսս. և անուանն քում սաղմոս ասացից. ալ։
Է՛ծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա.
առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ
դաւթի. և ընդ զաւակի նորա յաշխարհ մինչև
յաշխարհ. ալ։
Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյն. այժմ

և մի՛ շտ և յաւիտեանս յաւիտենից ա՛մէն.
ալէլուիա ալէլուիա՛։

Աղա աչեն սաղմոս ՃԻԳ։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զա-
նուն նորա։

Եղիցի անուն նորա օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան։

Յարևելից մինչև ի մուտս արևու՝ օրհնեալ է
անուն նորա։

Բարձր է ի վերայ ամ ազգաց Տէր. և յեր-
կինս են փառք նորա։

Ո՞վ է ոմն Տէր Աստ մեր ի բարձունս բնակեալ,
և զխոնարհն տեսանէ յերկինս և յերկրի։

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ, և բարձր առ-
նէ զտառապեալսն յաղբեւաց։

Եւ տուցանէ զնոսա իշխանաց՝ ընդ իշխանս ժո-
ղովրդեան իւրոյ։

Որ տնակեցուցանէ զամուսնն ի տան ուրախամիտ,
որպէս մայր որդւոց բերկրեալ։

Եւ աղա աչ ղարեան հանգոյնեան ի հայնէն։

Եւ սարկաւագն ասէ.

Ա՛ծ ի վերուստ խաղաղութե՛ և փրկութե՛ ան-
ձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ծ լսելի լինելոյ նոցա այ ձայնի աղաչանաց մե-
րոց զՏէր։

Ա՛ծ քաւիչ և ներող լինելոյ այ ի վերայ մեղաց
մերոց զՏէր։

Ա՛ծ Թողոյ մեզ զայժմ յանցանս մեր զկամայ և
զակամայ զՏէր։

Ա՛ծ զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն
պատասխանատուութե՛ զՏէր։

Ա՛ր հոգւոյն հանդուցեալոյ, որք Հիմարիտ և ու-
ղիղ հաւատով ի քո՛ն ննջեցին զնո՛ր : Հիշեա՛,
Տէ՛ր և միաբան : Օ՛ անձինս մեր : Ողորմեա՛ց :
Ֆ. Տէր ողորմեա՛ :

Աղօթ՛ :

Ա՛ք ես տէր ամե՛ն մեր հզօր և ահաւոր. հայր
գթուե՛ց և ամե՛ն ողորմութե՛ց. որ նստիս ի բարձունս, և բարեբանիս ի սքա՛ն քոյ, և խոնարհես քաղցրութե՛ն զարարածս քո : Որ վասն անբաւ սիրոյ քոյ գթացեալ ի ստեղծուածս անարատ ձեռաց քոց, առաքեցեր յաշխարհ՝ ողորմութե՛ քով զծոցածին որդիդ քո. առ՛ի փրկել զյ բաւեալս մահու զորդիս մարդկան ի ձեռաց դժոխոյ : Որ եկեալ մարմնացար յանարատ և ի՛ նո՛ր կուսէն մարիամայ, և ծնար տղայապէս : Յանձարրօք պատեցար, և յանբանից մնար եղար. և ի կուսական ստեանցն կերակրեցար, որ բանայ զձեռն իւր և կերակրէ զարարածս : Ա՛նուշ մատաղ ըստ եօթեայ էարկ զձեռն իւր ի ծակ խժից, և ելոյծ զզօրութե՛ն անէրևոյթ օձին : Զբար զօրութե՛ն բազում և մեծամեծս, ամենահրաշ ներգործուածքն իւրով. և ծանոյց զանուն քո հայր, ամե՛ն աշխարհի : Յստաւ խոնարհութե՛ի վերայ յաւանակի, և բարեբանեցար ի տղայոց, ըստ նախաձայն բանի երգողին զաւետ : Յո՛ կատարեալ զնամագործ անօրինութի՛ն իւր, յանձն էառ զմահ մարմնով. թաղեցար յերկրի և յարեար ի՛ւրքնիչխան զօրութե՛ն իւրով. և ետ յոյս յարութե՛ն հաւատացելոց իւրոց : Յո՛ արդ տէր բարեբար, ընկալ զհոգի տղայիս այսորիկ, որ հաւատացեալ յանուն միածնի քո ծնաւ ի՛ ո՛ր աւազանէն վերստին ծննդեամբ. և այժմ

'ի տղայական հասակին կոչեցաւ առ քեզ ։ Ինքակալ զսա և դասեա ընդ սքս քո . և հանդո՛'ի խորանաղ երկնից . զի դու ես ՅԾ մեր . և բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք ։ Այս քեզ ընդ որդւոյ և հոգւոյդ սքդ վայելէ փառք իշխանութիւն, իշխաղաղուի ամէն ։ Ա՛յ երկր ։

Երկնեալ ես արդարադատ և ողորմած ՅԾ. որոյ Ձեմարտութիւդ անպատում է, և ողորմութեդ քո ոչ դոյ թիւ ։ Որ վասն բազում մարդասիրութե՛անդ քո լուծեր 'ի հող զնչաւոր մարմինս զպատրեալս 'ի բանսարկուէն, ասելով . հող եիր և 'ի հող դարձցիս . ըստ որում խոնարհեցաք 'ի ծերոց միւնէ 'ի տղայս , և յերկիր մնծան մեջք մեր ։ Այդ դու վե՛ բազում ողորմութե՛ քո խոնարհեցար՝ մարդասէր սէր, նոքոգել զմարմին հոգևոր ։ Ա՛զաքեցար դու ինքնէն միածինդ հօր, և տղայացեալ 'ի սէ կուսէն, տպատորեցեր յանձին քո կամաւորութե՛ զմեր մահս . զի տայցես մեզ զքո անմահութիւդ ։ Այդ 'ի գերեզման՝ համարելով ընդ մեռեալս ։ Յաքուցեալ համբարձար յերկինս . և զսիրելին քո՝ զմարմին խոնարհութե՛ մերոյ՝ տնկակից և կերպարանակից առնել խոստացար մարմնոյ փառաց քոց՝ յերևել յայսմութե՛ քո 'ի փող յետին, յորժամ դայցես տալ վարձս սիրելեաց քոց ։ Ա՛ղաչեմք զքեզ սէր, արա զսա արժանի փառաւոր յարութե՛ քո, ընդ արդարս քո , յաւուր յայնմիկ հանդիպել քեզ զուարթ երեսօք ընդ սքս քո . և ընդ նոսին գոհութե՛ փառաւորել զքեզ հայր և զորդի և զսքդ հոգիդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Յաղմոս ՃԲ։

ԷՅ. Ի բերանոյ մանկանց տղայոց սանդրեցաց կատարեցեր զօրհնուէն։

ԽԸ. Տէր ՚ի ձեր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո ՚ի վերայ ամենայն երկրի։
ամբարձաւ մեծ վայելչուն քո ՚ի վերոյ քան զերկինս. ՚ի բերանոյ մանկանց տղայոց սորին դիեցաց կատարեցեր զօրհնուէն։
Ի ձեռն թշնամեաց քոց տէր, զի եղծցի թշնամի և հակառակորդն։
Տեսից զերկինս, զգործս մատանց քոց. զլուսին և զաստեղս, զորս դու հաստատեցեր։
Ո՛վ է մարդ, զի յիշես դու զնա. կամ որդի մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես դու նմա։
Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո. փառաւք և պատուով պսակեցեր զնա, և կացուցեր զնա ՚ի վերայ ամենայն ձեռագործից քոց։
Զամ ինչ հնազանդ արարեր ՚ի ներքոյ ոտից նորա, զխաշն և զարջառ և զամենայն ինչ։
Այս և զերկ վայրի, զթռչունս երկնից, զձկունս ծովու, որք շրջին ընդ շաւիղս ծովու։
Տէր ՚ի ձեր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի։
Ալելուիա, ալելուիա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(ԼԸ. 9։)

Ահաւասիկ ՚ի ձեր ՚ի մեր յոր յուսացեալ էաք, և ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է ՚ի ձեր, և սպասեաք սմա։ Ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ՚ի փրկու-

ԹԷ մերում. և տացէ մեզ՝որ ոճծ հանպիտ՝ի՝ի լերին սրբութէ իւրոյ։ Այս մտցէ՝ի նա ժողովուրդ, որ պահէ զարդարութիւն և զշմարտութիւն. վերակացու է ճշմարտութէ, և պահէ զգաստաղաղութիւն։ Այս արդ մխիթարեցիջ զքեզ, ասէ՝որ, յամ տրտմութեաց քոց։

Ընթերցուած՝ի վարդապետէն սրբոյն գրիգորի հայոց լուսաւորչին։ (Ա՞։)

Ա՞յլ մեք, որ կենդանիքս ինացեալ լինիմք՝ի գալստեանն նոր՝ հանգուցեալովքն հանդերձ յարիշտակիմք ընդ առաջ լինել նոր՝ի վերայ օդոց. և այնպէս յամ ժամ ընդ նմա լինիմք ցկեանս, խառնեալ՝ի գունդն քոյ, Թադեւսեալ՝ի Թադիչս երագուն, ի լուսափեսուր սպիտակ եզեանն աղաւնեաց, որք առին յանձինս զկերպարանս որդւոյն այ, որ երևեցաւ նոցա, և զնոյն պատուիրեաց յանձինս մատուցանել, զի բուսաց նոցա Թևս հոգևորս, խառնել՝ի գունդն նոր՝ի՝ի նմանէ։ Ա՞ոդ զարմացեալք հարցանիցեն զօրք վերինք լուսեղինք, յորժամ տեսանիցեն զնեղը նագունդ սքեզ մարմնակառաց, զի առ տէրն՝ի՝ի ներքուստ Թադեւսեալ վերացեալ գայցեն, Թէ՞վ են սոքա, որ իբրև զամպս Թադեւսեալ, և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովին գան առ նոր։ Ա՞յդ լուիցեն յինքնին նոյնք պատասխանի, եԹէ սոքա չիս յուսացեալ էն. տապայց զնոսա՝ի լեառն սրբութէն իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա՝ի տաճարի իմում։

Պողոսի առաքելոյն յերբայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս։
(ԺԲ. 22։)

Ա՛յլ մատուցեալ էք ՚ի սիոն լեառն, և ՚ի քաղաք ՚այ կենդանւոյ յերուսաղէմ յերկինս, և ՚ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցին անդրանկաց գրեալոց յերկինս. և առ դատաւորն ամենեցուն ՚ած, և յոգիս արդարոց կատարելոց, և ՚ի նորոց կտակարանաց միջնորդն յի՛ս. և ՚ի հեղումն արեան նորա, որ առաւել խօսի քան զհաբէլին։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՛ստուած ՚ած զոյս քո և զՀայրապետուն քո. զի առաջնորդեացեն ինձ, և հանցեն զիս ՚ի լեառն ՚ած և ՚ի յարկս քո։

՚ըստ. Ա՛լէլուիա օրհնի։

Ա՛ետաբան ըստ Մարկոսի. (Ժ. 13։)

Ա՛ն տէրն մեր յի՛ս քն

Ո՛ատուցանէին մանկտի, զի ձեռն գիցէ նոցա։ Իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ մատուցանէինն։ Իբրև ետես յի՛ս, բարկացեալ՝ սաստեաց նոցա, և ասէ. Թո՛ղ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութի՛ն ՚այ։ Ա՛մէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն ՚այ իբրև զմանուկ, ոչ մտցէ ՚ի նա։ ԵՒ առեալ գնոսա ՚ի գիրկս, ձեռն եդ ՚ի վերայ, և օրհնեաց զնոսա։

Փառք քեզ ՚ած մեր։

Աղերսական

Ա՛ռ ի գիշերի և ի տունջևան և յամէ ժամու խօսել մեզ զան ևոն, զոր աղաչ։ Ընդ ողորմ։

Ա՛ռ չանկանելոյ մեզ ի փորձութիւն, որում ոչ կարեմք հանդուրժել, զոր։

Ա՛ռ անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի սահեղ ատենին քոյ զոր։

Ա՛ռ առաջնորդելոյ մեզ ի նահապետին կենաց անվախճանից զոր։

Ա՛ռ արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութ զոր։

Ա՛ռ հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ձեմարիտ և ուղիղ հաւատով ի քոյնոջեցին, զոր։ Յիշեա։ Եւ և միաբան։ Օ՛ անձինս մեր։ Ողորմեաց։

Աղօթք։

Տէր ած թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր, և գթած ի հոգի հանգուցեալոյ տղայոյս այսորիկ. ընկալ զսա ի դասս անդրանկաց գրելոցն ի երկինս, ի լուսեղէն առաքեալն, յաբրահամեան բազմականին. յորս լեսցի ամենեցուն մեզ հասանել հնորհօք և մարդասիրութիւն քոյ. որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Կատարեցաւ ամէն։ Ա՛յ երկր։

Որդի՛ այ և բան հօր, որ վասն մեր տղայացար ի սըրբուհւոյ, սրբեալով զտղայացեալսն ի ձեռն որ աւազանին վերստին ծննդեան. զի որք սկրտեալ լուսաւորին՝ առնուն զորդեգրութիւն ըզպատիւն ի ձեռն սկրտութ հնորհին, զոր պարգևեցեր հաւատացելոյս ի քեզ՝ ի ձեռն առաքելական հրամանին, եթէ սկրտեցէք զնոսա

յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Աղօթք ընկալ զխոսաւորեալս զաւազանաւն, և զխաղողեալս զմարմնով և արեամբ քո. և խառնեա՛ ի՛նձ կատարեալ մանկութեան, որք ոսոով և տերևևեալ ձիթենեաք օրհնեին զգալուստ քո յերուսաղէմ։ Այս զմեզ արժանի արա սովաւ հանդերձ փառաւորել զքեզ, հանդերձ հարբ և ամենասուրբ հոգւովդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յետ այսորիկ տանին յեկեղեցին. և ի ճանապարհին ասեն ղաբախան. Դ։

Այ՛ տանելո՛ւ սուրբ մանկունքն՝ որպէս քամք նահատակք Տ՛ն զանձինս ի՛ւրեանց ի մա՛՛՛

կարծահաճս հընչմանմբ հեղեալ կենդանարար աղբերը լուսոյ. անմահականն կենաց լուսով զարդարեաւ. որք օրհնէին զՀայր զառաքող հոգւոյն։

Խընդրեմք ի քէն Թադաւոր փառաց փառաւորեալդ ի զուարթնոց. լսընկնջեցեալսըն մեր ընկալ մանրամասիր տէր. և հանդո լնդսոսըրբս քո։ Յորժամ գաս փառօք հնր դատել զերկիր արդարութեամն արե գակին. լզ։ Ի՞նըսատե լքո յաւետնի դատաւոր անհեղ քո փըրկի՛չ մեր և յոյս. լզ։

Դու՝ ծաղիկ անթառամ տնհմի սեռիս մարդկութեան. և շնորհալի՛ղ օրհնութեան՝ նախնեացդ ծնողին մեր բնութեան. բարեխոսեա միածնին աստուածածնին մայր բանին՝ Ն՝երկնաւոր արքային՝ եղեր տաճար բոլ երգողին. յանկարծակի՛ փեսային՝ ի յառաջատես բազմեալ. քոյին. բարեխոսեա։ Օ՛ծքը եր կնից անմարմնոց ի մանալեացըն զլսարթնոց ի՛ջեալ յերկնից ի յերկիր սպանաւորել մեծ արքային. բարեխոսեա։

Խաչն քո քրիստոս երկրպագեն արարածք ամենայն որ ի փրկութի՛ն մեզ կանդնեցաւ. սա՛ ե՛ղիցի մեզ պահապան յաղթող. ապրեցուցանե՛ լըզմեզ ի պատրանաց բանսարկուին։ Ի՛ սմա բարձրացար բարձո՛ղդ անիծից. որ փա-

ռաւոտեան եւ ընդ հօր . ժողովէ՛ ընդ-
ռացեալսն կենսաբեր փայտիւն . ամէն :

Փառք հօր : Այժմ և միշտ :

Անվաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն .
սմա՛ սպասեին արդեւեան ի մեղսանէր բան-
տին՝ որ ազատեաց ըզմեզ ի պատրանաց բաւն :

Աղօթք յերեկոյեան ասի սաղմոս ՃԺԴ :

ԿՅ. Ա՛ռ փրկեա զանձն իմ, ողորմած և արդար է տէր ած մեր, ողորմի և պահէ զոլորշայս տէր :

ՀԵ. Ա՛ստեղծ, զի լուիցէ՛ որ զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ ինս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :

Շ ղջեցան զինեւ երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս :

Ո՛նեղութեի և զանձկութիւն գտի, և զանուն տեն կարդացի :

Ա՛ռ փրկեա զանձն իմ. ողորմած և արդար է տէր ած մեր, ողորմի և պահէ զոլորշայս տէր :

Նա խոնարհ եղէ, և տէր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ՛ ի հանգիստ քո, զի տէր օգնեաց քեզ:

Փրկեաց զանձն իմ ՛ի մահուանէ, զաչս իմ ՛ի յարտասուաց, և զոտս իմ ՛ի գայթակղուէ . հաճոյ եղէց առաջի տեն յերկրին կենդանեաց:

Ալելուիա, ալելուիա :

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(ԿԻ. 19։)

Ա.յսպէս ասէ Տէր . ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն ՚ի լոյս տուընջեան , և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս ՚ի գիշերի . այլ եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական , և փառք քո Աստուած . ոչ մըտցէ քեզ արեգակն , և լուսին ՚ի քէն ոչ պակասեացէ . զի եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի գաղատացւոց Թղթոյն է ընթերցուածս ։
(Գ. 1։)

Ո այս ասեմ. յորքան ժամանակս ժառանգն տղայ է , չէ ինչ առաւել քան զծառայն , թէպետ և Տէր իցէ ամենեցուն . այլ ընդ հսկայապետաց է և ընդ գաւառապետաց , մինչև ՚ի ժամանակակէտ հօրն . նոյնպէս և մեք մինչ տղայքն էաք , ընդ տարերըք աշխարհիս ՚ի ծառայութեան կայաք ։ Այլ իբրև եկն լրումն ժամանակին , առաքեաց Աստուած զորդին իւր . որ եղև ՚ի կնոջէ , և եմուտ ընդ օրինաց . զի զնոսա որք ընդ օրինաւքն էին գնեսցէ . զի մեք զորդեդրութիւն ընկալցուք ։ Այլ զի էք դուք որդիք , առաքեաց Աստուած զՀոգի որդւոյն իւրոյ ՚ի սիրտս մեր , որ աղաղակէ , աբբայ Հայր ։ Այսուհետև չես ծառայ , այլ որդի . եթէ որդի , և ժառանգ Աստուծոյ ։

Ալելուիա , ալելուիա , ալելուիա .

Երգարանն որպէս զարմանալիս ծաղկեացն . որպէս մայրըն լուսանանու բազումք եղիցին ։

տէր . Ալելուիա օրհնի ։

Ի-ԵՓԱՐԱՆ ԸՍՓ ՄԱՔԼԵՈՍԻ. (ԺՅ. 25.)

Տէրն մեր յիս քո

Յայնմ ժամանակի պատասխանի եաւ ա-
սէ. գոհանամ զքէն հայր, տէր երկնի և երկ-
րի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտ-
նոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո՛ հայր, զի այս-
պէս հաճոյ եղև առաջի քոյ: Ամենայն ինչ
տուաւ ինձ 'ի հօրէ իմմէ: Եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր. և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, ե-
թէ ոչ որդի, և ումր որդին կամիցի յայտնել:
Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռ-
նաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. առէք զլուծ
իմ 'ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խո-
նարհ սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձե-
րոց. զի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրագի:
Փառք քեզ տէր յաճ մեր:

Եւ սարկաւագն ասէ:

Ա՛ման ուղղեցոյ զդնացս մեր 'ի ճանապարհս
խաղաղութեան զնոր աղաչ: Տէր ողորմեա:
Ա՛ման ցրեցոյ 'ի մէնջ զամենայն խորհուրդս
չարին զնոր աղաւէսացուք:
Ա՛ման պարգևեցոյ մեզ առողջ խորհուրդս և
առաքինի վարս զնոր:
Ա՛ման պահեցոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենա-
զօր աջոյն իւրոյ զնոր:
Ա՛ման խորտակեցոյ զհակառակորդն վաղվա-
ղակի ընդ ոտիւք մերովք զնոր:
Ա՛ման հոգւոյն հանգուցեցոյ, որք ճշմարիտ և
ուղիղ հաւատով 'ի քո ննջեցին, զնոր: Յիշ:
Եւ ես միաբան: Օ՛րհնեալ մեր: Աղօրմաց:

Աղօթք։

Փառք քեզ Թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանդիստ յերկրաւոր աշխատութենից՝ զանախտ և զանաշխատ կեանսդ ի հանդերձեալ աշխարհին ի ձեռն միածնի որդւոյ քոյ սիրելւոյ, որ մերոյ և փրկչին յոխ քոխ. որ խափանեաց զմահ, և լուսաւորեաց զկեանս, և ետ մեզ զանմահութիւն. և փրկեաց զմեզ յիշխանութէ խաւարի, և փոխեաց յարքայութիւն իւր։ Վասն որում քեզ հօր միանգամայն և հոգւոյդ սքի վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յաղաղաղութէ ամէն։ Ա՛յ երկիր։

Ողորմանամբ գթին Ձնմարիտդ ածծ, որ ընտրեցեր քեզ հօտ ի հեթանոսաց, և ընկալար զգաւիռնս նոցա. և յանձն արարեր սիմոնի վիմի, և ասացեր, արածեա զգաւիռնս իմ։ Օ՛ի դու ես յոյս յուսացելոց ի քեզ, և պահապան տղայոց, և ի քեզ հաստատին մանկունք յարգանդէ յորովայնէ մօր իւրեանց. ոչ և գրեալ է, հայր իմ և մայր իմ թողին զիս, և տէր իմ ընկալաւ զիս։ Ընկալ զհոգի տղայոյս այսորիկ ի դասս տղայական երամոյն. որք լուսաթռիչք եղեն ի վերինն երուսաղէմ, Ձնմարիտ վկայք ծննդեան քո տէր. ընդ նոսին երամակից լինել լսել մեր ամենեցուն, բարեխօսութէ սրբուհւոյ ածածնին, և ամէն սքդ։ Ա՛ւ քեզ վայելէ փառք իշխանութէ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս բառանս պղծեցաւնեալ փղշին, փանել ՚ի գե-
թեղմանն. և ՚ի ճանապարհին ասեն պ՚ըրծին: Գ՚ե՛ս
յեղ 121:

Այս ապա օրհնուէ յոբելեանս:

Ի ձեռս ձեր ամենայն իմում ես առ ՚ձեր կարդացի.
լուսաւ ՚ձեր յանդնդոց դժոխոց աղաղակի ի-
մում:

Ա՛ւր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ՚ի խորս
ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս:

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ՚ի վե-
րայ իմ. և ասացի, Թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց:

Արդ իցէ՞ Թէ յաւելից հայել ՚ի տաձար սուրբ
քո. զի հեղան զինեւ ջուրք մինչև յանձն իմ.
և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս:

Ամուտ գլուխ իմ ընդ փոպարս լերանց. ինձ
ես ՚ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի
էին ոչ աղեաք յաւիտենից. և ելցես յապա-
կանութենէ կեանք իմ:

Ա՛ր քեզ ՚ձեր ՚ձեր իմ, ՚ի նուաղել անձին իմոյ
կարդացի, և ըզքեզ ՚ձեր յիշեցի. և մտցեն ա-
ղօթք իմ ՚ի տաձար ՚ձեր քո:

Ո՛ի ոչք պահեին զունայնութիւն և զստուեր, յողոր-
մութիւնդ իւրեանց մերժեցան:

Ա՛յլ ես ՚ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց
քեզ. մատուցից պատարագս ՚ձեր, և կատա-
րեցից զուխտ իմ ՚ի փրկութենէ:

Նա ասաւ ասէ ղարաչան հանգստեանն : Նա հասեալ
՚ի գերեզմանն , ասէն սաղմոս Ա՛ժդ . սկսցի :

ԽԹ. Վարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո . զի ՚որ
կոչեաց զքեզ :

ԽՀ. Սիրեցի , զի լուիցէ ՚որ զձայն աղօթից իմոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս , և
ես յաւուրս իմ կարդացի առնա :
Շրջեցան զինև երկունք մահու , և վիշտք դժո
հոց գտին զիս :
Օնեղութի և զանձկութիւն գտի , և զանուն
՚ոն կարդացի :
Ո՛ ՚որ փրկեա՛ զանձն իմ . ողորմած և արդար է
՚որ ՚ուրծ մեր , ողորմի և պահէ զտղայս ՚որ :
Նա խոնարհ եղէ , և ՚որ կեցոյց զիս . դարձ
անձն իմ ՚ի հանգիստ քո , զի ՚որ կոչեաց զքեզ :
Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մահուանէ , զաչս իմ
յարտասուաց , և զոտս իմ ՚ի դայթակղուէ
հաճոյ եղէց առաջի ՚ոն յերկրին կենդանեաց :

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ :
(ԿԸ :)

Ո՚վեն սոքա , որ իբրև զամպս թռուցեալ են ,
և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովին գան
առ իս : Կնձ ակն ունին կղզիք և նաւք Թարսի ,
յառաջագոյն ածել զորդիս քո ՚ի հեռաստանէ ,
զարծաթն և զոսկի ընդ իւրեանս , վ՚ն անուան
՚ոն սրբոյն , և վասն սրբոյն իսրայէլի փառաւորելոյ :

Պօղոսի առաքելոյն յերրայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս։
(ԺԲ. 14։)

Ա՛րդ որովհետև մանկունք հաղորդեցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւորութիւն կյորդ եղև նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այսինքն է զսատանայ։ Եւ ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք ի ծառայուէ։ Վասնզի ոչ երբէք ձեռնհասակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակն կէն աբրահամու բուռն հարկանէ։ Ասսի պարտ իսկ էր նմա ամենայն եղբարց նմանիլ. զի ողորմած լինիցի և հաւատարիմ քահանայապետ յածառկոյս կողմանէ անտի, առ՝ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։ Ո՛չ որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ, կարող է և փորձանաւորաց օգնական լինել։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Կարդացին արդարքն առ նէր, և նէր լուաւ նոցա. յամէ նեղուէ նոցա փրկեաց զնոսա։

սղ. Ա՛լէլուիա օրթի։

Ա՛ւետարան ըստ յովհաննու. (իե. 15։)

Ձեզ յարուէ նոն մերոյ յոի քոի.

Ա՛ն իրև ձաշեցին, ասէ ցսիմոն պետրոս յոհ. սիմոն յովհաննու, սիրես զիս առաւել քան զդոսա։ Ա՛սէ ցնա. այո՝ նէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա. արածեա՛ զգառինս իմ։ Դարձեալ ասէ ցնա. սիմոն յովհաննու, սիրես զիս. ասէ ցնա. այո՝ նէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա. արածեա՛ զոչխարս իմ։

Ասէ ցնա Երիցս անգամ . սիմոն յովհաննու , սիրես զիս : Ցտրամեցաւ պետրոս , զի ասացն ցնա Երիցս՝ Թէ սիրես զիս , և ասէ ցնա . Տէր դու զնամ գիտես , և դու իսկ զնամ Ճանաչես . և Եթէ սիրեմ զքեզ :

Վասն քեզ Տէր ամ մեր :

Աբխազափն ժարողք :

Վ ասն գոհանալոյ մեզ զնորհս և զողորմութի՛ բարերար Տնէ մերմէ զնոր : Ցոր ողորմեա՛ :

Վ ասն փրկելոյ զմեզ՛ի զպարտուէ մարդկան , և յորոգայթից սատանայի , զնոր աղ :

Վ ասն Տամ անձանց քրիստոնէից , և տանց հաւատացելոց , զնոր աղ :

Վ ասն որք՛ի լերինս յայրս և՛ի փոսարս բնակեալ Եւ Տնոր հարքն մեր զնոր աղ :

Վ ասն որք սաղմոսիւք և օրհնութի՛ կատարեն զնամ ժամանակս կենաց իւրեանց զնոր աղ :

Վ ասն հոգւոյն Տանգուցելոց , որք Ձնմարիտ և ուղիղ Տաւատով՛ի քս Տնկեցին , զնոր : Ցիշ Եւ ևս միաբան : Օ անձինս մեր : Ողորմեա՛ :

Ա ղօթ ք :

Տ . Տայր երկնաւոր , քաղցր և երկայնամիտ և բազումողորմ , կեանք և կենդանացուցիչ , զքեզ Տաճ խոստովանիմք՛ի ձեռն միածնի որդւոյ քո , և կենդանարար Հոգւոյդ սրբ , մի ՏաճուԹի կատարեալ , միամնական անբաժանելի և անքակ երրորդուԹի՛ն . որ խոստացար բերանով միածնի քոյ , Տանգիստ աշխատելոցն , և նորոգութեան յուսացելոցս՛ի քեզ որդւոց մարդկան : Տաւատովք խոստովանիմք զանհնամաճ և ըզ-

հզօր զբարձրեալ և զբանչելագործ անուն քո, յիմ սրտի, և յիմ անձնի, և յիմ զօրութիւն մերմէ, ՚ի սէր քո կանխեալ միշտ, և զանուն քո անուանեմք զօրհնապատ. և բայ ՚ի քէն զայլ ոչ գիտեմք: Դու ես ածի յերկինս ՚ի վեր, և յերկիր ՚ի խոնարհ. զրգիչ կենդանեաց և հանգուցիչ մեռելոց, որ յառաջ քան զստեղծանելն ձանաչես զստեղծուածն. ըստ առաքելոյն պօղոսի՝ որ ընտրեցեր զնա յառաջ քան զլինելն աշխարհի. և ըստ մարգարէութեն, թէ մինչև ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի գիտեմ զքեզ: Որ յառաջ քան զստեղծանելն խոհական այս առ աբրահամու, զրոշմեալ կոչելոյ զանունն սքանչելեօք զանունն՝ եթէ եղիցի քեզ որդի, և իսահակ կոչեսցես զանուն նորա: Դու զմարգարէն երեմիայ յորովայնի որբեցեր՝ մարգարէ ՚ի հեթանոսս դնելով: Ընկալ և այժմ զանուանեալս յանուն քրիստոնէից, զնոտուղ առ աւազանի քո, անարատ պատարագ և խունկ ընդունելի անհիւաց ածութեդ քո, անկարօտ ածի. և կարգաւորեա ՚ի գրգանս հանգստեան անհուաղ լուսոյ պայծառաւորեալ հնորհացդ: Օ ՚ի դու ես մարգասէր ՚ի տղայութէ և ՚ի ջահ հասակի և ՚ի ժամանակի ծերութէ. և քեզ վայելէ փառք իշխանութէ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութէ ամէն: Ա՛յ երկր:

Ո՛հնանամք զքէն ձշմարիտդ ածի, որ ստեղծեր ՚ի հողոյ զմահկանացու բնութիս մեր. և յետ զրպարտուէ բանսարկուին, հրամայեցեր ածայինս բերանովդ՝ եթէ հող էիր և ՚ի հող դարձցիս. ըստ որում նմանութէ խոնարհեցաք միմեանս ՚ի հող և յերկիր կցեցան մկրք մեր: Ա՛յլ միսանց զամ կամեցար նորոգել զմեզ. դու ինքնին առա-

քեցար ՚ի հայրական ծոցոյ, և մարմնացար ՚ի սըր կուսէն. յանձն առեր զչարչարանս խաչի և մահու, և իջեր ՚ի գերեզման, ընդ մեռեալս համարեցար. յարեար յաւուր երրորդի, և զամենեսեան յարուցեր ՚ի մահուանէ, և հաղորդա արարեր ՅԾուՒդ քո. և հատուցանես ըստ գործոց ՚ի վերջին աւուրն մեծի: Նա այժմ աղաչեմք զքեզ ՅՈր, գթա ՚ի վերայ հանգուցելոցս, և ընդհատ սմա մանն և բաժին ընդ ՅՄ ՅՈզս քո յարքայութեդ երկնից: Նա ըզմեզ արժանի արա յԱՄ ժամ փառաւորել ըզհայր և զորդի և զՍԲ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Նա ասէն ղաբաման:

ԱՓրօսաւիՒն տարերք երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրեն ի՝. արեգական լոյս խաՀարի՝ լուսինն ամստեղքըն նըւաղին՝. ըզսա յաւՒրն անՔրՔ կի՝ լուսաՀարեա լուսով քոյին՝. դասաւորեա ըզսա վերնոյն երկՔ ըզփառս ընդ զՔաարՔնոցն:

Ա ՔրնականՆ զօրացըն պետ՝ փողէ բարբառաւետաբեր՝. արիք մեռեալք որք յԱդամայ՝ քանզի ահա եկըն փեսայ՝. ընդ հարնացեալ մաքուր հՈգւոյ՝ կարգեա՝ ըզսա ի ԹիւՀ սըրբոյ՝. դասաւորեա:

Նրէ:

ՏըրտմահաղՈդ երջարյան ՚ի յանձն առեր ըզմահ խաչին. և փայտե՛ն բարձո՛ղ

եղեւ ըստ վասն ադամայ նախա՛ստեղծին. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛ հնդգւոցը մերոցն ընդ ջե՛ցեալն։

Այնէ վախճանեալն էիցէ հասեալ՝ ի պիս բանաւորութե՛ան, ասացեալ փաղանայն գմաղթանս պայս։

Հոգւոցն հանգուցեալոց, քո՛ աճ, արա՛ հանգիստ դիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս շնորհ հեա զթողութի՛ն յանցանաց։

Վ. ԱՐԴՂ։

սբ. Ա՛ն հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք զփրկիչն մեր քո՛, զի զնոսա ընդ արդարան դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՛ան իւրոյ. ամենակալ՛ տէր աճ մեր կեցո՛ և ողորմա՛։

ՁԵ. Տէր ողորմեա՛։

Ղ. ՂՈՒԿԱ։

ԻԵ. Վա՛ս որդի՛ այ անօխակալ և բարեգութի՛ն, զթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց։ Ընդէ՞ս յաւուր մե՛ծ դալստեան արքայութե՛ն քո՛, արա՛ արժանի ողորմութե՛ն քաւութե՛ն և թողութե՛ն մեզաց. դասա՛ տո՛ւր ընդ սուրբս քո յամենայն դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ընդհանրա՛լ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Լսէ երկնէ վախճանեալն հասեալ էջէ ի քո բանաւոր
բոլորեան, ասասցէ պճաղնանս պայս ։

Կ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո ՚ած, արա
հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս
ընդհեա զթողութիւն յանցանաց ։

Վ Ա Ր Դ Ո Ւ Ղ ։

Ա՛ր. Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զիրկիչն մեր քս, զի զսա ընդ արդարոն դասեզ
ցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընդհիւ ողորմութե իւրոյ.
ամենակալ տէր ՚ած մեր կեցո և ողորմեա ։

Ժ. Տէր ողորմեա ։

Ա Ղ Օ Թ Ք ։

Կ. Տէ՛ր որդի՛ դ անմահական և բարեգութե
գեաւ քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգու
ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր
մեծի գալստեան արքայութե քո, արա արժա
նի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դա
սաւորեալ պայծառացո ընդ սբս քո յաջակող
մեան դասուն ։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ա
մենեցուն, գաստաւոր կենդանեաց և մեռելոց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութե իւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

Այս յաւալ կան պղեսեալն ի գերեզման իջուցանելն,
ասացուածքն կարգի ։

Այս ևս խաղաղութե զտէր աղաչեսցուք . ընկալ
կեցո և ողորմեա ։

Այս ժամանակ առնու երէց ափ հողւոյ, խաչակնքէ ՚ի վերայ հողւոյն, և ասէ.

(Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

սրբ. Այս ևս խաղաղութեամբ։

✠. (Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

սրբ. Այս ևս խաղաղութեամբ։

✠. (Օրհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Այս առեալ վկայն՝ ցանէ ՚ի դէմ գերեզմանին, ասելով. Հողս օրհնութեամբ իմով ՚ի գերեզմանի ծառայիս այս, յանուն հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Այս ապա իջուցանեն զնոքեցեալն ՚ի գերեզման. և յետ դնելոյ մարմնոյն, սարկաւագն ասէ.

Այս ևս խաղաղութեամբ։

Այս ժամանակ առեալ յօրհնեալ հողոյն սրբոյն խաչակն ՚ի վերայ ննջեցելոյն, և ասէ.

Յիշեա՛ Տէր զծառայս քո, զի հող էր և ըստ հրամանի քում ՚ի հող դարձաւ։

Այս խաչակնքէ ասելով.

(Օրհնութեամբ ✠ յիմոյ ՚ի հող մատնու սոցին, և բուսուսցէ յօրն վերջնին, անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Այս ապա ասէն բարձր ձայնիւ ընթերցուածս, ձգելով զսուն առ սուն։

Աղօթս Ա.

(Օրհնեցէ՛ք մանկունք զՏէր, և օրհնեցէ՛ք զառնունն Տեառն։

Հ արեան . Բկ .

Յաւատ ունեմ լիով հոգի խաղաղութեան . երթ առ արարիչն հայցելով . ասուած իմ հանգո՛ց :

Աղջա՛ս :

Աղիցի անուն ՚ին օրհնեալ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան :

Հ արեան :

Յաւատ ունեմ լիով հոգի խաղաղութեան . երթ առ արարիչն հայցելով . ասուած իմ հանգո՛ց :

Աղջա՛ս :

Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու օրհնեալ ի անուն ՚ին :

Հ արեան :

Յաւատ ունեմ լիով հոգի խաղաղութեան . երթ առ արարիչն հայցելով . ասուած իմ հանգո՛ց : Ա՛ր եամբ հոգի յիսո՛ւս . լըզա պան հեա՛ . զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատո՛ց թագաւոր երկնաւո՛ր . հանգո՛ց զհոգի սուրբ յիշելով զսո՛րա զհատոս : Ի՛ քաղաք տեառն զօրութեանց և ի քաղաք թագաւորին մեծի . ուր ժողովք սըրբո՛ց են ի խաղաղութեան . գնասցես յեսո՛վ և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դա՛սս . տեսանել զլոյսն յաւիտենից :

Այս պինդ ասեն գիաբան ծողովրդովս պատա՛ ի բաբ-
յոնան, պի մխիթարեցին սիրով վշտացեալսն Իսրա-
կան գառապ կցորդեա՛ն ։

Փառք ի բարձունս այ, և յերկիր խաղա-
ղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ Աս օրհնութիւն
քեզ ի բարձունս . օրհնեալ ես ար ած մեր ,
օրհնեմք զքեզ , և գովեմք զքեզ . խոստովա-
նիմք ար զքեզ , և երկիր պագանեմք քեզ . փա-
ռաւորեմք զքեզ , գոհանամք ար զքոյն վասն
մեծի փառաց քոյ . ար թագաւոր , տէր , երկ-
նային , ած և հայր ամենակալ ։ Տէր և որդի
հոր միածին , յս քս , և սուրբ որդի . ար ած ,
գառն այ , և որդի հոր , որ առեր զմեղս աշխար-
հի . ողորմեացար , բարձեր զմեղս աշխարհի ։
Աս արդ ընկալ զաղաչանս մեր . որդի որ նըս-
տիս ընդ աջմէ հոր , ողորմեա մեզ . զի դու
միայն սուրբ , դու միայն բարձրեալ ես , դու միայն
ար մեր յս քս ։ Ընդ և հոգիդ սուրբ որ ի փառս
ած ընդ հոր . ամէն ։

Աս յամէ ամ օրհնեմք զքեզ , ար . և գո-
վեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան և յաւիտեանս
յաւիտենից ։ Արժանի արա ար զօրս զայս խոս-
տաղութեամբ , և առանց մեղաց պահեա զմեզ ։
Օրհնեալ ես ար ած հարցն մերոց . գովեալ
և փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս .
ամէն ։ Օրհնեալ ար , ուսո՛ ինձ զարդարութիս
քո . երէսդ երևեա՛ ։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազ-
գէ յազգ . ես ասացեր , ար ողորմեա՛ ինձ , և
բժշկեա զանձն իմ , ես մեղայ քեզ ։ Ցոյց մեզ ,
ար , զողորմութիս քո , և զփրկութիս քո տուր
մեզ ։ Տէր , ողորմութի՛ քո յաւիտեան , զգործս
ձեռաց քոց մի անտես առնիր ։ Տէր իմ զքեզ

ապաւէն ինձ արարի . ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո , զի դու ես Աստուած իմ : Ի քէն է աղբիւր կենդանութեան . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս : Երազեա՛ զողորմութիւնս քո , որք ճանաչեն զքեզ ի քէն :

Այս է խոստման տաճանչին ասէ .

Վասն պատիւ և երկրպագուն ի բարձունս հոր և որդւոյ և հոգւոյն սուրբ այժմ և միշտ և :

Երէք :

Երգեմն զիս ի գրի ներքնումն , ի խաւարի և ի տուեալս մահու :

Ընդ ինձ փրկութիւնդ իմոյ , ի տուէ կարդացի , և գիշերի առաջի քո :

Երեք վանականեաց էին հասեալ ի պէս քանաւարտնէ , տարուղէ սարկաւագն :

Վասն ի վերուստ պահպանութեան առ ի ճոխ անձանց մերոց և հաճոյական աղօթս առնելոյ զնոր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա :

Վասն հրաժարելոյ անձանց , որք հաւատով ի քեզ ննջեցին , զնոր աղ :

Վասն որք լքեալ Թողին զաշխարհասցու կենցաղս , և հետևեցան երկնից արքայութեան , զնոր աղ :

Վ ո առաջնորդելոյ սմա յանստուեր օթևանն , զոր պատրաստեաց ի տան հոր իւրոյ միածին որդին , զնոր աղ :

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն , և վերանալ ընդ առաջ քոյ , զնոր աղ :

Վասն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն , զնոր աղ :

Ա՝ ասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք Ջնմարիա և
՝ուղիղ հաւատով՝ ի քո ննջեցին, զոր՝ ՝Ցիշ՝
Ա՝ն և միաբան՝ Օ՝ անձինս մեր՝ Ալղոմեաց՝

Ղ՝ղե՝

ԽԴ. Ա՝արեբանեալ ես դու՝ ած ամենակալ,
որ զամենայն արարածս բանիւդ քո ներգործե-
ցեր, և յանկից և յոչնչից՝ ի գոյութիւն ածեր՝
Ա՝ոյս ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և կեն-
դանացուցեր փչմամբ քո՝ ի նմա զհոգի բանա-
կան. և պատկերաւ քո պատուեալ, եդեր զնա
՝ի դրախտին փափկութեան՝ ի կեանս անմա-
հականս՝ Ա՝ն նորա անկեալ ընդ մեղաւք՝ պատ-
րանաւք բանսարկուին, և դուս անտես արարեր.
այլ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի՝ ի խնդիր
դրամին կորուսելոյ՝ Ա՝ր եկն և մարմնացաւ՝ ի
սրբուհւոյ կուսէն՝ մեղս լինելովնմանակից, ան-
շրիտի միւնբ մարդ Ջնմարիա եղեալ հոգւով և
մնաք և բանականութեբ, հաւատարիս և ա-
ռանց կարծեաց. և խաչի և մահու համբե-
րեալ, արար փրկութիւն՝ամ յաւիտենից ննջե-
ցելոցն՝ ած ահաշրաշ և անսպառական յարուցեն հո-
գոյ՝ի մեռելոց՝ Ա՝ն որոյ աղաչեմք զքեզ, ա-
մենողորմ և մարդասէր տէր զհոգի՝ ի հոգւ
հանգուցելոց տղայոց այսորիկ, և ձգեա զա-
մենաղօր ձեռն քո՝ որ՝ ի բնակութիւն քոումէ, և
հնքեա զտեղի հանգստեան սորա՝ Ա՝ն զհոգի
սորա դասաւորեա ընդ ընտրեալ քո արդարոցն,
՝ի ժողովս անդրանկացն երջանկացելոց. որպէս
զի ընդ լուսեբամիցն այնոցիկ վերաթռուցեալ,
ժառանգեսցէ զանանց բարեացդ քոց զնոս-
տուսն՝ Ա՝ն որք հետևեցան յուղարկել զա-
ղատեա՝ զհոգի սոցա յամ անմաքուր գործոց,

և ՚ի կապանաց մեղաց . և տուր սոցա հատու-
ցումն բարի յառաջ քոց պարգևացդ : Այլ ըզ-
մեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր և զորդի
և զնոր Հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն :

Խոկ երկն վախճանեալն հասեալ էջն ՚ի տիս բանաւո-
րութ , յարդիլ սարկաւագին :

Ա՛ տ քաւութիւն և թողութիւն հոգւոյ հանգու-
ցելոյս զնոր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա :
Ա՛ տ զնդունելոյ զՀոգի սորա ՚ի խորանս արդա-
րոյ զնոր աղ :
Ա՛ տ առաքինորդելոյ սմա ընդ հեզ դուռն անձ-
կացեալ Ճանապարհին զնոր աղ :
Ա՛ տ արժանի լինելոյ սմա ընդ առաջ վերանալ
փրկչին զնոր աղ :
Ա՛ տ դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն յան-
բաւ բարութիւն զնոր աղ :
Ա՛ տ արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին
զնոր աղ :
Ա՛ տ կարգելոյ սմա ՚ի տեղի անկելոյ հրեշտա-
կացն զնոր աղ :
Ա՛ տ լսելոյ սմա զերանաւէտ ձայնն , եթէ եկայք
օրհնեալք Հօր իմոյ , զնոր աղ :
Ա՛ տ առաքման մեծի և ամենազօր աջոյն քոմ
՚ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա զնոր :
Ա՛ տ կնքելոյ զգերեզմանն սորա նշանաւ խաչին
իւրով միանգ ՚ի գալուստն իւր ՚ըզ զնոր աղ :
Ա՛ տ առաքելոյ զչնորհս Հոգւոյն սքանչ ՚ի սիրտ
լսողաց հաւատացելոյ անուան իւրոյ զնոր :
Ա՛ տ միխիթարելոյ զվշտացեալս սրտիւք ՚ի ձեռն
ողորմուե իւրոյ զնոր աղ :

Ա՛ռ պահելոյ զմնացորդս սորա յամ հնարից սատանայի զմեր աղ։

Ա՛ռ հոգւոյն հանգուցելոց, որք ձշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ի քո ննջեցին, զմեր։ Յիչ։ Նո՛ւ և միաբան։ Օ՛ անձինս մեր։ Աղօթեա։

Աղօթ։

ԽԿ. Ո՛րհնեալ ես դու մեր Աստուած մեր, որ ստեղծեր զմարդն ի հողոյ երկրի. և փչեցեր յերեսս նո՛ր շունչ կենդանի. և եդեր զնա ի դրախտին փափկութեամբ գործել զնա, և պահել։ Նո՛ւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, հանեալ եդեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան՝ մնանելով զնա տարժանաւոր և ախտալից կենցաղոյս այսր ըրիկ. և եդեր սահման ասելով, Հող եիր և ի հող դարձցիս։ Նո՛ւ այժմ մո՛ւ մեր ընկալ զծառայս քո զայս, որ ելից զսպակասութեամբ կենցաղոյս ընթացս, և ի տարաժամ հատակի դարձաւ ի հող ըստ հրամանի քումմ։ Ո՛րհնեա՛ մո՛ւ զգերեզմանն ծառայիս քո, ամենազօր աջովդ քո, զի եղիցին ի զգուշութե և ի պահպանութե ոսկերքը սորա, իբրև զգանձս պատուականս աստուածութե քո։ Նո՛ւ զհոգի սորա մո՛ւ, զոր աւանդեցեր ի ձեռն հրեշտակի քո, մերձեցո առ՝ ըստ փառաց աթոռոյ քո՝ ընդ այլ պայծառացեալ հոգիսն ցնծալ և պարել և զուարճանալ շուրջ զարքունական աթոռովդ, և փառաւորել զամենայնի երրորդութիւդ զՀայր և զորդի և զսո՛ւրբ հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ի՝ ասէն ղարաքան։

Տէրն յետ ստեղծմանն արարածոց հանգեաւ՝ յօթեն օրն ի գործոց՝ սկիզբն որ հանգիր սոյ աշխատելոց և կանքըն գործ ե՛ղելոց՝ ուստի և մե՛զ յոյս հաստատումն ետ հանգըստեամբըն շաբաթուն՝ թէ սոյ գործե՛լ զգործ ա՛ստուածոյ՝ անդ ե հանգչե՛լ ընդ ա՛ստո՛ւածոյ։

Ի՝ պռունտաբար վարդապետի՛մբ՝ յօրինակ տեառըն խրատիմբ՝ ո՛ր ի յերկրո՛րդ արարչագործ թեանն յետ կատարման տնօրինութեանն յօթեներո՛րդ օր հանգըստեա՛ն իջեալ՝ սկսամ նով ի գե՛րեզման՝ զկնպակաւ հոգեկանըն վե՛րադարձեա՛ց, զանանց՝ հանգիստըն պատրա՛ստեա՛ց

Ի՝ բէ։

Ո՞ր հուրեցա՛ն զօրք ե՛րկնայի՛ն՝ յորժամ տեսի՛ն զտէրդ ի՛ խաչի՛ն. ո՞րեգա՛ն կան լոյս քո՛ղարկեա՛լ. և՛ լոյս լուսոյ նըւա՛ղեցա՛ւ. յահեղ փառա՛ց աստուա՛ծ որդեա՛ն՝ յա՛ւ եղև՝ ընդ տի՛ւ եղե՛ր. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛՛ղորմեա՛՛ն հոգւոցդ մերո նըւի՛ցե՛ց։

Այնէ վախճանեալն էիցէ հասեալ՝ ի փիս բանավարութե, ասասցէ տէհանայն պմաղլանա պայս։

Հոգւոյն հանգուցելոյ, քո՛ւ ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս ընդհետ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ. Բարեաւ։

Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զի[illegible] զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընդհիւծ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո և ողորմեա։

Ք. Տէր ողորմեա։

Ղ.

Ա՛ծ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգիս հանգուցեալ ծառայիդ քոյ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի դալստեան աղքայուե քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաշխարհի մեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եթէ եղիցի վախճանեալն հասեալ էիցէ՝ ի փիս բանավարութեան, ասասցէ պմաղլանա պայս։

Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՛ւ ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս ընդհետ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ. Խորհ.

սէր.Վ ՚ո հանդուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զՔրիստիէն մեր քո, զի զսա ընդ արդարան դասեա ցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընտրհիւ ողորմուե իւրոյ. ամենակալ ՚որ ՚ած մեր կեցի և ողորմեա։

Ֆ. Տէր ողորմեա։

Ղեւթ.

ԽՀ. Վ՚որ որդի ՚այ անոխակալ և բարեգութ, զքո՚ զո աղաչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՚ քո, արա արժաւ նի ողորմուե՚, քաւուե և թողուե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՚ ընդ սքս քո յաշխարհս մեան դասուն։ Օ՚ի դու ես ՚որ և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՚ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ ՚որ։ Նայր մեր, որ յերկինս։

Ապա ածրուղէ սարկաւագն։

Դէ ևս խաղաղութեան զՔոր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՚ և ողորմեա։ Օրհնեա՚ ՚որ։

ԽՀ. Օրհնութի՚ն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Այս ՚ինափրէ ածհանայն պիերեզմանն ասելով։

Օրհնեցի ✠ և հնքեալ պահեցի զերեզմանս և ոսկերք ծառայիս ՚այ նշանաւ ՚որ խա-

չիւս և բանիւ՝ որ աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

սրբ. Յե՛ւ և խաղաղութի՛ն ընդ աղաչեսցուք :

✠. (՚)ընծեսցի ✠ և ինքեան պահեսցի շնորհիմ և ողորմիք ծառայիս ՚ի նշանաւ՝ որ խաչիւս և բանիւ՝ որ աւետարանաւս յանուն հօր :

սրբ. Յե՛ւ և խաղաղութի՛ն ընդ աղաչեսցուք :

✠. (՚)ընծեսցի ✠ և ինքեան պահեսցի զամբարան և ողորմիք ծառայիս ՚ի նշանաւ՝ որ խաչիւս և բանիւ՝ որ աւետարանաւս յանուն հօր և :

սրբ. Յե՛ւ և խաղաղութի՛ն ընդ աղաչեսցուք :

✠. Ընդարձ եղիցի հինիք տերունե՛ ՚ի վերայ գերեզմանի ծառայիս ՚ի այս անուն , մինչև ՚ի գալուստն քոյ , որ եկեալ միւսանգամ յարուցանես զնա ՚ի փառս . ամէն :

(՚)ընծեսցի և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

(՚)ընծեալ ՚ի՛ր : Հայր մեր որ յերկինս :

Այս օրհնեն զողջոյրդն . և փառս տալով աբեղային ՚ի խաղաղութի՛ն :

Այս երեսն ՚ի փառն վախճանելոյն . և սկիզն սաղմոս խզ :

Ա՛յս ՚ամ եկեր ՚ի վերայ մեր , և մեք զքեզ ոչ մոռացաք . և ոչ ստեցաք ուխտի քում՝ և ոչ դարձաք յետս սրտիւք մերովք :

Ոչ դարձուցեր զշաւիղս մեր ՚ի ճանապարհայ քոց . խնարհ արարեր զմեզ ՚ի տեղի չարչարանաց , և ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու :

Ով մոռացեալ իցէ մեր զանուն այ մերոյ, կամ
ձգեալ իցէ զձեռս մեր յայծս օտարս ։
Ակայն ած խնդրէլ զայս . զի նա քննէ զգաղտ
նիս սրտից մերոց ։
Այսու քո մեռանիմք զօրհնասացազ . համարեա
ցաք որպէս զոչխար ի սպանումն ։
Օ արթիր , ընդէր ննջես տէր . արի , և մի մեր
ձեր զմեզ խպատառ ։
Օ ընդ դարձուցանես զերեսս քո ի մէնջ . մո
ռանաս զաղքատութիւն և զնեղուխս մեր ։
Ստորհ եղեն մինչև ի հող անձինք մեր , և
յերկիր կցեցան մէջք մեր ։
Արի տէր , օգնեա մեզ . և փրկեա զմեզ վասն
անուան քո ։

Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Բարող

Այժ ևս խաղաղութեամբ զտէր աղաչեսցուք .
Խնդրեսցուք հաւատով ի հօրէ վասն քա
ւութեան մեղաց , և թողութեան յանցանաց . փրկե
ցոյ զմեզ ի վշտաց և ի նեղութենէ . խնամելոյ ի
վերայ մեր ողորմութեամբ և գթութեամբ տան այ ամե
նակալին , կեցո և ողորմեա ։

Աղօթք ։

Տէր , Աստուած մեր , որ ի բազում գթութենէ քո , և ած ամ մխիթարութեան ,
որ մխիթարես զմեզ յամենեղուխս մեր ։ Որ հայ
կանես տէր , և դու խնքնին բժշկես , և ոչ երբեք
թողուս ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո ։
Ցուր մեզ տէր գթութիւն քո հոգի զգաստութեան ,
հոգի մխիթարութեան . և մխիթարեա զվշտագ
նեալս սրտիւք , և բժշկեա զվերս հոգւոց և
մարմնոց սոցա . զի հաստատուն քո յուսովդ ա-

ուղղացեալք ՚ի սգոյ և ՚ի տրտմութենէ, մխի-
թարուեն քո ՚ի նոր արժանի լինելն հասանելոյ յան-
տրտում և յանդաստատ կեանսդ արքայութեդ
երկնից։ Նոյ փառաւորեացեն զամենասքը զեր-
ծորդութիւնդ զհայր և զորդի և զսքը հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաչանք։

Ո՛հ. Հոգւոցն հանգուցելոց, քո աջ, արա՛
հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորացս ՚ի նոր
հեա՛ զթողութի յանցանաց։

Վհատող։

Որ՛. Ա՛ի հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք
զՔրիստէն մեր քո, զի զնոսա ընդ արդարսն դա-
սեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ՚ի նոր ողորմութիւ-
բոյ. ամենակալ տէր աջ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։
Ձ. Տէր ողորմեա՛։

Ղօնդ։

Ո՛հ. Որ՛ որդի՛ աստ անոխակալ և բարեգութ,
զքեա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հան-
գուցեալ ծառայիդ քոյ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի
գալստեան արքայութե քո, արա՛ արժանի ողոր-
մութե՛ քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասա-
տորեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակող-
մեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ա-
մենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՑԱԹԱՂԱՅ ԱՑՈՒՑՆ

Խոչ յերէկրորդումն առաւօտ այգուայն երթան ՚ի գե-
րեզմանն , ասելով ՚ի ճանապարհին սաղմոս ՃԺ :

Ա Ր բնակեալն ի յօգնութիւն բարձրելոյն , ընդ
հովանեաւ այ յերկինս հանգիցէ :
Քասցէ նմա , ընդունելի իմ ես . ապաւէն իմ
ա՛ծ , և ես յուսասցի ՚ի նա :
Զի փրկեսցէ զնա յորոգայթէ որսողին , և ՚ի
բանիցն խռովութէ :
Ո՛ թևիւքն իւր ընկալցի զքեզ . ՚ի հովանի
թևոց նորա յուսասցիս :
Որպէս զվահն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտութիւն
նորա :
Ոչ երկնչեսս դու յերկիւղէ գիշերի . և ոչ ՚ի
նետէ , որ թռչի ՚ի տուէ :
Յիրէ որ շրջի ՚ի խաւարի , ՚ի գայթագղութէ
դիւթին ՚ի հասարակ աւուր :
Ընկիցեն ՚ի կողմանէ քումմէ հազարք , և բիւրք
ընդ աջմէ քումմէ . որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին :
Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու , և գՀա-
տուցումն մեղաւորաց տեսցես . զի դու ա՛ր
յոյս իմ ես :
Ո՛ բարձրեաւն արարեր քեզ ապաւէն . ոչ հաս-
ցէն առ քեզ չարք , և տանջանք մի մերձեսցէն ՚ի յարկս քո :
Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեսցէ ես վասն քո
պահել զքեզ յամ ճանապարհս քո :

Ի բազում իւրեանց ընկալեին զքեզ, զի մի երբեք հարցես զքարի զոմն քո։
Ի վերայ իժից և քարից գնասցես դու. և առնան կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։
Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։
Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա. և առնմա եղէց ի նեղութեան։
Փրկեցից և փառաւորս արարից զնա. երկայնատեւութեամբ լցուցից, և ցուցից նմա զփրկուն իմ։
Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Այս ապա օրհնուէ յոճանու։

Ի նեղութեան իմում ես առ Քրիստոս կարդացի. լուաւ ածէ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։
Արձակեաց ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ի խորս ծովու. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։
Ընդհանայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ի վերայ իմ. և ասացի, Թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։
Արդ եկէ Թէ յաւելից հայել ի տաճար սուրբ քո. զի հեղան զիս ջուրք մինչև յանձն իմ. և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։
Ծմուտ գլուխ իմ ընդ փսպարս լերանց. իջի ես ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի էին ինձ աղիք յաւիտենից. և ելցէն յապականութենէ կեանք իմ։
Արձակեաց առ ածէ իմ, ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և գքեզ Քրիստոս յիշեցի. և մտցէն աղօթք իմ ի տաճար սուրբ քո։
Օ՛ի ոմք պահեն զունայնութիւն և զստուեր, յողորմութենէ իւրեանց մերժեցան։

Ա. Ա. Լ. Ես ՚ի ձայն օրհնութեանէ խոստովան եղէց քեզ. մատուցից պատարագս ինձ, և կատարեցից զուխտ իմ ՚ի փրկութենէ։

սէկ. Նա և խաղաղութեանէ զնոր աղաչեսցուք, ընկալ, կեցո և ողորմեա։

ԽԴ. Օրհնութի և փառք հօր և որդւոյ։

Նա՝ ասէն շարական Դ։

Զբանեալն սուրբ մանկունքն՝ որպէս քաջ նահատակք ետուն զանձինս ի մահ հանդերձ. փախանակ որդւոյն աստուածոյ։ Զի դիակունք սուրբ մանկանցն՝ որպէս ըզծաղիկ նըշխարենեացն հարեալ ի կարկտահար. և անկեալ ի սուրբ բերդիդ մի։ Զի հոգիք սուրբ մանկանցն՝ որպէս զերամն աղաւնեացն թռուցեալ ի յերկինս։ Եւ դասեալ լք ընդ զբաւորթունս երկնից։

Յիսուս և միածինն անմահութեանց պարգեւատուն երևեցաւ լմեզ. խափանեաց զզթրութիւն մահու։ Յղեալսմ մեր արտասուաց մարդ ամուս և մերթայի անկեալ առ ոտս սըն տեառն. խընդրելիք ընծրդուին երկրբօրն։ Զանկ և բանն աստուած կենադրծեաց ընդ զաւրսն ի թաղմանէ. և ի կեանս արտաքս անմահական։

Ա՛ստ ասէն սաղմոս Ճ՚ԻԵ։

Օրհնեցէ՛ք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէ՛ք զանուն նորա։
Ա՛ղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան։
Յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևուս՝ օրհնեալ է անուն Տեառն։
Բարձր է ՚ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր. և յերկինս են փառք նորա։
Ո՞վ է նման Տեր Աստուծոյ մերոյ. ՚ի բարձունս բնակեալ,
և զխոնարհս տեսանել յերկինս և յերկրի։
Յարուցանել զաղքատս յերկրէ, և բարձր առնել զտառապեալս յաղբևաց։
Ա՛տուցանել զնոսա իշխանաւ ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։
Բնակեցուցանել զամուրն ՚ի տան ուրախամիտ, որպէս մայր որդւոց բերկրեալ։
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յառակաց։ (Խնամ. ՟ք. 7։)

Ա՛րդարն եթէ հասցէ ՚ի վախճանել, ՚ի հանգստեան եղիցի. զի ծերութիւն պատուական ոչ բազմաժամանակեայն է, և ոչ որ թուով ամացն չափիցի, այլ ալիք խմաստուն մարդոյ էն, և հասակ ծերութիւն կեանք անարատ։ Օ՚ի հաճոյ եղեալ Աստուծոյ սիրեցաւ, և կենդանւոյն ՚ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ։ Յափշտակեցաւ, զի մի չարութիւն ինչ շրջեսցէ զիմաստութիւն նորա, կամ նենգութիւն պատրիցէ զանձն նորա։ Օ՚ի չարակնութիւն անզգամութիւն շլացուցանէ զպարիսպ, և յածումն ցանկութիւն խաւսափէ զմիտս ան-

մեղք ։ Կատարեալ ՚ի սակաւուն ելից ժամանակս երկայնս զի ցանկալի էր նոցա ։

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս ։ (ԺԳ ։ 11 ։)

Ինչ տղայն էի , իբրև զտղայ խօսէի , իբրև զտղայ խորհէի , իբրև զտղայ համարէի . այլ յորժամ եղէ այր , զտղայուն ՚ի բաց խափանեցի ։ Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայելի օրինակաւ , այլ յայնժամ դէմ յանդիման . այժմ խնդամուտ եմ փոքր ՚ի շատէ , այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նոյն ծանեաւ զիս ։

Ալելուիա , ալելուիա , ալելուիա .

Արդարքն որպէս զարմանալիս ծաղկեացին . որպէս զմայրն լիբանանու բազմեցաւ եղիցին ։

սբ։ Ալելուիա օրթի ։

Բ–եսոարան ըսո ղուխասու . (ժ . 21 ։)

Ցերն մեր Յս քս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ Հոգւովն Սրբով , և ասէ . գոհանամ զքէն Հայր , տէր երկնից և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտունոց , և յայտնեցեր զայս տղայոց . այո Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո ։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի Հօրէ իմմէ . և ոչ ոք գիտէ՝ թէ ով է որդի , եթէ ոչ Հայր . և ո՛ է Հայր՝ եթէ ոչ որդի , և ումի կամիցի որդին յայտնել ։

Փառք քեզ տէր նոր մեր ։

Ա՛ստ սաբէաստան տրոպէ ։

Ա՛ծ լսելի լինելոյ ահն այլ ձայնի աղաչանաց մե-
ծոց զնոր աղաչեացուք ։ Տէր ողորմեա ։
Ա՛ծ ընդունելոյ ահն այլ ընդ արդարս զՀոգի սո-
րա, և մեզ պարգևելոյ Թողուի մեղաց զնոր ։
Ա՛ծ պարգևելոյ սմա հանդիստ յանձառ լոյս
և յերանաւէտ խորանսն զնոր ։
Ա՛ծ զի տէր ուղղեացէ զՀանապարհս սորա, և
զմեզ պահեացէ Հոգւովն իւրով սրբով, զնոր ։
Ա՛ծ Հոգւոյն Հանգուցելոյ, որք Հշմարիտ և
ուղիղ Հաւատով՝ի քո ննջեցին, զնոր ։ Յիշ ։
Այ և միաբան ։ Օ՛ անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։

Ա՛ղօթ ։

Ֆ՛. Պատասխանել անուն քո՛որ, Թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ Հանդիստ յերկ-
րաւոր աշխատութեցս զանախտ և զանանց և
զանաչխատ կեանսդ՝ի Հանդերձեալ աշխար-
հին՝ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սիրելւոյ. որ
սպան զմահ, և լուսաւորեաց զմեզ՝ի կեանս
և յանեղծուն. և փրկեաց զմեզ յիշխանութէ
խաւարի, և փոխեաց յաղքայուն երկինից ։ Ա՛ղօ-
աղաչեմք և խնդրեմք՝ի քէն մարդասէր Տէր. ա-
ռաքեա զսահպանողական աչ քո, և օրհնեա զ
զտեղի Հանգստեան սորա ։ Օ՛ի՝ի քեզ է ա-
պաւինեալ ծառայս քո, և՝ի գոյել փողոց գալոց
տեան միածնի քո նորոգեացն սա սրաթռիչ
Թեւօք ընդ առաջ նոցա յօդս զուարթ երեսօք.
փառաւորելով զՀայր և զորդի և զՍուրբ Հոգի
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղուի ամէն։ Ա՛յ երկը։

Տէր ամ յաւիտենական, որ կոչեցեր զծառայս քո դառնալ անդրէն ի հող՝ ուստի ստեղծեր զնա։ Այժմ բարերար և մարդասէր որ, օրհնեա՛ զհողալիշտի բնակութիւն ծառայիս քո. և հիւթեա՛ և պահեա՛ զոսկերս սորա ընդ ամրածածուկ աջովդ քով սրբով, զի ի հատ տէ խաչանց քոց է, և ի հաւատացելոց ի քո յո ի որ մեր։ Ազատեմք զքեզ որ ի վերայ հանգուցելոյ տղայիս այսորիկ, յիշեա՛ զհոգի սորա, և խառնեա՛ ի գունդս հրեշտակաց, և ի թիւս այնոցիկ՝ որք սիրեցին զքեզ և զօր եւ լեալն գալստեան քո։ Այ ի գոչել ածային փողոյն և յերևել սուրբ նշանին՝ պայծառասցի սա դասեալով յանապատ լոյս, և ընկալցի զանապատ գեղ կերպարանացն. զուարթերես կացցէ առաջի աշխատող բեմիդ առանց ամօթոյ. և տեսցէ զթագաւորդ փառաց. և արժանի լիցի լսել զձայնն, որ ասէ. եկայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն։ Ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես ընդ ծառս և ընդ սիրելիս անուան քո գոհանալով փառաւորել զանճնառը գերրորդութիւդ զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այ ասէն ղարակ

Ծողդ որ ի քոյդ կողէ ցօղեաՀ բերժընկէցցէ զՀանգուցեալն. ի ջուր ի հող մանեա նոյնն և բնաւսուսցէ յորդն վերջին. կենդանացոյր ձայնի սրդ քո կոչեա զնոսա ի կեանսս քո։

և դասեցո՛ն ընդ ա՛րդարո՛ցն. երկե՛լ քե՛զ փառս ընդ գլո՛ւխո՛վ բթնո՛ց նո՛ց։

Ի՛ւծեալ զնուէրն ինս կենա՛ց ունո՛ղ դարձնոյց յա՛նցանքն ի մա՛հու հող՝. ի՛սկ անմահի՛ զ մեռե՛լութի՛ւն ջնորհեաց՝ դարձեալ զամա՛հութիւն. զո՛րս ևս ընդ քե՛զ թաղեա՛լ մահուա՛մբ՝ աւազա՛նին մկրըտութեամբ. յա՛րո ընդ քե՛զ բոյի՛ն փառո՛ք արեգա՛կան նըմա՛ն լո՛ւսո՛վ։

Ղուկ.

Աւրախացո՛ն ազգը՛ք մարդկա՛ի՛ն յո՛րժամ լըւա՛ն գբո՛ յա՛յ՛ րութի՛ւնդ. նորափե՛տո՛վ զարգա՛րեցա՛ի՛նի յարութեա՛նս մեռելոցն միա՛յ՛ծնիդ. ողորմա՛ծ տէր ո՛՛ զերմեա՛ի՛՛ հո՛գւոյը մեր նը՛ նջե՛յ ցերկո՛ւն։

Նունե վախճանեալն էիցէ հասեալ՝ի փո՛ս բանավարո՛ւ, ասասցէ փա՛հանոյն գմաղթանո՛ս գայս։

Հոգւոյն հանգուցեալոց, քո՛ ա՛ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւ. և մեզ մեղաւորացս ջնոր՛հեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ՚Հարոյ։

սբ՛։ Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյն աղաչեսցուք զիրկիչն մեր քո՛, զի զնոսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ջնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ը՛. Տէր ողորմեա՛։

Ղևոնդ։

Ֆհ. Վա՜ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ, դիմա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգիս հանդուցեալ ծառայիդ քոյ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի դատաստան արքայուն քո, արա՛ արժանի ողորմութեանդ քոյ և թողութեանդ մեղաց. դասա՛ տրեալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ընդհանրական։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ասէ երէց վախճանելոյն հաւատալ իցէ ՚ի փիս բանաւորութիւնն, ասասցէ զմաղթանս պայս։

Ֆհ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քեզ տէ՛ր, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս ընդհակառակ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Պատրաստ։

Սքի. Ա՛ռ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զսիրելին մեր քե՛զ, զի զսա ընդ արդարոն դասեցե՛ս, և զմեզ կեցուսցէ ընդհակառակ ողորմութե՛ն իւրոյ. ամենակալ տէր տէ՛ր մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէր ողորմեա՛։

Ղևոնդ։

Ֆհ. Վա՜ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ, դիմա՛ քո արարչական սիրովդ ՚ի հոգի հանգուց

ցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Ցիշեա յաւուր մեծի գալստեան աջոյդ քոյ, արա արժանի ողորմելոյ, քաւուչ և թողուչ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբ քո յաջակողման դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ընդունելոյ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ընդունելոյ ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ տէր խաչիւս և բանիւ տէր աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՑԱԹԱՂԱՅ ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՔԱՒԱՆԱՒՈՒՆ ԱՒՈՒՐՆ, ԵՒ ՏԱՐԵԼՑԻՆ

Պատ. ի գերեզման ննջեցելոցն, ասելով ի ձանապարհին վշտիցն։ Պիտ. սեղ 121։

Աղտ ասէն ջրակաի հանգոպեան ի յայնէն, և յաւուրսն ջրականին՝ ասէն սաղմոս ձիշ։

Արդեաւ սիրելի են յարկք քո, տէր զօրութեց. ցանկայ և փափաքէ անձն իմ ի գաւիթս քո։ Սիրտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ աստ կենդանի։

Վասանզի ձնձղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ զբոյն, ուր դիցէ զձագս իւր։

Աեղան քո տէր զօրութեանց, թագաւոր իմ և աստ իմ։

Երանի՛ ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան տեառն. յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։

Երանեալ է այր, որոյ օգնութիւն իւր ի քէն է. ելս եդ ի մտի իւրում ի հովտին արտմանէ ի տեղւոջ յորում ուխտեաց։

Օ օրհնութեն ստացող, որ զօրէնս դնէ. գնասցեն նա ի զօրութենէ ի զօրութիւն, և երևեսցի աստ հրեշտակաց ի սիոն։

Տէր աստ զօրութեց, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր աստ յակոբայ։

Պնդունելի ես դու, տէր մեր. տես աստ, և նայեաւ յերեսս օծելոյ քոյ։

Ա՛ման ալ լաւ է լինա՛ մի օր ի գաւիթս քո քան զՀազարս ։
Ընտրեցի ընդ աղբ գալ ի տան Աստուծոյ, առաւել քան զբնականալ ի յարկս մեղաւորաց ։
Օ՛ղորմութիւն և զշմարտութիւն սիրէ Տէր շնորհս և զփառս տացէ ։
Տէր ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր յայնցանէ, որ գնան յանմեղութեան ։
Տէր Զաբաւթեց, երանելի այր՝ որ յուսայ ի քեզ ։
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա ։

Ընթերցուած յառակայ։ (Խնաս. Ե. 16։)

Ա՛րդարք յաւիտեան կացցեն, և ի Տէր վարձք նոցա ։ և խնամք նոցա ի բարձրելոյն։ Ա՛ռ այնորիկ ընկալցին զարքայութիւն վայելուչի. և զթագն գեղեցկութեան ի ձեռանէ Տեառն ։ Օ՛ի աջով իւրով հովանի լինի նոցա ։ Ա՛բազկ սպառազինութիւն զնախանձ ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կգ· 12։)

Ա՛յսպէս ասէ Տէր ։ ահաւասիկ ես դարձուցանեմ ի դոսա խրովս զգետ՝ զխաղաղութիւն, և իբրև զՀեղեղատ յորդեալ՝ զփառս հեթանոսաց ։ զմանկունս դոցա ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն ։ և ի վերայ ծնգաց իւրեանց գգուիցեն ։ Այսպէս մայր որ զմանուկ իւր գգուիցէ, այսպէս գգուեցից զձեզ ։ և յերուսաղէմ մխիթարեսջիք ։ Այս տեսջիք, և խնդասցին սիրտք ձեր ։ և ոսկերք ձեր իբրև զգալարի զուարճասցին։ Այս ծանիցի ձեռն Տեառն երկիւղածից իւրոց, և սպառնասցի անհաւատից ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս՝ (ԺԳ. 11՝)

Ա՛ինչ տղայն էի, իբրև զտղայ խօսէի, իբրև զտղայ խորհէի, իբրև զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութիւն՝ ի բաց խափանեցի։ Ա՛յժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խեղճանամ եմ փոքր՝ ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս։ Ա՛այժմ արդ մնան հաւատք, յոյս, սէր. սոքա երեքեան, և մեծ քան զսոսա սէր է։ Օ՛հէտ երթաւք սէրդ, և նախանձաւորը լերուք հոգևորացն, ա՛ւաւել զի և դուք մարգարէանայցէք։

Ա՛լելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ, ես յումմէ երկեայց. տէր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ դողայցայց։

սդ. Ա՛լելուիա օրթի։

Ա՛ւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԱ. 1՝)

Տէրն մեր յիս քս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ և ասէ. դոհանամ զքէն հայր, տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և՝ ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Ա՛այո՝ հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո. ամենայն ինձ տուաւ հայր՝ ի հօրէ իմմէ, և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր. և ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ումր որդին կամիցի յայտնել։ Ա՛կայք առ իս ամենեքեան վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ Ա՛ռէք զլուծ իմ՝ ի ձեզ, և ու-

սարուք լինէին՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գոջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։

Փառք քեզ տէր աստ մեր։

Յո սաբիաւոփն տարողք։

Ա՛ռ ի վերուստ խաղաղութիւն և փրկութիւն անձանց մերոց զնոր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ռ լսելի լինելոյ նոցա այդ ձայնի աղաչանաց մերոց զնոր։

Ա՛ռ քաւիչ և նեղող լինելոյ այդ ի վերայ մեղայ մերոց զնոր։

Ա՛ռ Թողլոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զնոր։

Ա՛ռ զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե զնոր։

Ա՛ռ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ձշմարիտ ուղղի հաւատով ի քնութեան, զնոր։ Յիշեա։

Յո և միաբան։ Օ անձինս մեր։ Ողորմեաց։

Է. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Է. Տէր Թագաւոր յաւիտենից. ընկալ զաղաչանս մեր, և գԹա՛ ի հոգի հանգուցելոյս այսորիկ. և հանգո՛ ի դաստ անդրանկաց գրելոց յերկինս, ի լուսեղէն առագաստին ընդ իմաստուն կուսանացն։ Օ դու ես կարող յամի, և քեզ վայելէ փառք իշխանութեան և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի ամէն։ Ա՛յլ երկիր։

Վ[illegible]Թած և մարգասէր տէր Թագ մեր, գԹա՛ ի հոգի հանգուցելոյ տղայոյս այսորիկ. որ յակ-

նարկել հրամանի բարերար կամաց քոյ՝ ելից զչափաւոր կեանս իւր։ Ընկալ զՀոգի սորա ընդ տղայոյն, որք ոստովք արմատեսեաք ելին ընդ առաջ քո, և զգալստեան քո յաշխարհս փառաւորելին։ Ընկալ զՀոգի տղայիս, և արժանի արա զսա բարերանակից լինել ընդ սբց քոց. ընդ որս և զմեզ արժանի արասցես փառաւորել զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ն՚ԵՐ ասէն ղաբախան։

Պօղլեն արդարքն յարքայութեանն՝ և Ճրագ նահատակքն ի հանգըստեան. մնրտիրոսքըն սրբ- սակիշն. և կռնատանաց լապտէրք վառին. դա- սեցո՝ տեր ընդ նոսին որ զքեզ աստուած խոստովանին. սրդարութեամբ մի դատեսցին. այլ գրթնեքեք քո քաւեսցին։

Վնո անպատում խոնարհութեամբդ. որ թաղեցար մեռելութեամբ. և յարուցեր յոր- ձոց մարդկան. որք հանատով ի քեզ անկան. յարո և զմեզ արդարութեամբ. և զնընջե- ցեալսն ողորմութեամբ. զի կենդանեացըս բերանով տացին՝ քեզ փառս ընդ Հօրդ և Հոգ- ւով։

Ն՚ԵՐԿ։

Ղազարոս քրքրոյ խաչիսն և անբաւա- բար բարեխոսին. և սրբոյ աստուածածնիսն և յովհաննու կարապետին. և սրբոյ ստեփաննոսիսն և առաքելոցն մար-

տէ՛ր բոլո՛ր և սրբո՛յ լուսա՛ւորչիդ՛ն հայաստանեայց հայրա՛պետի՛ն և սրբո՛յ աւա՛քելո՛ց։ Եւ համարէ՛ն մեղաց՝ ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛ հո՛գւոցը մեր նո՛ր ընձե՛ցեալ։

Այնէ վերաճանեալն էիցէ հասեալ ի պիս բանաւորաւ, առաջի Հայկանայն վճռելոյն պայս։

Հոգւոցն հանգուցեալոց, քո՛ւած, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս ընդո՛ւ հեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Պատրաստ։

սէր. Ա՛ւ հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեացուք զսիրելին մեր քո՛ւ, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընդ հիւ ողորմութե՛ւ իւրոյ. ամենակալ տէր ո՛ւած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Ղ. Տէր ողորմեա՛։

Ղեղեր։

ԽԱ. Վա՛ռ որդի՛ ո՛յ անօրինակալ և բարեգութե՛ւ, զթա՛ քո արարչական սիրովդ՛ ի հոգիս հանգուցեալ ծառայիդ քոյ։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ւ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ւ, քաւութե՛ւ և թողութե՛ւ մեղաց. գասայ որեալ պայծառացո՛ւ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութե՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Լսէ երկիր վախճանելոյն հասելոյ՝ ի գէս քանաւել բռնելոյն, առաջոյ պատրաստ պայ։

Ամէն։

Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ՝ ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութիւն. և մեզ մեղաւորացս ընդհեա՛ զթողութիւն յանցանաց։

Վ. Ա՛ր հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեացուք զիրկիէն մեր քո, զի զսա ընդ արդարոն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընդհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէր ողորմեա՛։

Ղ.

Ամ. Վա՛ռ որդի՛ պայ անսխակալ և բարեգութ, զթած քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե քո, արա՛ արժա՛ նի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սքս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ողորմեա՛ տէր։ Տայր մեր, որ յերկինս։

Ողորմեսցի՛ և հիւթեալ պահեսցի՛ գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւո՛ր խաչիս, և բանիւ տը աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սքոյ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԿՐՕՆԱՒՈՐ ՎԱՒԱՃԱՆԻ

ԱՅՍՊԻՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵՑ

Ո՛չ ապէն մնոյն պիտի, նովին ախտովն բռնկիմ ես այծեքարն, և ապրուսն ալ՝ մեռնիմ : Կրկ. չէ 121 :

Արկածափն փարուղ :

Այս ևս խաղաղութեանդ ձեռը աղաչեցայ. ընկ կալ, կեցո և ողորմեա :

Վրահասոյն խոնհ արկանել ի ապ .

Երկնաւոր և փառք հօր և որդւոյ :

Այս ասեն ղօրհնուին եղկելոյ հանդերձ շարականաւ այսպէս :

Երկնաւոր եղկելոյ :

Այս ասացի՝ ի վերանալ լինելն աւուրց իմոց, թէ գնացի ես՝ ի դրունս դժոխոց :

Ողորմ զամ յետին իմ. և ասացի թէ այլ ոչ տեսից զքրիստոսն ես յերկիր կենդանեաց, և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչաց իւրոյն հանդերձ :

Երաբեան հանգուցեան . Դկ :

Այս անացի, եր ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմա մեղս . որ բնակեալդ ես ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանես . լեր մարդասիրեա

բանզմնագութ փըրկիչ, և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ։

Աղօտս։

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի Թողի զնմա զկեանս իմ։
Եւ գնացայ մերկեցաւ լինէին հոգի իմ, ոչ զայն՝ որ քակէ զտաղտաւար. և եղէ ես ոչ զոստայն սատարայց մերձ՝ ի հատանել։

Տաբէան։

Պակասեցայ յազգատոհմէ, լքեալ Թողի զկեանս աշխարհի. և մանրմին ունայնութեանց դաբձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. կիս մարդասիրեաց բանզմնագութ փըրկիչ, և փա։

Աղօտս։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտս ոչ՝ ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտս մինչ՝ ի գիշեր մատնեցայ։
Որպէս ծիծառն այնպէս ձէնեցի, որպէս զաղաւնի այնպէս ճիչեցի. զի նուաղեցին աչք իմ՝ ի տեսանելոյ։

Տաբէան։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ի ձեռս ահեղ հրեշտակին. և առ քեզ ապաւինեմ ստեղծող ծնող բնաւից, տէր բոլորից. կիս մարդասիրեաց բանզմնագութ փըրկիչ, և փարատեցո։

Աղօտս։

Հայեցայ՝ ի բարձունս առ տէր աճ իմ. որ փըրկեաց զիս, և փարատեցոյց լինէին զցաւս անձին իմոյ։

Տէր մի այնորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ, զարձուցեր զոգի իմ. միթէ արեցայ և կեցի։

Հրաբան։

Այլեցայ ի բարձունս՝ ու քեզ կարծող յամենայնի. ընկալ զիս յարկս արդարոց, անմահ ծածուկ աջովդ քո. կիս մարդասիրեա։

Սաղմոս։

Ես՝ի խաղաղութեն դարձաւ դառնութեն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զիմ զկեանս իմ։

Օ ի ոչ թէ որ՝ի գժոխս էն, խոստովան առնիցեն առ քեզ. և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ. և ոչ յուսասցին՝ի ձշմարտութիս քո ամենեքեան, որ իջանեն՝ի գժոխս։

Հրաբան։

Կիս ի խաղաղութիւն դարձայ ի հող յորմէ ստեղծայ. նորոգող Հարտարապետ պարզևատու ողորմութեան. կիս մարդասիր։

Սաղմոս։

Լիւ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր. որպէս և ես այսուհետև մինչև ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիս քո, տէր փրկուե իմոյ։ Կես ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութի նոր, զիմ աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ տեր։

Հրաբան։

Լիւ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ՝ քրիստոս Թագաւոր յաւիտենից. որ փառօք փառա-

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՐԿՆԱՅԻՆՔՈՒՄ ԵՍ ՍՐԲԱՑԻ ԱՆՈՒՆԴ ՔՈ.

Ա՛ստուած մեր, որ ի սկզբանէ ստեղծեր զերկինս եւ զերկիր, եւ զամենայն զոր ինչ ի նոսա է, եւ ասացեր. Ոչ է բարի զմարդն միայնակ լինել, արա նմա օգնական նման իւրում. Դու ես Տէր, որ ոչ ինչ ունիս պէտս ի մարդկանէ, եւ ոչ ինչ ինչ ի քէն ի մարդկանէ ընդունիս, այլ ամենայն ինչ ի քէն ի մարդկանէ ընդունիս

ՀՈՐՀԵԱՆ ԶՔՈՂԵԼԻՆ ԲԱԺԱՄ ՅԱՆՑԱՆԱՑ ԻՄՔ։ ՈՒՌ ՔԵԶ ԲԱԶՄԱԳՈՒԹ ՇԱՓԱԽԻԵԼ ԿԱԸՆԴԱՄԱՆՔ ՄԻ ՄԵՐԺԵՐ ԸՍՏԵՂ ՅՈՂՈՎՈՒԹԵՒՆԷՔ ԶՈՒԱՐՄԵՐ։ ՈՐՊԷՍ ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱՆ ԱՂԱՆՁԱԿԵՐ ՈՒՌՔԵԶ. ԱԽՂԵԱ ԵՒ ՁԵՒ ՏԱԼ ԻՆՔ ԶՈՒԱՐՄԱՆ ՅԱՐԲԱՅՈՒԹԵԱՆՑ։

ՅԻՍՈՒՍ ՄԻԱԾԻՆՆ ԱՆՄԱՀՈՒԹԵՑ ԱՒԱՐԱՅՆ ԵՐԵՔՑԱՇ ԸՄԵՐՁ. ԽԱՓԱՆԵԱՑ ՂԱԶԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՀՈՒ։ ԽՂՂԱՄԱՐՄ ԱՐԱՏԱՍՈՒԱԾ ՄԱՐԴԱՄԱՐԴ ԵՒ ՄԱՐԴԱՅՆ ԱՆԿԵԱԼ ԱՌ ՈՍՍՆ ՏԵՐՈՑՆ. ԽՈՇՈՐԵՒՆ ՁԵՌՆՈՒԱՒՈՐ ԵՂԲՕՐՆ։ ԽԱՆԹԻ ԲԱՆՆ ԱՍՏՈՒԱԾ ԿԵՆԱԴԱՐԾԵԱՑ ԸՂՁԱՂԱՐՈՍ ԻՒ ԹԱԳՄԱՆՔ. ԵՒ ԵՂԿԵԱԼ ԱՐԱՏԱՔՍ ԱՆԱՊԱԿԱՆ։

ՅԱՐԵԱՒ ԵՐԵԵՑԱՒ ԱՌԱՔԵԼՅՆ. ԵՒ ՄԻՉ ՓԵՐՔ ԿԻՉՈՂՈՒԱԾ։ ՎԱՀՐ ՔՐԻՍՏՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻԴ ԱՆՄԱՀՆ. ԵՐԿԻՐ ԱԳԱՆԵՔ ԱՆ ԵՒ ՂՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՂԴ ՔՈ ՓԱՌԱՒՈՐԵՔ ԱՆ։ ՎԱՌՔՔ ՓԵՐԿՈՂԴ ԵՒ ՄԻԱԾԻՆԴ ԱՆՄԱՀՆ. ՓԻՐԿԵԱՔ ԶԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔՈՒ ՔՈ՝ ՁԻՐ ԸՍՏԱՅԱՐ ԱԱՏՈՒԱԿԱՆ ԱՐԵԱՄԲՂԴ ՔՈ ՍՐԲՈՑ։

ՈՒՂՂԻ ՒՐ ԿԵՆԱՑ ԲԱՇԽՈՂ ՀՈՐՀԱՑ ՀՕԳԻԴ ԼԵՑԱԼ ԻՒ ԲԱՐՁԱՆՑ. ԶՆԱՍԱՊԱԿԱՆ ԱԱՐԴԱՒՔՍ ՔՈ ԲԱԺԱՆԵՑԻՔ ՅԱՒԱՔԵԱՆՆ։ ՈՐ ԻՒ ՎԵՐԱՅ ՋՈՒՐՑՆ ԴՈՂ Վ ՍՏԵՂԾԱՀԱՆԻՐ ՁԱՐԱՐԱԾՈՒ. ԻՒԵԱԼ ԻՒ ՋՈՒՐՍ ԱՒԱԶԱՆԻՆ ՃՆԱՆԻՍ ՈՐԴԻՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ։ ՈՐ ԶՈՐԴԱՐԵԱԼ ՀՈՐՈԳԱՍ ՄԻՇՏ ԸՍՏՈՐ ՔՈ

զէ կեղեցի . ակ սպես չնորհա՛ց քոց պարգևո՛ք փայլէն մանկո՛ւնըք սորա ։

Ո՛ քեզ եմք ա՛պաւինեա՛լ քոմի՛ մա՛յր աստո՛ւած մե՛րոյ ։ Ո՛ր քան զերկի՛նըս բարձրագո՛յն մարիամ պարծանք եկեղեցւոյ քո՛մի մա՛յր ։ Ո՛ր քան զարեգա՛կըն պայծառագո՛յն մարիամ . մի՛ դադարեր բարեխօսե՛լ վասըն մե՛ր . քո՛մի ։

Ո՛ւրբը վկա՛յ քո չնորհե՛ցեր զէն եկեղեցո՛յ քո՛մ սրբոյն . որո՛վ դատապարտեա՛լ պարտեցա՛ւ Թըշնամին ։ Ո՛վ՝ պահպանեա՛ զոյժ՛ղովուրդս քո քրիստո՛ս . որո՛վ երկնըպագե՛ մք քեզ ընդ հո՛ր և հոգւո՛յն ։ Ո՛ քեզ ապաւինիմք քրիստո՛ս . որ գալո՛ղդ ես խայտե՛ . որպէս զի փրկեսցես զմեզ յա՛յնմ աւո՛ւր ահեղ աստեղծո՛ւ

փառք հօր ։ Ա՛մէն և միշտ ։

Ընդ սուրբսըն քո դասեա՛ և ընդ արդա՛րսըն պըսակեա . ի տեղի՛ անկելոց հրեշտակաց ընտրեցեալսըն մեր կարգաւո՛րեա՛ . որ ողորմա՛ծդ ես յա՛մէնայնի՛ ։

Ա՛ս սաղմոսաւոր փարոշէ ։

Ա՛ռ ի՛ վերուստ խաղաղուէ և փրկութի՛ն անձանց մերոց զնո՛ր աղաչեսցուք ։ Տէր ողորմեա՛ ։

Ա՛ռ լսելի լինելոյ նո՛ւ այ ձայնի աղաչանաց մերոց զնո՛ր ։

Ա՛ռ քաւի՛չ և ներող լինելոյ նո՛յ ի՛ վերայ մեղաց մերոց զնո՛ր ։

Ա՛ռ Թողոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զնոր :

Ա՛ռ զմի մի ընդ խոտանս գառնութիւնք յաւուրն պատասխանատուութե զնոր :

Ա՛ռ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ձչմարիտ և ուղիղ հաւատով ի քո ննջեցին, զնոր : Յիշեա : Նո՛ւ եւս միաբան : Օ անձինս մեր : Աղօթեա : Ե՛ր ողորմեա :

Աղօթ :

ԽԿ. Բարերար ած, և ամ բարեաց առաջնորդ, որ յօրինեցեր ձանապարհ կենաց և արդարութե սէր քոյ. զի դու իսկ մարթինով զնացեր յերկրի ընդ անձուկ ձանապարհն արդարութե, և նովաւ ջանացան սիրելիք քո մանել ընդ նեղութ ի հանգիստ միանձնաւոր կենացդ. ոմն ծառայս քո այս այս անուն, որ ընտրեաց բարեյաժարութ հրաժարել յաշխարհիս յաւելորդ զբաղմանց. խոնարհեցաւ ընդ լծով պատուիրանաց քոց, և տարժանեցաւ ի ձգնութիս խստամբերութե պահոց և ծարաւոյ և տքնութեան և աղօթից. և այժմ ի հրամանէ ակնարկելոյ քոյ աւարտեցաւ ի մարմնի : Նո՛ւ մեք ժողովեալքս ի յղարկումն եղբօրս մերոյ գթով և արտասուօք, հոգով զհողս ծածկութիւք. և աղօթիւք զհոգի սուրբ յուղարկութիւք ի ձեռն քահանայական ընծորհիս : Ողով պաղատիմք առ քեզ տէր ած մեր. հայեաց տէր ի սրբուե քումմէ ի խնամարհ ժողովուրդս քո, և ընկալ զաղաչանս մեր, զոր մատուցանեմք ի վախձանի եղբօրս մերոյ : Ա՛ի լեցի իչխանութե սատանայի և դիւաց նորա ի վերայ սորա . և մի տրտմեցուսցի զհոգի սորա հոգի չարութե . այլ հոգի քո՛ որ և բարի առաջ

Նորոգեսցէ սմա ՚ի յերկիր ուղիղ. անցո՛ զպատուհասն, զերծո՛ ՚ի դատապարտութենէ մեղաց, և հանգո՛ ՚ի դասս կայանի երջ քոյ։ Ո՛չ փըրկիչ մեր, տա՛ր սմա համարձակուբ կալ առաջի ահաւոր քո. անտես արա զմեղս սորա ՚ի բարեգութիւն, զկամայ և զակամայ։ Ո՛ի մտաներ ՚ի դատաստան ընդ ծառայի քո, զի ոչ արդարասցի առաջի քո ամ մնեղի. այլ ըստ բազում ողորմութենէ քո մարդասիրեա, և ընկալ զսա յարկս սրբ Հարցն՝ բարեխօսուբ՚ որ ահաճնիդ, և երջ առաքելոց և մարգարէից, և մարտիրոսաց. զի դու ես ՚ի բազումողորմ և մարդասէր, դատաւոր և կարող յամի. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յո՛ աղա ասէն սաղմոս ողբոյին Ձ՚նա։

կդ. Ո՛ղաղակեցի առ քեզ ՚ի ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։

ֆէ. Զայնիւ իմով ես առ ՚ի ր կարդացի. ձայնիւ իմով զ՚ի ր աղաչեցի։

Ա՛փռեցից առաջի ՚ի ր զաղօթս իմ. և զնեղուիս իմ առաջի ՚ի ր պատմեցից։

՚Ի նուաղել յիս հոգւոյ իմոյ, դու ՚ի ր ծանեար զշաւիղս իմ. ՚ի ճանապարհ յոր և գնայի՝ թաքուցաւ ինձ որոգայթ։

Հայեի յաջմէ, և տեսանէի, և ոչ ոք էր՝ որ ճանաչէր զիս. կորեաւ յիս փախուստ իմ, և ոչ ոք էր՝ որ խնդրէր զանձն իմ։

Ո՛ղաղակեցի առ քեզ ՚ի ր և ասացի. դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։

Ա յսմենայնի ներ յաղօթս իմ, զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո՛ զիս ի հալածչաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։

Տէր հան՛ի բանտէ զանձն իմ, գոհանասցի զա- նուանդ քումմէ։

Ինձ սպասեն արդարքդ քո, մինչև հատուսցես ինձ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ Թղթոյն և ընթերցուածս։ (գ. 16։)

Ղեսարք, թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ։ Ո՛ւ առժամանչն յաձախուի թեթև նեղութիւնս մերում՝ ի յաւիտենականն առա- ւելուի զմեծուի փառացն գործե՛ ի մեզ։ Ո՛չանչ զի ոչ գիտեմք զերևելիսս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առ ժամանակ մի են, և աներ- ևոյթքն յաւիտենականք։ Ո՛չանզի գիտեմք եթէ երկրաւոր տաձար շինուածոյս մերոյ քակտե- ցի, շինուած յա՛յ ունիմք տաձար առանց ձե- ռագործի՝ յաւիտենական յերկինս։ Ա՛յս ընդ այս տաղտկամք. քանզի զգենակուի երկնից փա- փագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենու- ցուաքն, ոչ մերկ գտանիցիմք։ Ո՛չանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ, տաղտկամք ծան- րացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զգե՛ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանա- ցուա՛ի կենաց անտի։ Ա՛յլ որ յաջողէն մեզ՛ի սոյն, ա՛ած է. որ ետ մեզ զաւհաւատչեայ հոգ- ւոյն։ Ա՛րդ համարձակիմք յա՛ւր ժամ. և գի- տեմք՝ եթէ որչափ յամեմք՛ի մարմնի աստ, օտարանամք՛ի տէրէ. զի հաւատովք գնամք, և ոչ կարծեօք։ Ա՛յլ համարձակիմք, և առաւել

և ես հաձեալ եմք ելանել ՚ի մարմնոյ աստի. և մնանել առ ՚ած։ Ա՚ն որոյ և առատանամք. զի եթէ յամիցեմք, և՝ եթէ ելանիցեմք, հաձոյ և՚եթ իցեմք նմա։ Ա՚մէն ամենեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ատեանին քոյ. զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով, զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ բարի, և եթէ չար։

Ա՚լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՚ռ՚ուր ՚ած արդարութե՚ն, և հայեաւ ՚ի խընդրուածս իմ. ունկն դիր աղօթից իմոց, զի ոչ շրթամբք նենգաւորաց։

Ա՚լէլուիա օրթի։

Ա՚ԵՓԱՐԱՆ ԵՍՓ ՅՈՎՀԱՆՈՒ. (Ճ. 35։)

Տէրն մեր յո՚ քո՚ ասէ.

Ա՚յս եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս ոչ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբեք ծարաւեսցի։ Ա՚յլ ասացի ձեզ. թէ տեսիք զիս, և ոչ հաւատայք։ Ո՚՚մ զոր տայ ինձ Հայրն, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանիցէ արտաքս։ Ո՚՚ի իջի ես յերկնից, ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ Ա՚յս են կամք հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս. զի զամ զոր ետ ինձ Հայրն, ոչ կորուսից ՚ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Ա՚յս են կամք հօր իմոյ. զի ՚ամ որ տեսանիցէ զորդի, և հաւատայցէ ՚ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենական. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

Փառք քեզ ՚ած մեր։

Աբխազաց եպարոչն։

Ա ՚ի գիշերի և ՚ի տունջևան և յամ ժամու
խօսել մեզ զան՝ն զնոր աղաչես։ Ընդ ողորմ։
Ա ՚ի չանկանելոյ մեզ ՚ի փոքձուԼԹ՚ն, որում ոչ
կարեմք հանդուրժել, զնոր։
Ա ՚ի անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի
ահեղ ատեանն քոի զնոր։
Ա ՚ի առաջնորդելոյ մեզ ՚ի նաւահանգիստն կե-
նաց անվախձանից զնոր։
Ա ՚ի արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկ-
նից արքայուԼ զնոր։
Ա ՚ի հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Հնմարիտ և
ուղիղ Հաւատով ՚ի քո ննջեցին, զնոր ։ Յիչ։
Նա և միաբան։ Օ՚ անձինս մեր։ Ողորմեաց։

Աղօթ։

ԽԹ. Փառաւորեմք զանձառ բարերարուԹիդ
քո, որդի՛ նդ, որ լուսաւորեցեր զՀաւատա-
յեալս անուան քո սրբ։ և փրկեցեր ՚ի խաւա-
րային գայԼԹակղուԹ՚ն, և յամ պատրանաց սա-
տանայի։ Ողոհանամք զքեզն նոր, և աղաչեմք
նամ սրտիւք մերովք, Հանդի՛ զծառայս քո զայս,
որ Հատարեցաւ ՚ի խոստովանուՀ քում. գրեա՛
զանուն սորա ՚ի գալրուՀ կենաց։ և ընդէա՛ ըզ-
ձեռագիր յանցանաց սորա, զոր ինչ ՚ի մեղան-
չական կենցաղոյս մեղուցեալ իցէ բանիւ կամ
խորհրդովք կամ գործովք զկամայ և զակա-
մայ։ Աղաչեմք ամենեքեան զբարերար մար-
դասիրուԹիդ քո՝ կարգեա՛ զՀոգի սորա ընդ ար-
դարս քո։ և լուսաւորեալ պայծառացո՛ ընդ
նոս քո և ընդ Հնմարիտ պատուիրանապահս
քո։ որպէս արժանի արարեր ուխտի կրօնից և

կարգաց ժուժկալուէ աստիճանի՝ որ առաջնոր-
դացն, նոցին՝ որ պատկացն ժառանգակից ա-
բար զսա։ Ցկեր տերանց հոգիդ՝ որ, կատարեա
՝ի բարի գնդապրաւածս ծառայից քոց, և հանգի-
ցիցէ սուրբս քո։ Ա՛ռ զի ամենեսեան երջանկուէդ
վայելել փառաք իշխանութեանն և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յո՛ բառնան պանին՝ի գերեզմանին, ասելով՝ի ձայնս
պարհին օրհնութեանն յովհաննու։

Ընդունելութեան խնամւոյ էս առ՝ որ կարգացի.
լուսաւ ածդ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի ի-
մոյ։

Ա՛ռ որ՝ ձայնի խնամւոյ, զի ընկկեցեր զիս՝ի խորս
ծովոյս. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ա՛մենայն զգօսանք քո և ալիք քո անցին՝ի վե-
րայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց։

Ա՞րդ էցի՞ թէ յաւելից հայել՝ի տաճար սուրբ
քո. զի հեղան զինև ջուրք մինչև յանձն իմ.
և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Ա՛մուտ գլուխ իմ ընդ փսպարս լերանց. իջի
ես՝ի խորս երկրի, և տեսի զնիգս նորա, զի
էին ոչ՝ աղիք յաւիտենից. և ելցեն յապա-
կանութենէ կեանք իմ։

Ա՛ր քեզ՝ որ ած իմ, ՚ի նուաղել անձին իմոյ
կարգացի, և զքեզ՝ որ յիշեցի. և մտցեն ա-
ղօթք իմ՝ի տաճար՝ որ քո։

Օ՛ի ոչք պահեին զունայնութեան և զստուեր, յողոր-
մութենէ իւրեանց մերժեցան։

Ա՛յլ ես՝ի ձայն օրհնութենէ խոստովան եղէց
քեզ. մատուցից պատարագս նոն, և կատա-
րեցից զուխտ իմ՝ի փրկութենէ։

Ա՛ս ապա շարեան. ԻՉ։

Ի նէ՛ղն[1]թեան իմում աղաղակեցէ՛ք առ տէր՝ ըղձն կենդանա՛ւնութեան. եւ՝ ես լուաւ ձայն նո՛ր աղօթից իմոց. եւ ե՛հան ըզկեանս ի՛ մ յա՛պականո՛ւթենէ։ Յորժա՛մ ընկա՛լայ ես ի խո՛րս անդ ընդո՛յս. ըմբը՛ռնեցայ ի ժանիս վի՛շապին. եւ՝ փըրկեա՛ց զիս փը՛րկիչն աշխարհի. եւ ե՛հան։ Ա՛խայն օ՛րհնեա՛լ սըրբո՛ւհիդ ի՛ կանանցն. բըռնա՛կարան և առ՛ատաձա՛ստ ա՛ղաւթիւն. բա՛րեւ՝ խօսեա՛ առ տէր վասն անձնի՛ց մերո՛ց. զի՛ փըրկեսցէ՛ ըզմե՛զ ի սպառնալեաց գե՛հենոյն։

Ա՛ս ապա ասէն շարաքան Հանգստեան. ես հասեալ ՚ի գերեզմանն, սաբեաւոփն չարուղէ։

Ա՛ման ուղղելոյ զչնացս մեր։ Գ՛ի՛ւ չԷ 277։

Ա՛ղօթ։

ԽԱ. Ա՛մենազօր տէր, որ իշխանդ ես կենաց և մահու, մարդասիրապէս խնամարկեցար ՚ի մահկանացու բնութի՛ւն մեր, մինչև ՚ի գերեզմանն իջանելով, զփորձ առեալ անապական յաճախին մարմնոյդ զմերոյ բնութե՛ս առանց մեղաց։ Ընկա՛լ զխոստովանող մարմինս որոշեալ ՚ի հոգ ըստ դարձի մահկանացուաց, որ ՚ի քէն ընկալա՛ւ զդատաւորիւդ չարդար քոց պատուիրանացդ. աղօրմութի՛ւն հոգւոյ՝ ծառայիս քո չարդար քո դատաստանիդ, բարւոք պատասխանատուութ՛ւն կալ առաջի աՀաւոր բեմիդ. և ընդունել զողորմութի՛ւն ՚ի քէն, ընդ որս քո փառաւորեալ զհայր և զորդի և զքե՛զ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղուե՛ ամէն։ Ա՛յ երկր ։

Ո՛ր աղբիւրդ ես չնորհաց, և պարգեւատո՛ւ որք չէմարտապէս չանալէն զՀոգիդ՝ որ չէմարտութե՛ն. որով կիսքեցար ծառայս քո այս անուն քոյին դրոշմա՛ւ ի սուրբ աւազանէն, պաշտել միա՛ հաւատ քրիստոնէութե՛ան. արժանի եղև քոյին առատապարգև չնորհիդ և կրօնաւորական կոչմանս այսօրիկ, և ի կատարման իւրում յղարկեցար քոյին յուսովդ ի հանդերձեալ աշխարհդ. աղաչեմք զքարերար և զքաղցրագութ և զողորմած Հոգիդ որ. մի թողուր ի պահպալ նախան զօրութե՛դ քումմէ արտաքս, այլ հանդիպել ի պատրաստեալ բնակութե՛դ։ Եւ յորժամ առաքիս ի սրբութիդ քումմէ՝ նորոգել վերեսս երկրի, և առանաս զընտրեալս քո, խառնեա զսա ի դասս արդարոց, անցո՛ զպատուհասիս, վերծո՛ ի դատապարտուէ մեղայ. որպէս զի քեզ յանձն առնելով զՀոգի սորա, հաւատացուք լսելի լինել աղօթից մերոց. զի դու ես կենդանարար, և նորոգիչ Հոգւոց մերոց. և զքեզ փառաւորեացուք այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասէն սաղմոս, ողբայոյն. Ա՛ծէ։

ԽՂ. Ա՛ուրձ անձն իմ ի հանգիստ քո. զի՝ որ կոչեաց զքեզ։

ՃՀ. Ա՛խրեցի, զի լուիցէ՝ որ զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առնա։

Ը՛ղձեցան զինեւ երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս։

Օ՛նեղութե՛ն և զանձկութիւն գտի, և զանուն տէն կարդացի։

Ա՛որ փրկեաւ զանձն իմ, ողորմած և արդար է
Տէր Աստ մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տէր։
Այս խոնարհ եղէ, և Տէր կեցոյց զիս. դարձ
անձն իմ՛ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ։
Փրկեաց զանձն իմ՛ի մահուանէ, զաչս իմ
յարտասուաց, և զոտս իմ՛ի գայթակղուէ
Հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրին կենդանեաց։

Պօղոսի առաքելոյն՝ի Թեսաղոնիկեացւոց առաջին Թղթոյն
է ընթերցուածս։ (ը. 1։)

Ա՛ղաչեմք, դուք ի՛մանայք զիտէք զմեռանն մեր
առ ձեզ. զի ոչ ընդունայն ինչ եղև։ Այլ յա-
ռաջագոյն չարչարեալք և թշնամանեալք, որ-
պէս և դուք իակ գիտէք, ի՛ մէջ փիլիպպեցւոց
համարձակեցաք աստուծով մերով, պատմել
ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ մերոյ, պատե-
րազմաւ։ Օ՛ի մխիթարութիւն մեր ոչ՛ի մոլորու-
պղծութ, և ոչ նենգութ։ Այլ որպէս ընտրեցաք
յԱստուծոյ հաւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս
և խօսիմք ոչ իբրև մարդկան հաճոյ լինել, այլ
Աստուծոյ՝ որ քննէն զսիրտս մեր։ Օ՛ի ոչ երբէք բա-
նիւք ողջանաց եղեաք առ ձեզ, ոչ և դուք իակ
գիտէք. և ոչ՛ի պատճառս ագահութ, որպէս
և Աստ վկայէ. և ոչ խնդրեաք փառս՛ի մարդ-
կանէ. ոչ՛ի ձէնջ, և ոչ յայլոց։ Կարող էաք իբ-
րև զքրիստ առաքեալս Յանրանալ, այլ եղաք
հեզք՛ի միջի ձերում։ Որպէս դայեակ մի՛ որ
մնուցանիցէ մանկունս, նոյնպէս և մեք զԹա-
ւաք՛ի ձեզ։ Հաճոյ Թուէր մեզ տալ ձեզ՝ ոչ
միայն զաւետարանն Աստ, այլ և զանձինս մեր.
քանզի սիրելիք մեր եղեբուք։ Յիշէք եղբարք
զվաստակն մեր և զջան, զի գցայգ և գցերեկ
գործեաք վ՛ս չՅանրանալոյ ումեք՛ի ձէնջ, և
քարոզեաք ձեզ զաւետարանն Աստ։ Դուք ինք-

նին վկայէք և ասծ, որպէս սրբուեր և արդա-
րուեր և ամբծուեր՝ ձեզ հաւատացելոցդ եղեաք.
որպէս և գիտէք իսկ, զի զիւրաքանչիւր զ'ի
ձէնջ իբրև հայր զորդիս միսիթարեաք, և զնեաք
վկայուեր, գնալ ձեզ արժանապէս ՅԱՍ, որ կո-
չեացն զձեզ յիւր արքայուին և 'ի փառս։

Ա՛լելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Հաւատացի, զոր և խոսեցայ. և ես խո-
նարհ եղէ յոյժ։

Սրկ. Ա՛լելուիա օրհի։

Ա՛ետարան ըստ յովհաննու. (Ղ. 33։)

Ցերն մեր յի քի ասէ.

Փոքր միւս ևս ժամանակ ընդ ձեզ եմ. և երթամ առ այն, որ առաքեացն զիս։ Խնդրիցէք զիս, և ոչ գտանիցէք. և ուր ես երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ Ասեն հրեայքն ընդ միմեանս. իսկ յո՞ երթայցէ գա, զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա. մի թէ 'ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ, և ուսուցանիցէ զհեթանոսս։ Օ՛ինչ է բանն այն, զոր ասաց. խնդրիցէք զիս, և ոչ գտանիցէք. և ուր ես երթամ, դուք ոչ կարէք գալ՝ 'ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր յի, աղաղակեր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս, և արբցէ։ Որ հաւատայ յիս, որպէս և ասեն գիրքն, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։ Օ՛այս ասէր վն հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին, որ հաւատային. զի չև եր հոգի, քանզի յի չև եր փառաւորեալ։ Ամենք 'ի ժողովրդենէն իբրև լսեին զբանս զայս, ասէին. սա է Ճշմարիտ մարգարէն. այլքն ասէին, սա է քրս։

Փառք քեզ տէր ՅԱՍ մեր։

Այս յառաջ քան զքեռեալն ի գերեզման իջանելն, սարկաւագին ասէրէ ։

Այլ ևս խաղաղութեամբ զմեր աղաչեսցուք . ընկալ կեցի և ողորմած ։

Այս ժամանայն առնու երէց ափ հողւ, խալխինէ ի վերայ հողոյն, և ասէ .

( )րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն ։

սրխ. Այլ ևս խաղաղութեամբ ։

✠✠. ( )րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն ։

սրխ. Այլ ևս խաղաղութեամբ ։

✠✠. ( )րհնեսցի ✠ հողս անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն ։

Այս առեալ կնդրկն՝ ցանէ ի վրէ գերեզմանին, ասելով Հողս օրհնուեսցի իջեալ ի գերեզման ծառայիս այ , յանուն հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն ։

Այս ապա իջուցանեն զնոյնեցեալն ի գերեզման . և յետ դնելոյ մարմնոյն , սարկաւագին ասէրէ .

Այլ ևս խաղաղութեամբ ։

Այս ժամանայն առեալ յօրմնեալ հողոյն արկանէ խալխինէ ի վերայ նոյնեցելոյն , և ասէ .

Յիշեա՛ տէր զծառայս քո , զի հող եր և ըստ հրամանի քում ի հող դարձաւ ։

Այս խալխինէն ասելով.

( )րհնուեսցի ածային իջեալ ի հող մահու սո- րին , և քուստուցեալ յօրմն վերջին , անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն ։

Ես ապա ասեն բարչը ֆարիսեացւոցն ընդդէմ պատառ առ պատառ։

Աղմոս ԺԺ։

Հաւատացի զոր ես խօսեցայ, ես խոնարհեղէ յոյժ։

Երաքան. ԲԿ։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո։

Աղմոս։

Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ամ մարդ սուտ է։

Երաքան։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո։

Աղմոս։

Ո՛ Տէր առնապարհս իմ ուղիդ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք։

Երաքան։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո։ Ար ետուր հոգի յիսուս. ըզսա պահեա. զի քո խաչի և յարութեանդ հաւատաց՝ թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի առաքեալ յիշելով զսորա զհատատս։ Ի քաղաք

տեառըն զօրութեանց՝ եւ ի քաղաքի Թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սրբոցն են ի խաղաղութեան՝ . գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակից դաս . տեսանել զլոյսն յաւիտենից :

Ա՛ սաղմոսաւգն ասէ :

Ա՛ ի հրաժարելոյ անձանց ինձեցելոց՝ ի քո ոյր.
Ա՛ ի ոչք լքին զապականացու կենցաղս , և հետեւեցան՝ ի վիճակն երկնաւոր առ քո արքայն երկնից , ոյր :
Ա՛ քաւութիւն մեղաց և թողութիւն յանցանաց սորա , և մեր ամենեցուն , ոյր :
Ա՛ առաջնորդելոյ սմա յանստուերս յօթեւանն , զոր պատրաստեաց՝ ի տան հօր իւրոյ միածին որդին , ոյր :
Ա՛ լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վերանալոյ ընդ առաջ փրկչին , ոյր :
Ա՛ արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն ոյր :
Օ՛ ողորմութիւն այ , և զարքայութենէն երկնից , և զթողուլ մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգուցելոյս և մեր ամենեցուն , ոյր :
Ա՛ հոգւոյն հանգուցելոց , ոչք ձեմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ի քո ինձեցին , ոյր :
Եւ ևս միաբան , Օ՛ անձինս մեր : Ողորմեաց :

Աղօթ :

Ա՛ստուած հոգւոց, և ստեղծիչ մարմնոց. որ ես կենդանեաց և յարուցի մեռելոց . տուիչ ես բարեաց , և մխիթարիչ ամ վշտացելոց . և

քաղցր տերութիւդ քո աւետարանութիւն ի՝ամ
ննջեցելոց, զոր ժողովեցեր ձշմարտութիւբ քո
՝ի կոչումն հաւատոց. և խոստացար հաւատա-
ցելոց քոց զՀանդիստն յաւիտենական կենացն
անվախձանից։ Վասնզի հրամայեցեր նախա-
հօրն մերում զանմահական զկեանսն, և կա-
յուցեր զնա ՝ի վերայ ՝ամ ձեռակերտից քոց.
և ՝ի ձեռն յանցանաց նորա կոչեցեր յերկիր՝
ուստի առաւ։ Եւ դարձեալ խոստացար ՝ի ձեռն
միածնի որդւոյ քոյ գալստեան յաշխարհս, ան-
ձառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս. և
ասացեր ամենակարող և հզօր բանիւդ քո, և
թէ եկայք առ իս ՝ամ աշխատեալք և բեռնա-
ւորք. և ես հանգուցից զձեզ։ Հանգի՛ն, որ ՝ամ-
մեր, զՀոգի ծառայիս քո այսօրիկ ՝ի ձեռն քա-
նիդ այդօրիկ. և գրեա զսա ՝ի գիր հանդեա-
տեան փառաւոր արքայուե քո. և պարգեւեա
սմա մնան և բաժին ՝ի խորանդ յաւիտենից։
Եւ եթէ յանցեալ լինի իցէ սորա ՝ի յանցանս
յաշխարհիս այսորիկ, անվախձան բանիւդ քո
թողութի՛ն հարցէ սմա, և յա՛մ մեղայ և ՝ի
մեռոի խաբէութենէ զՀոգի սորա ազատեա, և
ընկալ ՝ի հանդիստ քո։ Եւ զա՛մ ժողովրդա
քո օրհնեա. զի ՝ի բերանոյ ՝ամ արարածոց փա-
ռաւորի՛ր երկրորդութիւդ այժմ և միշտ։

Աղաղութի՛ն ՝ամէն։ Ա՛յ երկը։

Ա՛րդ խնդրեմք ՝ի քէն, Թագաւոր Թագա-
ւորաց և ՝եր տերանց, յորժամ գաս քո, և ե-
լեխս մեծութի՛ք քով, գունդք հրեշտակաց և
զօրութիւնք առաջի քո ընթանան. գաս հայց-
մամբ, և ձայնիւ փողոյ զարթուցանես զմեռե-
ալսն, յարուցանես զմեռեալսն, կանգնես
զկորեալսն, բժշկես զվիրաւորեալսն։ Գաս
բոցով, և գատիս անշէջ հրով. ծագես ՝ի վե-

բուստ յարևելից կողմանէ, և՝ որ խաչն առաջի քո. յայտնեալ երևիս երկրի, և հաստուցանես իւրաքանչիւր ումեք։ Ոչ անկին զպղծութիւնք, կարգին աշխոյք. լինի ահեղ դատաստան, զնոսին կշիռք արդարուն, և ընդունի իւրաքանչիւր ոք ըստ գործոց իւրոց։ Ո՛վ կայքն պատկին ՚ի Տիգնուն[1]ին, մեղաւորքն ըստ տանջանացն. դասիս զնահատեցողն, տանջիս զմեղաւորսն, պատկես զուարացողն։ Յայնժամ յայտնին կառք հրեղինք յերկնից, լինի ձայն փողոյ մեծի, ընթանան զօրութիւնք, սասրափին հրեշտակք, փայլատակէ հուր, խաւարի արեգակն և լուսին. Թօթափին աստեղք, խառնակին ամենք, ցամենքի ծով, հիանան արարածք ամ։ Ոչ արխասնան բարիքն, և ողբան չարքն. բերկրին երկիրք պագուքն քոյ, և հառաչեն ուրացողքն. պրպտակքն յայտնին, և կուսանքն խնդան։ Ոչ ուրախասնան զարդարի, և խնամատուն կուսանքն պատրաստ մնանեն՝ Տիրագունք վառեալք։ Ոսկ յիմար կուսանքն դատարկացեալք, Տիրագք անցեալք, գլուխք խոնարհեալք, սիրտք տըրտմեալք, հալածին ՚ի ձայնէ փեսային, որ ասէ եթէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Ոչնդան աջակողմանքն, և լան ձախակողմանքն. խայտան օդիքն, և մերժին այծիքն յերեսաց քոց ահր. լոյսն պայծառանայ, և խաւարն նուազի. դժոխք աղաղակեն, և սատանայ յամօթ լինի. ցանկութիւնն անցանէ, և որդին ոչ մեռանի։ Յայնժամ բարերար և մարդասէր ամ, յորժամ այս ամ կարգի ՚ի քումմէ մեծութենդ և ՚ի զօրութենդ, յիշեա զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ. դասաւորեա, և պայծառացո՛ ընդ սբս քո յարքայութենդ երկնից։ Ոչ զի՞նչ զոր մեղուցեալ է սորա բանիւ կամ գործով կամ մտածութիւ,

զկամայ և զակամայ, զգիտուէ և զանգիտուէ, ներեա և թող սմա քոյով մարդասիրութիւդ. վասն զի ով է մարդ, որ կեցցէ, և ոչ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղայ. և արքայուէ քո արքայութիւն յաւիտենից, որ ոչ անցանէ: Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ զինէ ասէն ի ձեռն ծաղկեղծոյ զվաոս 'ի բարեխոսանն, զի ինէնարեսային սերոյ վշտացելոցն ինէնարեա հան ի տառապ էդրդէն:

Փառք 'ի բարձունս ով, և յերկիր խաղաղութիւն, 'ի մարդիկ հաճութիւն: Եւ օրհնութիւն քեզ 'ի բարձունս. օրհնեալ ես որ ամ մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք որ զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք որ զքեզ վասն մեծի փառացդ քոյ. որ թագաւոր, տէր, երկնային, ամ և հայր ամենակալ: Ցեր և որդի հոր միածին, յի քր, և սուրբ որդի. որ ամ, գառն ով, և որդի հոր, որ առեր զմեղս 'ի կուսէն. ողորմեացար, բարձեր զմեղս աշխարհի: Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր. որդի որ նըստիս ընդ աջմէ հոր, ողորմեայ մեզ. զի դու միայն որ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն որ մեր յի քր: Ցր և հոգիդ որ որ 'ի փառս ամ ընդ հոր. ամէն:

Եւ յամ ժամ օրհնեմք զքեզ, որ. և գովեմք զանունդ որ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից: Աւժանի արա որ զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղայ պահեա զմեզ: Օրհնեալ ես որ ամ հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անունդ որ քո յաւիտեանս.

ամէն։ Օրհնեալ ՝ուր, ուսա՛ զինձ զարդարուհիս քո. երէցս կրնեա՛։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգ ի յազգ. ես աղաչեմ, ՝ուր ողորմեա՛ զինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Յոյց մեզ ՝ուր, զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո տուր մեզ։ Տէր, ողորմութի՛ւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առնե՛ր։ Տէր իմ, զքեզ ապաւէն զինձ արարի. ուսա՛ զինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստ՛ուած իմ։ Ի քէն է ՝ուր աղբիւր կենդանութի՛ւն. և լուսով երեսաց քոց տեսա՛նեմք զլոյս։ Շարադեա՛ զողորմութիւնս քո, ոյք ճանաչեն զքեզ ՝ուր։

Այ՛ ՚ի կապարման հանդանայն ասէ.

Փառք պատիւ և երկրպագութի՛ ՚ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ղ այժմ և միշտ և։

Նրէփ։

Նզիին զնս ՚ի գբի նեղբնուհն, ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու։

Տէր ՝ած փրկութի՛ւն իմոյ, ՚ի տուէ կարգացի, և գիշերի առաջի քո։

Արիւսափն հարոզէ։

Ա՛ման գտանելոյ մեզ զնարհս և զողորմութի՛ ՚ի բարերար ՝նահ մերմէ զնր։ Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ման փրկելոյ զմեզ ՚ի զրպարտուէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զնր աղ։

Ա՛ման ՝ամ անձանց քրիստոնէից, և տանց հաւատացելոց, զնր աղ։

Ա՛ման ոքք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի փոսարս բնաւ նկեալ են՝ որ հարքն մեր զնր աղ։

Ա՛ման ոքք սաղմոսիւք և օրհնութի՛ւք կատարեն զամ ժամանակս կենաց իւրեանց զնր աղ։

Ա ման Հոգւոյն Հանդուցելոց, որք Ձմարիա
Ն ուղիղ Հաւատով ի քո Ննջեցին, զոր։ Յիշ
Ն և ա միաբան ։ Ո անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։

Ղ ։

Տէր մեր և փրկիչ քո քո, որդի այ կենդա-
նւոյ, կեանք և կենդանարար. կերպարան և
հնիք հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադամայ
անկելոյն յանցանաք ի փառակենցաղ դրախ-
տէն, կամաւ հօր և հաճութիք Հոգւոյն սրբ խո-
նարհեցար յերկինից, և իջեր յերկիր. առեր
մարմին ի սրբ կուսէն, խաչիւ և անապական ա
բեամբ քո զՀնացեալսն մեղօք վերստին նորոգե-
ցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին, որ ա-
նանց ապականութիք եր, ի հանդերձեալ յա-
րութիքն մեռելոց երևեսցի ։ Ո ի դու ննջեցին
նոր, վասն մերոյ փրկութիք իջեր ի դերեզման.
առարեցեր զդժոխս, ողորմելով արկելոցն ի նմա
Հոգւոյն. լուծեր զերկունս մահու թաղմամբ,
և յածաքանչ յարութիք քո ազատութիք և նո-
րոգութիք ընդհեցեր յուսացելոցս ի քեզ։ Նո
արդ դու նոյն ինքն նոր յածմեր բարերար, զթա
ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց
զկեանս իւր. և բարեխօսութիք նոր յածածնիդ և
ամ սրբ քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ,
նեբեա, քաւեա, և թող սմա զմեղս իւր զոր
գործեաց՝ զկամայ և զակամայ. քանզի ոչ ար-
դարանայ առաջի քո ամ մեղն ։ Ո րհնեա ✠
և զՀողանիւթեայ յարկս տապանի սորա. և
ննջեա անարատ աջովդ. և պատուական խա-
չիդ, յորում հեղեր զկենդանարար արիւնդ ի
թողուն մեղաց մերոց ։ Ո րհնեա նոր և զնա-
ցորդս սորա, սփոփեա և միխթարեա, և փա-
րատեցո յանձանց սոցա զսուգ և զտրտմութիք.

խաղաղական կենաց աձեցուցեալ զարգացո՛ , և միացո՛ ի սէր սրբութեանդ քո ։ Ընդ նոսին և աշխատողացս և համօրէն ազնիւ եկեղեցիս ողորմեա՛ նոր , և տուր զբարի պարգեւաց քոց գՀատուցումն ։ Հալածեա՛ և հեռացո՛ ի սոցանէ զխոցոտումնկութիւն սատանայի . զդաստութիւն առաջնորդեա՛ ի շահիլս արդարութեանդ քո , հասանել ի կոչումն փողագոչ ձայնի հրեշտակապետին , զարթուցեալ յայսմ մահահանգիստ քնոյս , վերոյանձիչ լինելով լուսեղէն ամպոք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ . և արժանի լինել ի պարս սրովբէական բանակացդ՝ բարեբանական փառատրութիւն օրհնել զքեզ , քո՛ ած , ընդ Հօր և ամենամբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Լ՚ սաղմոս շարական ։

Փայլեն արդարքն յարքայութեան՝ և ձրդնան՛ւորքն ի հանգըստեան՝ . մնթրտիրոջքն պլսակին . և կռնասանաց լապտերք վառին՝ . դասեցո՛ տէր ընդ նոսի՛ն որ զքեզ՝ աստուած խոստովանին . պրդարութեանմբ մի դատեսցին . այլ գթութեանդ քո քաւեա՛ սցի՛ն ։

Վո անպատում խոնարհութեանմբդ . որ թանձեցար մեռելութեանմբ՝ . և յարուցեր զ յոր դոյդ մարդկան . որք հաստատուն ի քե՛զ անկան . յաղթո և զմե՛զ արդարութեանմբ . և զնըկնձեցեալսն ողորմութեանմբ՝ . զի կենդանանայցեն բե՛րանո՛վ տացին՝ քե՛զ փառս ընդ հօ՛՛՛ր հո՛՛՛գւո՛՛՛վ ։

Լբէփ.

Սակաւք՞ ես ծր վախճանին. և ահ՞ղ ես օր քոյ դատաստանին. յայնմ ա՞ւր հիղ առեղծեան զգիներս արեա՞ն քոյ ի անտես անեսն. զի պատկե՞ր եմ բարերարն ստե՞ղ ծողիդ. ծգնեա՞ և լեա քրիստոս այսօր. յառաջի՞ն ձանձալարհին. և ի միւսանգամ գալըստեան՞դ քոյ ծգնեա՞ժամ լինէ։

Աղեքսիոս.

Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՞ծ, արա՛ հանդիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս ընդհանուր զթողութի՛ն յանցանաց։

Վարդ.

Ա՞ր հանդուցեա՛լ հոգւոյս աղաչեսցուք զքրիստին մեր քո՛, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ ընդհանուր ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ՝ ո՛ր ծո՛ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ք. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթ.

Ո՞վ որդի՛ այ անսխալ և բարեգութ, զթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեա՛ սպայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Աղօթք Հարցողին ասելոյ։

Այո և խաղաղութեան զնոր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո և ողորմեա ։ ( )ՐՀնեաւ նոր ։
Ամ. ( )ՐՀնութեն և փառք հօր ✠ և որդւոյ ։

Այս պնաւթիւն Ամանային պետրեղմանն ասելով։

( )Ընհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի պետրեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։
սրբ. Այո և խաղաղութեն զնոր աղաչեսցուք ։
Ամ. ( )Ընհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շնբիմ և ոսկերք ծառայիս այ նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր ։
սրբ. Այո և խաղաղութեն զնոր աղաչեսցուք ։
Ամ. ( )Ընհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս այ նշանաւ որ խաչիս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և ։
սրբ. Այո և խաղաղութեն զնոր աղաչեսցուք ։
Ամ. Նշարժ եղիցի կնիք տերունէ ի վերայ գերեզմանիդ ծառայիս այ այս անուն, մինչև ի գալուստն քրիստոսի, որ եկեալ միանգամ նորոգեսցէ փառաւք ի փառս. ամէն ։
( )Ընհնութեն և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։
( )Ընհնեալ նոր ։ Հայր մեր որ յերկինս ։
Այո օրհնեն ծողովուրդն. և փառս տալով աբջիկն ի խաղաղութէ ։

Ասէ այժեալն հասարակաց է ։ Գիրք յԵՂ 236 ։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՅՈՐԺԱՄ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՄ ՓԱՌԱՆԱՑ
ԿԱՄ ՈՒԽՏԻ ԱՌԱՔՆՈՐԴ
ԿԱՏԱՐԻ ՄԱՀՈՒԱՄԲ
ԱՅՍՊԵՍ ՅՈՒՂԱՐԿԵՍՑԵՆ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Ա՛նուա եպիսկոպոսն կամ փառանացն պըտղաւորէ ոխտին, և երկան նախ՝ ի պեղէն՝ ուր պահանջեսցեն հավն պարբասել. և ասէն սաղմոս ձԻ. ողբացեայն։

էց. Օ գործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛ ի մեզ տէր. և զգործս ձեռաց մերոց աջողեա՛ ի մեզ։

էվ. Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ մինչև յազգ, մինչև լերինք հաստատեալ էին, մինչև ստեղծեալ զերկիր և զաշխարհս։ Յաւիտենից մինչև յաւիտեանս դու ես. և մի դարձուցաներ զմարդ՛ ի տառապանս. և ասացեր, դարձարո՛ւք աւիս որդիք մարդկան։ Հազար ամ յաչս քոն որպէս օր երեկի, զի անց. որպէս պահ մի գիշերոյ. և ամք նոցա անարգուքէ եղիցին։

Ընդ առաւօտս որպէս դալարի քուսցին, ընդ առաւօտս ոսկ դալարի զուարձասցին և ծաղկեսցին. ընդ երեկոյս թաղշամեսցին, չորասցին և անկցին։

Նուաղեցաք մեք ՛ի բարկութէդ քումմէ. և ՛ի սրտմտութէ քումմէ խռովեցաք։

Եդիր զմեղս մեր առաջի քո. և զկեհանս մեր ՛ի լոյս երեսաց քոց։

Ա՛մենայն աւուրք մեր նուաղեցան . և ՚ի բար-
կութէ քումմէ խռովեցաք :
Ժամանակ ամաց մերոց անդադար ոչ սարդի .
և թիւ աւուրց ամաց մերոց ՚ի նոսա եօթա-
նասուն ամ :
Ապա թէ առաւել և՝ ութսուն ամ . որ ինչ
աւելի քան զայն՝ ցաւոք և հեծութիւ :
Այն ՚ի վերայ մեր հեղուն , և խրատեցաք . իսկ
արդ ո՞ գիտասցէ զզօրութիւն բարկութիւն քո ,
կամ յահէ քումմէ զսրտմտութիւն քո համա-
րիցի :
Ա՛յսպէս ցոյց ինձ զաջ քո , և որ խոնարհ են
սրտիւք՝ ղիմաստուիս քո :
Դարձ տեր , մինչև յե՞րբ . միխիթարեա ՚ի ծա-
ռայս քո :
Լցաք առաւօտու ողորմութիւք քո . ցնծացաք և
ուրախ եղաք զամ աւուրս կենդանց մերոց :
Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն , յորս խո-
նարհ արարին զմեզ . և ամացն՝ յորս տեսաք
զչարչարանս :
Հայեաց ՚ի ծառայս քո , և ՚ի գործս ձե-
ռաց քոց . և առաջնորդեա որդւոց նոցա .
եղիցի լոյս տէրն մեր ՚ի վերայ մեր :
Օ գործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա ՚ի մեզ տէր .
և զգործս ձեռաց մերոց աջողեա ՚ի մեզ :

Ընթերցուած յաւակաց : (Թ . 1 :)

Ի մասատուէ շինեաց իւր տուն , և կանգնեաց
սիւնս եօթն : Օ էն զղենլիս իւր , և խառնեաց
՚ի խառնելիս գինի իւր . և պատրաստեաց ըզ-
սեղան իւր : Ղ՚ առաքեաց զծառայս իւր կո-
չել բարձր քարոզութիւ՚ ՚ի խառնելիս իւր , և ասէ :
Որ օք իցէ անզգամ , եկեսցէ առ իս . և ցպակա

սամիտան ասէ . Եկայք կերայք ՚ի հացէ իմմէ , և արբէք զգինի իմ , զոր խառնեցի ձեզ . Թո- ղէք զանզգամուն և կեցցէք . ընդ բեցէք զիմաս- տութիւն , զի սպասեսջիք . և ուղղեցէք զիտու թիւ զհանճար . և ուղիղ Ճանապարհաւ խնացարուք զկեցատ ։

Ընթերցուած յանգեայ մարգարէէ ։
(ԻՀ . 3 ։)

Ա յսպէս ասէ Տէր . ոչը ՚ի ձէնջ տեսեալ իցէ զտունս զայս ՚ի փառաւորուն իւրում զառաջինն. և ոչպէս արդ տեսանիք զդա որպէս զոչինչ ա- ռաջի ձեր ։ Այլ արդ զօրացիր դու զօրաբարիկ ասէ Տէր . և զօրացիր յեսու յովսեդեկեայ քա- հանայ մեծ . և զօրասցի ամէ ժողովուրդ եր- կրիդ , ասէ Տէր . և գործեցէք , զի ես ընդ ձեզ եմ , ասէ Տէր ամենակալ ։

Պօղոսի առաքելոյն յերրայեցւոց Թղթոյն ի ընթերցուածս ։
(Ի . 1 ։)

Ա ստուծ , եղբարք՝ որք՝ երկնաւոր կոչմանն բա- ժանորդք , նայեցարուք ընդ առաքեալն և ընդ քահանայապետն խոստովանութեն մերոյ ընդ յի քիս . որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ , ոպ և մովսէս յամէ ՚ի տան նորա ։ Օ ի առաւել և սա փառաց քան զմովսէս արժանի եղև , որ- չափ առաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն առնելի ։ Օ ի ամէ տուն կազմի՝ յումէ կազմի. իսկ որ զամէ արար , աճ է ։

Ա՛լէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Ա՛ղաչեա սիրելի են յարիգ քո Տէր զօրութեաց , ցանկայ և փափաքէ անձն իմ ՚ի գաւիթս քո ։

տէ . Ա՛լէլուիա օրհնի ։

Ի՛ եբրայեան ըստ ղուխասոս . (ԺԲ . 5 :)

Տէրն մեր յի՛ քո

Երբև եկն ՚ի տեղին , հայեցաւ ՚ի վեր , և ասէ ցնա . զակքէ , փութա՛ կո՛ւ այսի , զի այսօր ՚ի տան քումմ արժան է լինել ազանել : Փութացաւ և կո՛ւ , և ընկալաւ զնա ուրախութե՛ : Երբև տեսին ամենեքեան , տրանջէին և ասէին՝ թէ առաւն մեղաւորի եմուտ լուծանել : Կինն եկաց զակքեոս , և ասէ ցտէր . ահա զկէս ընչից իմոց տայ աղքատաց . և եթէ զոք զրկեցի , հատուցից չորեքկին : Նա՛ ասէ ցնա յի՛ . այսօր եղև փրկուի տանս այսմիկ , քանզի և սա որդի աբրահամու է : Օ՛ի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն :

Փառք քեզ տէր տա՛ծ մեր :

Նո՛ սաբ՚աաթ՚ին ժ՚ողովէ :

Ա՛ծ ՚ի վերուստ խաղաղուե՛ և փրկութե՛ անձանց մերոց զնո՛ր աղաչեսցուք : Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Ա՛ծ լսելի լինելոյ նո՛ւ այ ձայնի աղաչանաց մերոց զնո՛ր :

Ա՛ծ քաւի՛չ և ներող լինելոյ նո՛ւ այ ՚ի վերայ մեղաց մերոց զնո՛ր :

Ա՛ծ թո՛ղլոյ մեզ զնա՛մ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զնո՛ր :

Ա՛ծ զի մի՛ ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուուե՛ զնո՛ր :

Ա՛ծ հոգւոյն հանգուցելոյ , որք Ա՛ջմարիա և ուղիղ հաւատով ՚ի քո՛ննջեցեն , զնո՛ր : Ո՛ղջմեա՛ :

Նո՛ւ ևս միաբան : Օ՛ անձինս մեր : Ողորմեա՛ :

Է՛ . Տէ՛ր ողորմեա՛ :

Ղևտ.

ԽԴ. Փառք քեզ Թագաւոր Թագաւորաց, յոյս և ակնկալուԹիւն ամ ծագաց երկրի։ Ի քեզ յուսացաք, որ փոխանակ ապականացու կեանացն զանապական և զանվախճան կեանսդ պարգևեսցես մեզ, և փոխանակ մնոտի և տխրական աշխարհիս՝ պարգևեցեր մեզ զվերինդ երուսաղէմ, և զզուարճալից ուրախուԹիւդ։ Ա՛յդ ազաչեմք զքեզ տէր, օրհնեա ✠ զընակուԹիւն ծառայիս քո, զոր հնարհեցեր տանձար հանդերձեան. և զհոգի սորա հանգիստ ընդ՚որս քո, հնարհօք և մարդասիրուԹիւն՝ ան մերոյ և փրկչին յաի քոի. որում վայելէ փառք իշխանուԹիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Ի՝այս առեալ հանանայն զբրիչն, խալանանդէ ընդ՚երկին, և պայ ցծողովուրդն փորձել զխորուՀ վէրապին վէր համ ելոին ևլա։

Ի՝ս ապա գան հանանայն և ուխտ մանկունդն ի տուն, ուր վանճանելն է։ Ի՝այց նախ ափուսանէն վանճանելոյն պարբերօք սպիտակ և փուրպայս, և օդ յոտն, և փօսի ընդ՚ձիվն, և ինկուղ սպիտակ ի գլուխն, և խողղն գուսովչին, և բերան սպիտակ ղուրձն, բուրվառ յոջոյ ձեռին, և փոքր դասատուական խունկ ի ձախոյ ձեռին, և խաչն ի աւետարանն ի գրկին։ Ի՝ոկ երեք կրծատուր էդէ, իւր զգեսուին պարտ է դնել։ Ի՝ս երեցին վանճանելոյն, գլուխ յարհամուսս և գեմ յարեալ. և դասք պաղատնէին աղօթս առեալ ղուրջ վանճանելոյն, ապա սկիզբն առնէն։

Այլ ասէ փառքանայն։

Որհնեալ Հոգին որ ած Աչխարհիս. ամէն։

Այս ասէն սաղմոս Ծ։

Աղօթեա՛ ինձ ած ըստ մեծի ողորմուէդ քումմ. ըստ բազում գթութէդ քումմ քաւեա՛ զանօրէնութիս իմ։

Լուա՛ւել լուա՛ զիս յանօրէնութէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սո՛ւրբ արա զիս։

Զանօրէնութիս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։

Քեզ միայն մեղայ որ. և չար առաջի քո արարի։

Արդարացես ի բանս քո, և յաղթեսցես ի դատել քեզ։

Զանօրէնութէ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Զո՛ւ որ զՃշմարտութէն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութէդ քումմ յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ զիս մշտակաւ, և որ եղէց լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութէն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց. և զամ անօրէնութիս իմ քաւեա՛ կենդան։

Սիրտ որ հաստատեա՛ զիս ած, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորձ իմում։

Մի՛ ընկենուր զիս որ յերեսաց քոց, և զՀոգի քո որ մի՛ հաներ կենդան։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութէդ. և հոգւով պետուէ քոյ հաստատեա՛ զիս։

Ուսուցից անօրինաց զձանապարհս քո . և ամ
պարիշտք առ քեզ դարձցին :
Փրկեա զիս յարենէ ահ ահ փրկութենէ իմոյ .
յինծասցէ լեզու իմ յարդարութենէ քումմէ :
Տէր եթէ զշրթունս իմ բանասց , բերան իմ եր
գեսցէ զօրհնութենիս քո :
Զի կամեցեալ էիր , պատարագս մատուցա
նէաք . բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հա
ճեցար :
Պատարագ ահյ հոգի խոնարհ . զսիրտ ահր և ըզ
հոգի խոնարհ ահ ոչ արհամարհէ :
Բարի արա ահր կամօք քովք սիովնի . և շինեսց
կին պարիսպք երուսաղէմի :
Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդա
րութենէ . ուխտիկ պատարագս հանցեն ի սե
ղան քո զուարակս :

Փառք հօր : Ա. յԺամ և միշտ :

Աղաւնակ :

ԽԱ. Յամ ժամ աղաչանք իմ այս էն . ի մե
ղաց իմոց ահր արա զիս ահր , և յօտարէն պահեա
զծառայս քո , մարդասէր ահր :

ԱՐՒ. Նր և ես խաղաղութենէ զնր աղաչեսցուք .
ընկալ , կեցո՛ և ողորմեա՛ :

ԽԱ. ( )րհնութենի և փառք հօր և որդւոյ և
հոգւոյն սըբ յԺամ և միշտ և յաւիտեանս յաւ :

Այնէ կախ , ը'ն նեղութենէ կանանն ասա՛ ը գոբ
ղայ . յեա ամէն գոբղայի ասելոն Նր և ես խաղաղու
թենէ : ( )րհնութենիւն և փառք հօր : Խայդ ընէ
ը'ն նեղութենէն ետես , ը'ղողմութեան անպատճառ ի
լման ասա՛ :

Այս ապա ասէն Հանունագլուխ. Դկ։

Սաղմոս. Ճխե։

(Օ)րհնեա՛ անձն իմ զտէր. օրհնեցից զտէր՝ի կեանս իմ. սաղմոսասացից ա՛յ իմոյ, մինչև եմ ես։

Մի՛ յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան. զի ոչ գոյ փրկուի՝ի նոսա։

Ելցէ հոգի՝ի նոցանէ, և դարձցին անդրէն՝ի հող. և յայնմ աւուր կորիցեն ամ խորհուրդք նոցա։

Երանի՛ ազգի, որում ա՛ր Աստ յակոբայ օգնական է նմա. և յոյս նորա՝ի տէր Աստ է։

Որ արար զերկինս և զերկիր. զծով և զա՛մ որ է՝ի նոսա։

Պահէ զճշմարտութի՛ յաւիտեան. և առնէ իրաւունս զրկելոց։

Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս տէր։

Տէր բանայ զաչս կուրաց. և կանգնէ զգլորեալս։

Տէր սիրէ զարդարս. տէր պահէ զպանդուխտս. զորբս և զայրիս ընդունի տէր. և զճանապարհս մեղաւորաց կորուսանէ։

Թագաւորեսցի տէր յաւիտեան Աստ քո սիովն. յազգէ մինչև յազգ։

Նրբ։

(Օ)րհնեցի՛ր ընդքե՛զ գոհութեա՛մբ ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից քե՛զ քրիստո՛ս Աստուա՛ծոյ յաղթակա՛ն նա՛ր երգո՛վ օրհնութեա՛մբ։ Երէց էրինեա՛։

Աղօթս Ճ՚ըզ։

Օրհնեցէ՛ք զՏէր, զի բարի է՛ն սաղմոսք. նայ մեր-
բուամ քաղցրասցի օրհնուէն։
Ընդ ի՛նէ զերուսաղէմ Տէր. և զգրուեալսն իս-
բայէլի ժողովել։
Ո՛ժշկել զբեկեալ սիրտս, և պատել զնա՛մ վէրս նո՛ց։
Ամուն զաղմուԹի՛ն աստեղաց, և զամենեսեան
զնոսա յանուանէ կոչէ։
Մե՛ծ է Տէր մեր, և մե՛ծ է զօրուէն նորա. իմաս-
տուէ՛ն նորա ոչ գոյ քաւ։
Ընդունի զՀեզս Տէր, և խոնարհ առնէ զամբար-
տուանս մինչև յերկիր։
Օրհնեցէ՛ք զՏէր խոստովանուԹ՚ե՛ամբ. սաղմոս ասա-
ցէ՛ք նմա օրհնուԹ՚ե՛ամբ։
Ո զգեցոյց զերկինս ամպովք. պատրաստ արար
զանձրև իւր յերկիր։
Բուսոյց զխոտ՚ի լերինս. զդալարի՚ի ծառայու-
Թի՛ մարդկան։
Ո՛ր տայ անասնոց զկերակուր իւրեանց. ձագուց
ագռաւուց, որ կարգան առ նա։
Ո՛չ Թէ ընդ զօրուես ձիոյ կամեցաւ Տէր, և ոչ
ընդ իրանս առն սկայի հաՃեցաւ։
Ո՛յր հաՃեցաւ Տէր յերկիւղածս իւր. և ընդ
այնոսիկ, որք յուսան յողորմուԹի՛ն նորա։

Նրէ։

Պա՛ղատո՛ւիս քե՛զ քրիստոնս գո՛հուԹի՛նք
երկիւղածո՛ց անուան քո՛յ. զոր յո՛ւսացո՛ւ-
ցեր ողորմուԹեամբ քո՛՝ի խորհուրդս կենս
սաքեր գալստեանդ քո՛։ Երէցս էրինէ։

Աղմոս ՃԶԵ։

Պատուեա երուսաղէմ զտէր. և օրհնեա զքո
Օ՛ի զօրացոյց զնիգս դրանց քոց. և օրհնեաց
զորդիս քո՛ի քեզ։
Ո՛եղ զսահմանս քո՛ի խաղաղութիւն. պարար-
տուքէ ցորենոյ լցոյց զքեզ։
Ո՛ղաքէ զբան իւր յերկիր. վազվազ ընթանայ
պատգամք նորա։
Ո՛ձեւն որպէս զասր. և զմէգ որպէս փո-
շի ցանեաց։
Ո՛րկանէ զսառն ոյզ պատառս. առաջի ցրտոյ
նորա ո՛ կարէ կալ։
Ո՛ղաքէ զբան իւր, և հալէ զնոսա. շնչեսցէն
հողմք և գնասցեն ջուրք։
Պատմէ զբան իւր յակովբայ. զարդարութիւն և
զիրաւունս իսրայէլի։
Ո՛չ այսպէս արար ամէն ազգաց այր. և զդատաս-
տանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա։

Նրէ։

Օ՛ղքեզ քրիստոս գոհ վէմ եկեղեցի փրկեաձ
քո սուրբ. ցընծալով տեսանէ ըզքեզ ըն-
փրկողդ եկեալ հայրական ի շհանութեամբ
ի պահել ընդ սուրբսն քո։ Երկնեալ երկնեաւ։

Փառք հօր։ Ո՛յժմ և միշտ։

Օ՛ղքեզ քրիստոս գոհ վէմ եկեղեցի. և այլն։

սրէ. Ո՛ր և խաղաղութէ զայր աղա։
Ոհ. Ո՛րհնութէ և փառք հօր ՚ի և որդւոյ։

Այս ապա ասէն օրհնութիւնէ զաղօթս ամբակումայ մար-
գարէի։

Տէր զլուր քո լուայ, և երկեայ ետր. հայեցայ
'ի գործս քո, և զարհուրեցայ։
'Ի միջ երկուց գազանաց ծանեայիս. 'ի մերձե-
նալ ամացն յայտնեացիս. 'ի հասանել ժա-
մանակին երևեացիս։
'Ի խառվիլ անձին իմոյ, 'ի բարկութիե զողոր-
մուիե յիշեացես։
Աստուած 'ի հարաւոյ եկեսցէ, և սրբն 'ի փա-
ռան լեռնէ։
Ծայտնեացեն երկինք զվայելչուիե փառացնորա,
և օրհնութիե նորա լցան տիեզերք։
Ճառագայթք որպէս 'ի լուսոյ հասան 'ի նմա-
նէ, և եղջիւրք 'ի ձեռին նորա գտան. և
անդ հաստատեցաւ զօրուիե փառաց նորա։
Յերեսաց նորա երթայեն հարուածք. և զհետ
շաւղաց նոր երթիցեն մեծամեծք 'ի թռչնոյ։
Եկաց և չափեաց զերկիր. հայեցաւ և դիտեաց
զհեթանոսս։
Լերինք հալեցան, և անտառք վաստեացին.
Ճանապարհք՝ որ 'ի սկզբանէն էին՝ կուրաս-
ցին. և 'ի նմանէ դողացան ամ երկիր։
Տեսի զգանակն քուշաշաց. խռովեցան ամ
բնակիչք վրանացն մադիամու։
Ա՞ի թէ 'ի վերայ գետոց բարկանաս դու տէր,
կամ սրտմտութիե քո 'ի վերայ գետոց, կամ
բարկութիւն քո 'ի վերայ ծովու։
Նստեր դու 'ի կառըս քո. հեծելութիւնդ քո
փրկուիե եղև յիւրանեղդ քո։
Օ՞արթեաւ աղեղն քո, վնետս կապարձից քոց
[illegible]եցուցեր. զգետս սրեցեր, և զերկիր դո-

զացուսցես ՚ի սաստկուէ անձրևի, որ անցաւ նեն ընդ սա։

Ընդունդք աղաղակելին մեծաձայն. լոյս փայլեմն արեգական արգելաւ, և ծագումն լուսնի դադարեաց։

Ասէս ՚ի ներքս սլաքաց քոց գնասցես, որպէս ՚ի լոյս փայլատակման սրոյ քոյ։

Խարկուէ զարթիցես ՚ի վերայ երկրի. բարկուէ կալցիս զհեթանոսս։

Դրևեցար ՚ի փրկութիւն ժողովրդեան քո, ՚ի փրկել զընտրեալս քո։

Հետաձիգ եղեր ՚ի գլուխս մարդկան ամբարտաւանից. մինչև յանդունդս ծովու ընկղմեցան։

Ընդրեցեր զվրէժ զօրուէ քով ՚ի զօրագլխացն մեղաւորաց, ոչ յուսացեալն էին յանդգնու թիս իւրեանց. զի կերան զաղքատն ՚ի գաղտ նից։

Դաբեցեր ՚ի վերայ ծովու զերիվարս քո. խառն վեցան յաղթ ջուրք անդնդոց։

Այտի ես, և գեղեցն աղիք իմ ՚ի ձայնէ բերա նոյ իմոյ. եմուտ դողումն յոսկերս իմ, և ես յանձն իմ խռովեցայ։

Օ այս պահեցեր յաւուր նեղութե ածել ՚ի վերայ ազգի, որ մարտնչին ընդ ժողովրդեան քումբ։

Ծղեհի ոչ տացէ զպտուղ իւր, և այգւոյ բեր մի գոցի. ձիթենիք մնասցին, և երկիր մի բուսուսցէ զդալարի։

Պակասեսցեն հօտք ՚ի գոմոց, և եզինք մի ևս գոցին ՚ի մնուրս։

Ես ՚ի նոր յուսացայ, ցնծացայ և ուրախ եղէ յած փրկիչ իմ։

Տէր տէր ես ինձ զօրուէ, և կացոյց զոտս իմ

'ի հաստատուէ. 'ի վերայ պարանոցի թշնամ-
ւոյն կարգեաց զնս, և համդոյց զնս արագ
արագ։

Ո՜վ ինչ ասէն ղարախան. Դկ։

Ի ըլսայ զըսքանչելի մեօրհնութեան քո ըզ-
ըսւր. քանզի յերկնից խոնարհեալ մարմնա-
ցար 'ի սուրբ կուսէն. և խաչեցար ընդ ա-
զակն. և զարհուրեալ հիացայ ընդ քո ընդ
անհաս մարդասիրութիւնդ։ Ո՜վ ինչհանաբար
գյարո՜ւթիւնըդ գո՜ւշակեաց մե՜ զ մարգարէն.
ասէ ելե՜ր դու 'ի կա՜ռըս քո. հեծելութիւրդ
քո՝ քրի՜ստո՜ս՝ փրկո՜ւթիւն եղե՜ւ յե՜լա-
նել քո՜։ Ա՜րևեցար ի՝ փըրկել զարարածս
ի մահուանէ՝ և դըժո՜խք հիացեալ սասա-
նեցան ի յայնչ ամենազօրութ փառաց քո՜ց։

Ա՜յս սարկաւագն ղարոզէ։

Այս և խաղաղութիւն ըլնի աղաչեսցուք. ըն-
կալ, կեցո՛ և ողորմեա։

Այս ղահանայն խոսնի արկանէ, և ասէ.

Որհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ։

Այս ասէն ղըրհնաւո՜ւն եղեկեայ հանդերձ ղարախանա-
այողէս։

Որհնո՜ւ եղեկեայ։

Այս ասացի 'ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց
ես ո՜ւսաւի ես 'ի դրունս դժոխոց։

(Ա)ողի զնամ լեռին իմ. և ասացի Թէ այլ ոչ տեսից զերկուքեին ներս լերկիր կենդանեաց, և ոչ եւս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ։

Ե՝արեքեան հանգոպեան. Դկ։

Եյս անսայլի, որ ոդորմեա հոգւոյ իմոյ բազմա մեղի. որ բնակեալդ ես ի լերկինս և յանմարմնոց փառաբանես. լիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ։

Սաղմոս։

Պակասեցայ յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև լքի Թողի զնամ զկեանս իմ։

Եւ գնաց մեհնեցաւ լինէին հոգի իմ, ոչ զանի՝ որ քակէ զտաղաւար. և եղէ ես ոչ զօստանի սատարաց մերձ ի հատանել։

Ե՝արեքեան։

Պակասեցայ՝ յազգատոհմէ՝, լքեալ Թողի զկեանս աշխարհի. և՝ մանրիին ունայնութեանց դարձաւ ի հող, ուստի ստեղծաւ. լիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ, և՝ փա։

Սաղմոս։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտս ոչ ի ձեռս առիւծու. այնպէս խորտակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտս մինչ ի գիշեր մատնեցայ։

Որպէս ծիծառն այնպէս ձէնեցի, որպէս զաղաւն եւ այնպէս ճռնչեաւ. ան նուաղեցին աչք իմ ի տեսանելոյ։

Տ աբէան ։

Յաւուր յայնմիկ մանկանեցայ ի ձեռս ահեղ հրապարակին . և ած քեզ ապա լինիմ ստեղծող ծնող քնաւից , տէր բոլորից . կիս մարդասիրեաւ բանզմանդուխ փըրկիչ , և փառաւէցո ։

Պաղոս ։

Հայեցայ ի բարձունս առ ՚որ ՚ած իմ . որ փըրկեաց զիս , և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ ։

Տէր մի՛ այնօրիկ պատմեցաւ քեզ . զարթուցեր զանձն իմ , դարձուցեր զոգի իմ . միխթարեցայ և կեցի ։

Տ աբէան ։

Հայեցայ ի բարձունս՝ ած քեզ կարծող յամենայնի . ընկալ զիս յարկս ապրդարոց , անմահ ծածանիկ աջովըդ քո . կիս մարդասիրեաւ ։

Պաղոս ։

Ո՛հա ՚ի խաղաղութի՛ դարձաւ դառնութի՛ իմ . փրկեցեր զանձն իմ , զի մի կորեայց . և ընկեցեր յետոյ զամ զկեանս իմ ։

Օ՛ի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են , խոստովան առնին առ քեզ . և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ . և ոչ յուսասցին ՚ի ձշմարտութիւն քո ա՛ռնեքեան , որ իջանեն ՚ի դժոխս ։

Տ աբէան ։

Ո՛հա ի՛ խաղաղութիւն՝ դարձայ ի հնոյ յորմէ ստեղծայ . նոքընդ՛ող Հարտարապետ պարզեւէ՛ն ողորմութեա՛ն . կիս մարդասիրէ ։

Աղմոս։

Ա՛յլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր. ուստ-
և ես այսուհետև մինչև ցնոյց, որ պատ-
մեսցեն զարդարութիւն քո, տէր փրկուել իմոյ։
Այս ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնուել
նոր, զիմ աւուրս կենաց իմոց յայդ իման
տաճարիդ այ։

Շարական։

Ա՛յլ կենդանիքս օրհնեմք ըզքեզ՝ քրիստո՛ս
Թագաւո՛ր յաւիտենից. որ փառո՛ք փառա-
ւորիս ի յերկնայնոց և յերկրայնոց. կի՛ս
մարդասիրեա՛։

Այս ապա սարկաւագն չարողէ։

Այլ ևս խաղաղութե՛ն զո՛ր աղաչեսցուք։

Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ման հրաժարելոյ քահանայիս, այս անուն,
յերկրաւոր կենցաղոյս, և արժանաւոր լի-
նել երկնից արքայութե՛ն, զո՛ր աղաչեսցուք։
Ա՛ման որք՝ ի ծովածուփ և՝ ի մռայլատակ աշ-
խատութե՛ս յուղարկեցան հասանել՝ ի նա-
ւահանգիստն խաղաղութե՛ն զո՛ր աղ։
Ա՛ն զի որք փոխեցան յախտաւէտ և՝ ի տիրա-
կան կենցաղոյս, զի զանազ զկեանսն ժա-
ռանգեսցեն, զո՛ր աղ։
Ա՛ման զի արժանի արասցէ զսա մնանել ընդ
նեղ դուռն, և կալ առաջի ահաւոր բեմին
քո՛ի, զո՛ր աղ։
Ա՛ման հոգւոյն հանգուցելոց, որք չէմարիտ և
ուղիղ հաւատով՝ ի քո՛ հանգեցին, զո՛ր։

Նա և միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։
Ֆ . Ջեր ողորմեա ։

Աղօթ ։

ԽԴ . Ջեր ած արարիչ ամ արարածոց , դու զօրութիւք քոյով մեծաւ իջեր ի սանդարամետս դժոխոց , և լուծեր զզօրուն մահու . և ազատեցեր որ ի նմա զՀոգիսն , վերափոխեալ յանմահական քո հանգիստդ ։ Աղաչեմք զքեզ ընդ որ , զՀոգի այս անուն քահանայիս խառնեա ի գաստ սիրողաց անուանդ քո սըբ . և զմեզ զժողովուրդս քո , որ կամք առաջի քո , օրհնեա և արժանաւորեա փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Աստաղաղուն ամէն ։ Ջ երկր ։

Աղաչեմք զքեզ ընդ , յահաւոր քո գալստեանդ ի դատել ածայինս փողոյն՝ արա զսա արժանի նորոգման , կալ զուարթերես յաջակողմեան դասուն , մնանել յերկնային քո ընթ յառաջաստդ , պայծառացեալ առաջի քո ածայինս լուսոյդ ։ Ընդ մելսեսի և ընդ ահարոնի համարեսցի քաՀանայութի սորա , ընդ մելքիսեդեկի , և ընդ այլ ուղղափառ նահապետացն . լինել հաղորդս խոստացեալ քոց բարեացդ , քո յս ընթ մեր . ընդ որում Հօր և Հոգւոյդ սըբ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Այս ապա ասէին հանդանաւգլուխս Դուն պահպան Հայոցեան աշխարհաս։

Վատեա տէր զայնոսիկ՝ որ դատին զնա. ալէլուիա։

Պարտիր ընդ այնոսիկ, որ մարտնչին ընդ նա. ալէլուիա։

Ոգ ըզգեն և զասպար քո, և արի յօգնեա ինձ. հան ըզսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնա. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո եմ ես. ալէ։

Պահեսցես և յամօթ լեցին ոչք խնդրեցին զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որ խորհին ի նա չար. ալ։

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և հրեշտակ տեառն նեղեսցէ զնոսա. ալ։

Եղիցին ձանապարհք նոցա խաւար և ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ տեառն հալածեսցէ զնոսա. ալ։

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապականութենէ իւրեանց, և ի նանիր նախատեցին զանձն իմ. ալ։

Տէր յերկինս է ողորմութիւն քո. Երկայնամտութիւն քո մինչև յաւիտեան. ալէլուիա ալէլուիա։

Արդարութիւն քո ոգի լերինք ածի. իրաւունք

քո որպէս խորհք բազումք. զմարդիկ և զա-
նասունս կեցուցանես դու տէր. ա՛մէն։
(Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո
ածծ. այլ որդիք մարդկան՝ ի հովանի թեւոց
քոց յուսացին. ա՛մ։
Երբեմն նոքա՝ ի պարարտութենէ տան քո. և
զուղիս փափկութենէ քո տացես լմնլել նո-
ցա. ա՛մ։
Ի քէն է աղբիւր կենաց. և լուսով երե-
սաց քոց տեսանեմք զլոյս. ա՛մ։
Ձգեա՛ զողորմութիւնս քո ոյք ճանաչին զք-
եզ, զարդարութիւնս քո որ ուղիղ են սրտ-
ից. ա՛մ։
Մի՛ եկեսցէ՝ ի վե՛ր մեր ոտն ամբարտաւանից.
և ձեռք մեղաւորաց մի դողայցուսցէ՛ն զմ-
մեզ. ա՛մ։
Անդ անկցին առնեղբեան՝ ոչք գործեն զանօ-
րէնութիւն. մերժեսցին և այլմի կարասցէ՛ն
հաստատիլ. ա՛մ։
Փառք հօ՛ր և որդւո՛յ և հոգւո՛յն սրբո՛յ. այժմ
և միշտ և յա՛ւիտեանս յաւիտեանից. ա՛մէն.
ալէ՛լուիա ալէ՛լուիա։

Ա՛ստուածն տէրունէ։

Այս ևս խաղաղութի՛ւն ձեր աղաչեսցուք. ընդ-
կալ, կեցո՛ և ողորմեա՛։
Տէ՛. Ողորմութի՛ւն և փառք հօ՛ր և որդւոյ։

Այս ապա ասէն ցօրինուրէնն մովսէսի։

Ո՛աներ՛ւք և տեսէ՛ք՝ զի ես եմ. և ոչ գոյ այլ՝ աճ բաց յինէն։

Այս սպանանեմ, և ես կեցուցանեմ. հարկանեմ, և ես բժշկեմ. և ո՛չ ոք իցէ՝ որ հանիցէ զձեզ՝ի ձեռաց իմոց։

Համբարձի յերկինս զձեռս իմ. երդուայ ամենայնի իմով, և ասացի Թէ կենդանի եմ ես յաւիտեան։

Սրեցից որպէս փայլակն զսուսեր իմ, և՝ի խընդիր վրիժուց արձակեցից զաջ իմ։

Հատուցից ցհատուցումն Թշնամեաց իմոց. և առելեաց իմոց հատուցից ցհատուցումն նոցա նոցին։

Արբեցուցից զնետս իմ յարեան նոցա. և սուր իմ կերիցէ միս, յարեանն վիրաւորելոց և երեցելոց գլխոց իշխանաց՝ Թշնամեաց նոցա։

Ուրախ եղիցին երկինք նովաւ. և երկիր պագցեն նմա ամենայն որդիք ՚ի։

Ուրախ եղերուք հեթանոսք ընդ ժողովրդեան նո՛ր. և զօրացուսցեն զնա ամենայն հրեշտակք ՚ի։

Խնդրելով խնդրեցաւ վրէժ արեան որդւոց նոցա. հատուցումն Թշնամեաց նոցա՝ հատուցաւ նոցա։

Հատուցումն առելեաց նոցա հատուցաւ նոցա. սրբեսցէ ՚ի՛ր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ։

Օ՚ինէ ասէն շաբաթ. ՌՁ։

Ո՛անեա՛ք ըղքեզ քրիստո՛ս Թագաւո՛ր յաւիտե՛նից. և՛ տեսա՛ք ըզքեզ իշխա՛ն մե՛ծ և նենա՛ց. զի զո՛ւր ես տէր՝ և՛ վնա՛ս ո՛չ բա՛ց

ի՞ քէն։ Պէտ՛ք ըս բարձրե՛լոյ առցե՛ս ըզվերջ ժա
ի Թըշնամին. և նե՛տրք ըս աբբցին զարի՛ն
նորա. զի։ Ո՛ր յարեա՛րդ ի մեռե՛լոց. նորո՛գե
ցեր զա՛զգըս մարդկա՛ն. սբբըռնչո՛յն աղաչա
նո՛ք հաստատեա՛ զՀիմունս Եկե՛ղեցւոյ սբբոյ
քո. զի դո՛ւ։

Ա՛ստուածային տարողք։

Ա՛ն ևս խաղաղութե՛ն զնո՛ր աղաչեացուք։
Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ստուածային հոգւոյս, որ հրա
ժարեցաւ ի մէնջ, զնո՛ր աղաչեացուք։

Ա՛ստուածութե՛ն և Թողութե՛ն մեղաց նորա և
մեր ամենեցուն զնո՛ր աղ։

Ա՛ստուածորդեալոյ սմա հրեշտակին խաղա
ղութե՛ն յօթեվեցան սբբոյն զնո՛ր աղ։

Ա՛ստուածային սմա մասն և բաժին ընդ
ժառանգաւորս արքայութե՛ն երկնից զնո՛ր աղ։

Ա՛ստուածային ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողո
վե՛լոցս զնո՛ր աղ։

Ա՛ստուածային հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Հնմարիա
և ուղիղ հաւատով ի՛քեզ հնչեցին, զնո՛ր։ Յիշ։
Ա՛ն ևս միաբան։ Օ՛ծանե՛ալս մեր։ Ողորմեա՛ց։
Ձ. Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ղօթք։

ԽԿ. Տէր ա՛ծ յոյս ամենեցուն. որ նստիս
յաթոռս քերովբէից, և երկրպագիս ի՛ սբբ
հրեշտակաց, և ընդունիս զաղաչանս մարդկան,
և գթա՛ս ի հոգիս հանգուցելոց, ի հաւատա
ցեալս ամենայն երրորդութե՛ն։ Ա՛ն զբահա

նայս զոր ընտրեցեր՝ ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քումմէ՝ ի հաճոյս քո պաշտել զքեզ, և դարձեալ անդրէն դարձուցեր, ուստի ստեղծեր զսա. ըստ բանի քումմէ զոր ասացեր՝ եթէ հող ելիր, և՝ ի հող դարձցիս։ Այժմ՝ ի ձեռն կոչման քո տէր, զհանգիստ քո շնորհեա սմա։ Այժմ զնոյն մեղս զոր գործեալ իցէ, թո՛ղ զկամայ և զակամայ. և զհոգի սորա խաղաղութիւնք ընկալ տէր յերկնային խորանսդ. և զմեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր և զորդի և զսո՛ր հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՛ւն ամենայն։ Ա՛մէն երկրի։

Ա՛ր ես տէր աստ մեր, որ բնակեալդ ես յերկինս, և բարեբանես երեքսրբեան օրհներգուքդ, և քաղցրութիւնք խնամես զարարածս քո։ Ա՛ր ընտրեցեր զքեզ ժողովուրդ յայմ ազգաց, փառաւորել զանուն քո՛ր, և խոստացար մեզ զանց բարութիւնդ զհանգիստ։ Ընկալ և օրհնեա և դասաւորեա զՀոգի ծառայիս քո այս անուն քահանայի ընդ առ՛րս քո, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ՝ի խոստացեալ հանգըստեան քումմ. և զայմ յանցանս, զոր յանցեալ իցէ առաջի քոյ, ներեա և թո՛ղ սմա. և ողորմութիւնք քո ազատեա զՀոգի սորա յամենաքուր գործոց, և՝ ի կապանաց մեղաց. և հանգո՛ ՝ի դասս՛ երց քոց. և զմեզ արժանաւորեա փառաւորել զՀայր և զորդի և զսո՛ր հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս պետականագրեն պղին առ քահանայն։

Ա՛ղա ասէ առաքեա Լ՚Ը. ողբայեն։

ԷԹ. Ա՛հա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրուէ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ամ մարդ մեղի։

ՖԺ. Ա՛մացի Թէ պահեցից զՀանապարհս իմ, զի մի մեղայց լեզուաւ իմով։

Եդի պահապան բերանոյ իմոյ ՚ի հակառակիլ մեղաւորին առաջի իմ։

Լուռ եղէ, և խոնարհեցայ. լռեցի ՚ի բարուէ, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս։

Ջերմաւ սիրտ իմ ՚ի փորի իմում. և ՚ի խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր։

Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի, ցոյց ինձ ամ զկատարած իմ և զթիւ աւուրց իմոց՝ քանիսն է, զի գիտացից Թէ դադարիմ ինչ պակասեալ է կենէն։

Ա՛հա չափով եդիր զաւուրս իմ, և կար զօրուէ իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ամ մարդ մեղի։

Ա՛պաքէն որպէս ՚ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի. դանձէ, և ոչ գիտէ ումբ ժողովէ։

Եւ ակ արդ ոմ է համբերութիւն իմ, Թէ ոչ դուռն է. կամ կար զօրուէ իմոյ, Թէ ոչ ՚ի քէն։

Յամենայն անօրէնութէ իմմէ փրկեցեր զիս. նա խառնիս անպատմաց արարեր զիս։

Լուռ եղէ, և ոչ բացի զբերան իմ. զի դուն արարեր։

Ո՛չ բայց արա կենէն զտանջանս իմ. զի ՚ի զօրուէ ձեռին քո եմ պակասեցայ։

Ուղղութեամբ վանես մեղայ խրատեցեր զմարդ,

մաշեցեր որպէս սարդիոստային զանձն նորա ։ սակայն ընդունայն է ամ մարդ ։

Լսէր ինձ աղօթից իմոց , ունկն դիր խնդրուածոց իմոց ։ արտասուաց իմոց մի լռեր ։

Պանդուխտ եմ ես առաջի քո ։ նաժդեհ և անցաւոր , որպէս ամ հարք իմ ։

Թողի զարա ինձ , զի հանգիստայց ։ մինչեւ երթեալ իցեմ , ուստի այլ ոչ ես դառնայիմ ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։ (կա ։ 6 ։)

Բայց դուք քահանայք տէր կոչեսջիք , և պաշտօնեայք աստ մերոյ անուանեսջիք ։ զգործս ազգաց կերիջիք , և մեծութեան նոցա աքանչելի լինիջիք ։ Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն ։ և փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութիւն ։ և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն , և ուրախութիւն յաւիտենից ’ի վերայ գլխոց նոցա ։ Զի ես եմ տէր , որ սիրեմ զարդարութիւն , և առեամ զյափշտակութիւն յանիրաւութենէ ։ տայ զվաստակս նոցա արդարոց , և ուխտ յաւիտենից ուխտեցից ընդ նոսա ։ Եւ ծանիցի ’ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա , և ծնունդք նոցա ’ի մէջ ժողովրդոց ։ Ամենեքեան որ տեսանիցեն . Ձանազիցեն զնոսա՝ թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յիշ ։ և ուրախութիւն ուրախ եղիցին ’ի տէր ։

Պետրոսի առաքելոյն ’ի կաթուղիկէական հրովրդ թղթոյն ի ընթերցուածս ։ (ա ։ 10 ։)

Զայն որոյ հեղաբար , առաւել փութացէք զի բարեացն գործովք Հաստատուն զձեր կոչումն և զընտրութիւնն պահիցէք ։ զայս արարեալ , ոչ երբէք յանցանիցէք ։ Զի այսպէս առատապէս

ՀՈՐՀԵՍՅԻ ձեզ մուտ՝ի յաւիտենական արքայու-
թիւն Տեառն մերոյ և փրկչին յիսի քսի ։ Որով պատ-
րաստիցիմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն սոցին
առաւել և գիտակացն և հաստատելոցն ե-
կեալ հասեալ Ճշմարտութենն ։ Վասնզի իրա-
ւունս համարիմ, մինչ դեռ եմ՝ի մարմնի աստ,
զարթուցանել զձեզ յիշատակաւք ։ Գիտեմ թէ
վաղվաղակի է լքմանել մերկանալ յինէն մարմ-
նոյս , ոյզ և Տէր մեր յիսի քսի եցոյց ինձ ։ Այլ փու-
թամ ձեռիմ միշտ զձեզ յորդորել . զի և կեա
իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս առնիցէք զյիշա-
տակս այսոցիկ ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Որպէս սիրելի են յարկք քո Տէր զօրութեանց .
ցանկայ և փափաքէ անձն իմ՝ի դաւիթս քո ։
Ոչխ . Ալէլուիա օրթի ։

Աբեաբան ըստ յովհաննու . (ԺԳ . 31 ։)

Տէրն մեր յիսի քսի ասէ .

Արդ յԺամ փառաւորեցաւ որդի մարդոյ . և Աստ
փառաւորեցաւ՝ի նմա ։ Օ՛ի եթէ Աստ փառա-
ւորեցաւ՝ի նմա . և Աստ փառաւորեսցէ զնա
յանձն իւր . և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա ։
Որդեակք իմ , փոքր ինչ Ժամանակ լինդ ձեզ
եմ . խնդրիցէք զիս , և ոյզ ասացի ցՀրեայսն ,
եթէ ուր եմն երթամ , դուք ոչ կարէք գալ , և
արդ ձեզ ասեմ ։ Պատուիրան նոր տամ ձեզ ,
զի սիրիցէք զիմիեանս . ոյզ սիրեցի ես զձեզ . զի
և դուք սիրեսջիք զիմիեանս ։ Այսմ գիտասցեն
ամենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք , եթէ սի-
րիցէք զիմիեանս ։ Ասէ ցնա սիմոն պետրոս . Տէր
յո՞վ երթաս ։ Պատասխանի ետ յիս . ուր եմ

երթամ, դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ. բայց ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա պետրոս. Տէր, ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ յիսուս. զանձն քո դիցես ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, չև խոհեսցի աքաղաղ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս։ Մի խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատացէք յաստուած, և յիս հաւատացէք։ Ի տան հօր իմոյ օթեւանք բազումք են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ պատրաստեմ ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ և առնումս զձեզ առ իս. զի ուր եմ իս ինքեամ, և դուք անդ իցէք. և ուր երթայից՝ գիտիցէք. և զճանապարհն գիտիցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո՞ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա յիսուս. Ես եմ ճանապարհ, և ճշմարտութիւն և կեանք։ Ոչ ոք գայ առ Հայր, եթէ ոչ ինձ։ Եթէ զիս գիտէիք, ապա և զՀայրն իմ գիտէիք. և այսուհետև գիտասջիք զնա։

Վասն քեզ Տէր ամէն մեր։

Աւրհնաբանն Տրոպէ։

Ա՛ռ ի վերուստ խաղաղութիւն և փրկութիւն անձանց մերոց զնոր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ռ լսելի լինելոյ նոցա այ ձայնի աղաչանաց մերոց զնոր։

Ա՛ռ քաւիչ և ներող լինելոյ այ ի վերայ մեղաց մերոց զնոր։

Ա՛ռ թողոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ և զակամայ զնոր։

Ա՛ռ զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութե զնոր։

Ա՝ն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ձեմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ի քո՝ն ննջեցին, զոր՝ : Յիշեա՝, Տե՛ւ և միաբան : Ո՝ անձինս մեր : Աղօթեա՛ց : Ջ : Տէր ողորմեա՛ :

Ղ՚ոՒԽ :

ԽՀ. Ա՝ն յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ, անխմանալի անհասանելի խորհուրդ. հայր բարեխնամող. ծնօղ միածնի որդւոյ քոյ, և արտաքս առաքողի հոգւոյդ սրբոյ՝ որ՝ի քէն ելանէ և ընդ զո՝մ արարածս : Դո՛ւ ո՝ր, ամենակալ զօրութիւ՝ք քո առեալ հող յերկրէ, արարեր զմարդն, և բնակեցուցեր զնա յանցաւ և յանապատ խաւ՝ի կեանս անմահականս յաւիտենական մտնել՝ոյն վայելչութեան. և պատուիրանադրութիւ՝ք զգեցուցեր զնա անամօթ փառաւք՝ի դրախտին փափկութիւ՝ն : Սակայն չարին խանդացեալ ընդ մեծամէ պատուի՝ նորա, զոր՝ի քումմէ բարերարութիւ՝ն ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յանզգաստ անհասիցն ցանկութե՛. որ և զիւրն ոչ պահեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ յերեսաց քոց ո՝ր : Ո՝չ յանցանել նորա զպատուիրանաւքո ո՝ր, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութիւ՝ն, զգեցուցեր նմա զմահկանացուն հանդերձն, զտիրապետել և զխնամատար մնալմինս, և սահմանեցեր հողագործիլ հողոյն : Այլ ոչ այնու առաւել արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին որդիդ քո. որ եկեալ մարմնացաւ՝ի՝ սր և յանարատ և յանապական կուսէն մարիամայ, զգեցեալ զհնացեալ մարմին ծառայութե՛ մերոյ, զոր ծառայեաքն մահու մեղաց՝ տարագրութե՛ ի՝ ձեռն կնոջն դաւաճանութե՛, ազատեցոյց ածուե՛ իւրով՝ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ, և անապա-

կան Թաղման : Օ՛ի զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, եթարձ սքանչելագործ յարութիւնն իւրով, և լուսաւորեաց զաչգս որդւոց մարդկան ՛ի նոյն նմանութի պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր Ադայըն, և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ Հայր : Ա՛ռ զի նատելով ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր ՛ի մէնջ էառ, և մեզ խոստացար յարութի կենաց ՛ի միւս անգամ գալստեանն ՛ի դատաստան յաւուրն յեսնում : Այլ պարգևեաց մեզ ժամադրութի գործոց բարեաց զանցաւոր դկեանս, որով մարթասցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց՝ ՛ի ձեռն վարդապետութե սրբ առաքելոց, որով եթարձ զդիւամոլ կռապաշտուի յաշխարհէ : Այս այժմ ՝որ բարերար և բազումողորմ, ընկալ զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ՝ որ եղեալ զժամանակ պանդխտութե նժդեհութե իւրոյ ՛ի վերայ երկրի, և ընկալաւ զլուծումն յաշխատութե և յաշխարհէ պատրոպական խաբէութե . և դասաւորեա զնա ընդ ՝որս քո յարքայութե քում; ուստի մերժեալ են ցաւք և տրտմութիք և հեծութիք , միշտ յարազուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ ՝ոճային փառաց քոց, ուր ուրախանան ՝ամ ընտրեալք քո . ընդ նոսին դասաւորեա ՝որ զՀոգի հանգուցեալս մերոյ : Օ՛ի և մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զՍուրբ Հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութե ՝ամէն : Ա՛յ երկը :

Հայր մեր , որ յերկինս և յերկրի և յամի . ՝որ եղիցի անուն քո ՛ի վերայ մեր . եկեսցէ արքայութի քո . եղիցին կամք քո , որպէս յերկինս և յերկրի . և փառաւորեսցի անուն քո ՝որ յա-

ւիտեան ։ Որ պատրաստեցեր մեզ հանդիստ յերկրաւոր աշխատութեցս զանախտ և զանաշխատ կեանսդ ։ Որ ’ի ձեռն միածնի որդւոյ քո սպաներ զմահ, և շնորհեցեր մեզ զկեանս և զանեղծուածութիւն ։ Որ փրկեցեր զմարս քո յիշխանութիւն խաւարի, և փոխեցեր յարքայութիւն որդւոյ քո սիրելւոյ ։ Ոն մերոյ և փրկչին յիսի քրիստ ։ Ընկալ մարդասէր ։ որ, աղաչեմք զքեզ, զՀոգի սորա ընդ արդարս քո ’ի հանգստեան քում. և թուեա ’ի համարս ոբց քոց ’ի ձեռն փրկութեանն միածնի քո, և նորոգութեամբ կենդանարար և աղատիչ ոբ Հոգւոյդ. որում վայելէ փառք իշխանութեան և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Այս բառնան տեղանայն, և պանին ’ի գուբս ։ Ամէն եպիսկոպոս է, պսլուռան և գիաւաղանն պապառով առաջի բերեն ։

Այս ասէն սաղմոս ՃՀ. ողբայն ։

ԿԳ. Ցկեր ողորմութեամբ քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ ։

ԿԴ. Խոստովան եղիցի քեզ ոբ բոլորով սրտիւ իմով. առաջի հրեշտակաց սաղմոս ասացից քեզ ։

Օ. Ի լուար զբանս բերանոյ իմոյ. երկիր պագից ’ի տաճար ոբ քոյ, և խոստովան եղիցի անուան քում վասն ողորմութեան և ճշմարտութեան քո ։

Ուծ արարեր յայմ զանուն ոբ քո. յորում

ասուր կարդամ առ քեզ, վաղվաղակի լսէր ինձ. և բազում արասցես զզօրուիս յանձն իմ։

Խոստովան եղիցին առ քեզ ազգք ամենայն երկրի. զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, և օրհնեսցեն զձանապարհս քո։

Մեծ են փառք տեառն. բարձր է նա, զխոնարհս տեսանէ, և զբարձունս ի հեռաստանէ ճանաչէ։

Թէ գնացից ես ի միջ նեղութեանց, կեցուսցես զիս ի բարկութիւն թշնամւոյն։

Ձգեցեր զձեռն քո, և փրկեաց զիս աջ քո. և նա հատուսցէ ընդ իմ։

Տէր, ողորմութի՛ն քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առնէր։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ։
(ողբ. գ. ։)

Ես հզօր, հայեաց յաղքատութիւն իմ. ի ձեռն գաւազանի սրտմտութե՛ան քոյ ընկղմեայ զիս. և ածէ ի վերայ իմ խաւար, և ոչ լոյս։ Դարձեալ սակայն դարձոյց ի վերայ իմ զձեռն իւր համագամ։ Ծերացոյց զմարմին իմ. զոսկերս իմ փշրեաց առ հասարակ. չինեաց ի վերայ իմ, և պատեաց զլեառնով իմով, և ջանացաւ նստոյց զիս ի խաւարի իբրև զմեռեալ յաւիտենից։ Հոտեաց ի վերայ իմ, և ոչ ևս կարեմ խլրտել։ Ծանրացոյց ի վերայ իմ զանր զղղինձ. զի թէպէտ և ասացի, թէ կարդացից և աղաղակեցից, փակեալ է արգելեալ առաջի իւր զաղօթս իմ։ Քարկ արգել ճանապարհաց իմոց, և խիղ ի խրտուիլ զշաւիղս իմ. եղև ինձ իբրև արջ դարանակալ, և իբրև առիւծ թա-

քուցեալ եմուտ զհետ իմ. հալածեաց և եհաս, և լքոյց զնս. և արար զնս յապականութիւն։ Ա՝ուստ ընդ դիրկս իւր, և ելից զնս նետիւք, իբրև զնպատակ. կտրեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ. արար զնս նետալից, և ծաղը ժողովրդեան իմոյ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս։ (ի. 14։)

Ո՝այս գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զՏ՛ն, և զմեզ ընդ Յի՛ս յարուսցէ. և յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ։ Ո՝ի՛մ ինչ վասն ձեր է. զի ընծորհըն յաձախեալք՝ ի բազմաց գոհութենէ անտի, առաւելեսցէն՝ ի փառս Ա՝ն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ նորըն մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ։ Ո՝ի առժամայն յաձախուն թեթև նեղութիւնս մերս՝ ի յաւիտենական ակնն առաւելոյն զմեծութիւն փառացն գործէ՝ ի մեզ։ Ո՝անզի ոչ գիտեմք զերևելիսս, այլ զաներևոյթսն. զի երևելիքս առժամանակ մի էն, և աներևոյթքն յաւիտենականք։ Ո՝անզի գիտեմք, եթէ երկրաւոր տաձար շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինուած յՏ՛ն ունիմք, տաձար առանց ձեռագործի յաւիտենական յերկինս։ Ա՝ւ ընդ այս տաղտկամք. քանզի զգենակութեի՛ երկնից փափագեմք զգենուլ. միայն թէ յորժամ զգենուցեալքն, ոչ մերկ գտանիցիմք։ Ո՝անզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսմիկ, տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զգեստ՝ ի վերայ այսր զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս՝ ի կենաց անտի։ Ա՝յր որ յաջողէն մեզ՝ ի սոյն, նա՛ծ է. որ եւս մեզ զառհաւատչեայ հոգւոյն։ Ա՝րդ համարձակիմք

յիմէ ժամ, և գիտեմք, եթէ որչափ յամեմք ի մարմնի աստ, օտարանամք ի Տեառնէ։ Ո՛չ հաւատովք գնամք և ոչ կարծեօք։ Այլ համարձակիմք և առաւել ևս հաճեալ եմք ելանել ի մարմնոյ աստի, և մտանել առ Տէր վասն որոյ և առատանամք. զի եթէ յամիցեմք և եթէ ելանիցեմք, հաճոյ լեր իցեմք նմա։ Վասնզի ահ նեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի աստեղծողի. զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ բարի, և եթէ չար։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհ եղէ յոյժ։

պէս. Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ԺԲ. 15։)

Տէրն մեր յիւ քրս ասէ.

Եթէ սիրէք զիս, զպատուիրանս իմ պահեսջիք. և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւիտեան. զՀոգին Ճշմարտութեան՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի։ Ոչ թողից զձեզ որբս, գամ առ ձեզ։ Փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես ի Հօր իմում, և դուք յիս, և ես ի ձեզ։ Որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս,

սիրեսցի ՚ի հօրէ իմմէ . և ես սիրեցից զնա , և երևեցուցից նմա զիս : Ասէ ցնա յուդա , ոչ սկա բիւմաստացեալ . տէր՝ զի՞ եղև , զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ , և ոչ աշխարհի : Պատասխանի ետ յի՛ , և ասէ ցնա . եթէ ոք սիրէ զիս , զբանն իմ պահեսցէ . և հայրն իմ սիրեսցէ զնա , և առ նա եկեսցուք , և օթևանս առ նմա արասցուք : Այլ որ ոչն սիրէ զիս , զբանս իմ ոչ պահէ : Այլ բանն իմ զոր լսէք , ոչ է իմ՝ այլ հօրն , որ առաքեացն զիս :

Փառք քեզ տէր յաճ մեր :

Աւետարանն ժամուն :

Ա՛ծ ՚ի գիշերի և ՚ի տունջքեան և յամ ժամու խօսել մեզ զբան տէն զտէր աղաչես : Ընդողորմ :

Ա՛ծ չանկանելոյ մեզ ՚ի փորձուիլ , որում ոչ կարեմք հանդուրժել , զտէր :

Ա՛ծ անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ առաջի աՀեղ առեանին քոյ զտէր :

Ա՛ծ առաջնորդելոյ մեզ ՚ի նաւահանգիստն կեանց անվախճանից զտէր :

Ա՛ծ արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն և երկնից արքայութ զտէր :

Ա՛ծ հոգւոյն հանգուցելոյ , որք ՀՀմարիտ և ուղիղ հաւատով ՚ի քրիստոսէական , զտէր : Ընդունէ՛ , Այլ ևս միաբան : Ո՛ անձինս մեր : Ողորմեաց :

Աղօթք :

Ա՛Ստ. Ո՛րհնեալ ես արդարադատ և ողորմած յաճ , որոյ ՀՀմարտութիւնդ անպատում է , և ողորմութիւնդ ոչ գոյ թիւ , որ վասն արդար դատաստանի քո լուծեր ՚ի հող զՀՀսաւոր մարմինս մեր , զոչ ատրեալս ՚ի բանսարկուէն , ասելով .

հող էիր և 'ի հող դարձցիս ։ Վասն որում խոնարհեցան անձինք մեր, և յերկիր կցեցան մկրք մեր ։ Վասկ դու վե՛ր բազում ողորմութե՛ր քո, մարդասէր տէր, խոնարհեցար նորոգել զմարմին հոգևոր ։ Վդաթեցար դու ինքնին միածին բանդ Հօր, և տպաւորեցեր յանձին քում կամաւորութե՛ր զմեր մահս, ոչ զի տացես մեզ զքո անմահութիդ. եդար 'ի գերեզմանի՝ համարելով ընդ մեռեալս. յարուցեալ համբարձար փառօք յերկինս, և նստար ընդ աջմէ Հօր. և զանկայիցս նմանութե՛ մահու քո, խոստացար լինել նմանակիցս յարուե՛ քո, զքո սիրելիսն. և զմարմին խոնարհութե՛ նոցա կերպարանակից առնել ըստնմանութե՛ քոյոց փառացդ՝ յերևել յայտնութե՛ քո 'ի փող յեռին, յորժամ գաս տալ նոցա վարձս ։ Վա՛ որոյ աղաչեմք զքեզ, տէր բարերար. արա զսա արժանի փառաւորը յարութե՛դ ընդ երս քո յաւուր յայնմիկ հնազիպել քեզ փառօք. որպէս զի զուարթերես կացցէ յաջակողմեան ընդ ընտրելոց քոց, և գնացին խոստացեալ բարիսն ժառանգեսցէ. և գոհանալով փառաւորեսցէ զՀայր և զորդի և զՍուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն, յաղաղութե՛ ամէն ։ Վ՚ էրկր ։

Վեր յերկնային զինուորութե՛դդ անդադար փառաբանիս սրբասացութե՛ամբ, 'ի հրեշտակաց և 'ի հրեշտակապետաց, յաթոռոց և 'ի տէրութեց, յիշխանութեց, 'ի պետութեց, 'ի զօրութեց, 'ի սրովբէից և 'ի քրովբէից, որք անդադար պաշտակցութե՛ հանապազ զքեզ գովելով փառաւորեն, հաձեցար և 'ի ստորնայնոցս առնուլ երկրպագուի։ Վոյս տէր, անսուտ բանիւ քո խոստացար և ասացեր՝ եթէ որ հաւատայ յիս, զմահ մի՛ տեսցէ յաւիտեան. և զխոստումն ոչ

'ի մահուանէ 'ի կեանս օրինադրեցեր, կոչելով զքեզ ածէ կենդանեաց. վասն զի ամենեքեան քեզ կենդանի՛ք են: Ընկալ մարդասէր տէր, այդ աղաչեմք զքեզ, զինդրուածս մեր. և դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո այս անուն քահանայի ընդ ամ՛ արս քո յաջակողմ դասուն 'ի միասանդամ քո դալստեանդ: Օ՛ի և սա արժանի լինի զհոգեթափառաւորել զՀայր և զորդի և զՍուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Այ՛ տէ՛ առանձինդ զքո՛ւն ամ՛ հանդերձեալ. և բառնան փանել 'ի գուառն արտաքի եղիցուն: Այլոյ 'ի ձառնատրէնն 'ի պատե՛ն տեղւոյ գնեն հանգիստ լոյս. և գնելք գան յառաջ՛ն հանգիստն, ասեն շարակ. ԱՁ:

Ա՛յսօր գոլով ի բե՛թանիա. քո՛ ամենազո՛ր հրամա՛նաւդ. ձա՛յնեցեր ը զաղարու և դուղա՛ցա՛ մանկ. դրժո՛ղ ը պարտեցա՛ սպականու. Թիւն լո՛ւծա՛. կենդանարա՛ր քրիստոս՝ կեցո՛ զմեզ՛: Ա՛յսօր գոլով ի բե՛թանիա զքո՛ զաշխարհակեցո՛ղ սուրբ գլարու՛թիւնդ. յա՛ռաջագո՛ յն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ զմերեծերեա՛յն ի Թաղմանէ. կեն: Ա՛յսօր գոլով ի բե՛թանիա. ե՛ղբայեցո՛ց մանկո՛ւնքն ընդ քանչացեա՛լ ասէին. զմարիամ՛ և զ՛ղազարն ի Թաղմանէ՝ յարու՛ցեալ տ՛րդո՛ւյն մարիամու. կենդանո՛ւ:

տէր. Օրէն:

Ա՛ստուածդ ըսա մարդկան. (ժա. 1:)

Տէրն մեր յիսուս քրիստոս

Յայնմ ժամանակի պատասխանի եւ ասէ. գոհանամ զքեզն հայր, տէր երկնի եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Ա՛յո՛ հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո. ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի հօրէ իմմէ, եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ հայր. եւ ոչ զհայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. եւ ումր որդին կամիցի յայտնել: Ականջք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք ինձնէ՝ զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ, եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրագոյ:

Փառք քեզ տէր յաճ մեր:

Ա՛արչեալ Բառնան Հանանայէն, ի ինչ գան չէր երդուր հանգէսին, ասէն ղարաքան. ԱՋ:

ԱճնդամուԹեանց բաշխող քրիստոս ի բեԹանիա եկաւորեալ այսօր. բարի կամին զաղարու պարգեւ զկնդամուԹիւն: Տնօրինաբար արտասուելով ընդ մարԹային և ընդ մարիամու. ողբակցէր և որպէս մարդ հարցաւ ներ ուր եդիք զղազարոս: Այս որպէս զաստուած բարբառով յարուցանէ ի մեռելոց զգ-

չըրեքօրեայն. և զուգընթաց ձայնին մեռեալն ելին արտաքս անապակահն։

աբէ. ()րթէ։

Ի Հեսուայան ըստ Մարկոսի. (Ճ. 28։)

Ի ոչ տէրն մեր յի քս

Սկսաւ ասել պետրոս. ահաւասիկ մեք թո-
ղաք զամ և եկաք զինի քո։ Պատասխանի ետ
յի և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ոք է՝ որ ե-
թող զտուն կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ զ-
հայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս
վասն իմ կամ վասն աւետարանին, եթէ ոչ
առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժա-
մանակի՝ տունս և եղբարս և քոյր և մայր և
որդիս և ագարակս, հալածանօք հանդերձ. և
յաշխարհին՝ որ գալոցն է, զկեանս յաւիտե-
նականս։ Օ ի բազումք եղիցին առաջինք ե-
տինք, և յետինք առաջինք։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Ի արքեպիսկոպոսէ Բառնան գահանայից. և ինձէ գան յեր-
բորդ հանգիստն, ասեն ղաբաչան. ԲՁ։

Յաստուածայինն ձայնէ՝ գնչմանըն սարսե-
ցին դողալով կարապետիք դըժոխոյն։ և մե-
ռեալն ելին արտաքս անապակահն։ Այցեալ
ի դուրս այրին և ձայնէր ազգաբարող քարբա-
ռոյն ի գերեզմանն. զազարէ ելէ արտաքս ան

ասպահան : Այլեալ ի գերեզմանէն երիզա-
պետ պատանեաքըն մեռեալն . հրամայեաց
լուծանել ի կեանսըն յաւիտենից :
արէ. Ողբի :

Աբեդարան ըսք ղուկասու . (ին . 34 :)

Տէրն մեր յիսքս ասէ .

Ո գոյշ լերուք անձանց . գուցէ ծանրանայ-
ցեն սիրտք ձեր շուայտութբ և արբեցութբ և հո-
գւով աշխարհականաօք , և յանկարծակի հասա-
նիցէ ի վերայ ձեր օրն այն . զի իբրև զորոգայթ
հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն , որ բնակեալ
են ընդ ամ երեսս երկրի : Աղթատն կացէք
այսուհետև . յամ ժամ աղօթս արարէք , զի ար-
ժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ամէն՝ որ լինե-
լոց է , և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ : Այս ի
տուէ ի տաճարին ուսուցանէր . և զգիշերս ե-
լեալ ագանէր ի լերինն , որ կոչի ձիթենեաց :
Այս ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս
առ նա ի տաճարն , լսել ի նմանէ :

Փառք քեզ տէր ամ մեր :

Այս բառնան չահանայն . և ինձ գան ի երբորդ
հանգիստն , ասէն ղաբահան . Դշ :

Աղբեր անմահ՝ ձիթենեաց՝ ընդ ղեկեաւ ի բե-
թանիա . կենսագործեաց ընդ ամ՝ զարոս իւ թաղե-
մանէ՝ , կանխեալ մարիամանցն աւրտասուա-
լից հառաչմամբ . գոհն կենդանացեալ զընդե-

քո՛րեայ զմե՛ռեալն ։ Յաստուածայինն ձա՛յնէ գո՛չմանըն առըթե՛ցի՛ն դո՛ղալով դրի՛ժոխք. Եւ երկիւ զսպակնդ մեռեալն ըզդեցաւ զանմահութիւն։

սէփ. Օրթի ։

Աբեթարան ըսք յովհաննու. (ժբ. 46։)

Տէրն մեր յիւ քիւ ասէ.

Այս լոյս յաշխարհ եկի, զի ո՛ր հաւատայ ինո՛ւ խաւարի մի՛ մնասցէ ։ Այլ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, և ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ ։ Որ անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս իմ, դոյ որ դատի զնա. բանն՝ զոր ես խօսեցայ՝ նա դատի զնա յաւուրն յետնում։ Օ՛ի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից և զինչ խօսեցայց ։ Այլ գիտեմ թէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենական։ Արդ զոր ես եմ խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ։

Փառք քեզ տէր ո՛ծ մեր ։

Այս պետառնափրքեն պրէն ամենայն չահանայն. և բառնան բերեն գինէ՛ի գոտառն սրահն եկեղեցւոյն, առելով շարաքան հանգստեան։ Այս՛ի պրանն այս հանան հատարէ ։

Ընդեն սաղմոս ԼՃ. ողբային։

ԿՅ. Ա՛յս աղքատ կարդաց առ ՝ին, և տէր լուաւ սմա. յամենայն նեղութէ սորա փրկեաց զսա։

ԿԽ. Որ հնեցից զ՝ին յամ ժամ, յամ ժամ օրհնութի՛ն նորա ՝ի բերան իմ։

Ի ՝ին պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեզք և ուրախ եղիցին։

Մե՛ծ արարէք զ՝ին ինձ, և բարձր արասցուք զանուն նորա ՝ի միասին։

Խնդրեցի ՝ի ՝ինէ, և լուաւ ինձ. յամ նեղութէ իմմէ փրկեաց զիս։

Մատիք առ ՝ին, և առէք զլոյս. և երեսք ձեր մի ամաչեսցեն։

Ա՛յս աղքատ կարդաց առ ՝ին, և ՝ին լուաւ սմա. յամ նեղութէ սորա փրկեաց զսա։

Բանակ հրեշտակաց ՝ինն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, և պահէ զնա։

Ա՛ռաչակեցէք և տեսէք, զի քաղցր է ՝ին. երանելոյ է այր, որ յուսայ ՝ի նա։

Երկերի՛ք ՝ի ՝ինէ ամ՝ ՚ողք նորա. զի ոչ ինչ է պակասութի՛ երկիւղածաց նորա։

Մե՛ծամեծք աղքատացան, և քաղցեան. բայց ոչ ք խնդրեն զ՝ին, մի՛ պակասեցէ ՝ի նոցանէ ամ՝ բարութի՛։

Երկայք որդիք իմ, և լուարո՛ւք ինձ. և զերկիւղ ՝ին ուսուցից ձեզ։

Ո՞վ է մարդ, որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս իւր տեսանել ՝ի բարութե՛։

Ղեկո՛ զլեզու քո ՝ի չարութէ. շրթունք քո մի խօսեսցին զնենգութի՛։

Խոտորեա՛ ի չարէ, և արա՛ զբարի. խնդրեա՛ զխաղաղութի՛ւն, և ե՛րթ զհետ նորա։

Ա՛չք տեառն՝ ի վերայ արդարոց. ականջք նորա՝ ի վերայ աղօթից նոցա։

Երեսք տեառն՝ ի վերայ չարագործաց. սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա։

Արդարքն արդարքն առ՝ տեր, և տեր լուա՛ւ նոցա. յամենայն նեղութի՛ւնս նոցա փրկեաց զնոսա։

Մերձ է տեր առ այնոսիկ, որ մաշեալ են սրտիւք. և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ։

Բազում նեղութի՛ւնք են արդարոց, յամէնից փրկէ զնոսա՛ տեր. և պահէ զամ՛ ոսկերս նո՛ա. և մի՝ ի նոցանէ ոչ իւրեացի։

Մա՛հ մեղաւորի չար է. բայց որ ատեայ զարդարն՝ զղջասցի։

Փրկէ տեր զանձինս ծառայից իւրոց. մի՛ զղջասցին ամենեքե՛ան, որք յուսացեալ են՝ ի նա։

Թէոդոսէ յերեմիայ մարգարէէ։
(ՈՂ. Դ. Վ։)

Յիշեա՛ տեր, որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ. նայեա՛ց և տե՛ս զնախատինս մեր։ Ժառանգութի՛ւն մեր դարձաւ յօտարուն, և բնակուն մեր՝ ի նժդեհուն. որբ եմք առանց մեր, և ոչ գոյր մեր հայր. մայրք մեր իբրև այրիք՝ ի ժամանակաց մերոց. զջուր մեր գնոյ արբաք, և փայտն մեր առանց փոխանակի եկն՝ ի վերայ պարանոցի մերոյ։ Հալածական եղեաք, և ոչ դադար հանդիստ. ձեռնաձիգ եղեն եգիպտացիք, և աստ՛ բեստանեայքն՝ յագեցուցանել հացիւ. հարք մեր մեղան, և չեք ուրեք՝ ի միջի. և մեք զարբ հարցն այն ընդ մեզ եղեն. ծառայք տիրեցին մեզ, և այն որ փրկէրն զմեզ՝ ի ձեռաց նոցա չեք՝ ի միջի։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս։ (ա. 3։)

Օրհնեալ է Աստ և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին ի յոյս կենդանի ի յարուն յառնելոյն Յիսուսի Քրիստոսի ի մեռելոց, յանեղծ և յանարատ և յանթառամ ժառանգութիւն, որ պահեալ է յերկինս ձեզ։ Որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ էիք հաւատովք ի պատրաստեալ փրկութիւն՝ յայտնեալ ի յետին ժամանակս։ Որով ուրախ լինիջիք, որ այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի հրացդ տրտմեալ էք ի տարբեր փորձութիւնս։ Զի հանդէս ձերոց հաւատոցն առաւել քան զոսկի կորստական պատուականն է, որ հրով փորձեալ գտանի ի գովութիւն և ի փառս և ի պատիւ յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի։ Զոր ոչն տեսէք, և սիրեցիք. ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալ, բայց հաւատացիք. և ուրախ էք անձառ և փառաւորեալ խնդութեամբն, ընկալեալ զկատարումն հաւատոցն ձերոց զոգւոցն փրկութիւն։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Տէր լոյս իմ, և կեանք իմ, ես յումմէ երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ դողայցայց։

Սրէ. Ալէլուիա օրթի։

Ալէլուիա սուտ յովհաննու. (ԺԴ. 25։)

Տէրն մեր յիս քէն ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ։ Իսկ միխիթարիչն հոգին Սուրբ, զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամ,

և յիշեցուսցէ ձեզ զնա՝ որ ինչ ասացի ձեզ։ Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր, և մի զանգիտեսցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ, թէ երթամ և գամ առ ձեզ։ Եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեայր ձեր՝ թէ ես առ հայր երթամ. զի հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ՝ մինչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ Ես ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ եթէ սիրեմ զհայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ հայր՝ այսպէս առնեմ. ծո, արիք գնասցուք աստի,

Փառք քեզ տէր յաճ մեր,

Աւրհնաբան ֆարոյն։

Ա՛ման ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան զնոր աղաչ։ Տէր ողորմեա։

Ա՛ման ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին զնոր աղաչեսցուք։

Ա՛ման պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս զնոր։

Ա՛ման պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ զնոր։

Ա՛ման խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք զնոր։

Ա՛ման հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ձշմարիտ և ուղիղ հաւատով՝ ի քո ննջեցին, զնոր։ Յիշ։

Եւ ևս միաբան։ Օ՛ անձինս մեր։ Աղօրմեաց։

Ե. Տ՛ ողորմեա։

Աղօթք։

ԽԱ. Աստուած մարդասէր փրկիչ մեր, կարդամք հանապազ զՔեզ և զամենազօր անունդ քո՝ աղաչանօք՝ որ ողորմիդ և ամ սրբոց քոց։ Որք միաբանեալ հայցեմք՝ ի քո առատ մարդասիրութիւդ. ընդհեաս զթողութիւն մեղաց սորա. զի դու ես Քրիստոս, որ ընդհեցեր ծառայի քում առաջնորդուն, հովուեալ զժողովուրդ քո։ Նոյն ինքն և այժմ ընդհեա սմա ընդ երջանկայեալ հայրապետացն վերադասիլ. զի ընդ նոսին փառաւորեսցէ զհայր և զորդի և զսուրբ հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ստաղաղուն ամին։ Նիշ երկը։

Ո՛վ Քրիստոս ամենեցուն և արարիչ, և առաւելապէս այսմ ստեղծուածոյս. ով ողորմած ամենեցուն և հայր և ուղղիչ. ով կենդանի և մահու տէր. ով հոգւոց և մարմնոյ շահեմարան և բարեգործ. որ առնես զամ, և փոփոխես արուեստաւոր բանիւդ ըստ ժամանակի՝ որպէս դու ինքնին գիտես քո իմաստութեդ։ Ընկալ և այժմ զաղաչանս մեր, և զհոգի սորա հանդո՛ն ընդ Քեզ քո, և արա արժանի վերստին նորոգմանն, ի լսել զձայն ողորմածին փողոյն՝ ընդ առաջ ելանել քեզ փառաւք. զի կացցէ առաջի քո զուարթ երես և պայծառ։ Ընկալեցես և զմեզ յետոյ ի դէպ ժամանակի, մատակարարեալս ի մարմնի՝ որքան արդեօք իցէ օգտակարագոյն։ Այլ եղիցուք յաղագս քո երկիւղիդ պատրաստեալք, և ոչ խոտորեալք ի վերջին աւուրն. այլ յօժարեալք առ այդր կեանդ երկնայինս և յաւիտենականս։ Ընդ նորոյ և մարդասիրութիւդ առեալդ մերոյ և փրկչիդ յոտ քոյ. որում վայել փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Ա՛ր փեսանաւագքեան պէրին ամ փահանայն. և բառնան և բերքեն ինձ՛ի սրահ եկեղեցւոյն. և գնեն պատմէլ ոբ խալէին, ասելով շարականն հանգուցեան. և ապա այս կանոն կատարէ:

Աչքեն սաղմոս իե:

ղդ. Տէր սիրեցի զվայելչութե տան քո, և ըզտեղի յարկի փառաց քոց:

ճե. Դամ արա ինձ տէր, զի ես յամբծութե իմում գնացի. և տէր յուսացայ, զի մի եղիցի հիւանդ:

Փորձեա զիս տէր, և քննեա զիս. փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ:

Ողորմութի քո տէր առաջի աչաց իմոց, և հաճոյ եղէց ճշմարտութե քում:

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց. և ընդ անօրէնս ոչ մտից:

Ատեցի ես ժողովս չարաց. և ընդ ամպարիշտս ես ոչ նստայց:

Լուացայց սրբութի զձեռս իմ, և շուրջ եղէց զսեղանով քո տէր:

Լսել ինձ զձայն օրհնութե քո, և պատմել զամ սքանչելիս քո:

Տէր սիրեցի զվայելչութի տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց:

Մի կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ. և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութե են. և աջ նոցա լի է կաշառօք:

Իս յամբծութե իմում գնացի. փրկեա զիս տէր և ողորմեա ինձ:

Ողան իմ կացցէ յուղղութիւն, սեհեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Ա՛լելուիա, ալելուիա։

Պօղոսի առաքելոյն ներբողեցոյց Թղթոյն է ընթերցուածս։ (ԺԷ. 17։)

Ունկնդիր լերուք առաքինորդաց ձերոց, և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա աքնին վասն ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համարս տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութիւնբ արասցեն զայն, և մի յոգւոց հանելով. զի այն ոչ յօգուտ ձեր է։ Ա՛ղօթս արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ գիտեմք՝ եթէ բարւոք միտս ունիմք. յամի կամիմք բարւոք գնացս ցուցանել։ Այս առաւել աղաչեմք, զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատրաստեցայց ձեզ։ Այս ասծ խաղաղութիւն, որ եհան 'ի մեռելոց զՀովիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական ուխտին՝ զՅիսս մեր Քրիստոս, հաստատեսցէ զձեզ 'ի գործս բարւոյն, առնել զկամս նորա. և արասցէ 'ի մեզ զհաճոյն առաջի իւր՝ 'ի ձեռն Յիսուսի, որում փառք յաւիտեանս. ամէն։

Ա՛լելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Ա՛ղքեզ ՚ուր համբարձի զանձն իմ։ ասծ իմ՝ 'ի քեզ յուսացայ, մի ամաչեցից, և մի ծիծաղեսցին զինեւ թշնամիք իմ։

սէփ. Ա՛լելուիա օրթի։

Ա՛ռաքելական ընթերցուած. (ԺԵ. 11։)

Տէրն մեր Յիսուս ասէ.

Ա՛յս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ՝ 'ի ձեզ լիցի, և ձեր ուրախութիւնն լցեալ լ-

ղիցի ։ Ա՛յս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս , որպէս և ես զձեզ սիրեցի ։ Ա՛ծ և այս քան զայս սէր ոչ ոք ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ ՚ի վերայ բարեկամաց իւրոց ։ Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ ձեզ ։ Ա՛ւ և այլևս կոչեմ զձեզ ծառայս , զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա . այլ ըզձեզ կոչեցի բարեկամս , զի զամենայն զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմմէ ծանուցի ձեզ ։ Ա՛ւ եթէ դուք ընտրեցիք զիս . այլ ես ընտրեցի զձեզ, և եդի զձեզ, զի դուք երթայցէք և պտղաբերիք լինիցիք , և պտուղն ձեր կայցէ . և զոր ինչ խնդրիցէք ՚ի Հօրէ իմմէ՝ յանուն իմ, տացէ ձեզ ։ Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս ։ Եթէ աշխարհ զձեզ ատէ , գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց ։ Եթէ յաշխարհէ ոստի էիք , աշխարհ զիւրմն սիրէր արդեօք . բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ , վասն այսորիկ ատէ զձեզ աշխարհ ։ Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, Թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր . եթէ զիս հալածեցին , ասա և զձեզ հալածեսցեն . եթէ զբանն իմ պահեցին , ասա և զձերն պահեսցեն . այլ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ գիտեն զայն , որ առաքեացն զիս ։ Եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ չէք պատճառք վասն մեղացն իւրեանց ։ Որ զիս ատէ , և զՀայրն իմ ատէ ։ Եթէ ըզգործսն չէր գործեալ ՚ի նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տեսին և ատեցին և զիս և զՀայր իմ ։ Այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնսն նոցա գրեալ է , Թէ ատեցին զիս տարապարտուց ։ Այլ յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի

հօրէ, զՀոգին Ճշմարտութ՝ որ ի հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. և դուք վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս էք։ Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի մի գայթակղեսջիք. ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ամ որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստ. և զայս արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր, և ոչ զիս։ Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝ յիշիցէք Թէ ես ասացի ձեզ։ Զայս՝ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։

Փառք քեզ Տէր ամ մեր։

Աբէլաւաճն Տրոպէ։

Ամն գտանելոյ մեզ զՅնորհս և զողորմութ՝ի բարերար Տեառն մերմէ զՏէր։ Տէր ողորմեա։

Ամն փրկելոյ զմեզ՝ի զրպարտութէ մարդկան, և յորոգայթից սատանայի, զՏէր աղ։

Ամն Տէր անձանց քրիստոնէից, և տանց Հաւատացելոց, զՏէր աղ։

Ամն որք՝ի լերինս յայրս և՝ի փապարս քնաւ կեալ են՝որ Հարքն մեր զՏէր աղ։

Ամն որք սաղմոսիւք և օրՀնութ՝ք կատարեն զամ ժամնակս կենաց իւրեանց զՏէր աղ։

Ամն Հոգւոյն Հանգուցելոց, որք Ճշմարիտ և ուղիղ Հաւատով՝ի քս ննջեցին, զՏէր։ Տէր։ Նա և մեաբան։ Ողորմեաց։

Աղօթ։

Տէր Յովսաւպետ բարի քՀ, գտակ կորուսեալոցս, և խնդրող մոլորելոցս. որ եղբարս անուանեցեր քեզ՝ի Հողեղինացս զՁեզ զառաքեալսն.

և նոքօքը որսացեր զմարդիկ ՚ի կեանսդ յաւիտենական։ Եւ այժմ ծառայս քո այս անուն քահանայ, զոր ընտրեցեր պաշտել զքեզ, աւանդեաց զՀոգի իւր ՚ի ձեռս քո. զի և սա եղիցի փոքր ՚ի շատէ սպասաւոր տերունեդ քո։ Ցիշեա՛ զՀոգի և զմարմին սորա, որ կայ առաջի քոյ, և Թո՛ղ զմեղս սորա զկամայ և զակամայ, ՚ի ձեռն կենսաբեր խաչի քո, բարեխօսութ՚ սուրբ ածածնիդ և ամ՛ սրբ՛ քոյ. և հան սմա մաս և բաժին ընդ սրբս քո յարքայութ՚ քում։ Եւ զմեզ արժանաւորեա՛ գոհութ՚ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ՚ի հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յաղաղուն ամէն։ Ա՛յ երկրպ։

Վարձեալ մատուցանեմք զաղօթս մեր առ դրան եկեղեցւոյ քում սրբ՛ քահանայքս և ժողովրդքս. մի Թողուր զմեզ ՚ի ձեռաց քոց, և մի տար օտարաց զժառանգութիս քո։ Եւ ՚ի հատարման ծառայիս քո այս անուն քահանայիս, յանձն արա զմեզ ուղղափառ հովուել, զի ՚ի կեանս սորա դու պահելիր զմեզ և պահեցեր. և այժմ ոչ ես հեռի ՚ի մէնջ. ՚՚ե հոգւովդ և կենսաբեր ՚՚ե խաչիդ քո պահեա՛ զմեզ։ Եւ զվերակացուս մեր, որ փոխեցաւ ՚ի մէնջ, դասակից և աթոռակից արա սրբ՛ հարց և հայրապետաց։ Օ՛ ի ահաւասիկ հրաժարեալ ՚ի մէնջ ողջունիս, և ըստ հրամանի քում դառնայ ՚ի հող, ուստի ստեղծեր զսա։ Դու ՚՚ե, եղիցես պահապան մարմնոյ սորա, և հանդիստ հոգւոյ սորա, և յոյս յարուե՛ ՚ի մեծի աւուր գալստեան քո. յորժամ գաս ժողովել զկենդանիս և զմեռեալս, քո՛ յոյս մեր և ապաւէն և պատկ պարծանաց հաւատացելոցս ՚ի քեզ, յիշեա՛ զծառայս քո զայս անուն քահանայ զվախճանեալս,

և կացի յաջակողմեան քո ընդ սիրելիս երկնաւոր հօրդ ՚ի ժառանգուն ՚ի ձեռն նորոգողին հոգւոյդ, որում վայելել փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Այս փանին ՚ի գրոհն եկեղեցւոյն, ասելով ղաբանան հանգամանն. և ՚ի հասանելն ֆէկեն ղգրոհնն:

Պատ ասէն սաղմոս ՃԺԷ:

էջ. Բացէք ինձ դրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց տեն:

էն. Խոստովան եղերուք տեն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Թող ասցէ տունն իսրայէլի, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Թող ասցէ տունն ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Թող ասցեն երկիւղածք տեն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ի նեղութենէ կարգացի առ տեր, և լուաւ ինձ ի տեղի գրոյն:

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:

Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից ՚ի թշնամիս իմ:

Բարի է յուսալ ՚ի տեր, քան յուսալ ՚ի մարդիկ. բարի է յուսալ ՚ի տեր, քան յուսալ ՚ի իշխանս:

Զինեալն ազգինք շրջէցան զինև, և անուամբ տեն յաղթեցի նոցա:

Շրջելով շրջէցան զինև, պաշարեցին զիս ՚ի միասին. և անուամբ տեն վանեցի զնա:

Ե՛ք ըմբեցան զինև որպէս մեղուք · վառեցան բոր-
բոքեցան որպէս փուշք ՚ի հուր, և անուանքն
նոցա մերժեցի զինս ։

՚Ի մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ՚ի գլորել-
և նոր իմ ընկալաւ զիս ։

Օ՛ օրհնեալ իմ և օգնական իմ նոր, և եղև ինձ
՚ի փրկութիւն ։

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ՚ի յարկս ար-
դարոց ։

Ա՛յ նոցա արար զօրութիւն · այ նոցա բարձր արար զիս,
և այ նոցա արար զօրութիւն ։

Ոչ մեռայց, այլ կեցից, և պատմեցից զգործս
տեառն ։

Խրատեալով խրատեաց զիս նոր, և ՚ի մահ ոչ
մատնեաց ։

Բացա՛ք ինձ զդրունս արդարութե, գնի մտից ընդ
նոսա, և խոստովան եղէց նոցա ։

Յայս վայր բացեալ պրոտոնն, Տիանեն յեկեղեցին։ Յո-
գնեն առաջի բեմին՝ գինել կոպարեն պաշտոնա ։

Ա՛յս դուռն նոր է, և արդարք մտանեն ընդ սա։
Խոստովան եղէց քեզ նոր, գնի լուար ինձ, և ե-
ղեր ինձ ՚ի փրկութի ։

Ա՛քեն, զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև
գլուխ անկեան ։

՚Ի նոնէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց
մերոց ։

Ա՛յսօր է զոր արար նոր, եկայք ցնծասցուք և
ուրախ եղիցուք ՚ի սմա ։

Ո՛ նոր փրկեա, ո՛ նոր առաջնորդեա · օրհնեալ
որ գալոցդ ես յանուն նոն, և օրհնեցաք ըզ-
քեզ յանուանէ նոն ։

Տէր ած մեր երևեցաւ մեզ · արարէ՛ք տօնս ու-
րախութե կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ ։

Լ՚ՁՆ իմ ես դու, և խոստովան եղէց քեզ. ՚ած իմ ես դու, և բարձր արարից զքեզ։
Խոստովան եղէց քեզ ՚որ, զի լուար ինձ, և եղեր ինձ ՚ի փրկուել։
Խոստովան եղերուք ՚ոն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։
Ա՚լէլուիա, ալէլուիա։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ԻՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ։
(ԾԲ. 7։)

Երբև զի գեղեցիկ էն ՚ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն խաղաղութիւն, երբև աւետարանչի բարութեամբ, զի լսելի արարից զիրկուել քո, ասել ցսիոն՝ թէ թագաւորեսցէ քեզ ՚ած։ Օ՚ի ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, և ՚ի նոյն բարբառ առ Հասարակ ցընծասցեն. զի դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակին, յորում ողորմեսցի ՚որ սիովնի։ Լերինք գոչեսցեն աւերակքն Հանդերձ երուսաղէմի գոնծութիւն. զի ողորմեցաւ նմա ՚որ, և փրկեաց զերուսաղէմ. և յայտնի արասցէ ՚որ զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամ ազգաց. և տեսցեն ամ ծագք երկրի զփրկութիւն ՚այ մերոյ։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՚Ի ՄԱՂԱՔԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ։
(Ք. 3։)

Ա՚յսպէս ասէ ՚որ. ուխտն իմ որ ընդ նմա, կենաց և խաղաղութիւն. ես ետու նմա երկիւղ, երկնչել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խոր-շել։ Օրէնք ճշմարտութիւն էին ՚ի բերան նորա, և անօրէնութիւն ոչ գտաւ ՚ի շրթունս նորա։ Խաղաղութիւն և ուղղութիւն գնաց ընդ իս,

և զաղտումն դարձոյց յանիրաւութենէ ։ Օ՛ի
շրթունք քահանային զգուշասցին գիտութե՛ն,
և օրէնս խնդրեսցե՛ն ՚ի բերանոյ նր՛ . զի հրեշ-
տակ տե՛ն ամենակալի՛ է ։

Պետրոսի առաքելոյն ՚ի կաթուղիկեայց առաջին Թղթոյն է ընդ-
Թերցուածս ։ (է. 1 ։)

Օ՛ Երիցունս այսու հետե՛ւ աղաչե՛մ, իբրև է
բիցակից և վկայ չարչարանացն քրի՛ստ . որ և հան-
դերձելոց փառացն յայտնելոց հաղորդ ։ Պ՛րա-
ծեցէ՛ք որ ՚ի ձե՛զ հօտդ է ՚այ , վերակացու լի-
նե՛լ մի՛ իբրև ակամայ , այլ կամաւ ըստ ՚այ . մի՛
զշահաքաղցութ՛ , այլ յօժարութի՛ւ . մի՛ իբրև տիրե-
լով վիճակացն , այլ լինե՛լ օրինակ հօտին ։ Օ՛ի
յերևե՛լ հովուապետին՝ ընդունիջիք զանթա-
ռամ փառաց պսակն ։

Պ՛ելեւլուիա , ալելուիա , ալելուիա .

Ողորմեա՛ ինձ ՚այ ըստ մեծի՛ ողորմութեան
քումդ . ըստ բազում գթութե՛ն քումդ քաւեա՛
զանօրէնութիս իմ ։

Պրկ . Պ՛ելեւլուիա օրթի ։

Պ՛ետրոսի ասաց յովհաննու . (ԺՁ. 5 ։)

Տէրն մեր յիսուս ասէ .

Բ՛այց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ .
և ոչ ոք ՚ի ձենջ հարցանէ զիս , թէ յո՞վ եր-
թաս . այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , տրտմու-
ելով սիրտս ձեր ։ Պ՛այլ ես զճշմարիտն ասեմ
ձեզ . լաւ է ձեզ , եթէ ես երթամ . զի եթէ ես
ոչ երթայց , միթէ արիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ .
ապա եթէ երթամ , առաքեցից զնա առ ձեզ ։
Այլ նա եկեալ , յանդիմանեսցէ զաշխարհ վր

մեղաց, և վասն արդարուե, և վասն դատաստանի։ Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութե՝ զի առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ևս տեսանիք զիս. վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է։ Դեռ բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ. յորժամ եկեսցէ նա, Հոգին Ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամ Ճշմարտութե. զի ոչ երթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ խոսեսցի, և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ։ Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առնուցու և պատմեսցէ ձեզ։ Ամ ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ առնուցու և պատմեսցէ ձեզ։ Փոքր մի, և ոչ ևս տեսանիցէք զիս. և ապա սակաւիկ մի, և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ Հայր։ Սակին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. զի՞նչ է այս՝ զոր ասէս ցմեզ, թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և երթէ ես առ Հայր իմ երթամ. և ասէին, զի՞նչ իցէ այս փոքր միւս ասն, չգիտեմք զինչ խոսի։ Գիտաց յն երթէ կամէին ցնա Հարցանել, և ասէ ցնոսա. վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս, զի ասացի՝ թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս տեսանիցէք զիս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութե ձեր յուրախութե եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութե է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ զվնեղութին վասն խնդութեն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ Այս դուք այժմ տրտմութե ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ,

և ուրախ լիցին սիրտք ձեր . և զուրախութիւն
ձեր ոչ ոք հանիցէ ՚ի ձէնջ : Այլ յայսմ աւուր
զիս ինչ ոչ հարցանիցէք : Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ . զի զոր ինչ խնդրիցէք ՚ի հօրէ իմմէ յա-
նուն իմ, տացէ ձեզ : Մինչեւ ցայժմ ոչ ինչ
խնդրեցէք յանուն իմ . խնդրեցէք և առնուջ
ցուք . զի ուրախութիւն ձեր լցեալ եղիցի : Զայս
առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ . եկեսցէ ժամանակ՝
յորժամ ոչ եւս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ,
այլ յայտնապէս զհօրէ պատմեցից ձեզ : Յայսմ
աւուր խնդրեսջիք յանուն իմ . և ոչ ասեմ
ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զհայր վասն ձեր . զի
ինքն իսկ հայր սիրէ զձեզ, զի դուք զիս սիրե-
ցէք , և հաւատացէք եթէ ես յայր ելի : Ելի ՚ի
հօրէ՝ և եկի յաշխարհ . դարձեալ թողում
զաշխարհ , և երթամ առ հայր :

Փառք քեզ տէր աճ մեր :

Աւետարան ՚ի մատթէոսէ :

Ամն քաւութեան և թողութեան մեղաց հոգւոյ
հանդուցելոյս զնոր : Տէր ողորմեաւ :
Ո՛ առաքինորդելոյ սմա ընդ հեղ դառն անձ
կացեալ Ճանապարհին զնոր :
Ամն ընդունելոյ զհոգի սորա ՚ի խորանս սի-
րողաց իւրոց զնոր :
Ամն լսելոյ սմա զձայն երկնաւոր կոչմանն ,
և վերանալոյ ընդ առաջ փեսային , զնոր :
Ո՛ դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն զնոր :
Ամն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսա-
կին զնոր :
Ամն պարգեւելոյ սմա հանգիստ յերկնից ար-
քայութիւն զնոր :
Ամն կարգելոյ զհոգի սորա ՚ի տեղի անկելոյ
հրեշտակաց զնոր :

Ա՛ծ հոգւոյն հանգուցեալոց, որք ձեմարիտ ու-
ղիղ հաւատով ի քո ննջեցին, զոր ։ Յիշեա ։
Նո՛ւ եւս միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեաց ։
Ֆ. Տէր ողորմեա ։

Նո՛ ելանէ փահանայն ի բեմն, և ասէ ղաղօթս ։

Տէր ած փրկիչ մեր, ած յաւիտենական,
արարիչ և իշխան հրեշտակաց և մարդկան,
դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց։ Որ-
պէսզի զքո մարդասիրութիւդ, որ վասն բազում ողո-
մութիւն քո՝ ոչ կարացեր անտես առնել զտեսլ
ծուածս ձեռաց քոց զվիրաւորեալս ի բանսար-
կու թշնամւոյն. այլ կամաւ հօր և հաճութիւ
սո հոգւոյն՝ խոնարհեցար յարգանդ սո կու-
սին. և հրաշափառ և սո ծննդեամբդ զանխ-
ծիւն լուծեր զդատաւկնիք։ Վերնամեծդ ած,
որ վասն մեր աղքատացար, փառաւորեմք զքո
անմահ թագաւորութիւնդ, զի զկերպարանս
ծառայի առեր, բևեռեցար ի խաչին, և սո և
պատուական արեամբ քո զդրաւեալն ի ծա-
ռայութենէ թշնամւոյն ազատեցեր ի կեանս։
Երկրպագութիւն և փառս մատուցանեմք քեզ,
հովիւ բանաւոր հօտի, տէրդ մեր և փրկիչդ յի-
սո. որ զդրուեալն յանէրևոյթ և յանմարմին
դիւէն՝ ժողովեցեր առ ի բնակութիւն սրբ հրեշ-
տակաց. և պարապեալ նշանաւ սո խաչիդ, կար-
գեցեր հովիւս տեսուչս և առաջնորդս, հո-
վուել խնամատութիւն զժողովուրդս քո։ Ոսկ ծա-
ռայս քո այս անուանդ քահանայ, զոր հնարհեցեր
մեզ ի ձեռն սրբ քոց առաքելոյն, այսօր հրա-
ժարեաց ի մէնջ, և դարձաւ ի հող՝ ուստ
ստեղծեր զնա։ Երդ մեք ժողովուրդս քո և
մեղուցեալ ծառայքս քո՝ ի տաճարի փառաց

սրբութեանդ քո տաղտկութեամբ ի քէն, բա-
րեխօսութեամբ նոցա՝ որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ընկալ զամա-
ղադնեսի սորա՝ ի նոր եկեղեցւոջդ, և առաջի սքանչ-
ելոյ, և հանդէս զհոգւի ծառայից քո ի խո-
նամս սրբոց քոց. Թո՛ղ սմա զյանցանս իւր և
զմնացածութիւնս սորա՝ որ գործով և որ խորհրդ-
ով. զի գու նոր միայն կարող ես թողուլ
զմեղս: Նորհեա սմա յարդար դառնալոյ
քում ընդ պետրոսեան աթոռակցութեանդն վե-
րապատուիլ: Ո՛չ զմեղ զամենեսեան օրհնեա
հոգևոր օրհնութիւբ քոյով. զի սրբեալք ի մե-
ղաց՝ գոհութիւբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ հօր
և որ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեան:

Աստաղաղութիւն: Ո՛չ երկր:

Ի՛ մէջ եկեղեցւոյ քո և առաջի սքան-
չելոյ նոցա քեզ երկիր պագանեմք. և աղաչեմք զան-
հաս գթութիւնդ քո, որ ես երկայնամիտ առ ա-
մենեսեան քո՛ ծած մեր: Ընկալ և այժմ տէր
բարերար, ողորմութբ քոյով զխոնդրուածս մեր.
և հե՛ղ զաղբիւրաբար զառատաբուղխ շնորհս
քո ի գանձս յայս պատուականս, որ ի տաճար
կամաց քոց սքանչ. զի ի ձեռն օծմանս այսորիկ,
զոր յանուն քո օծանեմք սրբով խղտվս այ-
սուիկ, ընկալցին հաշխարք ոսկերաց սորա զօրուն
բժշկութիւն, և հալածուին սևագունդ դիւացն.
և մեծ պարծանք քրիստոնէութիւն, և յոյս մե-
ծապէս՝ որ խոստովանութիւն, որ ի հայր և յոր-
դի և ի՛ սբ հոգին: Որով ընկալեալ սորա զսբ
օծութիւնս, և այդր ևս ձշմարտապէս գտհակա-
լեսցէ. և ընդ այլ ձշմարիտ հովիւսն՝ զերա-
բելոն յաղթութիւն ընկալցի ի քէն քո. և ամ
սրբով ուրախացեալ, փառաւորեսցէ զհայր և
զորդի և զսբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտ:

Ա՛ր ապա պատարագ մատչէ. և յաւարտ պատարագին, եթէ նորին պատարագ ոչ մատչիցի, յաւարտ աղօթիցն բահանայ չհանեսցէ զվերնազգեստն և հանիցէ ի բեմն, և դնիցէ առաջի սեղանոյն:

Ա՛ր ասէն առաղնա ինէ. ողբայն:

էդ. Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց. օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

էե. Տէր հովուեսցէ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

Ի վայրի դալարուջ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեանն վասն անուան իւրոյ:

Եթէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու ինձ ընդ իս ես:

Յուպ քո և գաւազան, նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Ողորմութիւն քո ինձ զկեանս իմ երկեսցէ զամ աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Ա՛ր առեալ բահանայն զնոսն ընթերնոյն, օծանէ նախ զճակատ վերնազգեստին, ապա զքերանն և զսրտից ելեան՝ նայեանման. որպէս սքին քրիստոսիս ասելեացն պատուե-

րէ , աղաչէրդ ընդ առաքելոյն պօղոսի : Այս յօժանիցէ ասէն ինձ անփամ .

( )ծեր իւղով զգլուխ իմ , բաժակ քո որպէս անսպակաւ արբեցոյց զիս :

Այս հաճեսցի ընդ սեղանին որպէս յերբեմն վախճանելոյն , եւ պնորհանն , եւ ընդ սրբոյն ենէոնի . եւ ի հաճեսցին ասէն .

Սաղմոս ՃԻՁ :

Ուրախ եղէ ես , ոյք ասէին ցիս . ի տուն տեն երթիցուք մեք :

Հասեալ կայցեն ոտք մեր առ դրունս քո երուսաղէմ :

Տ աբաւան . Բ կ . սրեղէ :

Ո՛ղջ՝ ասի քեզ սո՛ւրբ եկեղեցի՝ . ո՛ղջ՝ ասի քեզ սե՛ղան սրբոյ բեթեան՝ . ո՛ղջ՝ ասի ձեզ դա՛սք քահանայութեան՝ . ես Ամենապարզ հո՛րդեցի առ ա՛րարիչն իմ :

Սաղմոս :

Ո՛ երուսաղէմ շինեալ քաղաք . եւ բնակութի՛ւն իւր շուրջ զնովաւ :

Ընդ երկին ազգք ազգք տեն , վկայութի՛ւն իսրայէլի , խոստովան լինել անուան տեն :

Տ աբաւան :

Ո՛ղջ՝ ասի քեզ սո՛ւրբ եկեղեցի՝ . ո՛ղջ՝ ասի քեզ սե՛ղան սրբոյ բեթեան՝ . ո՛ղջ՝ ասի ձեզ դա՛սք քահանայութեան՝ . ես Ամենապարզ հո՛րդեցի առ ա՛րարիչն իմ :

Աղմոս։

Ընդ արկեալ են աթոռք դատաստանի, աթոռս արկեալ՝ի տան դաւթի։

Յարցէք զողջունս զերուսաղէմի, զշինուածն, ոչք սիրեք զնա։

Տաբաէան։

Ո՛ղջ՝ա՛յն քե՛զ սո՛ւրբ եկեղեցի. ո՛ղջ՝ա՛յն քե՛զ սե՛ղան սո՛ւրբուածեան՝. ո՛ղջ՝ա՛յն ձե՛զ դա՛սք քահանայութեան՝. ե՛ս ձա՛նապարհ՝ն հո՛ղդեցի առ արարիչն ի՛ւր։

Աղմոս։

Յղեցի խաղաղութի՛ւն՝ի զօրութե՛ն քո՛ւմ. և շինուածո՛ւ յաշտարակս ամենս քո։

Վասն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխաղաղութի՛ն. վասն քո՛ և վասն տան տեառն՝ այ խնդրեցաք զբարութի՛ն քե՛զ։

Յո՛ իջանէին պաճառականքն՝ի բե՛մն յեկեղեցին. և համբո՛ւրեն զիրարս եկեղեցին. և դարձեալ երթան առ՛ի սե՛ղանոյն, և համբո՛ւրեն զմիմեանս փառաւորեալ զարարածո՛ն իւրեանց. և երկրպագեալ վանականքն, համբո՛ւրեն զկաթո՛ղիկոսն, և զաբեղափարանն, և զկոն։ Յո՛ յիջանէ՛ն՝ի բե՛մն՝ դպրեն զաղմոսն, և ղողջոյնն, և ասեն.

Աղմոս ձգ։

Խնդացի նորա՝ի լերանն՝ որ նորա. սիրե՛ տեր զդրունս սիոնի քան զամ՛ բարկն յակովբայ։ Փառաւորեա՛լն խօսեցա՛ւ վասն քո՛. ա՛հաւադի՛կ քաղաքդ՝ այ։

Շաբաթ. Բկ։

Ողջո՜ւյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ՝. ողջո՜ւյն ձեզ հաւատացեա՜լ եղբարք իմ ի քրիստոս. ողջո՜ւյն ձեզ համբերին ժողովրդական՝. ես ձանաչա՜ր զձեզ առ՝ քրիստո՜ս յոյն ամենեցուն։

Սաղմոս։

Յիշեցի զուահաբ և զբաբելոնիա, ոչք ձանաչեն զիս. ահա այլազգիք և ծուր, և ժողովուրդք հնդկաց, սոքա եղեն անդ։
Սիոնի ասի մայր. և մարդ ծնաւ ՚ի նմա. և ինքն հիմունս արկ նմա բարձրեաւն։

Շաբաթ։

Ողջո՜ւյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ՝. ողջո՜ւյն ձեզ հաւատացեա՜լ եղբարք իմ ի քրիստոս. ողջո՜ւյն ձեզ համբերին ժողովրդական՝. ես ձանաչա՜ր զձեզ առ՝ քրիստո՜ս յոյն ամենեցուն։

Սաղմոս։

Տէր պատմեսցէ գրելով ժողովրդեան՝ իշխանացս այսոցիկ՝ որ եղեն անդ։
Արդէս զի ուրախ լինիցին ամենեքեան, որոց բնակութիւնքն իւրեանց ՚ի քէն է։

Շաբաթ։

Ողջո՜ւյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ՝. ողջո՜ւյն ձեզ հաւատացեա՜լ եղբարք իմ ի քրիստոս. ողջո՜ւյն ձեզ համբերին ժողովրդ-

վըրդականք՝. Ե՛ս Ճանապարհ՛որդեցի առ՝ քրի՛ստո՛ս յոյն ամե՛նեցու՛ն։

Ղարչեալ ասէն սաղմոս Ճղ՛։

Տէր, փորձեցեր զիս, և ծանեար զիս, դու ծանեար զնստել իմ և զյառնել իմ։ Ի միտ առեր զխորհուրդս իմ՝ ի հեռաստա՛նէ. զշաւիղս իմ և զվի՛ճակս իմ դու քննե՛ցեր. և զա՛մ Ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութի՛ ի լեզուի իմում։

Այո՛ւբ. Բ։

Ո՛հա՛ոյ հրաժարե՛ի ի քէն՝ սո՛ւրբ եկե՛ղեցի՝ ա՛հա՛ոյ մերկե՛ի ի ձէնջ սի՛րելի եղբա՛յրք. ի՛ կոչե՛ցին վերանո՛ր՛գօղին քրի՛ստո՛սի՛ ան՛ տո՛ւճոյ մերոյ։

Սաղմոս։

Ո՛հա դու ծանեար զկե՛տին իմ, և զառաջի՛ն իմ. դու ստեղծեր զիս, և եդեր զձեռն քո՛ ի՛ վերայ իմ։

Սքանչե՛լի եղև գիտութի՛ն քո յինէն. զօրացաւ և ոչ հանդարտե՛մ նմա։

Այո՛ւբ։

Ո՛հա՛ոյ հրաժարե՛ի ի քէն՝ սո՛ւրբ եկե՛ղեցի՝ ա՛հա՛ոյ մերկե՛ի ի ձէնջ սի՛րելի եղբա՛յրք. ի՛ կոչե՛ցին վերանո՛ր՛գօղին քրի՛ստո՛սի՛ ան՛ տո՛ւճոյ մերոյ։

Աղմոս։

Յո՞ երթայց ես յոգւոյ քումմէ. կամ յերեսաց քոց ես յո՞ փախեայց։

Եթէ ելանեմ յերկինս, դու անդ ես. և թէ խ ջանեմ ՚ի դժոխս, և անդր մատ ես։

Այր։

Ա՛հա հրաժարի՛մ ի քէն՝ սո՛ւրբ եկե՛ղեցի՛ ա՛հա մերկի՛մ ի ձէնջ սի՛րելի՛ եղբա՛յրք. ի կոչնա՛մբն վերանո՛ր գո՛ղին քրի՛ստո՛սի՛ անտո՛ւճոյ մերոյ։

Աղմոս։

Ոստովան եղէց քեզ տէր, զի ահեղ և սքանչելի ես. սքանչելի են գործք քո, և անձն իմ գիտաց յոյժ։

Ընդ թաքեաւ ոսկր իմ ՚ի քէն, զոր արարեր ՚ի ծածուկ. և կար զօրուեն իմոյ ընդ ստորնին երկրի։

Այր։

Ո՛ղջ թա՛ս արա՛րի՛ք վասն իմ հա՛րք իմ, եղբա՛յրք և որդիք. և օրհնեսցի՛ զձե՛զ քրիստոս՝ փրկիչ մեր՝ պա՛հեսցէ հա՛մստատուն ի հաւատս իւր մինչև ի սահմանեա՛լ կէտ կոչմա՛նս այսորիկ՝ և խաղաղութի՛ւն տա՛ն ե՛ղիցի՛ ընդ ձեզ՝ յաւի՛տեանի՛ց յաւիտեա՛նս ամե՛ն։

Աղջա՛ւ։

Օ՜ անպտղածս իմ տեսին աչք քո. և՛ ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան։

Ո՛ տուէ մնալոցեացն, և ոչ ոք էր որ առաջնոցդ՝ էր նոցա։

Կո՛ոյր։

Ո՛ղո՛ւթս արարէ՛ք վասն իմ հարք իմ, եղբարք և որդիք. և օրհնեսցէ՛ զձե՛զ զքրիստոս՝ փրկիչ մեր՝. պա՛հեսցէ հաստատուն ի հաւատս նորա մինչև ի սահմանեա՛լ կէտ կոչմանս այսորիկ՝. և խաղաղութի՛ւն ետո՛ւ ընդ ձեզ՝ յաւի՛տեանի՛ց յաւիտեա՛նս ամե՛ն։

Աղջա՛ւ։

Ընդ յոյժ մեծարու եղէն բարեկամք քո տա՛ծ. և յոյժ զօրացան իշխանք նոցա։

Գնացէ՛ք վնոսա, և քան զաւազ բազմացան. զարթեայ, և արդ ընդ քեզ եմ։

Կո՛ոյր։

Ո՛ղո՛ւթս արարէ՛ք վասն իմ հարք իմ, եղբարք և որդիք. և օրհնեսցէ՛ զձե՛զ զքրիստոս՝ փրկիչ մեր՝. պա՛հեսցէ հաստատուն ի հաւատս նորա մինչև ի սահմանեա՛լ կէտ կոչմանս այսորիկ՝. և խաղաղութի՛ւն ետո՛ւ ընդ ձեզ՝ յաւի՛տեանի՛ց յաւիտեա՛նս ամե՛ն։

Եւ ամ ծողովուրդն համբուրէին զԱաւն եւ զաւետարան եւ զԱրն, որպէս եւ հանդէպ։ Եւ ասէին կացուրդ։

Հրաժարելով յաշխարհական կենցաղոյս ՚ի կոչումն ՚ի հանդերձեալ քո դատաստանդ։ Ընդ զինչ տաց պատասխանի վասն գործոց իմոց. այլ դու բազմագութ մարդասէր ներ ինայեա յիս, եւ ողորմեա։

Եւ ապա տարուղ սաքիաւափն։

Ի խաբան աւետեաքեան աղաչեսցուք զմարդասէրն ածն յաղագս ննջեցեալ քահանայիս այսորիկ։ Արբասէր քահանայդ եւ բազմամբոխ ժողովուրդք, հայցեցէք ՚ի քեզ՝ զի ընդ հեսցէ սմա թողութիւն մեղաց. զի հանդուսցէ զՀոգի սորա յերկնային խորանսն յանսպառ ուրախութիւն։ Յառաջնումն համարեսցի զսա ընդ մովսէսի եւ ընդ ահարոնիւ, եւ ընդ այլ մարգարէիցն։ Յերկրորդումն համարեսցի զսա ընդ պետրոսի եւ ընդ պօղոսի, եւ ընդ այլ սրբոց առաքելոցն։ Եւ զաղաչանս մեղուցելոցս ընկալցի ՚ի յիշատակ հոգւոցն հանդուցելոյ՝ ընդ սբեան իւր դասելով, զտէր աղաչ։ Տէր ողորմեա։ Եւ ևս միաբան։ Օ անձինս մեր։ Ողորմեայ։ Է. Տէր ողորմեա։

Եւ ելանէ եպիսկոպոսն կամ այլ ոք ՚ի գլխաւոր կամ նայէ ՚ի բեմն, եւ ասէ զաղօթս, զոր ասացեալ է սբոյն Բարսղի։

Աբարձագործ ածծ, որ ՚ի ձեռն ածային խորհրդոյ քո՝ զառաջնաստեղծ մարդոյն զկերպա

բանս պատկերակից և նմանակից քեզ արարեր, և լուսեղէն փառաւք զարդարեցեր. և պատկերացն փառակից դոլով հրեշտակացն, և ծածկեցաւ հողեղէն մարմինն լուսեղէն փառաւքն. իսկ աթոռոյն գերադոյն քան զհրեշտակս, որում յանկարծ բազմելոք վերնոցն. խանդացաւ թշնամին ընդ փառս նորա. մահաբեր ձաշակմամբն պատրոյն խաբեաց, և ընկէց 'ի փառացն, և ետ հան 'ի վայելչական դրախտէն: Իսկ նորա տէր սեալ զինքն մերկացեալ 'ի լուսեղէն զգեստիցն, սաղարթապատ լինելով ընդ անկով դրախտին: Իսկ նորա՝ որ լուծեալ էր 'ի պատուիրանէն, և արտաքս ելեալ էր 'ի դրախտէն, և ոչ եգիտ վշտակցութենն միխթարութիւն, եթէ չէր առաջեալ քո կենարարիդ, եթէ հող էիր, և 'ի հող դարձցիս: Այսպա այնուհետև ցանկալի մահու հասանել. զի մահուամբն զկենդանութիւն դրաց: Իսկ դու որ զթացեալ 'ի յանարատ ձեռին քոյ ստեղծուածս, ոչ կարացեր անտես առնել զնմանութիւնն պատկերի քո կորուստ, նաև խաստեղծ մարդոյն: Յոտնարհեցար յերկինս 'ի լուսեղէն աթոռոյն, 'ի հայրական ծոցոյ. ըզմարմին ծառայի 'ի կուսէն ձշմարտապէս յանձն առեր. զհողաստեղծն լուսեղէն փառաւքն ծածկեցեր. և զլուսեղէն ածուիդ 'ի հողեղէն կերպարանս նմանակից արարեր քոյաստեղծ պատկերին: Ո զդրախտեալս 'ի պատրոյն՝ առաջին զգեստիւն զարդարեցեր. և զմեզ նորոգեցեր ընդ նախահօրն մերում ադամայ քո կենսաբեր յարքայական թագաւորդ 'ի վերայ կենսաբեր փայտին. և արբուցեր մեզ յանմահական բաժակին 'ի հաղորդս աղբերդդ. զմեռեալսն մեր կենդանացուցեր անչնչութիւնքդ 'ի վերայ խաչին: Այո ի՛ջանեալ քո 'ի դերեզմանն, և յարութիւնք քո 'ի

մեռելոց՝ զարգելեալսն ի բանտարկուէն ի մեղսասէրը բանտին՝ ազատեցեր. և զկարծիսն կարծեալ իշխանին՝ կործանեցեր. և զըմբռնեալսն ի նմանէն արժանաւորեցեր անեղաշէն սրով բեափակ դրախտին կենաց. և զմեզ քեզ կարգեցեր քահանայս ի տաճարի փառաց սրբուհի քո, զոր հիմնեցուցեր ի վերայ առաքելական վիմի, խոստմամբ կենսիչ՝ եթէ դու ես վէմ, և ի վերայ այդր վիմի շինեցիցց զեկեղեցի իմ. և դրունք դժոխոց զդա մի յաղթահարեսցեն։ Այժմ ահ բարեբար, ծառայս քո այս, զոր արժանաւորեցեր առնուլ զպատիւ քահանայութեանդ, զպակաս պարծանաց, ընտրեցեր զսա լինել սպասաւոր ընդ որդիսն որոտման։ Այնմանեւսկ մեզ քիսեդեկի, և լցեալ հնարիւն ոյ։ Այս նմանեալ մովսէսի նախագոյ մարգարէին, առաջնորդ լինելով ժողովրդեանն, ի մեծապատ մեղացն եգիպտացւոց՝ մուծանել ի տուն տեն և ի գաւթիս ոյ. և ոչ արեամբ ցլուց և նոխազաց, այլ արեամբ քոյ մանկտի ի սրբութիւն սրբութեցն։ Այս նմանեալ ահարոնի վկասակիր պատմուճանաւն, ոչ ակամբք երկոտասանիւք ընդելուզեալ, այլ երկոտասան առաքելոցն փառատրութեանդ համեմատեալ. և ոչ ակն յանդիմանութեանդ վկասուն կրելով, որով զմեզ և զկեանս ժողովրդեանն ձանաչէր, այլ զմարմին և զարիւնն քոյ ի վերայ բաղկաց բերելով, որով զմեզս և զանօրէնութիս մեր քաւէր։ Այս նմանեալ սամուէլի, արկեալ վիւրեաւ զկրկնոցն և զեփուտն քահանայական իշխանութեամբն, և յանշարժ տապանակին հովուեր զժողովուրդն տեն։ Այս տաճարի տեն գոլ ծող. սա սեղանոյ տեն պաշտօնեայ. սա պատարագիչ քոյ ոյ մերոյ. սա բաշխիչ մարմնոյ

և արեանն նոն. սա մկրտիչ ծնիցելոց աւազանին ջրով և հոգւով. սա պսակիչ զուգակցելոց յամուսնութիւն՝ նոնագրութիւնն որ խաչին, և բոլորեալ պսակաւն. սա մեղսաւորաց դարձուցիչ՝ կոչելով յապաշխարութիւն քաղցրալուր բարբառով. սա ընծերցող մարգարէական տառիցն. սա քարոզող ժողովրդեան, նմանեալ առաքելոցն. սա տճնախմբող մարտիրոսացն՝ յիշատակ որ ձգնաւորացն. սա յիշատակ ննջեցելոց՝ հաշտարար պատարագաւն. սա փառաւորիչ սուրբ երրորդութեանն՝ վերնականացն նմանեալ: Այժմ, որ, առ քեզ կոչեցեր. և խափանեցաւ պաշտօն սորա 'ի սուրբ եկեղեցւոյ քումմէ և 'ի ժողովրդենէ: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ բազմագութ տէր, ընկալ զհոգի սորա ընդ ընտրեալսն, և ընդ կամարարս անուան քո սքեղ. խառնեա 'ի թիւ աշակերտաց քոց տէր. և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա ըստ մարդկային բնութեանն, և ըստ պատրողին խաբէութեանն, թո՛ղ տէր սմա: Յանձառ և յահեղ միւսանգամ գալստեանդ, յորժամ նշան որ խաչին յարևելից ձառագայթէ կարապետ գալստեան քո տէր, և զօրութիւնք երկնից շարժին, և զօրք հրեշտակաց առաջի ընթանան, և հրեշտակապետն ազդեցուն առնէ զփող գալստեանն, և ազդ առնէ տիեզերաց յաւիտենից ննջեցելոցն՝ և զարթուցանէ 'ի մահահանգիստ քնոյ, և յառնէն 'ի մեռելոց 'ի գերեզմանաց իւրեանց, և հոգիքն զդենուն զիւրաքանչիւր զպատկեր, և եկեալ կան առաջի ահեղ առնին և 'ի տիեզերական 'ի հրապարակին, յայնմ աւուր ահեղին՝ յանուանէ կոչեա զծառայս քո զայս անուն քահանայ. և ընդ աջմէ քումմէ կացո օգաթուիչ թևոք թևոք և ասպարիսի՝ 'ի վերինն երուսաղէմ;

'ի մայր մեր ամենեցուն. 'ի լուսեղէն առագաստն, յաւիտենական և յանմահացանելի կեանսդ։ Եւ զաշակերտակից սորա և զյուշարկիչս, և զյարմարօղ ծառայիս քո՝ հանդերձ երկրպագօղ ժողովրդեամբս արժանաւորեա երանաւէտ կոչման քո քո՛ւ ածմ մեր. զի դու ես նոր կենսաց և ածմ ողորմութ. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Եւ՝ յետ այսորիկ պետառնափրքն ղերին ամ Հոգեառնայն. և բառնան և հանեն 'ի դրաց քնդ դռնէն եկեղեցւոյն. և եթէ եպիսկոպոս էցէ, նա հայր ձեռնէ, զաներ և զգաւազանն յեկեղեցին դնեն հնձև ածմ այլ յաղօթս։ Եւ առ դրանն առաջի սէյ կանգնէն այս հանեն հարսն։

Ասէն սաղմոս ՃԻԲ։

ԽԹ. Յոյց ինձ Տէր զանապարհ քոյ զնացից, զի առքեզ նոր համբարձի զանձն իմ։

ՀՎ. Տո՛ւր լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդրուածոց իմոց Ճշմարտութե՛ք քով։

Լո՛ւր ինձ արդարութե՛ք քով, և մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս 'ի խաւարի ոմն մեռեալ յաւիտենից։

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ

գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեա
ցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։
Ընձեռ իմ ոգի երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղ
վաղակի լուր լինիմ ինձ, զի նուաղեցաւ յինէն
հոգի իմ։
Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանի
ցիմ այնոցիկ, որք իջանեն ի գուբ։
Լսելի արա ինձ առաւօտուց ողորմութիւնս քո,
զի ես ի քեզ ինձ յուսացայ։
Յայտ ինձ ճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ
ինձ համբարձի զաչս իմ։
Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, ինձ. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի։
Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստ իմ։
Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր
ուղիղ։
Ա՛ն անուան քո ինձ կեցուսցես զիս. արդարու
թիւք քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ։
Ողորմութիւք քով սատակեսցես զթշնամիս իմ.
և կորուսցես զամենայն անձինս իմոյ, զի ես
ծառայ քո եմ։
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա։

ընթերցուած ի գործոց առաքելոց։ (ժ. 17։)

Այս ի մեկնեցաւ յղեալ Կեփեսոս, կո
չեաց զերիցունս եկեղեցւոյն։ Այս իբրև եկին
առ նա, ասէ ցնոսա. դուք ձեզինն գիտէք յօրէ
յառաջնումն՝ յորմէ եկի յասիա՝ որպէս ընդ ձեզ
զամենայն ժամանակսն եղէ. ծառայեալ տէն ամ
խոնարհութեամբ, և բազում արտասուօք և փոր
ձութեամբք, որ դիպեցան ինձ ի նենգութենէ հրեից։
Որպէս ոչինչ զանգիտեցի՝ յօգտակարացն չպատ
մել ձեզ, և ուսուցանել զձեզ հրապարակաւ և

առ անկէ. տալ վկայութիւն հրեից և հեթանոսաց՝ զապաշխարութենէն որ առ Աստուծոյն՝ որ ի նոր մեր յիս քս։ Այլ արդ ահասիկ ես կապեալ հոգւով երթամ յերուսաղէմ. և որ ինչ անդր ընդ իս անցանելոց իցէ՝ չգիտեմ։ Այլ զի հոգին սուրբ ըստ քաղաքաց քաղաքաց վկայէ ինձ, և ասէ՝ եթէ կապանք և նեղութիւք ինան քեզ։ Ոչ իւիք համարիմ զանձն իմ պատուական, որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութիւ, և զպաշտօնն զոր առի ի տեառնէ յիս, վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Այ։ Այլ արդ ահասիկ գիտեմ ես, թէ ոչ ևս տեսանելոց էք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութիւն։ Ո՛ր որով վկայութիւն զնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ՝ զի սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն։ Ոչ անգիր ոչ խորշեցայ ի չպատմելոյ ձեզ զամ կամն Այ։ Ո գոյշ կացէք անձանց և ամ հօտիդ՝ յորում Եդ զձեզ հոգին՝ որ տեսուչս, հովուել զժողովուրդ տն, զոր ապրեցոյց արեամբն իւրով։ Ոչ անգիր գիտեմ ես, եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յաիշտակօղք ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօտին։ Այլ ի ձէնջ յարիցեն արք, որք խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւրեանց։ Ո՛ ամն այսորիկ արթունն կացէք, և յիշեցէք, զի զերկեամ մի զգայգ և ըզցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրատել զմի մի իւրաքանչիւր։ Այլ արդ յանձն առնեմ ըզձեզ Այ, և բանի շնորհացն նորա, որ կարօղն է շինել, և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ ամենայն Ա՛ր սածեցոյ կամ ոսկւոյ կամ հանդերձից՝ ոչ ուրուք ի ձէնջ ցանկացայ։ Ո՛ւք ինքնին գիտէք, զի զկետն իմ և որոց ընդ իս էին՝ պաշտեին ձեռքս այս։ Այլ զամ ինչ յուցի ձեզ. զի

այսպէս պարտ է վաստակել, և դարմանել զՀիւանդս. և լինել զանն նոն յոխ, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է մնանուանդ տալ՝ քան առնուլ: Այլ զայս իբրև ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք, եկաց յաղօթս: Կաղում լալեւն եղև ամենեցուն. և անկեալ զպարանոցսն պօղոսի, համբուրէին զնա: Որմանքեին մնանուանդ՝ի վերայ բանին զոր ասէր. թէ ոչ ևս տեսանելոց են զերեսս նորա. և յուղարկէցին զնա՝ի նաւ անդր:

Պօղոսի առաքելոյն՝ի կողոսացւոց Թղթոյն է ընթերցուածս:
(գ. 1:)

Եթէ յարեալք ընդ քրիստոսի, ապա զվերինն խնդրեցէք, ուր քրիստոս նստի ընդ աջմէ այր: Զվերինն խորհեցարուք, մի զայս՝ որ յերկրի աստ է. քանզի մեռայք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ քրիստոսի յԱստուած: Իսկ յորժամ քրիստոս հայտնեսցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Որհնեա անձն իմ զտէր, և ամ ոսկերք իմ զանուն նո՛ր նորա:

Ալէլուիա օրթի:

Ա՛ւետարան ըստ յովհաննու. (ժգ. 33:)

Տէրն մեր յի՛սուս ասէ.

Այս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս զխաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք. այլ քաջալերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի: Այս իբրև խօսեցաւ յի՛սուս,

ամբարձ զաչս իւր յերկինս, և ասէ. Հայր, հասեալ է ժամ. փառաւորեա զորդի քո, զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս եւ տուր նմա իշխանութիւն ամենայն, զի ամի՝ զոր ետուր նմա՝ տացէ զկեանսն յաւիտենական: Այս են յաւիտենական կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն Ճշմարիտ Աստուած, և զոր առաքեցեր զյիսուս քրիստոս: Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի. զգործն կատարեցի, զոր ետուր ինձ՝ զի արարից: Եւ այժմ փառաւորեա դու, Հայր, առ ի քեզն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ ի քէն: Յայտնեցի զանունն քո մարդկան, զորս ետուրն ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զնոսա. և զբանն քո պահեցին. արդ գիտացին, եթէ զամ ինչ՝ զոր ետուր ինձ՝ առ ի քէն են: Օ՛ի զբանն, զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան Ճշմարտութիւն՝ թէ առ ի քէն ելի. և հաւատացին, եթէ դու առաքեցեր զիս: Յդր ես վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա, զորս ետուրն ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, ամ քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է. և փառաւորեալ եմ ի նոսա: Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են. և ես առ քեզ գամ: Հայր սէր, պահեա զնոսա յանունն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի, ոյզ և մեք մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանունն քո, որով ետուրն ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի: Այլ արդ առ քեզ գամ, և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուարթութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց: Ես ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես

չեմ յաշխարհէ։ Ես զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա ՚ի չարէ։ Յաշխարհէ ասաի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ։ Սուրբ արա զնոսա Ճշմարտութիւնդ քով. զի քո բանդ Ճշմարտութիւն է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Եւ ՚ի վերայ նոցա ես սրբե առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք Ճշմարտութիւն։ Ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ և վասն նոցա հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս։ Ո ի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս և ես ՚ի քեզ. զի և նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ես զփառսն՝ զոր ետուր ինձ, ետուս նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք։ Ես ՚ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք ՚ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնա, որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսցեն զփառսն իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։ Հայր արդար, և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, և նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։ Եւ ծանուցի նոցա զանունն քո, և ծանուցից. զի սէրն՝ զոր սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա իցէ, և ես ՚ի նոսա։ Ո այս իբրև ասաց յի, ել աշակերտացն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի, ուր էր պարտէզ. յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Աղիաւոփն ֆարողէ։

Ա՛ռ առաքման հրեշտակի խաղաղութե՛ն, որ
եկեալ տարցի զՀոգի սորա խաղաղութե՛ն յանըս-
տուեր օթեվանն զնո՛ր աղաչեսցուք։ Տէր ողո։
Ա՛ռ որ բարեմտութե՛ն կատարեաց զկամս նո՛ն
իւրոյ, զնո՛ր։
Ա՛ռ ընդհելոյ սմա հանգիստ յաւիտենական
յաղթայուե արդարոյ զնո՛ր։
Ա՛ռ դասելոյ սմա ի դաս առաքելոց և մար-
գարէից զնո՛ր։
Ա՛ռ տալոյ սմա տեղի յաջակողմեան դասուն զնո՛ր։
Ա՛ռ ամն Հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Աշմարիա
և ուղիղ հաւատով ի քո՛ն ննջեցին, զնո՛ր։ Ոչ։
Այլ ևս միաբան։ Օ՛ անձինս մեր։ Աղօթեա։

Աղօթ։

ֆՀ. Ա՛կեալ եմք երկիր պագանել առաջի սո՛ր
փառաց աստուծոյ քո ի խորանի սրբուե՛ քո. և
զպատահանս մեր մատուցանեմք առաջի գթու-
թե՛ց քոց վասն ծառայիս քո՝ զոր կոչեցեր յա-
ռաքնորդութե՛ն ժողովրդեան քում, և ի սպա-
սաւորութիւն սրբոյ եկեղեցւոյ քո, հովուել
զժողովուրդս քո. քանզի քո հրամանաւդ կո-
չեցեր յօծումն, և կատարեալ զժամանակս
ըստ հրամանի քում, փոխեցաւ գալ առ քեզ։
Վաղգը և բարերար նո՛ր, զպատարագս և ըզ-
նուէրս վասն մեղաց՝ զոր մատուցեալ է առա-
ջի քո, և զյիշատակս ննջեցելոցն՝ զոր ի վե-
րայ սեղանոյդ սրբոյ անուանդ քո կատարեալ
է, ընկալ ի հաճոյս քեզ, և աղօրմեա ըստ
մեծի ողորմութե՛ քում. և Հոգւոյ սորա առաջ-
նորդեա յերկիր ուղղոյ որ տանի ի կեանսն յա-

վախենից, 'ի քո յո 'ի ՝որ մեր որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ամէն։ Ա. Երկր։

Յոյս արարածոց և փրկիչ աշխարհի, որ վե՛ր մեղաւորացս խոնարհեցար յանձնառ փառաց. մարմնացար յանարատ կուսէն, եկիր կամաւ 'ի չարչարանս խաչի. եդար 'ի գերեզմանի, մտեր 'ի մէջ դժոխոց, և զբիշնամին կապեցեր յանլոյծ կապանս. յարեար 'ի մեռելոց, և մեզ նորոգութեի՛ խոստացար 'ի միւսանգամ գալուստեան։ Յիշեա՛ զծառայս քո զայս, որ 'ի մոտի կենցաղոյս փոխեցաւ. զքահանայութիւնդ զոր կատարեաց յաշխարհի՛ ընկալեր զ'ի հաճոյս, և տուր սմա բաժին ընդ արժանաւորս և ընդ սիրելիս անուանդ քում, որք սրբութի՛ պաշտեցին զքեզ. և զոր ինչ յանցեալ իցէ բանիւք կամ գործովք կամ մտածութի՛, թո՛ղ սմա. քանզի դու ես ողորմած և անոխակալ ՝որ. և քեզ վայել փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ և միշտ։

Այս պետրոնափրկեն պրին ամենայն փականայն. և բառնան և փանին 'ի ձակատ խորանին չարեալը, ասելով շարական խաչի. ԱՁ։

Ո՛ր զանարատ բա՛զուկդ քո՛ ի խաչին տարածեցեր քրիստոս աստո՛ւած. և նըշանս յաղթութեան ե՛տուր մեզ. սո՛վաւ ըզկեանըս մեր պա՛հեա։ Ո՛ր զաշխարհակեցոյց բազկատարածութի՛ն խաչի քո՝ քրիստոս աստո՛ւած, գաւազան զօրութեան ե՛տուր մեզ. սո՛վաւ։ Ո՛ր ըզմեռեալն ի ձաշակմանէ փայ-

տիճն յանցանաց. կենաց փայտիւն կենա-
գործեցեր. սիրելոյ ըզկեանսըս մեր պա՞հեա՛ :

Այս ասեն սաղմոս Ճիճ. ողբայական :

ԿԲ. Գնուն է մեզ յանուանէ նոն, որ արար
զերկինս և զերկիր :

ՃԼ. Արթե ոչ նոր էր առ մեզ, ասասցէ իսրայէլ
եթե ոչ նոր էր առ մեզ :
Ընդ յառնել մարդկան ի վերայ մեր, կենդան-
ոյն կամեցան կլանել զմեզ :
Ի բարկանալ սրտմտութեանն նոցա ի վերայ մեր,
ապա և ջուրք ուրեմն ընկղմեալ զմեզ :
Ընդ ուղիս անցին անձինք մեր. անցին ան-
ձինք մեր ընդ ջուրս անպատասս :
Գրհնեալ է նոր, որ ոչ ետ զմեզ յորս ատա-
մանց նոցա :
Անձինք մեր ապրեցան որպէս Ճնճղուկ յորո-
գայթէ որսողաց :
Որոգայթն նոցա փշրեցան, և մեք ապրեցաք :
Գնուն է մեզ յանուանէ նոն, որ արար զեր-
կինս և զերկիր :
ՈՂԻ. Ալէլուիա օրթի :

Աշեսարան ըստ Մարկոսի. (ԺԳ. 43 :)

Տէրն մեր յն քն ասէ.

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զա-
րեգակն յարքայութեն երկնից. որ ունիցի ա-
կանջս լսելոյ՝ լուիցէ : Դարձեալ նման է ար-
քայութեն երկնից գանձի ծածկեալոյ յագարա-

կի, զոր գտեալ մարդոյ Թագոյց. և ՚ի խնդուէ անտի երթայ վաճառէ զամ ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն։ Նմարձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի, որ խնդրէ զեղեցիկս մարգարիտս գեղեցիկս։ Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամ ինչ զոր ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ։ Նմարձեալ նման է արքայութիւն երկնից ուրեկանի արկելոյ ՚ի ծով և յամ ազգաց ժողովելոյ։ Որ, իբրև լցաւ, հանեալ ՚ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարին յամանս և զվատանն ՚ի բաց ընկեցին։ Նյնպէս եղիցի ՚ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք, և սրեսցեն զչարս ՚ի միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Նյո՞ց ցնոսա յո՞. իմացարո՞ք զայս ամե։ Նյո՞ն ցնա. այո՛ տէր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ամ դպիր աշակերտեալ արքայութե երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Եւ փետրուարի ղբին ամ հանապազ. ի բառնան պանին ՚ի կողմն հիւսիսոյ յաղկողմն, ասելով ղբանիան խալէ. Ակ։

Լսաչ քո եղիցի մեզ սիրելի՞ն բոցանիշ փայլմամբն իւրով. խորտակեաց զգերընչանի՞ն և ելոյծ ըզգատաւիկնիք. անուանեալ փայտին կենաց ի փրկութիւն տիեզերաց։ Վերառեալ ցընծան երկի՞նք և երկիրս սուրախասնայ. ընդ յայտնել սրբոյն խաչին սեռականաձև

քո՛ւսաթևին . սի՛ր զաշխա՛րհըս լուսաւո՛րեաց՝ ա՛րեգա՛կնսակե՛րպ Ա՛ծառագայթի՛ւք : Յիմնա՛ծա՛ւ երեսա՛սաղե՛ա՛ մ . բերկրեցա՛ն հա՛ւատացեա՛լք . նո՛րահրաշ զարդա՛րե՛ցան քա՛նզի տեսին՝ զյա՛ղթօղ նըշա՛ն՝ն . ա՛րարա՛ծք ա՛մե՛նա՛ի՛ն ի՛ լուսո՛յն պա՛յծաո՛ւացա՛ն :

Յո՛ասէն սաղմո՛սս Ա՛ի՛ե՛ . ողբեաչյան :

ԿԹ. Յ՛րանկի՛ ազգի՛ , որո՛ւմ ո՛ր ո՛ւծ յակոբայ օգնակա՛ն է նո՛ա . և յոյս նորա ՚ի ո՛ր ո՛ւծ է :

ՀԱ. ( )րհնեա՛ անձն իմ զտէր . օրհնեցից զտէր ՚ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից ո՛յ իմո՛յ , մինչև եմ ես :

Մի՛ յուսայք յի՛շխանս յորդիս մարդկա՛ն . զի ո՛չ գոյ փրկուի՛ ՚ի նոսա :

Յելցե՛ հոգի՛ ՚ի նոցանե՛ , և դարձցի՛ն անդրէն ՚ի հո՛ղ . և յայնմ աւուր կորի՛ցեն ա՛մ խորհո՛ւրդք նոցա :

Յրանկի՛ ազգի՛ , որո՛ւմ ո՛ր ո՛ւծ յակոբայ օգնակա՛ն է նո՛ա . և յոյս նորա ՚ի ո՛ր ո՛ւծ է :

Ող արար զերկինս և զերկիր . զծով և զա՛մ՛ո՛ր է ՚ի նոսա :

Պահէ զՀշմարտութի՛ւն յաւիտեա՛ն , և առնէ իրաւո՛ւնս զրկելոց :

Տայ հաց քաղցելոց , և արձակէ զկապեալս ո՛ր՝ :

Տէր բանայ զաչս կուրաց . և կանգնէ զգլո՛րեալս :

Տէր սիրէ զարդարս , ո՛ր պահէ զպանդո՛ւխտս . զորբս և զայրիս ընդո՛ւնի՛ ո՛ր , և զճանապարհս մանկաբո՛ւսաց կորուսանէ :

Ծագաւորեսցէ՝ որ յաւիտեան ՚ած քո սիոնէ, յազգ ի մինչև յազգ ։
սրէ ։ Ալելուիա օրթի ։

Ի՚եփեսեան ըստ Մարկիոն ։ (ԺԴ ։ 32 ։)

Տէրն մեր յո քո ասէ ։

Ա՚յլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ ։ ոչ հրեշտակք յերկինս ։ և ոչ որդի ։ բայց միայն Հայր ։ Ո զգոյշ եղերուք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք՝ երբ ժամանակն իցէ ։ Որպէս այր մի գնացեալ՚ի տար աշխարհ, Թողուցու զտունն իւր, և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութի, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուիրէ տայցէ, զի արթուն լինիցի ։ Ա՚ղդ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք՝ երբ՝ որ տանն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ՝ ի մէջ գիշերի, եթէ՝ ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս ։ գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ՚ի քուն ։ Ա՚յց զոր ձեզ ասեմ, ամենեցուն ասեմ, արթուն կացէք ։
Փառք քեզ՝ որ ՚ած մեր ։

Ա՚ր պեառնափրկեն զքրիս ամ փանանայէն. և բառնան փանել՚ի կողմն արևմտից, ասելով ղարեան խաչէ ։ ԲԶ ։

Ա՚յսօր խընդրէ պատուական փայտ խաչին աւանդեամբն ի գողգոթա ի ձեռն աստուածածնէր դրշխոյին՝ եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք աստուածայինն որ

նըշանին։ Ա. յսօր ընծայէ գնդպետ ընծաճ կեանըն ի յերկրի. վերաբերեալ անուշահոտ խընկովք ի ձեռն երանելոյն յուդայի. և Ա. յսօր ի ձեռըն փըրկչական սուրբ խաչին կենագործի պատանին մեռանել. և ողջոյ սատանայ ըզկործանուածն իւր. ի սկզբանէ քրիստոսի՝ հաւատացեալք. երկրը։

Այս ասեն սաղմոս Ձէր. ողբային։

էջ. Ընդ պատրաստեաց որ զօրհնուի՛, և ըզկեանն յաւիտենից։

էփ. Օ՛ր բարի, կամ զի՛ վայելուչ, զի քնակեն եղբարըք ի միասին։
Որպէս իւղ, զի իջանէ ի գլուխ և ի մօրուսն ահարոնի, և ի մօրուացն իջանէ ի գրապանս զգեստու նորա։
Որպէս ցօղ զի ցօղէ ի հերմոնէ ի վերայ լերինն սիոնի։
Ընդ պատրաստեաց որ զօրհնուի՛, և զկեանն յաւիտենից։
սրկ. Ա. լելուիա օրթի։

Ա. եփրաեան ըսա ղուկասա. (իբ. 24։)

Ա. տերամբ մերով յիսուս քրիստոս.

Այս էղև հակառակութի՛ ի մէջ աշակերտացն, թէ ո՛ ի նոցանէ համարիցի մեծ։ Այս նա ասէ ցնոսա. Թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա. և որ իշխեն նոյ, բարերարք կոչին։ Ա. յս դուք

ոչ այսպէս. այլ որ մեծն է՝ի ձեզ, եղիցի իբրև
զկրտսերն. և առաջնորդն իբրև զսպասաւորն։
Որ՞վ է մեծ. բազմեալն, եթէ սպասաւորն. ոչ
ասացէն բազմեալն. բայց ես եմ՝ի միջի ձերում
որպէս սպասաւոր։ Ձեզ դուք էք, որք ցանգ կայ-
քէք ընդ իս՝ի փորձուիս իմ։ Ձեւ ես ուխտեմ ձեզ,
որպէս և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայու-
թիւն, զի ուտիցէք և ըմպիցէք՝ի սեղանն իմ յարքայու-
թիւն իմում, և նստիցէք յերկոտասան աթոռ՝
դատել զերկոտասան ազգ իսրայէլի։

Փառք քեզ տէր յաւ մեր։

Ձե պեառնափբեն զբին ամենայն չահանայգն. և
բառնան գանէն՝ի կողջն հարաւոյ, ասելով ցարքան
կաչէ. Բկ։

Ասացէն կենարարը մեր եղև ընդ ա՛զ փերկու-
թիւն. տո՛վաւ ամենեքեան ըզգեզ բան-
բեռանէ մէ։ Որ ի՞ծրէք լոտաց լոյս Հառա-
գայթեամբ՝ի յերկրէ. և գաւազան զծրու-
թեան հաւատացելոց. տո՛վաւ։ Որ լուսա-
փայլ ծաղմամբ հրաշափառապէս ընտրե՛ զ
ցուցաւ. ի յօգնութիւն ընդդէմ թըշնա-
մեծն. տո՛վաւ։

Ձե ասէն սաղմոս Ձէ. ողբայն։

ԿՅ. Որհնեսցէ զտէր՝ի սիոնէ, որ արար
զերկինս և զերկիր։

ՖԽ. Ձատ օրհնեցէք՝ամ ծառայք տեն զտեր.
ո կայք՝ի տան տեն, և՝ի գաւիթս տեր մերոյ։

'Ի գիշերի համբարձէք զձեռս ձեր 'ի սրբուէ, և օրհնեցէք զՏէր ։

( )րհնեսցէ զձեզ Տէր 'ի սիոնէ, որ արար զերկինս և զերկիր ։

սրկ. Ա.լելուիա օրթի ։

Ա.ետաբան ըստ յովհաննու. (Ղ. 35։)

Ցերն մեր յո քս

Ասէ ցնս. Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ոչ քաղցիցէ. և որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի ։ Ա.յլ ասացի ձեզ՝ Թէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք ։ Ո՞ամ զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս ։ Ո՞չ ի իմմէ ես յերկինից, ոչ զի զկամն իմ արարից, այլ զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։ Ա.յս են կամք հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զիս. զի զամ զոր ետ ցիս Հայր, ոչ կորուսից 'ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում։ Ա.յս են կամք հօր իմոյ. զի ամ որ տեսանիցէ զորդի, և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենական. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում։

Փառք քեզ Տէր ամ մեր ։

Ա.ր պետռնափրքն զքին ամ ֆահանայն, և բառնան փանել 'է ֆանփարեան վիճն. և 'է ճանապարհին աւետ զՄբէնձն յայնէ և ալելուա ֆամ 'է ինէ, զինվ յիշմանք հալածեցինն ։ Վոմ յԷՂ 121։

Ալպա ասէն Կանոնագլուխ։

Ի[շխանք հալածեցէն զիս՝ ի նանիր. ա՛լէլ[ո]ւ[յ]ա։
Աչ՛ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ. ա՛լէ։
Ցնծացայ ես ի բանսն քո. որպէս այն որ գտաւ նէ առաւր բազում. ա՛լէ։
Զգեղս ատեցի և անարգեցի. և զօրէնսն քո՝ սիրեցի. ա՛լէ։
Յօթն անգամ յաւուր օրհնեցի՛ց զքեզ. վ՛ս իրաւանց և արդարութեան քո. ա՛լէ։
Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ որ սիրեն զօրէնսն քո. և ո՛չ գոյ ինոսա գայթա՛կղութիւն. ա՛լէ։
Ակասեցի փրկութեա՛ն քում ա՛ռ. և զպատուիրանսն քո՝ սիրեցի. ա՛լէ։
Պահեաց անձն իմ զվկայութի՛ւնսն քո. և սիրեաց ընդոսա յոյժ. ա՛լէ։
Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութի՛ւնսն քո. զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի՛ քո ե՛ն. ալէ։
Ա՛ղաչեսցին խնդրուածք իմ առաջի՛ քո ա՛ռ. ըստ բանի քում խնայեա՛ն արա զիս. ա՛լէ։
Ա՛րասցեն աղօթք իմ առաջի՛ քո տէր. և բա՛նիւ քո՛վ փրկեա զիս. ա՛լէ։
Խրդխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութի՛ւնսս

քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնըս քո. ալէլ։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանսըս քո. զի ամ պատուիրանք քո արդարութեամբ են. ալէլ։

Նդիցէ ձեռն քո ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանըս քո ընտրեցի. ալէլ։

Յանկացայ փրկութեանն քումմէ տէր. և օրէնք քո խնամք իմ էին. ալէլ։

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք քո ծգնեսցեն ինձ. ալէլ։

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ. խնդրեա զծառայ քո. զի զպատուիրանըս քո ես ոչ մոռացայ. ալէլ։

Փառք Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն. ալէլ։

Ոչպա շաբաթի. ԻՁ։

Ո՛չ յօր զազատի չըն յանցանաց նախնեաց՝ բըզկուսո՛ւթեամ՛նց մեր. փո խնդրեաց բանն աստըւածն յերկինայի՛նսըն դա՛սեըլով յաստուածանկե՛ըտ խորհո՛նս և յանպատո՛ւ իւ կեանս. վա՛ն որո՛յ հնըդհուռդանկան ձայնիւ քեզ երգէ եկեղե՛ցի՛ սուրբ. ըզըն՛ո ը զօրհնաբանութի՛ւն։ Ո՛չ յօր տի՛ ըտամ՛ըր սընըբո՛ւհի՛ կոյս. ա՛ւանդեա՛ ըզսըրբութեանե՛ւ հոգին ի ձե՛ռըն հրեշտակ կա՛կան դասուց. որպէս զեր

արիւն փակ՝ լեռնաց ահեղիւ ցեղն նը մնանեալ հրե-
ղինաց դատուցին. վասն որոյ: Ա. յաւր վերամբ-
բարձեալ ըզմարքարակոյս մարմինն աստուածա-
մեր կոխեին. անմարմինն զբարձնոյն ամիտո-
փեալ ի տեղի գերակայիցն. յերեւելի ըզգայ-
ութեանցս անձառիցն առնել հաղորդս. վասն
որոյ: Ա. յաւր յուսապատարն խընդութեամբ և
յահ ժաքարո հընչմամբ. նուագեմք քեզ հո-
ղեղինաս ընդ հրաբուխն սեռիցն. տօնախմբեմ-
բեզլով գյիշատակ կուսիւ աղախնոյ և մօրդ քո.
վասն որոյ:

Յորժամ հարկանիս փողդ գաղտեան քո
տեր՝ յայնժամ զարհուրեալ դողան արար-
ածք ի յահէ քումէ. աղաչեմք ըզքեզ
փրկիչ, հանդո և ըզմեր ըմբունջէ ցեանն ընդ
սուրբսն քո՝ որ միայնդ ես բարձրեալդ:
Յահաբեկ լուսոյ ծագմանն քո տէր՝ ցընծան
դասք առաքինեացն ի վերայ լուսեղէն ամ-
պոյն. աղաչեմք ըզ: Նախահայր բազմա-
դուէթ ողորմած տէր՝ մի անտես առնիր ըզ-
մեղուցեալքիս յահաձիկն աւուրն՝ որ:

Ա՛ հաւել՝ է փերեզմանն, սարկաւագին ասելոյն:

Ա՛ ե ցօղելոյ ի մեզ ետն այ ցցօղ ողորմուէ, և
փրկելոյ զմեզ ի հրոյն յաւիտենից զնոր ա-
ղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:
Ա՛ ե երևելոյ մեզ լուսոյ Հառագայթից ըզ խա-

չին, որ փայլէ յարևելից ՚ի մինչև ՚ի գալստեանն, գ՚որ։

Ա ՚ե ահագին գումարն փողոյն, և աւետարար հրեշտակին՝ որ ժողովէ զմարդիկ ՚ի կեանն յաւիտենից, գ՚որ։

Ա ՚ե լսելոյ մեզ զերանաւէտ գձայնն, որ ասէ. Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւն ՚ի սկզբանէ աշխարհի, գ՚որ։

Ա ՚ե հոգւոցն հանգուցելոց, որք չհամարիա և ուղիղ հաւատով ՚ի քրիստնէական, գ՚որ։ Յիշեա։ Եւ ևս միաբան։ Օ անձինս մեր։ Ալլելուիա։

Ֆ. Ետր ողորմեա։

Աղօթ։

Տէր ՚ած մեր և յոյս, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, և օրհնիս ՚ի դասուց հրեշտակաց, և փառաբանիս ՚ի մարդկանէ։ Հաւանեալ է անուն՚ որ երրորդութեդ ընդ ամ՚ միեզերս. և ընդունիս գԹուխթ քո զաղաչանս մարդկան։ Լուր մեզ ՚որ, և մարդասիրութիւդ քո Թող զյանցանս սորա, զծածուկս և զյայտնիս. զի ոչ ոք է առանց մեղայ ՚ի վերայ երկրի, այլ դու միայն՝ որ մեղայ սրբիչդ ես և քաւիչ. Թող զմեղս, քաւեա զանօրէնութիւս սորա. քանզի դու կացուցեր զսա քահանայ և հովիւ ժողովրդեան քո. և զորոյ զմեղս ՚ի ժողովրդենէ քումմէ խնդրեալ իցէ ՚ի ձեռն՚ որ պատարագին, զնմանէ որդւոյ քո ՚ի վերայ՚ որ սեղանոյն, հաշտեաւ ՚որ և Թող, որ կարօղ ես յամի. և զանուն սորա գրեա ՚ի դպրութիւն կենաց. և զնոգի սորա հանգո՚ ՚ի խորանս սքեղ քոց։ Եւ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՏայր և զորդի

և վըր Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՛ն ամէն։ Ա՛յ երկր։

Տէր ած լուսաւորիչ Հոգւոց, և պահապան մարմնոց. որ և զմարմինս արանց արդարոց փառաւորեցեր, որք զքեզ բարեպաշտութի՛ պաշտեցին. ցուցանելով ամենեցուն, եթէ ոչ միայն ի՛ Հոգիս արդարոց կայր զօրուն, այլ և ի՛ մարմինս։ Այս այժմ աղաչեմք զքեզ մարդասէր՝ որ և բարերար, ընկալ զպաղատանս ծառայից քոց, և համարեա զՀոգի սորա ի՛ դասս առաքելոյն և մարգարէիցն։ Այս մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և վըր Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՛յլ ասէն սաղմոս ՃԺԴ. ողբային։

էջ. Յարձ անձն իմ ի՛ հանդիստ քո. զի՛ ՚ր կուչեաց զքեզ։

ֆե. Սիրեցի, զի լուիցէ ՚ր ձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առնս։ Շ րջեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս։ Օ ՚նեղութի՛ և զանձկութիւն գտի, և զանունն ՚ն կարդացի։ Ո՛ ՚ր փրկեա զանձն իմ. ողորմած և արդար է ՚ր ած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս ՚ր։ Այս խոնարհ եղէ, և ՚ր կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ ի՛ հանգիստ քո, զի ՚ր կուչեաց զքե՛զ։ Փրկեաց զանձն իմ ի՛ մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ ի՛ գայթակղուէ. հաճոյ եղէց առաջի ՚ն յերկրին կենդանեաց։

Ընթերցուած յառակաց։ (խմաստ. ք. 23։)

Օ՜ի՛ աճ հաստատեաց զմարդն յանեղծուածի. և ՚ի պատկեր իւրոյ բարերարուհին արար զնա։ ՚Ա՛յսահանաւ բանսարկուհին եմուտ մահ յաշխարհ. և փորձեն զնա որ նորա վիճակին սակի են։ Այլ ոգիք արդարոց ՚ի ձեռն՚ այ են, և ոչ մերձենայի ՚ի նոսա մահ։ Ա՛ուտեցան յաչս անզգամաց՝ թէ մեռան, և համարեցան չարչարանք ելք նոցա, և գնալն ՚ի մէնջ՝ բեկումն. բայց նոքա են ՚ի խաղաղութեա։ Օ՜ի թէպէտ յաչս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեա. և սակաւիկ ինչ խրատեալք, գտցեն զմեծ բարութիս։ Օ՜ի՛ աճ փորձեաց զնա, և եգիտ իւր արժանիս. իբրև զոսկի ՚ի բովս քննեաց զնոսա, և որպէս զողջակէզս զոհի ընկալաւ զնոսա։ ՚Ա՛ժամանակի այցելուհ իւրեանց պայծառասցին։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (ԿԼ. 20։)

Ա՜յսպէս ասէ տէր. և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ. և ժողովուրդ քո ամենեքին արդար. և յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց ՚ի փառս։ Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, և կրտսերն յազգ մեծ. զի ես տէր ընդ ժամանակս ժամանեակս ժողովեցից զնոսա։ Ո՜ոգի տէն ՚ի վերայ իմ. վասն որոյ և եօծ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեաց զթողուի, և կուրաց տեսանել։ Կոչել ամ՚ տէն ընդունելի, և օր հատուցման այ մերոյ, մխիթարել զամենայն սգա-

ւորս, տալ սգաւորաց սիրոյն փառս. փոխանակ մխրոյն՝ օծումն ուրախութեան. և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ոգւոյն վհատութեան։

Պողոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։ (ԺԵ. 51։)

Ահա խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք։ Յանկարծակի յական թօթափել՚ի փող յետին. քանզի փող հարկանի, և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան. և մեք նորոգեսցուք։ Օ՚ի պարտ է ապականութես այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, և մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն։ Ա՚յլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, և ապականացուս զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ, եթէ ընկլաւ մահ ՚ի յաղթութիւն։ Ա՞ւր է, մահ, յաղթութիւն քո. ո՞ւր, դժոխք, խայթոց քո։ Խայթոց մահու մեղք են, և զօրութիւն մեղաց օրէնք։ Ա՚յլ շնորհք ՚ի՝ որ ետ մեզ զյաղթութիւն ՚ի ձեռն Տեառն մերոյ Յի՛սուսի քրիստոսի։

Ա՚ղէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

՚Ի քեզ ՚ի՛ր յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան, յարդարութե՛ամբ քումբ փրկեա՛ զիս և ապրեցո՛ զիս։

տէր. Ա՚ղէլուիա օրթի։

Ա՚ստուածաշունչ մատենագրութիւն. (ԺԶ. 27։)

Ա՚յր տէրն մեր յո՛ քո

Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս և ասէ. աւասիկ մեք թողաք զնա՛, և եկաք զկնի

քո. արդ զինչ լինիցի մեզ. Ասէ ցնա յս. ա-
մէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք զկնի իմ, ի
միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի որդի
մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք և դուք
յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկոտասան ազգն
իսրայէլի: Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն,
կամ զեղբարս, կամ զքոյրս, կամ զհայր, կամ
զմայր, կամ զկին, կամ զորդիս, կամ զագարակս
վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և
զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ: Եւ
զումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք
առաջինք:

Փառք քեզ տէր յաճ մեր:

Աբէլաւագն ասրոնք:

Ա ման զառանելոյ մեզ զչնորհս և զողորմուի
'ի քարեբար տեսիլ մերմէ զտէր: Տէր ողորմեա:
Ա ման փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտուէ մարդկան,
և յորոգայթից սատանայի զտէր աղ:
Ա ման մեմ անձանց քրիստոնէից, և տանց հա-
ւատացելոց զտէր, աղ:
Ա ման որք 'ի լերինս կայցս և 'ի փապարս բնաւ
կեալ են տէր հարցն մեր զտէր աղ:
Ա ման որք սաղմոսիւք և օրհնութիւք կատարեն
զտեմ ժամանակս կենաց իւրեանց զտէր աղ:
Ա ման հոգւոցն հանգուցելոց, որք ձնմարիտ
և ուղիղ հաւատով 'ի քն ննջեցին, զտէր: Չիշ:
Եւ ևս միաբան: Օ անձինս մեր: Ողորմեայց:

Աղօթ:

Տ. Օրհնեալ ես տէր յաճ մեր, որ մարդա-
սիրութիւք քո առեր հոգ յերկրէ, և ամենասէր ձե-

ուրք քո արարեր զմարդն ըստ նմանութե՛ քո պատ-
կերիդ . և վասն յանցանացդ նորա՝ մահ տիրե-
ցուցեր նմա , ասելով՝ հող եիր և՛ի հող դարձ-
ցիս . և արդ ծառայս քո դարձաւ՛ ի հող , ուս-
ուի ստեղծեր զսա : Ա՛ղաչեմք զքեզ , որ բարե-
բար , առաքեա՛ զՀոգիդ քո՛ սո՛ւրբ , և օրհնեա՛ զՀողս զայս , զի մտանելով՛ ի սմա ոսկերաց ծա-
ռայիս քո այս անուն քահանայի , ընկալցի զարբ-
ւոք հանդիստ յառատ բարեբարութիդ քումմէ , և առաքեա՛ զԲրէշտակ խաղաղութե՛ն քո , և ըն-
կալ զսա յօթևեանս սքոյ քոյ . և թո՛ղ սմա զամ-
յանացս՝ զոր մեղաւ առաջի քո գիտութե՛ և ան-
գիտութե՛ . քանզի հաւատաց յաւմենայն երրոր-
դութե՛դ՝ ի ձեռն միածնի որդւոյ քո՝ ումե՛ր
յոյժ քո՛ի , որ ունի իշխանութի՛ դատել զկենդա-
նիս և զմեռեալս . զի յամի գոհանալով փառա-
ւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսո՛ւրբ Հոգին այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութի՛ ամէն : Ա՛յ երկր :

Ա՛ծ Աշխարհս ուրախ եղիցի , Հայեաց՛ ի պատրաստ բնակութե՛ քումմէ՛ ի պաղատանս ժո-
ղովրդեան , զոր մեծութեանդեմք հաւատով վասն
ծառայիս քո այս անուն քահանայի . զի դու կար-
գեցեր զմարդիկ Հողեղէնն՝ սպասաւորս անտա-
նելի փառաց էութե՛դ քո : Ա՛ռ կոչեցեր զնախա-
մարգարէն՝ ի մրրկոյն բանիւք քո , և առա-
քեցեր զնա փրկիչ ժողովրդեան քո : Ա՛ռ ընտ-
րեցեր զՀարսն և զորդիս նորա՝ ի պաշտօն
սրբութե՛ց , և փառաւորեցեր զնա մեծարեալ օծ-
մամբ , և վակասակիր պատմուճանաւն քոյին
տեսչութե՛ամբ . և հրամայեցեր նմա ելանել՛ ի
լեառնն , և աւանդեցեր զՀոգի նորա առ քեզ ,
և ընդ ամրածածուկ աջով քո ամփոփեցեր զը-
մարմին նորա : Ա՛յս ահա այժմ ծառայս քո այս

անուն, և առաքինորդ հօտի քո, զոր ընտրեցեր գլուխ ժողովրդեան, կատարեաց զասպատեզ նախաշաւիղ օրինադրուեր քո, և ձեպեաց հոգի սորա ըստ հրամանի կոչման քո, հանգուցեալ՝ի տարժամանմանէ մարմնական աղետից։ Արդ աղաչեմք զքեզ թուլթէ քո ՚ի որ, ընկալ զսա յանտրտում ուրախութիւդ, և զուարձացո՛ զհոգի սորա յանանց խոստմանց քոց վայելդ։ Ցիշեա՛ որ զուխտս և զժառանգուիս քո, զոր փրկեցեր արեամբ քո։ ( )րհնեա՛ որ զընակուիս սորա և զոսկերս. պահպանական աջով քո վերակացո՛ լեր հոգւոյ սորա և մարմնոյ. զի դու ես ժողովարան քոյոց կամարարաց, և շտեմարան անկապտելի. որ ամիսուիս նախահոգուբ զվաստակաւորս քո, և հանգուցանես ՚ի գերեզմանս մշտնջենաժուռարձս դրախտին փափկուե, որ ինոյ պահի յուսացելոցս ՚ի քո յո՛ ՚ի որ մեր։ Որ զմեզ արժանաւորս արա՛ գնալ՝ի հաճոյս քո, և ՚ի դէպ ժամանակի ընդ ոբս քո հասանել՝ի խոստացեալ հանգիստն. և ընդ նոսին գոհացողական երգով փառաւորել զՀայր և զորդի և զ՚ոբ հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Որ պեառնափրկեն զքրիս ամենայն չհանապարհն, և խնկարկեն։

Որ սարկաւագին չարունդ.

Որ ևս խաղաղութեան զոր աղաչեսցուք. ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա։

Եւ ասա առեալ գահանային ՚ի ափ հողւոյ. և
խաւսինչէ ասելով.

(Երկնեա՛ ՚ի ՝որ ողորմուիք քո ՚ի վհողս ծառայիս
քո. և յիշեա զսա, զի հող եր, և ըստ հրաւ
մանի քում ՚ի հող դարձաւ։

Եւ արկանէ վհողն ՚ի գերեզմանն. և էջուցանէին
զննջեցեալն ՚ի գերեզմանն, ասելով.

Աղօթս իջ։

Տեր հովուեացեկ զիս, և ինձ ինչ ոչ պակա
սեացէ։

՚Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս. և
առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց
ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութեանն վասն ա
նուան իւրոյ։

Եթէպէտ և գնացից ես ՚ի միջ ստուերաց մահու,
ոչ երկեայց ՚ի չարէ. զի դու ՚որ ընդ իս ես։
Յուպ քո և գաւազան, նոքա մխիթարեացեն զիս։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան ակն յանդ
դիման նեղչաց իմոց։

(Ծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս
անապակ արբեցոյց զիս։

Ողորմութիւն քո ՚որ զհետ իմ եկեսցէ զամ ա
ւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ՚ի տան ՚եհն
ընդ երկայն աւուրս։

Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից, զի առ
քեզ ՚որ համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց, ՚որ. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես ՚ած իմ։
Տոգի քո բարի առաջնորդեացէ ինձ յերկիր
ուղիղ։

Ա ման անուան քո՝ որ կեցուսցես զիս . արդա-
րութիւք քով հանցես ՚ի նեղութենէ զանձն իմ ։
Ողորմութիւք քով սատակեսցես զթշնամիս իմ ,
և կորուսցես զամենայն անձին իմոյ . զի ես
ծառայ քո եմ ։

Ա՛ղաւնի ։

ԻԳ . Տէր ուղղեա զգնացս մեր ՚ի ճանապարհս
խաղաղութեան . որ ուղղեա և առաքինորդեա հո-
գւոց մերոց և մարմնոց մերոց , գնալ յար-
դարութեան ճանապարհն և ՚ի կեանսդ յաւի-
տենից ։

Վ՚արոյ ։

ԻԴ . Ա՛ղաչեսցուք զամենակալն Աստ , զի յա-
ջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւ-
րոց ՚ի բարի և ՚ի խաղաղութեան . ամենակալ Տէր
Աստ մեր կեցո՛ և ողորմեա ։

Ա՛ղօթ ։

ԻԳ . Ա՛ռաքինորդ կենաց և պարգևիչ խաղա-
ղութեան , քո՛ Աստ մեր , առաքինորդեա մեզ գնալ
՚ի ճանապարհս քո արդարութե՛ն , և խաղաղութե՛
ժամանել ՚ի նաւահանգիստն կենաց և փրկու՛
շնորհօք ողորմու՛ քո ։ Ո՛վ դու ես օգնական
և փրկիչ մեր . և քեզ վայելէ փառք իշխանու՛
և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տեանց ։ Ամէն ։ Ա՛յլ երկր ։

Օրհնեալ ես Տէր Աստ փրկիչ մեր , որ յայս
ժամ ընդ մեզ ես , և ոչ երբեք թողուս ՚ի ձե-
ռանէ քումմէ զայնոսիկ , որք հաւատով և ճըշ-
մարտութեամբ կարդան առ քեզ . աղաչեմք և

խնդրեմք ’ի քէն տէր , ձանապարհորդակից լեր ճառայից քոց՝ քոյին վերակացուեդ պահելով ’ի խաղաղութենէ, և առաջնորդեա մեզ՝ միսանձ գամ խաղաղութ և խնդութ հասանել յիւրաքանչիւր ’ի բնակութենս, ’ի քո յիւ ’ի տէր մեր . որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն։

( )ՐՀնեալ տէր : Հայր մեր , որ յերկինս :

Լ՚ը գաբչեալ ՚ի անգամ հող օրհնէ ։ահանայն , և արձանէ խաչեայ ’ի վերայ մարմնոյն :

արէ . Լ՚ը ևս խաղաղութենէ զտէր աղաչեսցուք . ընկալ կեցոյ և ողորմեա :

։հ. ( )ՐՀնուէ ՚ածային իմեղ ’ի հող մահու սորին , և քուստացէ յօրն վերջին , անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն :

արէ . Լ՚ը ևս խաղաղութենէ :

։հ. ( )ՐՀնուէ ՚ածային իմեղ ’ի հող մահու սորին , և քուստացէ յօրն վերջին , անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն :

արէ . Լ՚ը ևս խաղաղութենէ :

։հ. ( )ՐՀնուէ ՚ածային իմեղ ’ի հող մահու սորին , և քուստացէ յօրն վերջին , անուամբ հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբ . ամէն :

Լ՚ը սկսանին ձածխել հողով . և ամենեքեան ձոռնոր դնեն և խնդրեն յայ ողորմութիւն և ղօփռուն ննջեցեալն . և ասեն .

Սաղմոս ՃԺԵ :

Պերձեցաւ անձն իմ ’ի հող . տէր կեցո զիս ըստ բանի քում :

Օ Հանապարհս իմ պատմեցի քեզ, և լուար ինձ, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։
Յ Հանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս, և քննեցից զսքանչելիս քո։
Տ քննեցաւ անձն իմ առ ի ձանձրանալ. հաստատեա զիս ի բանս քո։

Ե արաքան ողբայոյն. ԲԿ։

Ա երձեցաւ անձրն իմ ի հո՛ղ յորմէ ստեղծանե՛ր. քանզի պատուիրանաւն մեղայ. և Հաշակեցի՛ ըզգառնութիւն մահու. տէր յոյս իմ օգնեա ինձ։

Ա աղմոս։

Օ Հանապարհս մեղաց ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողորմեաց ինձ։
Օ Հանապարհս Հշմարտութե՛ան քո ընտրեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։
Ա երձեցայ ես ի վկայութիս քո, տէր մի՛ յամօթ առներ զիս։
Յ Հանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդորր արարեր սրտի իմոյ։

Ե արաքան։

Օ Հանապարհ՛ն չ՛ես քո՛ ես ոչ պահե՛ցի. քանզի ոչ՝ ժա՛մանեցի՛ ապաշխարել՝. այլ հեղգացա՛ւ՛ի՛. այլ առ՝ քե՛զ միայն պաղատի՛մ հայր ե՛րկնա՛ւոր. տէր յոյս իմ. օգնեա՛ ինձ։

Ա աղմոս։

Ո՛րքնոգի՛տ արա զիս տէր ի՛ Հանապարհս իրաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յա՛ւիտ ժամ։

Խնամատուն արա զիս, և բնակեցիլ զօրինաց քո.
և պահեցիլ զնա բոլորով սրտիւ իմով։
Առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիղս պատուիրանաց
քոց, զի ընդ նոսա հաձեցայ։
Խոնարհեցո զսիրտ իմ 'ի վկայութիւնս քո, և
մի յարգահատութիւն։
Դարձո զաչս իմ, զի մի տեսից զնանրութիւն. 'ի
ճանապարհս քո կեցո զիս։

Ը արաւեան։

Ոչ ընկնիցէ ամբարշտութիւն ի տունս իմ՝ ի ձանձալիր
հիւմ քնելոյ. քանզի խոնդրեցի զաղէ ամե
քեզ. դառնամբ անդրէն ի հո՛ղ յորմէ
ստեղծար՝ զի անդ քեզ միայն պաշտեմ
հայրը ընկնաւոր. տէր յոյս իմ. ծգնեա՛ ինձ։

Փառք հօր, Ա. յժմ և միշտ։

Կացուրդ. Բկ։

Ա՛հա մերձեցայ ձայնիդ որ պահանջէ յինէն
ըզ հնազանդիլ։ Այլ եկեալդ կամիս զիս
դարձնել ընդ գերեզմանդ անկարին. և ի հող
մերձենալ ցանկանամ։ Վասնզի զայրը հնա-
բեալ ընդ ոտս զաղտ ի յանձնարելի տանն
ջանդնեա՛ցն. և ի հրոյն բնակութեանն
հեռացն։ Այլ դու ձայդ բանիդ զգուշացիր
փրկիչ իմ, և խնայեա՛ ի մեղուցեալ ըզ քո
ծառայ. և ձեռնտուիչ լեր բանա՛ց

Ծ՝նեն խոտնկ. և խփեալ զբերելմանն ինչ ի կես բրածքին, ասեն ասղոս ձէ. սրսղգիր, ղէբաչայն։

ԽԹ. Արդեն զիս ի գբի նետքնում, ի խաւարի և ի ստուերս մահու։

ՃԼ. Տեր ած փրկութեէ իմոյ, ի տուէ կարդացի և գիշերի առաջի քո։

Ա՝տցեն աղօթք իմ առաջի քո ելր, խոնարհեաց ունկն քո ի խնդրուածս իմ։

Ո՝ի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ ի դժոխս մերձեցան. և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ՝ որք իջանեն ի գուբ։

Արդ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, և ի մեռեալս ազատ։

Որպէս վիրաւորս, որք ննջեն ի գերեզմանի։

Ո՝րս դու ոչ յիշեցեր, նորա ի ձեռանէ քումէ մի մերժեցան։

Արդեն զիս ի գբի նետքնում, ի խաւարի և ի ստուերս մահու։

Ձիս հաստատեցաւ սրտմտուի քո. զնար զբօսանս քո ածեր ի վերայ իմ։

Երեւի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդեն զիս նշաւակ իւրեանց։

Ա՝ատնեցայ, և ոչ ելանեի. աչք իմ տկարացան յաղքատութէ։

Աղաղակեցի առ ելր զօրհնապազ, և համբար ձի առ քեզ զձեռս իմ։

Մի թէ մեռելոց առնիցես սքանչելիս. կամ բժիշկք յարուցանիցեն, և խոստովանեսցին առնիցին առ քեզ։

Մի թէ պատմեսցի՞ ոք երբէք ի գերեզմանի զողմութիս քո, կամ զճշմարտութիս քո ի կորստեան։

Ա՛ի թէ ձանաչեցի՛ն ’ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ։ Այս առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր տէր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես ’ի մանկութենէ իմմէ, ’ի բարձրուէ խոնարհեցայ և ապշեցայ։

Ցիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինև որպէս ջուր, զոր ամ պաշարեցին զիս ’ի միասին։

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամն իմ և զծանօթս իմ վասն թշուառութենէ իմոյ։

Ընթերցուած յօրայ։ (ի֊ա֊ 31։)

Ո՛ պատմեսցէ յանդիմանն ձեր զանապարհս նորա. և զոր ինչ ինքն գործեաց, ո՛ հատուսցէ նմա։ Այլ ինքն ’ի գերեզմանի գնաց. և ’ի տապանի աքենեցաւ։ Վաղցրացան նմա խիճք հեղեղատի. և զհետ նորա ամ մարդ գնասցէ, և յառաջ քան զնա անթիւք։

Պօղոսի առաքելոյն ’ի սահմէոսի երկրորդ թղթոյն և ընթերցուածս։ (գ֊ 1։)

Այս վկայութենէ գնեմ առաջի ձեր, և յոմն քեմ, որ գատելոց է զկենդանիս և զմեռեալս ’ի յայտնութենէ իւրում և յարքայութենէ։ Այլ դու քարոզեա զբանն, հաս ’ի վերայ ժամու և տապաժամու, յանդիմանեա, սաստեա, միխթարեա՛ ամ երկայնմտութենէ և վարդապետութենէ։ Վասնզի եկեսցէ ժամանակ ’ի ոչընդունել վար-

գապետուէին ոչ անսայցեն. այլ ըստ իւրաքան-
չիւր ցանկութեց կուտեսցեն իւրեանց վարդա-
պետս՝ ըստ մարմնոյելոյ լսելեաց իւրեանց. և
՚ի Հշմարտուէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս, և
յառասպելս կործանեսցին։ Ա.յլ դու զուարթ
կաց յամի, Հգնեաց, զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա. զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։ Ո.յ ես
այսու հետև նուիրեալ եմ, և ժամանակ դար-
ձի իմոյ հասեալ կայ։ Ո.ջարուք պատերազմ
պատերազմեցայ, զընթացս կատարեցի, զՀա-
ւատսն պահեցի։ Ա.յսու հետև կայ ինձ
արդարուէ պսակն, զոր Հատուսցէ ինձ տէր յա-
ւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ,
այլ և ամենեցուն որ սիրեցին զյայտնուիւնսդոցա։

Ա.լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Վ.Հահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն, և
սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Ար՛ւ. Ա.լէլուիա օրհնի։

Ա.ւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԺԸ. 31։)

Տէրն մեր յո՛ւ քո ասէ.

Ե.ւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք
իւրով, և ամ հրեշտակք ընդ նմա, յայն-
ժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց, և ժողո-
վեսցին առաջի նորա ամ ազգք, և մեկնեսցէ
զնոսա ՚ի միմեանց, որպէս հովիւ՝ զի մեկնեսցէ
զոզիս յայծեաց։ Ե.ւ կացուսցէ զոզիսն ընդ
աջմէ իւրմէ, և զայծեան ՚ի ձախմէ։ Յայնժամ
ասասցէ Թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառան-
գեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն ՚ի
սկզբանէ աշխարհի։ Ո.վ քաղցեայ, և տուք

ինձ ուտել. ծարաւեցի, և արբուցիք ինձ. օտար էի, և ժողովեցիք զիս. մերկ, և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի, և տեսիք զիս. ի բանտի էի, և եկիք առ իս։ Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասասցեն. Տէր ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ, և կերակրեցաք. կամ ծարաւի, և արբուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ օտար, և ժողովեցաք. կամ մերկ, և զգեցուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ ի բանտի, և եկաք առ քեզ։ Պատասխանի տացէ Թագաւորն, և ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետև արարիք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք։ Յայնժամ ասասցէ և ցայնոսիկ, որ ընդ ահեկէն իցեն. երթա՛յք յինէն անիծեալք ի հուրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա։ Օ ի քաղցեայ, և ոչ ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի, և ոչ արբուցիք զիս. օտար էի, և ոչ ժողովեցիք զիս. մերկ էի, և ոչ զգեցուցիք զիս. հիւանդ և ի բանտի, և ոչ տեսիք զիս։ Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա, և ասասցեն. Տէր ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ։ Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա, և ասասցէ. ամէն ասեմ ձեզ. որովհետև ոչ արարիք միում ի փոքրկանցս յայսցանէ, և ոչ ինձ արարիք։ Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանսն յաւիտենականս. և արդարքն ի կեանսն յաւիտենականս։

Փառք քեզ Տէր Յն մեր։

Ա՛ե եպիսկոպոսն կամ ի ոմն ՚ի փլհատուր երիցանցն,
Նախորդեսցէ ընդ նոսա զաղօթս ։

Հանգիստ սրբոյն յովհաննու առաքելոյն և աւետարանչին ։

Ա՛ր ընդ եղբարսն երանելին յովհաննէս մեծաւ ուրախութե՛ ՚ի տէր ։ Ա՛ե յաւուր միում կիւրակէի եղբարք ամ ժողովեալ էին առ նա, սկսաւ խօսել ընդ նոսա այսպէս ։ Ա՛ղբարք իմ և ծառայակիցք և ժառանգակիցք և հաղորդք տէրն արքայութեն, գիտէք եթէ քանի՛ զօրուն ՚ի ձեռն իմ եւս ձեզ ասէ, քանի՛ նշանս, քանի՛ սքանչեսս, սրբափ ընծրկս . որպիսի՛ վարդապետութիս, վերակացութիս, հանգիստս, սպասաւորութե՛ն, փառս, հաւատս, միաբանութիս, ձիրս, պարգեւս . սրբափ և քանի՛ տեսէք աչօք ձերովք զառաքեալսն ձեզ, որք ոչ երեւին աչացս այսոցիկ, և ոչ ականջացս այսոցիկ լսելի լինիցին ։

Ա՛րդ՝ հաստատուեցարուք ՚ի նա, յիշելով զնա յա՛մ՚ ՚ի գործս ձեր ։ Ա՛յնուհետ զհօրդ մատաղ կարարուէն որ եղև ՚ի մարդիկ, եթէ ո՛ր աղաչեցարար ՚ի տէր ։ Ա՛ղաչէ զձեզ եղբարքդ՝ ինքնին ՚ի ձեռն իմ և մաղթէ՝ կալ ձնալ առանց թէննալ մնանց, առանցնեղուէ, առանց անառակուէ ։ Ա՛ռանդ գիտէ զձեռնամանն որ ՚ի ձէնդ, գիտէ և զանարգուէն, գիտէ և զնեղուէնն, գիտէ և զանառակութե՛ն ՚ի ստուեղանէդն ձեր ՚ի սրբոց պատուիրանաց նորա ։ Ա՛րդ մի տրտմեսցի ՚ի ձէնդ բարերարն ձեր, գթածն և ողորմածն, տէրն, յոտակն, անարատն, անհիւթն, միայնն, մինն, անփոփոխն, ստոյգն, անմեռնդն, անցաւսուէնն . որ ՚ի վեր և քան զամ ասելի և խմանալի անուն՝ ձեզ իմ յա ։ Ա՛րդ ուրախ լեցի ՚ի

բարւոք կրճնաւորուէ մերում. խնդասցէ ՚ի տէր կեանս մեր. հանդիցէ ՚ի պարկեշտ վարս մեր. անհոգ լիցի ՚ի ժուժկալուէն մերում. հաձեսցի ՚ի միսթանուէ մերում. ժպտեսցի ՚ի զգաստուէ մերում. բերկրեսցի ՚ի սիրելը մերում զնա։

Օ այս այժմ խօսիմ ընդ ձեզ՝ եղբարք, վասն Թացեալ ՚ի յառաջակայ գործս ձեր, արդէն իսկ կատարեալ ՚ի տէր։ Վասնզի զինչ այլ ունիցիմ ասել ձեզ. ունիք զայն ձերոյ զգրաւականն, ունիք զաբեբարուէն նորա զտուրս, ունիք զանհրաժեշտ գալուստ նորա։ Օ ի Թէ ոչ ես մեղիցէք, զոր յանդիմանէն գործեցէք՝ Թողցէ ձեզ ՚ած. ապա Թէ և գիտացեալ զնա, և ՚ի նմանէն ողորմուԹի՛ գտեալ, և նոյնպէս վարիք, և զառաքինան ես համարեսցի ձեզ. և ոչ ընկալիք ՚ի նմանէ ողորմուԹի՛։ Այլ զայս ասացեալ առ նոսա, յաղօԹս եկաց այսպէս. ո՛ որ զպակաս զայս հիւսեցեր քոյով հիւսմամբդ քո. ո՛ որ զբազում ծաղիկս զայս յանԹառամելի ծաղիկդ քո յօդեցեր. ո՛ որ սերմանեցեր ըզկենդանարար բանս քո զայսոսիկ. ո՛ որ միայնդ ես խնամակալ քոյոց ծառայից, և բժիշկ՝ որ ձրի բժշկես։ Ո՛ որ միայնդ ես բարերար և անսահման. ո՛ որ միայն զԹածդ ես և մարդասէր. ո՛ որ միայն փրկիչ և արդար. ո՛ որ միշտ ես և յաւիտեան, և ամ ուրեք մերձ ես ՚ած իմ քո. դու քոյով պարգեւօդդ ծածկեա զանեսեան որ ՚ի քեզ յուսան։ Ո՛ որ գիտես ըզչարախօսին մերոյ ամ ուրեք զվնաբերեայս և ըզբռնուԹի՛։

Այս ասա խնդրեաց Հայց, և դոհացաւ այսպէս։ Օ՛ր օրհնուի կամ զօր պատարագ կամ զօր դոհուԹի՛ ՚ի բեհանել Հայիս անուանեցուք, այլ միայն զքեզ յո՛ քո։ Վառաւորեմք

՝որ զքո ասացեալ հօր անուն . փառաւորեմք զմուտ դրան քո . փառաւորեմք զյարուն քո , որ ցուցաւ մեզ . փառաւորեմք զՀանապարհն քո : Փառաւորեմք զերկին քո , զանձն , զՀնոցն , զՀաւատան , զաղն , զանհաս մարգարիտն , զըզգանձն , զարօրն , զուռկանն , զմեծութիւնն՝ որ վասն մեր կոչեցար որդի մարդոյ . զՀշմարտութիւնն , զՀանդիստն , զգիտութիւնն , զզօրութիւնն , զպատուիրանն , զՀամարձակութիւնն , զազատութիւնն , զառ ՝ի քեզ փախատան : Օ ի դու ես ՝որ արմատ անմահութ , և աղբիւր անապականութ , և հիմն յաւիտեանց . անուանեալ զայս ՝ամ վերս : Արդ՝ ակն զի մեր կոչեցեալ զքեզ այսօրիւք , գիտասցուք զմեծութիդ քո՝ որ ես անտես ՝ի մէնջ ՝ի ժամանակիս յայսմիկ . որ սրբոց միայն ես տեսանելի , և ՝ի միայնոջ ՝ի քումմանդն կերպարանեալ :

Այս բեկեալ զՀացն կարկառնոցա . և ՝ի վերայ իւրաքանչիւր եղելոց աղօթս առնելով , արժանի լինել ընդունայն ՝ներն և սրբոյ գոհութեանն , և ձաշակեալ նորա նոյնպէս , և ասացեալ՝ թէ և մեզ մասն եղիցի ընդ ձեզ , և խաղաղութիւն ընդ ձեզ սիրելիք իմ , և ասէ ցբիւրոս . առ ընդ քեզ երկուս յեղբարցդ՝ հանդերձ երկու որդովք , և փայտատաք , և եկ զկնի իմ : Այս բիւրոս առանց յապաղելոյ արար զոր հրամայեաց նմա ծառայն ՝այ յովհաննէս : Այս եղեալ երանելին յովհաննէս ՝ի տանէն գնայր առաջի դրացն . հրամայեալ բազմութեանն մեկուսանալ ՝ի նմանէ . և հասեալ ՝ի շիրիմ կնչ եղբօր մերոյ՝ ասաց ցպատանիսն . բրեցէք որդեակք . և նոքա բրեին : Յոկ նա ոտիպեր գնոսա և ասէր . խորագոյն լիցի բրածդ : Այս նա ՝ի բրելն նոցա խօսէր ընդ նոսա զբանն կենաց , և յորդորէր

զեկեալսն ընդ նմա ի տանէն, շինելով և հաս-
տատելով զնոսա ի մեծութէն նոն. և աղօթս
առնելով ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ամե-
նեցուն. իսկ մեք ոչ ինչ իմանայաք առնելոյն։

Եւ իբրև կատարեցին զզրածն պատանիքն
շուրջանակաւ, մերկանայր երանելին զհան-
դերձն զոր զգեցեալն էր, և տարածանէր իբրև
զանկողին ինչ ի խորութէ բրածին. և միայն
նախորատանին կացեալ՝ համբարձ զձեռս իւր ի
վեր, և յաղօթս կայր այսպէս։ Ո՛ որ ընտրեցեր
զմեզ յառաքելութէն հեթանոսաց. ո՛ որ առա-
քեցեր զմեզ յաշխարհն նոյն. ո՛ որ ցուցեր զքեզ
ի ձեռն մարգարէիցն քոց. ո՛ որ ոչ դադարե-
ցեր երբեք, այլ միշտ կեցուցեր զկարօտեալսն.
ո՛ որ ի ձեռն ամենայն բնութեց զքեզ ծանուցեր.
ո՛ որ և անանուց անգամ քարոզեցար. ո՛ որ զա-
նապատ և վայրենի հոգին՝ զգօն և հանդարտ ա-
րարեր. ո՛ որ ծարաւեալսն նմա քոյով բանիւ զքեզ
իսկ ետուր. ո՛ որ մեռեալսն նմա արագ յայտնե-
ցար. ո՛ որ ընկղմեալսն նմա յանօրէնութէն արագօ-
րէն ցուցար. ո՛ որ հերքեալսն նմա բնաւին ի սա-
տանայէ՝ ընծայեցար փրկիչ։ Ո՛ որ յաղթեցեր
հակառակորդին՝ և այցելու եղեր ի քեզ ապաս-
էնելոցն. ո՛ որ ետուր նմա զքո ձեռնդ, և յա-
րուցեր զնա ի դժոխական իրաց. ո՛ որ ոչ թո-
ղեր զնա ի մարմնի կրճատուրէ. ո՛ որ ցուցեր
նմա զքէհանին իւր. ո՛ որ զգիտուն սուրբ արա-
րեր՝ ածիր իմ յոր։ Ո՛ որ հայրդ ես որոց ի վեր
քան զերկինս, և ածիր երկրաւորաց. ո՛ որ օրէնքդ
ես եթերականաց, և օդականաց ընթացք, երկ-
րաւորաց պահապան, և երկիւղ սանդարամե-
տականաց, ընկալ և զքոյոյ յովհաննու զկո-
պիս, թերևս արժանի եղեալ ի քէն ողոր-
մութէ։ Ո՛ որ զնս պահեցեր մինչև ի ժամանակս

յայս՝ անմերձ ՚ի խառնակութենէ կենանց . ո՛
որ և զՀայրէն ինձ ՚ի կին մարդ՝ծանր գրեցեր .
ո՛ որ յառաժամանակեայ կենացս փրկեցեր զիս ,
և ՚ի միջնընկնաւորն առաջնորդեցեր . ո՛ որ ՚ի
մարմնաւոր աղտեղութէ որոշեցեր զիս . ո՛ որ ՚ի
դառն մահուանէ զերծուցեր զիս , և ՚ի քեզ
միայն հաստատեցեր : ՚Ո՛ որ զծածուկ սխալ ո-
գւոյ իմոյ տանձեցեր , և զյայտնի գործս նորին
խափանեցեր . ո՛ որ նեղեցեր և հալածեցեր զը-
խռովարարն որ յիս . ո՛ որ անբիծ զՀանապարհն
իմ որ առ քեզ հաստատեցեր . ո՛ որ առանց
սայթաքելոյ պահեցեր զշաւիղս իմ որ ՚ի քեզ :
՚Ո՛ որ աներկմիտ եռուր զՀաւատս իմ որ ՚ի
քեզ . ո՛ որ զքո գիտութէն որ ՚ի քեզ սահման-
նեցեր ինձ . ո՛ որ գործոց իւրաքանչիւր վարձս
հատուցանես . ո՛ որ եդիր յոգւոյ իմում , մի՛ ինչ
ստացուած պատուական քան զքեզ Համարել :

Այլ արդ ՚եր յո՛ քո , զմատակարարութիւնն
զոր ընկալայ ՚ի քէն՝ կատարեցի . արժանաւո-
րեա զիս քում Հանգստեանդ , զքո զողորմու-
թեդ Հնարհեղով ինձ , որ է անսխալաստ և ան-
Հաս փրկութէն : Այլ ՚ի գալ իմում առ քեզ ,
ընկրկեսցի Հուրն , վանեսցի խաւարն , տկարաց-
ցի վիշն , Համրասցի Հնոցն , շնջցի գեՀենին ,
ամաչեսցեն հրեշտակք չարին , երկիցեն դևք ,
զմրեսցին իշխանք , զօրութիւնք նորա ընկճես-
ցին , աջակողմանքն կայցեն , ձախակողմանքն մի
Հատցեն : Ահասարկուն պատմաճեսցի , սատա-
նայ զարՀուրեսցի , սրտմտութէն նորա տոչորես-
ցի , մոլորուի Նորա սուզեսցի , տանջանաբանք
Նորա պատկառեսցին , յարձակմունք Նր կասե-
ցեսցին , մանկունք Նորա չարչարեսցին , և Նմ
արմատ Նորա տարակուսեսցի , և սգասցի մինչև
խաւար , Այլ տուր ինձ զՀանապարհն իմ որ

առ քեզ՝ անբասիր և անբռնադատ վճարել. առնուլ զայն զոր խոստացարն այնոցիկ՝ որ սըրբութիւք կեցին, և պարկեշտութիւք սիրեցին զքեզ։ Այլ ապա կիսքեալ զնմա՛ զինքն, և ասացեալ՝ Թէ դու լեր ընդ իս ՚ի քո իմ քո, և կողմնեցաւ ՚ի խորափոխն, ուր զհանդերձն իւր տարածեաց։ Այլ ասացեալ ցմեզ՝ խաղաղուի ընդ ձեզ եղբարք. և միևդեռ մեք ուրախ էաք և լայաք, աւանդեաց զհոգին ՚ի ձեռն տէր զառաքեալն և աւետարանիչն յովհաննէս։ Այլ յերի փառք, և քոյ պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այլ ապա ծածկէին լուռ գիերեզմանն, ասելով ղերգս։ Բկ։

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. աստուած իմ հանգո՛ց։ Որ ետուր հոգի յիսուս. ըզսա պահեա՛. զի քո խաչի և յարութեանդըդ հաւատացեալ՝ Թագաւոր երկնաւոր. հանգո զհոգի սուրբ յիշելով զսորա զհաստատ։ Ի քաղաք տեառնէ զօրութեանց՝ և ի քաղաք Թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սըրբոցն են ի խաղաղութեան. գնասցես յանմով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դաստ. տեսանել զլոյսն յաւիտեանից։

Այս ինչ ասեն հաբան ծողվըրդովք ղվաոս ի բաբյոանան, ղի հիւրաբեացին սերտ վղաոցելոցն հիւրաբաղան ֆաոաց կյոըրէան։

Փառք ի բարձունս այ, և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ Այս օրհնութիւն քեզ ի բարձունս. օրհնեալ ես որ ած մեր, օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զքեզ. խոստովանիմք որ զքեզ, և երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք որ զքէն վասն մեծի փառաց քոց. որ թագաւոր, որդի, երկնայինն, ած և հայր ամենակալ։ Տէր և որդի հօր միածին, յս քս, և սուրբ որդի. որ ած, գառն այ, և որդի հօր, որ առեր զմեղս ի կուսէն. ողորմեացար, բարձեր զմեղս աշխարհի։ Այս արդ ընկալ զաղաչանս մեր. որդ որ նըստիս ընդ աջմէ հօր, ողորմեաց մեզ. զի դու միայն որ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն որ մեր յս քս։ Ըր և հոգիդ որ որ ի փառս ած ընդ հօր. ամէն։

Այս յամ ժամ օրհնեմք զքեզ, որ. և գովեմք զանուն որ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։ Աքժանի արա որ զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղաց պահեա զմեզ։ Օրհնեալ ես որ ած հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ ե անուն որ քո յաւիտեանս. ամէն։ Օրհնեալ որ, ուսո ինձ զարդարութիս քո. երէցս էրնեա։ Ըր ապաւէն եղեր մեր յազգ յազգ. ես աղաչեմ, որ ողորմեա ինձ, և բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Յոյց մեզ որ, զողորմութիս քո, և զփրկութիս քո տուր մեզ։ Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ։ Տէր իմ, զքեզ

ասպաւէն լինձ արարի . ուսո՛ լինձ առնել զկամս քո , զի դու ես Աստ իմ : Ի՛ քէն է տէր աղբիւր կենդանութեան . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս : Ձտագեա՛ զողորմութիւնս քո , որք ճանաչեն զքեզ տէր :

Յա՛ի կատարման տաղանդին ասէ .

Փառք պատիւ և երկրպագութի՛ւն քարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ղ այժմ և միշտ և .

Յդէ :

Յդկին զիս ի՛ գբի նեբքնումն , ի՛ խաւարի և ի՛ ստուերս մահու :

տէ : Ո՛րթի :

Ո՛ւեսարան ըստ ղուկասու . (ժբ . 32 :)

Տէրն մեր յի՛ս քո՛ ասէ .

Ա՛ի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ . զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի՛ւն : Ա՛ ածառեցէ՛ք զինչս ձեր , և տո՛ւք ողորմութի՛ւն . և արարէ՛ք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ , գանձ անպակաս յերկինս . ուր ոչ գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ . զի ուր գանձ ձեր է , անդ և սիրտք ձեր եղիցին : Յղկիցին գօտիք ձեր մնդեալ ընդ մէջս . և ձրագունք լուցեալք . և դուք նմանօղք մարդկան , որ աչն ունիցին ՚ի հարսանեաց . զի յորժամ գայցէ և բախիցէ , վաղվաղակի բանայցեն նմա : Յրանէ՛ իցէ ծառայիցն այնոցիկ , զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս : Ո՛ւմէն ասեմ ձեզ . զի գօտի ընդ մէջ ածցէ , և բազմեցուսցէ զնոսա , և անցեալ պաշտիցէ զնոսա : Յա եթէ յերկրորդ կա՛մ

յերրորդ պահու եկեսցէ, և գայցէ այնպէս, ե-
րանելի են ծառայքն այնոքիկ։ Այլ զայն գի-
տասջիք՝ եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պա-
հու գող գայ, հսկէր և չտայր թոյլ տան հա-
տանել՝ ի տան իւրում։ Այս դուք եղերուք պատ-
րաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ
որդի մարդոյ։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Այս առակ առեալ ասաց։

Այս ևս խաղաղութիւն ձեր աղաչեցուք։

ՏԵՐ ողորմեա։

Ամն՝ի վերուստ պահպանութիւն առ՝ի տէրէ
անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առա-
քելոյ ձեր։

Ամն ընդունելոյ տէն այ զհոգի հանգուցե-
ալս մերոյ՝ ի հանգիստն արքայութիւն ձեր։

Ամն թողլոյ սմա զյանցանս իւր զկամայ և
զակամայ ձեր։

Ամն արժանի լինելոյ սմա խաղաղութ և մե-
ծաւ յուսով սպասել տեառնեագալուստ փո-
ղոյն ձեր։

Ամն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր
զձայնն, եթէ արիք ահա գայ քս, ձեր։

Ամն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանա-
պական և զանստուեր լոյսն ձեր։

Ամն աչալրութիւն, և առանց ամօթոյ կալ
սմա առաջի ատենին քոյ ձեր։

Ամն տալոյ սմա տեղի հայրական խնամոյն՝
յաջագահ դասուն ձեր։

Ամն լսելոյ սմա զերանաւէտ զձայնն, որ ասէ՝
Եթէ եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ՝ ի տեղի
հանգստեան, ձեր։

Ա) ամն պարգևելոյ ամս զերկնայինն պահին ևս
նաց և անմահութիւնե զնոր ։
Ա) ամն հրեշտակի խաղաղութե աւանդել զՀոգի
սորա ի հանդիստ արդարոց զնոր ։
Ա) ամն առաքման հնորհաց մեծի և ամենազօր
աջոյն քոյ ի հողմանիւթեայ յարկ տապա-
նի սորա զնոր ։
Ա) ամն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խա-
չիւն իւրով միւնե ի գալուստն իւր նոր զնոր ։
Ա) ամն առաքելոյ զհնորհս Հոգւոյն սրբ ի սիրտս
լսողաց՝ հաւատացելոց անուան իւրոյ , զնոր ։
Ա) ամն միխթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք ի
ձեռն ողորմութեան իւրոյ զնոր ։
Ա) ամն պահելոյ զնիացորդս սորա յամենայն
հնարից սատանայի զնոր ։
Ա) ամն հոգւոյն հանդուցելոց , որք ձշմարիտ
և ուղիղ հաւատով ի քո հնկեցին , զնոր ։ Յիչ
Տ՛ն և սա միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեա ։
Ք ։ Տէր ողորմեա ։

Տ՛ն ողորմեա՝ ասէ զաղօնս վասն ինհելոյ զքերեզմանն ։
Օ՛ր ասացեալ է ՚ն բարոյն հայրապետին ի ճառ-
նդրովքայոց ։

Պոհանամք զքեզն հայր ՚ն մերոյ յոյ քոյ ,
որ յայց եղեր մարդասիրութե քոյով , փրկեցեր
՚ի մեքենայից սատանայի զմերժեալ և զհեռա-
ցեալ ազգ մարդկան , զոր նախանձեցար և ե-
հան զմեզ պատուանօք ՚ի յաւերժական կենացն ,
արտասահմանելով ՚ի կորուստ և յապականու-
թե ։ Ա՛յլ դու , բարերար և մարդասէր ՚ն ,
ոչ թողեր զնորա դառնութե թիւնիցն ՚ի մեզ
յարակայ ։ Ա՛ո որոյ մնաց կոչեցեր , և հեղեր ՚ի
վերայ արտրածոց , զի մի անմահ ՚ինասցէ չա-

բուէին պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ ՚ի կէ-
նացս յայցցանէ, և հատանելով ՚ի մեղաց, եղև
փրկութիւն՝ բարեբարիդ պատուհասդ։ Իսկ ՚ի
վախճան աւուրց առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո սիրելի ՚ի կերպարանս մահու մեղաց, և դա-
տապարտեաց զմեզ մարմնով իւրով, և կամաւոր
խաչելութեամբ իւրով խորտակեաց զդժոխս թշնա-
մւոյն. եղև առաջին պտուղնննջեցելոց, և ածա
հրաշ յարութեամբ իւրով հրաւիրեաց զմեզ յիւր մա-
հուինն. յոր հաւատացեալ ծառայս քո այս
անուն քահանայ մկրտեցաւ ՚ի մահ քոյ։ Ո՛վ
որոյ աղաչեմք զքեզ հայր ողորմութեամբ
մարմնոյ և արեան քոյ, հայեաց ՚ի խոստո-
վանողս ողորմութեան քո. Թո՛ղ սմա զնմա զպար-
տիս իւր զկամայ և զակամայ, զոր վիրաւորեաց
անմարդին թշնամին պատրանօք խաբմամբ։ Օ՛ ի
դու միայն ողորմած և բարեբար ես, որ յանդգ-
նութիւն ՚ի դոյութիւն ածեր զնմա։ Իսկ այժմ զգ-
վեցս սորա բժշկեա, և խաղաղութեամբ անցո՛ զնդ
խաւարային իշխանութիւնն, զի մի զիւրեանց
չարութիւնն ՚ի ծառայս քո գտցեն. այլ ընդեա՛
ողորմութեամբ զձեռագիրս նոցա ներդործութեանց, զոր ՚ի
սմա սերմանեցին. և տո՛ւր սմա Անանապարհ
բարի։ Հատակայ եղիցի ՚ի սմանէ բոցեղէնն
սուրն՝ որ պահէր զԱնանապարհ ծառային կենաց,
պատկառելով ՚ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ
զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց, առհաւատ
հեայ յաւիտենական կենացն և առաջնորդ.
յոր ապաւինեալ ծառայս քո այս անուն քահա-
նայ սուրբ հասցե ՚ի պահեստ, ուր որք ամ
հաւաքեալ սպասին մեծի հարսանեացդ յե-
րևելս մեծիդ այ և փրկչիդ ՚ի ձայն փողոյ մեծի,
յորժամ սարսեն տարրեղէնն արարածք, գալա-
րին երկինք, նսեմանան լուսաւորք, թօթափին

աստեղք, ցոլանան գեղք հրեղինք, երևին քա-
նակք անմահիցն, յայնժարկել գատաւորիդ՝ սա-
սանի երկիր, և բանին ինքեաւ գերեզմանք. չէ
նին հողացեալ մնալինք, և հոգիքն սլացեալ իբ-
րև զարծուխս՝ անդր հասեալ, և զգենուն զա-
նապական մարմին. ի վայրկեան ժամանակի ժա-
մանեսցեն յիւրաքանչիւր տեղիս։ Ղազարէմք ըզ-
քեզ տէր, ժամանեցեր զծառայս քո յանսպառ ու-
րախութիւն։ Այս զմեզ զամենեսեան զհաւատա-
ցեալսս ի քեզ օրհնեա, զի արժանաւորք եղի-
ցուք փառաւորել զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաղութիւն ամէն։ Ա. երկր։

Օրհնեալ ես տէր աճ մեր, որ նեղելոյ ես
անդորրութիւն, ընդունող ես հոգւոց հանգու-
ցելոց. ընկալ զՀոգի ծառայիս քո այս անուն ի
բարի. և փարատեցեր զսուգ և զտրտմութիւն ի
սիրելեաց տէր, որք հետևեցան յուղարկել զա-
զերկայնաձիգ Ճանապարհն. և մորմոքին ի վե-
րայ անդառնալի ուղեգնացութիւն սորա, և յա-
ւէտ անդ ասելոյ ի սմանէ առ ժամանակ մի,
մինչև յուղի անկեալ իւրեանց յայսմ բազմա-
ժողով ծուխածուփ կենցաղոյս. և զչափաւոր զար-
տասուս սոցա ընկալ ի հաճոյս քեզ, և մի ի
զայրացուին։ Այլ մխիթարեալ սփոփեա զլքեալ
սիրտս սոցա, զալստեամբ քոյոյ Հնոր Հիդ. և զո
բացուացես զտարակուսեալ Հոգիս սոցա առաք-
մամբ սքի Հոգւոյդ։ Այլ կնքեալ պահեսցես
զգերեզմանս փակեալ յանուն քո, նշանաւ ա-
մենայաղթ խաչիդ քո, մինչև յօր վերջնում
կրկնակի գալստեան քո։ Օ ի քո ամենակարող
զօրութիւդ եղեմնապատ և ձիւնաթաղեալ պա-
հին առ արմատք. և սերմանիք թաղեալք յեր-
կիր մեռանին, մինչև ի ժամանակս որոշեալդ-

ոստ գաղնանային յարութեին զուարճացեալ պայծառանան. զոր կարգեցեր մեզ՝ ի սպաս պիտոյից մերոց. իսկ զբանաւոր կենդանիքս ըստ պատկերի քումդ գոյացուցեր։ Ո՛վ տէր յոյս հեծար՝ ի հայրական ծոցոյ՝ մեզ լինել նմանապիկ, հացդ անմահութեե, որ ոչ ինացեր՝ ի քոյումդ միանձնաւոր անմահութեանն, այլ հատ կենդանութեե զմեզ յանձն առեր, զի բազում արասցես արդիւնս։ Ոչքեր՝ ի գերեզմանն, և լուծեր զերկունս մահու զգժոխս աւարեցեր։ Յերկինսաւորաց օրհնիս, յերկրաւորաց երկրպագիս, և՝ ի սանդարամետաց. լի են քո փառօք քո։ Պահեա՛ ամենազօր տէր՝ զհոգի սորա առ քո մեզ և սիրողաց անուանդ քումդ տէրոյ։ Ո՛վ զգերեզմանս ծառայիս քո կենդանացոյց, որ փակես զխորս և կենդանացոյց ամենազօր քո։ Յերկինք և երկինից երկինք և երկիր հաստատեալ կան բանիւ քո. այսպէս անշարժ եղիցի կենդանի տէրութեե քո՝ ի վերայ բնակուե սորա և պահպանի ծառայիս քո. և մի իշխեսցէ մերձենալ՝ ի սա պիղծ և անմաքուր գևն, ոչ՝ ի մարմին և յոգիս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ տէր աւազանին և զկնիք ահաւոր՝ ի վերայ գերեզմանացն։ Ո՛չ ծառայս քո այս, որ կոչեցեալ հրաւիրեցար՝ ի քոց հրաւիրողաց, և հաւատացեալ՝ ի քեզ՝ ի կենդանուե իւրում, թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութեե՝ ի մահ, և սերմանեալ պահեցար, ի քէն կոչեցեալ՝ յերկիր դարձաւ. լուր աղաչանաց մերոց մարդասէր տէր, և թող սմա զանեղն զոր ի նմա, զոր մեղաւ. և քաւիչ լեր նմա սխալանաց նորա, եթէ կամայ և եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և եթէ գործով, եթէ մտածութեամբ և եթէ խորհրդով։ Ո՛չ կատակ չարին պատառեա. զձեռագիր մե-

զայն չնչեա՛ եր, և զաիւտ հնուէնն լուա՛. զի անպատճառ լեցի՛ի մեծի աւուրն որոտընդոստ հասմօրէն՝ ի վերջին պահպանացելոյն՝ ընդ առաջ վերանալ քեզ, նորափետուր արփիափայլ հրաշիւք զարդարեալ՝ի զարդ անկողոպատելի, յորժամ դաս ՚ածդ՝ի մկրճ ՚ածացելոյն բաժանել և որոշել զպատիւ զանազանեալ սիրողաց քոց։ Այսմեզ զամենեսեան զհաւատացեալքս՝ի քեզ արժանի արա զայս ահաւոր և զսոսկալի օրս հանապազ տպաւորել առաջի աչաց մերոց։ Յաւմ զգալի և՝ի պատրողական կենցաղավարուեցս պատսպարեա՛ զմիտս և զզգայարանս մեր։ Պատկերացո՛ եր զանհրաժեշտ գալուստ քո առաջի աչաց մերոց. դի՛ր եր քաղցրութի՛ք քո քաւարան գործելոց մերոց. ՚ի հանդերձեալ գեհենէն փրկեա՛ զմեզ, և ժամանեցո՛ զմեզ զամենեսեան արժանապէս հանդիպել քում գալստեան, աւետագուժ եր։ Այսօրուգեա՛ զմարմին խնարհութի՛ն մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց, քո՛ ՚ածմեր. ընդ որում հօր, միանգամայն և հոգւոյդ սքի՛ վայելի՛ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Այ՛ս ապա պետռնափրկին և ինչին պերբեղմանն աշխարհանան և առաքն խալէն, այսպէս։

Աբդիսափն խրոխէ։

Այս ևս խաղաղութի՛ն զեր աղաչեցուք, ընկալ, կեցո՛ և ողորմեա՛։ Երկնեա՛ եր։

Ի՛. Երկնութի՛ն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սքի՛, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Այլ աղաչական ՚ի Հայր ամենայն ողորմութեանն ասելով.

Օրհնեսցի ✠ և կենդանարար պահեսցի զերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այսորիկ նշանաւորեսցի խաչիւս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սրբ. Այլ և այս խաղաղութեամբ զոր աղաչեսցուք։

Ող. Օրհնեսցի ✠ և կենդանարար պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս այսորիկ նշանաւորեսցի խաչիւս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր։

Սրբ. Այլ և այս խաղաղութեամբ զոր աղաչեսցուք։

Ող. Օրհնեսցի ✠ և կենդանարար պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս այսորիկ նշանաւորեսցի խաչիւս, և բանիւ որ աւետարանաւս, յանուն հօր և։

Սրբ. Այլ և այս խաղաղութեամբ զոր աղաչեսցուք։

Ող. Նշարժ եղիցի կենդանի տերունէ ՚ի վերայ գերեզմանիս ծառայիս այսորիկ յայս անուն քահանայիս միոնէ ՚ի գալուստն քոյ, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ՚ի փառս. ամէն։

Օրհնեսցի և փառք հօր ✠ և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այլ ասէն ղարաքան։

Փառաց ի փառս բանձրանան աղաղակողքն վերանան. յորժամ լսեն զերկնական ձայն ծրնծղէն ի քէն կոչման. նըմնջեցեք ընդ մեր լսեցք զաստուածայինն բարբառս

քո. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երկնի ըզփառս ընդ գլուարթնոցն։

Պահանջք և ժողովուրդք հայցեսցեն ի քէն ՚ի բարեգործել. ընդ նընջեցեալսն՝ հաւատով ընկալ ըզմեզ նովին յոյսով. յերուսաղէմ քաղաք՝ վերին յորում պրդաւորքն ժողովին. փառս երգել միշտ՝ ընդ նոսին երջանկութեանդ երբեակ անձին։

Նրէ։

Ո՞հեղ խորհուրդ քահանայի՚ն՚ն զաջ կատարած կայր ի՚ բեմի՚ն պատարագել՝ զանի՚ն. հնար շնջանի խաւարը մերժի՝ ծիրտաւել հոգի՚ քն ուրախանա՚ն. զի՚ թողութիւն մեղայ լինի. ողորմած տէր ողորմեա՚ հոգւոցը մեր նը նջի՚ցեսցին։

Աղեհան։

*Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ ած, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՛ն յանցանաց։

Վարդ։

արի՛. Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զիրկնի՚ն մեր քո՛, զի զսա ընդ արդարոն դասեալ ցի՛, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէր ողորմեա՛։

Ղևոնդ։

ԽԴ. Պատուիրեմ ձեզ անսխալական և բարեգուշակ, զձեռս քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեսջիր յաւուր մեծի գալստեան արքայութեանդ քո, արա արժանի ողորմութեանդ, քաւութեանդ և թողութեանդ մեղաց. զասատուրեալ պայծառացոյ ընդ սքան քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և աղբիւր ամենեցուն, զատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւնն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Եւ ինքնաբերն պատառոմն և պղպատճենալն, և ֆառոս պան ձայ. և օրհնին ծաղովքարդն, և աբչակին ի պոռնոս խարեանց։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՃԳՈՒՅՆ

Նոյն յերկրորդումն առուր այգուան՝ երթան ՚ի փե-
րեզմանն. և յերթալն ասէն ցՄՏԻԵՓԱՆ։ Կ՚ուխ յԵՂ 121։
Նա յաւարտելն ասէ.

(Բ)ՐՂՈՒՆԵՔ յոյնահաս մարգաբէին։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի.
լուաւ ինձ յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։
Ձուր Տէր ձայնի իմում, զի ընկեցեր զիս ՚ի խորս
ծովուս. և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։
Ամենայն զթօսանք քո և ալիք քո անցին ՚ի վե-
րայ իմ. և ասացի, Թէ մերժեցայ ուրեմն
յերեսաց աչաց քոց։

Ընդ աբական. Բ։

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տէր
և լուաւ ինձ։ Ի փորոյ դժոխոց աղաղակեցի
և լուար ձայնի իմոյ. և ընկեցեր զիս
յանդնդոց սրտի ծովուն։

Ասաղմս։

Աբդ եղէ Թէ յաւելցի հայել ՚ի տաճար սուրբ
քո. զի հեղան զինեւ ջուրք մինչև յանձն իմ.
և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։
Ամուտ գլուխ իմ ընդ փասպաս լերանց. իջի

ես 'ի խորս երկրի, և տեսի զնիփս նորա, զի էին ոտք աղեաք յաւետենից. և ելցեն յատա-
կանութեէ կեանք իմ։

Եւ քեզ տէր տաճ իմ, 'ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ տէր յիշեցի. և մտցեն ա-
ղօթք իմ 'ի տաճար սո քո։

Ի տաբէան։

Յորժամ ընկալայ ես ի խորս անդընդոց. ըմ-
բե՞ռնեցայ ի ժանիս վիշապին. եւ՞ փըր-
կեաց զիս փըրկիչն աշխարհի. և ե՞ս հան։

Սաղմոս։

Օ՞ի ոչք պահեին զունայնութե և զստուե, յողոր-
մութէ իւրեանց մերժեցան։

Եւ՞ս ես 'ի ձայն օրհնութէ խոստովան եղէց
քեզ. մատուցից պատարագս տէր, և կատա-
րեցից զուխտ իմ 'ի փրկութէ։

Փառք հօր։ Եւ՞ս և միշտ։

Ի տաբէան։

Ահաչն ծրհնեա՞լ սըրբոյ՞դ ի կանայս. բը-
նա՞կարան և ա՞ռաքեա՞լք աբարչին. բա՞րե՞-
խօսեա առ տէր վ՞ս անձա՞նց մերոց. զի փըր-
կեսցէ ըզմեզ ի սպա՞ռնալեաց գե՞հենայն։

Ի գլուխ սաղմոս իե. ողբաչայն։

կդ. Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօ-
տուց եղիցի ուրախութի։

կե. Բարձր առնեմ զքեզ տէր, զի ընկալար
զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։

Տէր ասէ իմ կարդացէ առ քեզ, և բժշկեցեր զնա. տէր հանեսցէ ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զնա յայնցանէ, որ իջանեն ի գուբ։

Սաղմոս ասացէք տեառն երգ նոր. խոստովան եղէ բանք յիշատակի սրբութեանդ նորա։

Սրամտութեամբ է ի բարկութեան նորա. և կեանք են ի կամսն նորա։

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։

Այս ասացի ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան։

Տէր ի կամս քո էտուր գեղոյ իմոյ զօրութեամբ. դարձուցեր զերեսս քո յիս՝ եղէ խռովեալ։

Առ քեզ տէր կարդացի, և առ տէր իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն։

Մի՞ թէ հող խոստովան առնիցէ առ քեզ, կամ պատմեսցէ զշմարտութիւնս քո։

Լուար ինձ տէր և ողորմեցար, և տէր եղեւ իմ օգնական։

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ կիսէն զգեստս, և ինձ զգեցոյց զուրախութիւն։

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ մի՛ ես զղջացայց. տէր Աստուած իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։
(կղ. 18։)

Այսպէս ասէ տէր. գամ ժողովել զամենայն ազգս և զլեզուս. և եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և թողից ի վերայ նոցա նշան. և առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս յազգս, ի Թարսիս, և ի

փուդ, և 'ի լուդ, և 'ի մոսոդ, և 'ի Թոբել, և յեղլադա, և 'ի կղզիս Հեռաւորս. որոց լսեալ զանուն իմ, և ոչ եւս տեսեալ զփառս իմ. և պատմեսցեն զփառս իմ, և զանուն իմ 'ի մէջ ազգաց. և ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց՝ պատարագ տան, հեծեալս կառս, հանդերձ պալարակաս երիվարօք հովանոցօք 'ի սբ քաղաքն երուսաղէմ, ասէ տէր։ Որպէս մատուցանեն որդիքն իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տան տեառն, և 'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս և 'ի ղեւտացիս, ասէ տէր։ Զի որ օրինակ երկինք նոր և երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ տէր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր։ Եւ եղիցի ամիս յամսոյ, և շաբաթ 'ի շաբաթի եկեսցէ ամենայն երկիր պագանել առաջի իմ յերուսաղէմ, ասէ տէր ամէն։ Եւ ելցեն և տեսցեն զմարդկան առ իս յանցաւորեալս. զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի, և հուր նոցա ոչ շիջցի։ Եւ եղիցին 'ի տեսիլ ամենայն մարդկան։

Պետրոսի առաքելոյն 'ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն և ընթերցուածս։ (ՃՀ. 1։)

Զայս ձեզ սիրելիք երկրորդ թուղթ գրեմ, որովք զարթուցից 'ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր. յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն 'ի սրբոց մարգարէից և յառաքելոցն ձերոց, զպատուէրս տեառն և փրկչին։ Այլ զայս նախ գիտասջիք. զի յառուրս յետինս եկեսցեն արհամարհօղք, այլպանօղք, որ ըստ իւրեանց ցանկութեանց գնայցեն։ Եւ ասիցեն. ո՞ւր էն աւետիք գալստեան նորա. զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին, ամենայն նոյնպէս կայ մնայ 'ի սկզբանէ

արարածոց ։ Այլ զայն մուռացեալ լիցէ նոցա , որ զայն կամին , եթէ երկինք եղեն ՚ի սկզբանէ , և երկիր ՚ի ջրոց , և ջրովք հաստատեալ կան բանիւն Աստուծոյ ։ Այլ որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեաւ ։ Այլ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ գանձեալ էն , հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի , և կորստեան մարդկան ։ Այլ այս ևս մի լիցի ՚ի ձէնջ ծածկեալ , սիրելիք , զի մի օր ՚ին իբրև զՀազար ամ է . և Հազար ամ իբրև զմի օր ։ Այլ յամենայնէ ՚ին զաւետիսն , որպէս ոմանք յամի հատմարին . այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ ։ Կամ զի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ . այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարուն ։ Այլ եկեսցէ օր ՚ին իբրև գող . յորում երկինք տագնապաւ անցցեն , և բնութիք հրով կիզեալ լուծցին , և երկիր , և որ միանգամ ՚ինման գործք գտանիցին ։ Այ՚ի լուծանել այսպէս այսր ամի , որպիսի ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել . այլ ՚ին և ՚ին ասպաշտ կարգաւ ակն ունել , և փութալ հասանել գալստեան աւուրն ՚ին , յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին , և բնութիք հրդեհեալ հալիցին ։ Այ՚ի որոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն Հայեցեալ սպասեմք , յորս արդարութիւն բնակէ ։ Այ՚ի որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ փոյթ յանձին ունիջիք անբիծք և անարատք գտանել նմա ՚ի խաղաղութիւն . և զին երկայնմտութիւն փրկութիւն համարիջիք ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա .

Ծ՚ի լուր աղօթից իմոց , և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ . մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ։

Տէ՛ր Ալէլուիա օրհնի ։

Պետրոսն ասա յովհաննու. (Ժբ. 24։)

Տէրն մեր յիսուս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ երկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զինի իմ եկեսցէ. և ուր եմ եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ։ Հայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զինչ ասացից, եթէ Հայր ապրեցո զիս ի ժամանակէ ասոի յայսմանէ. այլ վասն այսորիկ եկի ի ժամս յայս։ Հայր, փառաւորեա զանուն քո։ Եկն բարբառ յերկինից. և փառաւոր արարի, և դարձեալ փառաւոր արարից։ Եւ ժողովուրդն, որ կայր և լսէր, ասէին որոտումն լինել. կէսքն ասէին, հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա։ Պատասխանի ետ յիս և ասէ. ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր։ Այժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեցի արտաքս. և ես յորժամ բարձրացայց երկրէ, զամենեսեան ձգեցից առ իս։ Ասաց այս ասէր, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց էր։ Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն, մեք լուաք յօրինացն թէ քրիստոս յաւիտեան կայ. և դու զիարդ ասես, թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ով է այն որդին մարդոյ։ Ասէ ցնոսա յիս. փոքր միւս ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է, գնացէք մինչ դեռ լոյ-

լոյսն ունիք, զի մի խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ ի խաւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ։ Մինչ- դեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, հաւատացէք ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք։

Փառք քեզ տէր տաճ մեր։

Սարկաւագին խորէն։

Ա՛ղ ի խնդրելոյ ի տէրէ զիոգւոյն մեռելոց սուրբ և մեր զտէր աղա։

Ա՛ղ զի գթութիւ այց արասցէ յօր երեւմանն զտէր աղա։

Ա՛ղ արժանի լինելոյ սմա երկնից արքայու- թեան ընծայից զտէր աղա։

Ա՛ղ առաքելոյ հոգւոյն սրբոյ ի վերայ սգաւո- րացս զտէր աղա։

Ա՛ղ ժողովրդեանս, որք եկիմն զհետ քահա- նայիս զտէր աղ։

Ա՛ղ հոգւոյն հանգուցելոյ, որք ձեմարիտ և ուղիղ հաւատով ի քնանջեցին, զտէր։ Յիշեա՛։ Եւ ես միաբան։ Օ՛ նձեինս մեր։ Ողորմեաց։

Ջ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթ։

Տէր տաճ յաւիտենական անսկիզբն և անսահմանելի յաւիտ, կատարեալ զօրու- թիւն, իմաստութեան բնութիւն, հանդերձ միածնիւդ քո և կենդա- նարար հոգւովդ սրբով. միաբանն զօրութիւ քո ա- ռեալ հող յերկրէ՝ արարեր մարդ, և բնակե- ցուցեր զնա ի բարեվայելուչ և ի տաղաւորթա- զուարճ դրախտին փափկութիւն, ուր ոչ գոյր պէտք գեղոյ. զի ոչ գոյին խակ ախտք հիւան- դութեց և մահու. քանզի մերժեալ էին ցաւք

և տրտմութիք և հեծութիք , վասն զի ամենակե-
ցոյց աչք քո հանապազ 'ի վերայ նորա հայեին ։
Զի որս ձոխացեալ ազամայ՝ մոռացաւ զպա-
տուիրանադրութիւն քո , զոր եդիր նմա . և հա-
ւանեալ կնոջն դաւաճանութիւն օձին 'ի բանսար-
կուին հնարից , որ խորամանկութիւն իւրով 'ի
պատճառս ածանալոյ , ընկէց զնա 'ի փառաց
դեղեցկութիւն նորա ։ Այսպէս զու ես ածեր մեր բա-
րեգութիւն և ողորմած , հանեալ եդիր զնա ար-
տաքոյ դրախտին փափկութիւն յերկիր ուստի ա-
ռաւ ։ Զի իբրև այնպէս տիրեալ բռնաւոր չարին
'ի բոլոր աղինս , որով ամենեքեան ծառայեցին
մահու , գթացեալ Հայրանման ողորմութիք քով
ընդ Տարսն Հաձեցար , և կոչեցեր զքեզ ածր
արքահամու , սահակայ և յակովբայ , ածր մե-
ռելոց և կենդանեաց . վասն զի ամենեքին քեզ
կենդանիք են ։ Զանգի տեսեալ անբաւ մարդա-
սիրութիք քո զաշխարհս ամ կործանեալ 'ի պատ-
րոյգ թշնամանէն , առաքեցեր զիմածին որդիդ
քո մարմնանալ 'ի մերմէ բնութենէս ։ Զի եալ ըզ-
կերպարանս ծառայի 'ի ներ և յանշարժս կու-
սին մարիամայ , և կրեալ 'ի մարմնի իւրում
զամ պարտիս մեր , զոր պարտեաք վասն յան-
ցանաց նախահօրն , եղ բևեռեցաւ կամաք իւ-
րովք 'ի վերայ խաչափայտին . ընդ որում ես-
պան զթշնամութիւն մեր , և երարձ զխայթոց մե-
ղաց . ինքանելով 'ի դերեզմանն , աւերեաց զկար-
ծեալ բռնութիւն մահու՝ հզօր զօրութիք իւրով ։
Յարուցեալ յերրորդ աւուր , նստաւ ընդ աջ-
մ քումմէ . և մեզ խոստացաւ յոյս յարութիւն
հաւատացելոց յամենեսեան երրորդութիդ , 'ի
միաւանութեամ գալստեանն իւրում փառաւք հօր
և ամ հրեշտակօք սրբովք յաւուրն յհանուամ ։
Զու արդ ներ ածդ ամենակալ , զթած 'ի ծառայս

քո, որ եթող զանցաւոր գկեանս իւր՝ ըստ հրա-
մանի քումմ, և դարձաւ անդրէն ՚ի հող, ուստի
առեղծաւ։ Իսկ ժողովեալ ծառայքս քո ՚ի տե-
ղի հանգստեան սորա, ազաչեմք և խնդրեմք ՚ի
քէն. առաքեա գՀոգիդ քո սբ ՚ի վշտացնեալս
սրտիւք, և բժշկեա զվէրս հոգւոց և մարմնոց.
զի դու ես ՝ուր ՝ած մեր, որ հարկանես և բժշկես.
և ոչ ոք է, որ հանէ զմեզ ՚ի ձեռաց քոց։ Ա-
ցելեա ՝ուր, և բարերարեա ՚ի վերայ մեր, ծա-
գեցուսցես մեզ առաւօտուս զողորմութիւն. դադա-
րեցուսցեալ զսուգ լալոյ երեկորեին՝ առ ՚ի ցնծուի
առաւօտուն մեծի, յորժամ կոչես զընտրեալս
քո ՚ի մահուանէ ՚ի կեանսդ յաւիտենից։ Ո-
կայ ՝ուր և դասաւորեա գՀոգի ծառայիս քո այ-
սոհոն քահանայիս ընդ ընտրեալս քո, բարեխո-
սութ՝ սբ ՝ած ածանկին, զի դու ես կեանք և յարու-
ննջեցելոց։ Ա՛ս քեզ ընդ միածնի որդւոյ քոյ և
կենդանատար Հոգւոյդ վայելէ փառք իշ-
խանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն։

Կատարումն ՝ամին։ Ա՛յ երկր։

Կոհանամք զքեզն ՝ուր ՝ած մեր, որ վա՛ճ ՚ձնմար-
տութե՛ քո լուծեր ՚ի Հող զմահկանացու ճնու-
թե՛ մեր, զպատրեալս ՚ի բանսարկու թշնամ-
ւոյն. որում և ասացեր իսկ ՝ած ՚ային՝ բանիւդ
քո՝ եթե՛ Հող էիր, և ՚ի Հող դարձցիս. ըստ
որում խոնարհեցաք, և յերկիր կցեցան մկնք
մեր։ Ա՛յլ զի միւսանգամ կամեցար նորոգել
և կեցուցանել զմեզ, դու ինքնին առաքեցար
՚ի Հայրական ծոցոյ, և տպաւորեցեր յանձին
քումմ զմահ. իջեր ՚ի գերեզման, և ընդ մե-
ռեալս համարեցար, զի զմեզ նմանակիցս ա-
րասցես Թագաւորին քո, և Հաղորդս ՝ածուե՛ քո։
՚Ի փող յետին յայնմ գիշերի, յորժամ դաս

պահել զաշխատեալքս քո, և հատուցանել արդար դատաստան, յայնմ աւուր զի՛ա՛ր ի հոգի հանդուցելոյս մերոյ այս անուն քահանայի. և հանդի՛ հոգւով և մնջմամբ ընդ նմա քո յարքայու՛ն քում։ Այլ զմեզ արժանի արա գոհունակ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և նմ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այլ ասին ղարեհան։

Ո՛ստուած անեղ անժամանակ՝ հայր անըսկիզբն և անքանակ. որդւոյ պատճառ ծնընդեամբ անչառ՝ հոգւոյն բղխումն աղբերաբար՝ ամպչեմք ըզքեզ զբ՛ա՛ծ՝ երկայնամիտ և ողորմած, ողորմեա քո՝ ստեղծուածոյս յանսամ՝ ի քեզ նընջե՛ցեալս։

Լ՛անդ որ ի ծո՛ց հօր միա՛ծին՝ և կերպա՛րան սկզբնատրակն. որով երկինքք գո՛յացան՝ աշխարհս լերինք հաստատեցան՝. հա՛յցեմք ի քէն տէր և փրկիչ՝ ամենողորմ և կեցուցիչ. ողոր-

Այբ։

Ա՛ղաչե՛մ և մա՛ղթսանե՛ք ընդ անեղահա՛յրն և բարեգո՛ւթ. որ գովե՛ա՛ւ ի սո՛ւրբ վերեհի՛ն տէր դատաւո՛ր արդա՛րութեան. ընդ սրբոց՛ և ա՛ռաքելոյ՛ց տէր պըսակեա՛ զմեզ նըշնջե՛ցեալսս. ողորմա՛ծ ևր ո՛ղորմեա՛ հոգւոցդ մեր նըշնջե՛ցելոցն։

Աղաւնաւոր։

ԽԱ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ ասծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս հուրհեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վարող։

ՊՂ. Ա՛ռ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զքրիստիչն մեր քո՛ւ, զի զսա ընդ արդարսն դասեա՛ց, և զմեզ կեցուսցէ հուրհիւ ողորմութե՛ւ իւրոյ. ամենակալ տէր ասծ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէր ողորմեա՛։

Ղեւիտ։

ԽԱ. Վա՛ռ որդի՛ւ այ անոխակալ և բարեգութ, զքա՛ւ քո արարչական սիրուդ ի՛ հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Եւ շեա՛ յաւուր մեծի՛ դատաստան արքայութե՛ւն քո, արա՛ արժանի՛ ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և ա՛ր բարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեսցի՛ և կենդանեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերքդ ծառայիս տէ՛ր, նշանաւ տո՛ւ խաչի՛ւս և բանիւ տո՛ւ աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ԵՐԲՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՅՑՆ

Յերրորդում աւուր առաւօտուն երթան ի գերեզմանն. և չերթային ասեն ցՆմբիւթն։ Ոչիչ չէ 121։
Եւ առ գերեզմանատն այս կանոն կապարի։

Սաղմոս Ճիճ. ողբացեալն։

էդ. Աղիցեն ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

ֆԼ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում։
Աղիցեն ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։
Ա. Եթէ զանօրէնութիւնս իմ քննեսս Տէր, Տէր ո՞ կարիցէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն։
Ա. Վասն անուան քո համբերեցի Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր։
Ի պահէ առաւօտուն մինչև յերեկոյ, ի պահէ առաւօտուն յուսացաւ Իսրայէլ ի Տէր։
Ի Տէնէ է ողորմութիւն բազում, և ի նմանէ է փրկութիւն. և նա փրկեսցէ զԻսրայէլ յամենայն նեղութենէ նորա։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (ԽԶ. 16։)

Ա. Յայսմ ասէ Տէր. մոռասցին զնեղուիս ա-ռաջինս և ոչ ևս անկցի ի սիրտս նոցա։ Ո՛վ եղիցին երկինք նոր և երկիր նոր, և ոչ ևս յի-

չեսցեն զառաջինն, և ոչ ևս անկցի ի սիրտս նոցա. այլ օրհնուի և ցնծութիւն գացեն ի նմա, զոր ես հաստատեցից։ Օ՛ի ի տեառնէ եղիցի դարձ. և եկեսցեն ի սիոն ցնծութիւն և ուրախութիւն յաւիտենից. զի ի վերայ գլխոց նոցա օրհնուի, և ուրախուի հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց երկրորդ Թղթոյն ե ընթերցուածս։ (գ. 10։)

Այլ եկեսցէ օր տեառն իբրև գող. յորում երկինք տարհնապաւ անցցեն, և բնութիւնք հրով կիզեալ լուծցին, և երկիր, և որ միանգամ ի նմա գործք գտանիցին։ Այս ի լուծանել այսպէս այսր ամի, որպիսի՞ ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել. այլ սուրբ և ամենապաշտ կարգաւ՝ անկ ունել, և փութալ հասանել գալստեան աւուրն տեառն, յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին, և բնութիւնք հրդեհեալ հալիցին։ Այլ որոյ երկնից և նորոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասեմք, յորս արդարութիւն բնակէ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք՝ անբիծք և անարատք գտանել նմա ի խաղաղութիւն. և զհն երկայնմտութիւն՝ փրկութիւն համարեաջիք։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Զայնիւ իմով ես առ տեր կարդացի. ձայնիւ իմով ընդ աղաչեցի։

սրկ. Ալէլուիա օրթի։

Ա-եսարան ըստ յովհաննու. (ԺԷ. 17։)

Տէրն մեր յիս քիս ասէ.

Հայր, սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտուի է։ Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Ա՛ւ ի վերայ նոցա ես ըզ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութիւ։ Ա՛յլ ոչ վասն նոյ միայն աղաչեմ, այլ և վասն ամ հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս։ Օ ի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու հայր յիս և ես ի քեզ. զի և նոքա ի մեզ իցեն. զի և աշխարհ հաւատասցէ, եթէ դու առաքեցեր զիս։ Ա՛ւ ես զփառան՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. զի իցեն մի, որպէս և մեք մի եմք։ Ա՛ս ի նոսա, և դու յիս. զի եղիցին կատարեալք ի մի. և գիտասցէ աշխարհ, եթէ դու առաքեցեր զիս. և սիրեցի զնա, որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն եմ, և նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառան իմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Առիւծասէն ծաղկէ։

Ա՛ռ կոչման տէն ի ձեռն հրեշտակին, որ պահանջեաց զՀոգի հանգուցելոյս, զոր։ Տէր։ Ա՛ռ ի հարկանել փողոյն ընդ առաջ ելանելոյ սմա տէն փառաց, և խառնելոյ ի դասս արդարոց, զոր։

Ա՛ծ որոյ և մեք խնդրեսցուք ՚ի նմանէ՝ մնանել
սմա յերկինսին առագաստն լուսոյ երկնա-
ւոր փեսային զնոր ։
Ա՛ծ զի անչիշատալ մնդասիրութեն խնդով զանց
արասցէ զմեղսդ սորա , չմատնել ՚ի գեհենն
հրոյն զնոր ։
Ա՛ծ զի պարգևեսցէ կալ սմա յաջմէ յաւուրն
դատաստանի զնոր ։
Ա՛ման հոգւոյն հանդուգնելոց , որք ձչմարիտ
և ուղիղ հաւատով ՚ի քէն ննջեցին, զնոր ։ Ձնէ ։
Այլ ևս միաբան ։ Օ՛անձինս մեր ։ Աղօթեցաք ։

Ա՛ղօթ ։

ԽԴ. Ա՛մենազօր Տէր , որ իշխանդ ես կենաց և
մահու , մարդասիրապէս խոնարհեցար ՚ի մահ-
կանացու բնութիւն մեր , մինչև ՚ի գերեզմանն ի-
ջանելով , զիւրձ առեալ անապական ՅԱծային
մարմնովդ զմերոյ բնութիւն առանց մեղաց ։ Ո՛ն-
կալ զնոսատավանող մարմինս որոշեալ ՚ի հող
ըստ դարձի մնհկանացուաց , որ ՚ի քէն ընկա-
լաւ զդատաւճիռ՝ յարդար քոց պատուիրա-
նացդ . աղօթմունքիւ Տնորհեա ծառայիս քո յար-
դար քո դատաստանիդ , բարւոք պատասխա-
նատուութ կալ առաջի ահաւոր բեմիդ , և ընդու-
նել զաղօթմունքն ՚ի քէն՝ ընդ ոչս քո փառաւորե-
լով զՀայր և զսրբդի և զքո հոգիդ այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Խաղաղութեն ամէն ։ Ա՛յ երկր ։

Այլ այժմ աղաչեմք զքեզ աղօթմամբ ՅԱծ .
զձեռ՚ի հոգիս ննջեցելոյս այս անուն քահանայիս,
որ ՚ի ձեռն կոչման քո՝ փոխեցաւ յանցաւոր
աշխատութենս , հաւատացեալ ՚ի Ձչմարիտ ՅԱծ .
և ՅՆջեալ զձեռագիր անօրինութեն սորա , զոր

յանգեալ իցէ առաջի քո, և գրեալ գանուն սո-
րա ՚ի գալուստ կենաց. զի դու ես կեանք և յա-
րուն մեռելոց։ Եւ զհաւատացեալ ժողովրդս
քոյդ հաւանեաւ բազկի քո պահեա քո ած մեր.
և քեզ հանգուցք զօրհնուել և զփառս ընդ հօր
և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասէն ղարաքան։

Ով բազում ընդ հայոց՝ քաշխող երկնաւորաց
և երկրայնոց. կեանք և կենաց տալօղ հոգւի՝
հօր և որդւոյ արարչակից. խընդրեմք ի քէն
աղաչիւք՝ բարեաց արբենացնողդ ծարաւեաց.
ողորմեա քո՝ սատկածուածոյս յիւսով ի քեզ
նընջել ցերկոյս։

Ամանեմք ընդ սրտիվքէ՝ զկենդանաբա-
րըդ համայնից. երեքսրբեան մի տէրութիւն
հայր և որդի և սբ հոգի. յոր հանգուցեա-
լըս մինչ արեաք՝ և հանապազ խոստովանեալ.
ողորմեա։

Երէ։

Յորժամ գրեա՛լքըն կա՛տարիա՛ն որ
զայնմ աւուր մեզ սա՛տմեցին. մարգարէ՛ից
բանըք՛ն յարգի՛ա՛ն առաքեալցըն վը՛ճա-
րին՝ ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛ հոգւոցը
մեր նը՛նջե՛ցեալոցն։

Աղաչանք։

ԻԳ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո ծած, արս հանգիստ և ողորմութի. և մեզ մեղաւորաց չնորհեա զթողութի յանցանաց։

Խաչող։

ՍԲՂ. Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զիրկիչն մեր քո, զի զսա ընդ արդարոն դասեա ցէ, և զմեզ կեցուսցէ չնորհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր ծած մեր կեցո և ողորմեա։

Ֆ. Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

ԻԳ. Վա՛ծ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Եվ չեա յաւուր մեծի գալստեան աղբայութե քո, արա արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո ընդ սբս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և ա բարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանց. ամէն։

Ընկնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ընկնեցի՛ և կիսքեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ սբ խաչիս և բանիւ տր աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀՈՐԴՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՅՆ

Հորդորդ առաւր առաւօտուն էրկնան ՚ի գերեզմանն ասելով[1]։ ԳՒՀ ՀԷՀ 121։ Կո ՚ի վերայ գերեզմանին այս կանոն կարարէ։

Սաղմոս ԼԵ. ողբաչայն։

Եղ. Կհան զիս ՚ի գբոյ տառապանաց, ՚ի կաւոյ և ՚ի տղմոյ։

Եւս. Համբերելով համբերի տէն, և նայեցաւ առ իս, և լուաւ աղօթից իմոց։
Կհան զիս ՚ի գբոյ տառապանաց, ՚ի կաւոյ և ՚ի տղմոյ։
Հաստատեաց ՚ի վէրայ վիմի զոտս իմ, և ուղղեաց զգնացս իմ։
Ածէ ՚ի բերան իմ զօրհնութիւն նոր, զօրհնութիւն տէն մեր։
Տեսցեն բազումք և երկիւղեն, և յուսասցեն ՚ի տէր. երանեալ է այր, որոյ անուն տէն յոյս է նորա։
ԵՒ հայեցաւ նա ՚ի նանրութիւն, և ոչ ՚ի մոլութիւն սուտ։
Բազում արարեր դու տէր տած իմ սքանչելիս խորհրդոց քոց. ոչ ոք է որ նման է քեզ։
Պատմեցի և խօսեցայ, և բազում եղեն քան զթիւ. ընդ գոհս և ընդ պատարագս ոչ հաճեցար, լսելիս հաստատեցեր ինձ. զողջակէզս և զվասն մեղացն ոչ խնդրեցեր։

Յայնժամ ասացի, Թէ ահաւասիկ գամ ես.
'ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն իմ։
Կամել զկամն քո՝ Աստ իմ՝ կամեցայ, և զօրէնս
քո 'ի մէջ սրտիս իմոյ։
Ետարածի զարդարութիւն քո յեկեղեցիս
մեծս. ահա զշրթունս իմ ոչ արգելից 'ի
քէն։
Տէր՝ դու գիտացեր, զի զարդարուեաւ քո ոչ ծած-
կեցի 'ի սրտի իմում, զՀաստատութիւն քո
և զփրկուեաւ քո։
Ոչ սացի և ոչ Թաքուցի զողորմութիւն քո և զը-
Հաստատութիւնս քո 'ի ժողովրդենէ մեծէ։
Դու ևս, մի՛ հեռի առներ զգթութիւս քո յինէն.
զի ողորմուեաւ քո և Հաստատուեաւ քո յաւէտ ժամ
ընկալցի զիս։
Զի ուրջ եղեն զինեւս չարք, որոց ոչ էր նոցա Թիւ.
Հասին ինձ անօրէնութիք իմ, և ես ոչ կարաց
ի տեսանել։
Սազուա եղեն քան զՀեր գլխոյ իմոյ. և սիրտ
իմ եԹող զիս։
Կամեաց ևս փրկել զիս, և տէր յօգնել ինձ
նայեաց։
Ամաչեսցին և յամօԹ լինիցին, որք խնդրեին
զանձն իմ բառնալ զսա. դարձցին յետս և
ամաչեսցին, որ խորհէին ինձ չար։
Կրեսցին զամօԹ առ ժամայն վաղվաղակի՝ որ
ասէին ինձ վաշ վաշ։
Ցնծասցին և ուրախ լինիցին 'ի քեզ ամենեքեան՝
որ խնդրեն զքեզ ևս։
Սասցեն յաւէտ ժամ, մեծ է ևս, որք սիրեն
զփրկուԹիս քո։
Իս աղքատ և տնանկ եմ, ևս խորհեա՛ զիս.
օգնական և պաշտպան իմ ես դու, ևս իմ
մի՛ յամենաւր։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԱՍԱՅԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ։
(ԾԽ . 9 ։)

Ո՞ՂՋԹԻՒ ղաղթիւ երուսաղէմ, և զգեցիր զգեղուքեն բազկի քո . զարթիր իբրև յաւուրցն ի սկզբանէ, իբրև յազգացն յաւիտենից ։ Ո՞չ դու այն ես որ տաշեցեր զլայնուկն , վանեցեր զվիշապն . ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր զծովն, զջաղմուկ ջուրցն անդնդոց . որ արարեր զխորս ծովուն Ճանապարհ անցից փրկելոցն և ասպրելոց։ Ո՞ւ ի տեղի եղիցի դարձ , և եկեսցեն ի սիովն ցնծութիւնք և ուրախութիւն յաւիտենից . զի ի վերայ գլխոց նոցա օրհնուի . և ուրախութիւն հասցէ նոցա . մերժեցան ցաւք և տրտմութիւնք , և հեծուխք ։ Ես եմ, ես եմ նոյն , որ մխիթարեցի զքեզ։

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՆ Ի ԿՈՐԻՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹԻՆ Է ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ։ (ԺԷ . 34 ։)

Վթափեցարուք արդարութ , և մի մեղանչէք . զի զգիտուն ոչ ունիմ ոմանք . առ ամօթ ձերոյ ասեմ ։ Այլ ասիցէ ոք . զիարդ յառնեն մեռեալք , կամ որով մարմնով գայցեն ։ Նշմարիտ , դու զոր սերմանեաս՝ ոչ ծնանի մարմին զոր ճնանելոցն էր սերմանեաս , այլ հատ մերկ՝ եթէ ցորենոյ էր , և եթէ այլոց սերմանեաց . և ած տայ նմա մարմին , որպէս և կամի . և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին ։ Ոչ ամ մարմին նոյն մարմին է . այլ՝ այլ մարմին է մարդկան , և այլ մարմին անասնոց . այլ մարմին թռչնոց , և այլ մարմին ձկանց ։ Այս մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք երկրաւորք . այլ՝ այլ փառք

երկնաւորաց, և այլ փառք երկրաւորաց. այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց. և աստղ զաստղ առաւել ի փառս: Այսպէս և յարուցն մեռելոց, սերմանի ապականութեբ, և յառնէ առանց ապականութեան. սերմանի անարգութեբ, և յառնէ փառս. սերմանի տկարութեբ, և յառնէ զօրութեբ. սերմանի մարմին հնչաւոր, և յառնէ մարմին հոգևոր:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Արդանի ես դու Թադէոս եղբայր մեղաց, և ծածկեցան ամ յանցանք նորա:

Տէ. Ալէլուիա օրթի:

Աշխարհն ըստ յովհաննու. (ը. 3։)

Տէրն մեր յիսուս քս

Ասէր առ հրեայսն հաւատացեալս. եթէ դուք կայջիք ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. և ծանիջիք զճշմարտութեբն, և ճշմարտութեբն ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանի ետուն նմա, և ասեն. զաւակ աբրահամու եմք, և ոչ ումեք երբեք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես՝ եթէ ազատք լինիջիք: Պատասխանի ետ նոցա յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ամ որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց. և ծառային ոչ յաւիտեան կայ ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ: Իսկ արդ եթէ որդին զձեզ ազատեցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:

Փառք քեզ տէր ամ մեր:

Աբէաաֆն Ֆարողէ ։

Ա՛ծ առաջնորդելոյ սմա յերկրէ յերկինս հրեշ-
տակին խաղաղուէ զնոր աղա ։
Ա՛ծ ընդունելոյ զՀոգի սորա ի խորանս արդա-
րոց ի տեղի հանգստեան զնոր ։
Ա՛ծ արժանի լինելոյ սմա ի միասանգամ գալըս-
տեանն ընդ առաջ ելանել երկնաւոր փեսային
քոմ զնոր ։
Ա՛ծ դասելոյ սմա յաջակողմանն դասուն, և
լսելոյ զերանաւէտ բարբառն՝ եկէք եկայք օրհ-
նեալք Հօր իմոյ ի տեղի հանգստեան, զնոր ։
Ա՛ծ պարգևելոյ սմա մանն և բաժին և հան-
գիստ ի կեանսն յաւիտենից զնոր ։
Ա՛ծ Հոգւոյն հանգուցելոյ, որք Ձէմարիտ և
ուղիղ հաւատով ի քո ննջեցին, զնոր ։ Ձի ։
Նո՛ւ և միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Աղօրմեայ ։
Ֆ. Տէր ողորմեա ։

Աղօթ ։

Ֆ. Տէր մեր և փրկիչ յո՛ք քո, կեղպարան և
հնիկ Հօր, որ վասն նախաստեղծին քո ադա-
մայ՝ անկելոյն ի փառաւկնցաղ դրախտէն, կա-
մաւ Հօր և՛ոք Հոգւոյն խնամարհեցար յերկնից,
և իջեր յերկիր, և առեր մնջումն ի սըր կու-
սէն. և խաչիւ և պատուական արեամբ քո՝
զՀնացեալքս վերստին նորոգեցեր. որպէս զի
ստեղծուածն առաջին, որ առանց ապականու-
թեան, ի միասանգամ գալստեան քո ի յա-
րուէ մանկանց երևեսցի ։ Օ ի դու՝ վասն մե-
րոյ փրկութեան իջեր ի գերեզման, աւերեցեր
զդժոխս, ողորմելով որ ի նմա կապելոյն. լու-

ծեր վերկունս մահու յաղթուբ քո՝ և յարուբ։ Դու նոյն ինքն ես որ, զԹա՛ի մեղուցեալ ծառայս քո յայս անուն քահանայ, սպասաւոր և վերակացու և տեսուչ ժողովրդեան քո, որ այժմ հնձեցեալ է. բարեխօսեսցես սուրբ ածածնիդ, և ամ սէր քոց, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ներեաւ, քաւեաւ և թող սմա զյանցանս իւր, և հանգո յանմահական՝ի կեանսդ։ ()ընդ նեա ✠ որ և զհողանիւԹեայ յարկ տապանի սորա, և ինքեա անարատ աջովդ և պատուական խաչիւդ. և զնացորդս սորա սփոփեա և միխԹարեա. և արժանի արա փառաւորել զքեզ հայր և զորդի և զՔեզ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Յաղաղաղէ ամէն։ Ա՛յ երկրպ։

Որ արարիչդ ես ամ արարածոց, և ստեղծիչ ազգի մարդան. որ՛ի ձեռն միածնի որդւոյ քո ազատեցեր զմեզ՛ի ծառայուէ մեղաց։ Նո՛ւ այժմ հրաժարեալ ծառայս քո այս անուն քահանայ, սպասաւոր որ եկեղեցւոյ քո։ Ա՛ռաջնորդեա սմա՛ի ձեռն հրեշտակի խաղաղուԹեն յօԹևեվանս արդարոց, և դասաւորեա յաջակողմանն ընդ սիրելիս անուանդ քում սրբոյ. վասն զի դու ես որ ածմեր, դատաւոր կեն֊դանեաց և մեռելոց։ Նո՛ւ մեք արժանի եղեցուք փառաւորել զՀայր և զորդի և զՔեզ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Նո՛ սուէն ղաբախան։

Յողովեա՛ցաք ի հրաժարումն ծառայի քո յաշխարհէ. հայցեմք ի քէն արտասուելով և պաղատիմք զայս ասելով. Ա՛ծնասպարհ ընդ

քեզ՝ ի լից՝ հանգիստ լոյս լեր ուղեկից՝ ի յո-
թևանս հոր՝ քո լուսոյ՝ ընդ ընծայեցեալս մեր
հանգո՛ն։

Ա՛ փրկութեան մերոյ՝ սկիզբան՝ մինչ ընտե-
ցար ի յորդանա՛ն՝ զոր հնորհեցեր նոր ա՛ւա-
զան՝ ի մաքրո՛ւթիւն մեղաց մարդկան՝ ։ Հայց-
մամբ կրկի՛ն կարապետին՝ մեծին ի Ծնուն-
դըս մինչ ըստչին՝ ի յօթ ։

Ա՛ւրէ։

Ա՛ վերի՛ն երա՛ւսաղէ՛մ ի բնակարա-
նըս հրե՛շտակաց ։ ո՛ւր եւո՛վք և հե՛-
ղիա՛ս կա՛ն ծերացեալք աղա՛ւնակերպ ի
դրախտի՛ն եդե՛մական՝ պա՛յծառացեալ
արժա՛նապէս ո՛ղորմա՛ծ տեր ո՛ղորմեա՛
հո՛գւոցը մեր նը՛նջե՛ցեալոցն։

Ա՛ղաւնի։

Ի՛ն ։ Հոգւոյ հանգուցեալոյս , քո՛ ա՛ծ , արա՛
հանգիստ և ողորմութի՛ն ։ և մեզ մեղաւորացս
հնորհեա՛ զթողութի՛ն յանցանաց ։

Վ՛արդ։

պէ՛ւ ։ Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր քո՛ , զի զսա ընդ արդարոն դասեա-
ցէ , և զմեզ կեցուսցէ հնարհիւ ողորմութե՛ իւրոյ ։
ամենակալ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛ ։

Ֆ ։ Տէր ողորմեա՛ ։

ՂՕՆԴ։

ԽԴ. Վ Ա՛ռ որդի՛ իմ անոխակալ և բարեգութ, զքա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ն քո, արա՛ արժանի ողորմուե՛, քաւուե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւրս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ դու ես տէր և աշխարհիս ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ընդունեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ընդունելի՛ և հնազեալ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս սո՛յ, նշանաւ տո՛ւ խաչիս, և բանիւ տո՛ւ աւետարանիս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐ ԱՑՈՒՑՄՆ

Ի հինգերորդ աւուր առաւօտուն գան ի գերեզմանն ասելովք Ցխէնդրն։ Գ՚էթ չէջ 121։ Այս աւր գերեզմանին այս կանուն կոպարբ։

Սաղմոս իճ. ողբաչայն։

էդ. Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։

էճ. Յարձր առնեմ զքեզ ՚ի որ, զի ընկալար զիս, և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։ Տէր ած իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. ՚ի որ հաներ ՚ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն ՚ի գուբ։ Սաղմոս ասացէք ՚ին որք նր. խոստովան եղէք յիշատակի սրբութեն նորա։ Սրտմտութեն է ՚ի բարկութե նորա. և կեանք են ՚ի կամսց նորա։ Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն։ Այս ասացի ՚ի բարեկենդանութե իմում, թե ոչ սասանեցայց յաւիտեան։ Տէր ՚ի կամն քո հաստ դեղոյ լսոյ զօրութե. դարձուցեր զերեսս քո յիս՝ն, և ես եղէ խռովեալ։ Ընդ քեզ ՚ի որ կարդացի, և առ ած իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թե իջանեմ ես յապականութե։

Ա՛ի Թէ հոգ խոստովան առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ զՀնմարտուն քո ։

Լուաւ ինձ ՚ի ողորմեցաւ, և ՚ի եղև իմ օգնական ։

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախուն, զերծ կինէն զբուրդ, և ինձ զդեցոյց զուրախութիւն ։

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, և այլ ի՛ և ողջացայց. ՚ի՛ ած իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղեց քեզ ։

ՔՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԷ ։
(ԿԻԹ ։)

Ա՛յսպէս ասէ ՚ի՛ . ոչ ևս եղիցի քեզ արեգակն ՚ի լոյս տունջեան, և ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ զլոյս ՚ի գիշերի ։ Ա՛յլ եղիցի քեզ ՚ի՛ լոյս յաւիտենական, և փառք քո ՚ի՛ած . ոչ մնասցէ քեզ արեգակն, և լուսին ՚ի քեզ ոչ պակասեսցէ. զի եղիցի քեզ ՚ի՛ լոյս յաւիտենական ։

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՚Ի ՀԱՄԱՄԱՏԵՑՈՑ ԹՂԹԻՆ Է ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅ ։ (Ը ։ 10 ։)

Ի՛սկ եթէ քո ՚ի՛ ձեզ է, ասպա մնալմին մեռեալ է վասն մեղացդ, և հոգին կենդանի է վասն արդարութե ։ Ա՛յթէ հոգի այնորիկ՝ որ յարոյցի զի՛ ՚ի մեռելոց՝ բնակեալ է ՚ի ձեզ, ապա և որ յարոյց զի՛ ՚ի մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր, բնակեալ հոգւովն իւրով ՚ի ձեզ ։ Ա՛յսու հետև, եղբարք, պարտապան եմք ոչ մարմնոյ ըստ մարմնոյ կեալ. զի Թէ ըստ մարմնոյ կեցցէք, մեռանիցէք եք. իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք ։ Օ՛ի որ հոգւովն ՚ի՛ այ վարին, նոքա են որդիք ՚ի՛ այ ։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա .

Ի խորոց կարդացի առ քեզ ՝ որ լուր ձայնի իմում։

սղ. Ա֊ղելուիա օրթի ։

Ա֊ԵՓԱՐԱՆ ԸՍՔ ՂՈՒԿԱՍՈՒ. (ԻՒ. 34։)

Տէրն մեր յիս քո ասէ ։

Ո Ղջոյ լերուք անձանց. դուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութիւ՛ն և արբեցութի՛ւն և հոգոյս աշխարհականաց, և յանկարծակի հաս սանիցէ ՝ի վերայ ձեր օրն այն ։ Ո՛ի իբրև զոտգայթ հասանիցէ ՝ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամ երեսս երկրի ։ Ա֊րթո՛ւն կացէք այսուհետև. յամ ժամ աղօթս արա֊րէք. զի արժանի լինիցիք զերծանել յայսմ ամէ՛ն որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ ։ Ա֊ւ ՝ի տուէ ՝ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր ՝ի լերինն որ կոչէր ձէ֊թենեաց. և ամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ՝ի տաճարն, լսել ՝ի նմանէ ։

Փառք քեզ տէր աճ մեր ։

Ա֊ՐՒԱ֊ՓՆ ՓԱՐՈՂՔ ։

Ա֊ւ ևս խաղաղութի՛ւն ձեր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա՛։

Ա՛ն հրաժարելոյ անձանց ինքեանց ՝ի քո զնո՛ր։

Ա՛ն որք լքին զապականացու կենցաղս, և հետևեցան ՝ի վերնին երկնաւոր առ քո արքայն երկնից զնո՛ր ։

Ա՛ն քաւութի՛ւն մեղաց և թողութի՛ւն յանցանաց սորա և մեր ամենեցուն զնո՛ր ։

Ա՛ե առաքինորդելոյ սմա յանաստուեր յօթե-
վանան , զոր պատրաստեաց ՚ի տան Հօր իւրոյ
միածին որդին զնո՛ր :
Ա՛ե լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն , և վե-
րանալոց ընդ առաջ փրկչին զնո՛ր :
Ա՛ե արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան
դասուն զնո՛ր :
Օ՛ ողորմութիւն ՚այ և զարքայութիւնն երկնից , և
զթողուն մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգու-
ցելոյս և մեր աւետեաւն զնո՛ր :
Ա՛ման հոգւոյն հանգուցելոց , որք ՚ձմարիտ
և ուղիղ հաւատով ՚ի քո՛ ննջեցին , զնո՛ր : Յիշ :
Այ և միաբան : Օ՛ անձինս մեր : Ողորմեաց :
Ջ . Տէր ողորմեա՛ :

Ղազար :

Ի՛ . Զոհանամք զքէն Ջմարիտդ ՚ած , որ
ծանուցար ազգի մարդկան , զԹալով ՚ի ստեղ-
ծուածս անարատ ձեռաց քոց : Ղ՛ աքեցեր զոր-
դիդ քո սիրելի , որ եկն և էջ ՚ի գերեզման .
զղջումն դժոխոց խորտակեաց կենսաբեր յա-
րութիւնն իւրով , և քաղցր ձայնիւ կոչեաց առ
ինքն ասելով եկայք առ իս ամ՛ աշխատեալք
և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ : Հան-
գա՛ ՚ր ՚ած զննջեցեալս զայս ՚ի ձեռն միածնի
քո , զՀաւատացեալս ՚ի քեզ , զոր գնեաց պա-
տուական արեամբն իւրով . և արժանաւորեա՛
յաւուր միւսանգամ դալստեանն լսել զձայն
երկնաւոր կոչմանն , որ ասէ . եկա՛յք օրհնեալք
Հօր իմոյ , ժառանգեցէ՛ք զպատրաստեալ ձեզ
զարքայութիւն : Ա՛յս զմեզ զժողովուրդս քո , որք
եկեալ եմք ազաչել զքեզ , պահեա՛ ամենազօր
աջովդ քո՝ մինչև յօր կոչմանն քո : Օ՛ քեզ

փառաւորեացուք Աշմարիտդ Աստ, Հանդերձ որդ
ւով և ամենասրբ Հոգւովդ այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղաղաղութիւն ամէն։ Ալէլուիա։

Յիշեա՛ Տէր զՀոգի քահանայիս այսօրիկ առա-
ջի Քո փառաց քոց. և եթէ մարդկօրէն ինչ
յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ
մտածութբ, ընդունելի՛ յանցանաց սորա զնոցուն,
որ ոչ յումեքէ արգելուս զգթութիւն քո. ընկալ
զՀոգի սորա ընդ սբս քո։ Եւ զմեզ արժանի
արա փառաւորել զՀայր և զորդի և զսբ Հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ասէն ղաբաւան։

Ողասաւեր ձայնիւ յերկինից՝ զբեզ դաւա-
նեաց Հայր էակից՝. աղաւնակերպ Հոգին ի-
ջեալ՝ առ Համմագոյդ իւր հանգուցեալ. ըզմը-
կըրտեալս նովին՝ Հոգւով յորդիգրութիւն
Հօր հաւատով. ի յօթեվանս Հօր՝ քո լուսոյ
ընդունելեացեալս՝ մեր հանգո՛։

Յաւար մեղաց հալածե՛ցաւ՝ լոյս գիտու-
թեան քում ծագեցաւ. խաչաձաւ օձին բո-
ժըշկեցաւ՝ հիւանդութիւն մեր ողջացաւ. կե՛ա
դանապարհըդ մեռե՛լոց՝ և լուսատու խաւարե-
լոց՝. ի յօթեվանս։

Եւ

Աղաչո՛ք փառա՛ց քրիստո՛ս. որ ժա
մանեա՛ գաս ի՛ յերկինի՛ց. ի վերա՛յ Թևո՛ց
Հողմո՛ց քո՛ Հայրենի՛ կերպա՛ր բանաք՛. և առ-

նե՛ս հրաման՝ լռեալ թեաւ՝ մի՝ ըզքո՛ւնութիւն որդւո՛ց մարդկա՛ն. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեաւ՝ հո՛գւոցը մեր նո՛ր նջե՛ցեալ ցերկի՛ն։

Ա՛ղաւնի։

ԽԿ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ ա՛ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՛ն յանցանաց։

Վ՚արդ։

ՍԲՒ. Ա՛ծ հանգուցեա՛լ հոգւոյս աղաչեսցուք զիւրկիչն մեր քո՛, զի զամ ընդ արդարսն դասեսցէ, և զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Է. Տէր ողորմեա՛։

Ո՚ղջոյն։

ԽԿ. Վա՛ռ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութի՛, զքեա՛ քո արարչական սիրովդ՝ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քոյ այս անո՛ւն քահանայիս։ Յի՛ շեա՛ յաւուր մեծի՛ գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի՛ ողորմութե՛ քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ՝ աջս քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և ա՛ բարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեա՛նս յաւիտե՛նից. ամէն։

Ո՚րհնեա՛լ տէր։ Հա՛յր մեր, որ յերկի՛նս։

Ո՚րհնեսցի՛ ա՛ և կենդեա՛լ պահեսցի գերեզմանն և ոսկերք ծառայիս այ, նշանաւ ա՛ծ խաչիւս և բանիւ ա՛ծ աւետարանաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ. ամէն։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԵՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Ա էջերորդ առուր առաւօտուն երկան ՚ի գերեզմանն ասելով ցՄրիամ ։ Կրկ. չէ 1 21 ։ Այս ապա այս կարգ կարօրէ ։

Աղօս Ձժշ. ողբայն ։

էդ. Կարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո, զի ՚որ կուէաց զքեզ ։

էե. Սիրեցի, զի լուիցէ ՚որ ձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա ։

Շ ընձեցան զինև երկունք մահու, և վիշտք դժոխոց գտին զիս ։

Օ նեղութիւն և զանկութիւն գտի, և զանուն ՚ան կարդացի ։

Ա՛ ՚որ փրկեաւ զանձն իմ. ողորմած և արդար է ՚որ ՚ած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս ՚որ ։

Այս խոնարհ եղէ, և ՚որ կեցոյց զիս. դարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո, զի ՚որ կուէաց զքեզ ։

Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, և զոտս իմ ՚ի գայթակղուէ. հաճոյ եղէց առաջի ՚ան յերկրին կենդանեաց։

Ընթերցուած յետոյեակ մարգարէէ ։
(իե. 9 ։)

Այս ասասցեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ ՚որ ՚ած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, և ապրե-

ցուսցէ զմեզ . զի նա է տէր , և սպասեաք նմա ։ Եւ ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ՚ի փրկու-մերում . և տացէ մեզ Հանգիստ տաճ ՚ի լերինս յայսմիկ , և լեցի կոխան մովսեսային . զոր օրի նակ կոխիցէ ոք զկալ կաճասայլիւք , և Հան դուցանիցէ զձեռս իւր , նոյնպէս և նա ջուա-ռեցոյց զնոսա ՚ի կորուսանել . և խոնարհեցուս ցէ զպարծրուն նորա , յոր արկանէր զձեռս իւր . և զպարծրութիւն սպասուանի պարսպաց քոց խո-նարհեցուսցէ , և ի գետին մինչև ՚ի յատակս ։ Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկ-րին Հրէաստանի , թէ ահաւասիկ քաղաք զօ-րացեալ , և փրկութիւն մեր . կանգնեսցէ պա-րիսպ և պատուարս ։ Բացէք զդրունս ձեր , և մտցէ ժողովուրդ որ պահէ զարդարութիւն , և պահէ զՀնչմարտութիւն . վերակացու Հշմարտու-թեան , և պահէ զխաղաղութիւն . զի ՚ի քեզ յուսով յու-սացաք տէր ։

Յակոբու առաքելոյն ՚ի կաթուղիկեայց Թղթոյն է ընթերց-ցուածս ։ (Ե . 7 ։)

Երկայնամիտ լերուք , եղբարք իմ , մինչև ՚ի գալուստն տեառն . ահա մշակ երկայնամտեալ սպաս-սէ պատուական պտղոյն երկրի , մինչև առցէ զկանուխ և զանապական ։ Երկայնամտեցէք և դուք , և Հաստատեցէք զսիրտս ձեր , զի գալուստն տեառն մերձեալ է ։ Մի՛ տրտմեցուցանէք զմիմեանս , եղբարք , զի մի՛ դատիցիք . ահաւասիկ դատաւորն առ դրունս կայ ։ Օրինակ առէք , եղբարք , չարչարանաց և երկայնմտութեան մարգարէից , որ խօսեցան յանուն տեառն ։ Ահաւասիկ երանեմք համբերողաց . զհամբերուն յովբայ լուարուք ,

և զկատարումն նոն տեսիլք , զի բազմապատիկ է նոր և ողորմած ։

Ալէլուիա , ալէլուիա , ալէլուիա ։

Ստարձր առնեմ զքեզ Տէր , զի ընկալար զիս ։ և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս ։

Պրկ ։ Ալէլուիա օրհնի ։

Ընդ եպարան ըստ Մատթէոսի ։ (ԻԳ ։ 30 ։)

Տէրն մեր յիս քո ասէ ։

Այն յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութ և փառաց բազմաց ։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ , և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ի չորից հողմոց , ի ծագաց երկնից մինչև ի ծագս նոցա ։ Ի թզենւոյ առեք առակս զառակին ։ զի յորժամ նորա ոստքն կակղացին , և տերևն ցցուիցի , գիտէք՝ թէ մերձ է ամառն ։ նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամ , գիտասջիք՝ թէ մերձ է ի դուրս ։ Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ անցցէ ազգս այս , մինչև այս ամ եղիցի ։ Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ մի անցցեն ։ Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամուն ոչ ոք գիտէ ։ ոչ հրեշտակք երկնից , և ոչ որդի , բայց միայն Հայր ։

Փառք քեզ Տէր նոր մեր ։

Աբէաաթն տաղոյն ։

Այս և խաղաղութիւն զնոր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա ։

Ա ման խոստովանաղական հոգւոյս , որ հրաժարեցաւ ի մէնջ , զնոր աղաչեսցուք ։

Ո՛ ամն քաւութիւն և թողութիւն մեղաց սորա և
մեր ամենեցուն զնոր աղ ։
Ո՛ ամն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակին խաղա-
ղութիւն յօթևվանս սրբոցն զնոր աղ ։
Ո՛ ամն պարգևելոյ սմա մնալն և բաժին ընդ
ժառանգաւորս արքայութեանն երկնից զնոր աղ ։
Ո՛ ամն ընդունելոյ զպատանսն միաբան ժողո-
վելոցս զնոր աղ ։
Ո՛ ամն հոգւոյն հանգուցելոց , որք Աշմարիտ
և ուղիղ հաւատով՝ի քէն ննջեցին, զնոր ։ Այլ
և այս միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեա ։
Ք ։ Տէր ողորմեա ։

Աղօթք ։

ԽԴ ։ Արարչագործ ամենայնի , որ մարդասիրութեամբ
քո խոնարհեցար յերկրիս , զկերպարանս ծա-
ռայի առեր , եղեր մարդ անձառելի խոնար-
հութեամբ . վասն մերոյ փրկութեան չարչարեցար ,
եղար՝ի գերեզմանի , զմահ ձաշակեցեր . յա-
րուցեալ երեքօրեայ՝ ազատեցեր զաղգս մարդ-
կան՝ի մահուանէ ։ Այր և զծառայս քո ընտրե-
ցեր՝ի քահանայութիւն , խրատեալ՝ի հրամանաց
ամենապատուէ զքիրկեալ քո ժողովուրդս . որ առ
զկարգս հրեշտակաց , և ծառայեաց եկեղեցւոյ
քումմէ՝ հանապազ զփառաբանութիւն մատու-
ցանել ամենասուրբ երրորդութեանդ . և այժմ
ըստ մնասուն բանի քո դարձաւ՝ի հող , ուստի
ստեղծաւ ։ Այլ արդ , որ բարերար , ընկալ զա-
զաչանս մեր ամենեցուն՝ի հաճոյս քո , և խառ-
նեա զհոգի սորա՝ի գունդս սուրբ քոց ։ Այլ
ամենեցիկ սա՝ի հրապարակախօս առեւնի քո .
զի դու միայն ես առանց մեղաց , և քաւիչ մե-
ղացելոց . և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և

պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ամենայն աշխարհի։

Որ յամենայնիվ եսբարեբար և բազում մաղթեմ ձեզ, գիտայ ի ծառայս քոյ այս՝ որ փոխեցաւ յաշխարհէս, բարեխօսութեամբ ձեզ ողորմելոյն և ամենաշնորհ քոյ, որք զանձինս իւրեանց քեզ պատրաստեցէք։ Ընկալ և դասաւորեա զհոգի սորա յերկնային խորանսդ ընդ անմարմնոց բազմութեամբ. զի և մեք միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս ասէն ղպրեան։

Ո՛ծնապարտ մոլորելոց՝ և չհնազանդելոց խաւարելոց. հրաւիրեցեալ զորդիս լուսոյ ի յերկինային հարսնեաս քո. ընդ զուարճալոյց անդ ժողովոյ՝ արժանացո ըզսա դասուց. լի լապտերօք մեծ յարուցեալ՝ ընդ ի մեստուն սուրբ կուսանացն։

Որ բովանդակ ընութեամբ զոր ըզգեցար՝ ի փայտ խաչին՝ բևեռեցար. լուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախնի հօրըն կապանաց. լոյծ և ըզսա ի չարացնանաց՝ վասըն քո սուրբ չարչարանաց. լի։

Նրբե։

Ի դնել բեմն բազմի փեսայիդ՝ և առաքաստրն զա՛ դարբի. գաւրիկեա՛ն փողն գոչի՝ սուրբքդ ամենայն անդ հա՛ւաքեն. աՀրեշտա՛կ դասքն բերկրի՛ն. լակ

մեղասէրըքն Թա՛ւ խանձին. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛ր հո՛գւոց ը մեր նը՛նջե՛ցեալն։

Աղաչանք։

Ոհ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՝ ա՛ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ն. և մեզ մեղաւորացս ընորհեա՛ զթողութի՛ն յանցանացդ։

Վարդ։

Պէ. Ա՛ծ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք զիւրմէնէն մեր քո՛, զի զսա ընդ արդարոն դասեա՛ ցե՛, և զմեզ կեցուսցէ ընորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Գ. Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք։

Ոհ. Վա՛ռ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անո՛ւն քահանայիս։ Զի՛ շեա՛ յաւուր մեծի՛ գալստեան արքայութե՛ քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛, քաւութե՛ և թողութե՛ մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ի դու ես տէր և ա՛ր բարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Օրհնեցի՛ և կնքեալ պահեսցի զերեզմանն և ոսկերք ծառայիս սո՛ւ, նշանաւ տո՛ւ խաչիս, և բանիւ տո՛ւ աւետարանաւս, յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սո՛ւրբ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՑՆ

Յեօթնեքորդ աւուր առաւօտուն գան ՚ի գերեզմանն ասելով ցմՅերիցն։ Կամ չէ 121։ Լա առ գերեզմանին այս կանուն կոպարի։

Սաղմոս Ձխէ. ողբային։

ԷՅ. Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ՚ի լերկիր ուղիղ։

ԷՒ. Տէր լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խընդրուածոց իմոց Ձշմարտութեաբ քով։

Լուր ինձ արդարութեաբ քով, և մի մտաներ ՚ի դատաստան ընդ ծառայի քումբ. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամ կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս ՚ի խաւարի ոպ մեռեալ յաւիտենից։

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ. և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամ գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Ընձն իմ ոպ երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ ամր, զի նուազեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ ամեցողիկ, որք իջանեն ՚ի գուբ։

Ասելի՝ արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես՝ ի քեզ յոյս յուսացայ։
Ցոյց ինձ զճանապարհ, յոր գնացից. զի առ քեզ յարի համբարձի զանձս իմ։
Փրկեա զիս՝ ի թշնամեաց իմոց, յոր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։
Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։ Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ՝ ի երկիրն ուղիղ։
Վասն անուան քո Տէր կեցուսցես զիս. արդարութեամբ հանցես՝ ի նեղութենէ զանձն իմ։
Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ։ (ԿԼ. 20։)

Ասէ Տէր. և կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ, և ժողովուրդ քո ամենևին արդար. և յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոյ իւրեանց՝ ի փառս. սաղ կաւաւորն հազարաւոր եղիցի, և կրտսերն յազգս մեծ. զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա։ Հոգի Տեառն՝ ի վերայ իմ, վասն որոյ և օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս. բժշկել զբեկեալս սրտիւք. քարոզել գերելոց զթողուն, և կուրաց տեսանել. կոչել զամ Տեառն ընդունելի, և օր հատուցման Աստուծոյ մերոյ. մխիթարել զամ սգաւորս. տալ սգաւորաց սիրելի փառս։ Փոխանակ մոխրոյն օծումն ուրախութենէ, և սգաւորացն հանդերձ փառաց փոխանակ ոգւոյն վհատութենէ։ Եւ կոչեցին նոքա ազգք արդարութենէ, տունկ Տեառն՝ ի փառս։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս ։ (Ա. 3։)

Սիրելիք, որպէս ամ ինչ մեզ իւրոյ աճեղէն զօրութենն առ ի կեանս և յաճպաշտութիւն հնարհեալ, ի ճանաչել գիտութենն այնորիկ՝ որ կոչեացն զմեզ յիւր փառն և վայելչուն ։ Որով մեծամեծքն և պատուականն աւետիք պարգեւեալ են մեզ. զի նոքունիք աճեղէն բնութենն լինիցիք հաղորդակիցք, փախուցեալք ի ցանկութենէ աշխարհիս և յապականութենէ ։ Եւ սմին այսմիկ զամ փոյթ ի մէջ առեալ ձերով հաւատովքն մատակարարեսջիք զառաքինութիւն, և առաքինութեամբն զգիտութիւն, և գիտութեն զժուժկալութիւն, և ժուժկալութիւնն զհամբերութիւն, և համբերութիւնն զաճպաշտութիւն, և աճպաշտութիւնն զեղբայրսիրութիւն, և եղբայրսիրութիւնն զսէր ։ Զ այսոսիկ ձեր յանձին կալեալ, և ի սոյն յաճախեալ, ոչ դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստատիցեն ի ճանն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Տէր լուր աղօթից իմոց, և աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ։

Ոտն. Ալելուիա օրհնեմ ։

Ընթերան ըստ յովհաննու. (Ա. 35։)

Յն ժամանակ մերոյ Յիսուս քահանայ.

Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս, և յաշակերտաց անտի նորա երկու. և նայեցեալ ընդ Յիսուս, ի գնայր, ասէ. ահաւասիկ քո գառն

ՈՅ ։ Լ ուան ՚ի նմանէ երկու աշակերտաքն , զի խօսէր ՝ և գնացին զհետ յոի ։ Իբրև դարձաւ յո և եաես գնոսա , զի երթային զհետ նո֊ ա , ասէ ցնոսա . զինչ խնդրէք ։ Նոքա ասեն ցնա . ռաբբի , որ թարգմանեալ կոչի վարդա֊ պետ , ո՞ւր են օթեվանք քո ։ Նէսէ ցնոսա . Ե֊ կայք և տեսէք . եկին և տեսին , ուր էին օթե֊ վանք նորա . և առ նմա ագան այն օր , զի ժամ էր իբրև տասներորդ ։ Էր անդրէաս եղբայր սիմոնի վիմի մի յերկուց անտի , որ լուանն ՚ի յովհաննէ , և գնացին զկնի նորա ։

Փառք քեզ տէր տէ մեր ։

ՎԱՐԴ ։

սբէ . Խնդրեսցուք հաւատով ՚ի հօրէ վասն քաւութե՛ մեղայ և թողութեան յանցանաց , փրկեալ զմեզ ՚ի վտաց և ՚ի նեղութենէ , իջա֊ նելոյ ՚ի վերայ մեր ողորմութ և գթութե՛ նո՛ ՈՅ ամենակալին . կեցո՛ և ողորմեա ։

ՂԱԶԱՐ ։

ԽՀ . Փառաւորեմք զքեզ քո թագաւոր փա֊ ռաց , յոյս և ակնկալութե՛ ամ արարածոց . ՚ի քեզ յուսով յուսացաք , որ փոխանակ ապակա֊ նացու կենցաղոյս՝ զանապական և զանվախճան կեանդ շնորհեցեր , և փոխանակ մնոտի և տխրական կենացս՝ պարգևեցեր մեզ զվերինն երուսաղէմ ։ Վ ան որոյ աղաչեմք զքեզ տէր , թո՛ղ զմեզ և քաւեա զանօրէնութե՛ս սորա , և արժանաւորեա զսա հանդչել յանտրտում֊ րախտիսդ . և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե֊ նից . ամէն ։

խաղաղութեն ամէն : Ա՛մ երկը :

Տէրնճ Թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր, և գթած ի վերայ հոգւոյ ննջեցելոյս այսորիկ, և հանգո՛ ի դասս անդրանկաց գրեցից յերկինս՝ ի լուսեղէն առագաստին : Օ՛ի դու ես կարող յամի. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Նո՛ աւէն ղաբաէան :

Յե՞տ կամաւո՛ր մահու խաչի՝ եդար ի նո՛ր գերեզմանի՝. երեքօրեայ Թաղմա՛մբ յերկրի. նոր ընտե՛ղեր զմեզ կենդանի՝. զի՛ջեալս ընդ քե՛զ ի հո՛ղ մա՛հու՝ վերանկո՛ւեա ձայնիւ՝ փողոյ. լի՛ լապտերօք մոյծ յա՛ռագաստ՝ ընդ ի՛մաստուն սուրբ կո՛ւսանացն :

Նո՛ստեալ կանանց իւղաբե՛րից՝ և ձղբայլին արտասուալից՝. երբ ըզմեռեալ անո՛յա՛սալից՝ ըզկե՛նդանիդ՝ յաւիտե՛նից. վա՛սըն նոցի՛ն ող անո՛րտա՛սուաց՝ մաքրեա՛ ըզսա ի յանցանաց. լի :

Նրբ :

Յո՛րժամ հրեշտա՛կն փողո՛յն լինի՛ր և զևտակա՛ն գիրըն՝ յայտնի՛. Ա՛ռաւագա՛յթ սըրբո՛յ խաչի՛ր յա՛րևելից փա՛ռո՛ք ծագի՛. հրեշտակա՛յ դունդք ծա՛ւալի՛ր հրեշտակապե՛տք պարո՛՛նակին՝. ո՛ղորմա՛՛ծ տեր ո՛՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցը մեր նո՛ր ննջե՛՛ցեցին :

Ա՛ղաւնակ։

Ա՛հ. Հոգւոյ հանգուցեալոյս, քո՛ւ ա՛ծ, արա՛ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս շնորհեա՛ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ՛արդ։

Արի՛. Ա՛ռ հանգուցեա՛լ հոգւոյս աղաչեսցուք զքրիկէն մեր քո՛ւ, զի զա՛ս ընդ արդարսն դասեա՛ց է, և զմեզ կեցուսցէ՛ շնորհիւ ողորմութե՛ւն իւրոյ. ամենակալ տէ՛ր ա՛ծ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Ֆ. Տէ՛ր ողորմեա՛։

Ա՛ղօ՛թ։

Ա՛հ. Ա՛ռ որդի՛ այ անսխալակալ և բարեգութի՛ւն, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն քահանայիս։ Զի շնո՛ւ չեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութե՛ւն քո, արա՛ արժանի ողորմութե՛ւն, քաւութե՛ւն և թողութե՛ւն մեղաց. դասատորեալ պայծառացո՛ւ ընդ սո՛ւրբ քո յաջակողմեան դասուն։ Ո՛չ դու ես տէ՛ր և աստուածն ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատի՛ւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ո՛րհնեալ տէ՛ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ո՛րհնեսցի՛ ✠ և կենա՛լ պահեսցի զերեզմանն և ոսկերք ծառայիս տէ՛ր, նշանաւ տէ՛ր խաչիւս և բանիւ տէ՛ր աւետարանաւս յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սո՛ւրբ. ամէն։

Լսէ՛ երէց հաճս հնգերեսանիս համառաստաւնս համառ
բերէց խոստրել, զի՝ ի կարգս եօնօրէից ասա։

ՀԱՐԱԿԱՆՔ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐԵԼՈՑ ՉՆՆՋԵՑԵԱԼՍ ԱՒ Ի ԹԱՂՈՒՄՆ

Ո՞ւրհուբեան դողացա՛ւ ամենմեղ անձն իմ. յահեղ զոհ դատաստանի՛ն զոր յանդերձելի տանջանացն։ Վասզի կամաւ մերձեցա՛յ ի մեղս մեծամեծս. արդ կա՛յ եւ ինձ ինձ անդերձելի պատուհասն։ Զրդ անկեալ աղա՛չեմ՝ մ փըրկի՛չ եւ բարերար. խնայեա՛ց յիս ի մեղուցեա՛լս. եւ ողորմեա՛ ինձ բանզմի՛մեղիս։

Ամե՛նակալ քա՛ւեա՛ զմեղս իմ. զի աստըւածք եմ անպա՛շխալողաց։ Ա՛ւ զՀո՛գեդո՛ր մի՛ հա՛յհներ յի՛նէն. զի աստըւածք եմ անպա՛շ։ Ա՛ւ փըրկեա՛ զիս յա՛հա՛գին հը՛ըոյն. զի։

Ո՞՛յ եր իմ ի մանկու՛թենէ՛ իմմէ՝. մի թո՛ղը՛ զիս տէր անտըւա՛ծ իմ։ Ո՞՛յ եր իմ ի ժամանակի ծերու՛թեան իմոյ. մի թո՛ղը՛ զիս։ Ո՞՛յ եր իմ ի մի՛ւսանգամ գա՛լստեանն քո՝. մի անտես ա՛նէ՛ զիս տէր աստը՛ւա՛ծ իմ։

ԿԱՆՈՆ

ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Յորժամ կամիցին գերեզմանս օրհնել, կամ նվիրեցեալ գերեզմանատունս, առեալ ջահանայն խունկ և սեպհական, և սրբիատափն բուրվառս, գնան ի գերեզմանն. և կայցեն շարականս ըստ ձայնի առաջնոյն։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԸՍՏ ՈՒԹ ՁԱՅՆԻՑ ԻՒՐԵԱՆՑ ՔԱՂՈՒԱԾՈՎ.

ՇԱՐԱԿԱՆՔ · ԱՁ ·

Պահել վայելէ աստուածդ օրհնաբանիս. որ յարութիւնդ ես ձայնիւ յանփոփոխ ցնծալոց. Թագաւոր և իշխան վերք օրհնեմք զքեզ։ Ի միասանգամ գալստեանդդ քո քրիստոս փառացիր Թագաւոր. ի ձայն փողոյ նորոգիչն հոգիք նընջեցեալոցն. և յանդնեն ի մեռելոց անապական մարմնով։ Ալա՛ն որոյ է մեք զգեզ աղաչէ մեք հայր երկնաւոր. զաւուրս ըզնընջեցեալսըն մեր ի վերին զդ քո երուսաղէմ. ի ժողովս անդրանկաց գրեալոց ի յերկինս։

Զայնարկեալ կենդանարարին աստուածդային բարբառոյն. ասէ եկայք օրհնեալքդ հօր իմոյ. ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ ըզ-

կեանքն՝ ի հանդէս բռնեալ երկրին։ Ընդհատալ
եւ լանջել քեզ հաւատովք՝ ի յօդըս վէրինս. առ-
տուածագործեաց լուսովպայծառացեալ ի դաս
անմարմնոցն. ի լսել ըզձայն երանաւէտ կոչ-
մանն։ Ընդ այլմէ քումմէ կայցո ընդ ի մաս-
տիճն սուրբ՝ կոնսանան. ի լուսեղէն առագաս-
տին պայծառացեալ ի դաս անմարմնոցն՝ ի
ժողովս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս։

Օ Հոգիս ծառայից քոց քրիստոս՝ ընկալ ի
դաս անդրանկաց գրելոց՝ ի յերկինս։ Ընդ-
կալ վաստն առցայ ըզքանաւոր պատարագս ի
միջի. եւ հնարհեաս նոցա ըզթողութիւն գտա-
նել յաւուրն յայնմանէ։

պհ. Հայր բանզուամղնըմ։ խոստովանիմ առ քեզ
որպէս զանձնառակ որդին. Թող ինձ ըզմեղս
իմ եւ ողորմեա։ Տէր որ գըթացար ի կինըն
քանանացի. գըթա եւ յիս ի մեղաւորս եւ ո-
ղորմ։ Տէր որ դարձուցեր ըզմաքսաւորն ի գի-
տութիւն ճշմարտութեան՝. դարձո եւ զիս ըզ-
մոլորեալս եւ ողորմ։

պհ. Ի նէ ղուրթեաշն իմում օգնեա ինձ տէր. որ-
պէս երբէմն յոյիանահ եւ ողորմեա։ Ի յան-
յանաց իմոց մաքրեա զիս տէր՝ որպէս երբեմն
զմաքսաւորն եւ։ Ի նէնգաւսը ըզրքութանց
փրկեա զիս տէր եւ յաբէնէ անպէ ցո եւ ողորմ։
Դրա. Ժողովեա՛ զոս ի միջատակ սըրբոց քոց քրիս-

տան. ամաչե՞ մք ընդքեզ սիգայ բարեխօսութ՝
ողորմեա. Հրկրպագե՞մք առաջի բեմի քո
քրիստոս. ընկա՞լ քո գրեթէ թեամբըդ զա-
ղաչանքս մեր. սիգա քա. Օրս հոգեւով և
մարմնով որպէս զանմարմինն. անարա՞տ ի
դանլուստ քո պահեցես մարդասէր փըրկիչ. սո-
էէ. Ո՞ղ՞որմեա ինձ աստուածած. Որ զառա-
ջինն ոչ պահելով ընդպատուիրանըն մեռաք.
հնարհեցե՞ր քքեզ օրինակ մեզ պատուիրան կե-
նաց. զի պահելով կենդանանայցո՞ւք. ողո՞. Որ
ի խորհո՞ւրդ քո կամաւոր մահուանն եկեղեցի
քո քրիստոս մեռանելո՞վ օրինաց մեղաց. զի
յարուցեա՞լ ընդ քեզ զնորոգեսցի փառս. ող.
ՇԸ. Ո՞յսօր գոլով ի բեթանիա քո ամենազօր
հրամանաւքդ. ձա՞յնեցե՞ր ղազարու և դի՞ղա-
ցաւ մնդ. դրժո՞ւիք պարտեցաւ մահականու-
թիւն լուծաւ. կենդանարար քրիստոս՝ կե՞ցո՞
ընդմեզ. Ո՞յսօր գոլով ի բեթանիա զքո զաշ-
խարհակեցոյց սուրբ գյարու՞թիւնդ. յա՞ռա-
ջագո՞յն ծանուցեր անմահականաբար կոչմամբ
զմերեքծրեա՞յն ի թաղմանէ. կենդ. Ո՞յսօր գո-
լով ի բեթանիա. երրայեցւոց մանկո՞ւնքն ըս-
քանչացեա՞լ ասէին. զմարիամ՞ և զեղբայրն
ի թաղմանէ յարո՞ւցեալ որդւո՞յն մարիամու.
կենդան.

յաւ. Ո՞նձաւելի հօր էա՞կից ի խաչ երթիր կամա-

հօր սղոցմամբ։ Ընդհանրութեամբ տըւածդ քրիս-
տոս ի գէ՛ր եղբայրն ի՛ջեր սրտիկս մանրդ սղ։ Ար-
կերըդ աւուր յարեւտր յոյս յարութեան
ցո՛ւցար մեզ սղոցր։

ԿԴ. Ո՛ր յամենայնի ես աստուա՛ծ ե՛ւ մարդ։ Ա՛ն
ի՛ ձայն հընչման ի՛ջեր յերկինս սուրբ հոգի։
ողոցմամբ մեզ։ Ո՛ր զամենայն լընուս զօրո-
թեա՛ մըբ։ Ա՛ն ի դա՛ստ առաքելոցն իջեր բա-
նակիւ՛ր հոգի։ ողոցր։ Ո՛ր անբաժանե՛լի ես յայ
տուա՛ծ ե՛ւ ի հրեղէն լեզուս բաժանեա՛լ
հանդերձ յա՛ռաքեալսըն սուրբ հոգի։ ողոցր։

Ծ. Յարուցեալդ ի մեռելոց բնակարան մայր և
կոյս որ ընդունելեա՛լսըն յա՛դամայ կենա՛զործ
անասպա՛կան։ զքեզ մեծացուցանեմք որ օրհ-
նեալդ ես ի կանայս։ Ա՛ռաքողն երկնի և եր-
կրի եղեր տաճար ե՛ւ առագաստ։ որ ընդունել-
ցեալսըն մեր հրեղէն նո՛րոգի՛։ զքեզ մեծա-
կերակրողն տի՛ եղերաց արբուցի՛ր ըզքո՛ գե
ընդհանէն։ որ ընդունելեալսըն մեր վերըստին
նո՛րոգի՛։ զքեզ։

Իւ. Ո՛ւրբ խաչն օգնական հաւատացելոց։
կանդնեցար ի յերկրի յաղթող թըշնամանին։
ե՛կայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք։ Ա՛ռա-
րինչն ա՛ստուածդ բարձրացա՛ւ ի խաչին և զմե-
ւեալըս մեղաք փրկեին Հաշակմամբ։ ի սմա
նո՛րոգեալ կենդանացոյց։

փառք հօր և որդւոյ։

Ի միասանդամ գալըստեան աստուածծնըդ-
ևոյն. սո՛ւրբ խաչն երևի՛ և լուսատրէ. զի՛
նա՛ է յոյս հաւատացեալից։

Ա՛յժմ և միշտ։

Հաշտեա՛ ի ձեռըն սուրբ մայրինդ և ա՛րեան
քո՛ւոր. և պարգևեա՛ նոցա դանդ՛ Լ յաջակո՛ղ-
ւեան նըշանըն քո։

Այ՛ս յեր վճարման շարաքանին ասէ

Աղաս ե՛ք։

Ա՛լելուիա, ալելուիա.

Տէր մի՛ սրտմտուիր քով յանդիմաներ զիս.
և մի՛ բարկուի՛ր քով խրատեր զիս։
Ողորմեա՛ ինձ ո՛ր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա՛
զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։
Զանձն իմ յոյժ խռովեցաւ. և դու ո՛ր միևնո՛ւ
յերը։
Դարձ ո՛ր, և փրկեա՛ զանձն իմ. կեցո՛ զիս ո՛ր
ըստ ողորմութե՛ քումն։
Օ՛ի ոչ ոք է, որ ի՛ մահու յիշե՛ զքե՛զ, կամ՛ ի՛
դժոխս խոստովանի առնիցի առ քե՛զ։
Վաստակեցայ ես ի՛ հեծծուե՛ իմում. լուացի՛
զամ գիշերը զմահիճս իմ, և արտասուօք ի-
մով զանկողինս իմ թացի։
Խռովեցաւ ի՛ սրտմտութե՛ ակն իմ, և մաշեցայ
ես ի՛ վերայ ամ թշնամեաց իմոց։
Ի՛ բաց կացէ՛ք յինէն ամենեքեան, գործ-
ա՛ւք զանօրէնսուե՛։

Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ. լուաւ Տէր աղօթից իմոց. և Տէր զկնդրուածս իմ ընկալաւ։ Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամ թշնամիք իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ, վաղվաղակի և խռովեսցին։

Սրբ. Աղեքսիա օրթիւ։

Աեռարան ըստ յովհաննու. (Ե. 19։)

Ցերն մեր յիս քս

Պատասխանի ետ, և ասէ ցնոսա. Ամէն ամէն ձեզ, ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման գործէ։ Օ՛ի Հայր սիրէ զորդի, և զամ ինչ յուսյանէ նմա զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուսյանէ նմա զգործս, զնդ որ դուքդ զարմանայք։ Օ՛ի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ։ Նա ոչ եթէ Հայր դատէ զոք. այլ զամ դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի, որպէս պատուեն զՀայր։ Որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա։

Փառք քեզ Տէր յաճ մեր։

Աերե կախս զայս կարդա.

Աեռարան ըստ յովհաննու. (ԺԶ. 25։)

Ցերն մեր յիս քս ասէ.

Օ՛ այս խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ։ Իսկ մխիթարիչն Հոգին սը, զոր առաքեսցէ

Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամ, և յիշեցուսցէ զամ, զոր ինչ ասացի ձեզ։ Խաղաղութիւն թողում ձեզ. զխաղաղութիւնն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր և մի զանգիտեսցեն։ Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ Երթ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս, ապա ուրախ լեայ եր ձեր, թէ ես առ Հայր երթամ. զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատ տասջիք։ Ոչ եւս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ զի ծանիցէ աշխարհ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք գնասցուք աստի։

Փառք քեզ Տէր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ ապա ասէ շարականն Սահակայ Դարձեալ երկնաւորաց։ Եւ ապա ի երէց յԱբարիչ և մարդասիրէն. Համ յԱստուածն։ Կրկին յաւաքէիպէ չեք հանգստեան շարականաց ոչ ձայնիցն։

Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՛ մեծ, արա՛։
Ա՛ր հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Ո՛վ որդի՛ մի անհնակալ և բարեգութ։
Որ՛ն հաւատ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ձեռքը քո աջակից և ըստեղծին՝ զի ս ի հոգւոյ. ի յօրհնել ըզքեզ ամենայն յա֊ւիտեան։ Ոչ պատրանաց բանսարկուին խա֊փանեցայ յանձնառ լուսոյն. և դաղձայ անդրէն ի հող յորմէ ստեղծայ։ Ապիսի արիւ սիրը հոգի՝ լուսաւորեա զմեր նընջեցեա֊լսն և հանդո զհոգիս նոցա՝ ընդ սիրելսն քո։

Հայր անմահակալ և բարեգութ. մաղթե֊լով հայցեմ ըզ ի քէն վասն մեր նընջեցելոցն. արժանաւորել հանգչստեան օթեվանին սիր֊բոյն։ Ընդառաջ ծընունդ հօր որդի. որ մահ֊կանացուացս կեանքդ եա՝ զհոգիս նընջեցելոց մեր ընկալ. և արժանաւորեա. հանգ։ Ան֊ո֊նորոգող սիրը հոգի յորժամ նորոգեսս զա֊պականեալն՝ յայնժամ ընդրկեա և մեր նըն֊ջեցելոցն արժանաւորել։

Յորժամ յերկնից գոչէ փողն ազգացու֊թեան առնել լսելի երեզբաց՝ ի գատաստան ան֊հաւոր. յայնմ ահւոյ ահեղին յիշեա տէր ըզ և ըզմեր ընդրկեցեալսն. և հանգո ընդ սուրբ ըս֊ս քո։ Յորժամ հառագայթք աստուածու֊թեանդ փայլեն ի յարևելից. և դըպրու֊թիւնքդ հրաշալեցեն բանին յայնմ աւուր ահեղին յիշեա։

պի· Ո՛տ[illegible] կենցաղոյս հանապազ զին ա՛լեկո՛ծել, Ա՛ր[illegible]
ցանել· Ո՛աւասիկ բարի լեր անձին իմոյ ա-
պաւէն·

պի· Ո՛ղջանալ ըզքեզ տէր պարգեւեա՛ հնձ ա-
պաշխարութեամբ լուանալ ըզմեղս իմ և՝ ո-
զորմեա՛· Ո՛արասնա՛ւս իմ և զհառաչանս
սրտի իմոյ· մա՛րդասիրութեամբդ քո՝ ըն-
կալ տէր և՝ ողո՛րմեա· Ա՛ւրհնեցեալն խընդ-
րուա՛ծք իմ առաջի քո տէր բարերարութեանդ
քո՝ խնայեա՛ հիս և՝ ողո՛րմեա·

ղդ· Խընդրեմք ի քէն բարերար· ողորմեա՛ան-
ձանց մերոց· Ա՛ւսրն սրբոց քոց՝ մա՛րտիրո-
սաց՝· տէր ընկալ զաղաչանս մեր· Ա՛ր դը-
թա՛ծդ ես յամենայնի· տէր կեցո՛ զանձինս
մեր· Ա՛ուրբ ես տէր զօրութեա՛նց բընակեալդ
ի լոյս յանմատոյց· Ո՛ր[illegible]նութեամբ սրբոց
քոց լուր տուր՝ և՝ ողո՛րմեա·

ղէ· Ա՛ր առաքեցա՛ր ի հայրական ծոցոյ ծա՛ծ-
կեալ խորհուրդ ընդ հօր յաւիտեան· և՝ ա-
ւե՛ր մա՛րմին զմեղուցեալ նախասահեցեալն յա-
նապական կուսէն անձառ միութե՛ր· վասն
մե՛ր փըրկո՛ւթեան ողո՛րմեա· Ա՛ր փոխանակ
Հաշակացելն դառնութեան մա՛հաբեր պըտ-
ղին· անձառա՛կ լինե՛լ քո քառասնօրեայ
քաղցրացո՛ւցեր յո՛ւսով լըցո՛ւ ծնո՛ր քո օրհնաց·

վանըն։ Որ յայնկոյս աւազակին՝ բացեր ըզդուռն ընդ դրախտին կենաց. բայց և՝ մեզ մեղանչ բացս աղերսմունքիւք որք ընդ նմին՝ զքեզ զդաւանեմք տէր և Թագաւոր. աղաչեմք ըզքեզ ողորմեա։

ՂԱ. Ո՛յսօր կանդնեցար աւազան մկրտութեան ի Թաղեաթիւն մեր ղաց մերոց։ Ո՛յսօր տէրըն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն և պատուիրէր զայս ասելով։ Որ ոմն ի ձէնջ եղբայրք մնանելոց է զիս ի մահ և արուչի յաշխարհէրոսողիմ։ Օ՛ն ասէ լուեալ պետրոսի՝ ամենայնիւ առ յոհանէս հարցանել թէ ո՞վ իցէ։ Եանըն զեր ասաց յե. տըրտմեցոյց զիւր զաշակերտըն և խոստովեցան ամենեքեան։

յա. Որբր ասուրած որ վասըն մեր ըղմահ չաքաշակեցեր. և յերրորդ աւուր յարեաւր ողորմած։ Որբր ասուրած որ ըզդժոխս ածերեցեր. և զգերեալսըն փրկեցեր ի նմանէ ողոր։ Որբր ասուրած որ ի յերկինըս համբարձար ընդ աջմէ հօր նըստար ի բարձունս ողորմած։

հգ. Որ առաքեցար ի հօրէ՝ հոգիդ անեղ և համագոյ. աղաչանօք առաքելոցն. լինել մխիթարիչ սուրբ առաքեալցն. աղաչեմք ըզքեզ ողորմած։ Որ իջեր տիրաբար յերկինից սաստիկ հողմոյ նըմանն աս-

տուած յայտնապէս. և ի հրէ ղէն լինելոյս բա-
ժանեալ հանդերձեալ ի դասս առաքելոյն. այլ
ՈՐ արբուցեր ի բնութեան ի մաստու-
թեան զհոգիս սըրբոց քոց առաքելոյն. որք
արբուցին սրբութեամբ լոց որդւոց ադամայ լը-
բաժակն ուրախարար յայդուհի երգեմայ. այլ
Ֆ. Ուրախ լեր աստուածածնին տաճար ան-
խախտելի. լըգբեզ մեծացուցանեմք ՝ Յըղա-
ցեալ անարատաբար. և զաստուած վայելա-
պէս ծընար. ուրախ ՝ Ի՛րգէ մարգարէն
սուրբ և տաճար քո աբանելի արդարութիւ և
դուռն երկնային. ուրախ ՝
Եւ. Ա՛ղաչ քո տէր զօրութեանց հանապատով
կանգնեցար ի խորանի քում. եկայք ժողո-
վուրդք ի բերկրալից գեղացուք ՝ Ա՛յր
պատուա-
կան ի խորանի քում հիմնեցաւ այծր. եկայք՝

Վաղ հօր ՝

Ո՛ սմա մատուցաւ Ձըշմարիտ պատարագ
և զհնուն անապական. եկայք ժող ՝

Ա՛յժմ և միշտ ՝

Ո՛ ՝ Ա՛ր հնարեաւ դողն արարածք ի ձայնէ
սրովբէականէ փողոյն. յորժամ հարկանէ հրեշ-
տակապետն և կոչէ ի դատաստան զամենա
որդւոց մարդկան. յայնմ ահուր ահեղին յի-
շեսա տէրն ՝ և ըզմեր ընդ նմա ընդունելեաւն. և
հանգիւ ընդ սուրբսն քո ՝

Աղմո՛ս ԻԵ՛.

Ա՛լելուիա, ալելուիա.

Բա՛ր ձեր առնե՛մ զքեզ՝ տէր, զի ընկալար զիս, և ո՛չ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։
Տէր՝ աստ՛ծ իմ կարդացի առ քեզ, և բժշկեցեր զիս. տէր հաներ ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որ իջանեն ի գուբ։
Աղմո՛ս ասացէ՛ք նմա՛ սրբք նո՛ր. խոստովանեցե՛ք յի՛շատակի սրբութե՛ն նորա։
Որո՛մն որ՝ի բարկութե՛ է՝ի բարկութե՛ նորա. և կեանք են՝ի կամս նորա։
Ի՛նդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութի՛։
Ես ասացի՝ի բարեկենդանութե՛ իմում՝ թէ ո՛չ սասանեցայց յաւիտեան։
Տէր՝ի կամ քո էտուր գեղոյ իմոյ զօրութե՛ն. դարձուցեր զերեսս քո յիս՛ինէն, և ես եղէ խռովեա՛լ։
Ո՛ւ քեզ՝ տէր կարդացի, և առ՝ աստ՛ծ իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութե՛ն։
Մի՞ թէ հող խոստովան առնիցի՛ առ քեզ, կամ պատմեսցի՛ զճշմարտութիս քո։
Լո՛ւար ինձ՝ տէր և ողորմեցար, և տէր եղեւ իմ օգնական։
Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութի՛, զերծ յիս՛ինէն զքուրձ, և ինձ զգեցոյց զուրախութե՛ն։
Որպէս սաղմո՛ս ասացեն քեզ փառք իմ՝ և այլ մի՛ ևս զղջացայց. տէր աստ՛ծ իմ՝ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ։
ա՛րէ· Ա՛լելուիա օրհնե՛մ։

Ի՟ե՛սուան ըսա ցուխասու. (ժա. 33։)

Տէրն մեր յո՛ր քո՛ ասէ.

Ա՛յ ուրուք լուցեալ Հրագ՝ գնէ՛ ի թաքըս-տեան և ոչ ընդ գրուանաս, այլ՛ի վերայ աշ-տանակի, զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն։ Հրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակինն առատ է, ամ մարմինն լուսաւոր եղիցի. և երբ ակն չար է, և մարմինն խաւարին եղիցի։ Ի՟րդ ըզ-դո՛ւշ լեր, գուցէ լոյսդ՝ որ ի՛ քեզ է, խաւար իցէ։ Ի՟թէ մարմինդ քո ամ լուսաւոր է և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ամ. որպէս յորժամ Հրագն նշուլիւք լուսա-ւորեսցէ զքեզ։ Ի՟ւ մինչ դեռ խօսէր զայս, ա-ղաչէր ինա ոմն փարիսեցի, զի հաշ կերիցէ առ նմա. և նա մտեալ բազմեցաւ։ Իբրև եահս փարիսեցին զարմացաւ, զի նախ ոչ լուացաւ յառաջ քան զհաշ։ Ի՟սէ ցնա տէր. այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և զսկահին սրբէք, և ներքինն ձեր լի է յափշտակութի՛ւն և չարուքի՛։ Ի՟միտք, ո՛չ ապաքէն որ զարտաքինն արար, և զներքինն նոյն արար։ Ի՟այց տո՛ւք զար-ժանն իսկ տուք ողորմութի՛ւն, և ահա ամ՝ որ է ձեր։

Փառք քեզ տէր աճ մեր։

Ի՟նչ կաիս գայս կարդա՛։

Ի՟ե՛սուան ըսա ցուխասու. (ժբ. 32։)

Տէրն մեր յո՛ր քո՛ ասէ.

Ա՛ի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութի՛ւն։ Ի՟ ա՛ճառեցէ՛ք

զինչա ձեր, և տուք ողորմածի, և արարիք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ՝ գանձ անպակաս յերկինս, ուր ոչ գող մերձենայ և ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձ ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին։ Լուսին գօտիք ձեր պնդեալ լինդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք, և դուք նմանողք մարդկան, որ աչս ունիցին ուն իւրեանց, թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա։ Լաւ բանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տէրն գտցէ արթուն։ Ամէն ասեմ ձեզ. զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ զնոսա։ Լաւ եթէ երկրորդ կամ երրորդ պահու եկեսցէ, և գտցէ այնպէս, է բանեալի են ծառայքն այնոքիկ։ Այլ զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն, յորում պահու գող գայ, հսկէր և չտայր թողուլ տան իւրում։ Լաւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցիք, գայ որդի մարդոյ։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Լաւ ապա ասէ ղարաքան Ջանապարհ մտերեցոյց. և ձառապայթ։ Լաւ պուռն դ երէ յԱբարիչ և մարդասիրէն. կամ Լաւ ասացիքն։ Վէպ յառաջնէյայդ յեօ հանգուստ ղարաքանաց ուրն ֆայնէցն։

Ֆհ. Հոգոյց հանգուցեալոյս, քո յաճ, արարիչ։ Ալ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Ֆհ. Վասն որդի նոյ անօխակալ և բարեգութ։
Երկնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ուրբ շաբաթին ձայնիւ ծրհնեսցուք զամենասնորը զերրորդութիւնն. փառաւորիւ լով ըզհայր. որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահութիւն։ Ի լրկեցեք ահն ի լրգնոր ևկեղեցիք սըրբեցելոց. քրիստոսի երկիր պագելով. որ վերակոչեաց։ Աըրբասաց ձայնիւն ծրհնեսցուք. հնգևտրականն հընչմամբ գնվնեսցուք. սուրբ զհնգիկն փառաւորելով. որ վերահանգոյց զամենեսեան։

Ի ձայն փողոյ գալստեանն քո տէր ամենայն հոգիք զարթիցեն կաղ ի գատաստանի քում քրիստոս ամենաճար մեր։ Յորժամ հընչէ բարբառն ահագին. և հարկանի փող յարութեան մերոյ. և մեք գնչէ լով ասեմըք փառըք գալստեան քոյ տէր։ Յորժամ առնեա զհատուցանումըն տէր՝ և սուրբըք քո պարծեսցին ի քեզ՝. և մեզ հատուցեսցես փըրկիչ կաղ ի յաջմէ քումմէ։

Ամագաւոր անմահ. արարիչ յաւիտենից. մարդասիրութիւդ քո խընայեա յանձինըս մեր՝. ատէղծիչ կենդանեաց՝ և հանգուցիչ նընջեցելոց։ Ի խաչին բևեռեալ յար. զմահու լուծիչ զիշխանութիւն. յաւիտենից ըզնըն-

ջե՛ցեալսըն վէրագծէր՝ յանմահ ի կեանս· ատ։
պհ· Ա՛ոբձո զցասումըն քո՝ ի մէնջ յաղաղա-
կե՛լ հոդեղինացս· բա՛զմագութ տէր խնայեա՛
և մի կո՛րնչասանիր ։ Ա՛յանգնեա՛ զանկեալս ի
գլե՛ըմանէ զվէրաւորեա՛լս ի թըշնամւոյն· ո՛ր
բըժիշկդ ե՛ս հիւանդաց բըժըշկեա՛ զնմ զհի-
ւա՛նդութիւնս ։ Ի՛ յանցանաց իմոց թա՛խ-
ծեալ անձն իմ գոչե՛մ ո՞րպէս ըզմաքսաւորն·
ա՛աստուա՛ծ քա՛ւեա՛ զնս ըզմեղաւորս ։
պհ· Ա՛ազո՛ւմ ե՛ն քո գըթութիւնքըդ՝ բա՛զմա-
մե՛ղ անձինն իմոյ· ո՞ղո՞ր ըմեա՛ ա՛աստուա՛ծ քա-
վի՛չ իմ ։ Օ՛ի՛ քե՛զ անյի՛շաչար տէր՝ մե՛ղայ
չարին խոտո՛ւմբ· ո՞ղո՞ր ։ Ի՛ քո՛ ի՛ միւսան-
գամ գա՛լըստեանըն յո՛րժամ գա՛ս դա՛տել
զերկիր· ո՞ղ ։
նբ· Ջե՛ղմամբ արեան՝ սո՛ըբոց վէ՛ր կայիցն հա՛շ-
տեա՛ց ընդ մե՛ղ քրիստո՛ս· և՛ փըրկեա՛ յա՛մե-
նայն փորձո՛ւթենէ՝ ի՛ր նահատա՛կեցան վա՛
սըն քո՝ ի մա՛հ· վէ՛րաւորեա՛լըք յաղթե՛ցիկն
թըշնամւոյն· սո՛ղկին աղա՛չանօք հա՛շ· ի՛ր
միացան ի սէր ա՛հա՛ւոր քո տէրութե՛ղ· և մա՛
տուցի՛ն զանձկիս ի ւրեանց պատարագ քեզ և
զհնութի՛ն· սո՛ղկին ։
նէ· Ի՛ր ըղձո՛ւրդ քո գա՛լըստեանդ յա՛ռա-
ջագո՛յն գուշակեցեր· մա՛րգարէի՛ն քո՛ սրայէ-
լի՛ զորս ընտրեցեր յա՛տ մո՛վսէսի՛· ո՛ր խօսե-

յան Հոգւոյն սրբոյ բանզմապատիկ օրհնակօք. տո՛ւր մե՛զ փրկիչ ձեր՝ մարմնով եւ լզմեզայց լզԹաղուԹիւն։ Ո՛վ մերձենալ ամենց վե՛ր լզկնն զոր տեսանողքդն ծանուցին՝ լզհասանե՛լ մեր փրկողիդ առ ի վախճան՝ ժամանակին. երկեալ եցար ի մէջ մարդկան զգեցեալ լզկերպ ծառայականն. տո՛ւր։ Ո՛վ վեցերորդ աւուր զամ ստեղծեր ի տի՛պ քո տիրականն. որ ոչ պահեա՛լ լզպատուիրանըն մերկացար լզպատմուձանն. ի սկ նոր ադամդ ի վեց դարուն այլ արարեր կերուսելոյն. տո՛ւր մե՛զ փրկ։ Ցաձառ լուսոյ անընստուեր կն եւ առագաստ անձառ բանին՝ որ լզնախնոյ մերն եա՛յլ բաներ զանկճոյն տրտմալի՝ հայցեա՛ երդուոյ քո միածնի հօր հաշտուԹեանըն միջնորդի. բառնա՛լ ի միջ լզեկռովուԹիւն եւ տա՛լ զոգւոց խաղաղուԹիւն։

ղչ. Յաստուածային ձայնէ գո՛ւմանըն սարսեցին դողալով կարապետքդ երժոխոյն. եւ մեռեալն եկն արտաքս անսասկան։ Կացեալ ի դուռս այրին եւ ձայնէր անդ արարող բարբառովն ի գերեզմանն. զալարէ՛ եկ արտաքս անսասկան։ Լուեալ ի գերեզմանէն երիցս պատանեքդըն մեռեալն. հրամայեաց լուծանե՛լ ի կեանսըն յաւիտեանից։

յա. Ո՛ջեր յերկնից որդի՝ աստուծոյ ազատե՛ցեր

զարարածս. անկանիցի անաչքի քո ողորմած
ինձ անտրտած. Ի խայտին բևեռեցար անտր-
տած և ընդմարդն ի կապանաց մահու արձակ-
եցեր. և զիս ի անտես առներ ոչ մեղաց
եմ մեռեալ։ Ով ամենայնի հոր յանմատոյց
լուսոյն որ իջեր ի գերեզմանն. կենդանացու-
ցեր զարարածդ քո. և զիս ի անտես առ-
ներ քանզի քեզ միայնոյ մեղայ։

Հոգ. Ոյն և նոյնման հոր և որդւոյ հոգի դ
անեղ և համագոյ. բոլորումդն հոր անքննա-
բար առօղ յորդւոյ անձառաբար. ի վերնա-
տունն այսօր ի քեր գհոգիդ հնարհաց քոց ար-
բուցեր. ահրեղ և մեզ ողորմի ելեալ ի բա-
ժակեդ ի մանաւանդեան։ Ոչ ի սահեցօղ ա-
բարձոց ոչ շերջեր ի վերայ ջրոյ. նոյն և
ի ջուրսն աւազանին ի հնարհել մեզ քոմ հակ-
ցին, գքոգուես սիրով աղանամկերպ զմարդիկ
ճնանիս աստուածակերպ. ահրեղ։ Ոաբուն
վերնոյն իմանալեաց և լուսորիւն այսր զգա-
լեաց. ոչ մարգարէս տաս ի հովուաց և առա-
քեալս ի ձկնորսաց. աւետաւոր ըզմաքսա-
տոս քարոզ բանիւ քոմ զհալածողս. ահրեղ։
Ն. Ոնորդ և անստուածածածին մարիամ ցանկա-
լի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան. մայր
և աղախին մեծացուցանելիք։ Ոնկից մարե-
նի և տաճար ընդհանուր լուսոյն. անարատ

և անխափանելի կուսութեի. մայր։ Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան. և առաքեալ հրաւիրեալ ծագմանէ. մայր։

Եւ. Ո. յօր խընդրէր պատուական փայտ խաչին առնդեալն ի գողգոթայ ի ձեռն աստուածածներ դըշխոյին. Եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք աստուածածնին որ նըշանեաց։ Ո. յօր ընծայէ գողգոթա ընծայ կեանքն ի յերկրի. վերաբերեալ անուշահոտ խընկովք ի ձեռն երանելոյն յուդայի. Է։

Փառք հօր։

Ո. յօր ի ձեռըն փըրկչական սուրբ խաչին կենդանարծի պատանին մեռեալ. և ողբայ սատանայ ըզկործանումն իւր. ի սկ մեք քրիստոսի՝ հաւատացեալք. Երկրը։

Ո. յժմ և միշտ։

Ո. րժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա ըզմեր ըզնընջեցեալսն. յորժամ գայցէ սահմանն փառաւք՝ հաւատացանել մարդկան ըզգործս. և մեր նընջեցեալսն յոյն հնորհեա դասիլ ընդ սուրբսըս քո։

Աղաղս ծիւ։

Ո. ելելուիա, ալելուիա.

Ո. Ծ յանուանն քումմ կեցո զիս, և ի զօրութենէ քումմ իրաւ արա ինձ։

Ո. Ծ լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ։

(Ո)տաղը յարեան ՚ի վերայ իմ, և հզօրը խընդ-
բեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զբեզ
ՅԱծ առաջի իւրեանց։
Ա.Հա ՅԱծ օգնական իմ. և ՅԱր ընդունօղ հոգ-
ւոյ իմոյ։
Ի դարձուցանել զչարն ՚ի Թշնամիս իմ, ՅՂըշ-
մարտութ՚ քով սատակեա՛ զնա։
Ա.Ես կամօք խմովք պատարագս մատուցից քեզ,
և խոստովան եղէց անուան քում, ՅԱր, զի
բարի է։
Ա.Ամ՚ ՆեղուՀ իմմէ փրկեցեր զիս, և ՚ի Թշնա-
միս իմ ետես աչն իմ։
ՎՀ. Ա.Լելուիա օրԹի։

Ա.ԵԹաբան ըստ Մարկոսի. (Ի. 26։)

Տէրն մեր յիս քս

Ա.Ե ասէր. այսպէս է արքայուԹիւն ՅԱ՚ ոՀ զի
այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, և ՆնՋի-
ցէ և յառնիցէ գցայգ և գցերեկ։ Ա.Ե սերմա-
նիքն բուսանիցին և աՃիցեն։ Ա.Ե նա ոչ գիտէ,
ԹԷ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն. նախ ըզ-
խոտն, և ապա զՀասկն, ապա զցորեանն ա-
տոք ՚ի Հասկին։ Ա.Ե յորժամ տայցէ զպտուղն,
վաղվաղակի առաքի մանգաղ. զի Հասեալ էն
Հունձք։ Ա.Ե ասէր. ոՒմ նմանեցուսցուք զարք-
քայուԹիւն ՅԱ՚, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք
զնա։ ՅԱՀ Հասն մանանխոյ, որ յորժամ սերմա-
նիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամ սերմա-
նիս, որք են յերկրի։ Ա.Ե յորժամ սերմանիցի՚ բու-
սանի, և լինի մեծ քան զամ բանջար. և
արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև բաւական լի-
նել ընդ Հովանեաւ նորա Թռչնոց երկնից բնա-
կել։ Ա.Ե այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա

զանձն, որպէս կարօղ լինիցին լսել. և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. բայց առանձինն աշակերտաց իւրոց մեկնէր զամ։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Ընդ կախս ջայս կարդամ.

Բաբեպաբան ըսպ մարկոս. (ԺԳ. 32։)

Տէրն մեր յիս քս ասէ.

Զյաղ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս, և ոչ որդի, բայց հայր միայն։ Ողջոյնք եղերուք, սկեցի՛ք և կացէ՛ք յաղօթս, զի ոչ գիտէք ե՛րբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնացեալ՝ի տար աշխարհ թողուցու զտուն իւր, և տացէ ծառայից իւրոց իշխանութի՛ն, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ՝ զի արթուն լինիցի։ Ընդ արթո՛ւն կացէ՛ք. զի ոչ գիտէք ե՛րբ տէրն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ ՚ի մէջ գիշերի, եթէ՝ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս։ Գուցէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ՝ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ. արթո՛ւն կացէ՛ք։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Այս ապա ասէ ղբրեան Վողովքեալքս՝ի հրաժարումն։ Այս տուն գ էջ։ Ընթերիչ և մարգարէիքն. համ յայս առացիքն։ Գէտ յաւաչէիայդ յեհանգուածան ղբրեանաց ուն յայնիկն։

Ես. Հոգւոյ Հանգուցեալոյս, քս յաճ, արա՛։
Ար. Ա՛ռ Հանգուցեալ Հոգւոյս աղաչ։
Ես. Վ՚ասն որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ։
Ար. Ողորմեալ՝ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ի՞նչ ի վայելել աստուած օրհնութիւն. որ յանմատոյց՝ յաթոռ անմահից փառաբանիս ի բարձունս՝ զնընչելեաւքն յանհուն քո ընկալ լերկնային քո սուրբ յառաջանաս. որ միա՛ծին որդի ես մանդասէր ։ ՚ի՞ր ունիս իշխանութիւն մահու և կենանց. յի՞շեա՛ զհոգիս նընչելեաւ լոց մերոց. և հանգո՛ ընդ սուրբսըս քո՛ ի խորհո՛ն քոյ սիրոյդ. որ ։ ՚ի՞ր յամենայնի՛ ես օրհնեա՛լ տէր՝. արժա՛ն ե՞ս արա՛ զքեզ՛ ոգայս քո վե՛ր բերանե՛ն հորոգմանն՝. ի լսե՛լ ընդ ձա՛յն աստուածայինն փո՛ղոյն. ընդ առա՛ջ ելա՛ նե՛լ քոց փա՛ռացդ. որ ա՛ր ։

Ա՛ստուածոր խաղաղութեան. որ քաղցրո՛ւթեամբ խնամի՛ս զքո զարարածս. յի՞շեա՛ զհոգիս նընչելեաւ լոցն ընդ սուրբսըս քո՛. և դասաւորեա՛ ի յաւուրն այցելութեան ։ ՚ի՞ր կո՛չեցեր ի դրա՛ց մահու ելզկիրեկինն քո զղջացարս. և ծանուցե՛ր զաստուածութիւնդ ընդհանո՛ւր տիեզերաց. լուսաւորեա՛ տե՛ր զհոգիս ։ ՚ո՛տաձորի՛ քոյ սրբո՛ւթեան մա՛ տուցանե՛մք քեզ պաղատանս արտասուալից՝. պայծառացո՛ տե՛ր զհոգիս նոցն ։

՚ո՛ գիշերաց կանխեա՛լ սաղմո՛սիւք և արտասուո՛ք՝ հայցեմք ի քէն քրիստո՛ս յի՞շեա՛

զնորին ելեալ ի սուրբ անուանէդ քո. և հան-
գ՚ զհոգիս նոցա ընդ սուրբսդ քո ։ Որ յան-
մարմնոց վերնոյն հնոց . առ քեզ կարդամք և
պաղատիմք քրիստոս , յիշեա՛ ։

պհ. Յամենայն ժամ աղաչանք եմ այս ե՛ն
ի մեղաց իմոց սուրբ աթոռ տէր ։ Յանցա-
նաց իմոց զնորհուրէ սիրտ ե՛մ. աղաչեմ
ըզքեզ Թո՛ղ ինձ տէր ։ Որատանաւոյ իմոց մի
լըռեր տէ՛ր . զի պատգուխտ եմ ես յան-
ցաւո՛ր երկրի ։

պհ. Աղնըմեա՛ ինձ աստըւած իմ՚ողո՛րմեա ինձ.
զի անպատասխանի եմ յամենայնի Թո՛ղ ինձ
տէր ։ Անանպարտըք քո՝ ուղիղ ե՛ն ես միայն
մի լըռեցայ զարձո՛ զիս . և ողորմեա ինձ աս-
տուած ։ Որատանատանըք քո՝ արդա՛ր ե՛ն ես
միայն եմ մեղուցեալ քա՛ւեա՛ զիս . և ողոր ։

հդ. Ո՛կեալ եմք իտեղւո՝ վըրկայիցես . և աղաչեմք
ըզքե՛զ աստուած՝ ողորմեա ։ Ո՛ աղաչանըս
մեր մի՛ անտես առներ . բարեխօսո՛ւթե՛ սրբոց
քոց և ողորմեա ։ Փըրկեա զմե՛զ յարենէ . և
ի՛ նեռ ղեաց մերոց . բարեխօս ։

հէ. Որ պատուիրան՝ Ա՛ըշմարտութեան՝ աւան-
դեցեր Եկեղեցւոյ քո՛ քրիստոս . անսասնա-
մանն ժամանակա՛ւ աղօթել մի՛շտ աո՛ւ աստուած
հո՛գւո՛վ և ճշմարտո՛վ ։ Որ ըզքեզ՝ քո՛ օրհնաց
հայտանեցեր գործով մե՛զ օրի՛նակ . հան-

լով զգիչքն ի գլուխ յաղօթից անտուճմ՝ յ-
րնուքեամբ մերով տնօրինաբար ոչխար կըրկ-
նիր ծա՛նր տը ամենայն։ Ալ անն ուրոյ և մեք պա-
շտեացուք առ քեզ քրիստոս. հսկրհեա մեզ
յամենայն ժամ լինել քեզ յանդիմ՛ն.
մնքուր աղօթիւք ընտ անմահութի՛ն որ յիր
կինս։ Ալ՛զաչանօք ահաւոր ծանճնին անհապա
կան քոհար ծըհաղին. զի մահանալի անչըս սըր-
տից մեր բո՛ց. բանցեա ողորմութեամբ հայել
ի լո՛յս քո քրիստոս։

ՂԵ։ Ո՛մահատուն կուսանաքըն պահարաստեալ կուղ
լսպառե՛ցաց. ելին ընդ առա՛ջ երկնաւոր փե-
սային վառեա՛լ լապտերօք։ Ո՛սկ յիմարաց
կուսիցն անհայեացեալք ի յիւղոյն. անպատ-
բաստ գըտա՛ն գալըստեան փեսային շի-
ջեա՛լ լապտերօք։ Ալ անն ուրոյ և մեք պա-
բաստեացուք հուղ հո՛գևո՛ր. զի մըտցո՛ւք ի
յառաջա՛ստ անմահ փեսային վառեա՛լ
լապ։

ՅԲ։ Ալ՛ղրմեան հնձ անտըլա՛ծ ի մ՛ղո՛ղմեան։
Ալ՛ր ի լերկնից իջեր բանդ աստըւանծ և վա-
սըն մե՛ր մարմնացար ի սըրբոյն կուսէն. ողո-
Ալ՛ր ի խաչին տարածեցեր զանարատ բաղու-
կըս քո. և վասըն մե՛ր հեղեր զանբիծն քո
սուրբ. ողորմեա հնձ աս։ Ալ՛ր ի գերեզմանի
եղար անապականն և յարութեա՛ն հոգւոցն եր

զաչխարհս. ողոր։ ԱՒր ի յերկինս հանդիպիր. ձայր ամենակարող և ընդ աջմէ՛ հօր նըստիր յաթոռ փառաց. ողորմեա՛ մեզ։

հոգ. Ո՛յսոյ ե՛րկնայինքն ուրախանային ընդ երկրաւորացս նորոգմանն. քանզի նորոգօղն էից հոգին կ՛ըլ ի սուրբ վերնատանն. որով նորոգե՛ցան՝ն դամբ առաքելոցն։ Ո՛յսոր հողանի՛ն թեայ բնութիւնս ցընծայ ընդ հոր հաշտութեան. քանզի որ երկրաձ զհոգին՝ ի մարդկանէ մարմին եղելոց. դարձեալ վերըստի՛ն ընդ նոյն պարգևէ։ Ո՛յսոյ մանկունք եկե՛ղեցւոյ ծնե՛ան ցընծութեամբ զդալոստ սուրբ հոգւոյն. որով զարդարե՛ցան ի զգեստս լուսափայլս և գերապայծառս. երգեն ընդ սրով բե՛ան զերբեքսըրբենի՛ն։

տ. Ո՛ղբեզ աստուածաշնչին որ վերծրնի՛ս ի զօրաց հրեշտակաց. ազգ մարդկան կենդանեաց մեծացուցանե՛ք։ Ո՛ղբեզ բնակ հրեղէն անստուածութեան՝. յիմանալի՛ զօրացն երանեա՛լ. ազգ։ Ո՛ղբեզ մայր կմմանուելի՛ մարգարէի՛ն յառաջ գուշակեա՛լ. ազգ։

Եւ. Ո՛ վերայ վիմի՛ հաւատոյ չի՛նե՛ցեր զբո՛ղ զե՛կեղեցի՛. ընդ սա՛ հեա՛ ի խաղաղութեան։ ԱՒր ընդ հոգիդ ողորմութիւն ի բնակարանսս հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սը մա զանշարժ քո՛ վհատղութիւն։

Վաւաք հօր։

Ի տաճարի փառաց սրբոյ՝ի լեռնէն քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառատ քո՞ զնչմուխն։

Ա յժմ և միշտ։

Որ մարմնացար վասն մեր. ազատանօք աստուածածնին. քրիստոս յիշեա՞ զնոսա ի սուրբ անուանդ քո՝. և հանդի՞ զհոգիս նոցա ընդ սուրբսդ քո՝։

Աղօթս կէ։

Ա լէլուիա, ալէլուիա.

Ընդ ողորմեա՛ մեզ, և օրհնեա՛ զմեզ. երևեցո՛ զերեսս քո՛ի մեզ, և ողորմեա՛ մեզ։

Ա՛նաւետել յերկրի զանապարհս քո, յազինս ամ զփրկուիս քո։

Յոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՛ծ. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՛մ։

Ուրախ եղիցին և ցնծասցեն ազինք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղուի, և ազգս երկրի դու առաջնորդես։

Յոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ա՛ծ. գոհասցին զքեզն ժողովուրդք ա՛մ։

Երկիր ետ զպտուղ իւր. և օրհնեաց զմեզ ա՛ծ ա՛ծ մեր։

Ընդ մեր օրհնեսցէ զմեզ. և՛ի նմանէ երկիցեն ա՛մ ծագք երկրի։

արի· Ա՛լէլուիա օրթի։

Ի֊եփեսոս ըստ Մատթէոսի. (ԺԱ. 25.)

Տէրն մեր յիս քո

Յայնմ ժամանակի պատասխանի եւս և ասէ. գոհանամ զքէն Հայր, տէր երկնի և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց։ Ո՛չ՝ Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո. ամ ինչ տուաւ ինձ ի հօրէ իմմէ. և ոչ ոք ճանաչէ զորդի, եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ որդի. և ումր որդին կամիցի յայտնել։ Ակայք առ իս ամ վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ Ա՛ռէք զլուծ իմ ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ, և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի։

Փառք քեզ տէր ամ մեր։

Ա՛րդ էախս զայս էարդ.

Ի֊եփեսոս ըստ Մատթէոսի. (ԻԳ. 27.)

Տէրն մեր յիս քո ասէ.

Օ՛ի որպէս փայլակն որ ելանէ յարևելից և երևի մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ։ Օ՛ի ուր գիշին իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք։ Ի աղվաղակի յետ նեղուճ աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկինից, և զօրութիք երկնից շարժեսցին։ Ա՛յսու երևեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս. և յայնժամ կոծեսցին ամ ազգք երկրի, և

տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ՝ի վերայ ամպոց երկնից՝ զօրութ և փառաւք բազմօք։ Այլ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա՝ի չորից հողմոց, ՚ի ծագաց երկնից մինչև՝ի ծագս նորա։ ՚Ի թզենւոյ առեք առակ, զի յորժամ նոքա ոստքն կակղասցին, և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ ՚Այսպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամ, գիտասջիք թէ մերձ է՝ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամ եղիցի. երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն։ Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամուն՝ ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից, և ոչ որդի. բայց միայն հայր։

Վասն քեզ ասեմ։

Այս ապա ասէ ղաբաւան Ա՛ծ անեղ անժամանակ Այս պատն ի երփ յԱբրիէլ և մարգասիրէն. կամ յԱյս ասացիէն։ Վ՛ինչ յառաջէկայդ չէ հանգամանք ղաբաւանայ ուրէ ֆայնիցին։

Ա՛հ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՞ ասէ, արա՛, սրէ. Ա՛ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Ա՛հ. Վ՛ո՞ր որդի՞ այ անօխակալ և բարեգութ։
Ո՛րհնեալ ասէ, Հայր մեր որ յերկինս.

Ի՛ ձայն մեծի զուարթնոյն. և ի՛ հընչեցմանն հրաշալի փողոյն· ուր հողացեալ մարմինքդ մարդկան նորո՛գին. յայնմ ա՛ւուր ահեղին՝ ի՛նչ շեա տեմա՞ր և լղմե՛ր ըզնընջեցեա՛լսն. Ե՛ հանդո ընդ սո՛ւրբըս քո՝ ։ Յորժա՛մ նըշան տերունեան ձառագա՛յթիւք փայլէ· և թա՛գաւորդ թագա՛ւորաց փառաւք՝ տե՛սանիս յայնմ ա՛ւուր ։ Յորժա՛մ առեան դատաստա՛նիդ ղըհոգ· և դընդրո՛ւթիւնքդ հրաշեղէն բանին· յայնմ ա՛ւուր ։

Ո՛ր ե՛րկայնամի՛տդ ես տէր. քա՛ղցր և ա՛նոխակալ· հանդա՛ւ ղհոգի քո ծա՛ռայից· զի՛ մի՛ դարձցի տնա՛նկ ամա՛չեցեալ՝ յա՛ւուրն ա՛հեղ՝ ա՛տենին ։ Ո՛ չիշատակ հրաժա՛րեալդն է հաձոյս քե՛զ ընկալեալքիս· և զո՛վխտըս մե՛ր ընկալ՝ ո՛րպէս զաբէլին՝ զնո՛յ՞ն և զաբրա՛համն· զի՛ մի՛ ։ Ի՛ խո՛րան քուո՛ մի՛ դողացց հա՛նդ գուսցես ընդծո՛ռայս քո՛· և՛ զհոգիս նո՛ցա՛ դասեացես ընդ սո՛ւրբըս քո՛· զի՛ ։

Ո՛ր խոնարհեցար՝ յե՛րկնից բա՛՞նդ ա՛ստըւած և առնե՛ր մարմին ի՛ սըրբո՛յ կո՛ւսէն· յի՛նչ շեա ըզնը՛նջեցեալըն ը մե՛ր յորժա՛մ գայցես ա՛նձա՛ռ փառաւք· զի՛ դո՛ւ ես տե՛ա՞ր ա՛մենայն երկրի ։ Ո՛ր ո՛ւնես իշխանութի՛ն մա-

ՀՈՒՐ ԱՐԱՐԵԱԼ ԱՍԱՑԻՔ ԱՅՍՊԷՍ ԵՒ ՄԵՔ ԱՐԱՐԵԱԼՔ ԱՍԱՑԵԼ ՈՐՊԷՍ ԵՒ ՀՈՒՐ ԱՍԱՑԻՔ ԱՅՍՊԷՍ ԵՒ ՄԵ

ձէն· Այր անարեր զօրութեամբ զիմանալեացն աշխարհս վերին . և ի նմա հաստատեցեր տիեզ ըզպետս հրեշտակացն . օրհնեսցէ զանհասանելի զօրութիւնդ : Այր տիրապետ մեծ ծառուդ ստեղծեր երկրորդ աշխարհ զգալի· և ի դրախտն որ յարեւելս տիեզ եդեալ զմարդն առաջին· օր : Այր գինեցեր բարձրագոյն զերկիր ջեղի քո՝ խորհրդովդ , և ի սմա կարգեալ տիեզ զքաւրիչ բանին Հրշմարտութեան· օրհնեսցէ : Հաստատեալդ տա զաւար բարձող էիցըս բարձողին· որ ծընանր զնստուած մարմնով զանմարմնաբար ծընունդն հնծր· բարեխօսեա վասըն մեր անստուածա ծին մարիամ·

ղգ· Հաւր ես թագաւոր քրիստոսական ձայնիւ օրհնեալ· ի յերկիր ես ի յերկրի և յամենայն ժամանակի : Հաւր ես թագաւոր որ նորոգես զքո զարարածս . հաստատեա ի հաստատ ի գի տութին Հրշմարտութեան : Ո սաւորեա զմեզ զքրիստոնս ի մի սանգամ քո գալըստեանն . յարժամ ծագիցես ի յերկնից և նորոգես զքո՝ զարարածս :

յա· Ամէնից հօր կամաւորութեամբ եկիր ի չարչարանս . զչարչարանսդ յաշխարհս մեռեր խաչի համբերելով ինձ ի գերեզմանն· Ո զարթեր ի գերեզմանէ՝ փրկիչ՝ ·

ը զի՛ ուղս ա՛նդրդուս բերին. ի խընկէ՛լ զանա-
պակա՛ն մարմինդ. Լ՛սեմս լըսեա՛լ ի հրեշ-
տակէն որ ա՛ռաքը. տէ՛ր յարեա՛ւ ի մե՛ռե-
լոց ձեզ կեա՛նդրս պարգեւեա՛ց.

Հոգ. Լ՛ըեգա՛ւին արդարութեա՛ն քրիստոս ծա-
գեա՛լ յաշխարհ հա՛լածեաց ընդնա՛ւրն ա՛ն-
գի՛տութեան. և յետ մահո՛ւ և յարութե՛
համարձա՛ւ ա՛ռ հայր յո՛րմէ՛ ծագեաց. ո՛ր
երկրպագի՛ յերկնա՛ւորաց և յերկրաւորա՛ց ընդ
հո՛ր և սո՛ւրբ հոգւոյն. վա՛ռն ո՛րմ՛ և մե՛ռ
ելիւ ը պագանե՛մք հո՛ր հոգւո՛վ և ճշմարտու-
թեա՛մբ. Լ՛ը փո՛խանա՛կ ծոցածիւն բանին
ո՛ր ե՛ց յերկինս. մա՛ռքեցաւ աւետիքըն հօր ի
բարձանց՝ հո՛գին ճշմարտութեան՝ մի՛խի-
թարե՛լ զորս յադամայ տըրտմե՛ցեալց և հրա՛
գինե՛լ զընտրեա՛լ դա՛սս առաքե՛լացն. վա՛ռն ո՛
Լ՛յօ՛ր տըրտմակա՛ն և գիշերայի՛ն լուծա՛ն
երկունք ծնըն՛դեան նա՛իսմօրն. քա՛նզի զծը-
նեա՛լսըն մարմնով ի մա՛հ և յա՛ցա՛կ կա՛նուխ.
վե՛ըըստի՛ն ծնանի՛ հոգին յո՛րդիս լուսոյ հո՛ր
երկնա՛ւորի. վա՛ռն.

Տ. Լ՛ստուածածին երկնայի՛ն դո՛ւռն. աստուա-
ծայի՛ն ճաշակի՛ն ա՛ւետարանե՛ր հրեշտակի՛ն. ո՛ւ-
րախ լեր բերկրեա՛լդ տէ՛ր ընդ քե՛զ. Լ՛ քե՛-
րո՛վբէս բազմեա՛լ ընդ հո՛ր ա՛նո՛ւպականա՛բար
բնակե՛լ հաճեցա՛ւ ի քո՛ւմ յորո՛վայնի. ո՛ւր.

Ա՛ր բոցե՛ղէն սրովբէ՛ իւք շրջափա՛կեալ պահիւր . այսօր ի մէջ մանդկան ի՛ գի՛ր իկըս հողեղինի՛ յայտնեա՛լ . ա՛ր :

Եւ . փա՛յտ կենաց որ փոխանա՛կ մահացո՛ւ պատղո՛յն ընդբլխատոս պատղաքե՛րեցեր . պա՛րբնպահա՛լ պահեա՛ զուխտս հա՛ւատացելոց : Ա՛ւ բանցա՛ մեզ Ա՛ծնապարհ ծառո՛յն կենաց . ի՛ սրովբեափակ պահպանո՛ւթենէն՝ . պա՛րբնսալ :

Փառք հօր և որդւոյ :

Ա՛ւ ա՛զատեցա՛ւ նախահայրն ի՛ Ա՛շխատմա՛նէ պատղո՛յն . և՛ քե՛զ երկնըպագեն ամենայն հա՛ւատացեալք . պա՛րբսպահալ :

Ա՛յժմ և միշտ :

Ի՛ նընտե՛լքո յատենի՛ դատաւո՛ր ահեղ . աղա՛չանօք սո՛ւրբք աստուա՛ծամօնին՝ յի՛ շեա՛ ըզնը՛նջեցեալսին ը մեր . յա՛րժա՛մ գայցե՛ս ահնա՛ւո փառօք . քանզի՛ քո՛ են փառք՝ ո՛ւ զօք յա՛ւիտեա՛նս ամէն :

Աղա՛ւս ձե՛զ :

Ա՛լէլուիա , ալէլուիա .

Ա՛ձեցար ո՛ր ընդ երկիր քո , և դարձուցեր զգերութի՛ւն յակոբայ :

Ո՛ղորդեր զանիրաւուի՛ ժողովրդեան քո , և ծածկեցեր զնա՛մ մեղս նոցա :

Ա՛ռեցուցեր զնա՛մ սրտմտուի՛ս քո . դարձար ի՛ բարկուե՛ սրտմտուե՛ քո :

Դ·ա՛րձ առ մեզ՝ած փրկիչ մեր, և դարձո՛ զբրաս մնուխս քո 'ի մէնջ ։

Մի յաւիտեան բարկանար մեզ՝ եր, և մի՛ ձգեր զբարկուն քո յազգէ մինչև յազգ ։

Դ՝ն դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ· և ժողովուրդ քո ուրախ եղիցի 'ի քեզ ։

Յո՛յց մեզ՝ եր զողորմութիս քո· և զփրկուխս քո տո՛ւր մեզ ։

Լ՝սաք զինչ խօսի՝ եր՝ած մեր· խօսեսցի զխա՛ղաղուն ժողովրդեան իւրոյ· առ սո՛ւր իւր, և առ այնոսիկ, որք դարձեալ են առ նա սրտիւք ։

Ա՛կայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութի՛ն նորա, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում։

Ո՛ղորմուի և Չ՝նմարտուխի պատահեսցին· արդարուի և խաղաղուի համբուրեսցին ։

Ճ՝շմարտուի յերկրէ բուսա՛ւ· արդարուի յերկնից երևեցա՛ւ ։

Տ՛ր տացէ զբաղցրութի՛ն, և երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր· արդարուի առաջի նորա դնաւցէ· դիցէ 'ի Չ՝նապարհի զդնացս իւր ։

սէլ· Ա՛լելուիա օրթի ։

Ա՛-եաւան ըսա յովհաննու· (ժբ· 24 ։)

Տէրն մեր յի՛ս ասէ·

Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ· եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ· ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ ։ Ո՛ր սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա· և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա ։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զհետ իմ եկեսցէ· և ուր եմ

եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի ։ Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ։

Փառք քեզ Տէր յաճ մեր ։

Ինէ կամս պայ կարդաճ.

Աբեթարան ըստ յովհաննու. (Ե. 24։)

Ցերկն մեր յիս քո ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենական. և ՚ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ, և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն Աստուծոյ, և որք լսիցեն՝ կեցցեն ։ Որ ի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի զարմանայք ։ Որ ի եկեսցէ ժամանակ, յորում ամենեքեան՝ որ ՚ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս. որոց բարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարուցիս կենաց, և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարուցիս դատաստանաց։ Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ. և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս ։

Փառք քեզ Տէր յաճ մեր ։

Եւ ապա ասէ ղարիան Աստ գործեալ երկնաւորաց։ Եւ ասէ ղարիան Աստ և մարդա-

սիրէն. կամ յիշա ասացիքն. Վասն յոտաքէնէայդ չեւ հանգոսրեան ջրականաց ոսկի յայնիցն։

ԺԹ. Հոգւոյ հանգուցելոյս, քո՞ւ ածծ, արա։
ՍԷՒ. Ա՞ւ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
ԺԹ. Վ՞ւ որդի՛ այ անոխակալ և բարեգութ։
Օրհնեալ՞ւր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ · ԳԿ։

Ի յայս ի լուսոյ զմեզ՝ լուսաւորեա. որ փա-
ռօք հօր՝ հանդերձեալ ես գալ ի դատել զեր-
կիր՝ · արժանաւորեա և զմեր ըզնչնջե-
ցեալսն՝ անձառ՝ խոստմանդ՝ զոգ ըՆոգ. Ծրբս քո։
Հօր և հոգւոյ հատ՛ գոյակից՝ ի տիեզերա-
կան աՀեղ առեսին՝ · արժանաւորեա և զմեր ըզնչնջեցեալսն։ Ի՛ երկնի և ի երկրի արդար դատա-
ւոր՝ · յորժամ հատուցանես ընտ գործոց իւ-
րաքանչիւրոց՝ · արժանաւորեա և զմեր ըզնչնջեցեալսն։

Որ ա՛րարիչդ ես հրեշտակաց և հոգեղենաց՝ · և մշտընջենաւոր՝ փառաբանիս ի բանաւոր պաշտօնեիցս ի քո՛ն հայցեմ՛՝ մեք Թողու-
թիւն ընդ հեա՛ն նընջեցելոց մերոց։ Որ ի յերկ-
րի երեւեցար՝ և ընդ մարդկան բըն նահեցար։ և անմահութիւն պարգեւեցեր մեզ մահ-
ացելոցս՝ · ի քո՛ն։ Յորժամ նըստիս յաթո՛ռ փառաց դատողական՝ ի՛ հանդուրժել։ և փառա-

ւորեա՛ մեռ ի քէն փա՛ռաք ըզգի՛նս ա՛րեա՛ն քոյ տէր. ի քէն։

Ո՛ր ա՛նբաւ քո՛ մարդա՛ սիրո՛ւթիըդ՝ զի՛ թացա՛ր յա՛զգըս մա՛րդկա՛ն. ծրնա՛ր ի կո՛ւսէն. ը՛զծ՛նեա՛՛ս ա՛ռ զա՛ ա՛ւազանա՛ն ըզկնո՛ջէցեալըն ի մէր ը՛նդ սո՛ւրբըս քո՛՛ հա՛՛նգի՛՛ թա՛գաւոր յաւի՛տեանից։ Ո՛ր ի վերայ խա՛չէն զեղա՛՛ր որպէս գառն՝ և զմարմի՛ն և զա՛նբի՛ծ նըդ քո՛ բա՛շխեցեր ի փրկո՛ւթի՛՛ն աշխարհի. զհա՛ղո՛ւրդեա՛՛ս մա՛րմնոյ քո՛ և ա՛րեան. ըզ։ պ։ Վ՛ըրի՛ ստո՛ւա՛ստըւա՛ծ ա՛ստուծո՛ւց. ո՛ղո՛՛ր ը՛ մեա՛։ Ո՛նօրէնո՛ւթեամբ ի մե՛ղս ե՛ըկնեաց զիս մա՛յրս իմ. ա՛ղաւէ՛ս փըրկի՛չ ո՛ղո՛՛ր ը՛մեա՛։ Ո՛ ի՛րաւո՛ւրեաւ մե՛ղօք ա՛նկանի՛մ ա՛ռ քեզ փըրկի՛չ. մի՛ ա՛նտես առնե՛ր. ո՛ղո՛։

պ։ Ո՛՛ա՛քսաւո՛ւրն հա՛ռաւա՛նօք ի տա՛ճա՛ռին ե՛ա՛ռ ըզքա՛ւո՛ւթիւն. նո՛՛ւիրն ձա՛յնի՛՛ն և ե՛ա զա՛՛՛ւէմ. ո՛ղորմեա՛ ի՛նձ ա՛ստուա՛ծ։ Ո՛՛ւաղա՛՛ն ա՛ղաղակէր ի խաչին՝ յի՛ շեա՛՛ զի՛ս տէր. նո՛՛ւիրն Ո՛նառակ ո՛րդին աղէ՛ բսանօք ա՛նդա՛՛ձ ըզքե՛զ. հա՛յր մեղայ յի՛ երկինս և առա՛՛ջի՛ քո՛ նո՛՛ւիրն ։

ծբ։ Ո՛ւայեա՛ ի մեզ՝ և՛ ո՛ղո՛ւրմեա մե՛զ քրիստոս. ո՛ր ո՛ւնիս բա՛զո՛ւմ զի՛ւթո՛ւթիւն։ Ո՛ր հա՛յրդ ե՛ս որբոց. և՛ դա՛տա՛՛ւոր այրեաց՝ քրիստոս. ո՛ր ո՛ւնի։ Ո՛ր՝ նա՛՛ւակա՛՛կդ ե՛ս սըրբոց. լո՛ւր և մե՛զ ա՛ղո՛թի՛ւք սոցա՛՛ քրիստոս. ո՛ր ո՛ւնիս։

ևէն. Ո՛րհնեմք ըզքեզ անբծակիզըդըն հայրը որ-
դւոյդ միածնի · զոր առաքեցեր ի գարձումն
մեղաւորաց ոչխարին · գարձ՝՝՝ եւ զմեզ ի մե-
ղաց որդւոյդ քո չարչարանաւք : Ո՛րովհետեւ ըզ-
քեզ բան եւ լոյս որ զերկրակայն քո պատկեր .
լուսով Հրաշից քո գըտեաւ վերակացնդեցեր .
կանգնեա՝՝՝ զմարկեալըդնս մեղաւք քոյին սուրբ
չարչարանաւք : Ո՛ւրբեբանեմք զփառաւկիցըդ
հօր զՀոգիդ Հրշմարիտ . որ նորոգեցեր ըզ-
հնացեալըս մեղաւք հրնային ախտից . նորո-
գեա՝՝՝ եւ զմեզ ի մեղաց նորոգութեամբ քո
շնորհաւք : Ա՛ւրա խաչիդ բարձրելոյն հովա-
նացեալ զօրութեամբ . եւ քնահարան սուրբ
հնգեղին որով ծրնաւր զբանն անստուաձ . բա-
րե՝՝՝ խօսեա վանըն մեր աստուածածնին մա-
րիամ :

ՂԵ · Ը՛նդ հնորհեա մեզ տէր ընդ աղքատաց օրի-
նակին զպարզութիւն . զի կամաւ
տուր ախքատութեամբ արքայութեանդ Հրկնից
ընդ նըմին՝ ի լեցուք արժանի . լուր մեզ եւ ողոր-
մեա՝ քրիստոս աստուածած : Ա՛ր փոխանակ հա-
ցին կարօտութեան զՀացն անմահութեան
նըմա՝ հնորհեցեր . եւ ընդ մեծատանին անգը-
թութեան ի գոգն աբրահամու ընկալար .
լուր : Ո՛ւսաւորեա զհոգս սրտից ատանալ
մեզ ողորմութեամբ ի քէն տէր զողորմութիւն .

զի մի ընդ մեծատանըն հայցեսցուք ի բոց հնոց
ցինն ծագիւ մատին ջուր ի զովացումն. լուր
մեզ և ողորմեա:

յաղ. ՚Ի՚ր տըրտմահաղորդ քո չարչարանաւք խա-
չին. ազատեցեր ընդմարդն ի տըրտմագործից
փայտէն և ի մեղսահաճոյ պղտղէն. քրիստո՛ս
ա՛ստըւած և մեզ ողորմեա: ՚Ի՚ր մա-
հուամբդ քո կենդանի՛ և մեռելութեամբդ
յերկրի՛. նորոգեցեր դարձեալ զանխարհս և
զհնոցացեալ բնութիւնս. քրիստո՛ս: ՚Ի՚ր երիք-
օրեայ յարութեամբ քո և համբարձմամբդ
յերկինս. վերածեր ըզմարդն առ կենաց
փայտին և յանմահական ճաշակին. քրիստո՛ս:

հոգ. ՚Ա՚յսօր ցընծան դասք առաքելոցըն զա-
լստեան մեր հնգշաբթի այ. զոր մերկութեաւբ
փոխանակ բանին մարմնացեալ եղեալ ընդ հո-
գւս. փառք ըս տացուք նմա՛ սըրբեալսաց ձայնիւ:

՚Ա՚յսօր բըղխեաց ջուր կենդանի յերուսաղէմ
յորմէ լըցան գիտք աստուածայինք. և ըն-
թացաւ ա՛ռըւսյին տիեզերաց զբառանչըտակ
աղբեր ըն եղեւմայ. փառք ըս: ՚Ա՚յսօր ցօղեալ ե-
մանուէլեան յամպոց հոգւոյն զուարթացան
բոյսք ի կեղեցւոյ. պարարտացան դաշտք ար-
դարութեամբ և գիղեցկացան անմահատոհ մա-
քուր կուսութեամբ. փառք ըս:

տ. ՚Ի՚ր և կոյս աղաւխին՝ քրիստոսի. որ բա-

բեխօսդ ես մի՞շտ աչխարհի՝ քեզ է բանեն ա-
մենայն ազինք։ Աքո՛ւր աղաւնի՛ս. և հարցն
երկնից՝ մա՛րիամ. տաձա՛ր և ա՛թոռ աստու-
ծոյ բանին՝ քեզ։ Վկա՛ հա՛ձեցա՛ն ի մանա-
կանէն ընդ հո՛ղեղինքս. և՛ քա՛ւ մերձեցա՛ք ի փայ-
տին կենաց՝ քեզ։

Եւ՝ Յաղթո՛ղ է զնոր ծրհնո՛ւն միշտ ի բար-
ձունս ե՛ղբեսցուք. Թագա՛ւորին քրիստոսի՝
հաւատացեա՛լ ժո՛ղովուրդք։ Աո՛ր երկին ի՛ լուսա-
ւորել զընտրեա՛լ՝ որ զեկե՛ղեցի. և՛ ալ՛ա՛ռ
կեաց՝ որ՝ խա՛չիւն. նովա՛ ըզփառս ե՛ղբեսցուք։

Փառք հօր և որդւոյ։

Ա՛յսօր և մեք ա՛ծնե՛սցուք զնաւա՛կասիս
սո՛ւրբ խոչին. և փր՛կո՛ղին մանո՛ւսցուք
փառք և պատիւ յա՛ւիտեան։

Ա՛յժմ և միշտ։

Աո՛ր ըստ նրմանո՛ւԹեան մանո՛ւ քո՛ տը՛ն-
կակի՛ց ա՛րարքը. և՛ երկնից աքքա՛յուԹեանըդ
ժա՛ռանգորդ լինե՛ա՛լ խոստացար՝. զհա՛ւատա՛-
ցեա՛՛ա՛լս գա՛լստեա՛ն քո՛ տէր. ըզընկերե՛-
ցեալսն ի մեր ընդ սո՛ւրբսն քո՛՛ հանգո՛՛
Թագաւո՛ր յա՛ւիտեանից։

Աաղմոս ՃԱ։

Ա՛լելուիա, ալելուիա.

Տէ՛ր լսե՛ր աղօԹից իմոց, և աղաղակ իմ առ՛ քեզ
եկեսցէ. մի դարձուցանե՛ր զերեսս քո յինէն։

Յաւուրն եղուկ իմոյ խոնարհեցո՛ւ առ իս զականջն քո • յորում աւուր կարգամ առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ ։

Ապառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ոսկերք իմ որպէս խոխ չորացան ։

Հարաւ որպէս խոտ և ցամաքեաց սիրտ իմ • մոռացայ ուտել զհաց իմ ՚ի ձայնէ հեծութե իմոյ ։

Կցեցաւ ոսկր իմ ՚ի մսոցն իմ, նմանեցի ես հաւալսան անապատի ։

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի, տքնեցայ և եղէ ես որպէս ձնճղուկ միայն ՚ի տանիս ։

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհնանապաղ, և գովիչք իմ ինձ երդնուին ։

Զմխիլ որպէս զհաց կերայ, և զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի ։

Երեսաց բարկութե՛ն սրտմտութե՛ն քո, զի զուտ բարձրացուցեր և խոնարհեցուցեր զիս ։

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ ։

Դու յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգ ազ մինչև յազգ ։

Դու յարուցեալ գթասցիս ՚ի վերայ սիոնի • ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ ։

սղկ • Ալելուիա օրթի ։

Ալեպարան ըստ ղուկասու • (Ժ • 21 ։)

Ցերն մեր յո քս

Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս սրբով, և ասէ • գոհանամ զքէն Հայր, տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց, և յայտնեցեր զայս տղայոց ։ Ալո՛ Հայր,

զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո : Ա՛մենայն
ինչ տուաւ ինձ ՚ի հօրէ իմմէ . և ոչ ոք գիտէ
թէ ո՛վ է որդի , եթէ ոչ Հայր . և ո՛ է Հայր ,
եթէ ոչ որդի , և ումն կամիցի որդին յայտնել :
Այս դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ .
երանի՛ աչաց , որ տեսանիցեն զոր տեսանէք :
Ա՛սեմ ձեզ , զի բազումք մարգարէք և թագա-
ւորք ցանկացան տեսանել զոր դուք տեսա-
նէք , և ոչ տեսին . և լսել զոր լսէք , և ոչ
լուան :

Փառք քեզ տէր յաճ մեր :

Այնէ կամս պայ կարդա .

Ա՛ետաբան ըստ ղուկասու . (ին . 34 :)

Տէրն մեր յի քն ասէ .

Ո՛ղջ լերուք անձանց . դուք ծանրանայ-
ցեն սիրտք ձեր շուայտութե և արբեցութե և հո-
գովք աշխարհականօք , և յանկարծակի հասա-
նիցէ ՚ի վերայ ձեր օրն այն . զի իբրև ղորոգայթ
հասանիցէ ՚ի վերայ ամենեցուն , որ բնակեալ
են ընդ յամ երեսս երկրի : Ա՛րթուն կացէք
այսուհետև . յամ ժամ աղօթս արարէք , զի ար-
ժանի լինիջիք զերծանել յայնմ յամս՝ որ լինե-
լոց է , և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ : Այս ՚ի
տուէ ՚ի տաճարին ուսուցանէր . և զգիշերս ե-
լեալ ագանէր ՚ի լերինն , որ կոչի ձիթենեաց :
Այս յամ ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս
առ նա ՚ի տաճարն , լսել ՚ի նմանէ :

Փառք քեզ տէր յաճ մեր :

Այս ապա ասէ ղաբէան Ա՛նասպարհ մոլորե-
լոց : Այս պատն գ երէց Ա՛ղարիէ և մարդասիրէն .

ևմայնա սասպրիէն ։ Վէրա յառաջիկայդ յեր հանիքըս-
պեան շարականաց ոսկի յայնիցն ։

ԺԱ · Հոգւոյ հանգուցեալոյս , քո՞ւ ասծ , արա՛ ։
ոբկ · Վա՛ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
ԺԱ · Վա՛ որդի՝ այ անոխակալ և բարեգութ ։
Օրհնեալ՝ որ ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ՇԱՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ · ԴԶ ։

Վանդի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից Թագաւոր փառաց , անմեռնակա՛լ ամենակարող . Թող ըզմեզ մեր նրկնքեցեալսդն . և հանգո՛ւ ի խորանի քո՛ւմ ի յաբրա՛յական ի՛ հանգըստեան ։ Որ ի նախնումն ըզմարգարէն մովսէս լուսաւորեցեր աստուածայինն փառօք՝ տեսլեամբ աստուածութեանդ քոյ . լուսաւո՛րեա և ըզմե՛զ ըզնրկնքեցեալսն . և հանգո՛ւ ի խորանի ։ Ակարեխօսութեա՛մբ սուրբ աստուածածնի ծնո՛ղի և մեր քոյ յի՛շեա զգինս այբեան քոյ տէր . և դասաւորեա՛ յերանաւէտ յանթառա՛մ և յանտրըտո՛ւմ ի կեանսդ . ի յաբրա՛յական ի՛ հանգըստեան ։

Փառ՛ըք քե՛զ հայր՝ որ կենդանարա՛րդ ես մարմնոց և գոյացո՛ւցիչ հոգւոց . քնկաո՛՞ զօրհնա բանո՛ղ հոգիս յանմահակա՛ն քո՛ւ հանգիստ ։ Ա՛մրդասիրի՝ հո՛ր որդի . որ պատկերակի՛ց է-

զեր Տողերկնացս և խաչեցար. Ընկալ՛ զծերդ, Աստուածածին Տուրգ. որ անդրդրիչ ես նե-
զելոց՝ և մերկութեան Տուրգ՝ Ընկալ՛ զծերդ,

Ի հանգիստ քո տէր, ուր ամենայն սուրբքն քո հանգչին. հանգո՛ զՏուրգս ծառայիցդ քոց. ընդ սուրբսըս քո մարդա՛ներ. Որ աստուա՛ծ որ կենդիր ի դրժոխս. զերկուսըս մահու լուծեր. ըզկապեալսըն արձակեցեր. և զՏուրգս ծառայիցդ քոց հանգո ընդ։

պՀ. Համբառնա՛մ առ քեզ տէր զանձս իմ նայեա՛ յիս զըմբռնութեամբըդ քո և աղօրմեա. Որ ես յոյս և ապաւէն իմ. զերծո զիս յո-
րոգայթէ մեղաց. և ազ։ Որբեցո՛ցէ իմ և փըրկիչ իմ. ապրեցո զիս յորոգայթէ մեղաց։

պՀ. Համբառնութեամբ յանցանօք ծանրաբեռնեալ եմ անձն իմ. միայնոյ քեզ զմարդասիրի ա-
ղաչեմ ողորմեա՛ ինձ Աստուածածին։ Խնդրեմ՛ զի արտասուաց և հառաչանօք սրբոյ իմոյ. անդադար հայցե՛մ բազմամեղ զութեամբ՝ քաւեա զիս Աստուածածին։ Համբառնութեամբ մարդասէրը Տէր զթածութեան իմոյ յանցանաց. զի ո՛ւ քեզ միայն պաղատիմ. քա՛ւ։

Տէր. Որք ըզքաժակ մահու ընդ քեզ արբին և մերկութեամբ առեան ընդ քեզ մերկըրտա-
ցա՛ն. սոքօք աղաչե՛մ զողորմեա։ Որք և ընդ խաչս խուռեանց բարձեն ըզկնի քո. և անմեղ-

նելի սիրով ընդ քեզ խաչեալ կցեցայն . սաբօք ։
Ա՛րք եսկայսիս չիջնացին ըզստորգնկեալ փայ-
լակն՝ . և հրեշտականցեա՛լք ի գաս նօրհնն վե-
րակաթողեցայն . սաբօք ։

է։ Ա՛ր զծրիննըս սըրբուԹեան պահնջնա՛խ ի
դրախտին աւանդեցեր . զոր ո՛չ պահեցեալ
նախաստեղծիցըն . Ճաշակմամբ պղտղին Ճա-
շակեցին ըզդատնա՛ւԹիւն մեղաց և մահու .
վա՛ստ ո՛րո՛յ ընդհանո՛ւր մեզ տէր Ճաշակե՛լ ըզ-
քաղցրուԹի՛ն քո՛յ պատուիրանաց ։ Ա՛ր զա-
նազան վիրաւք մեղաց հա՛րաւք յոգիս ի ԹըշնաՀ-
մէնին և ի բազմապատիկ հրեաննդութիւնս .
կարօտացաք մա՛րդասիրիդ բա՛ռնանլոյ ընդցաւըս
մեր . վա՛ստ ո՛րո՛յ բըժըշկեա՛ զմեզ քրիստո՛ս
ո՛րպէս մարդասէր ։ Ա՛ր Եկիր ի փըրկուԹիւն
մարդկան ծնո՛ղեաւմբ կուսին մարիամա՛ւ . և
կենդանատարար քո՛ չարուԹեամբդ՝ . հրաւի-
րեցեր ըզմահացեալքս ի չարո՛ւԹիւն անմահ-
նո՛ւԹեան . վա՛ստ ո՛րո՛յ աղաչանաւք մո՛ր քո՛
կեցո՛ զմեզ փըրկիչ ։

ըէ։ Ա՛ր ի յորիքակէ ըպահան կենդանեաց փա-
ռա՛բանիլն ի բարձունս . այսօր մարդանսիրաբա՛պէս
փըղո՛ւկիչ ի բեԹանիա երեքամ՛ չարձան առեր .
աղբեր կենաց մե՛ր և յոյս ողո՛րմեա՛ մեզ ։ Ա՛ր
չարտասուս մարիամանց գԹացեալ արտա-
սուեցո՛ր և ասացեր ցնոսա . ո՛ւր եղո՛ղք ե՛ս

յարուցից ընդ երկիր երկին ի մի զղաչաձր. աղբեր ։ Աստուածային արարչագործ ձայնիւդ քո բրիստոս ի թաղմանէ կոչեցեր զղաչաձ[ն]ոն. ցուցար զկենդանեաց և մեռելոց աստուած. աղբեր կենաց ։

յոյ. Ի խաչ[ն] էլեր բանդ աստուած մարմնացեալդ ի լուսէն կամաւ հոր և հոգւոյն. ի վերկնաբեմն[ն] աղգի մարդկան ։ Ի գերեզմանի եղար անապական զի զմեռելսն թիւնսս մեր բարձեր. լզգերեալսն փրկեցեր ի ձեռաց մահու ։ Ո՛ւ յերրորդ աւուր յարեար աստուածային ի երկրէն[ն]ս համբառնար ընդ աջմէ հօրն[ն]ստար. փառաւորեալդ ի հրեշտակաց և երկրպագեա[ն]լդ ի սենեկին վերնեկից ։

հոգ. Ո՛նմահարար բաժակ հեղեա[ն]ի երկինից սուրբ հոգի. զոր արբին ի վերնատունն զան[ն]աք սուրբ առաքեալսն. օրհնեաք ես սո[ն]ւրբ հոգիդ Քրիստոսիւ ։ Ո՛ւատանալիս ծաւալեալ ի մի[ն]զ հուրըն կենդանի. քանզի արբեալ առաքեալսն և արբուցին տիեզերաց. օրհնեաք ես ։ Ո՛յսօր մեծանալիս ցընծան եկեղեցիք հեթանոսաց. լզմանչլեալք ուրախութեամբ ի քե[ն]ն կենդանարար բաժակ. օրհ։

ց. Ո՛գքեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք ։ Ո՛ր լզքրիստն աստուած յարդանդի կրեցեր

սիրբուհի անարատ. և անձառապէս ծընանր
ըզվերանգոծոն երկնից. ըզ· Ա՛ր Երից լուսոյն
արժանի եղեր բառնալոյ ի քո գիրկս. և արե-
գակնին արդարութեան եղեր արեւելք. ըզ·
Եւ· Օ՛ջուխթիւն սուրբ խաչի քո քրիստոս՝
որ կանգնեցեր ի վերկնութիւն աշխարհիս. սո՛ր
պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէն:
Վա՛նզի ի սմա բարձրացար աստուա՛ծ և ի
սմա հեղեր ընդպատուականն՝ զարիւնըդ. սո՛ր:

Փառք հօր և որդւոյ:

Ա՛ր ըզքո՛ միւսանգամ ըզդալուստըդ նըշա՛-
նաւ խաչի քո ցո՛ւցեր աշխարհի. սո՛ր:

Ա՛յժմ և միշտ:

Ընդ հո՛գւոցն՝ արդա՛րոց կա՛տարեալ լի՛ր, և
զհոգիս ծառայի՛ցդ քոց՝ հանգո՛ւ ընդ սուրբսըն
քո մարդա՛սէր:

Աղաչս Ձժը:

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա.

Ա՛երձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր,
ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս:
Ա՛ցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, և բանիւ
քով փրկեա զիս:
Խղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնուիս քո, յոր-
ժամ ուսուսցես ինձ զարդարուիս քո:
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ա՛մ պատու-
իրանք քո արդարութի՛ւն են:

Աղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս • զի զպատուիրանս քո ընտրեցի ։
Ցանկացայ փրկուէ քումմէ՛ր • և օրէնք քո խօսք իմ էին ։
Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ • և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ ։
Մոլորեցայ ես ոչ՛ զոչխար կորուսեալ • խնդրեա՛ զծառայս քո • զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ ։
պէ • Ալէլուիա օրթի ։

Բ՚եռարան ըստ Մարկոսի • (Ի • 21 ։)

Տէրն մեր յո՛ քո՛ ասէ •

Ա՛ի թէ գա՛յ Ջրադ զի ընդ գրուանաւ դընելոյ կամ ընդ մահճաւք • ո՛չ ապաքէն ՚ի վերայ աշտանակի դնելոյ ։ Ո՛չ է ինչ ՚ի ծածուկ, որ թէ ոչ յայտնեսցի • և ոչ եղև ինչ գաղտնի, եթէ ոչ՚ի յայտ գայցէ ։ Աթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։ Աչ ասէ ցնոս • տեսէք՝ զինչ լսէքդ, և յաւելցի ձեզ՝ որոց լսէքդ • որով չափով չափէք, նովին չափեսցի ձեզ ։ Որ ոք ունիցի, տացի նմա • և որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցինն՝ բարձցի ՚ի նմանէ ։
Փառք քեզ տէր յաճ մեր ։

Աչեռ կոչս պայս կարդա՛ •

Բ՚եռարան ըստ Մարկոսի • (ԺՀ • 24 ։)

Տէրն մեր յո՛ քո՛ ասէ •

Ա՚յլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութենն այնորիկ, արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ

տայէ զլոյս իւր։ Այլ աստեղք յերկինից Թօ-
Թափեսցին, և զօրութիք յերկինս շարժեսցին։
Այլ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ
ամպովք, զօրութիւ և փառաւք բազմաւք։ Այլ յայն-
ժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսց-
ցէ զընտրեալս իւր 'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց
երկրի մինչև 'ի ծագս երկնից։ Այլ դուք 'ի
Թզենւոյ անտի ուսջիք զառակին. յորժամ տա-
կաւ ոստքն նորա կակղանայցեն, և տերև ար-
ձակիցի 'ի նմա, գիտէք Թէ մերձ է ամառն։
Այնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս
ամ եղեալ, գիտասջիք Թէ մերձ է առ դուրս։
Ամէն ասեմ ձեզ, Թէ ոչ անցցէ ազգս այս,
մինչև այս ամ եղիցի։ Երկինք և երկիր անց-
ցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն։

Փառք քեզ տէր ամէն։

Այս ասաց Յարաքան ժողովեալքս 'ի հրա-
ժարումն։ Այս ոտն դէպ յԱրարիչ և մարգա-
սիրէն. համ Այս ասացիէն։ Ոչխ յաոաջնէյդ չեպ
հանգոպեան Յարաքանաց ուն չայնէցն։

Ահ. Ողջոյ հանգուցեալոյս, քո ամէն, արա՛։
Սրբ. Ամէն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Ահ. Ո՛ր որդի այ անոխակալ և բարեգութ։
Որհնեալ տէր։ Այլ մեր, որ յերկինս։

Հայր ամենակիզելոյն բարեհաճեսցի մատ-
սեր. որ ստեղծիցէ ես հոգւոց և մարմնոց՝.
յիշեսցէ զկնդակեալսն մեր. և հանգո՛ց ընդ
սուրբսն քո։ Արդի՛ դիածին. որ գլխաւոր
ես՝ առ ամենեսեսե՛ն. և խաչիւ և սրբեամբ
գնեցեր զմեզ ժողովուրդս. յիշեսցէ զգինա-
պարեան քո տեր. և հանգո՛ց ընդ սուրբսն քո։
Հո՛գիդ Աստուածութիւն. որ պաղեալդ ես ամե-
նեցուն. և լցուցիչ ամենայն բարութեանց. յի-
շեսցէ զկնդակեալսն։

Խնդրեմ՛ք ի քե՛ն Թադաւոր փառաց փա-
ռաւո՛րեա՛ց զի զուարթութեամբ. լսեսցէ զկն-
դակեալսն մեր ընկալ մատցես տէր։ և հանգո՛ց
ընդ սուրբսն քո։ Յորժամ գա՛ս փառօք հո՛ր դա-
տել զերկիր արդարո՛ւթեա՛ն արե՛ գահն. լսէ։
Ո՛ նբստե՛լ քո յաջեկո՛ղ դատաւոր անհե՛ղ քո
փրկի՛չ մեր և յոյս. լսէ։

Որ արարի՛չդ ես արարածո՛ց հանդուցեալ
ի հրեղէն կառս. յիշեսցէ՛ զկնդակեալսն մեզ
մե՛ռոց. և հանգո՛ց ընդ սուրբսն քո։ Որ եր-
կայնամի՛տդ ես առ ամենեսեսե՛ն. և ներո՛ղ
յանցա՛նաց մերոց. յիշեսցէ՛ զկն-
պա։ Քրիստո՛ս աստուածդ յոյս ապաշխարո՛ղաց.
հնարհեա զթո՛ղութիւն բազում յանցանա՛ց ի-

մեց. Ու քե՛զ բաղմա՛գոլք ապաւինեա՛լ կա՛ր-
գամբք մի՛ մերժեր ըզմե՛զ յողորմութենի՛ քումմ
մէ. Արդե՛օ զանազան կո՛ւ ազաղա՛կեմ ա՛ռ քե՛զ.
լիցեա՛ և զի՛օ տէր ի՛ քո՛մ յարքայութեա՛նդ.
պհ. Ո՛ղջեցո՛ւ ի՛մ խոստովա՛ն լինիմ ա՛ռ քե՛զ
քրիստոնե. որ մի՛ այնդ ե՛ս բանզմնագոլք թո՛ղու-
թեամբ՝ ողո՛րմեա՛ծ ինձ աստուածած. Պահ
տէ՛ր ա՛ր ձեռնարկութեա՛նց ես սիրող. և քո՛ն-
նես ըզծածո՛ւկըս գազանեաց սո՛ւրսի՛ խմոյ. ո՛ղ.
Տո՛ւր ի՛նձ ցընծութե՛ան փո՛ւրկութե՛ն. և՝ հո՛-
գւով տէրութեա՛մբդ քո՛ հաստատեա՛ զիս. և.
դրս. Ո՛ղորմութեա՛ն քոյ զդուռն բաց մե՛զ
տէր. և արժանի՛ ա՛րա զմեզ լսեա՛ղէն յար-
կաց քոց ընդ սո՛ւրբսն քո՛ն. Ի պատրաստեա՛լ
քո օթեւանսըս՝ սո՛ւրբոց քոց. ընկալ և ըզմե՛զ
փո՛ւրկիչ յորդի՛գրութե՛ի ի դրախտի՛ն կե՛-
նաց. Ի՛նդստե՛լ քո յատենի՛ դատա՛ւոր ահեղ՝
խնայեա՛ յարատա՛ծըս քո. բարե՛խօսութեամբ
և աղե՛ղիւ սուրբ Հո՛գւոյն։

երէ. Ի՛ամն որ ընդ հո՛ր յո՛ւթեան և համա-
գո՛յ սո՛ւրբ հոգւոյն. ըզպատկերն ի՛ւրական խոնա-
նեա՛լ ընդ հո՛ղմնիւթ բընութեանս. զո՛ր զաբ
դա՛րեաւ փաո՛ւօք ե՛ղ ի դրախտին փա՛փկու-
թեան. Յո՛րմէ ցընծայր զուսա՛ցեալ ա՛ն-
տրխրական խընդութե՛ամբ. քա՛նզի զաստուա՛ծ
տե՛սանէր միշտ խո՛նարհեալ ի դրախտին. ո՛ր

մէ զլուսոյն Ձմուռագայթ տրնպաւորիչը ի յինքեան։ Ալ ամն որոյ աղաչեա մայր աստուածոյ մարիամ. զի ածիցէն քո զորդին զի՝ ընդ հեսցէ ստուարագակին. ժամանդիլ վիշտ ըլսատն մեղ ըզդրախտին վայելչութիւնն։

ՂԵ. Յիսո՛ւս միածինն անմահութեաց պարգեւատուն երեւեցաւ ի մեզ. խաւիսնեաց զգեստ թափեցաւ մահն։ Լուղեամ՛ մը արտասուաց մարիամու և՝ մարթայի՛ անկեալ առ ոտսըն տեառ՛ն. խընդրելին զնդրպուն եղբօրն։ Ղանկ՛ե բանն աստուած կենդանարար ձեաց ընդղարոս ի թաղմանէ՛ն. և ի՛ կեալ արտաքս անապական։

յԵ. Յարեաւ երևեցաւ առաքելոյն. և մե՛զ փրկչ ընդրուեաւ։ Վ.ե՛զ քրիստոսի՛ թաղաւորիդ անմահի. երկիր պագանեմք և զյարութի՛ն քո փառաւորեմք։ Վարձք փրկողի՛դ և միածնի՛դ անմահի. փրկեա՛ զժողովուրդըս քո՝ զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո՛վ սրբով։

հԶ. Ի հանգչարժ աղբերին՝ անհատահոսող վըտակ. կենդանատարար սիրըդ հոգի ծարաւեալ ես լոյս ձրնշմարիտ։ Ո՛յսծր ի սիրըդ վերնատունն ես կեալ աստուած ձրնշմարիտ. հրաշազարդեաց զառաքեալսն ի լոյս փառաց քոց հո՛գի։ Հրճուականի խընդութեամբ աշխ-

կերտացըն լըցեալ փա՛ռատրելո՛վ Ե՛րկնէն ծրհ-
նեա՛լ ես լոյս գԵ՛րամգահոց ։

Տ. Ո՛ստուածածնէն մա՛յր և կոյս . ծա՛գօղ ա-
բեգականն ա՛րդարութեա՛ն որ լուսաւորեա՛ցն
ըզմե՛զ . հո՛գևոյ Ե՛րգով զքե՛զ բա՛րեբանե՛մք և
փառաւորե՛մք ըզմի՛ածինն քո՛ զերդին ։ Ո՛ղ-
ջոյ զծնո՛ղսըս բընութեա՛ն մարդկան . հրա՛շալ
փա՛ռ քո՛ ծընունդ և զէութի՛ն բնութեանն
անբաղձ պահեա՛լ . և՛ կուսութեա՛նդ քո՛ ոչ
խախտեցա՛ն կընքիք . հո՛գևոյ ։ Օ՛քե՛զ մարեկի
անկիզ լեառնըն վի՛մածին դո՛ւռըն փակեալ և
ա՛ղբեր կընքեա՛լ . նա՛խատեսացըն գուշակեա՛լ
մա՛յր և կոյս . հո՛գևոյ ։

Եւ. Խա՛չն քո՛ քրիստոս երկրըպագե՛ն արարա՛ծք
ամենայն որ ի՛ փըրկութի՛ն մե՛զ կանգնեցաւ .
սա՛ Է՛ղնցի մեզ պահապա՛ն յաղթող . ա՛պրե՛ք
յուցանե՛ լըզմեզ ի պա՛տրանաց բա՛նսարկուէ՛ն ։
Ո՛վ սո՛ւրբ բարձրացեալ բանձ՛ողդ անիծից . որ փա՛
ռաւո՛րեա՛լդ ե՛ս ընդ հո՛ր . ժո՛ղովո՛ւրդ ըզՏէ՛ր
ռացեա՛լսըն կենսաբե՛ր փայտիւն . պա՛ղ ։

Փառք հոր և որդւոյ ։

Ա՛ովաւ լուսաւորեցան արարա՛ծք ամենայն .
սո՛ւրբ սքանչելին անթգելե՛ալքն ի մե՛ղսանե՛ր բան-
տին՝ որ ազատեա՛ց զմեզ ի պատրա՛նաց բա՛նս
Ա՛յժմ և միշտ ։

Ո՛ր միսանգա՛մ գալոց ես հայրենի՛ փա՛ռօք

նորին գիր լինախանատիղծին ծընունդ. յիշեա՛ զհոգի՛ս նընկիցեալից մե՛ռոց. և հանգո՛ն լինդ սո՛ւրբըլս քո՛։

Աղօս ձիթ։

Ալելուիա, ալելուիա.

Ի խորոց կարդացի առ քեզ՝ տէր, տէր լո՛ւր ձայնի իմում։

Ականջք քո՛ լիցին լսել զձայն աղօթից իմոց։

Եթէ զանօրէնութիւնս իմ քննես, տէր տէր, իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի՛ ի քէն է քաւութի։

Վա՛ տանուան քո համբերի տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ՛ի տէր։

Ի պահէ առաւօտու մինչև յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ իսրայէլ՛ի տէր։

Ի տնէ է ողորմութի բազում, և ի նմանէ է փրկութի. և նա փրկեաց զիսրայէլ յամ նեղուածոց նորա։

Պէս. Ալելուիա օրթի։

Ընթերցուած ըստ Մատթէոսի. (ԺԳ. 36։)

Տեառն մերոյ յիսի քսի

Յայնժամ թողեալ զժողովուրդսն եկին ի տուն։ Մատեան առ նա աշակերտքն նորա, և ասէն. մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարա կին։ Նա պատասխանի ետ, և ասէ ցնոսա. որ սերմանէ զբարի, է որդի մարդոյ. և

ապարակին աշխարհս է . սերմն բարի նոքա են , որ որդիքն արքայութեանն են . իսկ որոմն՝ որդիքն չարին են : Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է . և հունձքն՝ կատարած աշխարհիս է , և հնձողքն՝ հրեշտակք են : Իւր ժողովի որոմինն , և ի հուր այրի , այսպէս եղիցի ի կատարած աշխարհիս : Առաքեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղուիս , և զանօրէնութիւն : Եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյ . անդ եղիցի լալ և կրճտել ատամանց :

Փառք քեզ Տէր Յաճ մեր :

Ընդ հարս , պայս կարդաց .

Առեաբան ըստ Մարկեդոսի . (ԺԳ . 43 :)

Տէրն մեր յիւ քեզ ասէ .

Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգական յարքայութենէ երկնից . որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : Նմանէ նման է արքայութենէ երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի , զոր գտեալ մարդոյ թագոյց . և ի խնդութենէ անտի՝ երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի , և գնէ զագարակին զայն : Նմանէ նման է արքայութենէ երկնից առն վաճառականի , որ խնդրէր զմարգարիտս գեղեցիկս : Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն ինչ զոր ունէր , և գնեաց զայն մարգարիտն : Նմանէ նման է արքայութենէ երկնից ուրականի արկելոյ ի ծով և յամենայն ազգաց ժողովելոյ : Որ՝ իբրև լցաւ , հանեալ ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զարսի բարին յամանս , և

զնոտանին ՚ի բաց ընկենէին ։ Ա֊ֆնպէս եղիցի ՚ի կատարածի աշխարհիս . եւ ղրկեսցէ զորդին իւր ՚ի միջոց արդարոց , եւ արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյն . անդ եղիցի լալ եւ կրճտել ատամանց ։ Ա֊սէ ցնոսա Յս . խնայարուք զայս ամս ։ Ա֊սեն ցնա . այո՝ տէր ։ Ա֊ւ նա ասէ ցնոսա . վասն այսորիկ ամ դալիք աշակերտեալ արքայութեանն երկնից , նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին ։

Փառք քեզ տէր ամէն ։

Ա֊ւ ապա ասէ ղաբաւան Ա֊ՀՃանեղ անժամանակ Ա֊ւ պատն գ երթ յ Ա֊քարիւղ և մարգասիրէն . նա յ Ա֊ւս ասացեալն ։ Ա֊ւնպ յաւաՀՃեկայդ ։

ԽՀ· Հոգւոյ հանգուցելոյս , քո ամէն , արա ։
ՍԲՒ· Ա֊ն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ ։
ԽՀ· Ա֊ՀՃ որդի մայ անսխալական բարեգութ ։
Ողորմեալ տէր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ՏԵՐՈՒՆ ՆԵՐՍԵՍԻ

ԱՍԱՑԵԱԼ

ՎԱՍՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

ԲԿ • ԴԿ

Ո՛ստուածդ անեղ անժամմանակ՝ հայր անըմբռնելին և անքանակ. ո՛րդւոյդ պատճառ ծնընդեամբ անձառ՝ հո՛գւոյդ բո՛ղխումն աղբերաբար՝. աղաչե՛մք ըզքեզ զո՛ր Թածո՝ երկայնամիտ և ողորմած, ո՛ղորմեա քո՝ ստեղծուածոյս ի քեզ յո՛ւսով նընջե՛ցելոյս։ Ո՛ամնդ որ ի ծո՛ց հօր միա՛ծին՝ և կենդանարար սկզբնատպին. ո՛րով երկինքդ դո՛յացան՝ աշխարհս լըրիւ հաստատեցան՝. հա՛յցեմք ի քե՛ն տէր և փրկիչ՝ ամենա՛ղօրմ և կեցուցիչ. ո՛ղոր։ Վերագո՛յն ջնորհաց՝ բա՛շխող երկնա՛ւորաց և երկրայնոց. կեա՛նք և կենաց տո՛ւող հոգի՝ հօր և ո՛րդւոյ արարչակից՝. խո՛նդրեմք ի քե՛ն աղբեր՝ բա՛րեաց արբուցա՛նողըդ ծարաւեաց՝. ո՛ղոր։ Վա՛ւանեմք ընդ սրտի՛կ ից՝ զկենդանարա՛րըդ համայնից՝. երեքսըրբեան մի՝ տէ՛րութի՛ւն հայր և ո՛րդի և սո՛ր հոգի՝. յո՛ր հանդուցեա՛լըս մի՛կ ի՛ըռեալ՝ և հանա՛ռտով խոստովանեա՛լ. ո՛ղորմեա։ Ն՛ըրա՛կ թիւ կատա՛րեալ՝ յերի՛ս՝ անձինըս բաժանեա՛լ. աստուածո՛ւթեամբ միա՛ւորեալ՝ միով

բնա՛ւթեամբ հաւասարեալ. յորմէ կապեա՛լք և արձա՛կիմք՝ և վերըլստին անկոյծ կապիմք՝ ողորմեա։ Օ՛ք ակնըրդ հօր՝ զո՛րդի՝ փառաւո՛րեմք անլռելի՝ ո՛ր իջեր յարդա՛նդ կուսին՝ զադամա՛յին առեր մարմին՝ աղա՛չանօք անստուա ծածկին՝ անապա՛կան քոյ ծընօղին՝ ողո։ Ի՛ր լեւեցա՛ր մարմնով յերկրի՝ որ ի՛ հօրէ անմեկնելի՝ ընդ հո՛ղեղէնըս՝ բնակեցար՝ ի հրեղէ՛նաց երկրըպագեալդ՝ պաղատանօք երկնաւո՛րաց՝ փառաբա՛նիչ քոց հրեշտակաց՝ ողորմեա։ Ի՛ստ օրինաւո՛ր մեվեսի ընծայե՛ցար ի տաճարին՝ զի՛ ըղձութիւնըս՝ մա՛րդկային՝ ընծայե՛սցես հօր ի՛ յերկինս՝ խընդրըւածով սուրբ ծե՛ր՝ ունուցոյն՝ քեւ ի կա՛պից արձակելոյն՝ ողորմեա։ Ա՛ղաւա՛ղդ հրեղէ՛նաց՝ ո՛ր ընդ մա՛րդկան հողեղէնաց՝ շը՛րջեցար տնօրի՛նաբար կրեցեր ըզկիրըս մա՛րդկաբար՝ ո՛ր վասըն մե՛ր զայս ա՛մենայն ի յանձն ա՛ռեր խոնարհութի՛ւն՝ ողոր։

ԲՁ. ԴՁ

Ո՛ղորմեա՛ւքս ի հրա՛ժարումն ծառա՛յի քո յաշխարհէ՝ հայցեմք ի քէն ա՛րտա՛սուելով՝ և պաղատի՛մք զայս ասելով՝ Ա՛ծնապա՛րհ ընդ քեզ՝ ե՛լից՝ հանգո՛ւցե՛լոյս լեր ուղեկից՝ ի յո՛ Թեւանս հօր՝ քո՛ լուսոյ՝ ըզնընջեցեալըս մե՛ր

հանգո՛ւ։ Ի փըրկութեանն մերոյ՝ սկզբան՝ մըկընթաց՛եալ ի յորդանան. զոր ընդհեգեր նոր աւազան՝ ի մանըրա՛նէ մեղաց մարդկան. հայցմամբ կըրկի՛ն կարապե՛տին՝ մեծին ի ծնունդս մըկըրտչին. ի յօթ։ Ո՛ւսաւո՛ր ձայնիւ յե՛րկնից՝ զքեզ դաւա՛նեալ հայր էակից. ազատնակերպ հնգե՛ն իջեալ առ հանմա՛գոյդ իւր հանդուգնեալ. ըզմըկըրտեա՛լս նովին՝ հո՛գւով յորդեդպրո՛ւթե հօր հաւատով. ի յօթ։ Խա՛սաւոր մեղաց հալածե՛ցաւ՝ լոյս գիտութեան քեւ ծագեցա՛ւ. խոյլթուածք օձին բընաժըշկեցաւ՝ հիւանդութիւն մեր ո՛ղջացաւ. կե՛նդանարա՛րըդ մեռե՛լոց՝ և լո՛ւսատու խաւարելոց. ի յօթ։ Ո՛ւրախութիւն ունո՛ւս առ ի հո՛րէ՝ որ ընտրե՛ցեր ի յաշխարհէ՝ լուսաւորիչ տիե՛զերաց՝ ըզդա՛սս ընտրեալ աշա՛կերտացն. աղաչանո՛ք առաքե՛լոց փող յաղթութեան մեր եղելոց. ի յօթեւա՛նս։ Կեանքը ի կենա՛ց լոյս ե՛ լո՛ւսոյ. որ ընտե՛ղծեր զմեզ ի հողոյ. նո՛րոգեցեր դարձեա՛լ կըրկին ծնըն՛դեամբ՝ սո՛ր բրոյ աւազանին. զոր կե՛ցուցեր ընդհի՛ւ քոյին ի մանհուա՛նէն այն աղաջին. ի յօթ։ Հո՛գւով լըցեր զմարգն առա՛ջին. զոր կո՛րնչեսեալ խաբմամբ չարին. ընդնոյն հոգի՛ բանի՛ւ քոյին հեղեր յոգի՛ս մեր վերընո՛տին. նո՛վին հոգւո՛վ սուրբ և բարի առաջնո՛րդեա հոգւոյ սորին. ի յօթ։ Ձմրեցեր առ

ղանգ՚ատոս՝ որով Ե՛տուր մեռելոց յոյս՝ . կենդա-
նութեամբ տրէք ծորեբաւեայն կենդանանայան ողբ յա-
դամայ՝ . կենդանց ձայնիւ ւ վերջին փո՛ղոյ՝ կոչեա
ընդա յայսմ հողոյ . ի յոթ ։ Ոդ ՕղեՀալ սար-
սեաց պահակ մա՛հու՝ ի կենդանեաւ՝ ձայնին լը-
րոյ՝ . արագասլեա զնդգ ընդ բանկն՝ ետ ըզմե-
ռեալն ըստ հրամանին՝ . ի շնանք օդոյս այս
սանձե՛սցեն զհոգի՝ սորա մի արգելցեն՝ . ի յոթ ։

ԱԿ . ԴԿ

Ա՛ծնապարհ մեղրե՛լոց՝ և ձանձ՛գալի
խաւարեալոց . հրաւիրեցեր զնդրի՛ս լուսոյ ի
յերկինային հարսանիս քո՝ . ընդ զուարձալից
անդ ժողո՛վոյ՝ արժանացո ըզսա դասուց՝ . լի՛
լապտերօք մեծ յա՛ռագաստ՝ ընդ՝ ի մտաւտն
սուրբ կո՛ւսանացն ։ Ա՛ռ ըզսա ընդ ձեռն քո՝ ըզ
ընդգ՛ցար՝ ի փայտ խա՛չին՝ բևեռեցար . լու-
ծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախնի՛ հօրըն կապա-
նաց . լո՛յծ և՛ ըզսա ի յանցա՛նաց՝ վասըն քո՛ ոչ
չարչարանաց . լի՛ ։ Ե՛ւ կամաւո՛ր մահու խա՛չ
չի՛ եդար ի նո՛ր գերեզմանի՛՝ . երեքօրեայ թաղ-
մա՛մբ յերկրի . նոր ընտե՛ղեր զմեզ կենդանի՛՝ .
զի՛ջեա՛ր ընդ քե՛զ ի հո՛ղ մա՛հու՝ վերանկա՛ցար
ձայնիւ՝ փողոյ . լի՛ լապտ ։ Ա՛ղբատեալ կանանցն
իւղաբե՛րից՝ և ծղեա՛յին արտասուալից՝ . երբ

ըզմեռեալ անյուսալից՝ ըզկենդանիդ՝ յաւիտեան. վասն նոցին ոչ արտասուաց՝ մաքրեա ըզսա ի յանցանաց. լի լսպ։ Ընդ ա՛րժեալ հիմանցըն զընծայոց՝ ի տեսանել ըզքեզ նեըրնոց. հաներ զհոգիան՝ որ ի բանտին՝ կապեալ զի՛ շնանըն մահածին. ընդ հանգուցեա՛լ հոգիս՝ սըրբոց՝ հանգո՛ զհոգի նըմին էակեցելոյս՝. լի լսպ։ Ուրախութեա՛մբ զօրք երկնայինն՝ յերկինից՝ յերկիր իջանէին՝. յորժամ յարեար ի մեռելոց՝ լոյս ծա՛գեցար արարածոց՝. սո՛ւրբ յարուցեա՛մբ քո կենա՛րար՝ յարո՛ ըզսա ի կեանս անմահ. լի։ Ղհանդուրժե՛ալ պահապանացն՝ ի յերկի՛ւղ երկնաւորաց. ո՛րք աւետիս տայիր կանանց՝ թէ մա՛հ լուծաւ մահկանացուաց. սա՛ ո՛ր մնո՛ւ քո տընկա՛կից՝ լեցի՛ կենացդ հաղորդակից՝. լի լսպ։ Պա՛րակեցեալ անմանրինա՛կանքն՝ առ կենսատու սուրբ գերեզմանն տան աւետիս անգղի՛ մարդկան՝ վասըն կենա՛ցն յաւէժական. դա՛սաւորեա՛ պարուց՝ նոցին ըզնըշխարեալս յօրըն վերջին՝. լի լսպ։ Ղա՛հաւորեալ նըշան խա՛չին՝ յարևելից փա՛յլեալ ծագի՛. հա՛ւատացեալքն ի՝ քե՛զ բերկրին՝ և ո՛ր բա՛ցողքըն կոծեացին. զի՛ երկրպագո՛ւս սըրբոյ՝ խա՛չին՝ պայծառացո լուսով նորին՝. լի լսպ։

Ա՛ՀՈՒ գործեա՛լ երկնաւո՛րաց գան առա՛ջի քո նախընթա՛ց. զընտրեալսդ՝ քո ժողովելո՛վ քեզ ընդ առա՛ջ բերէն ամպով՛. ընդ այլա՛ս նեաՀոյն օգանալո՛ւիկ խառնեա՛ք ընդա՛ս սուրբ երա՛ժից՝. դասաւորեա՛ ըզդա՛ վերնոյն Երկե՛լ ըզփառս ընդ զքաւարեցո՛ւն։ Այրասակի՛ն տա՛ բերք երկրի՝ յորժամ փա՛ռք դաս Հայրենի՛. արեգական լոյս խա՛ւարի՝ լուսինն աստեղքըն նըւաղին՝. ըզդա՛ յաւիտեան անեղե՛կի՝ լուսաւո՛ր բեա լուսով քոյին՝. դասաւոր։ Ա՛ՀՐեղական զբանըն պետ՝ փողէ բա՛ղբեաւ աւետաբեր՝. արիք մեռեալք որք յա՛դամայ՝ քանզի ա՛Հա եկըն փեսայ՝. ընդ Հանդիսացեա՛լ մաքուր Հո՛գւոց՝ կարգեա՛ ըզդա ի թիւս սըրբոց՝. դասաւորեա։ Տի՛րական յաՀնո՛ւ նըշտիս՝ յարարո՛ծոց երկըրպագի՛ս՝. արդարութեամբ զաշխա՛րՀ դասիս. վարձս լաւ գո՛րծոց Հատուցանեա՛. յայն ժամ ՀնարՀեա՛ ողբմո՛ւթեամբ նըմՀեցե՛լոյս մեր Թողութիւն՝. դաս։ Ա՛մեալ մարդկա՛ն ազգ ժո՛ղո՛վկն՝ որք յա՛դամայ ծընեալք լինին. և՛ հրեղինաց դասք երկնային համանգա՛մայն վայրաբերին՝. ի՛ յայնմ ա՛ՀեՂ հրապարա՛կին՝ յիշեա՛ ըզդա յօրն ահագին՝. դա։ Յո՛ւցանի՛ն գաղտնիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան. բարեաց գործօղքըն պա՛տակին՝ չարեացն՝

ի հուրն անշէջ մատնին. յայնժամ յիշեա զոր բա՛ բարին գործեալ ես՝ զայգին ջընջեացին. զա՛ս ։ Լուսին պըսակք զանազանեալ և պատմու՛ Ձանք լուսափայլեալ. սուրբ վըկայիցն ի գլուխս եղեալ և արդարոցըն զարդարեալ. Հաղորդս արա՛ հայցմանդ նո՛ցին ըզսա լուսոյ փառաց նո՛ ցին. զա՛ս ։ Փա՛ռաց ի փա՛ռս բանձրանան ա՛ Ջակողմեանքըն վերանան. յորժամ լսեն զերա՛ նական ձայն ծրհնո՛լեան ի քէն կոչման. նըմն՛ Ջեցեալքս մեր լըսե՛ցո զաստուածային բարբա՛ ռըս քո՛. զա՛ս ։ Վա՛ճահանո՛ք և ժո՛ղովուրդք հայցեմք՝ ի՛ քէն տո՛ր բարեգութ՛. ընդ նըմն՛Ջ ցեալըս՝ հա՛ւատով ընկալ ըզմեզ նովի՛ն յոյ սով. յերուսաղէ՛մ քաղաք՝ վե՛րին յորու՛մ ա՛ր դարքըն ժողովին՝. փա՛ռս երգել միշտ՝ ընդ նո՛ սին երրո՛րդութեանդ երբեմ՛ն անձի՛ն ։

ԵՐԳ ՆՆԱՁՑԵԼՈՑ · Դ՚

Ա՛բարի՛չ և մա՛րդասէ՛ր անո՛նակա՛կալ և բա՛րեգո՛ւթ. որ գովի՛ս ի սրա՛վելի՛ց տէր դատաւո՛ր արդա՛րութեան. ընդ սբըբո՛ց ա՛ ռա՛քելո՛ց տէր պըսակեա՛ զմեր նըմ՛նջե ցեալն. ծողըմա՛ծ տո՛ր ո՛ղորմեա՛ հո՛գւոց ը մեր նը՛նջե՛ցեալցն ։ Յո՛րժամ գրեա՛լքըն կա՛տարի՛ն որ զայնմ աւուր մե՛զ պա՛տա

մեզին. մնքգաբեղ՝ց բանքը՝ն յարգի՛ն՝ն
աւաքելոցը՝ն վը՝ն Ձարկն՝. ողոր ։ Ի՛ վերի՛ն՝ն
երո՛՝ սաղմի՛ն՝ր ի՛ բնակարանս հրե՛՝ շտա-
կա՛ց. ուր եհո՛՝վ և հե՛՝ղեա՛՝ն կա՛ն ծե-
րացեալը աղա՛՝ տակեըով ի՛ դրախտի՛ն և-
դե՛՝ մեկտի՛՝ն՝ պայծառացեալ արժա՛՝տա-
պէս. ողոր ։ Ծնանգաւո՛՝ր փառա՛՝ց քրիստո՛՝ն.
որ ժամանեալ գաս ի՛՝ յերկնից. ի վերա՛՝յ
թևո՛՝ց հողմի՛՝ն՝ց քո հայրենի՛ կերպա՛՝ բա-
նօք. և առնե՛՝ս հրաւիրա՛՝ բռնութեա՛՝մբ ըզ-
քընտրութիւն որդւո՛՝ց մարդկա՛՝ն. ողոր ։ Ի՛
գնել բեմի՛՝ն բազմի՛՝ փեսա՛՝յին՝ և առագա-
տին զա՛՝ կոյսերը. գաբրիէլեա՛՝ն փողո՛՝ն գո-
չի՛՝ սաւրբը ամենայն անդ հա՛՝ւաքե՛՝ն. ար
դարո՛՝ց գասբը՝ն բերկրի՛՝ն. իսկ մեղա-
սերքն թա՛՝ խանձի՛՝ն. ողոր ։ Յորժամ հրն
ջո՛՝ւն փողո՛՝յն լինի՛՝ և ղետակա՛՝ն գիրը՝ն
յայտնի. ձառագա՛՝յթ սրբո՛՝յ խաչի՛՝ն
յարևելից փա՛՝ռօ՛՝ք ծագի. հրե՛՝շտակա՛՝ց
գունդք ծա՛՝ւալի՛՝ն հրե՛՝շտակապետք պա-
րո՛՝ւնակին՝. ողոր ։ Հեղ խորհո՛՝ւրդ քա-
հա՛՝նայի՛՝ն բանգիտարար ծ կայր ի՛՝ բեմի՛՝ն
աւաջի՛՝ն՝ սե՛՝ղանի՛՝ն. հնո՛՝ւր չիջանի՛՝ խա-
ւա՛՝ր մերժի՛՝ն՝ սպրտմեալ հոգի՛՝ քն ուրա՛՝խ
նահ՛՝ն. զի՛՝ թողութի՛՝ւն մեղա՛՝ց լինի՛՝. ողոր ։
Ա՛՝ւետե՛՝ս աստուա՛՝ծախօ՛՝ս և՛՝ ահարո՛՝ն

ըղձ՝ւատացե՛ն. մա՛րգարէ՝քն խրա՛տ յեղի՛՛՛ և քահանա՛յք հի՛ն օ՛՛րինե՛ն. յա՛ռաջագո՛՛յն մեզ ծանո՛ւցի՛՛՛ն ըզգալո՛ւստ սո՛ւրբ մի՛՛ածնի դ. ի փրկութի՛՛ն մեզ յա՛յնեցի՛՛՛ն յա՛նապատ կե՛րա՛՛կրե՛ն. ո՛ղորմ: Տ՛ըտա՛՛հաղո՛՛րդ չարչա՛՛րանո՛՛՛ք ի յանձն առե՛ր ըզմա՛՛հ խաչին. և փայտե՛՛ն բարձո՛՛ղ եղե՛՛՛ր վանն աղամայ նախա՛՛ստեղծե՛ն. ո՛ղորմա՛՛: Ո՛ւրհնութեա՛՛ն զօրք և՛՛ րկնայի՛՛՛նք յո՛րժամ տեսի՛ն զտէ՛րդ ի՛՛ խաչե՛ն ա՛րեգակա՛՛ն լոյս քո՛՛ղարկեա՛՛՛ՀԸ. և՛ լոյս լուսնկի՛ն նը՛՛ւա՛՛ղեցու՛ւ. յահեղ փառա՛՛յ աստուա՛՛ծորդե՛՛՛ն ի թա՛ւալ եղև՛ ընդ տի՛՛ եղե՛րս. ո՛ղորմ: Ա՛ւրախացա՛՛ն ազգ՛ք՛ մարդկա՛՛՛ն յո՛րժամ լուա՛ն զքո՛՛ յա՛՛րութի՛՛ն ընդ. նորափեսա՛՛՛ւր զարդա՛՛րեցա՛՛՛ն ի յարութեա՛՛ն սո՛ւրբ միա՛՛ծնիդ. ո՛ղ: Ո՛ղջանո՛՛՛ք սրբո՛՛՛յ խաչի՛՛՛ն և՛ անբարբառ բարե՛՛՛խօսին՝. և սրբո՛՛՛յ աստուա՛՛՛ծածնի՛՛՛ն և՛ յուխտնո՛՛՛ւ կարա՛՛՛պետի՛ն. և սրբո՛՛՛յ ստեփա՛՛՛նոսի՛՛՛ն և՛ առաջի՛ն մա՛՛՛րտի՛՛՛րոսի՛ն. և սրբո՛՛՛յ լուսա՛՛՛ւորչի՛՛՛ն հայաստանեայց հայրա՛՛՛պետի՛ն. և սրբո՛՛՛յ առա՛՛՛քելի՛՛՛յ. և՛ համօրէ՛ն մա՛՛՛րտի՛՛՛րոսաց՝. ո՛ղորմ:

Այս ամսոյն ի վերանալ յինէն անուրց իմոց. յո՛ւ վերթայցեմ ես այսօր. յոռա-ջին օթեվանին զոր ոչ գիտէի. ծգնեա՛ ևս ինձ քրիստոս այսօր. յոռաջին ձանապարհ հին. և ի միւսանգամ գալոստեանդ քոյ՝ ծգնեա՛ իմ ընդ ինձ։ Այլ ես ըհա՛ ամ օր վախճանի իմոյ՝ լալո՛ւն ողբուն և աշխարհին. սիրո՛ւս իմ խոնարհեցաւ յիս. և ոսկերք իմ ցամաքեցան. ծգնեա՛ ։ Այ մտիկ ա՛ ձս իմ զաղթութիւն զիս պահանջո՛ղ հոգւոյ իմոյ. տանիկ ա՛ն զիս ձանապարհ հեռաւոր զոր ոչ գիտեի. օգն։ Այրեցա՛ յ և ոչ ոք եր որ՝ ծգնէր ինձ. անպատկառեցա՛ յ յաստուած փրկութեան իմոյ՝ ցընծասցէ՛ հոգի իմ յարքայութեան քում. ծգ։ Կորեցա՛ յ ես ի գիր կենդանութեան. և մերկեցա՛ յ երբ ծած առ արարչի երկնի՝ և երկրի. ծգն։ Յանկատուե՛ ր և յանեղ լուսոյն՝ հեռացա՛ յ. խաբեամբ խաւարային՝ ձայնակե-ցի՛ ք ըզմիհաձի թ պլտուղն. հոդանա՛ յ պատկեր բարերար ստեղծողիդ. ծգն։ Յանկատմա՛ ն հոգւոյս՝ ի մարմնոյս՝ ի քակտե՛ լ ըզվերջին շնուածոյս. զարհուրե՛ մ ի սպառնալեաց թագաւորին. թէ պահանջէ՛ յինէն զտաղանդ պատուի բանին. ծգն։

Ա՛ւսածէ՛ք ինձ մի՛րգանգեա՛լ աստուած իմ յիսուս. յայնմա՛ւտ է՛ր ա՛ւէտ ա՛ւետնին՝ զգիննս արեա՛ր ինձ քո մի դատա՛պարտել. ծգն։ Ա՛ռ կալէ՛ք և ծր վախճանի. և ա՛ւետ է՛ր ինձ զ և օր քոյ դատա՛ստանին. յայնմ ա՛ւտ է՛ր ա՛ւետ ա՛ւետնին զգիննս արեա՛ր ինձ քոյ մի անտե՛ս առներ. զի պա՛տկե՛ր ինձ եմ բարերար տե՛ղծողիդ. ծգն։ Օ՛ ա՛հաւտ է՛ր դատաստան դատա՛ւորին տե՛սի՝ և զա՛րհուրեցա՛ւ յ. զի անպատրաստ էգիմ զիս ի հրամանա՛ւդ քոց Թագաւո՛ր յաւիտենից. ծգն։ Ո՛ստուածածծե՛ր ինձ անապա՛տ մայր տեառն՝ և կոյս սուրբ՝ բարե՛խօսեա՛ւ առ ինդի՛ դ քո մի՛ ածին. զի փրկեսցե՛ւ ըզմի՛զ ի սպառնալեա՛ց գե՛հենոյն. և պա՛րգևեսցե՛ւ մեզ զերկինսն՝ արքայու՛թիւնն. և հանգուսցե՛ւ զհոգիս մեր նըշնջե՛ցեալոյն. ծգն։

Ա՛աղաւնա։

ԽՀ. Տո՛ւր հանգուցեալոյս, քո՛ւ ա՛ծ, արա՛ւ հանգիստ և ողորմութի՛ւն. և մեզ մեղաւորացս ընդհա՛ւ զթողութի՛ւն յանցանաց։

Վ՛արդ։

ԿԲ. Ա՛ւ հանգուցեա՛լ հոգւոյս աղաչեսցուք զիրկին մեր քո՛ւ, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցե՛ւ, և զմեզ կեցուսցե՛ւ ընդհա՛ւ ողորմութե՛ւ իւրոյ. ամենակա՛լ տէր ա՛ծ մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛։

Է. Տէր ողորմեա՛։

Ղազար։

ԽԱ. Ո՞ւր որդի՛ այ անօխակալ և բարեգութ, գթա՛ քո արարչական սիրովդ՝ ի հոգի հանգուցեալ ծառայիս քո այս անուն։ Յիշեա՛ յաւուր մեծի գալստեան արքայութեդ քո, արա՛ արժանի ողորմութե, քաւութե և թողութե մեղաց. դասաւորեալ պայծառացո՛ ընդ սքա քո յաջակողմեան դասուն։ Օ՛ դու ես տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց. և քեզ վայելէ փառք իշխանութի և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Ո՞ւր ածծ մեր, ողորմեա՛ հանդերձեալ հաւատացեալ հանգեցելոց հոգւոցն։

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

ԻՑՈՒՆՈՒԱՐՒ ՎԱՑՑ ՅԱՒՈՒՐ ՅԱՑՑՆՈՒԹԵԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Աստուած հաստատեալ պատուիրանաւն, եւ գնայ ի տունս իւրեանց. եւ ասէն ղարաւան. Դուք։

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի ՚ր յայտ առնուր յայսմ աւուր յայտնեցար. հնազիւքն երգէն ընդ հրեշտակս տանն աւետիս աշխարհի։ Ընդունաւ նոր ազգայ ի քեզ թղթիդ քաղաքի. ՚րդիք մանրկան ՚րհնեցեք ՚ր. զի վասն մեր մարմնացար։ Աղբաւելին երկնի եւ երկրի ի խոհ ձաղնուս պատեցար. ոչ մեհենեալ ի հօրէ ՚ր ի սուրբ յայրին բազմեցար։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտր, երկիւղածք տեն օրհնեցէք զտր։

սղ. Ալէլուիա օրթի։

Պետրոսի ասա Առաքելոյ. (ՃԻ. 13.)

Տէրն մեր յիս քս

Յայնժամ գայ ի գալիլէէ ի յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ։ Եւ յովհան-

նէս արգելու զնա և ասէ . լինէ պիտոյ է ՚ի քէն մկրտել , և դու առ ինս գաս : Պատասխանի ետ յե և ասէ ցնա . Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամ արդարութիւն : Այն ապա Թոյլ ետ նմա : Այն իբրև մկրտեցաւ յե, ել վաղ վաղակի ՚ի ջրոյ անտի . և ահա բացան նմա երկինք , և եհես զՀոգին ՚այ՝ զի ինջանէր իբրև զաղաւնի և գայր ՚ի վերայ նորա : Այն ահա ձայն յերկինից որ ասէր . դա է որդի իմ սիրելի , ընդ որ հաճեցայ :

Փառք քեզ տէր աճ մեր :

աբէ . Այնչ խաչիւս աղաչեսցուք զնոր զի սովաւ :

Հոգ . Պահպանեա, քէ աճ մեր , զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ ձեր և պատ :

( )րհնեալ ձեր : Հայր մեր , որ յերկինս :

Կ Ա Ն Ո Ն

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Ա Ւ Ո Ւ Ր

Շաբաթան . Դկ

Այսօր բանն ի հօրէ ա՛նանձինելի՝ և անձա ռնելի խորհրդով . ի ձեռ՝՝ ուրն կա՛սական ն բնավանի՝ անօրինաբար յերկրի՝ երևեաւ : Այ՝ նուև անժամանակ ի՝ հօրէ՝՝ անսե՛րմն ի կու սէ . ի գի՝՝՝ րկրս մեր գնգուեցա՛ւ այսօր ա՛ բարիչն երկնի՝ և՝ երկրի՝ : Այ՛ր մանրեաւն ըզ յաղթական՝՝՝ն և լուսոյ ըզմեզ աշխարհի . զի՝ որ օրհնե՛ ՝՝՝ն անգադար ա՛րարածք ա՛նհայն զնա՛կիցըն հօր և հոգւոյն :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՅր, տուն Ահա-
րոնի օրհնեցէք զՅր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք
զՅր, երկիւղածք Տեն օրհնեցէք զՅր:

ԿԻՒ. Ալէլուիա օրթի:

Ի Թեսաղոնիկեցիս Բ. (Ե. 1:)

Ցեառն մերոյ Յի քոյ

Խնդրեմք զձեզ, եղբարք, վասն գալստեան Տեառն մերոյ Յի քոյ, եւ ժողովոյն առ նա մերոյ, մի սակաւ ինչ սասանել ձեզ ի միտս, եւ մի զարհուրել, ոչ ոգւով, եւ ոչ բանիւ, եւ ոչ թղթով, որպէս թէ մեր իցէ, եթէ հասեալ է աւուրն Տեառն: Զի մի ոք խաբեսցէ զձեզ ոչ ինչ կերպիւ. զի եթէ ոչ եկեսցէ հանդերձումն նախ, եւ յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան, որդին կորստեան, որ հակառակեսցի եւ բարձրասցի ի վերայ ամենայն որ կոչի Աստուած, կամ որ պաշտի, մինչեւ նստցի ինքն ի տաճարի Աստուծոյ, իբրեւ Աստուած, ցուցանել զանձն, եթէ Աստուած է: Ոչ յիշէք զի ես դեռ ընդ ձեզ եղէի այս ամենայն ասեի ձեզ: Եւ արդ զոր արգելու գիտէք, զայն գիտէք ի ժամանակի իւրում յայտնել նմա: Զի զանաւրէնութեան խորհուրդն գործի, միայն մինչեւ միջնորդն ի միջոյ եղիցի: Եւ յայնժամ յայտնեսցի անաւրէնն, զոր Տէր Յի սպանցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ, եւ կորուսցէ զնա տեսլեամբ գալստեան իւրոյ: Զոր գալուստն է ըստ գործոց սատանայի, հզօրութեամբ եւ նշանս եւ սքանչելիս սուտս, եւ ամենայն խաբէութեամբ անիրաւութեան ի կորուստ կորնչելոցն, վասն զի զսէրն ճշմարտութեան ոչ ընկալան, զի կեցցեն: Եւ վասն այսորիկ առաքեսցէ նոցա Աստուած զգործ մոլորութեան, զի հաւատասցեն սնոտւոյն, զի դատեսցին ամենեքեան որ ոչ հաւատացին ճշմարտութեանն, այլ հաճեցան անիրաւութեան:

յոյժ ուրախանէ մեծ։ Այլ իբրև մտկին ի տուն, տեսին զմանուկն հանդերձ մարեմաւ մօրըն իւրոյ, և անկեալ երկիր պագանէին նմա. և բանյեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս։ Այլ հրամանառեալ ի տեսլեան՝ չդառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց։

Փառք քեզ տէր մեծ մեր։

Ոչ։ Մեք խաչիւս աղաչեսցուք զնոր, զի սովաւ։

Ա. Պահպանեա, քրիստոս մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւդ և պատ։

Որհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԲՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Հարեպան. Գ.Կ

Այսիկ հօր և հոգւոյն՝ անբաժանելի զեն որդի անմայր յաւուրսն անդրանիկ. և ընդ հօր յաւիտեան։ Ի ծնոյդ հօր առաքեալ ես ձեզ ի մերս յանդրանից բանդ աստուածային յայտնեալ։ Վասն որոյ ծընեալ քո զաղբիւր դաւթի քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս. և մեք հանդերձ աստեղսն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայելի օրհնեցէք զնոր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զնոր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զնոր, երկիւղածք տեն օրհնեցէք զնոր։

Ոչ. Ալելուիա օրթի։

Ա՛ւետարան ըստ Մատթէոսի. (ԻԸ. 18.)

Տեառն մերոյ Յի քնի ծնունդն էր այսպէս.

Մօսեալ զմայրն նորա Մարիամ Յովսեփու, մինչ չև եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ՚ի հոգւոյն սրբոյ. Եւ Յովսէփ այր նորա քանզի արդար էր, և ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա. Եւ մինչ դեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ տեառն՚ի տեսլեան երևեցաւ նմա և ասէ. Յովսէփ, որդի դաւթի, մի երկնչիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո. քանզի որ՚ի նմանէ ծնեալ է, ի հոգւոյն սրբոյ է. Ծնցի որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յի. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր՚ի մեղաց իւրեանց. Ա՛յլ այս ամ եղև, զի լցցի որ ասացաւն՚ի տեառնէ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէին. ահա կոյսն յղասցի և ծնցի որդի, և կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ, որ թարգմանի՝ ընդ մեզ աստ. Եւ զարթուցեալ Յովսէփ՚ի քնոյ անտի՝ արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տեառն, և առ կինն զկինն իւր. և ոչ գիտէր զնա, մինչև ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, և կոչեաց զանուն նորա Յի:

Փառք քեզ տէր աստ մեր:

սէ. Ա՛ք խաչիւս աղաչեսցուք զնո, զի սովաւ:

ֆհ. Պահպանեա, քէ աստ մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ տո և պատ:

Ողորմեալ տէր: Հայր մեր, որ յերկինս:

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. ԳՉ

Ա՛յսծր պա՛րբերել ցերնծունեաՅամբ երկեաց սըրբո՛յ կուսին ա՛ւետիս բերկրեաց մանելով. ո՛ր ծընաւ ընդերկի՛ չ ա՛նձանց մէրնց։ Ա՛նբաւ է՛լեն երկինք և՛ երկրի ի կուսակա՛ն արգանդ դի՛ մեզ կեա՛նք յայտնեցաւ. մա՛տըաւո՛ծ այցեք լո՛ւ մարդկան։ Յաւաքո՛ղնեթաց փայլո՛ւմըն լուսաստե՛ղ աստեղը. մի՛ գո՛ղըն հետե՛լով նո՛ր շո՛ւրթ ի ծընո՛ւնդ աստուածծորդուդ։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէ՛ք զնո՛ր, տուն ահարոնի օրհնեցէ՛ք զնո՛ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէ՛ք զնո՛ր, երկիւղածք տէն օրհնեցէ՛ք զնո՛ր։

արկ. Ա՛լէլուիա օրթի։

Ա՛ռաքեալն ըստ Մարկոսի. (ՃԻ. 1։)

Ակիզն աւետարանի յիսի քրիստոսի որդւոյ Ա՛ստուծոյ։

Որպէս և գրեալ է՛ ի մարգարէսն. ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քոյ, որ հանդերձեսցէ զճանապարհս քո առաջի քոյ։ Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստա՛ բարեք զճանապարհ տէն, և ուղի՛ղ արարեք զշաւիղս նորա։ Լի՛ եղև զի յովհաննէս մկրտեր յանապատի, և քարոզեր մկրտուի ապաշխարուե՛ ի թողուե՛ մեղաց։ Լի՛ երթայր առ նա ամ աշ-

խարհն հրեաստանի և երուսաղէմացիք ամբն, և ակրաեին ի նմանէ ի յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց : Այլ եր յովհաննէս զգեցեալ սաև ուղտոյ, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր նորա մարախ և մեղր վայրենի : Քարոզեր և ասէր . գայ զօրագոյնն քան զիս զինի իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լուծանել զկօշկաց նորա : Այս ակրաեցի զձեզ ջրով, և նա ակրաեսցէ զձեզ հոգւովն սրբով :

Փառք քեզ տէր յաճ մեր :

ա՛է . Ամէն խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սուաւ :

*ԽԱ . Պահպանեա՛, քո յաճ մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ որ և պատ :

Օրհնեալ տէր : Հայր մեր , որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ . ԳՉ

Այսօր որ յաղթող փառաց ընդ հօր ծընանի ի սըրբոյ կուսէն՝ մարմնանալ բանն ծնանելով ըզպատկեր ըզրա յորդեգրութեանն շընորհս : Այսօր անպարագրելի բանըն հօր բազմի ի մսնուր յանբանի՝ ոյ բոլորից տէրն . և ի վերայ քերովբէից հանդչի որ նայի ինքն և ծառայելի փառացըն հօր ի յովհաննէ հայցէր մկրտիլ բարեի յորդանան ոյ յորմանան . անապական կոչմամբ ընտրեալ զերս հրաւիրեալ :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Ցուն իսրայէլի օրհնեցէք զՅր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՅր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զՅր, երկիւղածք Յն օրհնեցէք զՅր։

արկ. Ալէլուիա օրթի։

Ալեփաբան ըսա ղուկասոս. (ը. 1։)

Ալ ամն ծննդեան Յն մերոյ Յսի քսի։

Այս եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամենայն տիեզերս. այս առաջին աշխարհագիրն եղև՝ ի դատաւորութե ասորւոց կիւրենեայ։ Այս երթային ամենն մնանել յաշխարհագիրն յիւրաքանչիւր քաղաքի։ Այլև յովսէփ՝ ի գալիլեէ, ի քաղաքէ նազարեթ՝ ի հրէաստան՝ ի քաղաք դաւթի՝ որ կոչի բեթղեհէմ, վասն լինելոյ նորա ի տանէ և յազգէ դաւթի, մնանել յաշխարհագիրն մարեամ հանդերձ զոր խօսեալ էր նմա, և էր յղի։ Այս եղև՝ ի հասանելն նոցա անդր՝ լցան աւուրքն ծննդելոյ նորա. և ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, և պատեաց՝ ի խանձարուրս, և եդ զնա՝ ի մսուր, զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջևանին։

Վառք քեզ Յր ած մեր։

արկ. Այք խաչիւս աղաչեսցուք զՅր, զի սուաւ։

Տէ. Պահպանեա, քո ած մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ Յր և պատ։

Օրհնեալ Յր, Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ

Շաբաթ. ԳՉ

Ընդակրճանակն տեսիլ փառաց քոյ տըւաղ. որ ի մեզ հրաշագործեցաւ երեւելով մեզ Հառաջաւր ծընունդ. այսօր ցընծալիթիւն յայտնեցաւ տիեզերաց։ Ընտրելեալ հոգեղինացն երգակցելով բոցեղէն փայլմամբ Թափանցիկ հրաժիշն ամպոյն սիւն գործեաւ յայրին. այսօր դասակից եղեւ հովիւքըն հանդիսի վերնոյն։ Ընդհանուր ծաւալեցաւ ծագումըն լուսոյ. մինչ՝ ըզն հետեւելով անստեղբըն գնշակաւ ըզծընունդ յայրին. անդ մանուկանէին ըզնոյա անստուածայինն ծնընդեան։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՅր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՅր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՅր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՅր։

արէ. Ալէլուիա օրթի։

Բ եթարան ըստ ղուկասու. (Բ. 41։)

Տեառն մերոյ Յի քրի

Ա՛ւ երթային ծնօղքն ամի ամի յերուսաղէմ՝ի տօն զատկին։ Ա՛ւ երբըւ եղեւն նորա ամք երկոտասան, յերանելն նոցա յերուսաղէմ ըստ

սովորութե՛ տանին և կատարել զաւուրսն և դառնալ անդրէն , մնաց յո՛ մանուէլն յերուսաղէմ. և ոչ գիտացին ծնօղքն նորա . կարծէին զնա ընդ նէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իւր : Եկին իբրև աւուր միոյ ճանապարհ՝ , և խնդրէին զնա ընդ դրացիս և ընդ ծանօթս : Եւ իբրև ոչ գտին , դարձան անդրէն յերուսաղէմ խնդրել զնա : Եւ եղև յետ երից աւուրց գտին զնա ի տաճարին՝ զի նստեր ընդ վարդապետսն , լսեր ՚ի նոցանէ և հարցաներ զնոսա : Ո արմանային ամենքն՝ որ լսէին ՚ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւն և ընդ պատասխանիս նորա : Եւ իբրև տեսին զնա՝ սքանչացան . և ասէ ցնա մայրն իւր . որդեա՛կ , զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ . ահաւասիկ հայր քո և ես տառապեա՛ք խնդրեա՛ք զքեզ : Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խնդրէիք զիս . ո՞չ գիտէիք , եթէ ՚ի տան հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել : Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա : Եւ էջ ընդ նոսա , և գնաց ՚ի Նազարեթ . և էր նո՛ւ հնազանդ : Եւ մայրն նորա պահէր զամ զբանն ՚ի սրտի իւրում : Եւ յո՛ զարգանայր իմաստութե՛ և հասակաւ , և շնորհօք յա՛յ և ՚ի մարդկանէ :

Փառք քեզ տէր տած մեր :

Սրկ . Աքե խաչիւս աղաչեսցուք զտէր , զի սուաւ-
ՀԵ . Պահպանեա՛ , քո՛ տած մեր , զընակարանս
և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ տէր և պատ :

Օրհնեալ տէր : Հայր մեր , որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ
ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. Բշ

Ընդունելի՛ ըլլոնք ի՛՛՛ն, որ յերեքեդ եւս ընդ հա՛՛՛ր ծննար ի սըրբոյ կուսէն. ըզքեզ բարե՛՛՛բանեմք արարչա՛կից հօր։ Ընդունելի ա՛՛՛րարո՛՛՛ղ սո՛՛՛ր վանըն մեր մարմնացա՛՛՛ր. եւ ցլնծութիւն աշխարհի՝ յայտնեցար. ըզքեզ՝ Մըկըրտեցար ի յորդանան ի յո՛՛՛վհաննէ՛՛՛ա՛՛՛ղանակե՛՛՛ըզ սո՛՛՛ըր հոգւո՛՛՛յն վրկայեալ երկնայինն ձայնիւն. ըզքեզ։

Ա՛լելուիա, ալելուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէ՛՛՛ք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէ՛՛՛ք զտէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէ՛՛՛ք զտէր, երկիւղածք տեն օրհնեցէ՛՛՛ք զտէր։

տէ՛՛՛. Ա՛լելուիա օրթի։

Ա՛՛՛ճապարան ըսք ղո՛՛՛ւկասո՛՛՛ս. (ը. 21։)

Վ՛՛՛ասն տնօրինութե՛՛՛ն տեն մերոյ յոի՛՛՛ քոյ։

Եւ իբրև լցան աւուրք ութ թլփատել զնա, և կոչեցաւ անուն նորա յիսուս, որ կոչեցեալն էր ի հրեշտակէն՝ մինչ չէ յղացեալ էր զնա յովսէփ։

Փառք քեզ տէր տած մեր։

տէ՛՛՛. Ա՛՛՛ն խաչիւս աղաչեսցուք զտէր, զի սովաւ։

ՏՀ. Պահպանեա՛՛՛, քո տած մեր, զընտակարանս և զընտակիս սորա ընդ հովանեաւ տր և պատ։

Օրհնեալ տէր, Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. ԴՋ

Լոյս ի լուսոյ ի հօրէ առաքեցար և մարմնացար ի սուրբ կուսէն. զի վերըստին նորոգեսցես զապականեալն ադամ։ Որ մաս-ւածդ ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար. և փըրկեցեր զըստիեզերըս յանիծից ադամայ։ Վերջ ի յերկինց վըկայեալ հօր քո ձայն ասէ դա ես իմ որդի. և սուրբ հոգին ըզքեզ յայտնեաց աղաւնակերպ էրևմամբ։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտեր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտեր. տուն ղևեայ օրհնեցէք զտեր, երկիւղածք տեն օրհնեցէք զտեր։

սէկ. Ալելուիա օրթի։

Աւետարան ըստ յովհաննու. (ա. 1։)

Ի հօրէն լուսոյ

Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առ ած, և ած էր բանն։ Նա էր ի սկզբանէ առ ած. ամ-ենայն ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչ ինչ որ ինչ եղևն։ Նովաւ կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան. և լոյսն ի խաւարի անդ լու-սաւորէ, և խաւար նմա ոչ եղև հասու։ Այդ-պէս մի առաքեալ յայր, անուն նմա յովհաննէս. սա եկն ի վկայուն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն,

զի ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ : Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն . էր լոյսն ճշմարիտ՝ որ լուսաւորէ առնէ զամ մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ : Յաշխարհի էր , և աշխարհ նովաւ եղեւ , և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ . յիւրան եկն , և իւրքն զնա ոչ ընկալան : Ապակ որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս ՚ի լինել , որոց հաւատասցեն յանուն նորա . որք ոչ յարեանէ , և ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ , և ոչ ՚ի կամաց առն , այլ յաստուծոյ ծնան : Եւ բանն մարմին եղեւ և բնակեաց ՚ի մեզ , և տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրև զմիածնի առ ՚ի հօրէ , լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ : Յովհաննէս վկայէ վասն նորա , աղաղակեաց և ասէ . սա է՝ զորմէ ասէի . որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղեւ , զի նախ քան զիս էր : Ոչ ՚ի լրութենէ անտի նորա մեք ամենեքեան առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց : Ոչ ՚ի օրէնքէն ՚ի ձեռն մովսիսի տուան , շնորհքն և ճշմարտութիւն ՚ի ձեռն յիսի քրիստոսի եղեն :

Փառք քեզ տէր յաճ մեր :

ՈՒԲ . Ապաչեսցուք զտէր , զի սուաւ :

ՀԿ . Պահպանեա , քրիստ յաճ մեր , զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ տո և պատ :

Օրհնեալ տէր : Հայր մեր , որ յերկինս :

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ Ի ՋԱՏԿԻ

Ա՛նուն հաՀանային վևաւն և պատերազմն, և գնաց՝ է տունս իրնսորնէից. և ասէն ղարաչան. ԱՋ։

Ա՛յսօր յարեաւ ի մեռելոց՝ փրկսայն անմահ և երկնաւոր. քեզ աւետի՛ք խըՀնդութեա՞ն հարան ի լե՛րկրէ եւկեղեցի. օրՀնեա՛ ի ձայն ըղնծուղեթեան զանսպ՛ւա՛ծ քո սիրելիս։ Ա՛յսօր անՀաո լոյս ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունըս քո լուսաւորեա՛ երուսաղէ՛մ. քանզի՝ յարեաւ լոյս քո՝ քրիստոս. օրՀնեա՛։ Ա՛յսօր խաչարկն անպիտուԹեան՝ Հալածեցաւ երբեա՛կ լուսոնէն. և՝ քէն ծա՛գեաւ՝ ց լոյս գիտուԹեա՞ն. յարուցեաւն ի՛ մեռելոց քրիստոս օրՀնեա՛։

Ա՛ղէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրՀնեցէ՛ք զնր, տուն ահարոնի օրՀնեցէ՛ք զնր. տուն ղևեայ օրՀնեցէ՛ք զնր, երկիւղածք նոն օրՀնեցէ՛ք զնր։

տէ. Ա՛ղելուիա օրԹի։

Աբեթարան ըստ յովհաննու. (Ե. 19։)

Յետ յարութեան նմն մերոյ յօի քրի.

Այս էր երեկոյ ի միաշաբաթուոջ աւուրն. և դրաք փակեալք ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին հրեից, եկն յի՛ս և եկաց ի միջի նոց, և ասէ ցնոս, ողջոյն ընդ ձեզ։ Իբրև զայս ասաց՝ ետոյց նոցա զձեռսն և զկողն իւր. և խընդացան աշակերտքն իբրև տեսին զնո՛ր։ Աստ ցնս դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. որպ առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ։ Այլ զայս իբրև ասաց, փչեաց ի նոսա, և ասէ. առէ՛ք Հոգի նո՛ր. եթէ ումեք թողուցուք զմեղս, թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ լիցի։ Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն անուանեալն երկուորեակ ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն յի՛ս։ Ասէին ցնա այլ աշակերտքն՝ եթէ տեսաք զնո՛ր։ Այլ նա ասէ ցնս. եթէ ոչ տեսից ի ձեռս նորա զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ ի տեղիս բևեռացն, և մեհեցից զձեռս իմ ի կողս նորա, ոչ հաւատամ։

Փառք քեզ տէր տա՛ծ մեր։

Երէ. Ալէ խաչիւս աղաչեսցուք զնո՛ր, զի սուաւ։

Տէ. Պահպանեա՛, քո՛ տա՛ծ մեր, զմեսակարանս և զմեսակիցս սորա ընդ Հովանեաւ տո՛ր և պատ։

Ողորմեալ տո՛ր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Շաբաթ. ԱԿ

Ընդառաքեցար ի հօրէ քո՝ նոր աստղուած ի փըրկութիւն աղգիդ մարդկան. ծրհնեա՛լ ըզքեզ սո՛ւրբ ա՛ստըւած : Ո՛վ գերեզմա՛ն իջի՛ր թանգա՛ւոր անմահ. և ի հօրդ ոչ մե՛կնեցար. ծրհնեա՛լ ըզ : Ո՛վ յերրո՛րդ աւո՛ւր յարեար ա՛ռ տուածասպէս և ի յերկի՛նըս հանգա՛րձար. փա՛ռք յարութեան քո տէր՝. ծրհնեա՛լ :

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէ՛ք զի՛ր, տուն ահարոնի օրհնեցէ՛ք զի՛ր. տուն ղեւեայ օրհնեցէ՛ք զի՛ր, երկիւղածք տէն օրհնեցէ՛ք զի՛ր :

ա՛րի. Ալէլուիա օրթի :

Ընդառաքեալ ըստ ղուկասու. (ԻԴ. 36 :)

Յետ յարութեան տէն մերոյ յիսի քրիստոսի.

Ասէ տէր առաքելոցն, որք էին ընդ նմա՝ յերեկոյ՝ ի միջնոցա, և ասէ ցնոսա. խաղաղութի՛ւն ընդ ձեզ. ես եմ, մի՛ երկնչի՛ք : Նոքա զարհուրեալ երկնչէին, և համարէին ոգի տեսանել : Նա ասէ ցնա. զի՞ խռովեալ էք, և ընդէ՞ր խորհուրդք ելանեն՝ի սիրտս ձեր : Տեսէ՛ք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէ՛ք զիս և տեսէ՛ք. զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիս տե-

սանիք զի ունիմ. և զայս ասացեալ, եցոյց նո-
ցա զձեռան և զոտս։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։
Ամէն։ Աշխատիլս աղաչեսցուք զնոր, զի սուրբ։
Կ. Պահպանեա, քո յաճ մեր, զընակարանս
և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ թեր և պատ։
Օրհնեալ տէր։ Նայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԵՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. ԲՁ

Ի գերկնական քո՝ կանխեցին կանուխք զկուղս
և զխունկըս բերին. ի պատիւ Թաղման քո.
զի զմեղաւք ըզհնդպետեալս վերստին ի կեանս։
Փախստական իւղոյն զհամատոտ անբիծս. և զաղաչ
անըս մեր ընդ առաւօտեան կանուխ ընկալ.
որպէս զողջոյն կենաց լուսոյ եւայիլ ունկանդին։
Ստուն աւետիս առաքելոցն յարեաւ յարուց
ցիչըն մեր աւերեաց ըզպըժնխս. և զթլխնամին
կապեաց ի յանկոյծ կապանս։

Ալէլուիա, ալէլուիա.
Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն ահա-
րոնի օրհնեցէք զտէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք
զտէր, երկիւղածք տեն օրհնեցէք զտէր։
Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մարկոսի. (ԺԳ. 9։)

Տէրն մեր յիւ քե

Յարուցեալ յառաւօտուն առաջին միաշաբաթուն, երևեցաւ Մարիամու Մագդաղենացւոյն, յորմէ հանեալ էր զեօթն դևս։ Նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ սգային և լային։ Նոքա իբրև լսան թէ կենդանի է, և երևեցաւ նմա, ոչ հաւատային։ Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ որք երթային յանդաստան։ Նոքա չոգան պատմեցին այլոց. և ոչ նոցա հաւատացին։ Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին Տասանեքն, երևեցաւ նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութիւնս նոցա և զխստասրտութիւն, զի որ երևեցաւ նոցա յարուցեալ՝ի մեռելոց, և նոքա ոչ հաւատացին։ Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք յաշխարհ ամենայն, քարոզեցէք զաւետարանն ամենայն արարածոց։ Որ հաւատայ, և մկրտեսցի, կեցցէ. և որ ոչն հաւատայ, դատապարտեսցի։ Զայնոսիկ որ հաւատանին, երթիցեն զհետ այնոցիկ. յանուն իմ դևս հանցեն. լեզուս խօսեսցին. և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն, նոցա ինչ ոչ ինասեսցէ։ Ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն, և բժշկեսցեն։ Եւ ինքն ամենայն յիւ յետ խօսելոյն ընդ նոսա, համբարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Եւ նոքա ելեալ քարոզեցին ընդ ամենայն երկիր տեն գործակցութիւնն և զբանն հաստատեին ամենայն նշանօք, որ երթայր զհետ նոցա։

Փառք քեզ տէր տած մեր։

աղէ. Աւր խաչիւս աղաչեսցուք զնոր, զի սուաւ։

ֆհ. Պահպանեա, քո տած մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ տո և պատ։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀՈՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. Բ Կ

Որո՞ յարձ՚ւթեանդը փառքը վայելէ եր կայնամիտ տէր։ Ցրհնեալ է քո յարու թիւնդ աստ՚ւած ո՛ր ըզմա՛ հնա՛ւ ծանուցեր քո՛յին կամա՛ւոր մահուանմբն։ քո՛։ Զո՛ չուն ահեղ հրեշտակին ի վե՛մն ո՛ր քարո՛ւքը առ սո՛ւրբ կանայսն յարեաւ տէրն ի մեռելոց։ քո՛ յարձ՚ւթեանդը։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Տուն իսրայէլի օրհնեցէ՛ք զՅր, տուն ահարոնի օրհնեցէ՛ք զՅր։ տուն ղեւեայ օրհնեցէ՛ք զՅր, երկիւղածք տեն օրհնեցէ՛ք զՅր։

Ա՛ղ։ Ալէլուիա օրթի։

Աւետարան ըստ Մատթէոսի։ (ԻԸ։ 57։)

Ո՞ր թաղման տեն մերոյ Յի՛ք քո՛ի։

Իբրև երեկոյ եղեւ, եկեն այր մի մեծատուն յարիմաթեայ, որում անուն էր Յովսէփ, որ և աշակերտեցաւ իսկ Յիսուսի։ Սա մատուցեալ առ պիղատոս, խնդրեաց զմարմինն Յի՛ք։ Յայնժամ պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ զմարմինն Յովսէփ պատեաց՚ը կըտաւովք, և եդ՚ի նոր գերեզմանի՛ զոր փորեաց՚ի վիմի, և թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ, գնաց։ Իսդ

էր մարիամ մագդաղենացի, և միւս մարիամն. նստէին հանդէպ գերեզմանին։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

սէկ. Աչք խաչիւս աղաչեսցուք զքեզ, զի սովաւ։

ժէ. Պահպանեա, քս յաճ մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ թռչ և պատ։

Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀՒՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. ԳՁ

Աղաքեր ես սիրոյ կանայքն ողբալով փութանալոյ եկին ի գերեզմանն քո տէր. ի խընկեր զանազանական մարմինդ։ Բայց աւետաւորդ հրեշտակին որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն. զի խընդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. քանզի յարեաւ տէր և աւերեաց զգժոխս։ Պատմեալ երանելի կանանցն զյարութիւն տեառն աշակերտացն ուրախացեալք ընթանային ալեծրօս և յոյժ ամենեխ ի կենսատու գերեզմանն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զտէր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զտէր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զտէր, երկիւղածք տեառն օրհնեցէք զտէր։

սէկ. Ալելուիա օրթի։

Ի-եփաթան ըստ յովհաննու. (Ի. 1:)

Ա՛ման յարուԹեան նո՛ր մերոյ Յի՛սուս քրիստոսի.

Ա՛ն ի միաշաբաԹուէն մարիամ մագդաղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյս ի գերեզման անդր. և տեսանէ զվէմն բարձեալ ի դրաց գերեզմանին: Վազէ ընԹանայ և գայ առ սիմովն պետրոս, և առ միւս աշակերտն զոր սիրէրն Յի՛սուս, և ասէ ցնոսա. բարձին զտէր ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ ո՛ւր եդին զնա: Ել պետրոս և միւս աշակերտն, և գային ի գերեզմանն. ընԹանային երկոքեանն ի միասին, և միւս աշակերտն յառաջեաց՝ ընԹացաւ վաղագոյն քան զպետրոս, և եկն նախ ի գերեզմանն: Ա՛ւ խոնարհեալ տեսանէ, զի կային անդ կտաւքն. բայց ի ներքս ոչ եմուտ: Ա՛յնժամ եկն և սիմովն պետրոս, որ գայրն զկնի նորա, և եմուտ ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ. և վարշամակն որ էր ի գլուխ նորա, ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր. այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն: Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն էր յառաջագոյն ի գերեզմանն, եւտես և հաւատաց. զի չէ՛ն գիտէին զգիրս, Թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել: Դարձան դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն: Ա՛յլ մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչդեռ լայր, խոնարհեցաւ ի գերեզմանն. և տեսանէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս, զի նստէին մի ի մնարից և մի յանուոյց, ուր կայր մարմինն Յի՛սուսի: Ա՛ւ նոքա ասեն ցնա, կի՛ն դո՛ւ՝ զի՞ լաս. ասէ ցնոսա. զի բարձին զտէրն իմ ի գերեզմանէ աստի, և ոչ գիտեմ

ուր եդին զնա։ Ո այս իրրև ասաց, դարձաւ ի Թիկունս կոյս, և տեսանէ զյե զի կայր, և ոչ գիտէր Թէ յե էր նայ։ Ասէ ցնա յե. կին դու՝ զի լաս, զո՞ խնդրես։ Նմա այսպէս Թուեցաւ Թէ պարտիզպանն էր նայ, ասէ ցնա. տէր, եԹէ դու բարձեր զնա, ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի ես առից զնա։ Ասէ ցնա յե, մարիամ. և նա դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն, բաբունի, որ Թարգմանի վարդապետ։ Ասէ ցնա յե. մի մերձենար յիս, զի չև ևս ելեալ եմ առ Հայրն իմ. այլ երԹ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելանեմ ես առ Հայրն իմ և առ Հայր ձեր, և Ածն իմ և Աձ ձեր։ Գայ մարիամ մագդաղենացի և պատմէ աշակերտացն, եԹէ հետես նա զՏր, և զայս ինչ ասաց ցնա։

Փառք քեզ Տէր Աձ մեր։

ԽԵ. Այբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏր, զի սովաւ, ԽԶ. Պահպանեա, քո Աձ մեր, զընակարանս և զընակիչս սորա ընդ Հովանեաւ Որ և պատ։

Օրհնեալ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. ԳԿ

Յարեաւ տէրն ի գերեզմանէն։ Որպ յաւետել փրկչին մերոյ եկիր շարժեցաւ։ Վէմքն պատուհանեցան։ Ձնագայ Թեաւ լոյսն ի վերայ վիմին զարհուրեցոյց զպահապանսն առ դրանն գերեզմանին։

Ա.ԼԵԼՈՒԻԱ, ԱԼԵԼՈՒԻԱ.

ՏՈՒՆ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ՕՐՀՆԵՑԵՔ ԶՆՈՐ, ՏՈՒՆ ԱՀԱՐՈՆԻ ՕՐՀՆԵՑԵՔ ԶՆՈՐ. ՏՈՒՆ ՂԵՒԱՅ ՕՐՀՆԵՑԵՔ ԶՆՈՐ, ԵՐԿԻՒՂԱԾՔ ՆՈՒ ՕՐՀՆԵՑԵՔ ԶՆՈՐ։

ՈՐԴ. Ա.ԼԵԼՈՒԻԱ ՕՐԻԹ։

Ա.ԵՒԱՐԱՆ ԸՍՓ ՂՈՒԿԱՍՈՒ. (ԼԳ. 1։)

ԱՅՍՈՒՄ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒ ՄԵՐՈՅ ՀՈԳՒ ՔՈՂ.

ԱՅՑ Ի ՄԻԱՇԱԲԱԹՈՒՆ ՎԱՂ ՔԱՋ ԸՆԴ ԱՌԱՕՍՆ ԵԿԵՒ Ի ԳԵՐԵԶՄԱՆՆ. ԲԵՐԵՒ ԶՀՈՒՆԿՍՆ՝ ԶՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԻՆ, ԵՒ ԱՅԼ ԿԱՆԱՅՔ ԸՆԴ ՆՈՍԱ։ ԱՒԴ ԳԱՒՆ ԶՎԵՑԻՆ ԹԱԱԼԵՑՈՒՑԵԱԼ Ի ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՆԵ ԱՆՏԻ. ԵՒ ՄՆԵԱԼ Ի ՆԵՐՔՍ, ՈՉ ԳԱՒՆ ԶՄԱՐՄԻՆՆ ՆՈՒ ՀՈԳՒ Ի ՆՈՍԱ։ ԱՒԴ ԵՂԵ ԸՆԴ ՀԻԱՆԱԼՆ ՆՈՑԱ ՎԱՆՆ ԱՅՍՈՐԻԿ. ԵՒ ԱՀԱ ԱՐՔ ԵՐԿՈՒ ՀԱՍԱՒՆ ԱՌՆՈՍԱ Ի ՀԱՆԴԵՐՁԱ ԼՍԱՒՈՐՈՍ։ ԱՒԴ ԻՐՔԵՒ ԶԱՀԻ ՀԱՐԱՆ, ԵՒ ԽՈՒՍԱՓԵՑՈՒՑԻՆ ԶԵՐԵՍ ԻՐԵՒԱՆՑ ԻՐԵՐԻՔ, ԱՍԵՆ ՑՆՈՍԱ. ԶԻ ԻՆԴՐԵՔ ԶԿԵՆԴԱՆԻՆ ԸՆԴ ՄԵՌԵԱԼՍ։ ՈՒՆ ԱՍԱ, ԱՅԼ ՅԱՐԵԱՒ. ՉԻՇԵՑԵՔ ՈՐՊԷՍ ԽՕՍԵՑԱՒՆ ԸՆԴ ՁԵԶ, ՄԻՆՉ ԵՐԻՆ Ի ԳԱԼԵԼԻԱ, ԵՒ ԱՍԵՔ՝ ԹԷ ՊԱՐԱ Է ՈՐԴՒՈՅ ՄԱՐԴՈՅ ՄԱՆԱՒԻԼ Ի ՁԵՌՍ ՄԱՐԴՈՅ ՄԵՂԱՒՈՐԱՑ, ԵՒ Ի ԽԱՉ ԵԼԱՆԵԼ, ԵՒ ՅԵՐԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ՅԱՌՆԵԼ։ ԱՒԴ ՉԻՇԵՑԻՆ ԶԶԱՆԱՆ ՆՈՐԱ. ԵՒ ԴԱՐՁԱՆ ՊԱՏՄԵՑԻՆ ԶԱՅՍ ԱՄԱՐԱՍԱՆԻՑՆ ԵՒ ԱՅԼՈՑՆ ԱՄԵՆԵՔՍՆ։ ԱՒԴ ԷԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ՄԱԳԴԱԼԵՆԱՑԻ, ԵՒ ՅՈՒՀԱՆՆԱ, ԵՒ ՄԱՐԻԱՄ ՅԱԿՈԲԱՅ, ԵՒ ԱՅԼՔ ԸՆԴ ՆՈՍԱ, ՈՐ ՊԱՏՄԵՑԻՆ ԶԱՅՍ ԱՌԱՔԵԼՑՆ։ ԱՒԴ ԵՐԵՒԵԱՆ ԱՌԱՋԻ ՆՈՑԱ ՀԱՂՓԱՂՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԷՆ ՆՈՑԱ, ԵՒ ՀՅԱՒԱՏԱՑԻՆ ՆՈՑԱ։ ՅԱՅՑ ՊԵՏՐՈՍ ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ ԸՆԹԱՑԱՒ Ի ԳԵՐԵԶՄԱՆՆ, ԵՒ ՀԱՅԵՑԵԱԼ ՏԵՍԱՆԵ

զկտաւսն լոկ՝ զի կայցեն . և գնաց, ընդ միտս զար-
մացեալ Թէ զինչ եղեւ .

Փառք քեզ տէր աճ մեր .

սէկ . Ա՛ր խաչիւս աղաչեսցուք զնոր, զի սովաւ .

ԽՀ . Պահպանեա՛, քո՛ տէճ մեր, զբնակարանս
և զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ձեր և պատ .
Օրհնեալ նոր . Հայր մեր, որ յերկինս .

Կ Ա Ն Ո Ն

Ե Օ Թ Ն Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ւ Ո Ւ Ր Ն

Շ ա բ ա թ ն . Դ Շ

Փառաբանակից հնծր որդի՛ որ վճան մե՛ր
խաչե՛ցա՛ր . զդրժոխս աւերեա՛լ յարեա՛ր յա-
ւուր երրորդի՛. փա՛՛ռք յարութեա՛ն քո տէր,
Հրե՛շտականպե՛տին լինջնա՛ն . որ ընդպա՛հա-
պա՛՛հանս երկի՛ւղի՛՛ . զարհուրեցոյց առ դրա-
նըն գերեզմանին. փա՛՛ռք . Կ՛ն ըսքանչե՛լի
սուրբք կանահնցն աւետարանի՛՛ր ասե՛լո՛՛վ . յա-
րեա՛ք քրիստոս՝ յարուցիչն մեռելոց . փա՛՛ռք

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա .

Տուն իսրայէլի օրհնեցէ՛ք զնր, տուն ահա-
րոնի օրհնեցէ՛ք զնր . տուն ղևեայ օրհնեցէ՛ք
զնր, երկիւղածք նէն օրհնեցէ՛ք զնր .

սէկ . Ա՛լէլուիա օրթի .

Ի Եբեռաբան ըսք Մարկոսի. (ԺՀ. 1։)

Ոմն յարուցեալ ՚ի մերոց յոի քոյ.

Այլ իբրև էանց շաբաթն, Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ յակոբայ և սողովմէ գնան պատրաստեցին խունկս, զի ելեսցեն օծցեն զնա։ Այլ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան ՚ի գերեզմանն ընդ արևագալն, և ասէին ցմիմեանս. Ո՞վ թաւալեցուցէ մեզ զվէմն ՚ի դրաց գերեզմանին։ Այլ հայեցեալ տեսին, զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն ՚ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։ Այլ մտեալ ՚ի ներքս ՚ի գերեզմանն, տեսին երիտասարդ մի, զի նստեր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան։ Այլ նա ասէ ցնոսա. Մի երկնչիք, զյն խնդրէք զնազովրեցի զկաչէլեանն. յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւադիկ տեղին՝ ուր եդին զնա։ Այլ երթայք ասացէք ցաշակերտս նորա և ցպետրոս՝ Թէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ՚ի գալիլիա. անդ տեսանիցէք զնա, որպէս ասացն ձեզ։ Այլ իբրև լուան, ելին և փախեան ՚ի գերեզմանէն. քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Ոգի. Այլ խաչիւս աղաչեսցուք զնոր, զի սովաւ։

Տէ. Պահպանեա, քո յաճ մեր, զքնակարանս և զքնակիչս սորա ընդ հովանեաւ ոգ և պատ։

Ողորմեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Շաբաթ. Դկ

Յո՛ւժամ եկիցէ ի գերեզմանսն ձայն Որդւոյն մարդոյ կանչաղաց. և ելցեն որք ինչ արարին ի բարիս ի յարուն կենաց, և որք չարագործեցին ի յարուն դատաստանի։ Յայնժամ հրեշտակն առաքեալն յայ՛ր բեաւ զբիւ ատոն. պատմեցեք աշակերտացն զարհուրելիսն տեառն։ Ոչ նոցա զաղերս բեաւ վասն ահագին տեսլեանն. պա՛տմէք աշակերտացն զահագին տեսիլն։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն իսրայէլի օրհնեցէք զՅր, տուն ահարոնի օրհնեցէք զՅր. տուն ղեւեայ օրհնեցէք զՅր, երկիւղածք Տն օրհնեցէք զՅր։

Սղ. Ալէլուիա օրթի։

Ընդ եբրայեցիս ընթ Մարկոսի. (իը. 16։)

Յետ յարուցանելոյն Տն մերոյ Յսի զքն։

Ոչ ակ մեռանան աշակերտքն գնացին ի գալիլիա ի լեառնին ուր ժամադիր եղև նոցա Յս. իբրև տեսին զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք կերկուացան։ Եւ մատուցեալ Յս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ համ իշխանութիւն երկինս և երկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ։ Վճռացէք այսուհետև, աշակերտեցէք զամ հեթանոսս. մկրտեցէք զնո

յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ուսուցիչք նոցա պահել զայսմ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամս աւուրս մինչեւ ի կատարած աշխարհի։

Վասն քեզ ասեմ ածմեր։

ՎԱՐԴՂ։

սրբ. Ասուրը խաչիւս աղաչեսցուք զնոր, զի առ վաս փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ հնոր հիս ողորմելոյ։ Ալէլուիա տեր ածմեր, ցոն և ողորմեա։

ՄԱՂԹԱ։

ԽԴ. Պահպանեա, քո ածմեր, զհնակարանս և զհնակիչս սորա ընդ Հովանեաւդ և պատուական խաչիւդ քով ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամոյն։ Արժանաւորեա զՀոգւոյդ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբ, Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ նոր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Կ Ր Ն Ո Ն

Խ Ա Չ Օ Ր Հ Ն Ե Լ Ո Ց

Բ երէն յեղեղեցէն վերայն, և լուանան նախ ջրով. և ասէն

Աղօթս Ա։

Լ ուր ինձ աղօթից իմոց . և նայեա՛ ինձ յաղօթս իմ ։

Ի ծագաց երկրի կարդացի առ քեզ , մինչ ի վաստակել սրտի իմոյ ։

Ի վիմն բարձր արարեր զիս . առաջնորդեցեր ինձ , և իմ եղեր յոյս . և աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն ։

Բնակեցայց ի յարկս քո յաւիտեան . և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թևոց քոց ։

Դու ինձ լուար աղօթից իմոց . ետուր ժառանգութիւն , ոյք երկնչին յանուանէ քումմէ ։

Աւուրս յաւուրս յաւելեր թագաւորի անաց նորա , աւուրս ազգաց մինչև յազգս նորա ։

Այլ և հնոյ յաւիտեան առաջի ինչ ողորմութիւն և ճշմարտութիւն , ոյք խնդրեսցեն ի նմանէ ։

Յասկէս սաղմոս ասացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից . և տացք քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ։

Փառք Հօր ։ Յժմ և միշտ ։

սրէ . Ինչ ևս խաղաղութիւն զոր աղաչեցուք . ընկալ , կեցո՛ և ողորմեա ։

ոհ . Որհնութիւն և փառք Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Այս ապա լուսանան գինուով. և ասէն
Սաղմոս կգ։

Լուր ինձ աղօթիդ իմոյ յաղաչել ինձ առ քեզ.
Ի երկիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ։
Ծածկեսցես զիս ի ժողովոյ չարաց. ի բազ-
մութենէ՝ որք գործեն զանօրէնութիւն։
Այք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց.
լարեցին զաղեղունս իւրեանց դիւրս դառնութեան։
Ձգել ի գաղտնիս այնոցիկ՝ որք ուղիղ են սրտիւք. յանկարծակի ձգեսցեն ի նոսա, և մի երկիցեն։
Այք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան. խորհեցան թագուցանել ինձ որոգայթ. և ասացին՝ ոչ տեսանէ զայս ոք։
Ննջեցին զանօրէնութիւն իւն, պատրաստեցան ի քննել զքննութենէ։
Ստաւիցէ այր ի խորուն սրտի իւրոյ, և բարձր եղիցի Աստուած։
Նետ տղայոց եղեն վէրք նոցա. տկարացան ի նոսա լեզուք իւրեանց, և խռովեսցին ամենեքեան՝ որք հայեին ընդ նոսա։
Երկեաւ ամենայն մարդ. և պատմեցին զգործս Աստուծոյ, և զարարածս նորա ի միտ առին։
Փառք հօր։ Եւ որդւոյ և հոգւոյն։

Այս ընկեր եբ խաւուվ, և ապա սարկաւագին տարուղ.

Ամենեցուք հաւատով և միաբանութեամբ ի միտս, զի զողորմութենէ զհնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Ել. Տէր ողորմեա։

ԽԴ. Օրհնուէ՛ և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Ձայն ասէն սաղմոս ղէ։

Օրհնեցէ՛ք զիր յօրհնութի՛ն նոր. զի սքանչելիս արար։
Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սուրբ իւր։
Ծանոյց ։ր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց, յայտնեաց զարդարութիւն իւր։
Յիշեաց ողորմութ իւրոյ զյակովբ, Ճշմարտութ իւրոյ զտունն իսրայէլի. և տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն ։ոյ մերոյ։
Ղաղաղակեցէ՛ք առ ։ր ամ երկիր. օրհնեցէ՛ք ցնծացէ՛ք և սաղմոս ասացէ՛ք։
Սաղմոս ասացէ՛ք ։ոյ մերում օրհնութ, օրհնութ և ՚ի ձայն սաղմոսաց։
՚Ի ձայն օրհնութի՛ն կռածոյ փողոյ, օրհնութի՛ն ցնծութ և ՚ի ձայն եղջեր փողոյ. և աղաղակեցէ՛ք առաջի թագաւորին ։ն։
Խռովեսցի ծով լըիս իւրով, տիեզերք և ամ բնակիչք նորա. և գետք ծափս հարցեն ՚ի միասին ձեռամբ։
Լերինք ցնծասցեն առաջի ։ն, զի գայ և հասեալ է ։ր ՚ի դատել զերկիր։
Դատի զաշխարհս արդարութ, և զժողովուրդս իւր ուղղութ։
Ա՛լէլուիա, ալէլուիա։

Ընթերցուած յառակաց։ (ԺԲ. 13։)

Բարեաւալ է այր՝ որ եգիտ զիմաստութի՛ն, և մահկանացու՝ որ հասու զհանճար։ Օ՛ի լաւ է զվաճառն զայն դասանել, քան զգանձս ոսկւոյ և արծաթոյ։ Պատուականագոյն է նա քան

զահանս պատուականս . և ոչ ինչ է չար՝ որ հա-
կառակ կայցէ նմա ։ Այսմանի է ամենեցունն՝ որ
մերձին ի նա . և ամ ինչ՝ որ պատուական է ,
չարժէ զնա ։ Օ ի երկայն աւուրք և ամք կե-
նաց յաջմէ իւրմէ , և յահեկէ իւրմէ փառք և
մեծութիւն ։ Ի բերանոյ բղխէ արդարութիւն, զօրինս
և զողորմութիւն ի լեզուի իւրում կրէ ։ Հանապ-
արհնորա Հանապարհք բարեաց , և ամ շա-
իղք նորա խաղաղութիւն ։ Փայտ կենաց է ամե-
նեցունն՝ որ պատսպարին ի նա , և որ յենուն ի
նա իբրև ի ամր հաստատութիւն ։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։ (կբ . 10 ։)

Ա յսպէս ասէ ամր . երթայք մտէք ընդ դր-
բունս իմ , կազմեցէք զՀանապարհս , հօրդեցէք
զշաւիղս , գործեցէք Հանապարհ ժողովրդեան
իմոյ , և զքարինս ի Հանապարհէ անտի ի բաց
ընկեցէք . առէք նշան ի հեթանոսս ։ Օ ի աւա
սիկ ամր լսելի արար մինչև ի ծագս երկրի ։ Ասա
ցէք դստեր սիովնի . ահաւասիկ փրկիչ քո Հա-
սեալ գայ , և ունի զվարձս իւր ընդ իւր , և գործք
իւր առաջի երեսաց իւրոց ։ Կու կոչեսցէ զնա
ժողովուրդ սրբ փրկեալ ի ամէ , և դու կոչեսցիս
խնդրեալ քաղաք , և ոչ լքեալ ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթեր-
ցուածս ։ (ա . 18 ։)

Օ ի Հաս խաչին՝ կորուսեալոցն յիմարութի է ,
այլ փրկելոցս մեզ զօրութի այ ։ Օ ի գրեալ է .
կորուսից զիմաստութի իմաստնոց , և զխորհուրդս
խորհրդականաց արհամարհեցից ։ Ո ւր իմաս-
տուն , ուր դպիր , ուր քննիչ աշխարհիս այսո-
րիկ . ոչ ապաքէն յիմարեցոյց ած զիմաստութի

աշխարհիս։ Ալանզի խնամատուքն ոչ ծանեաւ աշխարհ խնամատուքն զնոճ. Հաձեցաւ ած յինքն բուէք քարոզուԹիւն ապրեցուցանել զհաւատացեալս։ Իսկ որովհետև հրեայք նշան հայցեն, և հեԹանոսք զիմաստուԹիւն խնդրեն, մեք քարոզեացուք զխաչելեալն քրիստ հրեից գայԹապղուխ, և հեԹանոսաց յիմարուԹիւն։ Ալայց նոցին իսկ կոչեցեալոյն հրեից և հեԹանոսաց զքրիստ ոչ զօրուԹիւն և ոչ իմաստուԹիւն։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Ալատուր երկիւղածաց քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։

արկ. Ալելուիա օրԹի։

Ալեթարան ըստ յովհաննու. (ԺԲ. 16։)

Ա՛ն խաչելուէ ինն մերոյ յիսի քրիստ։

Յայնժամ էտ պիղատոս զյիսի ՚ի ձեռս նոցա, զի ՚ի խաչ ելանիցէ։ Ալ նոքա առեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, և ելանէր ՚ի տեղին՝ որ անուանեալ էր գագաԹան, և կոչէր եբրայեցերէն՝ գողգոԹա, ուր և ՚ի խաչն իսկ Հանին զնա. և ընդ նմա երկուս էս այլ աստի և անտի, և ՚ի միջի զյիս։ Գրեաց և տախտակ մի պիղատոս, և եդ ՚ի վերայ խաչին. և էր գրեալ. յիս նազովրեցի Թագաւոր հրէից։ Զայն տախտակ ընԹերցան բազումք ՚ի հրէից, զի մօտ էր ՚ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յիս. և էր գրեալ եբրայեցերէն, դաղմնի տերէն և յունարէն։ Ալսին ցայիպատոս քահանայապետքն հրէից. մի գրեր, Թագաւոր հրէից. այլ Թէ նա ասաց Թագաւոր եմ հրէից։ Պատասխանի էտ պիղատոս. զոր ինչ գրեցի, գրեցի։

Փառք քեզ տէր ած մեր։

Այս ամէն սարկաւագին ։

Այս ևս խաղաղուէ զմեր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա ։

Ա՛ծ բարեբարեալդ ՚ին այդ ՚ի վերայ ժողովրդեան
իւրոյ , և լսել զաղաչանս մեր , զմեր աղաչես ։
Ա՛ծ հնարհելդ զմեծ և զառատ զողորմուն իւր
՚ի հաւատացեալս անուան իւրոյ զմեզ ։
Ա՛ծ տալդ մեզ զերկնային զխաղաղութեն , զոր
արար խաչիւն իւրով սրբով զմեզ ։
Ա՛ծ պահելդ զմեզ ընդ յաղթող սոցին զօրու-
թեամբ զմեզ ։
Ա՛ծ առաքելդ զընծորհս հոգւոյն ՚ի տալ առօրուէ
խաչիս զմեզ ։
Ա՛ծ հեղդ զարիւնն իւր խորհրդով ՚ի վերայ
նորակերտ փայտիս զմեզ ։
Ա՛ծ յոսով Ձեմարտուէ պարծել մեզ սովաւ ՚ի
վերջին աւուրն զմեզ ։
Ա՛ծ վերատին փրկուէ և օրհնուէ ամենայաղթ
խաչիս զմեզ ։
Ա՛ման հոգւոյն հանդուցելոց , որք Ձեմարիտ
և ուղիղ հաւատով ՚ի քո ննջեցին , զմեզ ։ Ձկիր ։
Այս ևս միաբան ։ Օ անձինս մեր ։ Ողորմեայ ։
Ձ ։ Տէր ողորմեա ։

Աղօթ ։

Ձ ։ Տէր ՚ած անսկիզբն , որ ես միշտ յէուէ
՚ած զօրուէդ և արարիչ բոլորից , էուէ կատա-
րեալ ինքնուէ , մեծ և անքնին անՀաս . որ ոչ
երկինք բաւեն մեծուէդ քում , և ոչ երկիրս
բովանդակէ անբաւ արարչական զօրուէդ , և
քեզ ընտս զամ՚ծագս երկրի , և բովանդակեալ

պահէս ՚ի զօրուէ անհաս փառացդ քոց սքանչե-
լագործ զօրութ քոյով, և առաքինորդական ինքն
իշխան հրամմնաւ՝ ամ արարածոց ընորհս բա-
րեաց պարգևես ըստ յօրինեալ իւրաքանչիւր
սահմանադրութեց, երրորդուէ որ, կատարեալ
ամենակալ զօրութ . որ նստիս ՚ի վերոյ քերովբ
եիից, փառաւորեալ յամենաբնական զօրուեց,
՚ի սրովբէական դասուց, յիշխանութեց և ՚ի պե-
տուեց, որք երեքսրբեան փառատրութ վայել-
չացեալ իսկապէս արարչական տէրութիդ, որով
լի են երկինք և երկիր փառաք քով: Որ ՚ի սկզբ
բանցն իսկ բարերարութ քոյոմ ձեռամբ միած-
նի որդւոյ քո ստեղծեր զմարդն ՚ի պատկեր քոյ
բարերարութեդ, ՚ի մեծ հրաշագործուէ խորհրդ-
դոց սահմանեալով զնա, և եդիր ՚ի դրախտին
փափկութէ պայծառ փառաք: Իսկ նորա ցան-
կասիրութ անհասիցն անգիտացեալ՝ խաբեցաւ
՚ի պատրողէն, յանցաւորութէ պատուիրանին
կործանեալ ՚ի դառն Ճաշակմանէ փայտին գի-
տուէ, և փոխանակ ՚ածատեսակ պատուիրանին՝
զկեանս անիծաբերս և զմահ ժառանգեաց:
Որպս գԹացեալ հայրախնամ ողորմութէ քո՝
առաքեցեր ՚ի ծոցոյ քումմէ զմիածինն որդի քո
զՔր մեր Յս քս, զփրկիչն և ստեղծող, և նորո-
գիչ հնացելոյն վերստին՝ ՚ածայինն կենագոր-
ծուէ . որով պայծառացոյց ինքեամբ անօրինե-
լով զմերս ամ, ընծայեալով զնոյն ընորհս ՚ի փառս
հայրենի կամացդ քոց . խաչեալ ՚ի վերոյ փայ-
տին կենաց, և խաչակցեալ զՏնութիս մեր ՚ի
հերքուման ամենաչար պատրողին, պարգևելով
մեզ զնոյն խաչ՝ ընորհս ՚ածապարգև, փայտ կե-
նաց և փայտ յուսոյ և գիտուէ առ քեզ ՚ած,
գառազան զօրուէ և զէն ամրութէ, հաւատք
խաչակցուէ, և ելք բարձրուէ փառաք առ քեզ

՝ի՛ ՝ած մեր . որպէս յայնժամ տարած մամբ
՝ած ային արարչագործ բազկաց միածնի քո ՝ի՛
վերայ սորա՝ ժողովել զգրուեալսն ՝ի հաՀաւութ ի՛
քեզ , խափանեալ ՝ի մէնջ զմահ և զապականուի՛
այսու ՝ածական նշանաւս , զոր Հատուր փրկուի՛
երկիւղած աց քոց յերեսաց աղեղան . յորոց
ամենասուրբ երրորդուի՛դ երկրպագեալ բարե՛
պաշտի՛ խորհրդով կենսաբեր խաչիդ , որ է նոյն
ինքն ՝ած ատեսուի՛ Հզօր , և զօրուի՛ ՝ած ային աւե՛
տարանեալ ՝ի փրկուի՛ աշխարՀի , նշան զօրավիգ
ամենայաղթ խաչին , որով կոխեցան խայթոց
մահու մեղաց , և կենդանաբուղխ արեամբ իւ՛
րով որ Հեղեալ ՝ի վերայ սորա , բժշկեցան որ ՝ի
մեզ արածք կամակոր Թշնամ ոյն : Օ ի դու Ես
՝ած բարեխնամող Հայրական բարերգ ի՛ւԹեամբ
քոյով , և ՝որ ՝ի վերայ ՝ամ արարածոց քոց , որ
արարեր խաղաղուԹի՛ յերկինս և յերկրի՛ պա՛
տուական խաչիւ և արեամբ միածնի քո : Ո՛ ամն
որոյ քեզ Հօր փառք վայելէ , և միածնի որդ՛
ոյդ , և կենդանարար և ազատիչ ՝ոգ Հոգ ոյդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Ո՛տաղաղուԹի՛ ՝ամն : Ո՛՚ի՛ երկր :

Ո՛ր եղ յեւեր յիսկուԹի՛ ընդ Հօր և ամե՛
նասուրբ Հոգ ոյդ , ձակից և արարչակից որդ՛ի՛
միածին փրկիչ և ՝որ մեր յո՛ քո , Հօր սահմանն
և բան , առաքեցար լոյս ՝ի լուսոյ և կեանք ՝ի
կենաց , ՝ած յայ , փրկիչ աշխարՀի , լինելով
բանդ ՝ած ՝ի մեր նմանուԹի՛ս , առեր զկերպա՛
բանս մարդկային բնուԹի՛ս ՝ի ՝որ կուսէն , և ե՛
տուր զանձն քո փրկանս աշխարՀի : Ո՛տքնիչեան
կամաք եկիր ՝ի խաչ , և յաղԹական փառաք կո՛
խեցեր զբռնուԹի՛ մահու . Հեղլով զարիւնդ քո
՝ի վերայ խաչափայտին՝ բարձեր զանիծիցն դա՛
տապարտուԹի՛ւն . և զգեստաւորեալ ՝ած ային՝

Հիմարիա և անասնական հաւատով զվերկուքեին
Հաշակաց նախահօրն, եւտուբ նշան յաղթուե
զյաւաջընտրեալ պատուական խաչ քո ՝ որ ։ Ոչ
յայնժամ տարածմամբ ածային արարչագործ
ձեռաց քոց ՝ ի վերայ սորին նշանի, և հեղմամբ
արեանդ քո՝ եդիր զսա սահման ածային իշխա
նութեդ քո և փառաւորութեի մեծ երկնաւորաց
և երկրաւորացս , դիր ՝ որ և այժմ զածական
ձեռն քո ՝ ի վերայ սորին՝ քեզ ընծայեալ նշա
նիս , և խնամարհեալ օրհնեա զսա ՝որուն նական
օրհնութիդ՝ որ ոչ անցանէ , հեղեալ զնոյն խոր
հուրդ ընորհաց ՝ի վերայ սորա , տալ զսա մեզ
իբրև վերստին փրկանս , և պահապան յամ
վտանգաւոր նեղութեց , և զհն ածային զհնաւո
րութեա մերոյ , և պարիսպ ամրութե զնոյն ածազո
բաւիչն նշան՝ զածածկեալ խորհուրդ փառաց
քոց , զոր առեալ ընդ քեզ ունիս ՝ի գովութե և ՝ի
պատիւ ամենեցուն երրորդութեդ ։ Վասնզի սովաւ
օրհնաբանեալ խոստովանի ՝որ և կենսաբեր ա
նուն քո ընդ ամենեսեան ամ ։ Այս ՝ի ձեռն սորին
նշանի խաչիս օրհնեսցեն զքեզ ամ ծագք եր
կրի , քո թագաւոր փառաց . որ եղեր ցնծութի
երկրպագուացս պատուական խաչի քո , որով
արարեր զփրկուե ՝ի մէջ երկրի ։ Այս ամենեցու
բեսցէ զմեզ ՝ի խնամարհուե մերում , յոր յոտս
ցուցեր զմեզ ։ Այս եղիցի մեզ Հանապարհ կենաց
և Հրագ լուսոյ՝ ուղղելով զհաւիտս մեր ՝ի հա
Հոյս քեզ . գաւազան զօրուե ՝ի սիոնէն՝ տիրե
լով ՝ի վերայ Թշնամեաց , Հաղթեալով զդլուխ
Թիւնաւոր վիշապին ։ Այս է աթոռ փառաց , և
նոյն գաւազան ուղղուե արքայուե քո , որով ՝ի
կեանս վերածեր զմեզ ։ Ընծ փրկիչ մեր , դու
արարեր զմեծութիս զայս՝ամ հաւատացելոց քոց,
տալ մեզ զիաւս մեծութե ածային խորհրդոյս

այսօրիկ . զի դու ես Տէր՝ի վերայ Տամբերկրի , որ
փրկեալց քոց՝ առաքինորդես նշանաւ խաչիւ քո ,
որով արարեր քեզ մեծուն և անուն աքանչելի :
Պատմեացեն երկինքք զարդարուն քո , և երկիրս
խոստովանութ զփառս քո . զի ցուցեր Տամ ծագաց
երկրի և ժողովրդեան քո զփառս քո և զմեծուն :
Օրհնեացեն զքեզ քո գոհութ Տամ ազինք , որ
զօրացուցեր ամենօրհնեալ Տածընկալ Տոր նշանիս
ընդՀօք յերկիւղածս քո զողորմուն և զՀշմար-
տուն քո՝ սորին յաղթական զօրութ , որով ըն-
կալաւ մահու յաղթուն , և փշրեցան խայթոցք
դժոխոց : Օ սա ետուր երկիւղածաց քոց նշան
յաղթուն և պարտուեալ դիւացն գնդի , և պըր-
սակ պարծանաց կաթողիկէ եկեղեցւոյ , և ա-
մեն երեսաց թշնամւոյն : Օ սա ետուր մեզ
պարծանս և լոյս Տամ հաւատացելոց , որով տօ-
նեն զմեծ զփրկութ իւրեանց կանխաւ մինչև
յանկիւնս սորին օրհնեալ նշանի և կենսաբեր
խաչի : Սա է կամք Հօր և Հաճոյն փառաց , և
ելք բարձրուն ընդ առաքՀ՝ի Հանդիպումն քեզ
սորին նշանաւ խաչիւ պայծառացեալ լուսով
քո ՏածՀ , որ նստիս յերկինս երկնից ընդ արե-
ւելս՝ի փառս Հայրենիս , լինել մեզ առաքի քո
զուարթատեսակ երեսօք , որք ազատեցաք յու-
նայնուէց ապականութէ յաղտութէն փառաց
փրկաւէտ գալստեամբ քոյով : Կեցո՛ Տէր զժո-
ղովուրդ քո , և օրհնեա՛ զժառանգուն քո , Հո-
վուեա՛ Տածային նշանաւս քո յայսմ Հետէ մինչև
յաւիտեան : Օ՛ի դու ես Տած , որ արարեր խա-
չաղաղ յերկինս և յերկրի նշանաւ խաչիւ , և
քեզ ընդ Հօր և Տոր Հոգւոյն վայելէ փառք իշ-
խանութ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն :

Կարգեալ Տարոնէ սարկաւագին։

Խնդրեսցուք Հաւատով և միաբանութ՛ի Տեն, զի զողորմուէ զՆորհս իւր արասցէ՛ի վէրայ մեր Տրն ամենակալ, կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Ղազար։

ԺԹ. (Ե)րհնեալ ես Տր Տած ամենակալ արարիչ Տամ արարածոց երևելեացդ և աներևութեից։ Կու Տր կանխագէտ, Ճշմարտութեամբ քոյով՛ի սկզբանց իսկ տպաւորեցեր զՀրաշագործութ՛ի փայտին կենաց՝ յօրինակ առ յապայ եղելոցս, և՛ի ջուրցն Հեղեղէ ապրեցուցեր ըզսիրելին քո զնոյ բազմահոյլ կենդանեաւքն, ապաւինութ՛ սորին Հիւթոյ նաւապետեալ մարդասիրապէս, որ և Հանդերձեալ իսկ բերէր յինքեան զՃշմարտութ՛ի յաւիտենից այսորիկ։ Վանգի խաչդ անուն յառաջն գոյր դատապարտութ՛ե գործարան, իսկ այժմ գործի կենաց. յորում տարածեալ զանարատ բազուկս իւր կենդանարարս միածնի որդւոյ քո սիրելոյ Տն մերոյ և փրկչիդ յօի քոմի, Հրաւիրեալով ըզմեզ՛ի մշտնջենաւոր բարութ՛իսն։ Կու այժմ տէր Տած մեր ողորմած, Հայեաց՛ի ծառայս քո և՛ի գործս ձեռաց քոց. ձգեա զաներևոյթաջ քո, և օրհնեա զնաւս զայս՛ի պահպանուի և՛ի փրկուի երկրպագուացս. ծածկեա զմեզ ընդ Հովանեաւ սորին յաղթող զօրութ՛ե, և ապրեցո զմեզ յամ փորձուէ աներևոյթ թշնամւոյն. զի յամի գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աստղաղուխ ամպիւ։ Ա. Ի երկր։

Փրկեցեր զմեզ ՚ի ՚ն՚ա մեր Ձմարտութեամբ քով, և շնորհեցեր երկիւղածաց քոց նշան անպարտելի, զի ապրեսցուք յերեսաց աղեղան, և յորոգայթադիր թշնամւոյն։ Ալ ան զի սա է փայտ կենաց ՚ամ հաւատացելոց քոց, և աշտարակ հզօր յերեսաց թշնամւոյն, որ և սեղան վերընկալ տերունւոյ մարմնոյն՝ Ձմարիտ պատարագին, որ մատեաւ ՚ի հոտ անուշից քեզ ՚ով հօր բարերարի և մարդասիրի։ Ա՛ւ այժմ աղաչեմ բազմագութ ողորմած ՚ն՚ա, առաքեա զշնորհս ամենասուրբ հոգւոյդ, և օրհնեա զսխաչս զայս յաւիտենական օրհնութեամբդ, որ ոչ անցանէ։ Պայծառացո և փառաւորեա զզօրութի սորա ՚ի հերքումն հակառակորդ թշնամւոյն և ՚ի պարծանս հաւատացելոցս ՚ի քո, ՚ի պահպանութի մեզ, և ՚ի փրկութի ՚ամ քրիստոնէից. զի յամի անդադար գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ա՛ւ ապա առեալ *խաչանային զսուրբ գիտանն օծանել ՚ի ձեռն, կայ առընելեր խալին և ասէ զաղօթս զայս։

Որ տարածեցեր զաշխարհաստեղծ և զանարատ բազուկս քո ՚ի վերայ փրկաւէտ խալին, և հեղեր սուրբ զարիւն քո՝ կեցուցանել զվտառանդեալսս ՚ի ծառայութենէ մահու մեղաց, դու նոյն ինքն տեր ՚ն՚ա մեր յո՛ քո, առաքեա զշնորհս ամենաղօր և բարձրացեալ բազկի քո յիւղս յայս, զոր առեալ մեր ՚ի շնորհատու պարգեւաց ամենաղօր ՚ի հոգւոյդ առատապէս բաշխմամբ. զի հեղուլ մեր զսա ՚ի վերայ խաչիս այսորիկ յանուն ՚ի երրորդութեդ՝ առցէ

զզօրութիւն ամենայարդիւ՝ որ խաչն քո՛ի պահպա-
նութիւն անձանց մերոց և՛ի սատակառա երկրը-
պագութիւնդ սըր և զուգական երրորդութեդ հօր
և որդւոյ և՛ որ հոգւոյն այժմ և միշտ և յաւ։

Այ՛ ապա պեռանափբէ սուրբ ի՛ղէն նախ զին խա-
չին, ապա զքէլեխն և զԼեռան զէրկոսին և զԲռանն.
և՛ ի պեռանափբէնն ասասցէ։

Օրհնեսցի՛ օծման և սրբեսցի խաչս այս յաւ
նութն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Այ՛ ծողովուրդն ասէն. Ա՛մէն։

Այ՛ ապա չահանայն ասէ զաղօթս զայս։

Տէր ամ զօրութեդ քո՛ փրկիչ մեր, դի՛ր զա-
բարչական ձեռն քո՛ զոր տարածեցեր՛ի վերայ
սորին նշանի խաչիս, և օրհնեա՛ զնաչս զայս
՛ի պահպանութիւն մեր հաւատացելոց քոց։

Այ՛ եդեալ գլուխ՛ ի վերայ, ասէ.

Դի՛ր մեր զամենազօր ձեռն քո՛ ի վերայ նշա
նի խաչիս, և օրհնեա՛. և տուր յաղթանակ փըր
կեալ ժողովրդեան քո, պարծելոցս՛ ի կենսա-
բեր անուն քո այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Ղ՛ուչեալ ասէ.

Ձգեա՛ մեր զկենսագործող և զարարչագեալ
աջ քո՛ զոր սփռեցեր՛ ի վերայ սորին զօրացեալ
նշանիս, և արարեր զանչքնին մեծութիւնս, և
օրհնեա՛ զնաչս զայս, և տուր պահպանին խոս
տովանողացս ամենասուրբ երրորդութեդ, և
վահան ամրութ՛ շինչուցանել զնմա նեռս մեխս

ընդդիմամարտ թշնամւոյն . զի քո է տէրութիւն
և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս . ամէն ։

Աղօթք սուրբ հաղորդութեան ։

ԺԵ . Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն նորա .
տեսին ամ ժողովուրդք զփառս նորա ։

ԺԶ . Ո՞եր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր . ու-
րախ եղիցին կղզիք բազումք ։

Ամպ և մէգ շուրջ է զնովաւ . յիրաւունս և
յարդարութիւն ուղղեալ է աթոռ նորա ։

Հուր առաջի նորա գնասցէ , այրեսցէ շուրջ
զթշնամիս նորա ։

Հրեւեցան փայլատակունք նորա տիեզերաց .
տեսս , և սասանեցաւ երկիր ։

Երկինք որպէս մում հալեսցին յերեսաց տեն ,
յերեսաց տեն ամ երկիր ։

Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն նորա . տեսին
ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա ։

Ամաչեսցեն ամենեքեան՝ որ երկիր պագանեն
կռոց , և ոյք պարծին ի դրօշեալս իւրեանց ։

Երկիր պագեն նմա ամ հրեշտակք նորա , զի
լուաւ և ուրախ եղև սիովն . և ցնծացեն
դստերք յուդայ վասն իրաւանց քոց տեր ։

Զի դու բարձրեալ ես ի վերայ ամենայն երկ-
րի . յոյժ բարձրացար ի վերայ ամ կռոց ։

Ոյք սիրէք զտեր՝ ատեցէք զչարութիւն . պահէ տեր
զանձինս սրբոց իւրոց , ի ձեռաց մեղաւորի
փրկեսցէ զնոսա ։

Լոյս ծագեաց արդարոց . ուղղոց սրտից եղև
ուրախութիւն ։

Ուրախ եղերուք արդարք ի տեր . խոստովան ե-
ղերուք յիշատակի սրբութեան նորա ։

Ալէլուիա , ալէլուիա ։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ Ի ՅՆՆԴՈՑ · (ԻԲ· 10·)

Եւ եկ յակովբ ի ջրհորոյ անտի երդմանն, և գնաց ի խառան. և հասեալ ի տեղի մի, և ննջեաց անդ. քանզի արևն ի մուտս էր: Եւ էառ ի քարանց տեղւոյն, և եդ ընդ մնարս իւր, և ննջեաց ի տեղւոջն յայնմ: Եւ ետես տեսիլ, և ահա սանդուխք հաստատեալ յերկրի, որոյ գլուխ հասանէր մինչև յերկինս. և հրեշտակք ՚ի ելանելին և իջանելին ընդ նա, և տէր հաստատեալ կայր ի նմա: Եւ ասէ, ես եմ տէր աստուածն աբրահամու հօր քո, և աստուած սահակայ. մի երկնչիր, զի զերկիրդ՝ յորում դուդ ննջեցեր, քեզ տաց զդա և զաւակի քում. և եղիցի զաւակ քո իբրև զաւազ երկրի, և ընդարձակեսցի ի ծովակողմն և ընդ արևելս, և ընդ հիւսիսի և ընդ հարաւ: Եւ օրհնեսցին ի քեզ ամենայն ազգք երկրի, և ի զաւակի քում. և ես ահաւասիկ ընդ քեզ եմ, պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո, յոր և գնասցես. և դարձուցից զքեզ յերկիրս յայս. զի ոչ թողից զքեզ մինչև արարից զամենայն զոր խոսեցայ ընդ քեզ: Եւ զարթեաւ յակովբ ի քնոյ անտի իւրմէ, և ասէ. ահա է ի տեղւոջս յայսմիկ, և ես ոչ գիտեի. զահի հարաւ և ասէ, ահեղ իմն է տեղիս այս. և ոչ է սա, եթէ ոչ տունն աստուծոյ. և այս է դուռն երկնից: Եւ յարեաւ յակովբ ընդ առաւօտն. և էառ զվէմն զոր եդ ընդ մնարս իւր, և կանգնեաց զնա արձան. և արկ իւղ ի գլուխ նորա, և կոչեաց յակովբ զանունն տեղւոյն այնորիկ, տունն աստուծոյ:

ընթերցուած յելից։ (ՀԸ. 17։)

Եւ արար բեսելիէլ զաշտանակն լուսոյ ձոյլ ոսկի զբունն և զստեղունսն յերկոցունց կողմանց նորա ։ Եւ ի ստեղանցն շառաւիղք ընտրեալք առ միմեանս. երեք ի միոջէն, և երեք ի միւսմէն, հաւասարք միմեանց. և զլուսակալս նոցա՝ որ են ի ծայրսն, ընկուզազարդս, անդստին ընտրեալս. և զզազմակալսն ի նոսա, զի եղիցին Ճրագարանքն ի վերայ նոցա. և զլուզմակալսն զեօթնեւերորդ՝ որ ի գլուխ լուսակալին, որ ի վերայ բուն իսկ գլխոյն, ի վերուստ ձոյլ հատակ ոսկի ։ Եւ զեօթն Ճրագարանսն որ ի վերայ նորա՝ ոսկիս. և զունելիս նորա ոսկիս. և զյարդարիչս նորա ոսկիս, յոսկւոյ սրբոյ՝ Ամենայն գործեաց զաշտանակին, զբունն և զստեղունս նորա, և զսկահաձևսն և զգնդակսն, և զշուշանսն անդստին ի նմանէ. վեց ստեղունք արձակեալք ի կողմանց նորա. երեք ստեղունք արձակեալք ի միոջէ կողմանէ աշտանակին՝ և երեք ստեղունք յերկրորդ կողմանէ աշտանակին. և երեք սկահաձևք ընկուզազարդք յօրինեալք ի միում ևս ստեղան. և գնդակ և շուշան ։ Այսպէս վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշտանակէ անտի, և ի բուն աշտանակին, չորք սկահաձևք ընկուզազարդք յօրինեալք, և գնդակք նորին և շուշանք ։ Եւ գնդակ ի ընդ երկու ստեղամբքն անդստին ի նմին վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց ի նմանէ. գընդակք նոցա, և ստեղունք իւրեանց անդստին ի նմին բովանդակ Ամենայն ի միոջէ, յոսկւոյ սրբոյ ։ Եւ արար զՃրագարանս նոր Եօթն, և զունելիս և զյարդարիչս նորա յոսկւոյ սրբոյ.

'ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ արար վնաս, և զնա՛մ զկահ նորա ։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԵՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵՂ ։ (Ղ. 20 ։)

Եւ արար սեղան եղևնափայտեայ. և դրուա գեաց սողոմոն զտունն 'ի նեբրբուատ ոսկւով պլտով, և հաստատեաց ոսկի բևեռօք հանդէպ դաբիրային. և պատեաց զնա ոսկւով, և զնա՛մ տունն օծ ոսկւով մինչև 'ի սպառ նա՛մ տանն։ Եւ նա՛մ նեբրբնին կողմանն դաբիրային արար թիթղունս ոսկիս ։ Եւ արար 'ի նեբրբս 'ի դաբիրն երկուս քերովբէս 'ի փայտից նոճից, 'ի տան կանգնոյ մեծութիւն միոյն կշռով. և 'ի հինգ կանգնոյ թև մի նոր, և 'ի հինգ կանգնոյ թևն երկրորդ. տան կանգուն թևէ 'ի թև թևոց նորա ։ Եւ զոյնպա և երկրորդի քրովբէին միով չափով, մի բովանդակութիւն քրովբէից. և բարձրութիւն միոյ քրովբէի 'ի տան կանգնոյ, նոյնպէս և երկրորդի քրովբէին ։ Եւ եդ զերկոսին քրօբէսն 'ի մէջ տանն նեբրբնոյ, և տաբածեաց զթևս նոցա. և հասանէր թև միոյն յորմն, և հասանէր թև քրօբէին երկրորդի յորմն երկրորդ. և թևք նոցա 'ի մէջ տանն հասանէին թևէ 'ի թև ։ Եւ պատեաց զքրովբէսն ոսկւով, և զնա՛մ որմն տանն շուրջանակի քանդակեալ դրեաց դրչաւ քերովբս և արմաւենիս և դրօշուածս հայելս 'ի նեբրբսագոյնն, և յարտաքինն. և զատակ տանն դրուագեաց ոսկւով վնեբրբնոյն և զարտաքնոյն ։ Եւ դրաց դաբիրային արար դուրս 'ի փայտից գիւղ. և սեաման հնգեկինս, և երկուս դուրս 'ի փայտից մայրից. և քանդակս 'ի նոցանէ մածուցեալս քերովբս և արմաւենիս, և թիթղունս թա-

գեալս . և պատեաց ոսկւով . և իջանէր ի վե-
այ քրովբէին և արմաւենեացն ոսկին : Ա-
պես արար դրաց տաճարին սեամն ի փայտից
դիոց՝ չորեքկին . և երկոցունց դրանց փայտս
մայրս երկբացիկս . ու ի դուռն , և ծխնիք նո-
ցա երկբացիկք : Այս դուռն երկրորդ շրջա-
նակաւ , դրօշեալ ի նմա քերովբէս և արմաւե-
նիս , և Թռուցեալ Թիթղունս . և պատեալ
ոսկւով իջելով ի վերայ յօրինուածոյն :

Փոլոսի առաքելոյն ի գաղատացւոց Թղթոյն է ընթերցուածս :
(գ . 14 :)

Ա՛յլ ինձ քաւ լինի պարծել , բայց միայն ի
խաչն տեառն մերոյ յիսուսէ քրիստոս . որով ինձ աշխարհ ի
խաչ եղեալ է , և ես աշխարհի : Օ՛ի ի քրիս յիսու
ոչ թլփատութիւն ինչ է , և ոչ անթլփատութիւն ,
այլ նոր արարած : Այս որ միանգամ այսմ կա-
նոնի միաբան լինին , խաղաղութիւն ի վերայ
նոցա և ողորմութիւն , և ի վերայ իսրայէլին
աստ : Այսուհետև աշխատ ոք զիս մի արասցէ .
զի ես զչարչարանսն քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ :
Շնորհք տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի ընդ հոգւոյդ ձե-
րում , եղբարք , ամէն :

Ա՛ղելուիա , ալելուիա , ալելուիա .

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց , և ե-
տուր ուրախութիւն սրտից մերոց :

Ել . Ա՛ղելուիա օրհնի :

Ընթերցան ըստ մատթէոսի. (ԻԳ. 30.)

Տէրն մեր յի՛ք ասէ.

Այս ապա երևեսցի նշանն որդւոյ մարդոյ յերկինս. և յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք երկրի. և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ՝ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութե՛ամբ և փառաւք բազմաւք։ Այս առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալսն նորա՝ ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչև՝ ի ծագս նոցա։ Ի թզենւոյ անտի ուսարո՛ւք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղանայցին, և տերևն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Այսպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտասջի՛ք թէ մերձ է՝ ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղիցի։ Երկինքն և երկիրն անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն։

Փառք քեզ տէր աստ մեր։

Այս ապա շարունէ սաղմոսգն։

Այս ևս խաղաղութե՛ն զտէր աղաչեսցուք։

Պահպանարուք զամենակեցոյց գալստենէ որդւոյն այ. որ կամաք իւրովք յանձն եառ զչարչարանս խաչի. և փրկեաց զտիեզերս՝ի մահուանէ հեղմամբ արեամբ իւրով. ամենակալ տէր աստ մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։ Ակեցո՛ տէր։

Աղօթեա՛ մեզ տէր աստ մեր ըստ մեծի ողորմութե՛ քումմ, ասասցուք ամենեքեան միաբ։

Ա՛ր. Տէր ողորմեա՛։

Ղևոնդ։

ԿԴ. Տէր ՚ած զօրութեանց, և արարիչ ամ
լինելոյն ես, որ զվիրաւորեալ և զապականեալ
զմարդն ՚ի Թունաւոր գազանէն՝ ոչ անտես ա-
րարեր, այլ առ անբաւ գԹոյ արարչական սի-
րոյ քո, առաքեցեր զՔակիչ քանդ զմիածին որ
գի քո, ՚ի նորոգումն նախաստեղծին ադամայ։
Որ եկեալ էառ զկերպարանս նորա ՚ի մարթա-
կան արգանդէ ՚ած կուսին, և բևեռեալ ՚ի փրկ-
կաւէտ փայտին, սպան զԹշնամութեի յանձին
իւրում, և ջնորհեաց ամ հաւատացելոց իւ-
րոց կրել ՚ի յինքեանս զնշան ՚ած խաչին, ըստ
ասացելոյ Հոգեպատմին, եԹէ էտուր երկիւ-
ղածաց քոց նշան՝ զի ապրեսցին յերեսաց աղե-
ղան։ Զոր ինքն իսկ արտայայտեաց յաւետա-
բեր քարոզութեանն, Հետևեցելոյն զնմի իւր
աստուածադրոշմ նշանաւս, եԹէ առցէ ըզ-
խաչ իւր, և եկեսցէ զնմի իմ։ Այլ ետ իշխա-
նութիւն կոխել զօձս և զկարիճս, և զամե-
նայն զօրութի Թշնամւոյն։ Այս արդ ՚որ քա-
րերար ՚ած ամենակալ, լուր աղաչանաց ծա-
ռայից քոց, և արա առ մեզ նշան բարի. առաջ
քեա ՚ի սա զյաղԹականն զօրութի սուրբ խաչին
՚ի տպաւորութի նորաձևութես այսորիկ, զի
հանդիցէ ՚ի սմա նորին իշխանական զօրութին
՚ի պահպանութի յուսացելոց քոց։ Ընդ
և ողորմութի՛ միածնի քո ՚ած մերոյ և փրկչին
յոի քնի. ընդ որում քեզ հօր ամենակալի,
հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ հո-
գւովդ վայելել փառք իշխանութիւն և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութեի ամէն : Ա. Յ երկր :

Ա՛ղաւեմք զքեզ ՚ի ամենից որդւոց աստուածոյ , ՚ի գթութիւն հօր , և ՚ի գթութիւն հոգւոյդ սրբոյ , արա արժանի զնշան սուրբ խաչիս օրհնութեան քո , և սրբեա ամենազօր աջովդ քո. զի եղիցի սա բերդ ամուր , և աշտարակ հզօր . զի հովանացեալք ընդ յաղթող զօրութեամբ ամրակուռ զնուաս այսուիկ , անեղկիւղ կացցուք ՚ի կեանս յաւիտենից և սորին զօրութեամբ ամպատեալք վերասցուք ընդ առաջ քո յօդս , յարատևելով յանդրդւական ուրախութիւնն ընդ ամենայն քո , և գոհանալով փառաւորեսցուք առաջի սուրբ՝ զամենասուրբ վերրորդութիւնդ՝ զՀայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Ա՛ր ապա երէցպաշտօնէն տապանակն . և համբուրեն կարգաւ ըստ պատուոյ և ըստ աստիճանին : Ա՛ր դաբնատունէամբ պաղպեն զնուագս զայս . Ռ Կ :

Խաչն քո երկիր պագանեմք և զքեզ անձանց մեծացուցանեմք . և զսուրբ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք . եկայք հաւատացեալք երկրպագութիւնք քրիստոսի աստուծոյ մերոյ . վասն զի եհ՛ն ի ձեռն խաչին իւրոյ զնոր հրաշս պարգևեաց աշխարհի :

Փառք սուրբ խաչին ազիւրեան . սուրբ սիրելի նիմ ազիւրեան . սուրբ յարութեանն ազիւրեան . ամէն :

Ա՛շխատեցա՛ւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց . և հաճեաց ուրախութիւն սրտից մերոց : Ա՛ զլաւ

զո՛վ յորենոյ զհնուդ ձիթոյ իւրեանց լըցուցե՛ր
ըզնոսա ։

Փառք սուրբ խաչին . ա՛լէլ ։

Փա՛ռք և երկրպագութիւն հօր և որդւոյ
և սրբոյ հոգւոյն . ա՛յժմ և միշտ և յա՛ւիտեանս յաւիտենից . ա՛մէն ։

Փառք սուրբ խաչին . ա՛լէլ ։

Այուրբ աստուածածնսուրբ և հրաշէք , սո՛ւրբ
և ա՛նմահ , ողորմեա՛ մեզ ։

Օ այս սաղմոսիս և քառս փալփլ պաղպեն ինձ ամէն
նեղեալ համբուրեն , և ապա չարչարէ սարիւաձին .

Այուրբ խաչիս աղաչեսցուք զնո՛ր , զի սուաւ
փրկեսցէ զմեզ ’ի մեղաց . և կեցուսցէ հնորհիւ
ողորմութեանէ իւրոյ . ամենակալ՝ որ ա՛ծ մեր , կե՛
յո՛ և ողորմեա ։

Է . Տէր ողորմեա ։

Ղազար ։

Ի՛ . Պոհանամք զքեզն և փառաւորեմք զքեզ քո փրկիչ մեր , որ զերկնաւոր և զնծայելին
հնորհս և զողորմութիւն քո պարգևեցեր հաւատացեալ ժողովրդեան քումմ՝ այսու աստուածական նշանաւս , յոր երեր և պարգևեցեր
զիրկուն աշխարհի ։ Այս ետուր զսա մեզ սուսեր հոգևորական ’ի սպանուածն մեղաց և ’ի մահ
ընդդիմամարտին , և հաղորդս արարեր զմեզ
զօրութեանէ սրին նշանի հնորհիւ քո , օրհնեալ սո
վաս և գրաշեալ զնամ ինչ որ մեր է՝ յանուն քո ,
որպէս պայծառացեալ նշանեցաւս առ մեզ լոյս

փառաց քոց . որով յիշեսցեն և զարձցին առ քեզ ամ ծագք երկրի : Որ՛նեակ քո փրկիչ մեր , յոյս և ապաւէն , զօրութի՛ւն և օգնական ի՛ նեղութեան՝ որք պաշարեալ պահին զմեզ ստուերք մահու : Տէր զօրութե՛ւդ ընդ մեզ ամ , որ ի՛ հովանի թևոց ամ՛այնն նշանի քո յուսացուցեր զմեզ , և ծագեցեր ի՛ մեզ զՀոգևոր գիւտութի՛ւն ճշմարիտ այսմիկ , և ետուր զսա պսակ բարձրութի՛ւն եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ , և աղբիւր բարեաց՝ մատուցանել և անեղուցանել զմանկունս ուխտի սրբուե՛ քո , զորս հաղորդս արարեր ու՛ բախտութի՛ւն մարմնոյ և արեան քո : Պատարագեալ՝ի վերայ խաչին , արարեր խաղաղութի՛ւն յերկինս և յերկրի . ընդ որս և զմեզ արժանացուսցես կենսաբեր շնորհի խաչիդ քո՝ի յաւիտենական կեանս ընդ ամ՛ սբս քո , որք խաչակիր պարծանօք հնչեցին զանապարհս իբեանց՝ի քեզ , քո՛ ամ՛ մեր , ընդ որում՝ հօր և հոգւոյդ սբոյ վայելէ փառք իշխանութի՛ւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե՛ն :

Խաղաղութի՛ւն ամ՛ին : Ա՛մէն երկրպ :

Տէր ամ՛ արարիչ ամենայն արարածոց , դու ես ամ՛ յերկինս՝ի վեր և յերկիր՝ի խոնարհ : Օ՛քեզ խոստովանիմք , զքեզ փառաւորեմք , քեզ երկիր պագանեմք և աղաչեմք . պարգևեա՛ զշնորհս հոգւոյդ սբոյ՝ի նշանս՝ զոր կանգնեցաք յանուն քո : Ա՛ւր զսա պահապան հոգւոց և մարմնոց մերոց : Ա՛մենայն որ հաւատասցի՛ի խաչելեալ որդի քո՝ և երկիր պագցի նշանիս այսմիկ յանուն քո , և խնդրեսցի զիրաւունս և զարդարութի՛ւն , դու լուիցես և ողորմեսցիս և շնորհեսցես զՀայցուածս նոցա : Ա՛յր որք տեսցեն զսա՝ի հեռաստանէ , և հնչեսցեն զինքեանս նշանաւ խաչի քո , օգնեսցես նոցա յա-

ինձանէն նեղութիւնս նոցա։ Այլ եթէ թշնամիք յարձակեսցին ի վերայ ուրուք, և եթէ ոք նեղեսցի յայսոցդ պղծոց և ապաւինեսցին ի սա, դու ընդ լուիցես և օգնեսցես և փրկեսցես զնոսա։ Այլ ոչք ունիցին ցաւս պակասս ախտից, և կայցեն յաղօթս առաջի խաչիս այսորիկ, դու լուիցես և բժշկեսցես զցաւս նոցա։ Այլ յորժամ ածիցես ի վերայ մարդկան, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի նշանիս այսորիկ, դու լուիցես և ներեսցես և կեցուսցես զնոսա։ Պատկառեսցէ ի սմանէ սատակիչն, որպէս ի նշանէն՝ որ ի տեսլեանն եզեկիէլի, և որպէս յօծեալ դրացն որ յեգիպտոս։ Այլ եթէ շարժեսցին ամպք բարկութիւք կարկտի, կամ հողմք խորշակի, կամ եղեամն սառնամանեաց բարկութեամբ, և ժանդ և մարախ և թրթուր, և ամ հրամանն ցասման, և գայցեն և աղաչեսցեն զքեզ առաջի խաչի քո, և դու լուիցես, և քառեսցես և անցուսցես զցասումն պատուհասի քո։ Այլ զհասանամսոյ և զամ ախտս անամոյ բժշկեսցես, և զամ պատահարս հրոյ և ջրոյ. և տնգես մեզ զնշան խաչիս յաղթանակ և պահպան։ Ցիշեսցես և զարարող սորա, և ողորմեսցիս նմա։ Ի յանարժանութիւս իմ հայեցուլ արդեօք զնորս հոգւոյդ սրբոյ ի նշանէս յայսմանէ. այլ գթած ի ժողովուրդս քո, և օրհնեա զժառանգութիւնս քո. ընկալ զաղօթս և զաղաչանս մեր, արա արժանի փառաւորել զքեզ հայր և զորդի և զսէր հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ ես։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՍԿԻՀ ԵՒ ՄԱՂԶՄԱՑ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Բերքն յեկեղեցին պսկիձն և պմաղպմայն . և լսաւ Տէր ընդ ձայն քո , և ասաց ցնոսա յեկեղեցւոջն , և ընդկին ոչ ընդոստոյ . և ասեն ցայնոսիկ՝

Աղաղակ իւր ։

ես . Խաժակ քո ոչ անապակ արբեցոյց զիս ։

ես . Տէր հովուեսցէ զիս , և ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ ։

Ի վայրի դալարուջ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս ։

Դարձոյց զանձն իմ առ իս . և առաջնորդեաց ինձ ի հանապարհս արդարուե վասն անուան իւրոյ ։

Եթէպէտ և գնացից ես ի միջ ստուերաց մահու , ոչ երկեայց ի չարէ , զի դու ինդ իս ես ։

Յուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս ։

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան , ակն յանդիման հեղձայ իմոյ ։

Օծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս ։

Ողորմութեի՛ք քո ինդ զկետ իմ եկեսցէ զամ աւուրս կենաց իմոց . բնակել ինձ ի տան տեն ընդ երկայն աւուրս ։

Այս ապա սարկաւագն ասէ։

Այս ևս խաղաղութեամբ զմեր աղաչեսցուք։
Անկեալքս ամենեքեան միաբանութեամբ հաւատով
և յուսով խնդրեսցուք ՚ի Տեառնէ, զի սրբեսցէ և
օրհնեսցէ զկաճ սպասուս, զոր հանդերձեալեմք
մերձեցուցանել ՚ի սրբութիւնս և ՚ի գործարան
մարմնոյ և արեան Տեառն մերոյ և փրկչին յոյժ քոյժ.
ամենակալ Տէր ասծ մեր կեցո՛ և ողորմեա։

Ք. Տէր ողորմեա։

Ղազար։

Ք. (Օրհնեալ ես Տէր ասծ մեր, որ եռուր
մեզ զխիւթիս զայս առնել անօթիս ըստ հանձա-
րոյ առ ՚ի քէն տուելոյ մտաւորուն։ Ղազր ընկ-
կալ զսա ՚ի ձեռաց մերոց և սրբեա, զի արժա-
նի լինի հալել ՚ի սրբուն քո. որպէս ցնծասցին մա-
տուցողք սորա, այն ուսնելով բարեացդ հա-
տուցմանն։ Այս զմեզ արժանի արա պաշտել ըզ-
քեզ զամ աւուրս կենաց մերոց, քոյ ասծ մեր.
ընդ որում հօր և որդւոյ և հոգւոյդ վայելել փառք
իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն։

Ղպա օծանէն առաքն հեռանան խաչանման, ասելով

(Օրհնեսցի Քրիստոս օծոյն և սրբեսցի սկիս այս (կամ
մաղզմայս) նշանաւորը խաչիս և որ մեռանաւս
յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբ. ամէն։
սրբ. Աչք խաչիս աղաչեսցուք զմեր, զի սուաս։
Ք. Պահպանեա զմեզ, քոյ ասծ մեր, ընդ հով-
(Օրհնեալ ես։ Հայր մեր, որ յերկինս։
Այս այն օր վերջին ՚ի նա ներբեցին։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆ ՍՊԱՍ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Օ վերափոխ եւ վեր սեղանոյ ծածկոց, եւ պայլ սրբոցն վիճակաց, պատարագ, պաղատանաց, պատուհան, պճոխ, վերակաց, պատարագ, վանից, պշրութեամբ, պճոխանոց, եւ այլն։

Տանին պատասն յեկեղեցին առաջի բեմբին, ի վեր ուռնելով արկածափոխին, եւ ասէն

Աղաղս ժէ։

Աստեղից զքեզ ուր զօրութեն իմ. ուր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ եւ փրկիչ իմ։
Ոչ օգնական իմ, եւ ես յուսամ ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութե իմոյ, ընդունելի իմ։
Որ հնչեղով կարդացից առ ուր, եւ ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց։
Ողջ եղեն զինև երկունք մահու. եւ ուղիք անօրէնութե խռովեցուցին զիս։
Պիշաք դժոխոց պատարեցին զիս. եւ ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։
Ի նեղութե իմում էս առ ուր կարդացի, եւ առ ածի իմ աղաղակեցի։
Լուաւ ինձ ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. եւ աղաղակ իմ առաջի նորա մտցե յականջս նորա։
Խռովեցաւ եւ դողաց երկիր, եւ հիմունք լերանց սասանեցան եւ խռովեցան. զի բարկացաւ ի վերայ նոցա ածի։

Եւ ծուխ ՚ի բարկութենէ նորա . և հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ , և փայլատակունք հատան ՚ի նմանէ ։

Խոնարհեցոյց զերկինս և էջ . և մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նորա ։

Եւ ՚ի քրովբէս և թռեաւ . սլացաւ նա ՚ի թևս հողմոց ։

Եդ զխաւար ՚ի ծածկոյթ իւր , և շուրջ զնովաւ են յարկք իւր . և խաւարային ջուրք մինչև յամպս օդոց ։

՚Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա , ամպք անցուցին զկարկուտ և զկայծակունս հուր ։

Որոտաց ՚ի երկինից , և բարձրեաւն ետ զձայն իւր ՚ի կարկուտ և ՚ի կայծակունս հուր ։

Ընդաքեաց զնետս իւր , և ցրուեաց զնոսա . յա՛ճախեաց զփայլատակունս իւր , և խռովեցոյց զնոսա ։

Երևեցան աղբերք ջուրց , և յայտնեցան հիմունք աշխարհի ։

՚Ի սաստել քումմէ ՚ի , և ՚ի շնչել հոգւոյ բարկութեանդ քո ։

Ընդաքեաց ՚ի բարձանց , և ընկալաւ զիս . ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց ։

Փրկեաց զիս ՚ի թշնամեաց իմոց հզօրաց և յատելեաց իմոց , զի հզօր եղեն քան զիս ։

Յառաջեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց . եղև ՚ի հզօրիչ իմ , և ե՛հան զիս յանդորր . և փրկեաց զիս ՚ի , զի կամեցաւ զիս ։

Հատուսցէ ինձ ՚ի ըստ արդարութեանդ իմում . ըստ ամբծութեանդ իմում հատուսցէ ինձ ։

Զի պահեցից զճանապարհս տեառն , և ոչ ամպարշտեցայց յիմ իմմէ ։

Զնահան իրաւունքն նորա առաջի իմ էին . և զարդարութիւն իւր ոչ ՚ի բացէ արար յինէն ։

Լաղեց և ես ամբիծ ընդ նմա . և զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ ։

Հաստատեա զիս ըստ արդարութեան քումում, ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց քոց ։

Ընդ սրբոյն եղիցես , ընդ առն ամբծի՝ ամբիծ եղիցես . ընդ ընտրեալն ընտրեալ եղիցես , և զթիւրսն կործանեսցես ։

Ոչ զժողովուրդս խնարհս կեցուցանես . և և զաչս ամբարտաւանից դու խնարհեցուցանես ։

Ոչ լուսաւոր առնես զձրագ իմ . տէր Աստուած իմ, լոյս արա խաւարի իմում ։

Վասն փրկեցայց ՚ի փորձուէ . աստուածով իմով անցից ընդ պարիսպս ։

Ճշմարիտ իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա . և բանք տեառն ընտրեալ են , և ապաւէն ամենեցուն՝ որք յուսան ՚ի նա ։

Վասն զի ո՞վ է Աստուած բաց ՚ի տեառնէ . կամ ո՞վ է Աստուած բաց յայլ մերմէ ։

Որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն , և եդիր ճամբս իմ անբիծս ։

Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի . և ՚ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս ։

Ուսուցեր զձեռս իմ ՚ի պատերազմ . և արարեր զաղեղն հաստ . և տուր ինձ զպաշտպանութիւն փրկութեան քոյ ։

Ընդարձակեցեր զքայլս իմ ՚ի տակ ինձ . և ոչ տկարացան շարժուք իմ ։

Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա . և ոչ դարձայց ՚ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոսա ։

Ա եղեցկեն զնոսա, և այլ մի կարասցեն կեալ. և անկցեն ի նեղբոյ ոտից իմոց։

Բ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն ի պատերազմի. զյարուցեալսն ի վերայ իմ՝ նեղբոյ իմ արարեր։

Գ Թշնամիս իմ հալածականս արարեր. և զատեղիս իմ սատակեցեր։

Դ աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկեր զնոսա. կարդացին առ Տէր, և ոչ լուաւ նոցա։

Ե անդրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և որպէս կաւ գռեհից կոխեցից զնոսա։

Զ փրկեսցես զիս ՚ի հակառակուէ ժողովրդոց. և կացուսցես զիս գլուխ հեթանոսաց։

Է ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց ինձ. և ՚ի լուր ականջաց լուաւ ինձ։

Ը որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան, և կաղացան ՚ի շաւղաց իւրեանց։

Թ կենդանի է Տէր, և օրհնեալ է ծածկ. և բարձր է ղեկի ածկ փրկութեան իմոյ։

Ժ ած է որ խնդրէ զվրէժ իմ, և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինձ։

ԺԱ փրկիչ իմ ՚ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց. յարուցանէ որ յարուցեալ էն ՚ի վերայ իմ՝ բարձր արարեր զիս. և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս։

ԺԲ ածն այսորիկ խոստովան եղիցի քեզ ՚ի հեթանոսս. և անուանն քումմ սաղմոս ասացից։

ԺԳ Ած արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա. առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի, և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յազգ։

Ղ·ԱԲՅԵԼ·ԱՍԷՆ ԱՍՂՄՈՍ Ա՛Ղ ։

(Ա)ՐՀՆԵԱ անձն իմ զՏէր . Տէր Աած իմ մեծ ես զեր յոյժ ։

Խոստովանութիւն և մեծվայելչութիւն զգեցար . արկար զլոյս որպէս զօթոց , ձգեցեր զերկինս որպէս խորան . և յարկաւ ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա ։

Ո դնէ յամպս զգնացս իւր . և շրջի նա ի վերայ թևոց հողմոյ ։

Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս , և զպաշտօնեայս իւր ի հուր կիզելոյ ։

Հաստատեաց զերկիր ի վերայ հաստատութեան իւրոյ , զի մի սասանեսցի յաւիտեան ։

Խորք որպէս զգեստ վերարկու ես նորա . ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք ։

Ի սաստ քումմէ փախիցեն , և ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն ։

Լերանն լեռնանան , և իջանեն դաշտանան , ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա ։

Սահման եդիր՝ և ոչ անցանեն , և ոչ կրկին դառնան ի ծածկել զերկիր ։

Ղրաքեցեր զաղբիւրս ընդ ձորձորս . ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք ։

Ըմպեսցանեն զամենայն վայրի . յագեսցին ցիւրք ի ծարաւս իւրեանց ։

Ընդ թռչունք երկնից բոյս դիցեն . և ի միջոց վիմաց տացեն ձայնս իւրեանց ։

Ըմպեսցանէ զլերինս ի շուրմարանաց իւրոց . ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր ։

Խոտացեր զխոտ ի լերինս , զգալարսի ի ծառայութիւն մարդկան ։

Հաներ զՀաց յերկրէ . գինի ուրախ առնէ , իւղ զուարթ , և Հաց Հաստատէ զսիրտ մարդոյ ։

Յապեսային ծառքն ՚ին, և մայրքն լիբանանու՝
զորս դու մնկեցեր ։
Ընդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն. և բոյն
արագիլ ապաւէն է նոցա ։
Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ա-
պաւէնք նահապատակաց ։
Ստեղծեր զլուսին վասն ժամանակի. արեգակն
ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ ։
Ստեղծեր զխաւար, և եղև գիշեր. ՚ի նմա գնան
ամէն գազանք անտառի ։
Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն, և
խնդրեն յայ զկերակուրս իւրեանց ։
՚Ի ծագել արեւու ժողովին, և ՚ի մոլիս իւ-
րեանց դադարեն ։
Ելանէ մարդ ՚ի գործս իւր, և ՚ի վաստակս
ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ ։
Որպէս զի մեծ են գործք քո Տէր. զամէն ինչ ի-
մաստութեա՛ր արարեր. և լցաւ երկիրս ստեղ-
ծուածովք քովք ։
Ստ յա ծով մեծ և անդորր. ՚ի սմա են սողունք՝
որ ոչ կոյ թիւ, գազանք մեծամեծք և մա-
նուսնուք. ՚ի սմա և նաւք գնան, վիշապն զոր
ստեղծեր խաղալ նովաւ ։
Ստնակեսեան քեզ սպասեն. և դու տաս կերա-
կուր նոցա ՚ի ժամու ։
Տաս դու նոցա, և կերակրին. բանաս զձեռն
քո, կերակրեաս զամենեսեան կամօք քովք ։
Դարձուցանես զերեսս քո ՚ի նոցանէ՝ և խռո-
վին. հանես զոգի ՚ի նոցանէ, պակասեն և
՚ի հող դառնան ։
Ստաքես զոգի քո, և ստանաս զնոսա. և նո-
րոգես զերեսս երկրի ։
Եղիցին փառք Տեառն յաւիտեան. Տէր ուրախ ե-
ղիցի յարարածս իւր ։

Ի հայի յերկիւղ, և տայ դողալ սմա. մերձի՛ ի լերինս, և ծխեսցին։

Ը Ընդ հնեցից զնա՛ ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից այ իմոյ մինչև եմ ես։

Ի Աղագր եղելոյն նման օրհնուի՛ իմ. և ես ուրախ եղէց ՚ի տէր։

Պ Ականատեսցեն մեղաւորք յերկիւղ, և ամպարիշտ մի՛ և ս գոցի՛ ՚ի նմա. օրհնեա՛ անձն իմ զտէր։

Ա՛պա ասէն և այլ սաղմոս Ձ՛ի։

Յիշեա՛ տէր զդաւիթ, և զամենայն հեզութի՛ն նո՛ր։

Ոգեկո՛ երդուաւ տէն, և ուխտս եդ այ յա՛կովբայ։

Ո՛վ ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոյ, ԹԷ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Ո՛վ տայ քունն աչաց իմոց, կամ նի՛նջ արտեւանաց իմոց, կի՛ հանգիստ իրանաց իմոց, մինչև գտից զտեղի յարկի՛ տէն այ յակովբայ։

Ի՛նդ լուաք զնմանէ յԵփրաթայ. և գտաք զնա ՚ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք ՚ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ՚ի տեղւոջ ուր կացեալ էն ոտք նորա։

Ա՛րի՛ տէր ՚ի հանգիստ քո, դու և տապանակ կտակի սրբութե՛ քո։

Ն՛երկացուք քո զդեցեայն զարդարուն՛. և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցե՛ն։

Վ՛ա դաւթի սիրելւոյ քո, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։

Ն՛երդուաւ տէր դաւթի ճշմարտութի՛ւ, և ոչ ստեաց նմա. ՚ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից յաթո՛ռ քո։

Ո՛վ պահեսցեն որդիք քո զբանս իմ և զվկայութի՛ս իմ, զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։

Չառնեսցաւ ՚ի ընդ սիրոյն, և ընտրեաց քնակել ՚ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից. ՚ի սմա քնակեցայց, զի հաճեցայ ընդ սա։

Օրհնելով օրհնեցից. և զաղքատս սորա յցուցից հացիւ։

Զքահանայս սորա զգեցուցից զփրկութիւն. և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն։

Ընդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ։

Զհնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ սրբոյ։

Եւ ապա տարրեալ սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութիւն զնոր աղաւթացս։

Զաղաւթացս զմարդասէրն Աստուած, զի բնակելոյն զպատասխանի զայս ՚ի հանդոյս կամացդ իւրոց և ՚ի գործեստ անուան իւրոյ, և կեցուսցէ զմեզ հնարիւք ողորմութեան իւրով. ամենակալն Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Կեցո Տէր։

Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քոյ. աղաչեցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

Տ. Տէր ողորմեա։

Ամէն։

Կ. Տէր Աստուած բարձրեալ, որ զգեցուցեր զերկեղեակ քո լուսով փառաց քոց, և եղեր մեզ զգեստ անապականութեան, բնակեալ առ ՚ի մէնջ ընդհանդերձս զայս, որպէս և յայնժամ զխորա-

նին վկայուե, և որպէս զմանկանցն ի պատիւ քեզ տաբաժելոց ։ ( )րհնեա ✠ և սրբեա զսա , որպէս ընկալար և օրհնեցեր և սրբեցեր զկատարն յովսեփայ , ի զգեստ ածային մարմնոյ քոյ մատուցեալ. զի և սա արժանի եղիցի սպասու եկեղեցւոյ քումմէյ ։ Ոչ զի բերկրեսցին մատուցողք սորա , զփոխարէն հատուցմանն յուսով ընդունել ի քէն աստ , և ի հանդերձեալն զողորմուե քո մեծ ։ Այլ զմեզ արժանի արասցես գոհութիե փառաւորել զՀայր և զորդի և զՀոգիդ սե այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Վ Հարցն ։

սէկ . Ասուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զնոր , զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց , և կեցուսցէ հնորհիւ ողորմուե իւրոյ ։ Ակնահալ տէր ածմեր , կեցո և ողորմեա ։

Ղ ազար ։

ԽԹ . Պահպանեա, զմեզ քո ածմեր , ընդ հովանեաւ սե և պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան . փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն ։ Ակժանաւորեա գոհութիե փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սով հոգւոյդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

( )րհնեալ սե , Հայր մեր , որ յերկինս ։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՋՆՇԽԱՐՍ ՍՐԲՈՑ Ի ՀԱՆԳԻՍՑ ՓՈԽԵԼՈՑ

Տանին զսուրբ նշխարսն ՚ի տեղի արծանի դնելոյ, և ասեն

Սաղմոս ՃԼԱ։

Յիշեա՛ տէր զդաւիթ, և զամենայն հեզութի՛ն նո՛ր։
Որպէս երդուաւ տէն, և ուխտս եդ այ յա-
կովբայ։
Եթէ ոչ մտից ՚ի յարկս տան իմոյ, թէ ելից
յանկողինս մահճաց իմոց։
Եթէ տայց քուն աչաց իմոց, կամ նիրհ արտևա-
նաց իմոց, կամ հանգիստ լերանաց իմոց, մինչև
գտից զտեղի յարկի՛ տէն այ յակովբայ։
Ա՛հա լուաք զնմանէ յեփրաթայ. և գտաք զդ-
նա ՚ի դաշտս մայրեաց։
Մտցուք ՚ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ՚ի
տեղւոջ ուր կացեալ են ոտք նորա։
Ա՛րի՛ տէր ՚ի հանգիստ քո՝ դու և տապանակ
կտակի սրբութե՛ն քո։
Քահանայք քո զգեցցին զարդարուն՛. և սուրբք
քո ցնծալով ցնծասցեն։
Վա՛ղ դաւթի սիրելւոյ քո, մի դարձուցաներ
զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։
Երդուաւ տէր դաւթի ճշմարտութ՛ե, և ոչ ստեաց
նմա. ՚ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից
յաթոռ քո։
Եթէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ և զվը-
կայութի՛ն իմ, զոր ուսուցից նոցա։

Ողջիւք նոցա նատցին յաւխտեանս յաւխտենից յաթոռ քո ։

Զաձեցաւ ՚ի ընդ սիոնէ, և ընտրեաց զնակել ՚ինմա ։ ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւխտեանս յաւխտենից ։ ՚ի սմա զնակեցայց, զի հաձեցայ ընդ սա ։

Օրս սորա օրհնելով օրհնեցից ։ և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ ։

Զքահանայս սորա զգեցուցից զփրկութիւն ։ և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն ։

Ընդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի դաւիթ ։ պատրաստ արարից զՀրդաւ օծելոյ իմոյ ։

Զթշնամեաց նորա զգեցուցից զամթիթ ։ այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցէ սրբութիւն իմ ։

Վասն քո օր ։ Ի. յԺամ և միշտ ։

Ի. պտղոյ ասէն սաղմոս ՃԺԷ ։

էդ ։ Պատուական է առաջի տեառն մահ սրբոց իւրոց ։ ո՛վ տէր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո ։

էկ ։ Հաւատացի զոր և խօսեցայ ։ և ես խոնարհ եղէ յոյժ ։

Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամենայն մարդ սուտ է ։

Ինչ տացէ տէրտէր տեառն ընդ ամենայնի՝ զոր և ետ ինձ ։

Բաժակ փրկութեանն ընկալայց, և զանուն տեառն կարդացից ։

Աղօթս իմ տեառն տացէ առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա ։

Պատուական է առաջի տեառն մահ սրբոց իւրոց ։

ա՛ ՝ի՛ր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի ա-
ղախնոյ քո ։

Հատեր զկապանս իմ. քեզ մատուցից պատա-
րագ օրհնութեան, և զանուն ՝ի՛ն կարդացից։

Զաղօթս իմ ՝ի՛ն տայ առաջի ՝ի՛մ Ժողովրդեան
նորա ՝ի գաւիթս տան ՝ի՛ն, և ՝ի մէջ քո ե-
րուսաղէմ։

Ալէլուիա, ալէլուիա ։

Ընթերցուած յերրորդ թագաւորաց ։ (ը. 3 ։)

Ա՛ն եղիւ ՝ի՛մ ծերք իսրայէլի. և բարձին
քահանայքն զտապանակն, և հանին զտապա-
նակն ՝ի՛ն և զխորանն վկայութեան և զամ
սպասն սրբութեան՝ որ ՝ի խորանին վկայութե.
և հանին զայն քահանայքն և ղեւտացիք ։ Ա՛ն
արքայ սողոմոն և ՝ի՛մ Ժողովուրդն իսրայէլի
գումարեալք առ նա՝ հանդէրձ նովաւ առաջի
տապանակին, զխնուխն արջառս և ոչխարս ան-
համարս և անթիւս ՝ի բազմութենէ ։ Ա՛ն տա-
րան ՝ի ներքս քահանայքն զտապանակին ուխ-
տին ՝ի՛ն ՝ի տեղի իւր՝ ՝ի դաբիր տանն սրբուե
սրբութեացն, ընդ թեւովք քրովբէիցն. զի քրո-
բէքն թառուցեալ թեւովք ՝ի վերայ տեղւոյ տա-
պանակին. և ծածկէցին քրովբէքն զտապանակն
և զսրբութիւնս նորա ՝ի վերուստ ։ Ա՛ն կային
՝ի վերայ սրբեցելոցն. և հայէին գլուխք սրբե-
ցելոցն ՝ի սրբուեց անտի հանդէպ դաբիրային,
և արտաքս ոչ երևէին. և եղեն անդ մինչև
յայսօր ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն և ընթերցուածս։ (Ջ. 6։)

Օ՜ի՜ ած որ ասաց ի խաւարէ լոյս ծագել, որ և ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր, ի լուսաւորութեէ գիտութեան փառացն ՚ի դէմս յիսի քրիստոսի։ Ա՜յսուհետև ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս, զի առաւելութեէ զօրութիւնն իցէ յինէ և ոչ ի մէնջ. յամենայնի նեղեալք, այլ ոչ նուազեալք. կարօտեալք, այլ ոչ տարակուսեալք. հալածեալք, այլ ոչ լքեալք. չարչարեալք, այլ ոչ սատակեալք։ Զամ ժամ զմահն յիսի ի մարմինս մեր կրեսցուք, զի և կեանքն յիսի ի մարմինս մեր յայտնեսցին։ Ա՜մանզի միշտ մեք, որ կենդանիքս եմք, ի մահ մատնիմք վասն յիսի. զի և կեանքն յիսի յայտնի լիցի ի մահկանացու մարմինս մեր։ Ա՜յսուհետև մահ ի մեզ զօրանայ, և կեանք ի ձեզ։ Ա՜րդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոց, որպէս և գրեալ է. հաւատացի, վասն որոյ և խօսեցայ. և մեք հաւատամք, վասն որոյ և խօսիմք իսկ։ Օ՜այս գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զյիսի, և զմեզ ընդ յիսի յարուսցէ և յանդիման կացուսցէ ձեօք հանդերձ։

Ա՜լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ձե՜ռ ո՜վ կայցէ ի խորանի քում, կամ ո՜վ բնակեսցէ ի լեառն՚ սրբ քո։

սրկ. Ա՜լէլուիա օրհնի։

Ա՜ւետարան ըստ Մաթէոսի. (Ժ. 40։)

Ա՜ռեր մեր յիս քէ ասէ.

Ո՜ր ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ։ Ո՜ր ընդունի

զմարդարէ յանուն մարդարէի, զվարձս մարդարէի առցէ։ Եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս արդարոյ առցէ։ Եւ որ արբուսցէ միում ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Վ Հատուց։

սէ. Այր Ձգնաւորաբար աղաչեսցուք զՔրիստոս, որք զչարսն պարտեցեալն, նեղուածեցեալն համբերեցեալն, լուսեղէնն և երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեալն. աղօթիւք նոցա և բարեխօսութիւնն մեզ ողորմեսցի. ամենակալ տէր յաճ մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Ա ղօթ։

ԽԿ. Տէր յաճ մեր, որ փառաւորեցեր զքո վկայսն քո, որք վասն անուանդ քո Ձգնեալ հատակեցան, և պարգևեցեր սերմանել ընդ եր երկիր զնչխարս սոցա ի սրբարանս քո. և ըզպտուղ բժշկուե ծաղկեցո՛ վասն սոցա, ամ բարեաց վաստակակից գոլոյ աղօթիւք սոցա, որոց հաձեցար հանել խոտ նչխարաց ի տեղ տանս յայսմիկ պարգևել, հատուցումն շնորհեալ մեզ ընդ այսոսիկ՝ որք Ձգնեցան վասն անուանդ քում սէր։ Աքանչելագործեա՛ ի ձեռն սոցա առ ի մեզ զբժշկուե և զփրկուե հոգւոց. վասն զի քո է զօրութե և տէրութե, և քեզ վայելէ փառք այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ողջնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԾՈՐԱՅԱՄ ՆՈՐ ԴՈՒՌՆ
ԴՆԵՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ

Հաստատեալ զդրոշմանն ի փեղոջ էաբտա. և ասէն

Աղմուս ՃԺԶ ։

ԿԹ. Ամ դուռն ահն է, և արդարքն մտանեն ընդ սա ։

ՀԽ. Աստուածն եղերութ ահն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Աթասցե տուն իսրայէլ, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Աթասցե տուն ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Աթասցեն երկիւղածք ահն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
Ի նեղութենէ կարդացի աւ ահր, և լուաւ ինձ յանդորը ։
Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց . զի առասցէ ինձ մարդ ։
Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից ի թշնամիս իմ։
Խարի է յուսալ ի ահր, քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի ահր, քան յուսալ յիշխանս ։
Ամենայն ազինք շրջեցան զինև, և անուամբ ահն յաղթեցի նոցա ։
Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս ի միասին . և անուամբ ահն վանեցի զնոսա ։
Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք, վառեցան

բորբոքեցան որպէս փուշք ՚ի հուր. և ան-
ուամբ տեառն մերոյ եղծանեցի զնոսա։
՚Ի մերժելն դըրդուեցայ, և եղէ մերձ ՚ի գլո-
րել. և տէր ընկալաւ զիս։
Օ՜ օրութիւն իմ և օգնական իմ տէր, և եղև ինձ
՚ի փրկութիւն։
Ձայն ցնծութեան փրկուէ ՚ի յարկս արդարոց։
Աջ տեառն արար զօրութիւն. աջ տեառն բարձր արար
զիս, և աջ տեառն արար զօրութիւն։
Ոչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս
տեառն։
Խրատեալով խրատեաց զիս տէր, և ՚ի մահ ոչ
մատնեաց։
Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից
ընդ այն՝ և խոստովան եղէց տեառ։
Այս դուռն տեառն է, և արդարք մտանեն ընդ սա։
Խոստովան եղէց քեզ տէր, զի լուար ինձ և ե-
ղեր ինձ ՚ի փրկութիւն։
Քար՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ
անկեան։
՚Ի տեառնէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց
մերոց։
Այս օր է՝ զոր արար տէր. եկայք ցնծասցուք
և ուրախ եղիցուք ՚ի սմա։
Ո՜վ տէր փրկեա, ո՜վ տէր առաջնորդեա. օրհնեալ
որ գալոցդ ես յանուն տեառն, և օրհնեցաք ըզ-
քեզ ՚ի տանէ տեառն։
Տէր ած մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ու-
րախութեան կանխաւ, մինչև յանկիւնս սե-
ղանոյ։
Աստ իմ ես դու, խոստովան եղէց քեզ. ած իմ
ես դու, և բարձր արարից զքեզ։
Խոստովան եղէց քեզ տէր՝ զի լուար ինձ, և ե-
ղեր ինձ ՚ի փրկութիւն։

Աստուածն եղերուք ձեր, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։

Վարդ։

Սրկ. Աբաքեանական եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՔրիստոս, զի նա փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց և կեցուսցէ ընտրհիւ ողորմութեամբ իւրով. ամենակալ Տէր ածմեր կեցցէ և ողորմեսցի։

Ժէ. Տէր ողորմեսցի։

Ղազար։

Ի. Տէր ածարարիչ և զարդարիչ քո արարածոց բանիւ քոյով, որ ի սկզբանէն իսկ ստեղծուածոց քոց յօրինեցեր զնոսա արարածս բանիւ քոյով, և ի ժամանակեան աւուրս հաներ զժողովուրդն քո ի քորեբական լեառնն սեամբ հրոյ և լուսաւոր ամպով։ Այլ ի ձեռն մովսէսի հրամայեցեր գործել զխորանն վրան ժամուն, որով բնակիլ ածն ի մէջ մարդկան, ոսկւով պատուականաւ և արծաթով սրբուէ, և պղինձագործ հնչողութ, և յանսիսաւ փայտից բերելով ընծայ սրբուէ քում խորանին և տապանակին, դնելով զքրանդիս տան քո և ըզդուռն մտանելոյ քո, ածի իսրայէլի, զոր ետես հրաշատես մարգարէն եզեկիէլ ի տեսողութէ իւրում. որով զնուստ և զերկի ի ներ ածի իսրայէլի նկատեաց, զոր բերէ օրհնակ ի նոր կոյսն մաքրիամ։ Այլ այժմ, ներ ածմեր, օրհնեա զնուստ և զերկս մեր ընդ դուռն սրբուէ քում։ Օրհնեա զիսայաս զայս օրհնութէ՝ որ ոչ անցանէ. զի որ մտցէ և ելցէ ընդ դուռնս ընդ այս ի տուն աղօթից և ինդրուածոց մերոց, գտցէ հանդիստ և թողուի մեղաց։ Այլ գոհութէ փառաւորես

ցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս ապա թեառնափրէք ի առաջի զբուռն և ընծայեն ի վերատուրն խաչակէս, ասելով.

Որհնեսցի ✠ օծիլ և սրբեսցի դուռնս այս նշանաւ որ խաչիւս և որ մեռանիս յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս ապա ֆարոզէ սարկաւագն։

Խնդրեսցուք Հաւատով միաբանութեամբ ի տէր, զի զղջմութիւնք զնորս իւր արասցէ ի վերայ մեր, տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Ք. Տէր ողորմեա։

Ղ.

Ա. Ընկալ որ զաղաչանս մեր բարեխօսութիւնք որ ծածանին, անարատ ծնողի միածնի որդւոյ քո. և աղաչանօք ամ սրբ քոց, լուր մեզ որ և ողորմեա, ներեա քաւեա և թող զմեղս մեր, արժանաւորեա զՀոգութիւնք փառաւորել զքեզ ընդ որդւոյ և ընդ սրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Որհնեալ որ։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՆԿԱՐԵԱԼ ՊԱՏԿԵՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ընդեն նախ ջրաչան · ԳՁ ·

Ո՞ղորմ ընտ պատկերի քումմ ըստեղծեր. հնձրագելով քեզ տանձրա՞ց ցուցեր. զնձրագեալ ի մեղս ընկալար զմահ մարմնոյ քումմէ ընկալ քեզ ի քնաքուԹիւն։ Որ չնորհես մեզ կենաց տը՞ւող զկենդանապէրը քո ծառայք կա՞ն կերպի. բերելով ըզբոլորիդ ըզվերքըս ողջասիրտ մարմնոյդ ի փառս սուրբ երըրդուԹեանդ։ Կեցո զերդիկ ծառայիդ քո զոր ի հոտումն գահիցըն վերապա՞տուեցեր. ուր եդին ընկէրքն հաւատոյ մարմնոյ հիմանն սուրբ եկեղեցւոյ։ Որ ընկէրըջինըս զայս հրաշալագործեցեր. քէ չափ քնաքուԹը ի հինմէնապէրեցեր. զպանծալի և ըզփայլեալ ըզփառըս տանոյ մարմնոյ վերջինըսըս քան զառաջինն։

Նա ապա առնէ սաղմոս ղ։

Տէր Թագաւորեաց՝ վայելչուԹիւն զգեցաւ, զգեցաւ տէր զօրուԹի՝ ընդ մէջ իւր ածաւ։ Հաստատեաց զաշխարհս՝ որ մի սասանեսցի. պատրաստ է աԹոռ քո, ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես։

Ամբարձան գետք ՚ի՛ր , և ամբարձին գետք ըզ-
ձայնս իւրեանց . յարիցեն գետք ՚ի գնացս
իւրեանց ։
՚Ի ձայնէ ջուրց բազմաց աքանչելի եղեն զբօ-
սանք ծովու ։
Աքանչելի ես դու ՚ի՛ր ՚ի բարձունս . վկայուեց
քոց մեք յոյժ հաւատացաք ։
Տան քում վայելէ սրբութի՛ւն ՚ի՛ր ընդ երկայն
աւուրս ։

Ղեւի ։

ԽԴ . Տէր ՚ած զօրութեանց , և արարիչ ամ-
արարածոց , որ արարեր զգօրս հրեշտակաց քեզ
փառաբանիլս , և զդասս սերովբէիցն՝ որ կան
անդադար ձայնիւ զերկեբսրբեանն ասելով՝ սո՛-
ո՛ր ՚ո՛ր , ՚ո՛ր զօրութեանց , լի՛ են երկինք և երկիր
փառօք քով . և արարեր զմարդն և եդեր զնա
՚ի դրախտին փափկուէ և ՚ի լուսեղէնն փառս ,
և նա խաբմամբ չարին արտաքս ընկեցաւ ։ Ո՛ար-
ձեալ ՚ո՛ր ՚ած մեր , ոչ անտես արարեր . այլ գը-
թացեալ յազգս մարդկան՝ առեր առ քեզ , և
ընտրեցեր . զհինգերորդն զնովք յանմահուի
փոխեցեր , և զնոյ ՚ի ջրհեղեղէն տապանաւն
ապրեցուցեր ։ Ա՛ւ ՚ի չորրորդումն գարուն զա-
բրահամ սիրեցեր , և ՚ի զաւակէ նորին զազգս
մարդկան օրհնել խոստացար . և ընդ մովսէսի
խօսեցար , և զգրաւորական օրինքն նմա պար-
գևեցեր . և մարգարէիւք խօսեցար առ ազգս
մարդկան , և ծանուցեր զքեզ ՚ո՛ր և արարիչ
ամենայն արարածոց , երկնաւորաց և երկրա-
ւորաց ։ Ա՛ւ առաքեցեր զծնօղածին որդիդ քո՝
գալ ծնանիլ ՚ի սրբոյ կուսէն մարիամայ , որ ե-
ղև Ա՛ջմարիտ մարդ և ՚ած կատարեալ , անչփոթ

միւԹԷ. և քարոզեաց տիեզերաց, և ուսոյց մեզ զքեզ Հայր կարդալով. և բարձրացեալ ի վերայ խաչին՝ եհեղ որ զարիւն իւր ի վերայ գլխոյն նախնւոյն մերոյ ադամայ, և փրկեաց զնա բարածս ի ծառայուԹէ մեղայ և մահու. և եդաւ ի գերեզմանի, և յարեաւ յաւուր երրորդի, և համբարձաւ փառօք յերկինս. և առաքեաց զառաքեալն ընդ ամ տիեզերս, քարոզել և աւետարանել զքեզ որ և ած. և ի նոցանէ ուսեալք եղեն անԹիւ դասք Հայրապետաց և մարտիրոսաց, և որ կուսանաց, և որ Ճգնաւորաց. որք վասն անուան քո որ տանջեցան, և պսակեցան ի քէն որ: Այլ մեք քո մեղսգեալ ծառայքս՝ վասն քո փառացդ և պատուդ արարաք զտիպ և զօրինակ պատկերի զսրբոց հրեշտակաց և հրեշտակապետաց, և զսրբոց մարդկային սեռիցն, որք քեզ արժանաւորեցան, և ընկալան ի քէն զՀոգիդ որ: Այժմ մեք ժողովեալքս ի տաճար որ քո՝ աղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր. առաքեա զՀոգիդ Հոգւոյդ սրբոյ որպէս ի վերնատունն, և օրհնեա զպատկերս զայս, զոր արարաք յանուն այս անուան սրբոյ քո (կամ սրբոց քոց): Ընկեա որ և զաղաւթող սորա (կամ սոցա), և պարգեւեա մասն և բաժին յաղթայուԹեդ երկնից: Օրհնեա տէր և զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս. և մեք փառս մատուցանեմք Հօր և որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն: Այ երկիր:

Այլ ես որ և ի սուրբս բնակեալ. սրբեա՛ զպատկերս վկայի քո (կամ վկայից քոց) զայս, զոր այժմ մեք կենդանագրուեալ արարաք ի յիշատակ նորին (կամ նոցին) և ի պայծառուԹիս որ եկեղեցւոյ քում, ի պատիւ և յերկրպագուԹիս որ եր-

բորդուեդ։ Ա՛ռու՝ որ սրբեա՛ և օրհնեա՛ ✠ զկերպագրուիս զայս՝ ի պատիւ փառաց քոյ։ Ընդո՛ր հեա՛ և զվարձս բարիս այնոցիկ որք վաստակեցին՝ ի սմա, և տո՛ւր նոցա զբարի պարգեւաց քոց զհատուցումն. պարգեւեա՛ մեզ՝ ամէնիս ըզթողութի՛ւն մեղաց, և ընդունելութի՛ւն հոգւոյդ սրբոյ։ Ո՛ի քեզ ընծայի՛ս՝ամ արարածոց պատիւ և իշխանութի՛ւն և փառք, որում արժանաւորապէս վայելէ զոհութի՛ւն և օրհնուի՛ւն և երկրպագութի՛ւն ամենեսեան երրորդութեանդ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտ։

Լ՚ա ապա օծանէ եբ ձեռնադրէ զՃակապ պարկերին և զերիս Եպիսկոպոսն և զայլն, ասելովերիցս անփոյթ.

Օրհնեսցի ✠ օծի՛ն և սրբեսցի պատկերս այս նշանաւորեալ խաչիւս և՛ որ մեռոնաւս յանուն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ։ Ո՛ի լինիցի արգելահաս օգնական և փրկիչ ապաւինելոց. Ձանապարհորդաց պահապան, ալեկոծելոց օգնական, հիւանդաց բժշկարան, մեղաւորաց քաւարան, և որք՝ ի տարակուսի կան՝ անեղկիւղ պահեսցէ. անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ։

Օրհնեսցի ✠ ձեռնայինն օրհնութի՛ւն պատկերս այս, և տացի համարձակութի՛ւն սմա՝ բժշկել զհիւանդս, հալածել զդևս, մարգկան բարեխօս, շինութի՛ւն տանց, առողջութի՛ւն հոգւոյ և մարմնոյ, անուամբ հօր և որդւոյ և հոգ։

Օրհնեսցի ✠ օծի՛ն և սրբեսցի պատկերս այս զօրութի՛ւն՝ որ հոգւոյն՝ յաղ և յահեակ։ Ա՛ր աղս այս տացէ զօրութի՛ւն ազդիս մերոյ. աղաւտեսցէ զդերեալս, և հանցէ զանմտարկեալս, և խորտակեսցէ զանհաւատս. պահպանեսցէ զհաւատացեալս ամենասուրբ երրորդութեան հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ։

Այս ապա առեալ Հոգեառնչին բուրվառ, խնկարկէ առաջի պատկերին. նոյնպէս և այլ Հոգեառին երիցպետքն վառվառեն Հոգեբուրն ջրծխալ պատկերն. և երգեն շարականն ըստ պատշաճի նկարագրութեանն: Այնու հետէ պատկերք լինին, ինչպես ամ ծողովուրդն երկիր պագանէն, ասէն շարականն. Ի Կ :

Աստի քո քրիստոս երկիր պագանեմք և ըղձանղուարճն քո մեծացուցանեմք. և որ գայ բնութիւնըդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք քրիստոսի անստուծոյ մերոյ. վասն զի եւ կան և ձեռն խաչին իւրոյ չնորհեաց պարգեւս աշխարհի :

Փառք սուրբ խաչին ազեցուխիա. սուրբ սեղանի ազեցուխիա. սուրբ յարութեանն ազեցուխիա :

Հրամեցայ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց : Ի պատղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զիշոսա :

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ :

Փառք և երկրպագութիւն հօր և որդւոյ և սրբոյ հոգւոյն. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Փառք սուրբ խաչին. ալէլ :

Սուրբ աստուած սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, ողորմեա մեզ :

Խանչին կենդանիք որ ի գիւղ ըմբռ՚ղ փըրկու-
թիւն . ամուր ամենեքեան ըզքեզ բա՚ղ բե-
բանեմք : Ո՚ր ի հօրէ ըմբռ՚ղ լոյս Քնարապայ-
թեա՚ղ ի յերկրի . և գաւազանն զօրու-
թեան հաւատացելոյն . ամուր : Ո՚ր լուսա-
փայլ ծաղկամբ հրաշափառապէս ի ա՚ղ
ցուցաւ . ի յօդնութիւն ընդդէմ թիշխան-
մանին . ամուր :

պէկ . Ա՚ի խաչիւս աղաչեսցուք զնոր , զի սովաւ :
ԽՀ . Պահպանեա զժողովուրդս քո , քո ՚ած :
( )րհնեալ նոր : Հայր մեր , որ յերկինս :

Լոկ երկն ՚ած՚ածնի պատիւդ լինի , ասէն շարական . Բ :

Ո՚ղքեզ կոյս և մա՚յր և բնակարան ՚ած՚այրին
ներմարդութեան՝ գոհանա՚նեմք և վերծրծ-
նեմք զեղեալ փըրկող կենդանութեան ա՚ղբ
մարդկան՝ վասն որոյ ըզքեզ ՚ած՚ածին և կոյս
բարեբանեմք ընդմա՚յր և զաղախին փըրկչին մե-
ծոյ : Ընտանեցեալ հօր և հիւնա՚ւորց անժա-
մանակին յաւիտենից՝ ժամանակա՚ւ յորովայ-
նի քումմ բնակեցար և ի հօրէ ոչ մեկնեցար .
վասն որոյ : Ընտանի՚ն ի քէն ի խաչելեալ ես ի յա՚ն
Թո՚ռ փառաց ընդ հօր . անանգամ՚ի մարդկա՚-
նի փառատրութեամբ Քրիստեամբ ես փրկըրպա-
գեալ . վասն : Ո՚ղքեզ ոչ միա՚յն որդիք մարդ-
կան այլ և վերինն զօրութիւնք . զանք անմարմինոց

հոգեղինաց հրեղինաց զբաղմանց և հրեշտակ
կանց. գոհաբանեն և վերծրհնեն և փառաւո-
րեն ընդմիշտ և զաղախին փրկ։

Ընկանիմք առաջի քո աստուածածին. և
աղաչեմք զանարատ ըզկոյսդ։ Խնդրեսա-
սեա վասն անձանց մերոց. և աղաչեսայ զմի-
ածին որդի ն։ Փըրկել ըզմեզ ի փորձուեթե-
նէ. և յամենայն թշնամեաց մերոց։

սէկ. Այլ զնածածինն և զնամ սըրս բարեխօս։
ԽԱ. Ընկալ նոր զաղաչանս մեր բարեխոսուեք։
Օրհնեալ նոր։ Նայր մեր, որ յերկինս։

Այս ՌԷ ԱԷց պատիէր լինի, ասեն շարականն. ԳՁ։

Ն՛ երկրպագեմք առաջի տէր գթակաին նըշխա-
րանց. Ձի զնա՛ տորին քոմի և պատուական վը-
կայեին. որ Ե՛պարծանք աշխարհի և բաւ ըեխօս
վանսին մեր։ Ի՛զբ գնուեթիւնըս սորա առ քեզ
ունիմք բարեխօս. և ա՛ղաչեմք սուքա տէր քեզ
շագործեա յերկրի ըզբո՛ժիկութիւն հիւանդ-
ացն. որ Ե՛պարծանք աշխարհի և բաւ ը։

Վ Ա Ր Դ Ը։

Այլ Ձնաւորըն աղաւեսցուք զնոր, որք զբարն
պարտեցին, նեղուեցան համբերեցին, լուսեղին

և երկնային անթառամ պսակացն արժանի ե-
ղեն, աղօթիւքն նոցա և բարեխօսութիւն մեզ ողոր-
մեսցի. ամենակալ Տէր ած մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛:

Ղուկ.

ԺԱ. Որ ընտրեցեր և ընկալար զերանելի վկայսն
քո այս անուն, քո՛ ած մեր. և հաղորդս արարեր
զնոսա կամաւոր չարչարանաց քոց: Ընդ բարե-
խօս առ քեզ ունիմք, որ աստ և ընդ ամ՛ տեղեր
սիրք իցեն. որպէս զի աղօթիւք նոցա և բարե-
խօսութիւք խաղաղացուսցես զկենցաղավարուիս
մեր, փրկելով զմեզ յերևելի և յաներևոյթ
թշնամւոյն: Ընդ նորհեա՛ մեզ Տէր ըստ օրինակի
նոցա կեալ, և զվախճանն մեր կնքեա՛ ուղղա-
փառ խոստովանութի՛ւն յոյս կենացն յաւիտե-
նից: Օ՛ի և մեք արժանի եղիցուք մտանել
յերկնային խորանսն լուսոյ, և ժառանգել զք-
պատրաստեալն ի սկզբանէ աշխարհի սիրդ քոյ
զարքայութիւդ: Այս ընդ նոսին գոհանալով փա-
ռաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգ-
ւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

Այ՝ էամ պաչս աղօթս աստ:

Պսակիչ սիրդ քո՛, որ պսակես զսուրբս քո՛, և
առնես զկամն երկիւղածացդ քոց, և նայիս սի-
րով և քաղցրութի՛ւք յարարածս քո՛: Լո՛ւր մեզ
յերկինից ի սրբութի՛ւդ քումմէ բարեխօսութի՛ւն ած
ածանելն, և աղաչանաւք ամ՛ սրբոց քոց, և որոց
այսօր է յիշատակ: Լո՛ւր մեզ տէր և ողորմեա՛,
նեռեա՛, քաւեա՛ և թո՛ղ զմեղս մեր: Արժանաւո-
րեա՛ գոհութի՛ւք փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ
որ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն:

Որհնեալ որ: Հայր մեր, որ յերկինս:

Կ Ա Ն Ո Ն

ԺԱՄԱԿԱՒԱՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ընդ սաղմոս ղէ ։

Օրհնեցէք զնոր յօրհնութիւն նոր , զի սքանչելիս արար ։
Փրկեաց զնա աջ իւր , և բազուկ սուրբ իւր ։
Ցոյց տէր զփրկութիւն իւր առաջի ազգաց , յայտնեաց զարդարութիւն իւր ։
Յիշեաց ողորմութիւն իւրով զյակովբ , Ճշմարտութիւն իւրով զտունն Իսրայէլի . և տեսին ամ ծագք երկրի զփրկութիւն Յ մերոյ ։
Ընդաղաղակեցէք առ տէր ամ երկիր . օրհնեցէք ցնծացէք և սաղմոս ասացէք ։
Սաղմոս ասացէք Յ մերում օրհնութիւն , օրհնութիւ և ի ձայն սաղմոսաց ։
Ի ձայն օրհնութեանն կռածոյ փողոյ , օրհնութիւն ցնծութիւ և ի ձայն եղջերի փողոյ . և աղաղակեցէք առաջի թագաւորին տեառն ։
Յուռոլեսցի ծով լրիւ իւրով , տիեզերքն և ամ բնակիչք նորա . և գետք ծափս հարցեն ի միասին ձեռամբ ։
Լերինք ցնծասցեն առաջի տեառն , զի գայ և հասցէ ի դատել զերկիր ։
Դատի զաշխարհս արդարութիւ , և զժողովուրդս իւր ուղղութիւ ։

Ա՛ս սարկաւագին ՚ատեղի։

Մնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ՚ի Տէրն, զի զղջորմուէ զՀոգւոյս իւր արասցէ ՚ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։ Է. Տէր ողորմեա։

Ղազար։

Կ. Տէր ած զօրութեդ և արարիչ համ արարածոց, զքեզ օրհնեն համ հրեշտակքն, և զքեզ գովեն համ վայրք պտղաբերքն և համ մայրք։ Գոհ վասն անբաւ մարդասիրութեդ քո հաձեցար բնակել ՚ի մէջ հարցն մերոց, լսել աղօթից նոցա. սրբեցեր զհամ կահ խորանին ՚ի ձեռն մովսեսի սրսկմամբ արեամբ։ Նա այժմ, Տէր ած մեր, առաքեա զՀոգւոյդ սքանչ ՚ի նիւթ պղնձոյս (կամ ՚ի նիւթ երկաթոյս կամ ՚ի փայտս) յայս, զի և սա մերձեսցի ՚ի սպաս պաշտամանն եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ։ Տուր տէր հնարս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք լսիցեն զՀընչումն սորա՝ զղջասցին ՚ի սիրտս իւրեանց ՚ի վերայ չարեացն գործելոց, և դարձցին ՚ի խորհրդոց և յգործս անօրէնն բանից, և խնդրեսցեն ներումն և թողուէ մեղաց. և դու բարերարութիդ քովով լուիցես և ողորմեսցիս նոցա։ Տուր տէր հնարս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք լսիցեն ՚ի հիւանդութիս ախտից, և լսիցեն զՀընչումն սորա, և յիշեսցեն զքեզ և զահեղ անուն քո, և խնդրեսցեն ՚ի քէն զողորմուէ. դու լուիցես նոցա, և թեթևացուսցես և փարատեսցես զամ ցաւս ՚ի նոցանէ։ Տուր տէր հնարս ձայնի ազդմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որ լսեն ՚ի վիշտս և

'ի պէսպէս նեղուԹիս , և լսիցեն զՀնչուման սորա , և յիշեսցեն զեկեղեցի քո ՝ որ և զերկրպագուէ քո զահաւոր , և խնդրեսցեն 'ի քէն զօգնակա- նուԹի , զու լուիցես նոցա , և փարատեսցես ըզ- նեղուԹիս և զտրտմուԹիս նոցա ։ Յուր ՝որ Հնարս ձայնի ազգմանս այսորիկ , զի յորժամ գուման- րեսցեն ամենք ցասման կարկուխ , և լուիցեն մար- դիկ զՀնչուման սորա , և յիշեսցեն զահեղ ա- նուն քո՝ յորմէ սարսեն ամ՛ արարածք , և խընդ- րեսցեն 'ի քէն զնեղուԹիս յանցանացդ իւրեանց և զպահպանուԹէ անդաստանաց և ամ՛ պտղոց , և զու լուիցես և ողորմեսցիս նոցա՝ փոխանակ Հրամանի քարկուԹեԹ քո . քանզի սովոր ես 'ի ձեռն փոքունց սպասուց առնել աքանչելիս մե- ծամեծս , որպէս կործանեցեր զպարիսպն երի- քովի 'ի ձեռն Հնչման փողոյն եղջերեայ ։ Եւ այժմ՝ Հնարհեա 'ի ձեռն Հնչմանս այսորիկ կոր- ծանել 'ի միջի ամ՛ ամրուԹեԹ Թշնամեացն . զի արժանի լիցուք օրհնել զքեզ զամենակալդ ամ՛ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Եւ ապա՝ ընԹերցուածք ինչ ՝ ըստ պատահման ։

Ընդ ՝ որ Հնչեսցի ✠ օծ՛ցի և սրբեսցի ժամահարս այս յանուն Հօր և որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

սրէ . Աբ խաչիւս աղաչեսցուք զՔեզ , զի սուաս- ցես . Պահպանեա զմեզ , քո ՝ ամ՛ մեր , ընդ Հո- վանեաւ ՝ որ և պատուական խաչիւդ քով ։

Ընդ Հնչեալ ՝որ ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ԳՐՈՑ

Տանէն ղեկերան չեկեղեցին, և հանէն ’ի ընծբեն, ու-
նելով սարկաւագուհին ’ի վերայ բազկացն. և ասէն

Աղմուս Ա՛.

Ցայտեցարուք ժողովուրդք յօրհնես իմ. խո-
նարհեցուցէք ղունկն ձեր ’ի բանս բերանոյ
իմոյ։

Բացից առակաւ զբերան իմ, խօսեցայց զա-
ռակս ’ի սկզբանէ։

Որպէս լուաք և ծանեաք զայս, և հարքն մեր
պատմեցին մեզ։

Ոչ ինչ ծածկեցաք յորդւոց նոցա յազգ յայլ,
պատմել զօրհնուիս տեն, զզօրութիւն և զգործս
չելիս իւր՝ զոր արար։

Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ յակովբ, և
օրէնս եդ ’ի վերայ իսրայէլի։

Որ ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցն մերոց,
յուցանել զայս որդւոց իւրեանց. զի ծանիցեն
յազգ յայլ։

Որդիքն որ ծնանիցին՝ յարիցեն և պատմեսցեն
զայս որդւոց իւրեանց. զի դիցեն առ Աստ
զյոյս իւրեանց, և մի մոռասցին զգործս նոյ։

Այ պատուիրանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն.
և մի եղիցին որպէս և հարքն իւրեանց։

Ազգ չար և դառնացօղ. ազգ որ ոչ ուղղեաց
զսիրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ Աստ զհո-
գի իւր։

Որդիք Եփրեմի լնաձիզք և պնդաձիզք, յաւուր պատերազմի կապարձաս դարձուցին։

Ոչ կացին նորա յուխտի Աստուծոյ, և ըստ իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ։

Մոռացան զերախտիս նորա, և զքանչելիսն՝ զոր երեցոյց նոցա։

Զհաւքն հարց նոցա զոր արար զքանչելիս իւր, յերկրին Եգիպտացւոց և ի դաշտին տայանեա։

Ճեղձ զծովն, և անցոյց զնոսա. կացոյց զջուրսն որպէս ի տիկս։

Զհաւնորդեաց նոցա ամպով ի տուէ, և զամ գիշեր ի լոյս հրոյ։

Ճեղձ զվէմն յանապատի, և ետ ըմպել նոցա որպէս ի խորոյ մեծի։

Հան զջուրսն ի վիմէն, և հոսեաց որպէս զգետս զջուրսն։

Սակայն յաւելին ի մեղանչել. և ևս բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի։

Փորձեցին զնա ի սիրտս իւրեանց, ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց։

Տրտնջեցին զնա, և ասացին. միթէ կարօղ իցէ Աստուած պատրաստել սեղան յանապատի։

Վասնզի հարկանէր զվէմն, և հոսէին ջուրք. և վտակք խաղային ի նմանէ։

Միթէ հաց ևս կարասցէ տալ նա մեզ, կամ պատրաստեսցէ սեղան ժողովրդեանս իւրոյ։

Վասն այսորիկ լուաւ զայս Տէր, և յասպաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ի յակովբ, և բարկութիւն եղև ի վերայ իսրայէլի։

Զի ոչ հաւատացին յԱստուած, և ոչ յուսացան ի փրկութիւն նորա։

Հրամայեաց ամպոց ի վերուստ, և դրունս երկնից երեաց. և տեղեաց ի նոսա մանանայ ի կերակուր։

Օ հաց երկնից էտ նոցա , զհաց հրեշտակաց
ՙԼերան մարդիկ . և ի[ն]ձոյլ ՙի նոսա կերակուր
ՙի լիուԹէ ։
Հան զհողմ հարաւոյ , և ած զօրուԹիՀ իւրով
զհիւսիսոյ ։
Ցեղեաց ՙի նոսա միս որպէս զհող . որպէս զա-
ւազ ծովու զթռչունս Թևաւորս ։
Ո՛ղկ ՙի մէջ բանակի նոցա , և շուրջ զվրանօք
նոցա ։
Կերան և յագեցան յոյժ . զցանկուԹիւն նոցա
էտ նոցա . և ոչ ինչ կարօտ եղեն ՙի ցանկուՀ
իւրեանց ։
Ա՛յնչափ կերակուրք ՙի բերանս իւրեանց էին ,
բարկուԹիւն յա՛յ եղ ՙի վերայ նոցա ։
Սպան զպազուման ՙի նոցանէ . և զընտիր ընտիրս
յիսրայելէ սատակեաց ։
Ձայսմ ամենայնի մեղան և ևս . ոչ Հաւատացին
զբանսչելեաց նորա ։
Պակասեցան յո՛ւնայիւուԹէ աւուրք նոցա . և
ամք նոցա փուԹապէս անցին ։
Ձորժամ սպանանէր զնոսա , խնդրէին զնա .
դառնային և առաւօտ առնէին առ ՙած ։
Ձիշեցին՝ զի ՙած օգնական էր նոցա . ՙած բարձ-
րեալ փրկիչ էր նոցա ։
Ա՛իրեցին զնա բերանօք իւրեանց , և լեզուօք
իւրեանց ստեղին նմա . և սիրտք նոցա ոչ էին
ուղիղ ընդ նմա , և ոչ Հաւատացին ուխտի
նորա ։
Ո՛րպէս ինքն գԹած էր . քաւէր զմեղս նոցա ,
և ոչ ապականէր ։
Յաճախեր դարձուցանէր զբարկուԹիւն իւր .
և ոչ բորբոքեաց զամենայն սրտմտուԹիւն իւր ։
Ձիշեաց՝ ԹէՀ մարմին էն նոքա . հոգի որ եր-
նէ՝ այլոչ ևս դառնայ ։

Վանիցս անգամ դառնացուցին զիս յանապատի, և բարկացուցին զլարձրեաքն յանջըրդի։

Պարձան՝ և փորձեցին զԱծ, և զՄեծն իսրայէլի զայրացուցին։

Եւ յիշեցին զձեռն նորա յաւուր յորում փրկեաց զնոսա ՚ի ձեռաց նեղչաց նոցա։

Որպէս արար զնշանս և զարուեստս իւր յերկիրն եգիպտացւոց, և ՚ի դաշտին տայանու։

Պարձոյց յարիւն զգետս նոցա. և զանձրեւս նոցա, զի մի արբցեն։

Առաքեաց ՚ի նոսա շանաձանձ և եկեր զնոսա. և գորտիւ ապականեաց զնոսա։

Լտա ժանկոյ զպտուղ նոցա, և զվաստակս նոցա մարախոյ։

Հար կարկտիւ զայգիս նոցա, և զթզենիս նոցա եղեմամբ։

Ատանեաց ՚ի կարկուտ զանասունս նոցա. և զստացուածս նոցա հրով դատեցաւ։

Առաքեաց ՚ի նոսա զսրտմտուխն բարկուէ իւրոյ, զսրտմտութիւն բարկութիւն և զնեղութիւն։

Առաքեաց ՚ի նոսա տանջանս ՚ի ձեռն հրեշտակս կին չարի. դիմեցոյց ՚ի նոսա զսրտմտուխն բարկուէ իւրոյ։

Եւ անխայեաց ՚ի մահու անձինս նոցա. և զանասունս նոցա ՚ի մահ մատնեաց։

Եհար զամենայն անդրանիկս եգիպտացւոց, զսկիզբն ամ վաստակոց նոցա ՚ի խորհս քամայ։

Հորդան ետ որպէս խաշինս ժողովրդեան իւրոյ. և եհան զնոսա որպէս հօտ յանապատ։

Փառք հօր։ Ամէն և միշտ։

Ա՛ս սաբէաաւ֊ափն ֆարուէ .

Ամդրեացուք հաւատով միաբանութեամբ՝ի
ՏՀոկ , զի ողորմուէ գՀնորՀս իւր արասցէ՝ի վե֊
րայ մեր . Տէրն աւետական կեցուացն և ողորմեացի֊
ՀՀ . Տէր ողորմեա ։

Աղօթ ։

ԽՀ. ( )ՐՀնեալ ես Տէր ածէ մեր , որ ետուր
մեզ զպատուիրանս քո՝ի լուսաւորուէն անձանց
մերոց . ընկալ և այժմ զնոր գիրս զայս՝ի ձե֊
ռաց մերոց , օրՀնեա ✠ և սրբեա զսա . զի որք
ընթեռնուցուն և լսեն , բանայցեն սիրտք նոցա՝
իմանալ և առնել զՀրամանս քո . գրել՝ի սիրտս
իւրեանց , լինել քեզ ժողովուրդ սեպհական , և
դու եղիցիս մեզ ածէ ։ Օ՛ի քո է ածուէն , և քեզ
վայելէ փառք իշխանութէի և պատիւ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Յաղաղուէի ամէն ։ Ա՛յ երկր ։

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր և զժողովրդեան
քումՀ՝ որ կան առաջի քո , լսել ձայնի պաղա֊
տանաց սոցա և մեր ։ Ողորմեա , և օրՀնեա ✠
զգիրս զայս , և զգրօղ սորա . և գրեա զանունն
նորա՝ի դպրուէն կենաց ։ Օ՛ի սուաւ լուսաւո֊
րին եկեղեցիք քո՝ի տօնս տէրունականս , և՝ի
յիշատակս Հանգուցեալոց սրբ մարտիրոսաց , և
ամ ննջեցելոց ։ Ընդ հոսկին պայծառացո՛ Տէր
զՀոգի սորա . և եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա փո֊
քու կամ մեծաւ , արասցես թողուի բարեխօ֊
սուէք նր ածածկին և ամ սրբ քոց ։ Օ՛ի դու
զատուցեր զսա առաւել ՀնորՀիւ որպէս զեեսե֊
լիեէն , տալով զՀոգիդ քո՝ի նմա ։ Օ՛ի և մեր

հոգևոր և՝ որ ողջունիւ ընկալեալ զսա որպէս զգիրն գրեալ՝ ի տախտական քարեղինս, և քեզ հանցուք զօրհնուէն ամենաակեցոյց խլխանուեդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Վ Բարոչ։

պէ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՔրը, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ՝ ի մեզաց, և կեցուսցէ ընորհիւ ողորմուէ իւրոյ։ Ամենակալ տէր աճ մեր, կեցո՛ և ողորմեա։

Ղ Ղևոնդ։

*Հ. Պահպանեա զմեզ, քէ աճ մեր, ընդ հովանեաւ՝ որ և պատուական խաչիւդ քով՝ ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամոյն։ Ղժանաւորեա զոհութիւք փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ՝ որդի հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ՝ որ՝ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՒՆԿ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ընդեն վերանին յեկեղեցին, և ասեն

Սաղմոս ՃՀ։

Տէր կարդացի առ քեզ, և լուր ինձ. նայեա՛ ի ձայն աղօթից իմոց՝ ի կարդալ իմում առ քեզ։
Ուղղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ առաջի քո ՚ի տէր. համբարձումն ձեռաց իմոց՝ պատարագ երեկոյի։
Դի՛ր տէր պահապան բերանոյ իմոյ, և դուռն ամուր շրթանց իմոց. զի մի խոտորեսցի սիրտ իմ բանիս չարութեան։
Պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս, որ գործեն զանօրէնութիւն. և ոչ եղիցի կցորդ ընտրելեաց նոցա։
Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութիւն, և յանդիման արասցէ. իւղ մեղաւորի մի օծցէ ըզգլուխ իմ, և աղօթք իմ ՚ի կամն նորա։
Ընդգետան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա. լուիցեն բանից իմոց, և քաղցրասցին։
Որպէս թանձրութիւն հողոյ, զի սփռեալ է ՚ի վերայ երկրի, ցրուեսցին ոսկերք նոցա մերձ ՚ի դժոխս։
Ընդ քեզ տէր տէր՝ են աչք իմ. ՚ի քեզ յուսացայ, մի հաներ զհոգի իմ։
Պահեա զիս յորոգայթէ՝ որ թակուցաւ ինձ, ՚ի գայթագղութենէ գործողին զանօրէնութիւն։
Ընկիցեն ՚ի ցանցս նորա մեղաւորք, միայն եմ ես՝ մինչև անցից։

Վ Հ Ա Ր Ը Ղ ։

սէկ ։ Խնդրեսցուք Հաւատով միաբանութիւ՛ն ի հոգի, զի զղջորմուէ զՏէրհս իւր արասցէ՛ ի վերայ մեր ։ Հոգին ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Ձ ։ Տէր ողորմեաւ ։

Այս չափանայն՛ ի վեր ուներլով կ՚ասուհին, ասէ կաղօնս ։

Ամենակալ Տէր, որ ընկալար զխունկն՛ ի ձեռացն Ահարոնի և որդւոց նորա, և ոչ հաձեցար ընդ հուրն օտար և ընդ խունկս օտարոտիս ։ վասն որոյ և մեք դողամբ և սարսեմբ, զի մի և մեք զնոյն կրիցեմք ։ Այս այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր, ընկալ զխունկս զայս՛ ի ձեռաց մերոց՝ որպէս ընկալար՛ ի ձեռացն Ահարոնի և զաքաքիայ, զի ոչ եմք դիմադարձ սքանչելեաց քոց ։ որպէս զի փախիցէ՛ ի մէնջ Ահաւորուէն խաւարասէր աներեւոյթ Թշնամոյն ։ Ամէն սարգևեա մեզ զՀնորհս հոգւոյդ սրբոյ, առնուլ՛ ի միտ զահ ածուէն քո ։ Հնորհօք և մարդասիրուէ՛ն մերոյ Յիսի քրիստոսի, որում վայելէ փառք իշխանուէ՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ։ ամէն ։

սէկ ։ Այլ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուրբ ։

Ձհ ։ Պահպանեա զմեզ, քէ ածմեր, ընդ հովանեաւ՛ թռչ և պատ ։

Օրհնեալ՛ Տէր ։ Հայր մեր, որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉԱԼՈՒԱՑ ԱՌՆԵԼՈՑ

Ի ԲԺՇԿՈՒԹԻՆ ՄԻ ԲՆՈՒԵՑ, ՓԱՌՈՑ՝ ԲՈՒՈՑ Ե ՊՂԾՈՑ՝ ՀՕՒՒՆ ԽԱՂՈՑ Ե ԱՆԱՄՈՑ, Ե ՄԻ ՅԵՂ ՅԱՒՈՑ Ե ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՆԵՂՐՈՒԵՑ ։

ՎՂԵՆ ԱՂՂՈՒԱ ՀՐ ։

ԿՅ. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց ։

ՀԲ. Ի կարդալ իմում լուար ինձ ՅԾ ըստ արդարութեան. ի նեղութեն ինձ անդորր արարեր. ողորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց ։

Որդիք մարդկան, մինչև յերկար էք խստասիրտք. ընդէր սիրէք զնանրուն, և խնդրէք զստուն ։

Ճանաչեցէք զի զքանչելիս արար Տէր սրբոյ իւրում. և Տէր լուիցէ ինձ ի կարդալ իմում առ Նա ։

Բարկանայք, և մի մեղանչէք. զոր ինչ ասէք ի սիրտս ձեր, յանկողինս ձեր զղջացարուք ։

Ստուգեցէք պատարագս արդարութեան. և յուսացարուք ի Տէր ։

Բազումք ասեն, թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութեն նոյն. նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց ։

Ի պտղոյ ցորենոյ, գինւոյ, ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնոսա ։

Խաղաղութիւն յայսմ և ի սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք. զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ ։

ՀԱԼԼՈՒԼԵԱ, ԱԼԼՈՒԼԵԱ ։

Ընթերցուած ի յաւրորդ Թագաւորութենէն։
(Ը. 19։)

Այս ասէն արք քաղաքին ցեղիսեէ. ահա՛ սասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս և տեղդ իսկ տեսանես, և ջուրքս չար, և երկիրս անզաւակ։ Այս ասէ եղիսեէ. առէք առ իս կուժ մի նոր, և դիք այդր։ Այս բերին առ նա։ Այս ել եղիսեէ յակաոս ջուրցն, և արկ անդր աղ, և ասէ. Այսպէս ասէ տէր, բժշկեմ զջուրսդ զայդոսիկ, և մի՛ ևս լինի այսի մնաց և անզաւակութիւն։ Այս բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր, ըստ բանին եղիսեէի զոր խօսեցաւ։

Պօղոսի առաքելոյն ի գաղատացւոց Թղթոյն է
ընթերցուածս։ (Բ. 14։)

Այլ ինձ քաւ լինի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի, որով ինձ աշխարհ ի խաչ ելեալ է, և ես աշխարհի։ Ոչ ի ոչ թլփատութիւն ինչ է և ոչ անթլփատութիւն, այլ նոր արարած. և որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն ի վերայ նոցա և ողորմութիւն, և ի վերայ իսրայելին Աստուծոյ։ Այսու հետև աշխատ ոք զինս մի արասցէ. զի ես զսպարշարանսն քրիստոսի մարմնի իմում կրեմ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի ընդ հոգւոյդ ձերում եղբարք. ամէն։

Այլելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Այծ ողորմեա մեզ և օրհնեա զմեզ, երևեցո զերեսս քո ի մեզ և ողորմեա մեզ։

սրկ. Այլելուիա օրթի։

Աբեթարան ըստ յովհաննու. (Է. 37.)

Տէրն մեր յիս քո

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ։ Որ հաւատայ յիս, որպէս և ասէն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանուէ։ Ց այս ասէր վասն հոգւոյն, զոր ընդունելոց էին որ հաւատային ՚ի նա։

Փառք քեզ տէր աճ մեր։

Նա ապա տարուկն սարկաւագին։

Ողջախոհութիւք զմարդասէրն աճ, որ եւս յոյս և ապաւէն ծառայից իւրոց գտաղիոզ՚որ զնաչն իւր, որ է զէն անպարտելի ընդդէմ նեռգոր-ծութեց սատանայի. զի յիմ ինչ՝ յոր և մեր-ձեսցի, փրկեսցէ. և սրբեսցէ զջրուրս զայս և զիմ արարածս. և բժշկութիւն և ողորմութիւն շնորհեսցէ սուաւ։ Աննակալ տէր աճ մեր, կեցո և ողորմեա։

Ը. Տէր ողորմեա։

Ազօթ։

Ֆհ. Տէր աճ, արարիչ եամ արարածոց, որ զիմ յանգոյութիւն ՚ի գոյութիւն աճեալ յօրինե-ցեր, որ ՚ի սկզբանէն լինելութիւն արարածոց՝ միանձնեաւոր բանիւդ քո բարժանեալ զջրա-մած կամարն մասամբք գերագունից և ստոր-նայնոց, և զինացուածս փոքր ՚ի շատէ զետե-

ղեալ՝ի ժողովս իւրեանց. յոր բղխեալ ազդք ազգք վերնոց՝ի հրամանէ քումմէ առ՝ի վայելումն մարդոյ։ Եւ քան զնմա արարածս պատուեցեր զմարդն. ընդ որ չարացեալ չարն առ՝ի յորսալ յապականուն և՝ի կորուստ՝ զոր՝ի քումմէ խնամատուիդ բարի յօրինուածով զարդարեալ էր։ Որ միսանգամ նորոգեցեր զհնացեալ պատկերս քո՝ իմմամբդ կամաք հօր և հաճութիւ՛ն սուրբ հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, և զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութեան, երկիր՝ի լուացումն՝ ամենասուրբդ՝ի մեղաց, և մաքուր և սրբիչ զջուրս կացուցեր Եւ՝ի ձեռն մարգարէին եղիսէի օրհնեցեր զջուրսն չարաշունչս և մահականս. և մեծիւն մխսէիս բարժանեալ գաւազանաւ՝ յօրինակ խաչին՝ զյաղթող ջուրսն, և զթշնամին՝ի խորս ընկղմեցեր։ Եւ տուր քաղցրուի ջուրցն մեռայ դառնաբուղս, և լցուցեր զպատսբուհն ժողովոյն։ Եւ այժմ, տէր բարերար, առաքեա՛ զնոյն հոգի ընտրեալ՝ի ջուրս յայս, և օրհնեա՛ զսա անապատ աջովդ քո և զօրութիւ՛ն կենդանարար խաչիդ՝ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածոք ժողովրդեանս. և տուր սմա ընտրիս և զօրուի, զի՝ նմա՛ որ արբցէ՝ի սմանէ՝ եղիցի՝ի բժշկուի՛ հոգւոյ և մարմնոյ, և առողջութի՛ն ախտաժետաց։ Օրհնեա՛ տէր զջուրս զայս, և սրբեա՛ զի խաչիս, զի հօտք և խաշինք որք մերձենացին և արբցեն՝ի սմանէ, եղիցի յանցաւութիւն և՝ի ծնդականուէ. ուստի և նուէրս անուշութե՛ քեզ ընծայս մատուցանեմք։ Օրհնեա՛ տէր զջուրս զայս՝ զի խաչիս, զի յանդա՝ ուր ցօղեսցի՝ տացէ տոհմականս շահեկանս, որ և նայիցի սրբուե՛ պատարագի քումմէ տէրութե՛դ։ Օրհնեա՛ տէր, զջուրս զայս՝ զի խաչիս, զի յամ

յորս ցօղեսցէ՛ի քոյոս կամ՛ի տունկս՝ առաւել և պտղաբերութիւն աձեսցեն՛ի շահաւորութի՛ որդւոց մարդկան, և ամէն՝ յորոց՛ի սպաս պաշտաման քումդ զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայայտնի և աննեղաւոր թագաւոր, որ միշտ յամ արարածոց օրհնիս՝ ամենամեծ երջանկութիւն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն։

Եւ ապա ձեռնադրեալ քահանայն ասէ,

Օրհնեսցի ✠ և սրբեսցի ջուրս այս յամենայն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Վերջին։

Տէ՛ր. Մուրբ խաչիս աղաչեսցուք զնո՛ր, զի սա՛ւաւ փրկեսցէ զմեզ՛ի մեղաց, և կեցուսցէ հնորհիւ ողորմութե՛ իւրոյ. ամենակալ տէր ամէն մեր, կեցո՛ և ողորմեա։

Ղեւոնդ։

Տէ՛ր. Պահպանեա զմեզ, քո՛ ամէն մեր, ընդ հովանեաւ՛ն և պատուական խաչիդ քո՛վ՛ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Ա՛ժանաւորեա զհոգութի՛ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սրբ հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ՛ն ամէն մեր, որ յերկինս։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԱՒՐՆԵԼՈՑ

Կ Ա Մ

ՑԻՉԱՏԱԿ ՄԵՌԵԼՈՑ Ի ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԱՂՔԱՏԱՑ

Ա՛ջեն սաղմոս լայ։

Ո՛րքանի՛, ուա՛մ Թողութի՛ւն եղիւ մեղաց. և ծածկեցան ա՛մ յանցանք նորա։

Ո՛րքանի՛ առն՝ որուա՛մ ոչ համարեցաւ Տէր զմեղս նորա. և ոչ գոյ նենգութի՛ւն ի բերան նորա։

Լռեցի ես, և մաշեցան ա՛մ ոսկերք իմ՝ առ աղաղակել ինձ առ Տէր զօրհնասացն ի ա՛ւուր և գիշերի։

Ծանրացաւ ձեռն քո ի վերայ իմ. դարձայ ի թշուառութի՛ւն, զի հարցան փուշք։

Ո՛մեղս իմ ցուցից քեզ, և զանօրէնութի՛ւս իմ ոչ ծածկեցից ի քէն։

Ա՛սացի Թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. և դու Թողեր զա՛մ ամբարշտութի՛ւս մեղաց իմոց։

Վա՛մն այսորիկ յաղօթս կացցէ՛ն առ քեզ ա՛մ սո՛ւրբ ի ժա՛մ ընդունելի։

Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեացի։

Դո՛ւ ես ապաւէն իմ ի նեղութի՛ւն, որ շուրջ եղեն զինե՛ւ։

Ցնծութի՛ւն իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցի՛ն զիս։

Խրատուն զարբից զքեզ, և խելամուտ ի՛ ձանապարհ՝ յոր և գնասցես. և հաստատեցից ի վերայ քո զաչս իմ։

Մի՛ լինիք որպէս զձիս և զջորիս . զի ոչ գոյ ՚ի նոսա իմաստութիւն . ՚ի սանձս և ՚ի դանգա-նաւանդս ձնիւեսցես զկզակս նոցա , որ առ քեզ ինչ ոչ մերձենայցին ։

Բազում տանջանք են մեղաւորաց . բայց որք յոյսն ՚ի տէր՝ ողորմութիւն շուրջ եղիցի զնոսքօք ։

Ուրա՛խ եղերուք և ցնծացէ՛ք արդարք , ՚ի տէր պարծեցարո՛ւք ամենեքեան՝ որք ուղիղ էք սրտիւք ։

սէլ . Այս ևս խաղաղութե՛ զձեր աղաչեսցուք ։

ԽԴ . ( )րհնութի՛ և փառք հօր և որդւոյ և հոգ։

Ողբ ասէն զբրինաւին եղկելոյն ։

Այս ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւուրց խոց , թէ գնացի ես ՚ի դրունս դժոխոց ։

Ծոցոյն զնամ յետինն իմ , և ասացի թէ այլ ոչ ևս տեսից զփրկութի՛ն Յերկիր կենդանեաց . և ոչ ևս տեսից զմարդ քնակչօք իւրովք հան-դերձ ։

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ . այսուհե՛տև թողի լքի զնամ զկեանս իմ ։

Այլ գնաց մեհենեցաւ յինէն հոգի իմ , որպէս զգայն՝ որ քակէ զտաղաւար . և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ ՚ի հատանել ։

Յաւուր յայնմիկ մնանեցայ ես յառաւօտէ որ-պէս ՚ի ձեռս առիւծու . այնպէս խորտակեաց մնանեաց զոսկերս իմ . զի յառաւօտէ մինչ ՚ի գիշեր մնանեցայ ։

Որպէս ծիծառն այնպէս Ձէեցի , որպէս զաղաւ-նի այնպէս ճռնչեցի . զի նուաղեցին աչք իմ ՚ի տեսանելոյ ։

Հայեցայ ՚ի բարձունս առ տէր ած իմ . որ փրկ-

կեաց զնս, և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ։

Տէր, վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ. զարթուցեր զանձն իմ. դարձուցեր զոգի իմ, միսիթարեցայ և կեցի։

Ահա ՚ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց. և ընկեցեր յետոյ զամենայն մեղս իմ։

Զի ոչ թէ որ ՚ի դժոխս են՝ խոստովանին առնին առ քեզ. և ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցեն ՚ի ճշմարտութիւնս քո ամենեքեան՝ որ իջանեն ՚ի դժոխս։

Ա՛յլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ ՚ի սոր. որպէս և ես այսու հետեւ մանկունս ծնայց, որ պատմեսցեն զարդարութիւնս քո, ՚ի սոր փրկուեւ իմոյ։

Այս ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւնս զոր զամենայն աւուրս կենաց իմոց յանդիմանութեան տալ ճարիդ ՚ի սոյ։

Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

ոչ։ Այլ ևս խաղաղութիւն զոր աղաչեսցուք։

Վերջանայն խառնիչ արկանէ, և ասէ.

Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սուրբ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Այս ասէն ղաբէան հանգոպէան.

Որ ՚ի բերկրանսն ՚ի տուր ես տէր. քաղցր և ա՛նոխակալ. հանգոյն զհոգի քո ծա՛ռայից. զի մի դարձցի անմխիթար ամենեցեալ՝ յա՛ւուրն ահեղ՝ ա՛ռեն։ Զի չիշատակ հրաժարելոցն ՚ի հաճոյս քեզ ընկալցես. և զնուիրեալս մեր ընկալ՝ որպէս զաբելին՝ զնո՛յն և զաբրա՛հա-

մեն. զի մի՛ [illegible] խնդրան քումմ սիրողաց հաճ-
գուսցես ըզ՝ծառայս քո. եւ զհոգիս նոցա դա-
սեսցես ընդ սուրբսըս քո. զի մի դարձցի՛:

Աբէլաւաքն ֆարոչէ:

Ա՛ռ՝ ի վերուստ խաղաղուէ եւ փրկուիթէ ան-
ձանց մերոց զնոր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա՛:
Ա՛ռ լսելի լինելոյ նոն՝ այ ձայնի աղաչանաց մե-
րոց զնոր:
Ա՛ռ քաւիչ եւ ներողլինելոյ՝ այ՝ ի վերայ մեղաց
մերոց զնոր:
Ա՛ռ թողոյ մեզ զամ յանցանս մեր զկամայ եւ
զակամայ զնոր:
Ա՛ռ զի մի ընդ խոտանս գառանիցիմք յաւուրն
պատասխանատուութե զնոր:
Ա՛ռ հոգւոցն հանգուցելոց, որք ՀՀմարիտ եւ
ուղիղ հաւատով՝ի քո ննջեցին, զնոր: Յիշ:
Այս ևս միաբան: Օ՛ծանձինս մեր: Ողորմեա՛:

Աղօթք:

Ա՛ստ. Ընկեալ եմք առաջի քոյ բարերար եւ բա-
զումողորմած, եւ աղաչեմք ամ սրտիւք մերովք,
եւ խնդրեմք զգթութի՛ի քէն. որպէս խոստա-
ցար ծառայից քոց եւ ասացեր, զամենայն զոր
ինչ խնդրիցեք հաւատով յանուն որդւոյ՝ի հօ-
րէն՝ տացի ձեզ, ընդունէաւ եւ այժմ հաւատա-
ցեալոցս՝ի քեզ, եւ կատարեա՛ի բարի զխընդ-
րուածս մեր. զի՛ ի քեզ եմք ապաւինեալ: Այս
քո առատ ողորմութիդ միսիթարեա զմեզ՝ի
կեանս յայսոսիկ. եւ առաջնորդեալ հասո՛ զան-
ձառ երկինից արքայութիդ, ի փառաբանուի եւ ի
պատիւ ամենամոր երրորդութեդ այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Այս ապա ասէն սաղմոս ծիլ։

ԽԹ. Ակա ահ ծանուան իմ, և ահ ընդունել հոգւոյ իմոյ։

ԽԸ. Ակ ի յանուան քումմ կեցո զիս, և ի զօրութե քումմ իրաւ արա զիս։

Ակ լուր աղօթից իմոց. ունկին դիր բանից բերանոյ իմոյ։

(Տարք յարեան ի վերայ իմ. և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ առաջի իւրեանց։

Ակա ահ ծանուան իմ, և ահ ընդունելի հոգւոյ իմոյ։

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քում սատակեա զնոսա։

Այս կամաւք խոստովանեցայ քեզ. խոստովան եղէց անուան քումմ ահ, զի բարի է։

Ձահ նեղուէ իմմէ փրկեցեր զիս. և ի թշնամիս իմ հաս իմ տեսեա աչն իմ։

Ալելուիա, ալելուիա։

Ընթերցուած յառաւօտ։ (գ. 9։)

Պատուեա զնոր ի քոց արդարս վաստակոց, և հան նմա պատուդ ի քոց արդարուէ արմտեաց։ Օ ի լցցին շրեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առատել ևս բղխեսցեն։ Արդեակ, մի լքաներ ի խրատու նոն. և մի լռեսցես, յանդիմանեալ ի նմանէ։ Օ ի զոր սիրէ ահ, խրատէ. տանջէ զնա որդի, զոր ընդունի։

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ Ի ԳՈՐԾՈՑ ԱՌԱՔԵԼՑ։
(ԻՖ. 14։)

Ա՛յսպէս պաշտեմ զՀայրն իմ՝ Տէր երկնի եւ երկրի, հաւատացեալ ամենայնի՝ որ ինչ յօրէնսն եւ ի մարգարէս գրեալ է։ Ունիմ յոյս առ Աստուած, որում եւ դա՛ք իսկ ակն ունիք, թէ յարուցանել լինելոց է արդարոց եւ մեղաւորաց. յորում եւ ես իսկ ձըգտիմ անխիղճ միտս ունել առ Աստուած եւ առ մարդիկ յամենայն ժամ։ Ի բազում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգդ իմ. եւ ետուս պատարագ իմ, որովք գտին զիս սրբեալ ի տաճարին։

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՆ Ի ԿԱԹՈՒՂԻԿԵՍՑ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹԻՆ Ե ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՍ։ (Ա. 6։)

Սիրելիք, ի սոյն իսկ եւ մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցէ ըստ մարդկան մարմնով, եւ կենդանի լինիցին ըստ այ հոգւով։ Ա՛մենեցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարո՛ւք այսու հետեւ, եւ լերո՛ւք զուարթունք յաղօթս։

Ա՛լէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա.

Ա՛ծ ողորմեա՛ մեզ, եւ օրհնեա՛ զմեզ. երեւեսցի՛ զերեսս քո ի մեզ, եւ ողորմեա՛ մեզ։

ՈՒՂ. Ա՛լէլուիա օրթի։

Ա՛ԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ ԸՍՊ ՂՈՒԿԱՍՈՒ. (ԺԲ. 1։)

ՏԵՐՆ ՄԵՐ ՅԻՒ ՔՒ

Ա՛ոեալ շրջեր ընդ երիքով. եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ զակքէոս, եւ նա էր մաքսապետ, եւ ինքն մեծատուն. եւ խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՛վ իցէ յիս, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ Այս ընթացեալ յա-

ռաջն՝ եւ՝ի ժամտաթզենին, զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։ Իբրեւ եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ ՚ի վեր յո՝ եւ ասէ ցնա. զակքէ փուքիա էջ այսի, զի այսօր ՚ի տան քումմ արժան է ինձ ագանել. փութացաւ եւ էջ, և ընկալաւ զնա ուրախութ։ Իբրեւ տեսին ամենեքեան, տրտնջէին եւ ասէին՝ Թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ Իսկ եկաց զակքէոս, և ասէ ցՅր. Ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Իսւ ասէ ցնա յո. այսօր եղեւ փրկուի տանս այսմիկ, քանզի և սա որդի աբրահամու էր։ Ոյ եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն։

Վառք քեզ Տէր Աած մեր։

Իսւ ապա ասէն ցաբաքան։

Ահա գործեաւ երկնաւորաց գան առաջի քո նախընթաց. զընտրեալսդ՝ քո ժողովեսցի քեզ ընդ առաջ բերեն ամպով. ընդ աղաւնեացն օդապարիկ՝ խառնեա ըզսա սուրբ երամից. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զբաղթնոցն։ Ապրսափէն տալոցդ երկրի՝ յորժամ փառօք գաս հայրենի. արեգական լոյս խաւարի՝ լուսինն աստեղըքն նուաղին. ըզսա յաւուրն անեղեակի՝ լուսաւորեա լուսով քոյին. դասաւոր։ Ի քնաւորեան զբանցն պետ՝ փողէ բարբառ աւետաբերի. արիք մեռեալք որք յդամայ՝ քանզի ահա եկն

փեսայ՝ . ընդ հարմնացեալ մաքուր հոգւոց՝ կարգեա ընդսա ի թիւ սրբոց՝ . դասաւորեա : Տիրակին յաթոռ նըստիս՝ յարարածոց երկրպագիս՝ . արդարութեամբ զանխարհ դատիս . վարձս ըստ գործոց հատուցանես՝ . յայն ամ հնարհեա ողբմութեամբ նընջեցեալսդ թողութիւն՝ . դաս : Ամենալ մարդկան ազգ ժանդվին՝ որք յանդամայ ծընեալք լինին . եւ հրեղինաց դասք երկնային համանդամայն վայրաբերին՝ . ի յայսմ ահեղ հրապարակին՝ յիշեա ընդսա յօրն ահագին՝ . դա : Յուցանէ նդաղանիք՝ մարդկան իւրաքանչիւր որ գործեցան . բարեաց գործօղքըն պըսակին՝ չարեացն՝ ի հուրն անշէջ մատնին՝ . յայնժամ յիշեա զոր բա՝ բարին գործըք մեզ զայցէ ջընջեացին՝ . դաս : Ովսանն պըսակք զանազանեալ և պատմուճանք լուսափայլեալ՝ . սուրբ վերկայիցն ի գլուխ եդեալ և արդարոցըն զարդարեալ՝ . հաղորդս արա հայցմանդ նոցին ընդսա լուսոյ փառաց նոցին՝ . դաս : Փառաց ի փառս բարձրանան ա՛ջանկողմեանքըն վերանան՝ . յորժամ լսեն վերնական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման՝ . նոքա՛ ջնջեցելոյս մեր լըսե՛ցո զաստուածայինն բարբառըս քո՛ . դաս : Պահանջեալք և ժանդվուրդք հայցեմք՝ ի քէն տէր բարեգութ՝ . ընդ նընջեցեալըս՝ հաւատով ընկալ ընդմեզ նովին յու

սուվ. յերուսաղէմ քաղաք՝ վէ՛ր երկն յորժամ ա՛ր-
դարքըն ժողովէին՝ փառս երդել միշտ՝ ընդ նո-
սին երբ՛ երդուեցան երբեա՛կ անձինն։

Ոչխ։

Աղաչե՛մ զձեզ մա՛րդասէ՛րք ընդ անձնակա՛լ և
բարեգո՛ւթ. որ գովի՛ սգ ի սրտ՛ վշտի՛ց տէր
դատաւո՛ր արդա՛ր ըուքեան. ընդ սըրբո՛ց ա-
ռա՛ք քեզո՛ւ տէր պըսակեա զմեր նը՛ւաճ-
ցեա՛լն. ողորմա՛ծ ներ ո՛ղորմեա՛ւ հո՛գւոց ը
մեր նը՛ւաճ՛ցեալ՛ցն։

Ա. Հոգւոյ հանգուցեալս, քե՛ աճ, արա՛։
Բ. Ո՛ւ հանգուցեալ հոգւոյս աղաչ։
Ա. Վա՛ռ որդի՛ հայ անձնակալ և բարեգութ։
Ը. Որհնեալ ներ։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Կ Ը Ն Ո Ն

ԳԼՈՒԽ ՕՐՀՆԵԼՈՑ ՏԱՂԱՒԱՐԱՑ

ՋԱՏԿԻՆ

Ա՛ջեն սաղմոս կճ։

ԿԹ. Օ՜ողջակէզս ուղղալիցս մատուցից քեզ խոյովք և խնկովք, և քեզ մատուցից զուարակս և նոխազս։

ԽԲ. Ա՛զաղակեցէ՛ք առ Տէր Տէր երկիր. սաղմոս ասացէ՛ք անուան նորա, և տո՛ւք զփառս օրհնութե՛ն նորա։

Ա՛սացէ՛ք ՚ի, որպէս զի ահեղ են գործք քո. ՚ի բազում զօրութե՛ քում ստեցին քեզ թշնամիք քո։

Ա՛մենայն երկիր երկիրպագեն քեզ. սաղմոս ասասցեն քեզ, և սաղմոս ասասցեն անուան քում։

Ա՛կայք և տեսէ՛ք զգործս ՚ի. որպէս զի ահեղ են խորհրդովք՝ քան զամենայն որդիս մարդկան։

Ո՛ դարձոյց զծովն ՚ի ցամաք. և ընդ գետս անցին յոտանաւոր։

Ա՛նդ ուրախ եղիցուք մեք ՚ի նա, որ տիրէն զօրութե՛ւք իւրով յաւիտենից։

Ա՛չք նորա ՚ի հեթանոսս հայէին. զա՛ք դառնացուցին զնա՝ մի բարձրասցին յանձինս իւրեանց։

Օ՛րհնեցէ՛ք հեթանոսք զԱ՛ծ մեր. լսելի արարէ՛ք զձայն օրհնութե՛ն նորա։

Ա֊յն որ ետ զանձն իմ ՚ի կեանս, և ոչ ետ դո֊
ղուիլ ոտիւ իմոյ ։
Փորձեցեր զմեզ ՚ած և քննեցեր, որպէս և քննի
արծաթ ։
Ի֊ջուցեր զմեզ յորոգայթ, եդիր նեղուիլ ՚ի
թիկունս մեր ։ և անցուցեր զմարդիկ ՚ի վե֊
րայ գլխոց մերոց ։
Անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր, և հաներ
զմեզ ՚ի հանգիստ ։
Մտից ՚ի տունն քո պատարագօք ։ տացից քեզ
զուխտ իմ, զոր խոստացան քեզ շրթունք իմ,
զոր բերան իմ խօսեցաւ ՚ի նեղուիլ իմ ։
Ողջակէզս ուղղալից մատուցից քեզ խոյօք
և խնկօք ։ և քեզ մատուցից զուարակս և նո֊
խազս ։
Կայք լուարուք ինձ, և պատմեցից ձեզ, ամե֊
նեքեան՝ որք երկնչիք յ՚ած, զոր ինչ արար ան֊
ձին իմոյ ։
Ձ֊ն նա բերանոյ իմով կարդացի ։ և բարձր ա֊
րարից զնա լեզուաւ իմով ։
Ողջոյն թէ տեսանէի ՚ի սրտի իմում, մի թէ
լսէր ինձ տէր ։
Այո՛ան այսորիկ լուաւ ած, և նայեցաւ ՚ի ձայն
ինդրուածոց իմոց ։
Օրհնեալ է ած՝ որ ոչ ՚ի բացեայ արար զա֊
ղօթս իմ, և ոչ զողորմութիւն իւր յինէն ։
Փառք հօր ։ Այժմ և միշտ ։

Ղ֊օ֊ ։

ԽԱ֊ Տէր մեր, որ ՚ի պատեհս օրհնեալ յա֊
գեցաք երկնային կերակրով երկնային սեղա֊
նոյս, ընծայեմք քեզ զմիս գառանցս, և աղա֊
չեմք զի օրհնեսցես զսա ՚ի պարարուն և ՚ի վայ

եղս մարմնոց բանիւ բերանոյ մեր, որով կո-
չեմք զքո սուրբ անունդ, և դրոշմեմք զնշան նո
խաչիս . և որք ընդունիմք զսա՝ի քո ընտրեալդ ,
յամ ժամ կալցուք զքեզ կերակուր հոգեւոյ
յանձինս մեր , ընտրեցեր մեզ յամէն քամէ ,
ընդ որում քեզ հօր և հոգեւոյդ սքղ վայելէ
փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Վհատրոշ։

սքղ . Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զնոր , զի սո-
վաւ փրկեսցէ զմեզ՝ի մեղաց , և կեցուսցէ ընտր-
հիւ ողորմուէ իւրոյ . ամենակալ տէր ամէն մեր ,
կեցո և ողորմեա ։

Աղօթք։

ԽԴ . Պահպանեա զմեզ , քո ամէն մեր , ընդ հո-
վանեաւդ և պատուական խաչիւդ քով՝ի խաղ
պաղուքեան . փրկեա յերևելի և յաներևոյթ
թշնամոյն ։ Աւժանաւորեա զհոգուքէ փառա-
ւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սքղ հոգեւոյդ , այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։
( )րհնեալ ես ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՀԱՒ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ա՚ստէն սաղմոս կէ։

1 Տէր. Ա)ննք աղաւնւոյ արծաթաթաղատ, և թիկունամիջք նորա ՚ի դոյն ոսկւոյ։

2 Եւ. Երբ իցէ՞ ասէ, և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա. փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա։

3 Որպէս պակասէ ծուխ, պակասեսցին. որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Աստուծոյ։

4 Ա՚րդարք ուրախ եղիցին և ցնծասցեն առաջի նորա, և զուարճասցին յուրախութիւն։

5 Երգեցէք Աստուծոյ, և սաղմոս ասասցէք անուան նորա. Ճանապարհ արարէք այնմիկ՝ որ նստի ընդ արևմուտս, և ուր է անուն նորա։

6 Ցնծասցեն առաջի նորա, և խռովեսցին յերեսաց նորա։

7 Որ հայրն է որբոց և դատաւոր այրեաց, Աստուած ՚ի տեղւոջ սրբութեան իւրում։

8 Աստուած բնակեցուցանէ զմիակրօնս ՚ի տան, և հանէ զկապեալս քաջութիւն իւրով. սոյնպէս և զդառնացօղս՝ որ բնակեալ են ՚ի գերեզմանս։

9 Աստուա՛ծ, ընդ ելանել քեզ առաջի ժողովրդեան քո, ընդ անցանել քեզ ընդ անապատ, երկիր շարժեցաւ։

10 Քանզի և երկինք ցօղեցին յերեսաց Աստուծոյ ՚ի սինէ՝ առաջի Աստուծոյ իսրայէլի։

Ընձրև կամաց պատրաստեցեր ած ժառանգու-
թե՛ քումմ. Թէպէտ հիւանդացաւ, ստակայն
դու հաստատեցեր զնա, և զազանք քո բնա-
կեսցեն ի նմա։

Պատրաստ արարեր քաղցրութե՛ք քո աղքատի
ած. ՚ի տայե՛ զբան, ոյք աւետարանեն զո-
րութե՛ բազմաց։

Ազատաւոր զօրութե՛ սիրելւոյ, զգեղեցկութե՛
տան քո բաժանեալ յաւարի. Թէպէտ և
ննջեսջիք ի մէջ վիճակաց։

Ձևք աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկունա-
մէջք նորա ի գոյն ոսկւոյ։

Ի գումարել երկնաւորին զթագաւորս ի վե-
րայ նորա, ձիւնասցին ի սաղմոն։

Լեառն ՚ի լեառն պարարտ, լեառն մածեալ,
և լեառն պարարտ. և ընդէ՞նչ կարծէք լերինք
հպարտացեալք։

Լեառն, ընդ որ հաճեցաւ ած բնակել ՚ի նմա.
քանզի և ՚ի լոկ բնակեսցէ ՚ի նմա ՚ի սպառ։

Կառք ՚ի բիւրապատիկք. հազարք ուղղիչք, և
՚ի նոսա ՚ի սինէ սրբութե՛ իւրմէ։

Նա՛ ՚ի բարձունս, և գերեաց զգերութի. առ ա-
ւար, բաշխեաց պարգևս և ետ որդւոց մարդ-
կան. քանզի թերահաւատից և բնակեալ
եղիցի ՚ի նմա։

Ծէր ած օրհնեալ, օրհնեալ՚ի զօրհանապազ.
առաջնորդեսցէ մեզ ած փրկիչ մեր։

Ած մեր ած կենարար, և ՚ի տեառնէ են ելք
մահու։

Սակայ ստակայն ած փշրեսցէ զգլուխ թշնամեաց
մերոց. և գՀերն կարձնուվին, որ գնան յա-
նօրէնութե՛ իւրեանց։

Ասաց տէր. ՚ի խորոց անդնդոց դարձուցից, և ՚ի
միջոյ ծանեաց զայն ՚ի դուրս կորզեցից։

Արտեր Թագոյի ոմն քո յարեան, և լեզուք շանց քոց յարենիք Թշնամեաց քոց։

Երևեցան գնացք քո Աստ, գնացք Թագաւորին մերոյ սրբոյ։

Առաջեցին իշխանք հանել զօրհնութիւն ի մէջ դուսանաց և դուիչաց։

Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱստ, և զՏեր յաղբերանոյն Իսրայելի։

Ընդ բենիամին ի տղայութիւն զարմանալի, իշխանք յուդայ առաջնորդք նորա, իշխանք զաբուղոնի, և իշխանք նեփթաղիմայ։

Հրամայեա Աստ զօրութիւն քոյ. զօրացո զայս, զոր հաստատեցեր ի մեզ։

Ի տաճարէ քումմէ յերուսաղէմ, քեզ մատուցին Թագաւորք զպատարագս։

Սաստեա ի գազան եղեգան, ի ժողովս զուարակաց և ի գասս երկնից։

Խոտեսցին արծաթով որ ընտրեալ են արծաթով. ցրուեա զՀեթանոսս և այք կամին ընդ պատերազմ։

Յկեսցեն հրեշտակք յեգիպտոսէ. հնդիկք յառաջագոյն ձեռնտու լինիցին առ Աստ։

Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զԱստ, և սաղմոս ասացէք Տեառն։

Ոանասպարշ արարէք այնմիկ, որ նստի յերկինս երկնից ընդ յարևելս։

Ահա տացէ զձայն իւր ի ձայն զօրութեան. և տուք զփառս Տեառն։

Ի վերայ Իսրայելի մեծավայելչութիւն նորա. զօրութիւն նորա միանգամ յամպս երկնից։

Քանչելի է Աստ ի վերջ սրբոց իւրոց, Աստ Իսրայելի։

Նա տացէ զօրութիւն հաստատուն ժողովրդեան իւրոյ. օրհնեալ է Աստ։

Փառք Հօր։ Այժմ և միշտ։

Այս սարկաւագին խօսքն է։

Այս ևս խաղաղութեանդ զնոր աղաչեսցուք։
Լուիցես նոր ձայնիւ աղաչանաց մերոց, ամենակալ նոր ած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։
Ճ. Տէր ողորմեա։

Ղազար։

Ֆհ. Որհնեալ ես նոր ած մեր, որ՝ի ձեռն օրինացն հրամայեցեր մատուցանել ածուածդ քումմ հաւս աղաւնիս և տատրակս, որ ի օրինակ չէմարտութեանդ։ Ասէ մեք պատուականս աբեամբ միածնի քո ազատեցաք՝ի ձեռն հոգւոյդ սրբոյ. և մեք հաւատացեալքս՝ի քեզ մատուցանեմք զհաւս զայս՝ի հաձոյ քեզ։ Ընկալ և օրհնեա՛ զսա, և յաւուրսդ պարգեւեա. և արա արժանի օրհնել և փառս մատուցանել հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
սրխ. Նոր խաչիւս աղաւնեսցուք զնոր, զի սովաւ։
Ֆհ. Պահպանեա, զմեզ քո ած մեր, ընդ հովանեաւ թռչ և պատ։
Որհնեալ նոր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ՕՐՀՆՈՒԹՒՒՆ

ԱՂՒ

Հայր մեր որ յերկինս։

Սուրբ եղիցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցի կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհացն մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զյանցանս մեր որպէս եւ մեք թողումք մեր պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն։ Այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

ՎԱՐԴ։

Ողջոյն քեզ ամենասուրբ Կոյս Մարիամ, մայր Աստուծոյ, լի շնորհաւք, Տէր քեզ ընդ քեզ է, օրհնեալ դու ես ի կանայս, եւ օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո Յիսուս։ Սուրբ Մարիամ, մայր Աստուծոյ, աղաչեա վասն մեր մեղաւորաց, հիմա եւ միշտ եւ յժամ մահուան մերոյ։ Ամէն։

ՀԱՒԱՏՔ։

Հաւատամ մի Աստուած, Հայր ամենակալ, ստեղծիչ երկնի եւ երկրի, տեսանելեաց ամենայնի եւ աներեւոյթից։ Եւ մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, որդի Աստուծոյ միածին, որ յառաջ քան զամենայն աշխարհս յհաւրէ ծնեալ է, լոյս յլուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնեալ ոչ արարեալ, հաւրական էութեամբ հաւր, որով զամենայն արար։ Որ վասն մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկինս, եւ մարմնացեալ յՍուրբ Հոգւոյ եւ յԱստուածածնէ Կուսէ Մարիամայ, եւ մարդացեալ։ Խաչեցաւ եւ վասն մեր ի Պոնտացի Պիղատոսէ, եւ չարչարեցաւ եւ թաղեցաւ, եւ յարեաւ յերեքօրեայ յարութեամբ ըստ գրոց, եւ համբարձաւ յերկինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ հաւր։ Եւ գայ դարձեալ փառաւորեալ դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս, որոյ ոչ է վախճան արքայութեան։ Եւ հաւատամ զՍուրբ Հոգին, որ է Տէր եւ կենդանարար, որ յհաւրէ եւ յորդւոյ բղխեալ է, որ ընդ հաւր եւ ընդ որդւոյ երկրպագի եւ փառաւորի, որ խաւսեցաւ զամենայն մարգարէս։ Եւ մի սուրբ, կաթողիկէ եւ առաքելական եկեղեցի։ Խոստովանիմ մի մկրտութիւն ի թողութիւն մեղաց։ Ակնկալիմ յարութիւն մեռելոց եւ կեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ՊԱՏԱՐԱԳ։

Ընդունիմ զսուրբ եւ զանմահ խորհուրդս զմարմնոյ եւ զարեան Քրիստոսի ի թողութիւն մեղաց եւ ի կեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԱՂՕԹՔ։

Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած արարիչ համայն բնութեան, որ արարեր զամենայն արարածս քո բարի եւ

լաւ, և չկէ ’ի նոսա խոտան. և ետուր ’ի պէտս ալիտոյից որդւոց մարդկան: Արարեր և զաղս ’ի հաստատութենէ երկրի և ’ի ժողովոց ջուրց: Այս արդ մեք առեալ զպարգևս քո մեծ, և գոհանամք զանուանէ քումմէ: Օրհնեա ✠ ար ողորմութեդ քո զաղս, զի չամ ինչ չոր և խառնեսցի սա, եղիցի մեզ ’ի սրբուն քաւուն և ’ի թողուն մեղաց: Ո ի չամի անդադար գոհութ փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՎԱՐՈՂ:

սբկ. Ասուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զար, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ’ի մեղաց, և կեցուսցէ հնոյհիւ ողորմութե իւրոյ. ամենակալ տէր ած մեր, կեցո և ողորմեա:

ՊՂՈՒԽ:

ֆկ. Պահպանեա զմեզ, քո ած մեր, ընդ հովանեաւ թև և պատուական խաչիւդ քով ’ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և չաներևոյթ թշնամոյն: Չժամանաւորեա գոհութ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ սբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ ար: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՂՈՂՈՑ

Որ խափարէ՛ զ փծիլ ֆռնման առաքն ասպուաճանին,
չէ պ աչխանն պապարեին։

Երբեմն չէիցեն, և բառնան ամանով՛ ի վեր և ասէն շարեան. Ակ։

Փառք տուրբ խաչին ահիլ՛ուիա. տուրբ սիրոյ հր ահիլ՛ուիա. տուրբ յարութեանն ահիլ՛ուիա՛։

Կրճանեցա՛ւ առ մեղսոյս երբեսաց քոյց. և ետո՛ւր ուրախութիւն սրբոյ մեռոյց։ Ի պըտղոյ պա՛ւոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթո՛ւ իւրեանց լըցուցեր լինսոսա՛։

Փառք տուրբ խաչին. ահիլ՛։

Փա՛ռք և երկրպագութի՛ն հօր և որդւոյ և սրբոյ հո՛գւոյն. ա՛յժմ և միշտ և յա՛ւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Փառք տուրբ խաչին. ահիլ՛։

Ընթերցուած յառակաց։ (ԺԹ. 9։)

Պատուէր զնոր՛ ի քոց արդարոցն վաստակոց, և հանդերձ պտուղ՛ ի քոց արդարութե արմտեաց։ Օ ի լցոյն շտեմարանք քո լիութե ցորենոյ, և գինեաւ հնձանք քո առատել ևս բղխեսցեն։

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէէ ։
(կբ. 8։)

Ա.յսպէս ասէ Տէր . Երդուայ ՚ի փառս իմ և ՚ի զօրուն բազկի իմոյ , եթէ ոչ տայց զցորեան քո և զկերակուր ՚ի ձեռս թշնամեաց քոց , և ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն վաստակեցեր . այլ որ ամիսոփեցիցն՝ կերիցեն զնա , և օրհնեսցեն զՏէր . և որ ժողովեցիցն զնա՝ արբցեն ՚ի սրահս սրբութե իմոյ , ասէ Տէր։

Պօղոսի առաքելոյ յերկրորդեաց Թղթոյն է ընթերցուածս ։
(չ. 18։)

Ա,ղբարք՝ որք ապաստան եղեաք բռնուն Հարկանել զՀանդերձեալ յուսոյն , զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց . որ և մտանիցէ ՚ի ներքինն կողմն վարագուրին , ուր կարապետն մեր յիս եմուտ վասն մեր , ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եղև քահանայապետ յաւիտենից ։ Վասնզի այս Մելքիսեդեկ Թագաւոր էր սաղէմայ , քահանայ Աստ բարձրելոյ . որ ել ընդ առաջ աբրահամու , յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորածէ Թագաւորացն , և օրհնեաց զնա . որում և տասանորդս յամենայնէ աբրահամ ։ Նախ Թարգմանի Թագաւոր արդարութե , ապա Թագաւոր սաղէմայ՝ որ է Թագաւոր խաղաղութե . անհայր անմայր չհամարեալ յազգս , որոյ ոչ սկիզբն աւուրց , և ոչ կատարած կենաց . նմանեալ որդւոյն Աստուծոյ , կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր ։ Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա , որում և աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն . և որք յորդւոցն Ղեւեայ զքահանայութիւնն առնուն , պատուէր ունին

նին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն է զեղբարս իւրեանց, թէ պէտ և ելեալ էցեն յերանացն աբրահամու։ Իսկ չհամարեաւն յաղգս՝ ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ, և զնա՝ որ զաւետիս ընկալեալ էր՝ օրհնեաց. զի առանց ամենայն հակառակուածոյ նուաղն ի լաւէ անտի օրհնեսցի։

Ալելուիա, ալելուիա, ալելուիա.

Ես ողորմեա մեզ, և օրհնեա զմեզ. երեսեցո զերեսս քո ի մեզ, և ողորմեա մեզ։

սրկ. Ալելուիա օրթի։

Ընթերցան ըստ յովհաննու. (ԺԵ. 1։)

Տէրն մեր յի քս ասէ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և հայրն իմ մշակ է. ամ ուռ՝ որ չիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. և ամ՝ որ բերէ պտուղ, սրբէ զնա։ Դուք արդէն իսկ սրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ Կացէք յիս, և ես ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ՝ եթէ չլինի հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ լինիք։ Ես եմ որթ, և դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս, և ես ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ կարէք առնել։ Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, ելն նա արտաքս իբրև զուռն, և ցամաքեցաւ. և ժողովեն զնա, և ի հուր արկանեն, և այրի։ Եթէ կայցէք յիս, և բանքն իմ ի ձեզ կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, և լինիցի ձեզ։ Յայսմիկ փառաւորեցաւ հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և եղիջիք իմ աշակերտք։

Փառք քեզ տէր յաճ մեր։

Աղա սարիաւափն փարոնէ.

Այ ևս խաղաղութեէ զեր աղաչեսցուք։

Զոհացարուք զբարերարէն այ յաղագս պար-
գևելոյ մեզ առատապես զպտղաբերութեէ բու-
սոց և տնկոց արարածոց իւրոց։ Աղաչեսցուք և
մեր երախայրեացս առաջի եդեալ ողկուզաց խա-
ղողոյս. որպէս զի օրհնութէն, որով օրհնեաց զա-
րարածս իւր, ընդհեսցէ զսա մեզ ի կերակուր
և յարբուման ուրախուէ և յառաջդուէ հոգւոյ և
մարմնոյ՝ ի ձեռն միածնի որդւոյ իւրոյ, և կեն-
դանարար խաչի և թաղման և յարուէ նորա։
Խարեխօսութէ սրբուհւոյ ածածնին, ուստի
տուաւ մեզ պտուղ կենաց և անմահուէ յիս քս.
որմն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

ԹԷ. Տէր ողորմեա։

Այս ապա ասէ քահանայն պաղօնս, զոր առացեալէ աբեղն
Ներսեսի հայրապետին վասն օրհնութէ խաղողոյ։

Տէր ածծ հայր անսկիզբն, անեղ և անմահ
բնուէ, ինքնագոյ և գոյացուցիչ ամ եղելոց յան-
գոյից, որ ի յերրորդումն աւուր արարուէ քո
հրամայեցեր երկրի բուսուցանել տունկս և բոյս
զանազան պտղաբերութէ, ի պէտս զգայականի
և բանական կենդանեաց. ընդ որս և զքո ա-
նուանեալ դրախտին վայելուէ ծառս մանկեցեր,
ի բնակուէ և ի վայելս բանականի բնութէս.
զորս և օրհնեցեր ըստ ածծային բանին, եթէ ե-
տես ածծ զի բարի են յոյժ, և օրհնեաց զնոսա։
Խոկ ի յանցանելն զպատուիրանաւ քով յա-
զագս հրաժարեցուցեալ պտղոյն ձաշակման,

զծածային քո օրհնութիւն՝ որ ՚ի վերայ երկրի և պտղոյ նորա՝ յանկծա դարձուցեր , ասելով ցա- դամ՝ թէ անիծեալ լիցի երկիր ՚ի գործս քո ։ Այլ զայս արդարապէս գատեցեալ . զի որպէս յետ գլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոյն ՚ի կեանս մնալ, ըստ այսմ անկարելի էր զինի գլխոյն զգալի արարածոցս մարդոյն մեղօք մեռանելոյ՝ ծառայական բնութ երկրի ՚ի կենդանաւորս բա- նի քո օրհնութ կալ անփոփոխելի ։ Իսկ յորժամ զծածկեալ հայրական սէր քո յայտնեցեր առ ազգս մարդկան՝ առաքելով զորդիդ քո միածին, զի բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն յեսեայ ըստ մարմնոյ , և ելցէ ծաղիկ վայելուչ և անուշա- հոտ յանաարատ կուսէն մարիամայ , բերցի պը- տուղ կենաց և անմահութ մահկանացու բնութ՝ որ ՚ի վերայ խաչին , օրհնեցեր դարձեալ նո- վաւ զտիեզերս ամ ըստ անսուտ խոստման քո՝ որ առ հօրն հաւատոյ աբրահամու եղև , թէ ՚ի զաւակի քո օրհնեսցին ամ ազգք երկրի ։ Այլ եթէ գատապարտուի անիծիցն ընդ իշխանին՝ ամենայնի որոց ընդ իշխանութ նորա էին՝ տի- րեաց, քանի և առաւել ընդ մարդկային բնու- թիս օրհնութ զգայական բնութիք արարածոց հաղորդք գտանիցին վերստին օրհնութ ածայ- նոց ։ Այս առաւել քան զամ՝ պտուղ ողկուզոյ խաղողոյ, որոյ արիւն արժանաւոր եղև մեծա- գունի հնոցիսդ օրհնութեան՝ նիւթ փրկական արեան միածնի որդւոյ քո լինելով, որով գնեալ ազատեցար ՚ի ծառայութէ մեղաց և մահու . զոր ՚ի վերնատունն խորհրդոյ առեալ ՚ի ձեռս՝ օրհ- նեաց ասելով , այս է արիւն իմ. ընդ որում և ամ համասեռք նորին նովին պտղոյն ընկալան զկատարեալ օրհնութին ։ Այլ արդ , որ , նովին օրհնութէն՝ որով զբարի եղեալ արարածս առ ՚ի

քէն օրհնեցեր յառաջին արարչուէն և յերկրորդումն, օրհնեա՛ ✠ եր և այժմ զնուիրեալ պատուղս երախայրեաց, և զնորոգ զողկոյզս խաղողոյս ըստ հնոյ քահանայութե՛ ահարոնի. զի ըստ որում օրինադրեցեր տոհմին իսրայելի 'ի ձեռն մովսէսի՝ ընծայել զառաջին պտուղս ամ պտղաբերաց առաջի քո 'ի խորանն վկայութե՛, որպէս զի մանաւանդ ընծայիւքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնուի քո, այսպէս և ընդ այսմ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացո՛ զնծային և զՀոգևորական քո զօրհնուի. զի ընդ նիւթախանիս այս Ճաշակմանն՝ և ընծոյհ իմմանալի քո օրհնութեան ընդ հոգի Ճաշակողացս 'ի սմանէ միասցի, ընդունելով մաքրուի և թողուի մեղաց Ճաշակմամբս այսուիկ։ Որով և կենաց ծառոյն պտղոյ, զոր բոցեղէն սրովէն հրամայեցեր պահել քերովբէիցն դասուց, արժանաւորք եղիցուք Ճաշակել. յորմէ անմահացեալք ընդ անմահիցն դասուց, միշտ փառաւորեսցուք զքեզ հանդերձ որդւով և ամենասո՛ հոգւովդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աստաղաղուեա՛ ամէն։ Ա՛յ երկր։

Օրհնեալ ես որդի և բան հօր, Ճառագայթ անՃառելի լուսոյն, կերպարան և պատկեր սկզբնատպին անբեւեւութեին այլ, գոյակից նմին և ապարչակից 'ի գոյացուցանել և 'ի զարդարել զամբարածս. որ ասացեր բանիւ, և եղեն. հրամայեցեր, և հաստատեցան. զի իմմանալն քո և կամելն՝ գործ է կատարեալ։ Որ և զտկարն 'ի տունկս փայտից զորձն՝ զօրաւոր քան զբարձրագոյնն յաղագս պտղոյն օգտակարուե՛ յօրինեցեր, այլ և զերագունիդ օրինակաւ պատուեցեր զնա, զի զքեզ անուանեցեր որթ, և զառ 'ի քեզ կապակցեալն հաստատով և սիրով ուռ,

և ղՀայը քո՝ տածօղ և մշակ . զի զբաղաքերսն յօժարական գործով՝ սրբէ և մաքրէ յակամայից կրից չարին ներգործութեաց ըստ յատանողացն օրինի , և զանպատուղսն ՚ի բաց յատանէ ՚ի նիւթ յատիճանական հրոյն : Ոչուգեր զսա մարգարէիւք լուծիչ տրամանէ և պատճառ ուրախուէ . զի գինի ուրախ առնէ սասց Հայր քո ըստ մարմնոյ , և որդի նորա հրամայէ տալ գինի որոց ՚ի տրամանէ : Ո որ և ետուր ՚ի վերնատունն զուրախարարն գինի զարիւն քո , և զնմանատութեն բաժակ հոգւոյն . որով արբեալ դասք առաքելոցն , մատուցանէին տրամերգելոց յոգի որդւոց ազատ մայ : Ղշանակեաց զայս խորհուրդ և մերքիսեդեկ Հաց և գինի նահապետին սրբրահամու մատուցանելով : Ո սոյն ծանուցեր և նոյիս , տրամերգելուին յաղագս ապականուէ աշխարհի տալով զսա ՚ի մխիթարութեն . քանզի անկեաց այդ ի առաջինն , որպէս ասէ գիր , և արբ ՚ի գինւոյն և զմայլեցաւ արդարն : Ա.յլ Թէպետ և առ ՚ի քէն պարգեւս բարեաց , սակայն յանխմաստ վարողաց սովաւ յարբերցութեան ՚ի պատճառս չարեաց անձանց իւրեանց փոխոխեալ լինի , ոմն և այլք բազումք ՚ի բարիոք արարածոց : Ո՛ւ արդ , ՚որ , զընծայեալ պտուղ ողկուզիցս ՚ի տաճար փառաց անուանդ քո սքղ օրհնեա Ո որպէս ՚ի սկզբանն ըստ Ձևին օրհնուէ , որ գտեալ եղև ՚ի մէջ ողկուզաց , յոր օրհնուի ՚ոն գոյր ՚ի նմա . և հնորհեա ամենեցուն՝ որոց Ձաշակին յառ ՚ի քէն օրհնեալ պտղոյս աստի՝ զառողջուէ հոգւոյ և մարմնոյ . և տուր Ձաշակողացս ՚ի սմանէ , հաւատով և յուսոյն որ առ քեզ՝ արժանի լինել ՚ի միաւանգամ դալստեանն քո ՚ի հայրենիկն մեր աղխնական դրախտին յանմահարար պատղոյն Ձաշակել ընդ առաքելին : Ո՛րհնեա , ՚որ ,

զնուիրատուս նորոգ պտղոյ ընծայիս, և փո-
խառեա՛ նոցա ընդ անցաւորիս այսմ պտղոյ
զանմահական կենացն ուսել զվայելը։ Որ-
նեա՛, տէր, և զտունկս որթոյն, յորոց հատեալ
ողկոյզքս օրհնուէ, և ընծայեցան յեկեղեցի
քո՛ տէր. և արա՛ զնոսա լինել քաջաբերս և բազ-
մաբեղուն՛ ի պտղաբերութիւն ըստ բարւոյ և պա-
րարտ երկրին։ Ակնարկ պահեա՛ տէր զանդս այ-
գեստանեացն, ուստի խլեն պտուղ ընծայից
այսոցիկ, յիմ պատահարաց՝ որ գան՛ ի վերայ
մեր վասն մեղաց մերոց, ՛ի կարկտէ, յեղեղմն-
արկու սառամանեաց, ՛ի խորշակահար հողմոց
բռնութէ, ՛ի չՀՀեաց վնասակարաց, և յիմ հա-
րուածոց։ Արդ՝ զի վայելեալք ՛ի նիւթեղէնս
արարածոց քոց յայսմ աշխարհի ՛ի փառս քո,
զոր ընդհեղեր ՛ի մնունդս ծառայից քոց, ար-
ժանի եղիցուք յայնմ աշխարհի ուտել և ըմ-
պել ՛ի բերոյ խմանալի որթոյդ ՛ի սեղան ար-
քայութեն հօր քո, ըստ անսուտ ՛ի քէն խոստ-
մանն, ՛ի պատիւ և ՛ի փառս հօր քո և հոգւոյդ
սրբոյ. որում փառք և զօրութիւն այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այս յաւարտեալ՝ երիցս անգամ պետրոսական աղերսին,
և ապա բաշխեսցէ։

ԿՈՆՈՆ

ԶԱՄՓՏԻՍ ՍԵՐՄԱՆՑ, ԶՇԵԳՋ, ԶԿԱՒ ԵՒ ԶՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ոչեն սաղմոս կդ։

ի. Հովիտք բազում արասցեն ցորեան, աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն։

իա. Արեզ վայելէ օրհնութիւն ած՛ի սիոնէ. և քեզ տացին աղօթք յերուսաղէմ։

Լսուր աղօթից իմոց, ոչ առ քեզ ամենայն մարմին եկեսցէ։

Բանք անօրինաց զօրացան՝ ի վերայ մեր. զամբարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես։

Երանի՛ զոր ընտրեցեր և ընկալար, և բնակեսցեն՝ ի գաւիթս քո։

Լցցուք մեք՝ ի բարութենէ տանն քո. սուրբ է տաճար քո, սքանչելի արդարութիւք։

Լսուր մեզ ած փրկիչ մեր, յոյս ամ ծագաց երկրի, և որ՝ ի ծով հեռի։

Ո պատրաստեալ զլերինս զօրութիւք իւրով, և զգեցեալ է զօրութիւն։

Ո խաւուեցուցանէ զմեծութիւն ծովուս, և զձայն ալեաց նորա յածուցանէ։

Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիցեն բնակիչք երկրի՝ ի նշանաց քոց։

Ելս առաւօտու, ընդ երեկոյս զուարճասցին. հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնա, և բազում արարեր զմեծութիւն նորա։

Գետն ած լի եղև ջուրբ. պատրաստ արարեր

զկերակուր նորա , զի այսպէս է պատրաստութիւն :

Օ ակօս նորա արբեցուցեր , և բազում արաբեր զարմուխս նորա :

Ի ցօղել նորա՝ զուարթ եղիցի բոյս նորա . օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեանդ :

Պաշտք քո լցցին պարարտութիւն . պարարտացցին գեղեցկութիւնք անապատի :

Խոտք բազում արածցեն ցորեան , աղաղակեսցեն և օրհնեսցեն :

Ալէլուիա , ալէլուիա :

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԱՌԱԿԱՑ : (Ա . 9 :)

Պատուեա զնոր ի քոց արդար վաստակոց , և հան նմա պտուղ ի քոց արդարութենէ արմատեաց : Օ լեր լցցին շտեմարանք քո լիութենէ ցորենոյ , և գինեաւ հնձանք քո առատեալ ևս բղխեսցեն :

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ Ի ՅՈՎԵԼԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԷ : (Բ . 21 :)

Վաղալերեաց երկիր , խնդա և ուրախ լեր , զի մեծացոյց ՝ի՛ր առնել իւր ընդ քեզ . քաղաղերեաց երէ վայրի , զի դալարացան դաշտք անապատի . զի ծառ ետ զպտուղ իւր որթ և թզենի ետուն զզօրութիւնս իւրեանց : Որդիք սիովնի , ցնծացէք և ուրախ լերուք ՝ի ՚ի՛ր Աստ ձեր . զի ետ ձեզ կերակուր արդարութեանէ , և տեղեաց ՝ի ձեզ անձրև կանուխ և անագան իբրև զառաջինն : Եւ լցցին կալք ձեր ցորենով , և զեղցին հնձանք ձեր գինւով և իւղով . և հա-

տուսցէ ձեզ փոխանակ ամանոյն , յորս եկեր մա-
րախն և ջորեակն և թրթուրն , զօր իմ մեծ՝
զոր առաքեցից ՚ի վերայ ձեր . և ուտելով կերբի-
ջիք և յագեսջիք . և օրհնեսջիք զանուն տեն ձեր
ձերոյ , որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս . և մի՛ ևս
ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան :

Պօղոսի առաքելոյն ՚ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն և
ընթերցուածս : (Թ . 10 :)

Ա՛ՀԼ այն՝ որ պարգևէ սերմ սերմանահա-
նաց և հաց ՚ի կերակուր , պարգևեսցէ և բազ-
մացուսցէ զսերմանիս ձեր , և աճեցուսցէ զար-
դիւնս արդարութեան ձերոյ . յամի մեծացեալք
ամէ առատութեամբ , որ յօրինէն մեզ գոհութեան
ձոյ : Օ՛ի պաշտօն հարկիս այսորիկ ոչ միայն առ
՚ի լնուլ զպակասութեան սրբոցն է , այլ առաւե-
լուլ բազմաք գոհութեան ձոյ :

Ա՛ղելուիա , ալելուիա , ալելուիա .

՚Ի կարդալ իմում լուսաւ լինիցէ ածք ըստ ար-
դարութեան իմոյ :

տէր . Ա՛ղելուիա օրհնի :

Ա՚ետարան ըստ Մարկոսի . (Ի . 26 :)

Տէրն մեր յիշեալ ասէ .

Ա՛յսպէս է արքայութիւն ձոյ , որպէս թէ այր
մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր . և ննջիցէ և
յառնիցէ զցայգ և զցերեկ , և սերմանիքն բու-
սանիցին և աճիցեն . և նա ոչ գիտէ թէ ե-
կիցին ինքեանք բերէ զպտուղ , նախ զխոտն , և ա-
պա զհասկն , և ապա զցորեանն առատ ՚ի հաս-
կին : Ա՛յլ յորժամ տայցէ զպտուղն , վազվա-

զակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք։
Փառք քեզ տեր տած մեր։

Կ՚երգեն։

սբ։ Լուսով եր ձայնի խնդրուածոց մերոց, ընկալցի զաղաչանս մեր ամենեցուն, զնո աղաչեսցուք։

Ք։ Տէր ողորմեա։

Կ՚ըսէ։

Տ։ ( )րհնեալ ես տեր տած ամենակալ վասն ամ սքանչելի բարերարուեց քոց, զոր ի սկզբանէ մինչև յայսօր ցուցեր ազգի մարդկան։ Որ արարեր զերկինս և զերկիր, զծով և զցամաքս, և զամ որ ի նոսա։ և հրամայեցեր բանիւ քովով և ասացեր, բուսուսցէ երկիր զանձաւ խոտոյ՝ ամ սերմանեօք հանդերձ, և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի և ըստ նմանութեան։ և եղև այնպէս։ Ո որ տեսեալ թէ ահա բարի է, օրհնեցեր ամենասուրբ բերանով, աճել և լնուլ զերկիր։ ( )րհնեա՛ տեր և այժմ ողորմութիւ քով մեծաւ զսերմանիս զայս՝ հանդերձ սերմանահանօքս։ ( )րհնեա՛ և զբեր երկրիս մերոյ, զայգւոյ և զծառոյ, զարտոյ և զմարգաց, որպէս ասացեր Հոգւովդ քով սրբով ի բերանոյ մարգարէին՝ եթէ երկինք լուիցէ երկրի, և տացէ զլնութիւն յորենոյ և գինւոյ և ձիթոյ։ և նոքօք լցցի ժողովուրդ իմ։ Վասն որոյ տեր՝ զի առատ ես ի պարգեւս քո, տաս սերմ սերմանողաց, և հաց ի կերակուր մարդկան։ Այս արդ մեք առնումք զպարգեւս քո, գոհանամք զանունդ քումմէ։ ( )րհնեա՛ տեր զամսս, զի քաղցրութիւ յօղեսցեն յանդս մեր։ ( )րհնեա՛ տեր զերկիր, զի բուսուսցէ

զբոյս շայեկանութիե ։ ()րհնեա՝ որ զանդս , զի մնուցանիցեն զպտուղս առանց ամ՝ ինասու ։ ()րհնեա՝ որ զմշակս , զի առողջութիե ժողովեսցեն զարմահս ։ ()րհնեա՝ որ և զպսակս տարւոյ քաղցրութիե քո , զի խաղաղութիե կատարեսցի ամ՝ լիապես ։ Այս մեք արարածք քո՝ անարատ ձեռաց քոց ստեղծուածք՝ առաւելեալ մեծապես պարգեւօք բարերարութիե քո , բարեբանութիե և գոհացողական օրհնութիեամբ փառս վերառաքեսցուք հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

Խաղաղութիե ամենի ։ Յ՚էջ երկիր ։

Ցեր ած ամենակալ , որ վերածես զամպս ՚ի ծագաց երկրի , և զփայլատակմունս յանձրեւս առնես . հանես զՀողմ ՚ի գանձուէ քումմէ . որ կոչես զջուրս ծովու , և հեղուս զնա ՚ի վերայ երեսաց երկրի ։ Խնդրեմք ՚ի քէն տէր , և աղաչեմք զքեզ և վերագոչեմք , և երկրպագեմք խոստովանելով զմեղս մեր , և յայցեմք ՚ի քէն զառատ ողորմութիդ . բայց զսահմանս երկնից առաքեա զամպս՝ ցօղել անձրև . զուարճացո զանմեռայն երկիր ։ Կթա՝ ՚ի ծերս և ՚ի մանկունս և ՚ի տղայս ՚ի ստնդիայս , ՚ի ծառայս և յաղախնայս , յուստերս և ՚ի դստերս , և յամ ա նասունս երկրի , և յամ կենդանիս վայրենիս , զորս մեզ ՚ի ծառայութիւն ետուր ։ Խղխեսցէ երկիր զողորմութիե , բուսուսցին դաշտք զխոտ անասնոց , հանցէ զՀաց ՚ի կերակուր ։ Յղաչեմք զքեզ տէր զօրութեց , ած ած , հաց կենաց , երկնային մանանայ , անծախելի պտուղ . որ ամէն արկուէք քո լցուցանես զդաշտս երկնաւոր պատրաստութիե , հայեաց ՚ի վերայ սերմանցս այսոցիկ , որ կարողդ ես և առանց սերմանն հնարհել հասկս . որ բաւականդ ես և առանց հացի կերակրել

զքաղցեալս . որ հրամայես երկրի պտղաբերել առ ՚ի յայտնութիւն աբանելեաց քոց . արա ՚ի վերայ սերմանցս այսոցիկ աբանելիս . օրհնեա զպտակ տարւոյ քաղցրութիւն քո . աձեցո զարդիւնս ծառայից քոց : Ո՛չ անզի դու ես աղբիւր անապական , օրհնութի՛ն անբաւելի , ամպ խաղաղական , ցօղ բժշկութե՛ն . քանզի աչք ամենեցուն ՚ի քեզ հային , և դու տաս կերակուր նոցա ՚ի ժամու : Այս որք կերիցեն , հանցեն զօրհնուել և զփառս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ : ամէն . Աչք խաչիւս աղաչեսցուք զնո՛ր , զի սուտ : ԿԱ . Պահպանեա զմեզ , քո՛ ածո՛ մեր , ընդ հովո՛ : Օրհնեալո՛ր : Հայր մեր , որ յերկինս :

ԱՑԻ ԿԱՆՈՆ

ՀՆԶԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Աղմո՛ս , ընդ երգոյ և աւետարան վերջին ՝ի նոյն ասա :

Այս ապա տարողի սարկաւագն .

Այս ևս խաղաղութե՛ն զնո՛ր աղաչեսցուք :

Աղաչեսցուք զմարդասէրն Ա՛ծ , զի օրհնեալ ցե զսերմանիս և զարդիւնս ծառայից իւրոց . ամենակալ տո՛ր Ա՛ծ մեր կեցո՛ և ողջմէա :

Ք . Տէր ողջմէա :

Ա՛ղօ՛թ :

ԿԱ . Օրհնեալ ես մարդասէր Ա՛ծ , որ վասն մեր մարդ եղեր , և օրհնեցեր զհացս և զպէ-

նախ, զերծին անդոց և զպատուղ ծառոց։ ( )ըՀ-
նեաւ Աւետ ողորմութեանց զպատուղս զայս, և սրբեաւ
սրբութեամբ, որ յաղագս նախահօրն Ադամայ
'ի պտղոյն դառնութեան՝ քաղցրացուցեալ մեզ, և
զջուրն կենդանութեան յառաջ նշանակեցեալ 'ի
կանա գալիլեացւոց։ ( )ըՀնեաւ և սրբեաւ ար-
բուցեալ քոյոց աչակերտացդ, և քաղցրարբոյց
բաժակաւն փոխեցեալ 'ի գինի անոյշ, և սուրբ
արքայութեանդ արժանի արարեալ։ Որով եղեր
ողկոյզ բարի, և Ձմիեցար 'ի վերայ խաչին, և
արբուցեր զՀաւատացեալսս ուրախութեամբ բա-
ժակաւն 'ի յորթոյդ քաղցրութեամբ։ ( )ըՀնեաւ
Տէր ողորմութեամբ քով զգործող այգեպան, զպըղ-
տուղ անդոց սոցա առատացո՛ ցիծութեամբ և ու-
րախութեամբ, զատացուածս սոցա օրհնեա՛. զի որք
առնուցուն 'ի սմանէ, լցցին պարգեւօք Հո-
գւոյն, և քեզ Հանցին զօրհնութեամբ և զփառս
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

սրխ. Այլ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուաւ։

ԽՀ. Պահպանեա՛ զմեզ, քո՛ ածմեր, ընդ Հով։

( )ըՀնեաւ Տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ

ՀԵՂՔ ԵՒ ԿԱՀ ՕրՀՆԵԼՈՑ

Աչեն սաղմոս Ձէ։

էԽ. ( )ըՀնեա՛ անձն իմ զտեր. տեր ած իմ՝
մածեղեր յոյժ։

էԽ. Աբբուցանէ զերկիր 'ի շտեմարանաց իւ-
րոց, 'ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր։

Խոստովանութեանց և մեծավայելչութեանց զգեցար . արկար զոյս որպէս զօթոց, ձգեցեր զերկինս որպէս խորան . և յարկար ՚ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Ո դնէ յամպս զդնացս իւր , և շրջի նա ՚ի վերայ թևոց հողմոյ :

Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս , և զպաշտօնեայս իւր ՚ի հուր կիզելոյ :

Հաստատեաց զերկիր ՚ի վերայ հաստատութեանէ իւրոյ , զի մի սասանեսցի յաւիտեան :

Խորք որպէս զգեստ վերարկու է նորա . ՚ի վերայ լերանց կացցեն ջուրք :

Ի սաստ քումմէ փախչիցեն , և ՚ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սարսիցեն :

Լանան լեռնանան՝ և իջանեն դաշտանան , ՚ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա :

Սահման եդիր՝ և ոչ անցցանեն , և ոչ ևս դառնան ՚ի ծածկել զերկիր :

Ղաքեցեր զաղբիւրս ընդ ծորձորս . ՚ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք :

Ըմբուցանել զամենայն վայրի . յագեսցին ցիւռք ՚ի ծարաւս իւրեանց :

Ընդ թռչունք երկնից բոյս դիցեն . և ՚ի միջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :

Ըմբուցանէ զլերինս ՚ի ջրեհարանաց իւրոց . ՚ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր :

Ծաւսուցեր զխոտ ՚ի լերինս , զգալարի ՚ի ծառայութիւն մարդկան :

Հանել զՀաց յերկրէ . գինի ուրախ առնէ՝ իւղ զուարթ , և Հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ :

Յագեսցին ծառքն տէն , և մայրիքն լիբանանու՝ զորս դու տնկեցեր :

Ընդ թռչունք երկնից ձագս հանցեն . և բոյս արագիլ ապաւէն է նոցա :

Լ Երկինք բարձունք են եղջերուաց , և վէմք ա-
պաւէնք նապաստակաց ։
Ա Բարեր զլուսին վասն ժամանակի . արեգակն
ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ ։
Ա Բարեր զխաւար , և եղև գիշեր . ՚ի նմա գնան
ամ դազանք անտառի ։
Կորիւնք առիծուց մռնչեն և յափշտակեն .
և խնդրեն յոյ զկերակուրս իւրեանց ։
՚Ի ծագել արեւու ժողովին , և ՚ի մերս իւ-
րեանց դադարեն ։
Ելանէ մարդ ՚ի գործս իւր , և ՚ի վաստակս
ձեռաց իւրոց մինչև յերեկոյ ։
Ո Րպէս զի մեծ են գործք քո տէր . զամ ինչ ի-
մաստութեամբ արարեր . և լցաւ երկիր ստեղ-
ծուածովք քովք ։
Ա յս ծով մեծ և անդորր . ՚ի սմա են սողունք ,
որ ոչ գոյ թիւ , գազանք մեծամեծք և մա-
նուսք . ՚ի սմա և նաւք գնան , վիշապն զոր
ստեղծեր՝ խաղալ նովաւ ։
Ա մենեքեան քեզ սպասեն . և դու տաս կերա-
կուր նոցա ՚ի ժամու ։
Տաս դու նոցա , և կերակրին . բանաս զձեռն
քո , կերակրես զամենեսեան կամօք քովք ։
Դարձուցանես զերեսս քո ՚ի նոցանէ , և խռո-
վին . Հանես զոգի ՚ի նոցանէ , պակասեն և
՚ի հող դառնան ։
Ա ռաքես զոգի քո , և ստանան զնոսա . և նորո-
գես զերեսս երկրի ։
Լինի զին փառք տէն յաւիտեան . տէր ուրախ ե-
ղիցի յարարածս իւր ։
Ո հայի յերկիր , և տայ դողալ սմա . մերձի ՚ի
լերինս , և ծխեսցին ։
Օ րհնեցից զտէր ՚ի կեանս իմ . սաղմոս ասա-
ցից ցայ իմոյ մինչև եմ ես ։

Վաղցը եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. և ես ուրախ եղէց ի տէր։
Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, և ամպարիշտ մի և այլ գոյի ի նմա. օրհնեա անձն իմ զտէր։
Փառք հօր։ Այժմ և միշտ։

Վարդ։

Ոտն. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութիւն ի տանէ, զի տացէ մեզ կերակուր ուրախութիւն, և լցուսցէ զսիրտս մեր ի լինութիւն արարածոց իւրոց. ամենակալ տէր տաճ մեր կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Ոտ. (Օրհնեալ ես տէր տաճ ամենակալ, արար բիւր տամ արարածոց երևելեաց և աներևութիւն, և բանք քո անսուտ են. որոյ հեծանոցն ի ձեռին՝ սրբէ զկալ, և ժողովէ զցորեանն ի շտեմարանս։ (Օրհնեա ✠ տէր ողորմութիւք քո ըզկալս զայս և զէզըս, որպէս օրհնեցեր զկալն ուռնայի. և սրբեա զսա յամ պղծութենէ. և մի առներ զսա հայ մեղայ մեզ և անօրէնութիւն, այլ արա զսա մեզ հայ օրհնութիւն առ ի կեանս ուրախութիւն. որպէս զի նովաւ առաւել լեալ ի փառս քո, զոհացողական ձայնիւ փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի և զսուրբ Հոգին այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
Ոտն. Ի բաց խափանեսցուք զտէր, զի սովաւ։
Ոտ. Պահպանեա զժողովուրդս քո, քէն տաճ։
(Օրհնեալ տէր։ Հայր մեր, որ յերկինս։

ԸՊՂԹՒ

ՎԱՍՆ ԵՐԱՇՏՈՒԹԵԱՆ

Տէր ած մեր, որ յաղագս առ քեզ նախանձուն լուար եղիայի մարգարէին, ըստ ժամանակի երկրի անձրեւակուլ անձրեւախափան լինել հրամայեցեր։ Խափ դարձեալ յաղագս նորա խնդրոյ ցօղ պտղագործ շնորհեցեր։ Դու ած ամենայնի, զքո ներքեւն զթածութիւդ բարեխօսութեամբ անձրեւ ըստ կամաց քոց պարգեւեա ժառանգաւորաց քոյոց, եւ զբազմամեղութիւնս մեր անտես արա. եւ զանձրեւս քո առաքեա՝ որք պիտոյ ունիմ եւ խնդրեմ։ Ուրախ արա զերեսս երկրի յաղագս աղքատաց ժողովրդեան քոյ, եւ յաղագս տղայոց եւ անասնոց, եւ այնոցիկ՝ որք ակն ունիմ տալ նոցա կերակուր ի ժամու. զի դու ես ած մեր ած, եւ քո է ողորմութիւն եւ կեցուցանել։ Դու քեզ փառս մատուցանեմք հօր եւ որդւոյ եւ հոգւոյդ սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԱՂՒ. Ընդխաչիս աղաչեսցուք զնոր, զի սուրբ։

ՀՖ. Պահպանեա զմեզ, քո ած մեր, ընդհովանեաւորեալ եւ պատ։

Օրհնեալ նոր, Հայր մեր, որ յերկինս։

Կ Ա Ն Ո Ն

ՎԱՍՆ ԽՒՍՏ ԱՄՊՈՑ ԵՒ ԿԱՐԿՏԻ ԵՒ ԱՑԻ, ՅԱՄՍԱՆ ԵՒ ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ

Ա՛ջեն սաղմոս ժէ։

Ա Խրեցից զքեզ ՚ի զօրութիւն իմ. ՚ի հաստատուիչ իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ։
Ո՛չ օգնական իմ, և ես յուսամ ՚ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ, ընդունելի իմ է։
Ո Ընդհնեղով կարդացից առ ՚ի, և ՚ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց։
Շ ուրջ եղեն զինև երկունք մահու. և ուղիք անօրէնութեան խռովեցուցին զիս։
Ա յնսրք դժոխոց պատարեցին զիս. և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։
՚Ի նեղութիւն իմում ես առ ՚ի կարդացի, և առ ՚ած իմ աղաղակեցի։
Լ սաւ ինձ ՚ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. և աղաղակ իմ առաջի նորա մտից յականջս նորա։
Խռովեցաւ և դողայ երկիր, և հիմունք լերանց սասանեցան և խռովեցան. զի բարկացաւ ՚ի վերայ նոցա ՚ած։
Ա՛ծուխ ՚ի բարկութենէ նորա. և հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, և փայլատակունք հատան ՚ի նմանէ։
Խոնարհեցոյց զերկինս և էջ. և մէգ ՚ի ներքոյ ոտից նորա։
Ա՛ՀԻ քրովբէս և թռեաւ. սլացաւ նա ՚ի թևս հողմոց։

Եդ զնաւաւ ի ծածկոյթ իւր , և շուրջ զնո-
վաւ են յարկք իւր . և խաւարայինն ջուրք
մինչև յամսս օդոց :
Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա , ամպք ան-
ցուցին զկարկուտ և զկայծակունս հուր :
Որոտաց ՚ի յերկինից , և բարձրեաւն ետ ձայն
իւր ՚ի կարկուտ և ՚ի կայծակունս հուր :
Արձակեաց զնետս իւր , և ցրուեաց զնոսա . յա-
ճախեաց զփայլատակունս իւր , և խռովեցոյց
զնոսա :
Երևեցան աղբերք ջուրց , և յայտնեցան հի-
մունք աշխարհի :
Ի սաստկ քումմէ ՚եր , և ՚ի հնչել հոգւոյ բար-
կութե քո :
Արձակեաց ՚ի բարձանց , և ընկալաւ զիս . ընկա-
լաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց :
Փրկեաց զիս ՚եր ՚ի թշնամեաց իմոց հզօրաց
և յատելեաց իմոց , զի հզօր եղեն քան զիս :
Յամենեկին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց .
եղև ՚եր հզօրիչ իմ , և եհան զիս յանդորը .
և փրկեաց զիս ՚եր , զի կամեցաւ զիս :
Հատուսցէ ինձ ՚եր ըստ արդարութե իմում .
ըստ ամբծութե իմում հատուսցէ ինձ :
Զի պահեցից զձանապարհս ՚եր , և ոչ ամպա-
րշտեցայց յիմ իմմէ :
Զամենայն իրաւունքն նորա առաջի իմ են . և զար-
դարութե իւր ոչ ՚ի բացէ արար յինէն :
Եղէց և ես ամբիծ ընդ նմա . և զգուշացայց
յանօրէնութե իմմէ :
Հատուսցէ ինձ ՚եր ըստ արդարութե իմում , ըստ
սրբութե ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց :
Ընդ սրբոյն ՚եր եղիցես , ընդ առն ամբծի ամ-
բիծ եղիցես , ընդ ընտրեալն ընտրեալ եղի-
ցես , և զթիւրման կործանեսցես :

Պոու զժողովուրդս խռնարկս կէցուցանես . և զաչս ամբարտաւանից դու խռնարհեցուցանես ։
Պոու լուսաւոր առնես զձրագ իմ . տէր Աստ իմ, լոյս արա խնձ ի խաւարի ։
Վրև փրկեցայց ի փորձուէ . աստուածով իմով անցից ընդ պարիսպս ։
Ոչ իմ, անբիծ ճն ճանապարհք նորա . և բանք տեն ընտրեալ են , և ապաւէն ամենեցուն՝ որք յուսան ի նա ։
Ոմն զի ով է Աստ բաց ի տենէ . կամ ով է Աստ բաց յոյ մերմէ ։
Ոչ , որ զգեցուցեր խնձ զօրուէ . և եդիր յամբծուէ զճանապարհս իմ ։
Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի , և ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս ։
Ուսուցեր զձեռս իմ ի պատերազմ . և արաբեր զաղուկ իմ որպէս զպղինձ հաստ . և ետուր ինձ զպաշտպանուէնէ փրկուէնէ քոյ ։
Ոչ քո ընկալաւ զիս , և խրատ քո կանդնեաց զիս խրատ . և խրատ քո ուսուսոյէ զիս ։
Ընդարձակեցեր զգնացս իմ՝ ի ստորէ իմմէ . և ոչ տկարացան շաւիղք իմ ։
Հալածեցից զթշնամիս իմ, և հասից նոցա . և ոչ դարձայց ի նոցանէ՝ մինչև սպառեցից զնոս ։
Կեղեցից զնոսա , և այլ ևս կարասցեն կալ . և անկցին ի ներքոյ ոտից իմոց ։
Ո զգեցուցեր ինձ զօրուէ ի պատերազմի . զյա րուցեալսն ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր ։
Օ թշնամիս իմ հալածականս արարեր . և զատելիս իմ սատակեցեր ։
Ղաղակեցին , և ոչ ոք էր որ փրկեր զնոսա . կարդացին առ տէր , և ոչ լուաւ նոցա ։
Ոանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ . և որպէս կաւ գռեհաց կոխեցից զնոսա ։

փրկեսցէ զնա որ ՚ի հակառակուէ ժողովրդոց.
և կացուսցէ զնա գլուխ հեթանոսաց ։
Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի , ծառայեաց ինձ .
և ՚ի լուր ականջաց լուաւ ինձ ։
Որդիք օտարաց ստեցին ինձ . որդիք օտարաց
մաշեցան , և կաղացան ՚ի շաւղաց իւրեանց ։
Կենդանի է տէր , և օրհնեալ է ած . և բարձր է
ղեցի ած փրկութեան իմոյ ։
Աստ է որ խնդրէ զվրէժ իմ , և հնազանդ առ-
նէ զժողովուրդս ընդ ինև ։
փրկիչ իմ ՚ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց .
յայնցանէ որ յարուցեալ էին ՚ի վերայ իմ՝
բարձր արարեր զիս . և յառնէ անիրաւէ
փրկեցեր զիս ։
Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ՚ի հե-
թանոսս . և անուանի քում սաղմոս ասացից ։
Որ մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա .
առնել ողորմութիւն ընդ օծեալոյ նորա ընդ դաւ-
թի , և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յաշդ ։

Ղաբչեալ ասէն սաղմոս ծիչ ։

Աստ յանուան քում կեցո զիս , և ՚ի զօրութենէ
քում իրաւ արա ինձ ։
Աստ լուր աղօթից իմոց . ունկն դիր բանից բե-
րանոյ իմոյ ։
Օտարք յարեան ՚ի վերայ իմ . և հզօրք խնդր-
եցին զանձն իմ , և ոչ համարեցան զքեզ
առաջի իւրեանց ։
Ահա ած օգնական իմ . և տէր ընդունելի հոգ-
ւոյ իմոյ ։
Դարձուսցէ զչարն ՚ի թշնամիս իմ , ճշմար-
տութեամբ քում սատակեա զնոսա ։
Զոհս կամաւք իմովք պատարագս մատուցից քեզ .
խոստովան եղէց անուան քում տեր , զի բարի է ։

Յամ նեղուէ իմմէ փրկեցեր զիս . և ՚ի թշնա-
միս իմ հետես ակն իմ ։
Փառք Հօր ։ Ա. յժմ և միշտ ։

Ո. Բ. Ա. Ր. Ա. Կ. Ո. Ս. Ի.

սէկ . Ա. ղաչեսցուք զմարդասէրն Ա. Ծ , զի դար-
ձուսցէ զսրտմտուէն բարկուէ իւրոյ . Հայեսցի ՚ի
պաղատանս ծառայից և աղախնեայց իւրոց . և
զԹացեալ ՚ի մեզ՝ տացէ մեզ զինդրուածս , և
մի ՚ի սպառ բարկացի մեզ վասն մեղաց մերոց .
այլ զԹացեալ յրաւարածս իւր , կեցուսցէ զմեզ
շնորհօք ողորմութեէ իւրոյ . ամենակալ Տէր Ա. Ծ
մեր կեցո և ողորմեա ։

Ա. Ր. ողորմեա ։

Ա. Ղ. Ո. Թ.

ԽԿ . Ա. յայեաւ ՚ի մեզ բազումողորմ Ա. Ծ քաղցր
և անոխակալ . որ երկայնամիտ ես առ ամե-
նեսեան , որ խնդրէն արտասուագոչ Հառաչ-
մամբ . դարձ առ մեզ Ա. Ծ փրկիչ մեր , և դար-
ձո զսրտմտուէն ՚ի ծառայից քոց . մի ըստ մեղաց
մերոց առներ մեզ , և մի ըստ անօրէնութեանս մե-
րոյս կործաներ զմեզ . զի դու ես բազումո-
ղորմ Ա. Ծ , որ զղջանաս ՚ի վերայ չարեաց մարդ-
կան ։ Ա. րդ աղաչեմք զքեզ Տէր Ա. Ծ փրկիչ մեր և
յոյս և ապաւէն և խնամիչ կենաց մերոց . Հայեաց
Հաշտ ակամբ քո ՚ի ծառայքս քո , որք խնդրեմք
՚ի քէն . արգել զբարկութիս զայս ՚ի մէնջ բարե-
խօսութեաբ Ա. Ծածկնիդ և Ա. մ սրբ քոց . զի և
մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զորդի
և զՍրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ։

սէկ . Ա. ՚ի խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր , զի սուաբ ։

ԽԿ . Պահպանեա զմեզ , քո Ա. Ծ մեր , ընդ Հով ։

Ո. Ր Հնեալ Տէր ։ Հայր մեր , որ յերկինս ։

ԿԱՆՈՆ

ՋՐՀՈՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Աշնոյ տհրանայն վնասն և պատեհապատան և երկայ ի ջրհորն։ Խմկարկէ վերջան հորոյն, և ասէն ղաբանան. Դկ։

Պղծիր կենայց բաշխող հնորհաց հնդկիդ իջեալ ի բարձանց. զնատականն պարգևըս քո բաժանեցեր յատեաքեալն։ Որ ի վերայ ջուրց գոլով ստեղծան նեխիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանիդն ծնանիս որդիս աստուածոյ։ Որ զաքրտաբեալ նորոգես մեշտ լվնոր քո զնկեղեցի. պնսպես հնորհաց քոց պարգևօք փայլեն մանկունքն սուրբ։

Այս ապա ասէն սաղմոս ին։

կդ. Զայն տուն ի վերայ ջուրց, և ոճծ փառաց որոտաց. և տեր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։

ճե. Ա ատուցէք տուն, որդիք աչ, մատուցէք տուն զորդիս խոյոց։

Ա ատուցէք տուն զփառս և զպատիւ. մատուցէք տուն զփառս անուան նորա, և երկիր պագէք տուն ի սրահ սրբուէ նորա։

Զայն տուն ի վերայ ջուրց, և ոճծ փառաց որոտաց. և տեր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ձայն ՚ի ցօրուԹԵց , և ձայն ՚ի ՄԱԾվայԵլ-
ջուԹԵց ։

Ձայն ՚ի փչել զմայրս . և մանրել ՚ի զմայրսն
լիբանանու ։

Ո՚անրեսցէ զնոսա որպէս մատաղատունկն լի-
բանանու . որ սիրելին է որպէս ցորդիս միեղ-
ջերոյ ։

Ձայն ՚ի հատանել զոց ՚ի հրոյ , ձայն ՚ի շար-
ժել զանապատն , և խռովեցուցանել ՚ի ՀՐ զա-
նապատն կադէս ։

Ձայն ՚ի հաստատել զեղջերուս . և յայտնել
առնել զանտառս ։

Ո՚ տաձարի նորա ամենեքեան ասասցեն զփառս
նմա ։

ՏՐ զՀՐհեղեղս զնստուցանել և յածուցանել .
Թագաւորեսցէ ՚ի ՀՐ յաւիտեան ։

ՏՐ ցօրուԹԵ ժողովրդեան իւրոյ տացէ . և օրհ-
նեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խաղաղուԹԵ ։

Ո՚ՀԵլուիա , ալԵլուիա ։

ԸնԹերցուած ՚ի չորրորդ ԹագաւորուԹենէ ։
(Բ · 19 ·)

Ո՚ր ասեն արք քաղաքին ցեղիսէէ . ահա
ասիկ բնակուԹԵ քաղաքիս բարի է , որպէս և
տեղդ իսկ տեսանես . և ջուրքս չար , և երկիրս
անպտուղ ։ Ո՚ր ասէ եղիսէէ . առԵք առ իս կուժ
մի նոր , և դիր այդր ։ Ո՚ր բերին առ նա . և
ել եղիսէէ յակառս ջուրցն , և արկ անդր աղ ,
և ասէ . այսպիսս ասէ տէր , բժշկեմ զջուրսդ
զայդոսիկ , և մի ևս լինի այտի մահ և անպտու-
կուԹ ։ Ո՚ր բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր , ըստ
բանին եղիսէէի զոր խօսեցաւ ։

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս։ (Ժ. 1։)

Ոչ կամիմ եղբարք տգիտաք լինել, եղբարը, զի հարքն մեր ամենեքեան ընդ ամպովն էին, և ամենեքեան ընդ ծովն անցին, և ամենեքեան ի մովսէս մկրտեցան յամպն և ի ծովն. և ամենեքեան զնոյն հոգևոր կերակուր կերան, և ամենեքեան զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին ի հոգևոր վիմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա. և վէմն էր Քրիստոս։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։
Տեսին ամ ծագք երկրի զփրկուն ոյ մերոյ, սրէ. Ալէլուիա օրթի։

Աշխարհն ըստ Մաւրիկեոսի. (Ը. 13։)

Տէրն մեր յիս քոս

Յայնժամ գայ ի գալիլէէ ի յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտիլ ի նմանէ. և յովհաննէս արգելու զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտիլ, և դու առ ինս գաս։ Պատասխանի եւ յիս և ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ զնամ արդարութիւն. և ապա թոյլ եւ նմա։ Այս իբրև մկրտեցաւ յիս, ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկինք, և եհաս զհոգին ոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր ի վերայ նորա։ Այս ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Փառք քեզ ամ մեր։

Նա սպիտակին հագուէ.

Նա ևս խաղաղութեանն զգեր աղաչեսցուք.

Աղաչեսցուք զբարերարն Աստ, և խնդրեսցուք ի նմանէ, զի մնաքրեսցէ զՀուրս զայս յաւիտեանս աղետեղութենէ, և տացէ ի պէտս ծառայից իւրոց շնորհս ողորմութեանն իւրոյ. ամենակալն Աստ մեր կեցցէ և ողորմեսցի.

Ձ. Տէր ողորմեսցի.

Ղազար.

Տէր Աստ արարիչ ամենայն արարածոց, որ զամենայն յանդոյութենէ ի գոյութեան ածեալ յօրինեցեր. որ ի սկզբանցն լինելութեան արարածոց միանձնաւոր բանիւդ քո բարժանեալ զՀուրս մեծ կամարն մասամբք գերագունից և ստորնայնոյն, և զմնացուածս փոքր ի շատէ զետեղեալ ի ժողովս իւրեանց. յոր բղխեալ աղբիւր ազգք ազգք գետոյց ի հրամանէ քումմէ առ ի վայելչութիւն մարդոյն: Նա քան զամենայն արարածս պատուեցեր զմարդն. ընդ որ չարացեալ չարն առ ի յորսալ յապականուէն և ի կորուստ զոր ի քումմէ խնամատուէդ բարի յօրինուածոյ զարդարեալ էր: Որ միւսանգամ նորոգեցեր զՀնացեալ ապատկերս քո՝ ի լճմամբդ կամօք Հոր և Հաճութ՝ Որ Հոգւոյն յանակնկալական փառաց քոց, և զգեցեալ մարմին Հոգեղէն ըստ մերում բնութեանն՝ եկիր ի լուացուցին ամենասրբգ ի մեղաց, և մնքուր և սրբիչ զՀուրս կացուցեր: Նա ի ձեռն մարգարէին եղիսէի օրհնեցեր ըզՀուրսն չարաչունչս և մահակոծս. և մեծիւն մխիթարս բարժանեալ զաւազանաւ՝ յօրինակ

խաչին՝ զ յաղթող Ջուրսն, և զԹշնամին 'ի խորն
ընկղմեցեր : Ձտուր քաղցրուն զՋուրսն մեռայ
դառնաբուղխ, և լցուցեր զպասքումն ժողովոյն :
Ձոյ այժմ, որ բարերար, առաքեա զհոյն հոգի
զՀնորհաց 'ի Ջուրս յայս և օրհնեա զսա անա-
րատ պօղովք քո և զօրութիւն կենդանարար խա-
չիդ 'ի ձեռն քահանայիս և խնդրուածոք ժո-
ղովրդեանս . և տուր սմա Հնորհս և զօրուն, զի
նմա որ արբցէ 'ի սմանէ , եղիցի 'ի բժշկուն հո-
գւոյ և մարմնոյ , և յառողջուն ախտաժետաց :
( )րհնեա ✠ տեր զՋուրս զայս , և արբեա որ
խաչիս , զի հօտք և խաշինք որք մերձեսցին և
արբցեն 'ի սմանէ , եղիցի յանցաւութիւն և 'ի
ծնդականութիւն . ուստի և նուէրս անուշուէ
քեզ ընծայս մատուցանեմք : ( )րհնեա ✠ տեր
զՋուրս զայս որ խաչիս , զի յանդս՝ ուր ցօղես-
ցի՝ տացէ տոհմականս շահեկանս , որ է նաշխ
արբուէ պատարագի քոյ տերութեդ : ( )րհ-
նեա ✠ տեր զՋուրս զայս որ խաչիս , զի յիմ
յորս ցօղեսցէ 'ի բոյսս կամ 'ի տունկս , առաւել
և պտղաբերութիւն առնեսցեն 'ի շահաւորութիւն
որդւոց մարդկան , և ամենեցուն՝ յորոց 'ի սպաս
պաշտամանն քոյ զքոյդ քեզ մատուցանեմք ,
ամենայաղթ և ամենազօր Թագաւոր , որ միշտ
յիմ արարածոց օրհնի՝ ամենամբ երրորդուն
այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

սրխ . Ձբ խաչիս աղաչեսցուք զնր , զի սուաւ :

✠✠ . Պահպանեա զմեզ , քրիստ մեր , ընդ հո-
վանեաւ որ և պատ :

( )րհնեալ նր : Հայր մեր , որ յերկինս :

Ը Գ Ո Թ Ս

Ի ՎԵՐԱՑ ԵՐԴՄՆԱՍԽԱՒԱՑ

Վասն երջանկաբան պղջայեալ և խոսոփովանեալ, և փա-
հանային առեալ ՚ի վերայ նորա պաղօնս պայս ։

Աստուած, որ զմարդոյ բնութիս փոխեալ կան և տկար գիտես, և զառ ՚ի մտածութենէ մերմէ խորհուրդս Ձմարտապէս Ձանապէս՝ զառ ՚ի խաբէութենէ մերոյ եղեալս. որ անոխակալդ ես, արժանաւորեա՛ Թողութե որք յանդգնեցան յերդումն շաղախել. քանզի դու միայն գիտես զգաղտնիս սրտից մերոց ։ Ընդրեա՛ք ՚ի քէն՝ Թո զութի մեզաց գտանել սոցա և մեզ, քո անՁառելի բարերարութե՛դ. քանզի օրհնեալ ես անուն քո, և փառաւորեալ Թագաւորութե՛դ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբ՛ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ,

ԿՈՒՍԱՆԱՑ ԵՒ ԱՑՐԵԱՑ

ՑՈՐԺԱՄ

ԸՆԴԱՅԵՆ ԶԱՆՁԻՆՍ Ի ԿԱՐԳ ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Բերէն ղընծայեալն առաջի, և ղպէտսն՝ որ կոչին է, ղոր ինչ պէտն՝ ի նոյն կարգին։ Այս ասէ Տ. Հանայն ղաղօթս օրհնութեանն կոսեղ և այրեաց։

Գաստուած, որոյ հաւատարիմ և արդար են խոստմունք քո, որ զնամ ուխտս կատարես. որ զգեստ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան զգեցուցեր հաւատացելոց քոց. աղաչեմք զգթութիւն քո, զնմանութիւն խոնարհութեան զգեստիս զգեցցի սա՝ ի սրտի, և օտարասցի՝ ի սիրոյ աշխարհի ազախին քո անդադար հրաժարմամբ։ Այս դու օրհնեա ✠ զսա՝ ի կարգ կուսութեան, և հաստատեա յիմանալի հայեցողութիւն. զի առցէ զսա հոգւով, և զգուշութեամբ կացցէ քո օգնականութեամբ՝ ի սպասիս խոստմանց քոց՝ և յայսմ ժամանակի առանց մեղաց. և բարեբանութիւն փառաւորեսցէ զՀայր և զորդի և զՍուրբ հոգի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտ։

Այս ապա օրհնէ զմանրբերձն, ասելով զաղօթս։

✠. Տէր ամ տուող բարութեան, որ առաստ յամի հեղուս զօրհնութիւնս, աղաչեմք զքեզ խոնարհեալ օրհնեա ✠ զզգեստս զայս և սըր-

բեա՛, զի զգեցեալ աղախինս քո այս անուն և բևեռսի սուլաւ ՚ի կարգ կրօնաւորուե՛ ընդ այլ կրօնակից կանայս, և խառնեսցի ՚ի միաբանութե՛ դասու նոցա։ Շնորհօք նո՛ւ մերոյ Յի՛ քով, ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութի՛ն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութի՛ն ամենայն ։ Ո՛չ երկիր ։

Տէր ո՛ւծ ամենակարող, լո՛ւր աղաչանաց մերոց. և ՚ի զգեստս, զոր խնդրէ աղախին քո Ծածկոյթ իւր, հեղո՛ւմն ընդունի ցօղեսցի աւետաւ քո օրհնութի՛ւ. և օրհնեա՛ ✠ զսա որպէս մնքրեցեր զպատմուձանն ահարոնի, յորոյ ՚ի գրաւականին իմաներ ընդունի՛ւդ քո ՚ի գլխոյն և ՚ի մօրուացն։ Օրհնեա՛ ✠ զսա որպէս օրհնեցեր զպատմուձան սրբոյ կրօնաւորաց, որք ըստ կանմանց քոց վարեցան յամի, և լցցի սա աղախնոյ քում պատմուձան փրկութե՛ւ, և նշան կրօնաւորութե՛ւ։ Լցցի սա սմա սկիզբն փրկութե՛ւ, և հնձիք ամրութե՛ւ ընդդէմ նեփոյ թշնամւոյն. զի տացէ պատուղ վարձանաւոր և հարիւրապատիկ. և փարթամութեան աստ և ՚ի հանդերձեալսն։ Շնորհօք նո՛ւ մերոյ Յի՛ քով. ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար և աստիչ նո՛ր Հոգւովդ վայելէ փառք իշխանութի՛ւ և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ։

Աղօթք՝ որ ասի յօրինուելիւ հոսանաց ձայն, և ոչ ամուսնացեալ կանանց։

Տէր ո՛ւծ, հայեա՛ց ՚ի սա զթութի՛ւ, և լո՛ւր պարզևաբ քո զաղախինս քո. զի զհոսուումն կուսութե՛ւ, զոր յանձն առնու, յաւիտեան պահեսցէ ՚ի փրկութի՛ւն իւր. Շնորհօք նո՛ւ մերոյ Յի՛

քոմ. ընդ որում քեզ հօր և հոգւոյդ սրբոյ վայելել փառք իշխանութեի և պատիւ այժմ և

Աղաղակութեի ամէն։ Ա.Յ երկր։

Տէր քաղցր, որ սիրես զամբիծս, ամբ որ պա հես զմարդիկ նախանձմանութեք քո ի բանսար կուին մեքենայից. որ բանիւ քո զնամ արարեր և նորոգես, առաջնորդեա մեզ միշտ ինալ ի բարութեի և յամբծութիւն վասն յուսոյ հանդերձեալ առագաստիդ հարմանութեի. և զան որ կապեցաւ ի կարգ մեռելութեի ածցես ի դաս հրեշտակացդ պարուց։ Տէր, նայեա ի վերայ աղախնոյս քո այս անուն, զի զօրասցի ի ձեռն քո պատրաստել ինքեան տեղի հանգստեան. և որպէս տայ զանձն քեզ բարիոք յօժարութեք զգալի մարմնով ի հարմանութիւն, գնասցէ ի կարգս հաւատոց, և խրեմկեսցէ և յաղթահարեսցէ զախտ ինքնահաճութեի, և ազատ յօժարութեք կացցէ ի սէր կուսութեն անչէջ լապտերաւ. դաստիարակեա զմիտս սորա, և տուր խնամատութեի, որ ետուր չնորհս ողորմութեի քո ամ ազգաց, որք են ընդ երկինս, և բազմացուցեր զնոսա իբրև զաստեղս երկնից՝ նորոգ պտուղ, որդիք հաւատոցն աբրահամու. որք ոչ են յարեւնէ, և ոչ ի կամաց մարմնոյ, այլ ի հոգւոյդ ծնեալք. նոյնպէս և զայս ետուր յաղթել առատութեի քո յամ միտս, պահել զինչ քեռնս երկնաւոր առագաստիդ սուրբ հարսնեւեացն։ Եւ որք գան յայս պարկեշտուի՝ տուս նոցին զօրհնութեի անապական հարսնութեի, և սիրով քո փառաւորես։ Նոյնպէս և աղախինս քո այս հեռացաւ ի ցանկութեեանց աշխարհի. եւ յերկրաւորս առագաստէ, և ուխտէ բարիոք կուսութեք հաճոյ լինել քեզ արարչի. արդ պահեա զսա առ ամբիծ յուխտ իւր. և

ընկալ՝ ի պարս դասուց հրեշտակաց՝ ի քո՝ որ առաքեստդ, և յօթևանս անանց հաբտանեացդ ընդ հարանցեալ քեզ իմաստուն կուսանացն, որպէս միշտ կուսին։ Տէր՝ ած, տուր աղախնոյ քո զքո օգնականութիւդ. և հիքեա զսա ընդ հօր օրհնութեես, ✠ լիր սմա հովանի. և սատեա՝ ի դարանակալ թշնամւոյն, որ փութայ խաւարեցուցանել զծոյլս, և հնարի որոգայթել զկոյսս։ Տէր, տուր սմա հանձար՝ ի սուրբ հոգւոյդ պարգևաց, և խորհուրդ և ածպաշտութիւն. որպէս զի ազատ կուսութիւն եռասցէ՝ ի սէր քո, և կացցէ բարիւք վշտակցութեամբ, և անամբարտաւան հոգւով, և սրբութեամբ մարմնոյ և հոգւոյ՝ հոգասցի զՏնաձոյս կամաց քոց. փափաքեսցի անապական փառացդ, և պաշտեսցէ զքեզ ամբիծ սիրով։ Դու՝ որ լեգէս սմա փառք և խնդութիւն. և զօրացուսցես զդա՝ ի սուգ, և ուսուսցես խորհել զերկիւղ, և փրկեսցես զսա յանիրաւութէ. Տուր սմա համբերութիւն՝ ի չարչարանս. և առատացո զսա յաղքատութիւն. տուր սմա կերակուր՝ ի քաղց, և բժիշկ՝ ի հիւանդութիւն. քանզի՝ ի քեզ է՝ ամ ցանկութիւն աւարտուին, և դու քննես զսիրտս և զերիկամունս իմաստուն կուսից՝ որք սպասեն երկնային առաքաստիդ լուցեալ լապտերօք, և պատրաստ ունին զիւղս՝ գալ ընդ առաջ երկնաւոր թագաւորիդ։ Դնացեալ կարգս կացցէ և աղախինս քո, և վառեալ լապտերով փութասցի յերկնային հարսնաւարանդ՝ հեռացեալ՝ ի դասէ յիմարաց. և մնցէ համարձակութիւն ընդ դրունս առաքաստին առ թագաւորդ քո, և յանանց խնդութիւդ կացցէ ընդ գառինդ, փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ՝ որ հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Ղաբչեալօրհնութիւն հոսկից և այլեայց ։

Տէր սուրբ Հայր ամենակարօղ յաւիտենա-
կան ։ աղաչեմք զքեզ վասն աղախնոյս քո ,
որ խոստացաւ կալ ՚ի պաշտօն քո անապական
մտօք , և մաքուր խորհրդով , խոնարհեա ժո-
ղովել զսա ՚ի միաբանութիւն և ՚ի կարգ հարիւր
քառասունն և չորս հազար կուսանացն՝ որք էն
՚ի լեառնդ սիոն ընդ գառինդ , յորոց բերանն
ոչ գտաւ ստութիւն · նոցին և սա լինի կցորդ՝
առաջի միածնի քոյ անբիծ գառինդ , տալ փառս
քեզ հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։

ՎԱԽՃԱՆ

ԳԼԽԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Աղանդ հիւրասիրելեան 1
Աղանդ գրոշմ տալոյ 29
Հղօրէ պատճէն վերացուցանելոյ ի հիւթելոյ . . 37
Աղանդ յորձամբ ղժառաւանօրհեայ գրոյ ածելն յեղէգեայ 39
Հղօրէ ի հարթելոյ գրոյն 43
Աղանդ նշան օրհնելոյ 46
Աղանդ պատճէն հանդերձ օրհնելոյ 52
Աղանդ խաչէին առնելոյ 59
Աղանդ հուսի պատճէն առնելոյ 62
Աղանդ օրհնութեամբ հարսանեաց . . . 79
Աղանդ լուծ վերացուցանելոյ 81
Աղանդ երկրորդ պատճէն, այսինքն ամուսնութեան այրեաց 83
Աղանդ յորձամբ կինն ի տղաբերութեան լինի դժուար . 90
Աղանդ խոստովանութեամբ յայտնելոյ հիւանդութիւն . 94
Հղօրէ ի վերայ հիւանդաց և ջերմնոցա . . 96
Հղօրէ ի վերայ այսահարաց 104
Հեթաբանէ բժշկութիւն.
Կորոյծ 105
Գիօսպիլոյ 106
Հայսոփոյ 106
Տեւաթեանն 107
Կութ 108
Ռուտոպ 109
Ջերմոպ 110
Հիւանդ ծաւալի 111
Հիւանդ դառեր 112

Ղ. բժիշկ 113
Հիւանդ որդւոյ 114
Պղտոյտ-ծիւ 115
Ողջոյն աբեղայ փրկիչորի նորընկալուց զի ընծայ
հիւանդաց 116
Ամանն հիւղորդ տալոյ հիւանդաց 121
Արտ օծումնական հիւանդաց 144
Ամանն յորգամսկանի հիւանդին առանձնելոցն . 151
Նախարանք խալխալոնի ի կրօն փլոխ առ-
պարանի կարգաւ 158
Ամանն յորգամ հիւանդին առանձնի պիտոյին . 174
Ամանն հաւօրհնի աշխարհական ննջեցելոց առ
ի նաղդոնն 177
Ամանն երկրորդ առուր այիտոց աշխարհաղաղին . 236
Ամանն երկրին առուր աշխարհաղաղին . . . 246
Ամանն հնգերասանեակին ի չառասներորդ ա-
ռուրն ի փարելոյ աշխարհաղաղին . 254
Ամանն պղնձաձանձալ փղոյս առ ՟ի յողորմելոյ 262
Ամանն պղայաղաղի այիտոյն 300
Ամանն պղայաղղի երկրին առուրն ի չառաս-
նեղորդին ի փարելոյին 310
Ամանն յորգամ երրորդուր վախճանի այսպէս
յողորմելոյն 317
Ողջոյն երրորդուրն հաւատացելոյն է . գիր յԱՀ 236
Ամանն յորգամ երկրորդաս կամ չահանայ կամ
ուխտի առաջնորդ կարգաւրն ծանօթացն,
այսպէս յողորմելոյնն ՟ի ՟ի . . . 344
Ամանն երկրորդ առուր այիտոյ չահանայաղաղին . 463
Երրորդ առուր այիտոյն 474
Չորրորդ առուր այիտոյն 480
Հինգերորդ առուր այիտոյն . . . 488
Վեցերորդ առուր այիտոյն . . . 494
Չորեքերորդ առուր այիտոյն . . . 500

Յ՝ՈՒԵ ԿԱՄՆ ՀՆԳԵՊԱՏԱՆԻՆ ԿԱՄ ՀԱՏՈՒԱՏՈՒՆ
ԿԱՄ ՊԱՐԵԼԵՑ ԿԱՊԱՐԵԼ, ԿԱՄ Ի ԿԱՐԳԱՑ
ԵՐԱՆԵՐԵՑՆ ԱՍԱ։
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆԻ ՅԱՌԱՋԻԱՏՈՐԵԼՈՑ ԿԱՆՈՆԱՑԵԼՆ ԱՌ
Ի ԲԱՑԱՌԻՆ 506
Ա՝ՆԱՆ ՓԵՐԵԶՄԱՆ ՕՐԻՆԵԼՈՑ.
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԱՁ . . . 507
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԱԿ . . . 514
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԲՁ . . . 521
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԲԿ . . . 528
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԳՁ . . . 535
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԳԿ . . . 542
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԴՁ . . . 549
Ճ՝ԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴՊՊԵԱՆ ԴԿ . . . 556
Յ՝ՐՓ ՊԵՏՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՍՈՑԵԼ ՎԱՆ ՆՈՒՀԵՑԵՐՑ . 563
Ա՝ՆԱՆ ՓՈՒՆ ՕՐԻՆԵԼՈՑ Ի ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ ՎԵՑ ՅՈ՝
ՒՈՒՐ ՅԱՑԱՆՈՒՆ ՊԵՏՆ 575
Ն՝ՈՒՀԵՐՈՒԴ ՄՈՒՐՆ 576
Ն՝ՈՐՈՒԴ ՄՈՒՐՆ 578
Հ՝ՈՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 580
Հ՝ԻՆՓԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 581
Ա՝ ԵՁԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 583
Ն՝ՕՆՆԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 585
Ա՝ՌԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 586
Ա՝ՆԱՆ ՓՈՒՆ ՕՐԻՆԵԼՈՑ Ի ՂՄՓՂԻ 588
Ն՝ՈՒՀԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 590
Ն՝ՈՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 591
Հ՝ՈՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 593
Հ՝ԻՆՓԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 594
Ա՝ ԵՁԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 596
Ն՝ՕՆՆԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 598
Ա՝ՌԵՐՈՐԴ ՄՈՒՐՆ 600
Ա՝ՆԱՆ ԽԱՉ ՕՐԻՆԵԼՈՑ 602
Ա՝ՆԱՆ ԱՒԻՒ Ե ՄԱՂՂՄԱՅ ՕՐԻՆԵԼՈՑ 626

Կանոն հանդերձեղէն սպաս օրհնելոյ, ղվարա-
գոյր և ղսուրբ սեղանոյ ծածկոյց, և
ղշոյլ սրբոցն ղվեցսոս, ղսաղաւարտ,
ղշղաղիկ, ղվօսի, ղբաղտակն, ղսուրբ,
ղվահան, ղշղարքաս, ղվոփսոյց, և այլն. 628
Կանոն վնշխարս սրբոց ի հանգիստ տեսլոյն . . 637
Կանոն օրհնութեան յորժամ դուռն տնկեն ե-
կեղեցւոյ 642
Կանոն նիւթեալ պատկերք օրհնելոյ 646
Կանոն քահանայի օրհնելոյ 654
Կանոն օրհնութեան նորաչէրդ փրոց . . . 657
Կանոն խունկ օրհնելոյ 662
Կանոն խաչելութեայ առնելոյ ի բժշկութիւն ա-
նասնոց, գոմոյ, բուսոց և պտղոց, հա-
պուկ խաշանց և անասնոց, և այ ցեղ
ցաւոց և վտանգաւոր ներգործոց . . 665
Կանոն հոգեհանգիստ առնելոյ, կամ յեղաստակ
հերձելոյ ի ներկուստ աղտեղոյ . . 670
Կանոն գառն օրհնելոյ պասաւարաց ղաւակին . 679
Կանոն հաւ օրհնելոյ 682
Կանոն օրհնել աղ 686
Կանոն օրհնութեան խաղողոյ 688
Կանոն ղարմսիս սերմանց, ղձղղի, ղխել և
ղնինջան օրհնելոյ 696
Այլ կանոն հնձան օրհնելոյ 701
Այլ կանոն ղձղղ և ղխել օրհնելոյ . . . 702
Ղձղղ վասն երաշտոյ 706
Կանոն վասն խնդ ամպոյ և կարկտի և այլ ցաւ-
տան և նեղութեան 707
Կանոն ջրհոր օրհնելոյ 712
Ղձղղ ի վերայ երդմնազանցելոյն 717
Օրհնութիւն հուսանոց և այրեաց, յորժամ ըն-
ծայեն զանձինս ի նմա ի սուրբ երջանկասրութիւն . 718